Ministry of Digital Governance
Digitally signed by Ministry of Digital Governance
Date: 2025.06.19 13:47:20 EEST
Reason:
Location: Athens

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ

FILIPPOS ANASTASIADIS
19/06/2025 13:20

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΙΘΜ.16/2025 ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΗΜΟΥ ΠΑΓΓΑΙΟΥ

Αριθμ. Απόφασης: 231/2025

ΠΕΡΙΛΗΨΗ
Εισήγηση προς το Δημοτικό Συμβούλιο Δήμου Παγγαίου για έγκριση ή μη του Σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού (Α΄φάση) του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Παγγαίου.

Στην Ελευθερούπολη (έδρα του Δήμου) και στο Δημοτικό Κατάστημα, σήμερα την **11η Ιουνίου 2025**, ημέρα **Τετάρτη** και ώρα **01:00 μ.μ** συνήλθαν σε Τακτική συνεδρίαση τα μέλη της Δημοτικής Επιτροπής του Δήμου Παγγαίου, ύστερα από την **12269/06.06.2025 έγγραφη πρόσκληση** του Προέδρου αυτής, που επιδόθηκε σε όλα τα μέλη με e-mail και sms, δημοσιεύτηκε νόμιμα στην ιστοσελίδα του Δήμου, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις του άρθρου 75 του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ87Α΄/07.06.2010) – «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως προστέθηκε από το άρθρο 9 του ν.5056/23, (ΥΠ.ΕΣ. εγκ.1237/94548/06.11.2023).

Από τα (7) επτά μέλη παραβρέθηκαν οι κατωτέρω επτά (7), ήτοι:

ΠΑΡΟΝΤΕΣ			
1.	Αναστασιάδης Φίλιππος Πρόεδρος	2.	Απαζίδου Ζωή Τακτικό Μέλος
3.	Εμμανουηλίδης Θεόφιλος Τακτικό Μέλος	4.	Μποσμπότης Χρήστος Τακτικό Μέλος
5.	Τσάκαλος Κωνσταντίνος Τακτικό Μέλος	6.	Βαρύτη Μαρία Τακτικό Μέλος
7.	Τσαβδαρίδης Ανέστης Αναπλ.Μέλος		

Προσκλήθηκαν με δικαίωμα λόγου οι Πρόεδροι των Δημοτικών Κοινοτήτων Αγίου Ανδρέα, Ελευθερούπολης, Κοκκινοχώματος, Περάμου του Δήμου Παγγαίου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.8 του άρθρου 75 του Ν.3852/2010 όπως ισχύει σήμερα (ΦΕΚ87/ Α΄/7.06.2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», εφόσον στην πρόσκληση υπήρχαν θέματα που αφορούσαν τις Κοινότητες.

ΠΑΡΟΝΤΕΣ: ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ		
1.	Βεβεκλής Ευάγγελος	Πρόεδρος Κοινότητας Κοκκινοχώματος
2.	Πουρσαϊτίδης Χρήστος	Πρόεδρος Κοινότητας Αγίου Ανδρέα

ΑΠΟΝΤΕΣ: ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ		
1.	Βακιρτζής Σταύρος	Πρόεδρος Κοινότητας Ελευθερούπολης
2.	Μεταξάς Αναστάσιος	Πρόεδρος Κοινότητας Νέας Περάμου

Στη συνεδρίαση παρέστη και ο κ. Μπουντούδη Ελένη , Δημοτικός Υπάλληλος, για την τήρηση των πρακτικών.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία, περί ώρα 13:15 μ.μ ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.
Στην συνεδρίαση συμμετείχε και ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου Παγγαίου ,ο Κος Καλλινικίδης Γεώργιος

Κατά την διάρκεια συζήτησης του 1ου θέματος ημερήσιας διάταξης συμμετείχαν ο Κος Παπαδόπουλος Οδυσσέας ,Αναπληρωτής Προϊστάμενος Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού-Ανάπτυξης-Οργάνωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης -ΤΠΕ του Δήμου Παγγαίου, ο Κος Σκορδάς Μιχαήλ και Θωμαϊδης Νικόλαος ,εκπρόσωποι της εταιρείας Αναπτυξιακή Καβάλας-Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α προκειμένου να ενημερώσουν το σώμα επί του θέματος.

Ο Πρόεδρος εισηγούμενος το 1ο θέμα της ημερήσιας διατάξεως έθεσε υπόψη της Δημοτικής Επιτροπής τα παρακάτω:

Α. Από την αυτοδιοικητική περίοδο που άρχεται την 1η.1.2024, όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά ή παραπομπή στην οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής και την εκτελεστική επιτροπή των δήμων, καθώς και στις αρμοδιότητες αυτών, εφεξής νοείται η δημοτική επιτροπή, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες αυτές. (άρθρο 74Α παρ.1 ν.3852/10, όπως προστέθηκε από το άρθρο 9 του ν.5056/23) (ΥΠ.ΕΣ. εγκ.1237/94548/06.11.2023).

Β. Την παρ.1 του άρθρου 266 του Ν.3852/2010 όπως αναδιατυπώθηκε με την παρ.10κα του άρθρου 18 του Ν. 3870/2010 (ΦΕΚ 138/09.08.2010 τεύχος Α, όπως ισχύει σήμερα.
Γ. Την αριθμ.πρωτ.11655/30.05.2025 εισήγηση του Κου Παπαδόπουλου Οδυσσέα ,Αναπληρωτή Προϊστάμενου Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού-Ανάπτυξης-Οργάνωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης -ΤΠΕ του Δήμου Παγγαίου ως εξής:

ΘΕΜΑ: «ΈΓΚΡΙΣΗ Α' ΦΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΠΑΓΓΑΙΟΥ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ»

ΣΧΕΤ.: *α) Η με αριθμ. πρωτ. 27352/12.12.2024 σύμβαση της υπηρεσίας με τίτλο: «ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΠΑΓΓΑΙΟΥ»*

Κατόπιν της σχετικής σύμβασης, σας διαβιβάζουμε προς έγκριση το Παραδοτέο της Α' φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Παγγαίου, που αφορά στον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Δήμου.

Επισημαίνουμε ότι, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, απαιτούνται οι κάτωθι διαδικασίες :

- Η Δημοτική Επιτροπή εισηγείται το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση

- Το Δημοτικό Συμβούλιο ψηφίζει το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

- Το εγκεκριμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, τίθεται - δημοσιοποιείται για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο

- Οι υπηρεσίες του δήμου και των νομικών προσώπων του, αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, προτείνουν, με γραπτή εισήγηση τους, κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του στρατηγικού σχεδίου, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας

- Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν.

- Η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις κάθε δήμου, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού επεξεργάζεται τις προτάσεις των υπηρεσιών, των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του δήμου, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και κατόπιν ολοκληρώνεται το σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο υποβάλλεται στην Δημοτική Επιτροπή.

Μετά τα ανωτέρω παρακαλούμε για τις ενέργειες αρμοδιότητάς σας.

Ο Αν. Προϊστάμενος Αυτοτελούς Τμήματος
Προγραμματισμού – Ανάπτυξης – Οργάνωσης
και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης – ΤΠΕ

Παπαδόπουλος Οδυσσέας
Πολιτικός Μηχανικός ΠΕ/Α΄

.....

Εν συνεχεία το λόγο πήρε ο Κος Παπαδόπουλος Οδυσσέας ,Αναπληρωτής Προϊστάμενος Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού-Ανάπτυξης-Οργάνωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης -ΤΠΕ του Δήμου Παγγαίου, ο οποίος ανέλυσε στα μέλη ,τις διαδικασίες που απαιτούνται από την ισχύουσα νομοθεσία για το μεσοπρόθεσμο Προγραμματισμό των Δήμων που εκπονείται πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ενώ παράλληλα αναφέρθηκε στην Συμβουλευτική Υποστήριξη Σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Παγγαίου 2025-2028, από την Αναπτυξιακή Καβάλας-Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Ο.Τ.Α. και έδωσε αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τις δύο (2) διακριτές φάσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος, αυτό του Στρατηγικού Σχεδιασμού και του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού.

Εν συνεχεία το λόγο πήρε ο Κος Θωμαϊδης Νικόλαος εκπρόσωπος της Αναπτυξιακής Καβάλας και παράθεσε στο σώμα την παρουσίαση της Α΄ φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Παγγαίου 2024-2028 που αφορά την Ενότητα 1 -Στρατηγικός Σχεδιασμός (σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος, Περιγραφή και Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης, Αναπτυξιακό Όραμα και Κεντρικές Κατευθύνσεις)

Ακολούθησε διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών όπου κατά κύριο λόγο η Κα Βαρύτη Μαρία, μέλος της Δημοτικής Επιτροπής και Εκπρόσωπος της Μειοψηφίας έθεσε διάφορες διευκρινιστικές ερωτήσεις επί του θέματος δίνοντας έμφαση στους μεθόδους που θα υιοθετηθούν για το σκέλος της Διαβούλευσης που θα ακολουθήσει.

Τον λόγο πήρε και ο Κος Σκορδάς Μιχαήλ ,εκ μέρους της Αναπτυξιακής Καβάλας και ανέλυσε την δυναμική που έχει ένα επιχειρησιακό Πρόγραμμα ως εργαλείο υποβοήθησης για κάθε Δημοτική Αρχή στην υλοποίηση του Οράματός της ,αλλά παράλληλα και για οποιαδήποτε υποβολή και υλοποίηση δράσεων και έργων που άπτονται χρηματοδότησης ήτοι από Εθνικούς πόρους είτε από Ευρωπαϊκούς.

Εν συνεχεία ο Πρόεδρος ευχαρίστησε τους ανωτέρω ,εξέφρασε την ικανοποίηση του από το Παραδοτέο της Α΄ φάσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Παγγαίου. και ζήτησε από τα μέλη να αποφασίσουν σχετικά.

Η Δημοτική Επιτροπή Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη :

- Την εισήγηση και πρόταση του Προέδρου
- Την αριθμ.πρωτ.**11655/30.05.2025** εισήγηση του Κου Παπαδόπουλου Οδυσσέα ,Αναπληρωτή Προϊστάμενου Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού-Ανάπτυξης-Οργάνωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης -ΤΠΕ του Δήμου Παγγαίου
- Το σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγάμματος του Δήμου Παγγαίου 2024-2028 -Α΄φάσης - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Τις Διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 266 του Ν.3852/2010 όπως αναδιατυπώθηκε με την παρ.10κα του άρθρου 18 του Ν. 3870/2010 (ΦΕΚ 138/09.08.2010 τεύχος Α, όπως ισχύει σήμερα.
- Το Π.Δ. 185/07 (ΦΕΚ 221 Α/12-9-2007) : Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού.
- Το Π.Δ. 89/11 (ΦΕΚ 213 Α/29-9-2011) : Τροποποίηση του υπ' αριθμ. 185/2007 (ΦΕΚ -221Α΄) Προεδρικού Διατάγματος «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού»
- Την ΚΥΑ με αριθμ. 41179/14 (ΦΕΚ – 2970 Β/4-11-2014): Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019.
- Τις διατάξεις του άρθρου 72, του Ν.3852/10,
- Τις διατάξεις του άρθρου 74Α παρ.1 ν.3852/10, όπως προστέθηκε από το άρθρο 9 του ν.5056/23
- Τις διατάξεις του άρθρου 26 παρ.1 ν.5056/23,
- Την αριθμ. ΥΠ.ΕΣ. εγκ.1237/94548/06.11.2023,
- Την αριθμ. ΥΠ.ΕΣ. εγκ.303/30971/02.04.2024,

Και μετά από διαλογική συζήτηση

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. **Εγκρίνει και Εισηγείται** στο Δημοτικό Συμβούλιο την **Α΄** φάση του **Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Παγγαίου 2024-2028 -Στρατηγικός Σχεδιασμός** σύμφωνα με το συνημμένο Σχέδιο που ακολουθεί και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσης.

Η απόφαση αυτή πήρε αριθμό: 231/2025

Συντάχθηκε το παρόν και υπογράφεται ως ακολούθως:

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ **ΤΑ ΜΕΛΗ**

(ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ)

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Ελευθερούπολη, 19 Ιουνίου 2025

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Α. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΠΑΓΓΑΙΟΥ 2024-2028

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Δήμος Παγγαίου

ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ

https://dimospaggaiou.gr

ΜΑΪΟΣ 2025

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ....1
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΩΝ – ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ....4
ΟΡΙΣΜΟΙ....5
1 ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ....7
1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ....8
1.1.1 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ....8
1.1.2 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΩΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ....11
1.1.3 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ....12
1.2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ....14
1.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ....17
1.4 ΦΑΣΕΙΣ, ΒΗΜΑΤΑ, ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ....19
1.4.1 ΦΑΣΕΙΣ....19
1.4.2 ΒΗΜΑΤΑ....20
1.4.3 ΔΟΜΗ....22
2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ....24
2.1 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ....24
2.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ....24
2.1.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΙΑ....24
2.1.3 Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΓΓΑΙΟΥ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΜΘ....26
2.1.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ....28
2.1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ....38
2.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ....39
2.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ....39
2.2.2 ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ....40
2.2.3 ΚΥΡΙΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ....58
2.2.4 ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΔΙΚΤΥΑ....59
2.2.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ....75

2.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ 77
2.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 77
2.3.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ 77
2.3.3 ΥΓΕΙΑ 81
2.3.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 86
2.3.5 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 91
2.3.6 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ 107
2.3.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ 108
2.4 ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 109
2.4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 109
2.4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ 110
2.4.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 137
2.4.4 ΑΝΕΡΓΙΑ 143
2.4.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ 148
2.5 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ 149
2.5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 149
2.5.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ 150
2.5.3 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ 176
2.5.4 ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ 180
2.5.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 182
2.5.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ 189
2.6 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ 190
2.6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 190
2.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT 191
2.6.3 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ SWOT 200
2.6.4 ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 204
2.6.5 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ 207

2.6.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 208
3 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 210
3.1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ 210
3.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 210
3.1.2 ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ 210
3.1.3 ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ 218
3.1.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ 220
3.1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 223
3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ 225
3.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 225
3.2.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ 225
3.2.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1 226
3.2.4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2 228
3.2.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3 229
3.2.6 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4 231
3.2.7 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 5 233
3.2.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 234
3.3 ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ 235
3.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ 235
3.3.2 ΑΞΟΝΑΣ 1ΟΣ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ» 236
3.3.3 ΑΞΟΝΑΣ 2ΟΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ» 238
3.3.4 ΑΞΟΝΑΣ 3ΟΣ «ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ» 240
3.3.5 ΑΞΟΝΑΣ 4ΟΣ «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ» 241
3.3.6 ΔΟΜΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ 243
ΠΗΓΕΣ 293
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 299

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΩΝ – ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Χάρτης 1: Δήμος Παγγαίου 25
Χάρτης 2: Περιοχή GR1260002 – SPA/SCI 50
Χάρτης 3: Περιοχή GR1150009 – SCI 51
Χάρτης 4: Περιοχή GR1150005 – SCI 53
Χάρτης 5: Περιοχή GR1150011 – SPA 54

Γράφημα 1: Κατανομή Πληθυσμού Δήμου Παγγαίου Κατά Δημοτική Ενότητα (2021) 29
Γράφημα 2: Εξέλιξη Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Παγγαίου (2001–2021) 31
Γράφημα 3: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Παγγαίου (2021) 33
Γράφημα 4: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Παγγαίου (Σύγκριση 2001 και 2021) 36
Γράφημα 5: Αφίξεις Τουριστών στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου στους Δήμους της Περιφέρειας ΑΜΘ (2022) 132
Γράφημα 6: Διανυκτερεύσεις Ημεδαπών και Αλλοδαπών στους Δήμους της Περιφέρειας ΑΜΘ (2022) 134
Γράφημα 7: Ποσοστό Πληρότητας Καταλυμάτων στους Δήμους της Περιφέρειας ΑΜΘ (2022) 135
Γράφημα 8: Απασχόληση Κατά Τομέα και Διοικητική Ενότητα (2021) 138
Γράφημα 9: Κατανομή Ποσοστού Ανεργίας Κατά Δημοτική Ενότητα (2021) 139
Γράφημα 10: Οικονομικά Ενεργοί και Μη Ενεργοί Κατά Ευρύτερη Διοικητική Ενότητα (2021) 141

ΟΡΙΣΜΟΙ

- **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ)**: Αναφέρεται στο έγγραφο που εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και περιλαμβάνει: α) το Στρατηγικό Σχέδιο του Δήμου, β) τα σχέδια δράσης για την εφαρμογή της στρατηγικής κατά την παρούσα θητεία (2024–2028), γ) την εξειδίκευση των δράσεων, οι οποίες επρόκειτο να υλοποιηθούν από τις υπηρεσίες του Δήμου Παγγαίου των Νομικών Προσώπων ή σε συνεργασία με άλλους φορείς, δ) τον οικονομικό προγραμματισμό των εσόδων – δαπανών των δράσεων, ε) τους δείκτες και τα μέσα παρακολούθησης, καθώς και αξιολόγησης του Προγράμματος.
- **Όραμα**: Το όραμα αποτελεί τη γενική κατεύθυνση και τις φιλοδοξίες του δήμου για το μέλλον. Είναι μια σύντομη δήλωση που αποτυπώνει την επιθυμητή κατάσταση στην οποία επιδιώκει να φτάσει ο Δήμος Παγγαίου με μακροπρόθεσμο ορίζοντα και την εφαρμογή στρατηγικής.
- **Αποστολή**: Η αποστολή περιγράφει τον σκοπό και το ρόλο του δήμου και τους βασικούς στόχους που υπηρετεί, εστιάζοντας στις ανάγκες των πολιτών και τις αρμοδιότητες του δήμου.
- **Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης**: Αποτελεί το πρώτο και απαραίτητο στάδιο κατά τη διαδικασία εκπόνησης του ΕΠ, πραγματοποιώντας τη διάγνωση των συνθηκών που επηρεάζουν κάθε σχέδιο και προσπάθεια ανάπτυξης για την περιοχή. Παράλληλα, εντοπίζει τα θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά της, καθώς και αυτά που αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου. Απλούστερα, σχετίζεται με θετικά στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος του οργανισμού, καθώς και τα θετικά στοιχεία που εντοπίζονται στο εξωτερικό περιβάλλον και μπορούν να αξιοποιηθούν. Επιπλέον, εντοπίζει τα αρνητικά στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος του οργανισμού, καθώς και τους εξωτερικούς κινδύνους που επρόκειτο να επηρεάσουν τη λειτουργία του. Για την ανάδειξη των παραπάνω εφαρμόζεται το εργαλείο της Ανάλυσης SWOT.
- **Άξονας**: Αποτελεί γενική προτεραιότητα του επιχειρησιακού προγράμματος. Το όραμα του Δήμου αναλύεται σε Άξονες και κάθε Άξονας αναλύεται σε ένα σύνολο συναφών Μέτρων.

- **Μέτρο:** Προτεραιότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Αποτελεί την αμέσως επόμενη υποδιαίρεση ενός Άξονα, στο δέντρο των προτεραιοτήτων. Περιλαμβάνει έναν ή περισσότερους συναφείς στόχους.
- **Στρατηγικοί Στόχοι**: Οι ευρύτερες προτεραιότητες που καθορίζουν την κατεύθυνση των δράσεων του δήμου σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Οι επιδιωκόμενες αλλαγές της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής και του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, που έχουν ως στόχο την εκπλήρωση της αποστολής και της επίτευξης του οράματος του Δήμου. Αντιστοιχούν στα κρίσιμα ζητήματα, που αποφασίζουν τα όργανα διοίκησης πως επρόκειτο να αντιμετωπιστούν μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα. Σημαντικό κομμάτι της συνολικής διαδικασίας είναι η αρμόδια υπηρεσία που ορίζεται, η οποία καταρτίζει το σχέδιο δράσης. Οι στόχοι διακρίνονται σε στόχους τοπικής ή εσωτερικής ανάπτυξης. Ανάλογα με το πόσες κάθετες υπηρεσίες εμπλέκονται στην επίτευξή τους, οι στόχοι τοπικής ανάπτυξης διακρίνονται σε υπηρεσιακούς και δια – υπηρεσιακούς. Οι συναφείς γενικοί στόχοι ομαδοποιούνται σε προτεραιότητες – Μέτρα και τα συναφή Μέτρα ομαδοποιούνται σε γενικότερες προτεραιότητες – Άξονες. Οι γενικοί στόχοι, τα Μέτρα και οι Άξονες συγκροτούν ιεραρχικό διάγραμμα, στο οποίο γίνεται σταδιακή εξειδίκευση της αποστολής και του οράματος του Δήμου.
- **Άξονες Προτεραιότητας**: Θεματικές ενότητες που οργανώνουν τους στόχους και τις δράσεις του προγράμματος, όπως η βιώσιμη ανάπτυξη, η κοινωνική πολιτική ή η τοπική οικονομία.
- **Δείκτες Απόδοσης:** Μετρήσεις που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της προόδου και της επιτυχίας των στόχων και των δράσεων.
- **Σχέδιο δράσης:** Το σύνολο των στόχων και των δράσεων, που αποσκοπούν στην επίτευξη ενός στόχου. Ένα σχέδιο δράσης περιλαμβάνει: α) στόχους, οι οποίοι αφορούν στην ικανοποίηση αναγκών των αποδεκτών και στην εσωτερική ανάπτυξη της αρμόδιας, για το στόχο, υπηρεσίας.

1 ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Παγγαίου για την περίοδο 2024–2028 συνιστά ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό εργαλείο για την τοπική και εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου. Αποτελεί προϊόν συστηματικής ανάλυσης των κοινωνικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών και διοικητικών παραμέτρων που καθορίζουν τη δυναμική της περιοχής, σε ευθυγράμμιση με τις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές στρατηγικές. Η παρούσα ενότητα εισάγει τον αναγνώστη στη φιλοσοφία, τον σκοπό και τις βασικές αρχές επί των οποίων θεμελιώνεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Το Πρόγραμμα επιδιώκει τη χάραξη μιας ρεαλιστικής στρατηγικής κατεύθυνσης, η οποία να αξιοποιεί τα τοπικά πλεονεκτήματα, να αντιμετωπίζει τις κρίσιμες προκλήσεις και να ενισχύει τη βιώσιμη και ισόρροπη ανάπτυξη. Η προσέγγιση του Δήμου βασίζεται στη συμμετοχικότητα, στη διαφάνεια, στην λογοδοσία και στην προσήλωση σε αρχές χρηστής διακυβέρνησης, με σκοπό τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, της περιβαλλοντικής προστασίας και της οικονομικής του ανθεκτικότητας.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελείται από δυο ενότητες. Η Α΄, δηλαδή η παρούσα, η οποία περιλαμβάνει την καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, την Ανάλυση SWOT, καθώς και τον καθορισμό του οράματος, των στρατηγικών στόχων και των αξόνων προτεραιότητας. Η Β΄ φάση εξειδικεύει τη στρατηγική σε συγκεκριμένες δράσεις, προϋπολογισμό, χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Η εκπόνηση του Προγράμματος βασίζεται σε επιστημονικά τεκμηριωμένη μεθοδολογία, με αξιοποίηση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, καθώς και σε ενεργή συμμετοχή των υπηρεσιών του Δήμου και των τοπικών φορέων. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα φιλοδοξεί να αποτελέσει το βασικό αναπτυξιακό οδικό χάρτη για τον Δήμο Παγγαίου κατά την τρέχουσα δημοτική περίοδο.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Παγγαίου για τη δημοτική περίοδο 2024-2028 εκπονήθηκε από το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού - ανάπτυξης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης - ΤΠΕ του Δήμου Παγγαίου με τη συμβολή της Αναπτυξιακής Καβάλας – Αναπτυξιακής Ανώνυμης Εταιρείας Ο.Τ.Α. η οποία υποστήριξε το Τμήμα Προγραμματισμού σε όλα τα στάδια εκπόνησής του, δυνάμει της υπ’ αριθμ. 27352/12.12.2024 σύμβασης.

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1.1.1 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποσκοπεί στην αποτύπωση υφιστάμενης και προγραμματισμένης υλοποίησης νέων δράσεων από τον δήμο, στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με βασικούς άξονες:

Α) Την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, καθώς και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, μέσω παρεμβάσεων στους τομείς:

- της διατήρησης και βιώσιμης διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος,
- της αναβάθμισης και ορθολογικής διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος,
- της ανάπτυξης και συντήρησης τεχνικών υποδομών και δικτύων εξυπηρέτησης.

Β) Τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και της οικονομικής ευημερίας, με παρεμβάσεις στους τομείς:

- της κοινωνικής πολιτικής και της κοινωνικής ένταξης,
- της υγείας,
- της παιδείας, της δια βίου μάθησης, του πολιτισμού και του αθλητισμού,
- της προώθησης της ισότητας των φύλων και των ίσων ευκαιριών.

Γ) Την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης, μέσω παρεμβάσεων στους τομείς:

- της υποστήριξης οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων,
- της ενίσχυσης της απασχόλησης.

Οι προσπάθειες της τοπικής ανάπτυξης πραγματοποιούνται μέσα σε οργανωμένο πλαίσιο, το οποίο διέπεται από σημαντικά χαρακτηριστικά:

- Οικονομικότητα και αποτελεσματική τοπική διοίκηση: Ένας από τους βασικούς στόχους των οργανισμών είναι συντονισμένες ενέργειες για την επίτευξη μείωσης των δαπανών, καθώς και την παράλληλη εξοικονόμηση και αξιοποίηση των πόρων. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η οργανωτική ικανότητα και η διαφάνεια των διαδικασιών.

- Πολυμορφία και Ανταγωνιστικότητα της Οικονομίας: Η ανάπτυξη τοπικών κλάδων και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (π.χ. τουρισμός, αγροτική παραγωγή, τεχνολογία) ενισχύει την ανθεκτικότητα της τοπικής οικονομίας και την ανταγωνιστικότητά της.
- Πρόσβαση σε Χρηματοδοτικά Μέσα: Η διασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών πόρων μέσω προγραμμάτων χρηματοδότησης (π.χ. ΕΣΠΑ, ευρωπαϊκά ταμεία, εθνικά προγράμματα) για την ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων και υποδομών.
- Δημιουργία Συνεργασιών με Ακαδημαϊκά Ιδρύματα: Οι συνεργασίες με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα μπορούν να προσφέρουν γνώσεις και καινοτόμες λύσεις για τις τοπικές ανάγκες, ενώ ενθαρρύνουν την έρευνα και την ανάπτυξη.
- Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής: Η τοπική ανάπτυξη πρέπει να είναι συμπεριληπτική και να αφορά όλους τους κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς. Η κοινωνική ένταξη, η καταπολέμηση των ανισοτήτων και η ίση πρόσβαση σε υπηρεσίες είναι καθοριστικά στοιχεία για την ευημερία της τοπικής κοινωνίας.
- Ενεργός Συμμετοχή των Πολιτών: Η συμμετοχή των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και η ενίσχυση της τοπικής διακυβέρνησης ενδυναμώνει τη δημοκρατία και την αίσθηση της κοινής ευθύνης.
- Διασφάλιση Αξιοπρεπούς Διαβίωσης για Όλους: Πρόσβαση σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, στέγαση και κοινωνικές υπηρεσίες.
- Αειφόρος Ανάπτυξη: Η ανάπτυξη πρέπει να ενσωματώνει περιβαλλοντικούς στόχους, ώστε να διασφαλίζεται η μακροχρόνια βιωσιμότητα των τοπικών πόρων και του φυσικού περιβάλλοντος.
- Προστασία και Διαχείριση Φυσικών Πόρων: Η διαχείριση του νερού, της ενέργειας, των αποβλήτων και των φυσικών πόρων πρέπει να γίνεται με σεβασμό στο περιβάλλον, προκειμένου να μην εξαντληθούν οι πόροι της περιοχής.
- Αντιμετώπιση Κλιματικής Αλλαγής: Η τοπική ανάπτυξη πρέπει να περιλαμβάνει στρατηγικές και έργα που μειώνουν τις εκπομπές CO_2 και ενισχύουν την ανθεκτικότητα των τοπικών κοινοτήτων στις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής.

- Αναβάθμιση Υποδομών: Η ανάπτυξη κατάλληλων υποδομών (οδικό, ενεργειακό, ύδρευση, αποχέτευση) είναι θεμελιώδης για την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης και την προσέλκυση επενδύσεων.
- Δημιουργία Επιχειρηματικών Δικτύων: Η ενίσχυση της δικτύωσης των τοπικών επιχειρήσεων με άλλες περιοχές ή ακόμη και διεθνώς, μέσω εκθέσεων, συνεργασιών και κοινών έργων.
- Ανάδειξη και Προώθηση του Πολιτιστικού Κεφαλαίου: Η αξιοποίηση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί να προσελκύσει τουρίστες και να ενισχύσει την τοπική οικονομία μέσω του πολιτιστικού τουρισμού.
- Ανάπτυξη Τουριστικών Υποδομών και Υπηρεσιών: Η ανάπτυξη του τουριστικού τομέα με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής (π.χ. φυσικό κάλλος, πολιτιστική κληρονομιά) μπορεί να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας.
- Καταπολέμηση Φτώχειας και Κοινωνικών Ανισοτήτων: Η τοπική ανάπτυξη πρέπει να αντιμετωπίσει τις ανισότητες και να προωθήσει την κοινωνική ένταξη των περιθωριοποιημένων ομάδων (όπως μετανάστες, Ρομά, άτομα με αναπηρία, κ.λπ.).
- Στήριξη Ευάλωτων Ομάδων: Η δημιουργία υπηρεσιών και υποδομών για την υποστήριξη ατόμων που αντιμετωπίζουν κοινωνικά ή οικονομικά προβλήματα, όπως άστεγοι, άνεργοι και ηλικιωμένοι.
- Αποδοτικότητα: Η αποδοτικότητα μίας οργάνωσης εξαρτάται από το βαθμό κατά τον οποίο επιτυγχάνει τους στόχους της και από τους πόρους που χρησιμοποιεί για να παράγει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Αξίζει να σημειωθεί πως η αποδοτικότητα εμπεριέχει τόσο την έννοια της αποτελεσματικότητας, δηλαδή το αν και σε ποιο βαθμό ο φορέας επιτυγχάνει τους στόχους του, αλλά και την έννοια της παραγωγικότητας, δηλαδή τους πόρους που διαθέτει ο φορέας για να επιτύχει τους στόχους του.
- Αποτελεσματικότητα: Η ικανότητα λήψης ορθών αποφάσεων, που έχουν ρεαλιστικό τρόπο εφαρμογής, η ύπαρξη και η χρηστή διαχείριση των μέσων επίτευξης των στόχων. Ο στρατηγικός σχεδιασμός αποσκοπεί στην παράλληλη εξασφάλιση ενός υγιούς ισοζυγίου ωφέλειας–απωλειών.

- Νομιμότητα: Η ύπαρξη μηχανισμών έκφρασης διαφωνιών, καθώς και συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, τηρώντας τα κριτήρια της δημοκρατικής διαδικασίας.
- Λογοδοσία: Άμεσα συνδεδεμένη με τη νομιμότητα. Είναι η ευθύνη της διοίκησης αναφορικά με τις πράξεις και τη μέθοδο διαχείρισης των πόρων. Μία ενέργεια που αφορά την επίτευξη διαφάνειας, στα πλαίσια της χρηστής διακυβέρνησης.

1.1.2 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΩΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

Εκτός από τις δράσεις που προωθούν την τοπική ανάπτυξη, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού, με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του.

Η εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου αποσκοπεί στην ενίσχυση της λειτουργικότητας του Δήμου ως οργανισμού, στην αύξηση της αποτελεσματικότητάς του και στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Μέσω αυτής της διαδικασίας, ο Δήμος ενισχύει την οργανωτική του ανθεκτικότητα, ενδυναμώνει την εμπιστοσύνη των πολιτών και καθίσταται πιο ικανός να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του μέλλοντος. Η εσωτερική ανάπτυξη του φορέα είναι απαραίτητη για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού και βιώσιμου διοικητικού συστήματος που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες, τις προκλήσεις και τους στρατηγικούς στόχους που θέτονται.

Βασικά πεδία παρέμβασης εστιάζουν στα εξής:

- Ανασυγκρότηση και εκσυγχρονισμός της οργανωτικής δομής: Αξιολόγηση Επανεξέταση της δομής του Δήμου για να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες. Ανάπτυξη και ενδυνάμωση των τμημάτων και υπηρεσιών για καλύτερη διαχείριση των έργων και υπηρεσιών.
- Αποτελεσματική κατανομή αρμοδιοτήτων: Σαφής καθορισμός αρμοδιοτήτων και ευθυνών σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης για την αποφυγή επικαλύψεων και τη βελτίωση της συνεργασίας.

- Ηλεκτρονική διακυβέρνηση: Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για να διευκολυνθεί η ψηφιοποίηση των διαδικασιών, η πολυκαναλική εξυπηρέτηση των πολιτών και η διαφάνεια.
- Αξιολόγηση της ποιότητας των υπηρεσιών: Διαρκής παρακολούθηση και βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες (π.χ., κοινωνικές υπηρεσίες, πολιτιστικές δράσεις, υποδομές).
- Εκπαίδευση και κατάρτιση: Επενδύσεις στην επαγγελματική κατάρτιση των υπαλλήλων του Δήμου για να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες και να προσαρμοστούν στις εξελίξεις της διοίκησης.
- Κίνητρα και ενθάρρυνση της καινοτομίας: Δημιουργία μηχανισμών που θα ενθαρρύνουν την καινοτομία και τη συμμετοχή των υπαλλήλων στη βελτίωση των διαδικασιών και της λειτουργίας του Δήμου.

Τα οφέλη για τον δήμο συνοψίζονται ως εξής:

- Ενίσχυση της ικανοποίησης των πολιτών και των υπαλλήλων.
- Βελτίωση της αποδοτικότητας και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Ανάπτυξη μίας ισχυρής και αποδοτικής οργανωτικής κουλτούρας.
- Διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας και της χρηστής διαχείρισης πόρων.

1.1.3 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Πέραν των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, ο Δήμος μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής ευθύνης του. Στο πλαίσιο αυτό, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αναδεικνύει τη δυνατότητα συνεισφοράς των τοπικών κοινωνικών και οικονομικών φορέων (όπως ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις), των όμορων Δήμων, καθώς και λοιπών φορέων του πολιτικού και διοικητικού συστήματος της χώρας (όπως οι Κεντρικές Αρχές και η Περιφέρεια) στην αναπτυξιακή πορεία του Δήμου.

Συνεπώς, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα μπορεί να αναγνωρίζει δραστηριότητες που υπάγονται στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να καθορίζει τις αναγκαίες ενέργειες για την ανάπτυξη συνεργασιών και το συντονισμό με αυτούς. Παράλληλα, επιδιώκει την ενίσχυση της συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, σε τοπικό,

διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, με στόχο την από κοινού προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την υλοποίηση κοινών δράσεων, υπηρεσιών ή συμφωνιών.

Η ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου είναι καθοριστική για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας, της καινοτομίας και της βιώσιμης ανάπτυξης των τοπικών κοινοτήτων. Μέσω στρατηγικών συνεργασιών, οι Δήμοι μπορούν να ενισχύσουν τις υπηρεσίες τους, να εξασφαλίσουν πόρους, να προωθήσουν την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις με πιο ολοκληρωμένο και συντονισμένο τρόπο:

- Συνεργασίες με γειτονικούς Δήμους για την υλοποίηση κοινών έργων ή πρωτοβουλιών που αφορούν τις υποδομές, τις μεταφορές, την προστασία του περιβάλλοντος ή την τουριστική ανάπτυξη. Η συνεργασία σε επίπεδο Δήμων μπορεί να βελτιώσει την αποδοτικότητα, μειώνοντας τα κόστη και μεγιστοποιώντας τα αποτελέσματα.
- Διευρυμένες συνεργασίες με τις Περιφέρειες για τον συντονισμό δράσεων που αφορούν την περιφερειακή ανάπτυξη, την κοινωνική πολιτική, την πολιτική για το περιβάλλον και άλλες κοινές ανάγκες.
- Συνεργασία με το κράτος και τα αρμόδια υπουργεία για την εκτέλεση προγραμμάτων χρηματοδότησης, τη διαχείριση έργων και τη δημιουργία πολιτικών που θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη της περιοχής.
- Συνεργασίες με ιδιωτικές εταιρείες για την ανάπτυξη υποδομών, την παροχή υπηρεσιών (π.χ., καθαριότητα, ανακύκλωση, ενέργεια) ή για τη δημιουργία κοινών επιχειρηματικών ή αναπτυξιακών πρωτοβουλιών. Η σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) μπορεί να προσφέρει σημαντικά οφέλη στον δήμο, όπως χρηματοδότηση και καινοτόμες λύσεις.
- Συνεργασία με ΜΚΟ και κοινωνικούς φορείς με σκοπό την υλοποίηση κοινωνικών, περιβαλλοντικών και άλλων συμπεριληπτικών προγραμμάτων όπως την παροχή έμπρακτης στήριξης στοχευμένων ευπαθών ομάδων, οργάνωση προγραμμάτων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.
- Δημιουργία συνεργασιών με πανεπιστήμια και ερευνητικούς φορείς για την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων σε τοπικά προβλήματα, όπως η βελτίωση των υπηρεσιών, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής ή η ανάπτυξη έξυπνων πόλεων (smart cities).

- Ευρωπαϊκές και διεθνείς συνεργασίες: Συμμετοχή σε διεθνή δίκτυα και προγράμματα για την ανταλλαγή εμπειριών και την προσέλκυση χρηματοδότησης από ευρωπαϊκούς πόρους

Σημαντικά οφέλη:

- Αποτελεσματικότερη Διαχείριση Πόρων: Οι συνεργασίες επιτρέπουν την από κοινού χρήση πόρων, μειώνοντας το κόστος και μεγιστοποιώντας την αποτελεσματικότητα των έργων.
- Καινοτομία και Βελτίωση Υπηρεσιών: Οι συνεργασίες με άλλους φορείς συχνά φέρνουν νέες ιδέες και λύσεις που μπορεί να μην είναι διαθέσιμες εντός του Δήμου.
- Ανάπτυξη Τοπικής Οικονομίας: Οι συνεργασίες με τοπικές επιχειρήσεις και φορείς βοηθούν στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της επιχειρηματικότητας.
- Βελτίωση Κοινωνικής Ευημερίας: Οι συνεργασίες με ΜΚΟ και κοινωνικούς φορείς συμβάλλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των ευπαθών ομάδων και στη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής.

1.2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ

Με την Υπουργική απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007 καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Ο.Τ.Α., η οποία τροποποιήθηκε με την 5694/03.02.2011 απόφαση του ΥΠΕΣΑΗΔ. Με τα άρθρα 203–207 (ΦΕΚ 114 Α/8.6.2006) του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α..

Με το άρθρο 266 ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών προγραμμάτων από του Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού και καθορίζεται η διαδικασία κατάρτιση καθώς και των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης που τα εξειδικεύουν όπως αναδιατυπώθηκε με την παρ. 10 του άρθρου 18 του Ν. 3870/2010 (ΦΕΚ Α 138/9.8.2010) και τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 79 του Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ Α 167/23.7.2013).

Το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α) με σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους που εξέδωσε, έδωσε κατευθύνσεις στους ΟΤΑ Α΄ βαθμού για την κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων:

1. Την Υπουργική Απόφαση 41179/23.10.2014 (ΦΕΚ Β΄ 2970/4.11.2014) (, παρεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ Α΄ βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014–2019,
2. την υπ' αριθ. 45/58939/25.10.2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους ΕΠ,
3. το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «*Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α βαθμού*» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των ΕΠ,
4. το Προεδρικό Διάταγμα 89/2011 με το οποίο τροποποιείται το ΠΔ 185/2007 «*Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α βαθμού*»,
5. το υπ' αριθ. 8586/31.3.2015 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών περί της παράτασης του χρόνου ολοκλήρωσης των διαδικασιών εκπόνησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων,
6. τα εδάφια δ και θ του άρθρου 58 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α/87/7.7.2010) «*Νέα αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*», σύμφωνα με τα οποία ο δήμαρχος είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου και συνιστά ομάδες διοίκησης έργου και
7. το άρθρα 175 του Ν. 4555/19.7.2018 «*Κλεισθένης 1*»

Με το Άρθρο 175 του Ν. 4555/2018, προβλέφθηκαν τα ακόλουθα:

«*1. Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα. Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του*

τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε δημοτικής περιόδου, δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε δημοτικής περιόδου, ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της δημοτικής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος.»

Το ίδιο άρθρο προβλέπει πως:

«*Τα τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων του Δήμου και περιλαμβάνουν:*

α) στρατηγικές επιλογές,

β) επιχειρησιακό σχέδιο και

γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου του δήμου, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου.» Ακόμα, σύμφωνα με το Άρθρο 176Α του Ν.4555/2018, «…οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού μπορούν να αναθέτουν σε εξωτερικούς συμβούλους κατά τις κείμενες διατάξεις, τη συμβουλευτική – επιστημονική υποστήριξη τους για την εκπόνηση επιχειρησιακού προγράμματος, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές κρίνονται απαραίτητες για την άρτια κατάρτισή του».

Επισημαίνεται πως με το Ν. 4804/2021 (ΦΕΚ Α΄ 90), η νέα (τρέχουσα) Δημοτική Περίοδος έχει **πενταετή διάρκεια**, οπότε τα Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν αντίστοιχη διάρκεια.

1.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η μεθοδολογία διαμόρφωσης ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) περιλαμβάνει ένα σύνολο διακριτών βημάτων που στοχεύουν στη στρατηγική οργάνωση, διαχείριση και βελτιστοποίηση των δραστηριοτήτων του Δήμου. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. (ΕΕΤΑΑ) εκπόνησε τον «*Οδηγό Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Δήμων*», ο οποίος θεσπίζει ένα ενιαίο πρότυπο σύνταξης, διασφαλίζοντας την ομοιομορφία και τη συγκρισιμότητα των προγραμμάτων σε εθνικό επίπεδο. Η τυποποιημένη αυτή προσέγγιση συμβάλλει στην απλοποίηση της διαδικασίας μηχανοργάνωσης, ενώ παράλληλα διευκολύνει τη συγκριτική αξιολόγηση και ανάλυση των επιδόσεων των δήμων.

Ο προαναφερθείς Οδηγός αποτέλεσε τη βασική μεθοδολογική αναφορά και για το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Κατά τη σύνταξή του, αξιοποιήθηκαν οι αρχές της Στρατηγικής Διοίκησης και της Δημόσιας Διοίκησης, οι οποίες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση αποδοτικών και αποτελεσματικών διοικητικών πρακτικών. Επιπλέον, ενσωματώθηκε ένας σημαντικός όγκος δεδομένων και επιστημονικής τεκμηρίωσης από συναφή μελέτες και δοκίμια αναπτυξιακού σχεδιασμού. Ο συνδυασμός αυτών των στοιχείων επιδιώκει τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και μεσοπρόθεσμου στρατηγικού πλαισίου ανάπτυξης, το οποίο θα ενισχύσει τη διοικητική ικανότητα του Δήμου και θα συμβάλει στη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη.

Σε ότι αφορά τη λογική αλληλουχία της εκπόνησης, αυτή μπορεί να περιγραφεί ως εξής:

<u>1. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης</u>

- Καταγραφή και αξιολόγηση των διαθέσιμων πόρων: Οικονομικοί, ανθρώπινοι, τεχνολογικοί πόροι κ.λπ.
- Αξιολόγηση εσωτερικού περιβάλλοντος: Υπηρεσίες του Δήμου, υλικοτεχνική υποδομή, διαδικασίες και οργανωτική δομή.
- Αξιολόγηση εξωτερικού περιβάλλοντος: Ανάγκες των πολιτών, τοπικές, κοινωνικές και οικονομικές ευκαιρίες και απειλές

<u>2. Διαβούλευση και Συμμετοχή Φορέων</u>

- Εμπλοκή των τοπικών φορέων, των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων.

- Συλλογή προτάσεων και απόψεων μέσω διαβουλεύσεων, ερωτηματολογίων ή δημόσιων συναντήσεων.

3. Καθορισμός Στρατηγικών Στόχων

- Όραμα του Δήμου: Μακροπρόθεσμο πλαίσιο που περιγράφει την κατεύθυνση και τις φιλοδοξίες της δημοτικής αρχής.
- Στρατηγικοί άξονες: Βασικές προτεραιότητες, όπως βιώσιμη ανάπτυξη, κοινωνική πρόνοια, βελτίωση υποδομών, προστασία περιβάλλοντος.

4. Σχεδιασμός Δράσεων και Έργων

- Κατάρτιση σχεδίου δράσης: Ανάπτυξη συγκεκριμένων έργων, δράσεων και μέτρων.
- Καθορισμός χρονοδιαγραμμάτων: Ρεαλιστικά χρονικά πλαίσια για την υλοποίηση.
- Προϋπολογισμός: Εκτίμηση του κόστους για κάθε δράση και έργο.

5. Αξιολόγηση και Ιεράρχηση

- Κριτήρια προτεραιότητας: Επείγοντα ζητήματα, αντίκτυπος στην τοπική κοινωνία, ευθυγράμμιση με στρατηγικούς στόχους.
- Αναθεώρηση σχεδίου: Ενημέρωση και αναπροσαρμογή σύμφωνα με τις ανάγκες και τους διαθέσιμους πόρους.

6. Υλοποίηση του Προγράμματος

- Συντονισμός των υπηρεσιών του Δήμου και συνεργασία με εξωτερικούς φορείς.
- Εξασφάλιση χρηματοδότησης από εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους.

7. Παρακολούθηση και Αξιολόγηση

- Μηχανισμοί παρακολούθησης: Ανάπτυξη δεικτών και εργαλείων για την παρακολούθηση της προόδου.
- Αξιολόγηση αποτελεσμάτων: Σύγκριση των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων με τους αρχικούς στόχους.
- Επικαιροποίηση: Εισαγωγή βελτιώσεων και προσαρμογών ανάλογα με τα ευρήματα της αξιολόγησης.

Κύρια Χαρακτηριστικά:

- Συμμετοχικότητα: Εμπλοκή πολιτών και φορέων για την κατανόηση τοπικών αναγκών.
- Διαφάνεια: Λογοδοσία για τη χρήση πόρων και την επίτευξη στόχων.
- Ευελιξία: Δυνατότητα προσαρμογής σε μεταβαλλόμενες συνθήκες.

1.4 ΦΑΣΕΙΣ, ΒΗΜΑΤΑ, ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1.4.1 ΦΑΣΕΙΣ

Η Α΄ Ενότητα του ΕΠ (ήτοι η παρούσα) αποτυπώνει την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής σε επίπεδο βασικών χαρακτηριστικών, περιβάλλοντος, κοινωνικής πολιτικής, οικονομίας και διοικητικής ικανότητας. Ακολουθεί η αξιολόγηση της κατάστασης μέσω Ανάλυσης SWOT και η ανάδειξη κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης. Το τρίτο μέρος διαμορφώνει το αναπτυξιακό όραμα και τη στρατηγική του Δήμου, λαμβάνοντας υπόψη το διεθνές, εθνικό και περιφερειακό πλαίσιο πολιτικών, και συνεπάγεται στον προσδιορισμό στρατηγικών στόχων και αξόνων προτεραιότητας στους τομείς περιβάλλοντος, κοινωνικής πολιτικής, οικονομίας και διοικητικής αναβάθμισης, ενισχύοντας παράλληλα τη συμπληρωματικότητα με άλλες στρατηγικές.

Το τελικό κείμενο εισάγεται προς έγκριση στο Δημοτικό Συμβούλιο και στη συνέχεια τίθεται σε δημόσια διαβούλευση. Κατόπιν, συλλέγονται τα συμπεράσματα της διαβούλευσης, τα οποία βοηθούν στην αναθεώρηση των σημείων του Στρατηγικού Σχεδίου και έτσι ολοκληρώνεται η Α΄ Φάση του ΕΠ.

Η Β΄ Ενότητα του ΕΠ, εφόσον ολοκληρωθεί η διαδικασία Διαβούλευσης και η κατάθεση των απόψεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων και της κοινωνίας των πολιτών, οι υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα[1] (όσα υπάρχουν) του Δήμου, αφού εξετάσουν το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το κείμενο με τα συμπεράσματα από τη Διαβούλευση, τις προτάσεις

[1] Σύμφωνα με τον νόμο 5056/2023, συντελέστηκε η αυτοδίκαιη κατάργηση των δημοτικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) την 31η Δεκεμβρίου 2023.

των υπηρεσιών και τις εισηγήσεις των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων, προτείνουν με γραπτή εισήγησή τους τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων. Ακολούθως, η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών αναλαμβάνει το χρονοπρογραμματισμό και τον οικονομικό προγραμματισμό των δράσεων του ΕΠ και τον προσδιορισμό συγκεκριμένων δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης. Το τελικό κείμενο εισάγεται προς έγκριση στο ΔΣ. Το εγκεκριμένο ΕΠ, αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

1.4.2 ΒΗΜΑΤΑ

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση του ΕΠ, ακολουθεί πιστά τις απαιτήσεις και τις υποδείξεις των νομοθετημάτων που αφορούν το περιεχόμενο, στη δομή και στον τρόπο υποβολής των ΕΠ των ΟΤΑ Α΄ Βαθμού. Μέρος των στοιχείων που προέκυψαν, αντλήθηκαν από ερωτηματολόγια που απαντήθηκαν από τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες του Δήμου. Επιπλέον, αντλήθηκαν στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ (Ελληνική στατιστική Υπηρεσία), καθώς και κάθε άλλη διαθέσιμη πηγή.

Το αρχικό κείμενο, το οποίο περιλαμβάνει την περιγραφή και την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης (Ανάλυση SWOT) συζητήθηκε με τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες του Δήμου, με σκοπό τη διατύπωση παρατηρήσεων, από δική τους πλευρά. Ειδικότερα, η προτεινόμενη διαδικασία για την ολοκλήρωση του στρατηγικού σχεδιασμού, αναφέρεται στα ακόλουθα πέντε (5) βήματα:

Βήμα 1: Προετοιμασία και οργάνωση

Το πρώτο βήμα αφορά την προετοιμασία και την οργάνωση της όλης διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, κατόπιν μερικών ενεργειών, όπως η διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της δημοτικής αρχής, η οργάνωση και ο προγραμματισμός του έργου, καθώς και η ενημέρωση των προϊσταμένων των Υπηρεσιών του Δήμου Παγγαίου.

Βήμα 2: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου

Στο εν λόγω σημείο περιγράφεται συνοπτικά η γενική εικόνα του Δήμου και αναφέρονται χαρακτηριστικά όπως: γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της. Εν συνεχεία, αξιολογείται η κατάσταση

που βρίσκεται η περιοχή και εντοπίζονται τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης σε κάθε θεματικό τομέα. Αξίζει να σημειωθεί πως χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από άλλες μελέτες που αφορούν την περιοχή του Δήμου, καθώς και άλλες πηγές, όπως η βιβλιογραφία, η αρθρογραφία και το διαδίκτυο.

Βήμα 3: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του Δήμου

Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών σε συνεργασία με τους προϊσταμένους των υπηρεσιών του Δήμου, περιέγραψαν και αξιολόγησαν συνοπτικά τα βασικά λειτουργικά, οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της κάθε υπηρεσίας.

Βήμα 4: Καθορισμός της στρατηγικής του Δήμου

Οι σκοποί του βήματος 4 μπορούν να χωριστούν σε τρία σημεία: α) διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας, β) επιλογή της στρατηγικής που επρόκειτο να υιοθετήσει ο Δήμος, μέσω του καθορισμού γενικών στόχων και πολιτικών δράσης, γ) η ομαδοποίηση των γενικών στόχων και Άξονες και Μέτρα. Αξίζει να σημειωθεί πως οι παραπάνω ενέργειες οριοθετούνται από τη Δημοτική Αρχή σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών με βάση τα συμπεράσματα της αξιολόγησης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, το περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό αναπτυξιακό πλαίσιο και τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί.

Βήμα 5: Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου και διαδικασία διαβούλευσης

Το τελευταίο βήμα για την ολοκλήρωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες:

- Το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού – Ανάπτυξης – Οργάνωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης – ΤΠΕ υποβάλλει το σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού (Α΄ Ενότητα Επιχειρησιακού Σχεδίου) στην Δημοτική Επιτροπή, η οποία εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.
- Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου (το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασία κατάρτισης του ΕΠ από το Δημοτικό Συμβούλιο.
- Δημοσιοποίηση του σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, καθώς και με κάθε άλλο

δυνατό μέσο. Κατά τη διάρκεια της δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις, εγγράφως ή ηλεκτρονικά.

- Σύνοψη συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης, στην οποία περιλαμβάνονται οι προτάσεις ομαδοποιημένες κατά Άξονα, Μέτρο και Στόχο και ενημέρωση της Δημοτικής Επιτροπής και των αρμόδιων υπηρεσιών.
- Εφόσον κρίνεται απαραίτητο από την Δημοτική Επιτροπή, με βάση τα συμπεράσματα της διαβούλευσης, αναθεωρούνται σημεία του Στρατηγικού Σχεδίου και ολοκληρώνεται η Α΄ Φάση / Ενότητα.

Η κατάρτιση της Β΄ Ενότητας του Προγράμματος που αναφέρεται στον επιχειρησιακό και οικονομικό προγραμματισμό, θα ολοκληρωθεί με τα ακόλουθα βήματα:

- Βήμα 1: Κατάρτιση ετήσιων σχεδίων δράσης
- Βήμα 2: Τετραετής προγραμματισμός των δράσεων
- Βήμα 3: Οικονομικός προγραμματισμός (αξιολόγηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης για την υλοποίηση των δράσεων)
- Βήμα 4: Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης ΕΠ

1.4.3 ΔΟΜΗ

Το παρόν έχει σχεδιαστεί με βάση μια ενιαία και ιεραρχημένη δομή, η οποία εξυπηρετεί τόσο τη στρατηγική στοχοθεσία όσο και την πρακτική εφαρμογή των δράσεων σε τοπικό επίπεδο. Το περιεχόμενο του Προγράμματος οργανώνεται σε τέσσερα κύρια κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται το αντικείμενο, ο σκοπός και ο ρόλος του Επιχειρησιακού Προγράμματος, συνοδευόμενα από τις προβλέψεις του θεσμικού πλαισίου, την περιγραφή της οργανωτικής διάρθρωσης και την ανάλυση της διαδικασίας κατάρτισης του σχεδίου, καθώς και τη μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε. Η ενότητα ολοκληρώνεται με την παρουσίαση των φάσεων, των βημάτων και της γενικής δομής του ΕΠ.

Στο δεύτερο κεφάλαιο καταγράφεται και αναλύεται η φυσιογνωμία του Δήμου Παγγαίου, με έμφαση στη διοικητική του συγκρότηση, τα γεωμορφολογικά και χωροταξικά του χαρακτηριστικά, τα πληθυσμιακά και κοινωνικά δεδομένα, καθώς και την οικονομική του

ταυτότητα. Παράλληλα, αποτυπώνονται κρίσιμες πτυχές των τεχνικών υποδομών, του περιβάλλοντος, του πολιτισμού και του τουριστικού προϊόντος του Δήμου.

Ακολουθεί το τρίτο κεφάλαιο, στο οποίο αναπτύσσεται η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης μέσω της Ανάλυσης SWOT. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει τον εντοπισμό κρίσιμων ζητημάτων που επηρεάζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, αλλά και των δυνατοτήτων και περιορισμών που πρέπει να ληφθούν υπόψη στη χάραξη στρατηγικής.

Το τέταρτο κεφάλαιο αφορά τον στρατηγικό σχεδιασμό και περιλαμβάνει τη διατύπωση του οράματος και της αποστολής του Δήμου, τον προσδιορισμό στρατηγικών στόχων και αξόνων προτεραιότητας, καθώς και τη συνοπτική αποτύπωση των κεντρικών πολιτικών επιλογών. Η ενότητα αυτή αποτελεί το θεμέλιο για την εξειδίκευση των παρεμβάσεων στη Β΄ Ενότητα του ΕΠ.

Τέλος, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα πλαισιώνεται από παράρτημα που περιλαμβάνει, πίνακες που ενισχύουν την πληρότητα και την τεκμηρίωσή του.

2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

2.1 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα παρουσιάζει συνοπτικά τα κύρια γνωρίσματα που συνθέτουν τη φυσιογνωμία και την ταυτότητα της περιοχής. Περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με τα διοικητικά όρια, το ανάγλυφο και τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά, τους φυσικούς πόρους και το περιβάλλον, καθώς και τα δημογραφικά και κοινωνικά δεδομένα. Η ενότητα αυτή αποτελεί τη βάση για την κατανόηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων και προκλήσεων του Δήμου

2.1.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΙΑ

Ο Δήμος Παγγαίου βρίσκεται στο Νομό Καβάλας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, στο βορειοανατολικό τμήμα της Ελλάδας. Καλύπτει μια έκταση 698,01 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Συνορεύει:

- Ανατολικά με τον Δήμο Καβάλας
- Βόρεια με τον Δήμο Αμφίπολης, τον Δήμο Δοξάτου.και τον Δήμο Προσοτσάνης
- Δυτικά με τον Δήμο Αμφίπολης.
- Νότια βρέχεται από τον Στρυμονικό Κόλπο.

Ο Δήμος Παγγαίου αποτελεί μαζί με το Δήμο Καβάλας και το Δήμο Νέστου την Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας. Η ΠΕ Καβάλας είναι μία από τις ΠΕ στις οποίες διαιρέθηκε η Ελλάδα με την εφαρμογή του σχεδίου «*Καλλικράτης*» και περιλαμβάνει μόνο το ηπειρωτικό τμήμα του Νομού Καβάλας.

Χάρτης 1: Δήμος Παγγαίου

Πηγή: Ιστοσελίδα Δήμου Παγγαίου (2025)

Ο Δήμος πήρε το όνομά του από το Όρος Παγγαίο, το οποίο δεσπόζει στην περιοχή και αποτελεί φυσικό σημείο αναφοράς, γνωστό για τη βλάστηση, τους μύθους και τους θρύλους που το περιβάλλουν.

Ο Δήμος προέκυψε από την συνένωση πέντε (5) προϋπαρχόντων Δήμων: Ελευθερούπολης, Ελευθερών, Ορφανού, Παγγαίου και Πιερέων. Ο Δήμος Παγγαίου απαρτίζεται από πέντε (5) Δημοτικές Ενότητες. Κάθε Δημοτική Ενότητα διαιρείται σε Δημοτικές Κοινότητες / Οικισμούς (Βλ. Πίνακα 1, Παράρτημα).

2.1.3 Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΓΓΑΙΟΥ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΠΑΜΘ

2.1.3.1 ΕΙΔΙΚΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

Η κύρια πηγή για την ανάλυση είναι το αναθεωρημένο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπως δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ ΑΑΠ 248/25.10.2018 με τίτλο: *«Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού».*

Οι επιμέρους αναφορές στο Δήμο Παγγαίου εντοπίστηκαν και εξειδικεύτηκαν μέσω συστηματικής αναζήτησης εντός του εν λόγω πλαισίου και περιλαμβάνει τις πλήρεις ρυθμίσεις και κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης, χρήσεων γης και τομεακών πολιτικών της Περιφέρειας.

Η θεώρηση του χωρικού σχεδιασμού στο πλαίσιο του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης βασίζεται στις κατευθύνσεις του Άρθρου 6 του ν. 4447/2016, όπου προβλέπεται η θεσμοθέτηση των ευρύτερων χωρικών ενοτήτων με γεωμορφολογικά, οικολογικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια. Ειδικότερα, σύμφωνα με το σχετικό άρθρο του σχεδίου, η Περιφέρεια συγκροτείται από επιμέρους ανθρωπογεωγραφικές ενότητες, οι οποίες δομούνται στη βάση πολυπαραγοντικής ταυτότητας, που αντλεί τα χαρακτηριστικά της από το φυσικό ανάγλυφο, τις χρήσεις γης, τις παραγωγικές δυνατότητες και τη σχέση τους με τα κέντρα διοικητικής και κοινωνικής αναφοράς.

2.1.3.2 Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ

Το Όρος Παγγαίο, με την τοποθέτησή του στο νοτιοδυτικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας, αναδεικνύεται ως κεντρικό γεωμορφολογικό και οικολογικό στοιχείο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Αποτελεί έναν σύνθετο και πολυλειτουργικό ορεινό όγκο, ο οποίος δεν περιορίζεται απλώς στη γεωγραφική του υπόσταση, αλλά διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο ως χωρικός συνδετικός κρίκος μεταξύ της ορεινής ενδοχώρας, των πεδινών περιοχών και του παραλιακού μετώπου. Η στρατηγική του θέση του προσδίδει την ιδιότητα του ενδογενούς αναπτυξιακού πόρου, με ικανότητα να στηρίξει πολιτικές εδαφικής συνοχής, βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και διαφοροποιημένης οικονομικής δραστηριότητας.

Το Παγγαίο συνιστά έναν από τους πιο αξιόλογους ορεινούς σχηματισμούς στην περιφέρεια, τόσο από οικολογική όσο και από πολιτισμική και παραγωγική σκοπιά. Ως περιβαλλοντικός πόλος, ενσωματώνεται στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών σύμφωνα με τον ν. 4519/2018, με αποτέλεσμα να τελεί υπό ειδικό καθεστώς διαχείρισης και να επιδέχεται στοχευμένες χωρικές παρεμβάσεις με γνώμονα τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, τη ρύθμιση χρήσεων και την αποφυγή υποβάθμισης. Η υψηλή οικολογική του αξία εδράζεται στη γεωλογική του ποικιλότητα, στη σύνθεση χλωρίδας και πανίδας, αλλά και στην παρουσία ευαίσθητων οικοτόπων που απαιτούν εξειδικευμένη διαχείριση.

Η ανάγκη ρύθμισης συγκρουσιακών χρήσεων αναδεικνύεται ιδιαίτερα έντονη στην περίπτωση του Όρους Παγγαίου, καθώς ιστορικά έχει αποτελέσει περιοχή εξορυκτικής δραστηριότητας. Το χωροταξικό σχέδιο επισημαίνει την αναγκαιότητα χωρικού καθορισμού ειδικών ζωνών εξόρυξης, ούτως ώστε να διασφαλιστεί η ισορροπία μεταξύ των παραγωγικών απαιτήσεων και της περιβαλλοντικής προστασίας. Οι πολιτικές αυτές έρχονται να εξυπηρετήσουν μία πολυλειτουργική προσέγγιση για τον ορεινό χώρο, όπου η εξόρυξη δεν αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα, αλλά δρα συμπληρωματικά προς άλλες ήπιες χρήσεις, όπως η περιβαλλοντική εκπαίδευση και ο οικοτουρισμός.

2.1.3.3 ΦΥΣΙΚΗ ΘΕΣΗ – ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ

Η φυσική θέση του Δήμου Παγγαίου προσδίδει ισχυρά στοιχεία περιφερειακής διασύνδεσης. Λειτουργεί ως ορεινός συνδετικός άξονας μεταξύ των αστικών κέντρων της Καβάλας και της Δράμας, ενώ ταυτόχρονα εκτείνεται μέχρι την παραλιακή ζώνη του Δήμου Παγγαίου, με άμεση γεωγραφική συνέχεια προς τη Νέα Πέραμο, το Ορφάνι και την Κάριανη. Η Ελευθερούπολη, ως διοικητικό κέντρο του Δήμου, αποτελεί τον κύριο πύλη εισόδου στον ορεινό χώρο. Η χωρική σχέση μεταξύ βουνού, πεδιάδας και ακτής δημιουργεί τις συνθήκες για μία πολυκεντρική εδαφική ενότητα, στην οποία ο ορεινός όγκος δεν είναι περιθωριοποιημένος, αλλά ενταγμένος οργανικά στον αναπτυξιακό ιστό.

2.1.3.4 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Η παραγωγική ταυτότητα του Παγγαίου χαρακτηρίζεται από την παρουσία υψηλής ποιότητας γεωργικής γης στις παρυφές του, με έμφαση στην καλλιέργεια αμπελιού, οπωροφόρων και αρωματικών φυτών. Η ιδιαίτερη γεωμορφολογία, οι κλιματολογικές συνθήκες και η

ιστορικότητα της αμπελοκαλλιέργειας προσφέρουν τα εχέγγυα για την ενίσχυση της τοπικής αγροδιατροφικής αλυσίδας, με σαφή προσανατολισμό στη δημιουργία επώνυμων προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ. Το Χωροταξικό προτείνει την ενίσχυση της καθετοποίησης της αγροτικής παραγωγής μέσω της ενσωμάτωσης της μεταποίησης και της εμπορίας στην τοπική κλίμακα, καθώς και τη δημιουργία θεματικών διαδρομών που συνδέουν τον πρωτογενή τομέα με τον τουρισμό και την εστίαση.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στο θαλάσσιο μέτωπο του Δήμου Παγγαίου, στον Στρυμονικό κόλπο, όπου παρατηρείται σημαντικό δυναμικό για την ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών και κυρίως οστρακοκαλλιεργειών. Η παρουσία ευνοϊκών θαλάσσιων ρευμάτων και μορφολογικών συνθηκών καθιστά την περιοχή κατάλληλη για την εγκατάσταση παραγωγικών μονάδων, υπό την προϋπόθεση τήρησης περιβαλλοντικών κριτηρίων και βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων. Παράλληλα, αναδεικνύεται η ανάγκη για υποδομές υποστήριξης της αλιείας και της μεταποίησης προϊόντων της θάλασσας, καθώς και η ένταξη των παράκτιων οικισμών σε ένα οργανωμένο χωροταξικό πλαίσιο που θα αποτρέπει τη διάχυση και τη διάσπαρτη δόμηση.

2.1.3.5 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

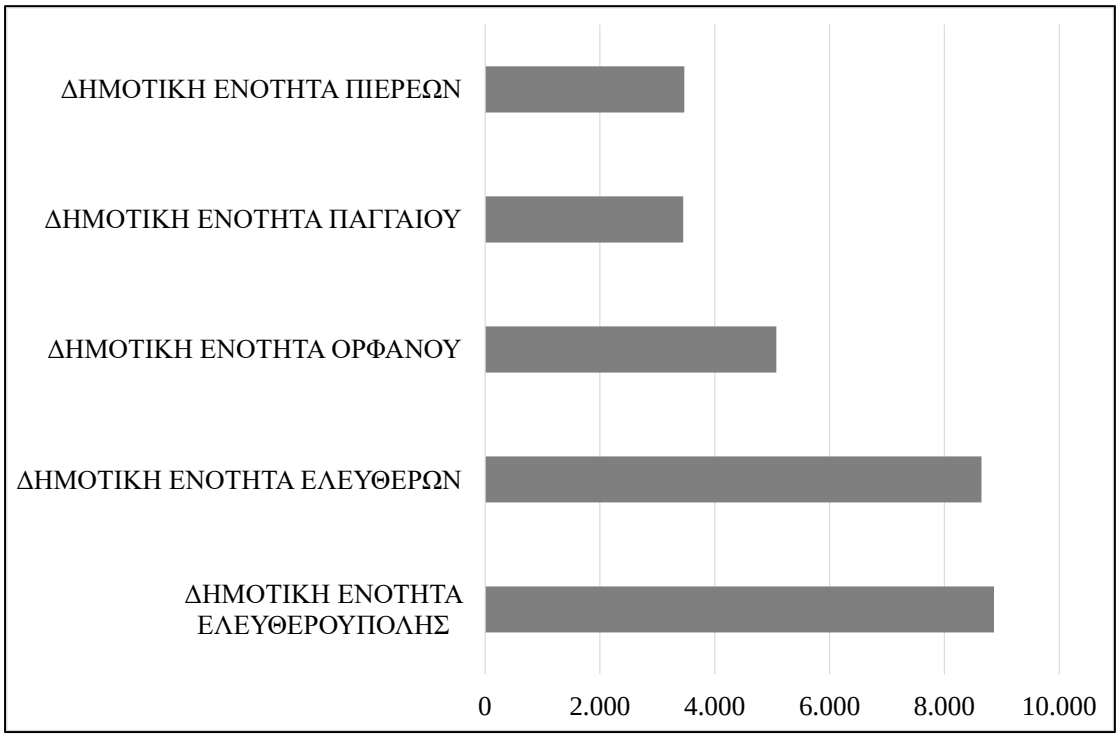
Η τουριστική προοπτική του Παγγαίου βασίζεται στην ανάδειξή του ως πολυθεματικού προορισμού, με δυνατότητες για ανάπτυξη τουριστικών προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Στο Χωροταξικό προτείνονται παρεμβάσεις που αφορούν στη δημιουργία χιονοδρομικού ή προπονητικού κέντρου, την οργάνωση περιηγητικών και πεζοπορικών διαδρομών σε δασικές και ιστορικές διαδρομές, και την ενίσχυση του μοναστηριακού τουρισμού με αφετηρία τα αξιόλογα μεταβυζαντινά μνημεία της περιοχής. Η πολιτισμική κληρονομιά του Παγγαίου, σε συνδυασμό με την τοπική γαστρονομία και την οινοποιητική παράδοση, συνθέτουν ένα ενιαίο αφήγημα που επιτρέπει την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, την προσέλκυση επισκεπτών ειδικών ενδιαφερόντων και τη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας.

2.1.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1.4.1 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ο πληθυσμός του Δήμου Παγγαίου κατά Δημοτική Ενότητα, Κοινότητα και Οικισμό παρουσιάζεται στον Πίνακα 2 (Παράρτημα) και Γράφημα 1.

Γράφημα 1: Κατανομή Πληθυσμού Δήμου Παγγαίου Κατά Δημοτική Ενότητα (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Η ανάλυση της κατανομής του πληθυσμού του Δήμου Παγγαίου κατά Δημοτική Ενότητα (2021) έχει σημαντική αξία για τον χωρικό και λειτουργικό σχεδιασμό αφού παρατηρούνται τα εξής (βλ. Πίνακα 3, Παράρτημα):

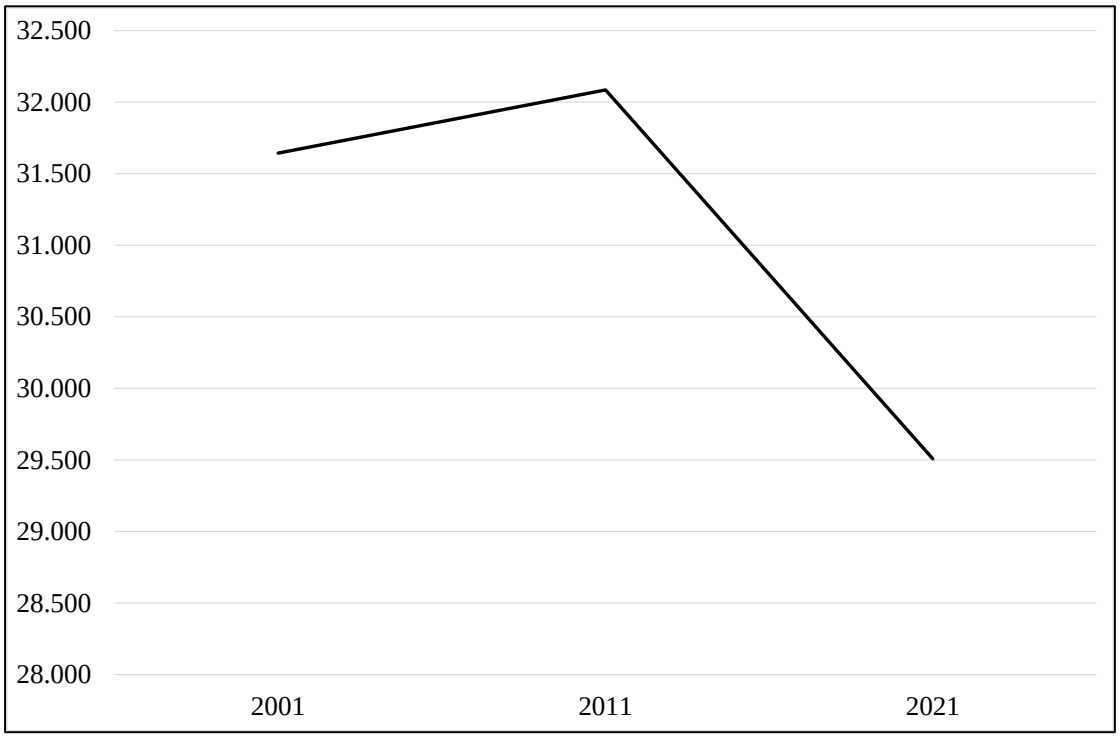
1. Πληθυσμιακή υπεροχή των ενοτήτων Ελευθερούπολης και Ελευθερών: Οι δύο μεγαλύτερες Δημοτικές Ενότητες —Ελευθερούπολης (8.863 κάτοικοι) και Ελευθερών (8.646 κάτοικοι)— συγκεντρώνουν πάνω από το 58% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου. Αυτό τις καθιστά κρίσιμους πόλους για την παροχή βασικών υποδομών και υπηρεσιών.

2. Μέτρια πληθυσμιακή συγκέντρωση στις ενότητες Ορφανού, Παγγαίου και Πιερέων: Οι υπόλοιπες ενότητες παρουσιάζουν αισθητά χαμηλότερους αριθμούς (3.450–5.075 κατοίκους), κάτι που πιθανόν συνδέεται με τη γεωμορφολογία, την απόσταση από κέντρα διοίκησης ή και τοπικές δημογραφικές τάσεις.
3. Χωρική Ανισορροπία: Οι ανισότητες στην κατανομή πληθυσμού υποδηλώνουν την ανάγκη για στοχευμένες πολιτικές ενίσχυσης των λιγότερο πυκνοκατοικημένων περιοχών, ώστε να αποφευχθεί περαιτέρω περιφερειακή αποδυνάμωση ή εγκατάλειψη οικισμών.
4. Αντίκτυπος στον Σχεδιασμό Υπηρεσιών: Η υπερσυγκέντρωση πληθυσμού σε συγκεκριμένες ενότητες δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις για κοινωνικές, υγειονομικές και εκπαιδευτικές υποδομές, ενώ οι υπόλοιπες περιοχές ενδέχεται να παρουσιάζουν ελλείψεις ή υποχρησιμοποίηση δομών.

2.1.4.2 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

Η μελέτη της πληθυσμιακής δυναμικής αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα για τον χωρικό, κοινωνικό και οικονομικό σχεδιασμό ενός Δήμου. Στην περίπτωση του Δήμου Παγγαίου, η ανάλυση της εξέλιξης του μόνιμου πληθυσμού στις τελευταίες τρεις απογραφικές περιόδους (2001, 2011, 2021) αποκαλύπτει κρίσιμες δημογραφικές μεταβολές, οι οποίες εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο φθίνουσας πληθυσμιακής πορείας που χαρακτηρίζει την ελληνική περιφέρεια (βλ. Πίνακα 4, Παράρτημα και Γράφημα 2). Οι διακυμάνσεις αυτές δεν αποτελούν μόνο στατιστική αποτύπωση· ενέχουν κοινωνικές και οικονομικές προεκτάσεις, επηρεάζοντας τη βιωσιμότητα των τοπικών κοινοτήτων, την αποδοτικότητα των υποδομών και τον σχεδιασμό δημόσιων πολιτικών.

Γράφημα 2: Εξέλιξη Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Παγγαίου (2001–2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Η πληθυσμιακή μεταβολή του Δήμου Παγγαίου στις τελευταίες τρεις απογραφικές περιόδους (2001, 2011, 2021), αποτυπώνει σημαντικές τάσεις με άμεση αναπτυξιακή και κοινωνική σημασία:

1. Αρχική σταθερότητα με μικρή άνοδο (2001–2011): Κατά την περίοδο 2001–2011, ο πληθυσμός αυξάνεται οριακά από 31.644 σε 32.085 κατοίκους. Αυτή η μεταβολή (περίπου +1,4%) μπορεί να αποδοθεί σε σταθερές συνθήκες ήπιας αστικοποίησης, μετακίνησης προς προάστια ή/και σταθερής φυσικής κίνησης.
2. Έντονη πληθυσμιακή κάμψη (2011–2021): Στην επόμενη δεκαετία παρατηρείται αισθητή πτώση κατά 2.577 κατοίκους (περίπου –8%). Αυτή η δημογραφική υποχώρηση είναι σύμφωνη με το γενικότερο φαινόμενο που παρατηρείται στην ελληνική περιφέρεια, κυρίως λόγω:

- Χαμηλής γεννητικότητας,
- Μαζικής μετανάστευσης νέων στο εξωτερικό ή σε αστικά κέντρα,
- Γήρανσης πληθυσμού και αύξησης της θνησιμότητας.

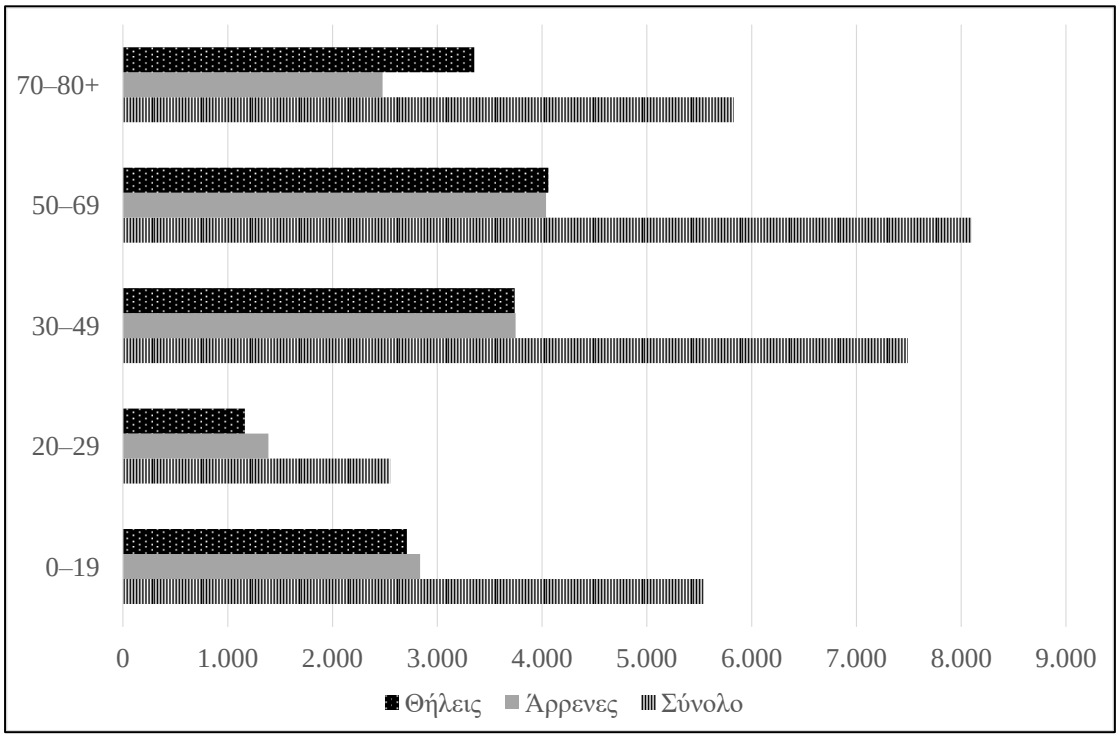
3. Δημογραφικές Προκλήσεις: Η πτωτική αυτή πορεία εγείρει ανησυχίες για τη βιωσιμότητα του τοπικού πληθυσμού μακροπρόθεσμα, επηρεάζοντας την εργασία, την εκπαίδευση και τις κοινωνικές υποδομές. Χρειάζονται πολιτικές αναστροφής της μείωσης, όπως στήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας, παροχές για νέες οικογένειες και προσέλκυση πληθυσμού.

2.1.4.3 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ

Η ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού αποτελεί έναν από τους πιο κρίσιμους δημογραφικούς δείκτες, καθώς αποτυπώνει τη δομή και τη δυναμική ενός πληθυσμού, προσδιορίζοντας τα περιθώρια ανάπτυξης, την κοινωνική συνοχή και τη λειτουργικότητα του τοπικού συστήματος. Η κατανόηση της ηλικιακής διάρθρωσης, καθώς και των μεταβολών που αυτή υφίσταται σε βάθος χρόνου, καθίσταται απαραίτητη για τον σχεδιασμό πολιτικών στους τομείς της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της υγείας, της κοινωνικής φροντίδας και της πρόνοιας.

Στην ενότητα αυτή αναλύεται η ηλικιακή κατανομή του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Παγγαίου με βάση τα στοιχεία των απογραφών του 2001 και του 2021, εστιάζοντας τόσο στη διαχρονική μεταβολή των βασικών ηλικιακών ομάδων όσο και στις εσωτερικές δημογραφικές ανισορροπίες (βλ. Πίνακα 5, Παράρτημα και Γράφημα 3). Η μελέτη αυτών των στοιχείων αναδεικνύει την έντονη μετατόπιση της πληθυσμιακής βάσης προς μεγαλύτερες ηλικίες, τεκμηριώνοντας τη δημογραφική γήρανση και αναδεικνύοντας τις κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της μεταβολής αυτής.

Γράφημα 3: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Παγγαίου (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Η ανάλυση της ηλικιακής κατανομής στο Δήμο Παγγαίου αποκαλύπτει κρίσιμες δημογραφικές και κοινωνικές τάσεις:

1. Δημογραφική Γήρανση: Η ηλικιακή ομάδα 70+ συγκεντρώνει το 19,7% του πληθυσμού, ένδειξη προχωρημένης γήρανσης. Το φαινόμενο αυτό είναι χαρακτηριστικό των περιφερειακών Δήμων της Ελλάδας και προκαλεί σημαντικές πιέσεις σε υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες.
2. Ανώτερη πληθυσμιακή εκπροσώπηση μέσης ηλικίας:
    - Η πολυπληθέστερη ηλικιακή κατηγορία είναι 50–69 ετών με ποσοστό περίπου 27,4%.
    - Ακολουθεί η ομάδα 30–49 ετών με 25,4%, δηλαδή το κέντρο της παραγωγικής ηλικίας.

3. Ανεπαρκής ανανέωση πληθυσμού: Οι νεότερες ηλικίες (0–19 ετών) αποτελούν μόλις 18,8%, ενώ οι νέοι ενήλικες (20–29 ετών) μόλις 8,6% του πληθυσμού. Αυτή η συρρίκνωση στις νεαρές ηλικίες υποδηλώνει:
    - Χαμηλή γεννητικότητα,
    - Μετανάστευση νέων προς αστικά κέντρα ή το εξωτερικό,
    - Αδύναμο δυναμικό ανανέωσης του παραγωγικού ιστού.
4. Κοινωνικοοικονομικές Επιπτώσεις: Η δημογραφική ανισορροπία προς μεγαλύτερες ηλικίες επιφέρει αλυσιδωτές επιπτώσεις:
    - Μείωση του μαθητικού πληθυσμού και ανάγκη αναδιάρθρωσης σχολικών μονάδων,
    - Μακροπρόθεσμος κίνδυνος οικονομικής συρρίκνωσης λόγω περιορισμένης ενεργού απασχόλησης.

Σε ότι αφορά το φύλο, και για το έτος αναφοράς 2021, παρατηρούνται τα εξής:

Ισορροπία φύλων στις παραγωγικές ηλικίες:

- Στις ομάδες 30–49 και 50–69, οι άνδρες και οι γυναίκες είναι σχεδόν ισάριθμοι.
- Αυτό δηλώνει σχετικά ισόρροπη παρουσία και συμβολή των δύο φύλων στον κοινωνικό και εργασιακό ιστό της περιοχής.

Υπεροχή ανδρών στις μικρές ηλικίες (0–29):

- Στις ηλικίες 0–19 και 20–29 οι άνδρες υπερτερούν οριακά, κάτι που μπορεί να αντανακλά είτε φυσιολογική αναλογία φύλου στη γέννηση είτε ελαφρώς μεγαλύτερη φυγή νεαρών γυναικών προς αστικά κέντρα.

Σημαντική υπεροχή γυναικών στις μεγαλύτερες ηλικίες (70+):

- Οι γυναίκες στην ομάδα 70+ είναι 874 περισσότερες από τους άνδρες.
- Αυτό είναι απόλυτα συμβατό με το ευρύτερο φαινόμενο της μεγαλύτερης προσδοκώμενης ζωής των γυναικών.

Ο Πίνακας 6 (Παράρτημα) παρουσιάζει τους βασικότερους δημογραφικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση της δομής και των τάσεων του πληθυσμού. Οι τιμές των

δεικτών για τον Δήμο Παγγαίου καταδεικνύουν κρίσιμες μεταβολές που έχουν κοινωνικοοικονομικές συνέπειες:

Δείκτης Γήρανσης = 2,3

- Ο δείκτης αυτός εκφράζει τον λόγο του πληθυσμού ηλικίας 70+ προς τον πληθυσμό 0–9 ετών.
- Τιμή 2,3 σημαίνει ότι για κάθε παιδί αντιστοιχούν 2,3 ηλικιωμένοι, καταδεικνύοντας έντονη δημογραφική γήρανση.
- Η τιμή είναι ιδιαίτερα υψηλή ακόμη και με ευρωπαϊκά δεδομένα, αναδεικνύοντας μια πληθυσμιακή δομή που τείνει να «*αντιστραφεί*» σε σχέση με τη φυσιολογική πυραμιδική κατανομή.

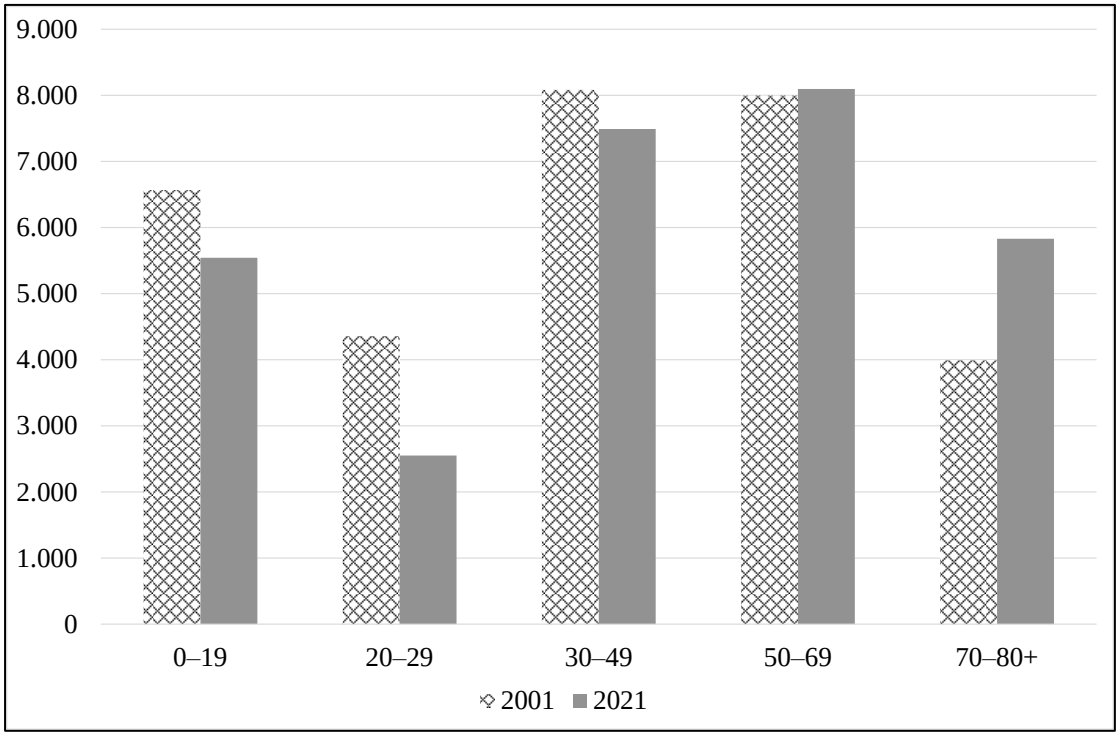
Δείκτης Εξάρτησης (0–19 και 70+) προς 20–69 = 0,68

- Υποδηλώνει ότι σε κάθε 100 άτομα παραγωγικής ηλικίας αντιστοιχούν 68 εξαρτημένα άτομα.
- Πρόκειται για σχετικά υψηλό ποσοστό, το οποίο ασκεί πίεση στην οικονομική βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας.
- Η αύξηση του δείκτη αυτού είναι ενδεικτική όχι μόνο της γήρανσης, αλλά και της μείωσης του αναπαραγωγικού δυναμικού.

Δείκτης Εξάρτησης Νέου Τύπου (0–19 και 70+) προς 20–64 = 0,62

- Ο «*στενός*» δείκτης εξάρτησης είναι λίγο χαμηλότερος, εστιάζοντας μόνο στον τυπικά ενεργό πληθυσμό.
- Παρά τη μικρή διαφορά, η τιμή παραμένει ανησυχητική, προμηνύοντας μελλοντική ενίσχυση του φορτίου στις παραγωγικές ηλικίες.

Γράφημα 4: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Παγγαίου (Σύγκριση 2001 και 2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Το συγκριτικό γράφημα μεταξύ των ετών 2001 και 2021 (βλ. Πίνακα 7, Παράρτημα και Γράφημα 4) αναδεικνύει τη σταδιακή μετατόπιση της πληθυσμιακής δομής του Δήμου Παγγαίου προς μεγαλύτερες ηλικίες, επιβεβαιώνοντας τη δημογραφική γήρανση και τη φθίνουσα ανανέωση του πληθυσμού:

1. <u>Σημαντική Μείωση Νέων Ηλικιών (0–29):</u>
    - Οι ηλικίες 0–19 μειώθηκαν κατά περίπου 1.000 άτομα (–15,6%).
    - Οι ηλικίες 20–29 υπέστησαν τη μεγαλύτερη πτώση, με μείωση 41,5% (από 4.360 σε 2.550).
    - Οι απώλειες σε αυτές τις κατηγορίες πιθανότατα οφείλονται σε υπογεννητικότητα, μετανάστευση νέων και έλλειψη κινήτρων παραμονής.

2. Σχετική Σταθερότητα και Αύξηση στις Μεγαλύτερες Ηλικίες:
    - Η κατηγορία 50–69 διατηρείται σταθερή, με μικρή αύξηση.
    - Η κατηγορία 70+ παρουσιάζει αύξηση άνω του 45% (από 3.991 σε 5.829 άτομα), καταδεικνύοντας τη συνέχιση της «*δημογραφικής διολίσθησης*» προς τα άνω.
3. Μείωση στις Παραγωγικές Ηλικίες (30–49):
    - Η κατηγορία αυτή μειώθηκε κατά περίπου 7,3%, γεγονός που προοιωνίζεται δυσμενείς συνέπειες για την αγορά εργασίας και τη φοροδοτική ικανότητα του πληθυσμού.

2.1.4.4 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η αποτύπωση του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την αξιολόγηση του κοινωνικού και αναπτυξιακού δυναμικού μιας περιοχής. Στην περίπτωση του Δήμου Παγγαίου, η καταγραφή των εκπαιδευτικών επιδόσεων αποκαλύπτει σημαντικά χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας και επιτρέπει τη χαρτογράφηση των υφιστάμενων γνωστικών αποθεμάτων αλλά και των μορφωτικών ανισοτήτων. Η εκπαιδευτική σύνθεση επηρεάζει άμεσα την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού, τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, την κοινωνική κινητικότητα και τη δυνατότητα προσαρμογής στις απαιτήσεις της σύγχρονης οικονομίας και τεχνολογίας. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάλυση των στοιχείων της απογραφής 2021 (βλ. Πίνακα 8, Παράρτημα) καθίσταται απαραίτητο εργαλείο για τον εντοπισμό εκπαιδευτικών κενών, την κατανόηση της εκπαιδευτικής κατανομής στον πληθυσμό και τη διαμόρφωση πολιτικών που στοχεύουν στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Βάσει των στοιχείων της απογραφής του 2021, η εκπαιδευτική διάρθρωση του πληθυσμού του Δήμου Παγγαίου αποτυπώνει σαφώς τα μορφωτικά χαρακτηριστικά μιας κατά βάση περιφερειακής κοινωνίας με έντονες γενεαλογικές ανισότητες και περιορισμένη συμμετοχή στην ανώτατη εκπαίδευση. Η πλειοψηφία των κατοίκων έχει ολοκληρώσει έως και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με το μεγαλύτερο ποσοστό (30, 4%) να κατέχει απολυτήριο Δημοτικού, ενώ σημαντικό τμήμα του πληθυσμού κατέχει απολυτήριο Λυκείου (22%) ή τίτλους από επαγγελματικές σχολές και Γυμνάσιο (16, 2%).

Αξιοσημείωτο είναι το σχετικά χαμηλό ποσοστό κατοίκων με πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης (μόλις 11, 8%), καθώς και με τίτλους μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (4, 6%). Η εικόνα αυτή

δηλώνει όχι μόνο τις τοπικές περιορισμένες ευκαιρίες πρόσβασης σε ανώτερες μορφές εκπαίδευσης, αλλά και μια πιθανή μακροχρόνια απουσία στρατηγικών ενίσχυσης του ανθρώπινου κεφαλαίου. Ταυτόχρονα, ένα διόλου αμελητέο ποσοστό (περίπου 10, 4%) δηλώνει ότι είτε δεν ολοκλήρωσε ούτε την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, είτε είναι αναλφάβητοι, γεγονός που εντοπίζεται κυρίως στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες και επιβεβαιώνει την παρουσία μιας μορφωτικής υστέρησης που έχει μεταφερθεί διαγενεακά.

Η συνολική μορφωτική σύνθεση αντανακλά την κοινωνική δομή του Δήμου, επηρεάζοντας άμεσα την τοπική αγορά εργασίας, την κοινωνική κινητικότητα και την ικανότητα προσαρμογής στις τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις. Η ύπαρξη ενός σημαντικού μορφωτικού κενού, ιδίως στις νεότερες βαθμίδες εκπαίδευσης, επιτείνει τον κίνδυνο περαιτέρω περιθωριοποίησης σε επίπεδο γνώσης και ψηφιακής συμμετοχής, ενώ υπογραμμίζει την ανάγκη για ενεργοποίηση πολιτικών διά βίου μάθησης, επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαιδευτικής κινητοποίησης τόσο για νέους όσο και για ενήλικες. Ο Δήμος Παγγαίου καλείται να σχεδιάσει και να εφαρμόσει στοχευμένες παρεμβάσεις που θα ενισχύσουν τις εκπαιδευτικές επιδόσεις και θα αναβαθμίσουν το συνολικό γνωστικό δυναμικό της τοπικής κοινωνίας, με σκοπό την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας.

2.1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ο Δήμος Παγγαίου αποτελεί μια πολυσχιδή γεωγραφική ενότητα με σαφώς προσδιορισμένα φυσικά, διοικητικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά. Η θέση του μεταξύ ορεινού, πεδινού και παράκτιου χώρου, σε συνδυασμό με τη σύνθετη διοικητική του συγκρότηση και τη διασύνδεση με υπερτοπικά κέντρα, του προσδίδει λειτουργική σημασία εντός του χωρικού συστήματος της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Η καταγραφή των δημογραφικών δεδομένων αναδεικνύει την παρουσία πτωτικών πληθυσμιακών τάσεων κατά την τελευταία εικοσαετία, με σχετική σταθερότητα την περίοδο 2001–2011 και καθοδική πορεία από το 2011 έως το 2021. Η μεταβολή αυτή εντοπίζεται κυρίως στις νεότερες ηλικιακές ομάδες, γεγονός που συνοδεύεται από σταδιακή μετατόπιση της πληθυσμιακής δομής προς τις μεγαλύτερες ηλικίες. Οι σχετικοί δημογραφικοί δείκτες (γήρανσης και εξάρτησης) τεκμηριώνουν την επιδείνωση της αναλογίας ενεργού προς εξαρτώμενο πληθυσμό.

Παράλληλα, το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού εμφανίζει συγκέντρωση στις βαθμίδες υποχρεωτικής και μεταϋποχρεωτικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η συγκέντρωση αυτή, σε συνδυασμό με τη δημογραφική δομή, δημιουργεί συνθήκες διαφοροποιημένης ικανότητας πρόσβασης στην αγορά εργασίας και στην τεχνολογική προσαρμογή.

Η υφιστάμενη κατάσταση υποδεικνύει την ανάγκη ενσωμάτωσης προτεραιοτήτων στον αναπτυξιακό και χωρικό σχεδιασμό του Δήμου. Οι προτεραιότητες αυτές αφορούν την ενίσχυση της πληθυσμιακής βάσης μέσω πολιτικών συγκράτησης και επαναπατρισμού, την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών επιδόσεων μέσω δομών δια βίου μάθησης και επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και την εξισορρόπηση της χωρικής κατανομής υπηρεσιών και υποδομών μεταξύ των δημοτικών ενοτήτων.

Η ενιαία θεώρηση των χωρικών, κοινωνικών και παραγωγικών παραμέτρων κρίνεται απαραίτητη για τον καθορισμό στρατηγικών παρέμβασης, με στόχο την ενίσχυση της λειτουργικής διασύνδεσης των επιμέρους ενοτήτων και την ορθολογική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

2.2 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

2.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος και των παραμέτρων που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής αποτελεί βασικό πυλώνα για τη διαμόρφωση τεκμηριωμένων παρεμβάσεων βιώσιμης ανάπτυξης. Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται συστηματικά το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον του Δήμου Παγγαίου, με σκοπό την κατανόηση της χωρικής, περιβαλλοντικής και λειτουργικής ταυτότητας της περιοχής.

Η διερεύνηση περιλαμβάνει την καταγραφή των γεωμορφολογικών και οικολογικών χαρακτηριστικών, τη διασπορά και το καθεστώς προστασίας των φυσικών οικοσυστημάτων, τη χρήση γης, τις τεχνικές υποδομές και τα συστήματα διαχείρισης φυσικών πόρων και αποβλήτων. Επιπλέον, αναλύονται τα δεδομένα που σχετίζονται με την ενεργειακή φυσιογνωμία και τις υποδομές πληροφορικής και επικοινωνιών, καθώς και οι παράγοντες που συνθέτουν το δομημένο περιβάλλον και την αστική ποιότητα.

Η ολιστική προσέγγιση της παρούσας αποτύπωσης συνδέει τα περιβαλλοντικά δεδομένα με τις κοινωνικές και λειτουργικές διαστάσεις του χώρου, προκειμένου να εντοπιστούν κρίσιμα ζητήματα, προκλήσεις και ευκαιρίες που θα αποτελέσουν τη βάση για τον στρατηγικό σχεδιασμό, την περιβαλλοντική προστασία και τη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών.

2.2.2 ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

2.2.2.1 ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Ο Δήμος Παγγαίου βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας και καλύπτει έκταση ~698 km². Το ανάγλυφο της περιοχής παρουσιάζει έντονες αντιθέσεις, συνδυάζοντας ορεινούς όγκους, πεδινές εκτάσεις και εκτεταμένη ακτογραμμή. Ακολουθεί αναλυτική περιγραφή κατά θεματική ενότητα.

2.2.2.1.1 ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Κυρίαρχο στοιχείο του αναγλύφου είναι ο ορεινός όγκος του Παγγαίου όρους, που δεσπόζει στο κέντρο του Δήμου Παγγαίου. Η υψηλότερη κορυφή του, το «*Μάτι*», φθάνει τα 1.956 μέτρα υψόμετρο, ενώ στα χαμηλότερα σημεία ο Δήμος Παγγαίου εκτείνεται έως το επίπεδο της θάλασσας (μηδενικό υψόμετρο). Η υψομετρική διακύμανση είναι συνεπώς πολύ μεγάλη, προσδίδοντας στο τοπίο έντονο ανάγλυφο. Στις πλαγιές του Παγγαίου απαντώνται απότομες βραχώδεις εξάρσεις, βαθιές χαράδρες και μικρά οροπέδια. Χαρακτηριστικό είναι το φαράγγι της Μεσορόπης στη νότια πλαγιά, όπου πυκνό δάσος και ρέμα συνθέτουν εντυπωσιακό τοπίο.

Πέραν του κύριου αυτού όγκου, ένα δεύτερο ορεινό συγκρότημα ορίζει το ανάγλυφο προς το νότο: το όρος Σύμβολο. Πρόκειται για μια επιμήκη οροσειρά μήκους ~35 χλμ, παράλληλη προς την ακτή, με μέγιστο υψόμετρο 694 μ. (κορυφή Αγριάδα). Το Σύμβολο αναπτύσσεται παράλληλα προς το Παγγαίο, από το ύψος της πόλης της Καβάλας έως τον κόλπο Ορφανού (Στρυμονικός), και χωρίζεται από αυτό μέσω της κοιλάδας της Πιερίας, η οποία αποστραγγίζεται από τον χείμαρρο Μαρμαρά. Η κοιλάδα αυτή (περιοχή Πιερέων) αποτελεί μια σημαντική ημιορεινή λεκάνη μεταξύ των δύο βουνών. Στα βορειοδυτικά όρια του Δήμου Παγγαίου εκτείνεται η πεδιάδα του Στρυμόνα, ενώ προς τα ανατολικά το ανάγλυφο γίνεται ηπιότερο προς την πεδιάδα των Φιλίππων (όρια με Δήμο Καβάλας). Συνολικά, στο Δήμο Παγγαίου διακρίνονται οι ορεινές ζώνες (Παγγαίο, Σύμβολο), οι ημιορεινές – λοφώδεις

περιοχές στα πέριξ και μεταξύ των βουνών, και οι πεδινές–παράκτιες εκτάσεις στα νότια και δυτικά.

2.2.2.1.2 ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΚΤΟΓΡΑΜΜΗ

Το πυκνό υδρογραφικό δίκτυο της περιοχής είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το ανάγλυφο. Το Παγγαίο όρος λειτουργεί ως υδρογραφικός κόμβος, με πολλές μεγάλες πηγές και ρέματα να αναβλύζουν από τις πλαγιές του. Πλήθος χειμάρρων σχηματίζονται ακτινωτά γύρω από το βουνό, ιδίως κατά τις βροχερές περιόδους, τροφοδοτώντας τις χαμηλότερες περιοχές με νερό. Χαρακτηριστικός είναι ο ποταμός Μαρμαράς, που διαρρέει την κοιλάδα Πιερίας (μεταξύ Παγγαίου και Συμβόλου). Οι χείμαρροι αυτοί έχουν εποχική ροή – το χειμώνα και την άνοιξη παρουσιάζουν ορμητικά νερά, ενώ το καλοκαίρι συχνά περιορίζονται ή ξηραίνονται. Οι ορεινοί όγκοι συλλέγουν επίσης σημαντικές ποσότητες ύδατος ως χιόνι κατά τους ψυχρούς μήνες, το οποίο τροφοδοτεί βαθμιαία τα ρέματα με το λιώσιμό του.

Ο σπουδαιότερος ποταμός της ευρύτερης περιοχής είναι ο Στρυμόνας, ο οποίος ρέει στα δυτικά όρια της περιοχής και εκβάλλει στον Στρυμονικό κόλπο. Αν και ο ίδιος ο ποταμός αποτελεί διοικητικό όριο (με την Π.Ε. Σερρών), η παρουσία του έχει διαμορφώσει τον δυτικό παράκτιο χώρο του Δήμου Παγγαίου (περιοχή Ορφανίου) μέσω των προσχώσεών του. Στην παράκτια ζώνη του Δήμου Παγγαίου συναντάται μια ευρεία λωρίδα πεδινών – αλλουβιακών εκτάσεων που ανοίγονται προς τη θάλασσα.

Η ακτογραμμή του Δήμου Παγγαίου εκτείνεται κατά μήκος του βόρειου Αιγαίου και περιλαμβάνει τμήματα του Στρυμονικού κόλπου και του κόλπου της Καβάλας. Το παράκτιο μέτωπο παρουσιάζει μεγάλη γεωμορφολογική ποικιλία: εκτεταμένες αμμώδεις παραλίες με αμμοθίνες (π.χ. οι περίφημοι Αμμόλοφοι στην Νέα Πέραμο), μικρούς ορμίσκους με αβαθή διαυγή νερά, αλλά και βραχώδεις ακτές στη βάση του όρους Συμβόλου. Στην δυτική παραλία (Οφρύνιο/Τούζλα, Ορφάνι) και στην νότια (Νέα Πέραμος, Νέα Ηρακλείτσα) έχουν αναπτυχθεί παραθεριστικοί οικισμοί και τουριστικές υποδομές, αξιοποιώντας τις εκτεταμένες ακτές με Γαλάζιες Σημαίες. Η παρουσία των ορεινών όγκων κοντά στη θάλασσα δημιουργεί ένα ιδιαίτερο παράκτιο τοπίο: το μεν Σύμβολο καταλήγει σχεδόν μέσα στη θάλασσα σχηματίζοντας απόκρημνες ακτές, ενώ στους πρόποδές του προς τα δυτικά σχηματίζονται οι αμμώδεις αποθέσεις του Στρυμονικού κόλπου.

Πέντε από τις παραλίες του Δήμου Παγγαίου έχουν βραβευτεί με τη Γαλάζια Σημαία το 2024, αναγνωρίζοντας την καθαριότητα και τις άριστες υποδομές τους:

- Αμμόλοφοι: Συγκρότημα τριών διαδοχικών αμμωδών κόλπων με ρηχά, διαυγή ύδατα και φυσική προστασία από ανέμους, ιδιαίτερα κατάλληλο για οικογενειακό τουρισμό και ήπιας μορφής θαλάσσιες δραστηριότητες (κολύμβηση, kayak, SUP). Η περιοχή παρουσιάζει δυνατότητες οργανωμένης τουριστικής αξιοποίησης με ελεγχόμενη φέρουσα ικανότητα.
- Νέα Πέραμος: Οργανωμένος παραθαλάσσιος οικισμός με εκτεταμένη παραλιακή ζώνη, λειτουργικό λιμένα, τουριστική μαρίνα, καταλύματα όλων των κατηγοριών και πλήρεις υποστηρικτικές υποδομές (εστίαση, αναψυχή, υγειονομικές υπηρεσίες). Αποτελεί σημείο υψηλής επισκεψιμότητας και τουριστικής συγκέντρωσης κατά την θερινή περίοδο.
- Νέα Ηρακλείτσα: Παραθαλάσσιος οικισμός με έντονα τουριστικό προφίλ, διαθέτοντας παραλίες υψηλής αισθητικής αξίας, αδειοδοτημένο χώρο κάμπινγκ, σύγχρονη μαρίνα, καθώς και ναυταθλητικές υποδομές (ιστιοπλοϊκός όμιλος). Ενδείκνυται για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο ναυταθλητικός και ο περιηγητικός.
- Σαρακήνα: Παραθαλάσσια περιοχή ήπιας τουριστικής εκμετάλλευσης με ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά, καθαρά νερά και υψηλή τοπιογραφική ποιότητα. Προσφέρεται για στοχευμένες παρεμβάσεις ήπιας αναψυχής, φυσιολατρικού τουρισμού και αναβάθμισης μικρής κλίμακας υποδομών.
- Παραλία Οφρυνίου (Τούζλα): Ανεπτυγμένη τουριστικά ακτογραμμή με εκτεταμένες οργανωμένες παραλίες, σύγχρονα τουριστικά καταλύματα, μονάδες κάμπινγκ και έντονη τουριστική κινητικότητα. Παρουσιάζει υψηλή τουριστική δυναμική και φιλοξενεί νυχτερινές δραστηριότητες, καθιστώντας την πόλο έλξης ιδιαίτερα για νεανικά κοινά.

Ο Δήμος Παγγαίου έχει μεριμνήσει για την **προσβασιμότητα** των ατόμων με αναπηρία, εγκαθιστώντας ειδικές ράμπες Sea Access σε διάφορες παραλίες, επιτρέποντας ασφαλή και αυτόνομη πρόσβαση στη θάλασσα. Επιπλέον, για την ασφάλεια των λουόμενων, έχουν τοποθετηθεί ναυαγοσώστες σε πολυσύχναστες παραλίες, όπως η Σαρακήνα. Τέλος, ο Δήμος λαμβάνει μέτρα για την απομάκρυνση παράνομων εγκαταστάσεων, όπως αυθαίρετες ομπρέλες και ξαπλώστρες, διασφαλίζοντας την ελεύθερη και ασφαλή χρήση των παραλιών από το κοινό.

2.2.2.1.3 ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Γεωτεκτονικά, η περιοχή εντάσσεται στο σύμπλεγμα της Ροδόπης και ειδικότερα στη δομική ζώνη Πιρίν–Παγγαίου, που καταλαμβάνει το νοτιοδυτικό τμήμα της Οροσειράς της Ροδόπης. Το υπόβαθρο αποτελείται κυρίως από μεταμορφωσιγενή πετρώματα υψηλού βαθμού: γνεύσιους, κρυσταλλοσχιστώδεις μάρμαρους, μαρμαρυγιακούς σχιστόλιθους και άλλους μεταμορφωμένους σχηματισμούς proterοζωικής ηλικίας. Οι βράχοι αυτοί έχουν υποστεί έντονη πτύχωση και τεκτονισμό, δίνοντας στο Παγγαίο τον χαρακτηριστικό αυλακωτό ανάγλυφο με απότομες κόψεις. Στις υψηλότερες ζώνες του βουνού εμφανίζονται συχνά εκτεταμένα γυμνά βράχια και αποσαθρωμένες πλαγιές. Πληθώρα ρηγμάτων και τεκτονικών γραμμών διατρέχουν την περιοχή, καθορίζοντας και τη διεύθυνση ορισμένων κοιλάδων και φαραγγιών.

Στα περιφερειακά τμήματα και ιδιαίτερα στις πεδινές εκτάσεις, το γεωλογικό υπόβαθρο καλύπτεται από νεότερες ιζηματογενείς αποθέσεις. Γύρω από το Παγγαίο έχουν αναπτυχθεί κώνοι κορημάτων και αλλουβιακές αποθέσεις χειμάρρων, με πάχη που αυξάνονται προς τις κοιλάδες. Στην παράκτια ζώνη συναντώνται παράκτιες και ποτάμιες προσχώσεις (άμμοι, άργιλοι, χαλίκια) πρόσφατων γεωλογικών χρόνων, ιδιαίτερα έντονες κοντά στις εκβολές του Στρυμόνα. Τα εδάφη που έχουν προκύψει από την αποσάθρωση των ασβεστολιθικών και μαρμαρυγιακών πετρωμάτων του Παγγαίου είναι ασβεστούχα αργιλοπηλώδη (pH ~6, 5–7, 5 με μέτρια περιεκτικότητα σε ανθρακικό ασβέστιο), με μέτρια έως χαμηλή οργανική ύλη. Αυτοί οι εδαφικοί τύποι – ιδιαίτερα στους πρόποδες και στις ήπιες κλίσεις – είναι σχετικά γόνιμοι και κατάλληλοι για δενδρώδεις καλλιέργειες (αμπέλια, ελαιώνες κ.ά.). Αντίθετα, στα απότομα ορεινά πρανή τα εδάφη είναι λεπτότερα και φτωχότερα λόγω διάβρωσης, ενώ στις πεδιάδες υπάρχουν βαθύτερα προσχωσιγενή εδάφη υψηλής γονιμότητας, κατάλληλα για αρδευόμενες καλλιέργειες.

Από πλευράς ορυκτού πλούτου, το Παγγαίο είναι γνωστό από την αρχαιότητα ως χρυσοφόρο βουνό. Υπόγεια μεταλλοφόρα κοιτάσματα (κυρίως χρυσοφόρου χαλαζία και αργυρούχων μεταλλευμάτων) εκμεταλλεύονταν ήδη από τους αρχαίους Θράκες και Μακεδόνες, καθιστώντας το όρος περίφημο για τα μεταλλεία χρυσού και αργύρου. Σήμερα δεν πραγματοποιείται εξόρυξη πολύτιμων μετάλλων, ωστόσο υπάρχουν λατομεία μαρμάρου στις παρυφές του βουνού, δεδομένου ότι οι μαρμαρυγιακοί μάρμαροι του Παγγαίου δίνουν δομικά υλικά υψηλής ποιότητας. Επίσης, τα γεωθερμικά πεδία της ευρύτερης περιοχής (π.χ. Λουτρά

Ελευθερών) υποδηλώνουν σημαντικό γεωθερμικό δυναμικό στο υπέδαφος, σχετιζόμενο με τις τεκτονικές δομές της περιοχής.

2.2.2.1.4 ΓΕΩΘΕΡΜΙΑ

Ο Δήμος Παγγαίου, εντός των διοικητικών του ορίων, διαθέτει αξιόλογο γεωθερμικό δυναμικό χαμηλής ενθαλπίας, το οποίο, σε συνδυασμό με τις αγροτικές, τουριστικές και οικιστικές δραστηριότητες της περιοχής, προσφέρει ισχυρό θεμελιώδες περιφερειακό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για βιώσιμη ενεργειακή αξιοποίηση, σε εναρμόνιση με τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές για την πράσινη μετάβαση και την τοπική ενεργειακή αυτάρκεια.

Κεντρική εστία του αναπτυξιακού σχεδιασμού αποτελεί το γεωθερμικό πεδίο Ακροποτάμου, το οποίο έχει βεβαιωθεί από το ΙΓΜΕ και καλύπτει επιφάνεια 6, 9 km². Το πεδίο χαρακτηρίζεται από γεωθερμικό ρευστό θερμοκρασίας έως 90°C και υψηλής παροχής (>400 m³/h), κατατάσσοντάς το στις πιο ενεργειακά εκμεταλλεύσιμες περιοχές της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης και Άρδευσης Παγγαίου (ΔΕΥΑΑ Παγγαίου), έχοντας εξασφαλίσει τα μισθωτικά δικαιώματα εκμετάλλευσης του πεδίου από το 2018, έχει προβεί σε μία συστηματική διαδικασία τεχνικής, περιβαλλοντικής και θεσμικής ωρίμανσης για την υλοποίηση ενός πρότυπου έργου γεωθερμικής αξιοποίησης συνολικού προϋπολογισμού 20 εκατομμυρίων ευρώ.

Το σχεδιαζόμενο έργο περιλαμβάνει τα εξής βασικά υποσυστήματα:

<u>Α. Υδρογεωλογικές Υποδομές</u>

- Διάνοιξη νέας παραγωγικής γεώτρησης (ΑΚΡ–7Π) και δύο γεωτρήσεων επανεισαγωγής (ΑΚΡ–1R και ΑΚΡ–2R), με σκοπό τη διατήρηση του υδροθερμικού ισοζυγίου.
- Εγκατάσταση εξοπλισμού άντλησης και καταγραφής γεωθερμικών παραμέτρων (θερμοκρασία, παροχή, πίεση, σύσταση).

<u>Β. Θερμικός Σταθμός και Δίκτυα Διανομής</u>

- Κατασκευή κεντρικού θερμικού σταθμού στην περιοχή.

- Ανάπτυξη πρωτεύοντος δικτύου μεταφοράς γεωθερμικού ρευστού και θερμικής ενέργειας.
- Εγκατάσταση δευτερεύοντος δικτύου διανομής θερμού γλυκού νερού, με συνολικό αναπτυσσόμενο μήκος δικτύων άνω των 15 km.

Γ. Τελικές Εφαρμογές Θερμικής Ενέργειας

Η θερμική ενέργεια θα αξιοποιηθεί για τις εξής κατηγορίες χρήσεων:

- Τουριστικές μονάδες και παραθεριστικές κατοικίες: για παραγωγή ζεστού νερού χρήσης, θέρμανση χώρων και πισίνες.
- Θερμοκήπια: δημιουργία νέων γεωθερμικών θερμοκηπιακών μονάδων (εκτιμώμενη κάλυψη: 10 στρέμματα), με δυνατότητα επαύξησης παραγωγικής απόδοσης.
- Βιομηχανικές/μεταποιητικές μονάδες: εφαρμογές σε ελαιοσυσκευαστήρια, μονάδες αποστείρωσης και καθαρισμού.
- Δημοτικά κτίρια και οικιστικά συγκροτήματα: μελλοντική εφαρμογή τηλεθέρμανσης στους οικισμούς Κάριανης, Παραλίας Οφρυνίου και Ορφανίου (εκτιμώμενο συνολικό θερμικό φορτίο: >16 MW).

Δ. Δευτερογενής Παραγωγή Ενέργειας

Το έργο προβλέπει την εγκατάσταση μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας χαμηλής ισχύος (150 kWel) μέσω τεχνολογίας ORC (Organic Rankine Cycle), προσαρμοσμένης σε container για ευελιξία στη λειτουργία και συντήρηση.

Ε. Ψηφιακός Έλεγχος και Παρακολούθηση

Θα αναπτυχθεί πλήρες σύστημα SCADA για τον έλεγχο και αυτοματισμό όλων των υποσυστημάτων (γεωτρήσεις, σταθμοί, βαλβίδες, μετρητές, καταναλώσεις) με δυνατότητα τηλεμετρίας και απομακρυσμένης διαχείρισης.

Η ολοκληρωμένη παρέμβαση χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο τεχνικής ωριμότητας, με εγκεκριμένες περιβαλλοντικές αδειοδοτήσεις, τεκμηριωμένες γεωλογικές/υδροθερμικές μελέτες, καθώς και καθορισμένο επιχειρηματικό μοντέλο λειτουργίας. Παράλληλα, πληροί τα κριτήρια ένταξης σε εθνικά και ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία (ΠΔΕ, ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης κ.ά.).

Η αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού εντάσσεται στο στρατηγικό όραμα του Δήμου Παγγαίου για την ανάπτυξη ενός καινοτόμου ενεργειακού οικοσυστήματος που θα συνδυάζει:

- Βιώσιμη αγροτική και τουριστική ανάπτυξη,
- Μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος,
- Τοπική παραγωγή και κατανάλωση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,
- Νέες θέσεις εργασίας και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.

Ο Δήμος στοχεύει στην περαιτέρω διερεύνηση δυνατοτήτων εκμετάλλευσης και άλλων γεωθερμικών αποθεμάτων (π.χ. γεωθερμική περιοχή Ελευθερών), στην ανάπτυξη υποστηρικτικών πολιτικών, καθώς και στην προώθηση συνεργειών με επιστημονικούς, ιδιωτικούς και θεσμικούς φορείς.

2.2.2.1.5 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΕ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑ, ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η έντονη γεωμορφολογία του Δήμου Παγγαίου δημιουργεί ξεχωριστές τοπικές κλιματικές συνθήκες (μικροκλίματα) και επηρεάζει άμεσα τις ανθρώπινες δραστηριότητες και την οργάνωση των οικισμών.

Μικροκλίμα: Οι διαφοροποιήσεις ανάμεσα σε παράκτιες και ορεινές περιοχές είναι αισθητές. Το κλίμα στις παραθαλάσσιες ζώνες είναι τυπικά μεσογειακό – ήπιο χειμώνα και ζεστό καλοκαίρι με θαλάσσιες αύρες – ενώ στις περιοχές με μεγάλο υψόμετρο παρουσιάζει περισσότερο ηπειρωτικά χαρακτηριστικά, δηλαδή ψυχρότερους χειμώνες (με συχνές χιονοπτώσεις στο Παγγαίο) και δροσερότερα καλοκαίρια. Η παρουσία του όρους Παγγαίου επιδρά σαν κλιματολογικό διαχωριστικό: λειτουργεί ως φράγμα για τους υγρούς αέριους μάζες από το Αιγαίο, προκαλώντας ορογραφικές βροχοπτώσεις στις νοτιοανατολικές πλαγιές του. Έτσι, οι προσήνεμες πλαγιές δέχονται περισσότερες βροχοπτώσεις, στηρίζοντας την πλούσια βλάστηση και τροφοδοτώντας τις πηγές, ενώ οι υπήνεμες πλευρές (βορειοδυτικές) είναι σχετικά ξηρότερες. Το τοπικό ανάγλυφο ευνοεί επίσης την ανάπτυξη τοπικών ανέμων: κατά τη θερινή περίοδο αναπτύσσονται θαλάσσιες αύρες στην ακτογραμμή και καταβατικοί άνεμοι (δροσεροί νυχτερινοί άνεμοι) κατεβαίνουν από το βουνό προς τους πρόποδες, μετριάζοντας τη θερμοκρασία στα πεδινά. Αντίστροφα, το χειμώνα ψυχροί καταβατικοί άνεμοι από τις χιονισμένες κορυφές μπορεί να προκαλέσουν παγετούς στις κοιλάδες. Επιπλέον, το έντονο

ανάγλυφο δημιουργεί ζώνες διαφορετικής ηλιακής έκθεσης: οι νότιες και δυτικές πλαγιές του Παγγαίου δέχονται περισσότερη ηλιακή ακτινοβολία (θερμότερες μικροκλιματικά), ενώ οι βόρειες πλαγιές είναι πιο ψυχρές και υγρές. Οι διαφοροποιήσεις αυτές έχουν άμεσο αντίκτυπο στις καλλιέργειες – π.χ. τα αμπέλια στους νότιους πρόποδες επωφελούνται από τον ήλιο και τα ασβεστούχα εδάφη, παράγοντας σταφύλια υψηλής ποιότητας, ενώ σε ψυχρότερες πλαγιές ευδοκιμούν δασικά είδη όπως η οξιά που απαιτούν υγρότερο/δροσερό κλίμα.

Γεωμορφολογία και αγροτική παραγωγή: Το φυσικό ανάγλυφο καθορίζει σε μεγάλο βαθμό το είδος της αγροτικής δραστηριότητας σε κάθε περιοχή. Στις πεδινές εκτάσεις (παράκτιες και κοιλάδες), το επίπεδο έδαφος και τα βαθιά γόνιμα εδάφη επιτρέπουν μηχανική καλλιέργεια και έντονες αρδευόμενες καλλιέργειες (σιτηρά, αραβόσιτος, καπνά παλαιότερα κ.ά.). Αντίθετα, στις επικλινείς εκτάσεις των λόφων και των πρόποδων, η γεωργία προσαρμόστηκε με δενδρώδεις καλλιέργειες που μπορούν να ευδοκιμήσουν σε αναβαθμίδες ή πλαγιές – χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι αμπελώνες και οι ελαιώνες. Οι πλαγιές του Παγγαίου προσφέρουν άριστη στράγγιση των εδαφών, καλό αερισμό των φυτών και μεγάλες θερμοκρασιακές διαφορές ημέρας–νύχτας το καλοκαίρι, στοιχεία που θεωρούνται ιδανικά για την παραγωγή οίνου ποιότητας. Δεν είναι τυχαίο ότι οι αμπελώνες της περιοχής εγκαθίστανται σε επικλινή εδάφη έως ~500 μ. υψόμετρο. Εκτός από την οινοπαραγωγή, η ποικιλία μικροκλιμάτων επιτρέπει μια πλούσια πρωτογενή παραγωγή: σε χαμηλά υψόμετρα με ζεστό κλίμα καλλιεργούνται κηπευτικά και φρούτα (π.χ. επιτραπέζια σταφύλια, σύκα) κοντά στην θάλασσα, ενώ σε πιο δροσερές ενδοχώριες κοιλάδες παράγονται προϊόντα όπως φασόλια και καπνός (ιδίως ιστορικά). Το ορεινό περιβάλλον υποστηρίζει επίσης την κτηνοτροφία – τα δάση και τα υποαλπικά λιβάδια του Παγγαίου χρησιμοποιούνται ως βοσκότοποι κατά τους θερινούς μήνες, συμβάλλοντας στην τοπική κτηνοτροφική παραγωγή (παραγωγή κρέατος, γαλακτοκομικών, μελιού από μελισσοκομία σε δασικές εκτάσεις κ.ά.). Συνολικά, η γεωμορφολογία του Δήμου διαμορφώνει ένα μωσαϊκό παραγωγικών ζωνών, όπου κάθε καλλιέργεια ή δραστηριότητα τοποθετείται στο πλέον κατάλληλο περιβάλλον (π.χ. αλιεία και υδατοκαλλιέργειες στην παράκτια ζώνη, θερμοκηπιακές καλλιέργειες σε παραθαλάσσιες πεδινές εκτάσεις, δενδροκαλλιέργειες στους ημιορεινούς πρόποδες, δασική παραγωγή και βοσκή στα ορεινά).

Οικιστική οργάνωση: Το ανάγλυφο έχει επίσης διαμορφώσει την κατανομή και μορφή των οικισμών. Οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις πληθυσμού βρίσκονται στις πιο επίπεδες και

εύφορες περιοχές – χαρακτηριστικά, η Ελευθερούπολη και οι γύρω της κοινότητες αναπτύχθηκαν στο εύφορο πέρασμα μεταξύ Παγγαίου και Συμβόλου, όπου υπήρχε χώρος για γεωργία και υδροδοσία από τοπικούς χειμάρρους. Αντίστοιχα, στην παράκτια πεδιάδα του Ορφανού δημιουργήθηκαν νεότεροι οικισμοί (ιδίως μετά την ανταλλαγή πληθυσμών του 1923, π.χ. η Νέα Πέραμος και το Νέο Οφρύνιο) εκμεταλλευόμενοι τις επίπεδες εκτάσεις κοντά στη θάλασσα. Οι παραδοσιακοί οικισμοί ιδρύθηκαν κυρίως σε υπερυψωμένες θέσεις στους πρόποδες των βουνών – εκεί όπου το έδαφος έχει αρκετή κλίση ώστε να αποστραγγίζεται (μικρότερος κίνδυνος ελωδών εκτάσεων παλιότερα), αλλά όχι τόσο απότομη ώστε να καθίσταται αδύνατη η καλλιέργεια μικρών κήπων και η δόμηση. Επιπλέον, οι πλαγιές προσφέρουν προστασία από πλημμύρες των χειμάρρων και επιτρέπουν την αμυντική εποπτεία της γύρω περιοχής (σημαντικό σε ιστορικές περιόδους ανασφάλειας). Για παράδειγμα, χωριά όπως η Μουσθένη και η Μεσορόπη είναι κτισμένα αμφιθεατρικά στις νότιες υπώρειες του Παγγαίου, πλησίον σε φυσικές πηγές νερού, αξιοποιώντας το εύφορο μικροκλίμα της περιοχής. Αντίθετα, στο εσωτερικό του ορεινού όγκου δεν υπάρχουν σχεδόν καθόλου οικισμοί – το δύσβατο ανάγλυφο και οι περιορισμένοι πόροι απέτρεψαν την ανάπτυξη μόνιμης κατοίκησης πάνω από μια ορισμένη υψομετρική στάθμη. Έτσι, η ορεινή ζώνη παρέμεινε αραιοκατοικητή, χρησιμοποιούμενη κυρίως για δραστηριότητες όπως υλοτομία, κτηνοτροφία και μεταλλευτικές εργασίες (παλαιότερα).

Συνολικά, το γεωμορφολογικό περιβάλλον του Δήμου Παγγαίου αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τις τοπικές κλιματικές συνθήκες, τις παραγωγικές δυνατότητες και την διάρθρωση των οικισμών. Ο συνδυασμός βουνού και πεδιάδας, δασών και ακτογραμμής προσδίδει στην περιοχή έναν πολυλειτουργικό χαρακτήρα: αφενός, προστατεύει και ρυθμίζει το κλίμα (παρέχοντας νερό, δροσιά και εύφορα εδάφη), αφετέρου, θέτει φυσικούς περιορισμούς και κατευθύνει τη χωροθέτηση ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Αυτή η αλληλεπίδραση ανθρώπου και γεωμορφολογίας είναι εμφανής στην αειφορική αξιοποίηση του χώρου – με σεβασμό στα φυσικά πλεονεκτήματα (π.χ. οινοπαραγωγή σε κατάλληλες πλαγιές, τουρισμός σε προικισμένες ακτές) αλλά και ανάγκη προσαρμογής στους φυσικούς κινδύνους (ορεινοί χείμαρροι, κατολισθήσεις σε απότομα πρανή, χαλαζόπτωση λόγω ορογραφικών καταιγίδων. Η εις βάθος κατανόηση των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών της περιοχής αποτελεί λοιπόν βασική προϋπόθεση για τον στρατηγικό και χωροταξικό σχεδιασμό του Δήμου Παγγαίου, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που παρέχει το φυσικό περιβάλλον και να μετριαστούν οι περιορισμοί ή οι κίνδυνοι που αυτό επιβάλλει.

2.2.2.2 ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000

Οι τέσσερις περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 που εξετάζονται στην παρούσα ενότητα, εν μέρει εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Παγγαίου, συγκροτούν ένα πολύτιμο και πολυδιάστατο φυσικό απόθεμα υψηλής οικολογικής, αισθητικής και επιστημονικής αξίας. Από τους υγροτόπους των εκβολών του ποταμού Στρυμόνα και τους προστατευμένους θαλάσσιους κόλπους της Καβάλας, έως τα ορεινά συγκροτήματα και τα ασβεστολιθικά φαράγγια του Παγγαίου Όρους, κάθε περιοχή παρουσιάζει μοναδικά χαρακτηριστικά τοπίου, βιοποικιλότητας και γεωμορφολογίας. Οι περιοχές αυτές φιλοξενούν σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας και πανίδας, περιλαμβάνονται σε κοινοτικές οδηγίες προστασίας, και επιτελούν κρίσιμο ρόλο τόσο ως βιότοποι όσο και ως μεταναστευτικοί διάδρομοι για πτηνά και άλλους οργανισμούς. Η διατήρησή τους αποτελεί θεμελιώδη στόχο για την τοπική και εθνική στρατηγική προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, ενώ παράλληλα προσφέρουν σημαντικές ευκαιρίες για ήπια αναψυχή, περιβαλλοντική εκπαίδευση και βιώσιμη ανάπτυξη.

2.2.2.2.1 ΕΚΒΟΛΕΣ ΠΟΤΑΜΟΥ ΣΤΡΥΜΟΝΑ (GR1260002 – SPA/SCI)

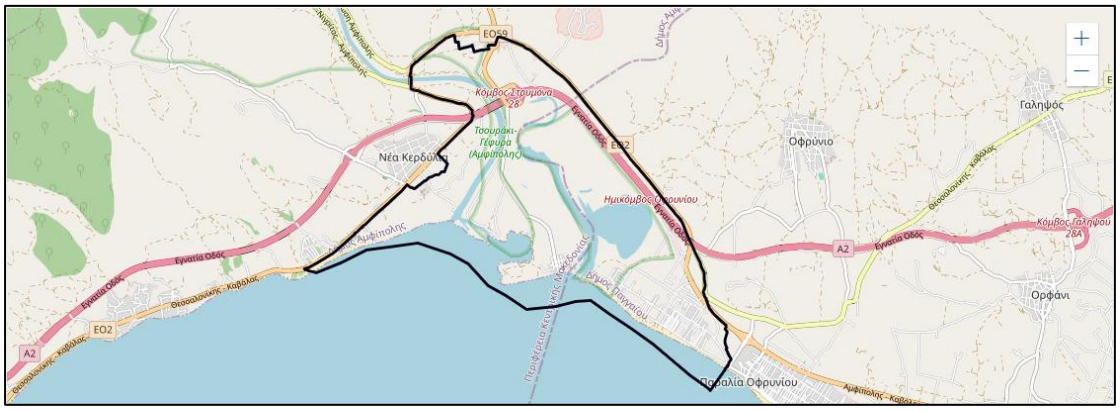
Έκταση: 1.273, 76 εκτάρια (Σημ.: Μέρος της βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Παγγαίου)

Η περιοχή που εκτείνεται γύρω από τις εκβολές του ποταμού Στρυμόνα χαρακτηρίζεται από ένα ποικιλόμορφο φυσικό τοπίο, το οποίο περιλαμβάνει παράκτιες αλμυρές λιμνοθάλασσες, έλη, νησίδες, υποθαλάσσιες αμμώδεις εκτάσεις, αμμοθίνες, θαμνώνες με αρμυρίκια (Tamarix), καθώς και λιβάδια και καλαμώνες γλυκού νερού κατά μήκος της κοίτης του ποταμού. Δεν υπάρχουν τεχνητές διαχωριστικές κατασκευές (όπως αναχώματα) που να αποκόπτουν τον υγροβιότοπο από τις παρακείμενες γεωργικές εκτάσεις, οι οποίες αξιοποιούνται κυρίως για την καλλιέργεια σιτηρών, αμπελιών και ελιών. Πλησίον του υγροτόπου υπάρχουν διάσπαρτοι αγροτικοί και παραθαλάσσιοι οικισμοί, οι οποίοι συνδέονται λειτουργικά και κοινωνικά με το φυσικό σύστημα.

Ο υγρότοπος αποτελεί περιοχή υψηλής οικολογικής αξίας, καθώς λειτουργεί ως κρίσιμος τόπος αναπαραγωγής και διαχείμασης για μεγάλους πληθυσμούς πτηνών ενώ φιλοξενεί και πλούσια ιχθυοπανίδα. Επιπλέον, εντοπίζονται σπάνια και απειλούμενα είδη υδρόβιων πτηνών, καθιστώντας την περιοχή έναν από τους κύριους μεταναστευτικούς διαδρόμους και σταθμούς ανάπαυσης στη Βόρεια Ελλάδα. Παρότι υπάρχουν ορισμένα σημεία με μετρίου επιπέδου

υποβάθμιση λόγω ανθρωπογενούς δραστηριότητας, τα περισσότερα υποσυστήματα παραμένουν λειτουργικά και αδιατάρακτα. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για τα είδη λιβελούλας (Odonata), καθώς φιλοξενεί κατάλληλους βιότοπους όπως έλη, λίμνες και αβαθή στάσιμα νερά, αν και κατά την επιτόπια έρευνα δεν καταγράφηκε η παρουσία της Lindenia tetraphylla, ενός χαρακτηριστικού είδους του οικοσυστήματος. Παράλληλα, έχουν καταγραφεί τέσσερα είδη ερπετών του Παραρτήματος IV και ένα είδος αμφιβίου του Παραρτήματος V της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, επιβεβαιώνοντας τη βιολογική αξία και την αναγκαιότητα προστασίας της περιοχής.

Χάρτης 2: Περιοχή GR1260002 – SPA/SCI

Πηγή: European Environment Agency (2025)

2.2.2.2.2 ΚΟΛΠΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ – ΟΡΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ (GR1150009 – SCI)

Έκταση: 1.202, 01 εκτάρια (Σημ.: Μέρος της βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Παγγαίου).

Η περιοχή περιλαμβάνει τον όρμο Παλιού, τον κόλπο Νέας Ηρακλείτσας και τον όρμο Ελευθερών, οι οποίοι αποτελούν τμήματα του Κόλπου της Καβάλας. Ο Όρμος Ελευθερών είναι μια προστατευμένη αμμώδης ακτή με ρηχά νερά. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από ζώνη με ασβεστολιθικά Ροδοφύκη, πλούσια φυτική βλάστηση σε μικρές πέτρες, παρουσία του είδους Zostera noltii και εκτεταμένα λιβάδια Posidonia oceanica μέχρι βάθος 30 μέτρων. Η Νέα Ηρακλείτσα είναι επίσης μια προστατευμένη ακτή με ένα μικρό νησί απέναντι. Το υπόστρωμα αποτελείται από άμμο και λίγες πέτρες. Υπάρχει μεγάλη ποικιλία ειδών Πρασινοφυκών, ενώ

τα λιβάδια Posidonia εκτείνονται από τα 5 έως τα 25 μέτρα βάθος. Ο όρμος Παλιού είναι ένας προστατευμένος κόλπος με παραλία από άμμο και χαλαρές πέτρες. Τα ρηχά νερά της περιοχής φιλοξενούν πλούσια χλωρίδα, με πληθώρα ειδών από Φαιοφύκη και Πρασινοφύκη. Τα λιβάδια Posidonia εκτείνονται από τα 5 έως τα 15 μέτρα βάθος. Οι κόλποι Παλιού και Ηρακλείτσας χαρακτηρίζονται από πλούσια θαλάσσια χλωρίδα και υποβρύχια βλάστηση. Στις θαλάσσιες αυτές περιοχές, κοινότητες του γένους Cystoseira και των Φαιοφυκών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Οι περιορισμένες αλλαγές στη δομή και σύνθεση των κοινοτήτων τα τελευταία χρόνια πιθανόν να οφείλονται σε ανθρωπογενείς δραστηριότητες, όπως η δόμηση και ο τουρισμός. Τα λιβάδια Posidonia παρουσιάζουν τάση μετακίνησης προς μεγαλύτερα βάθη, κυρίως στον όρμο Ελευθερών. Η παρουσία του αχινού Paracentrotus lividus είναι χαρακτηριστική της περιοχής, και η συνύπαρξή του με Cystoseira και Posidonia αποτελεί ένδειξη μη ρυπασμένων περιοχών. Στον όρμο Ελευθερών παρατηρήθηκε περιορισμένη βιοποικιλότητα ειδών. Ορισμένα είδη γαστερόποδων απαντώνται πάνω στα φύλλα της Posidonia, ενώ άλλα είδη εντοπίζονται στους αλγικούς σχηματισμούς. Στην περιοχή βρέθηκαν και «*καρποί*» της Posidonia, γεγονός που υποδηλώνει τη μεγάλη ζωτικότητα των λιβαδιών. Η Posidonia oceanica θεωρείται απειλούμενο είδος, ενώ το Pinna nobilis προστατεύεται από την ελληνική νομοθεσία.

Χάρτης 3: Περιοχή GR1150009 – SCI

Πηγή: European Environment Agency (2025)

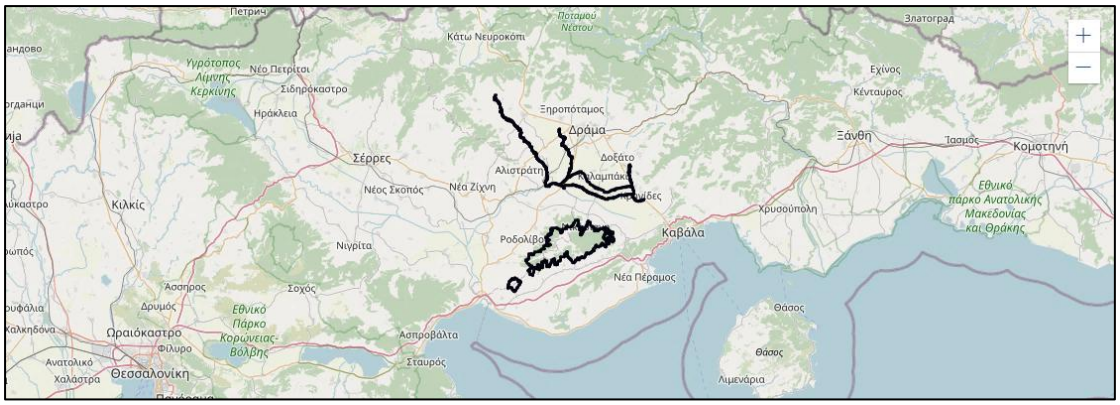
2.2.2.2.3 ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ – ΠΗΓΑΙΑ ΝΕΡΑ ΚΕΦΑΛΑΡΙΟΥ ΦΙΛΙΠΠΩΝ – ΣΠΗΛΑΙΟ ΑΡΚΟΥΔΟΣΠΗΛΙΑ (GR1150005 – SCI)

Έκταση: 11.869.71 εκτάρια (Σημ.: Μέρος της βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Παγγαίου).

Η περιοχή παρουσιάζει μεσογειακό – μεσανατολικοευρωπαϊκό κλίμα. Τα δάση αποτελούνται κυρίως από μικτά δασικά συμπλέγματα ειδών όπως *Fagus* (οξιά), *Abies borisii–regis* (ελάτη), *Quercus* (βελανιδιά) και *Castanea sativa* (καστανιά). Στην περιοχή συναντώνται επίσης συστάδες *Betula pendula* (σημύδα), με το Παγγαίο να αποτελεί το νοτιότερο όριο εξάπλωσης του είδους στα Βαλκάνια. Πρόκειται για μια εκτεταμένη ορεινή περιοχή με μεγάλα δάση από οξιά και καστανιά, καθώς και λιβάδια σε μεγαλύτερα υψόμετρα. Στα βραχώδη τμήματα του βουνού σχηματίζονται απόκρημνοι βράχοι που φιλοξενούν σπάνια ενδημικά φυτά ή φυτά με περιορισμένη εξάπλωση στην Βαλκανική Χερσόνησο. Η ποιότητα της περιοχής όσον αφορά την άγρια χλωρίδα αναδεικνύεται και από την παρουσία άλλων σημαντικών ταξινομικών μονάδων. Ανάμεσά τους καταγράφονται 12 ελληνικά ενδημικά taxa (εκ των οποίων 3 είναι τοπικά ενδημικά), ενώ δύο είδη προστατεύονται από την περιβαλλοντική νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (1992). Τα *Inula ensifolia, Rosa arvensis*, και *Viola perinensis* περιλαμβάνονται στη λίστα απειλούμενων ειδών της Ευρώπης. Τα *Arctostaphylos uva–ursi, Atropa belladonna, Cephalanthera damasonium, Coeloglossum viride, Convallaria majalis, Dactylorhiza sambucina, Dianthus gracilis ssp. drenowskianus, Dianthus petraeus ssp. orbelicus, Gentiana asclepiadea, Gentiana cruciata, Lilium martagon, Orchis ustulata, Paronychia rechingeri, Saxifraga ferdinandi–coburgi* προστατεύονται με Προεδρικό Διάταγμα (67/1981). Τα *Satureja pilosa, Saxifraga juniperifolia ssp. sancta, Stachys recta ssp. recta, Valeriana officinalis ssp. collina, Valeriana tripteris* είναι σπάνια είδη στην Ελλάδα ή φτάνουν στα ακραία όρια εξάπλωσής τους στη Βόρεια Ελλάδα. Τα *Abies borisii–regis, Achillea chrysocoma, Arabis bryoides, Asperula aristata ssp. nestia, Bruckenthalia spiculifolia, Crocus veluchensis, Erysimum drenowskii, Gentianella bulgarica, Laserpitium siler ssp. laeve, Sideritis scardica, Silene balcanica, Silene radicosa ssp. radicosa, Silene waldsteinii, Viola grisebachiana* είναι ενδημικά των Βαλκανίων. Επιπλέον, τα *Thymus leucotrichus* και *Thymus thracicus* εξαπλώνονται κυρίως στη Βαλκανική και εκτείνονται επίσης προς την Τουρκία. Στην περιοχή έχουν καταγραφεί επίσης πέντε είδη ερπετών και δύο είδη αμφιβίων του Παραρτήματος IV. Το Σπήλαιο «*Αρκουδοσπηλιά*» φιλοξενεί τουλάχιστον έξι είδη νυχτερίδων

του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43 (1000 άτομα *Miniopterus schreibersii*, 1000 *Myotis* sp., 300 *Rhinolophus blasii*, 100 *Rhinolophus ferrumequinum*, 50 *Rhinolophus euryale*, 10 *Rhinolophus hipposideros*) και θεωρείται μία από τις πέντε σημαντικότερες αποικίες νυχτερίδων στην Ελλάδα. Όσον αφορά την ιχθυοπανίδα, η περιοχή αποτελεί εξαιρετικά σημαντικό τόπο εξάπλωσης για το σπάνιο είδος *Caspiomyzon hellenicus*. Η παρουσία κατάλληλων ενδιαιτημάτων για τους νεαρούς οργανισμούς του είδους ενισχύει τη σημασία της περιοχής. Παράλληλα, τα κανάλια των λιμνών των Φιλίππων φιλοξενούν πλούσια ιχθυοπανίδα και έχει καταγραφεί και το επίσης σπάνιο ενδημικό είδος *Cobitis punctilineata*. Τέλος, στην περιοχή εντοπίζεται ένας εξαιρετικά σημαντικός και απομονωμένος πληθυσμός του ενδημικού είδους *Phoxinus strymonicus*.

Χάρτης 4: Περιοχή GR1150005 – SCI

Πηγή: European Environment Agency (2025)

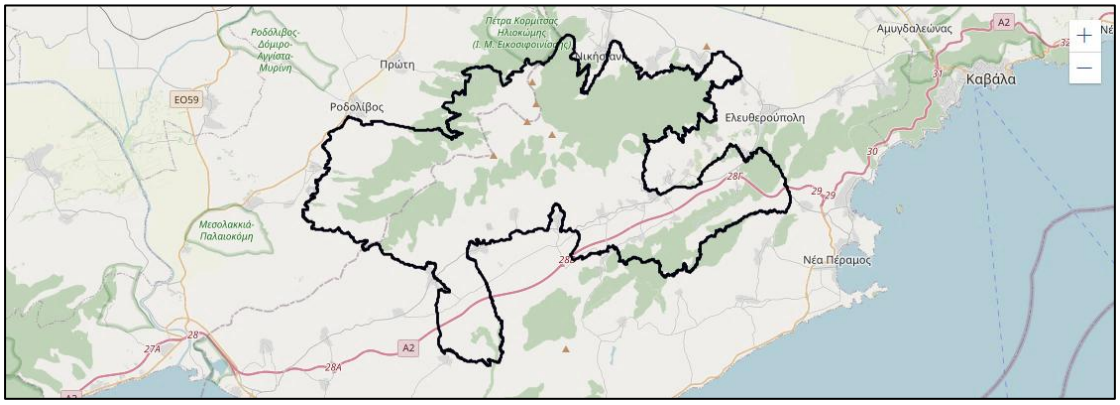
2.2.2.2.4 ΟΡΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟ ΚΑΙ ΝΟΤΙΕΣ ΥΠΩΡΕΙΕΣ ΤΟΥ (GR1150011 – SPA)

Έκταση: 23.967.46 εκτάρια (Σημ.: Μέρος της βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Παγγαίου).

Η περιοχή περιλαμβάνει το όρος Παγγαίο, μέρος του όρους Συμβόλου και την πεδινή έκταση ανάμεσα στα δύο βουνά. Νεαρά δάση οξιάς, παλιά δρυοδάση, συστάδες κωνοφόρων, μικτά και πλατύφυλλα δάση, αλπικά και υποαλπικά λιβάδια, καθώς και βραχώδεις πλαγιές συνθέτουν ένα μοναδικό περιβάλλον. Στην πεδιάδα εκτείνονται μεγάλες περιοχές παραδοσιακών

καλλιεργειών που διαχωρίζονται με φυτοφράκτες και συστάδες δέντρων, ενώ συναντώνται επίσης εκτάσεις εντατικής καλλιέργειας και φυσικά τμήματα που παραμένουν ανεκμετάλλευτα. Η περιοχή έχει διατηρηθεί σε μεγάλο βαθμό αλώβητη, παρά το γεγονός ότι η Εγνατία Οδός διασχίζει την πεδιάδα του Παγγαίου και ένας αριθμός δασικών δρόμων παρέχει πλέον πρόσβαση σε περιοχές που παλαιότερα ήταν απομονωμένες. Αρπακτικά πτηνά όπως ο Χρυσαετός και ο Κραυγαετός ευδοκιμούν στην περιοχή, ενώ σπάνια είδη που συνδέονται με αγροτικά περιβάλλοντα, όπως ο Μελισσοφάγος και η Θαμνοκελάδα της ελιάς, παρατηρούνται συχνά. Οι Πετροπέρδικες εξακολουθούν να είναι συχνές στο Παγγαίο, ενώ είδη δασόβιων πτηνών φωλιάζουν σε ικανοποιητικούς αριθμούς.

Χάρτης 5: Περιοχή GR1150011 – SPA

Πηγή: European Environment Agency (2025)

2.2.2.3 ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Στο πλαίσιο του εθνικού καταλόγου προστατευόμενων περιοχών, ορισμένες εκτάσεις έχουν χαρακτηριστεί ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) ή/και Καταφύγια Άγριας Ζωής, βάσει της οικολογικής, αισθητικής, ιστορικής ή πολιτιστικής τους αξίας. Οι περιοχές αυτές διαθέτουν ιδιαίτερα φυσικά γνωρίσματα, ποικιλία ενδιαιτημάτων και σημαντική βιοποικιλότητα, ενώ εντάσσονται συχνά και σε ευρύτερα εθνικά ή ευρωπαϊκά δίκτυα προστασίας. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται δύο χαρακτηρισμένες περιοχές του νομού Καβάλας: η Νέα Πέραμος, ένα παραθαλάσσιο τοπίο με έντονο ιστορικό και πολιτιστικό

υπόβαθρο, και το Όρος Παγγαίο, ένας ορεινός όγκος με ιδιαίτερη γεωμορφολογία, υψηλή οικολογική αξία και θεσμική αναγνώριση ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, αλλά και ως Καταφύγιο Άγριας Ζωής.

2.2.2.3.1 ΤΟΠΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ

1. ΝΕΑ ΠΕΡΑΜΟΣ (ΑΤ4011113)

Η Νέα Πέραμος, στον νομό Καβάλας, είναι μια παραθαλάσσια περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, που συνδυάζει σημαντικά αρχαιολογικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά με ένα ξεχωριστό τοπίο και παραδοσιακή γεωργική δραστηριότητα. Βρίσκεται σε μια μικρή, χαμηλού υψομέτρου χερσόνησο – τη Χερσόνησο του Βρασίδα – η οποία διαμορφώνει από νότια τον όρμο των Ελευθερών.

Το τοπίο χαρακτηρίζεται από αμμώδεις παραλίες και αμμοθίνες, μικρούς όρμους και πεδινές εκτάσεις με καλλιέργειες, κυρίως αμπελώνες, που προσδίδουν στην περιοχή ένα ήπιο, αγροτικό χαρακτήρα. Η φυσική του διαμόρφωση παραμένει σχεδόν αναλλοίωτη στο πέρασμα του χρόνου, χάρη στο ειδικό θεσμικό καθεστώς προστασίας που το εντάσσει στα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους.

Στη θέση «*Φρούριο*», στο εσωτερικό της χερσονήσου, βρίσκεται ένας σημαντικός αρχαιολογικός χώρος. Εκεί σώζονται ερείπια βυζαντινής ανακτορουπόλεως του 13ου αιώνα, χτισμένης πάνω στα θεμέλια της αρχαίας Αισύμης, αποικίας των Θασίων από τον 7ο αιώνα π.Χ. Η ιστορία της Νέας Περάμου συνδέεται και με τη νεότερη προσφυγική εγκατάσταση, καθώς το σημερινό χωριό ιδρύθηκε από Έλληνες πρόσφυγες που ήρθαν από την Πέραμο της Μικράς Ασίας.

Το κλίμα της περιοχής είναι ξηρό και ηλιόλουστο, με λίγες βροχοπτώσεις και ήπιους ανέμους. Η γεωλογία της περιλαμβάνει ψαμμίτες, μάργες και κροκαλοπαγή πετρώματα, που διαμορφώνουν ένα ήπιο ανάγλυφο, με το μέγιστο υψόμετρο να φτάνει τα 129 μέτρα.

Η πανοραμική θέα που προσφέρει η χερσόνησος είναι μοναδική – είναι ορατή από την πολυσύχναστη παραλία της Νέας Περάμου και από άλλα σημεία βορειότερα αυτής. Η πρόσβαση στην περιοχή γίνεται κυρίως από αγροτικούς δρόμους, γεγονός που ενισχύει τη φυσικότητα και τη γαλήνη του τοπίου.

Αξιολογείται ως περιοχή με υψηλή οικολογική, πολιτισμική και τουριστική αξία. Συνδυάζει τον πολιτιστικό τουρισμό, την παραδοσιακή εκμετάλλευση φυσικών πόρων (όπως τα αμπέλια υψηλής απόδοσης), και τη φυσική ομορφιά. Ανάμεσα στα είδη της τοπικής χλωρίδας συναντάμε χαρακτηριστικά μεσογειακά φυτά όπως η Μελικουκιά (*Celtis australis*) και ο Σχίνος (*Pistacia lentiscus*).

Παρόλο που το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής έχει διατηρηθεί μακριά από την οικοδομική και τουριστική εκμετάλλευση, υπάρχει ανησυχία για μελλοντική συρρίκνωση της προστατευόμενης ζώνης και για την αύξηση της τουριστικής πίεσης. Οι κύριες απειλές περιλαμβάνουν την ανεξέλεγκτη δόμηση, τη χρήση φυτοφαρμάκων και την εντατικοποίηση των καλλιεργειών.

2. ΟΡΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟ (AT4011048)

Το Όρος Παγγαίο αποτελεί έναν συμπαγή, απομονωμένο ορεινό όγκο που εκτείνεται στα διοικητικά όρια των νομών Καβάλας και Σερρών. Το υψόμετρο κυμαίνεται από τα 300 έως τα 1800 μέτρα, ενώ η συνολική του έκταση φτάνει τα 7.961, 6 εκτάρια. Το βουνό χαρακτηρίζεται από έντονη τοπογραφική ποικιλία, με κορυφές που διατάσσονται κατά μήκος μιας ανατολικοδυτικής κορυφογραμμής, με σημαντικότερη τη δυτική κορυφή Μάτι, όπου έχουν εγκατασταθεί κεραίες ραδιοτηλεοπτικών σταθμών. Τα εδάφη είναι επικλινή και κατά τόπους απότομα, ενώ στις ανώτερες ζώνες κυριαρχούν ψευδοαλπικά λιβάδια, βραχώδεις απολήξεις και ορθοπλαγιές. Η πρόσβαση στο εσωτερικό του ορεινού όγκου γίνεται κυρίως μέσω δασικών δρόμων που διασχίζουν την κορυφογραμμή, καθώς δεν υπάρχουν μόνιμοι οικισμοί εντός της οριοθετημένης περιοχής. Οι ανθρώπινες παρεμβάσεις είναι περιορισμένες και επικεντρώνονται κυρίως στη διαχείριση των δασών, η οποία, από τη δεκαετία του 1950 και έπειτα, ακολουθεί αειφορικές πρακτικές.

Η φυσική κάλυψη αποτελείται κυρίως από παραγωγικά δάση φυλλοβόλων ειδών, όπως δρυός, καστανιάς και οξιάς, ενώ στις μεσαίες και ανώτερες ζώνες εναλλάσσονται μεικτά δάση, βοσκότοποι, αλπικά λιβάδια και εκτεθειμένοι βραχώδεις σχηματισμοί. Το κλίμα είναι καθαρά ορεινό, με συχνές βροχοπτώσεις, ισχυρούς ανέμους, χαμηλή νέφωση και πυκνές χιονοπτώσεις κατά τη χειμερινή περίοδο. Οι πυρκαγιές είναι εξαιρετικά σπάνιες λόγω της υγρασίας και της φύσης της βλάστησης.

Το Παγγαίο ενσωματώνει σημαντικά στοιχεία πολιτισμικού και ιστορικού ενδιαφέροντος. Στην ευρύτερη περιοχή βρίσκονται αρχαίες στοές μεταλλείων χρυσού και αργύρου, γνωστές ως «*ασημότρυπες*», οι οποίες μαρτυρούν τη μεταλλευτική δραστηριότητα της αρχαιότητας. Η περιοχή συνδέεται παραδοσιακά με τη θρακική αποικία «*Σκαπτή Ύλη*», που αποδίδεται στους Θάσιους και αναφέρεται από τον Θουκυδίδη, ο οποίος φέρεται να παρέμεινε εδώ για μεγάλο διάστημα. Επιπλέον, σώζονται ερείπια βυζαντινών και αρχαίων κάστρων διάσπαρτα σε σημεία του ορεινού όγκου.

Η οικολογική αξία του Παγγαίου είναι ιδιαίτερα υψηλή. Η περιοχή περιλαμβάνει σημαντικά ενδιαιτήματα για θηλαστικά, πτηνά, αμφίβια και ενδημικά φυτικά είδη. Μεταξύ των σημαντικότερων καταγραφών συγκαταλέγονται η βίδρα (*Lutra lutra*), ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), η πετροπέρδικα (*Alectoris graeca*), καθώς και φυτικά είδη όπως η *Campanula pangea, η Paeonia peregrina*, και η *Haberlea rhodopensis*. Η βιοποικιλότητα της περιοχής έχει οδηγήσει στην ένταξή της στο ευρωπαϊκό δίκτυο NATURA 2000 και στους βιοτόπους CORINE.

Παρόλο που η γενική κατάσταση του τοπίου θεωρείται καλή και σταθερή, εντοπίζονται ορισμένες πιέσεις, κυρίως από την πλευρά των εξορυκτικών δραστηριοτήτων, της υλοτομίας, της υπερβόσκησης, της επέκτασης της οδοποιίας και της αναψυχής, κυρίως μέσω του μικρής κλίμακας χιονοδρομικού κέντρου. Η εξόρυξη, ιδίως, αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα τρωτότητας για την περιοχή. Η προτεραιότητα προστασίας χαρακτηρίζεται ως δευτερεύουσα, αν και η ανάγκη συνεχούς παρακολούθησης είναι επιτακτική λόγω της οικολογικής, αισθητικής και πολιτιστικής σημασίας του τόπου.

2.2.2.3.2 ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ

Χαρακτηρίζονται περιοχές (χερσαίες, υγροτοπικές, θαλάσσιες ή μικτού χαρακτήρα) που αξιολογούνται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη πληθυσμών της άγριας πανίδας και χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου. Δύνανται να ονοματοδοτούνται βάσει της χωρικής ή/και διοικητικής τους ταυτότητας. Ως Καταφύγιο Άγριας Ζωής έχει χαρακτηριστεί το Όρος Παγγαίο.

2.2.3 ΚΥΡΙΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Η γη στον Δήμο Παγγαίου χρησιμοποιείται κυρίως για γεωργία, δασοπονία και οικιστική ανάπτυξη. Οι πεδινές και χαμηλότερες ημιορεινές ζώνες καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό από καλλιεργούμενες εκτάσεις. Ειδικότερα, στην παράκτια πεδιάδα Ορφανού και στις κοιλάδες γύρω από τους πρόποδες του Παγγαίου, εκτείνεται αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας. Καλλιεργούνται σιτηρά, αραβόσιτος και κτηνοτροφικά φυτά στις επίπεδες αρδευόμενες εκτάσεις, ενώ στους λόφους και ημιορεινούς οικισμούς κυριαρχούν οι δενδρώδεις καλλιέργειες – κυρίως αμπελώνες και ελαιώνες. Η αμπελοκαλλιέργεια έχει ιστορικές ρίζες στην περιοχή: σε όλα σχεδόν τα χωριά του σημερινού Δήμου Παγγαίου ανθούσε η παραγωγή οίνου από την περίοδο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, παράδοση που συνεχίζεται αδιάλειπτα. Σήμερα μάλιστα οι οίνοι της περιοχής φέρουν Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη «*Παγγαίο*», αξιοποιώντας τις ιδιαίτερες εδαφοκλιματικές συνθήκες των αμπελοτόπων στους πρόποδες του βουνού. Ελαιώνες απαντούν κυρίως στις νότιες πλαγιές του Συμβόλου (π.χ. στην περιοχή Ελαιοχωρίου), όπου το μεσογειακό κλίμα ευνοεί την ελαιοπαραγωγή.

Δασικές εκτάσεις καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της ορεινής ζώνης. Το Παγγαίο όρος είναι κατά το πλείστον δασωμένο και το ίδιο ισχύει και για το όρος Σύμβολο, το οποίο καλύπτεται σχεδόν εξ ολοκλήρου από δάση. Στα χαμηλότερα υψόμετρα ευδοκιμούν θερμόφιλα φυλλοβόλα δάση (δρυς, καστανιά κ.ά.), ενώ σε μεγαλύτερα υψόμετρα (άνω των ~1000 μ.) απαντούν δάση οξιάς και μικτά δάση ψυχρόβιων πλατυφύλλων, με εμφάνιση ελάτης σε υγρές ράχες του Παγγαίου. Τα δάση αυτά, εκτός από περιβαλλοντική αξία, αποτελούν και πόρους ξυλείας (σε μικρότερη κλίμακα σήμερα) καθώς και χώρους κτηνοτροφικής δραστηριότητας (βοσκότοποι σε ξέφωτα υψηλών ζωνών). Στις απόκρημνες εξάρσεις πάνω από τη ζώνη δασοκάλυψης υπάρχουν εκτεταμένοι θαμνώνες και χορτολιβαδικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται ως θερινοί βοσκότοποι.

Οικιστικές περιοχές και λοιπές τεχνητές χρήσεις καλύπτουν σχετικά μικρό ποσοστό της συνολικής έκτασης, συγκεντρωμένες κυρίως στα πεδινά. Η έδρα Ελευθερούπολη και οι γύρω πεδινές κωμοπόλεις (Νικήσιανη, Ποδοχώρι κ.λπ.) αποτελούν τα διοικητικά και οικονομικά κέντρα της ενδοχώρας. Μικρότεροι ημιορεινοί οικισμοί είναι διάσπαρτοι στους πρόποδες του Παγγαίου (π.χ. Μεσορόπη, Μουσθένη, Παλαιοχώρι), συχνά κτισμένοι αμφιθεατρικά σε πλαγιές κοντά σε νερό, ώστε να εκμεταλλεύονται τις φυσικές πηγές και το ηπιότερο μικροκλίμα των υπερυψωμένων θέσεων. Στην παράκτια ζώνη βρίσκονται οι νεότεροι οικισμοί

(Νέα Πέραμος, Νέα Ηρακλείτσα, Οφρύνιο κ.ά.), που παρουσιάζουν έντονη τουριστική ανάπτυξη – ιδίως θερινή – με χρήση γης κυρίως για τουριστικές εγκαταστάσεις, παραθεριστική κατοικία, κατασκηνώσεις κ.λπ. Συνολικά, το μεγαλύτερο μέρος της δημοτικής έκτασης διατηρεί αγροτικό και δασικό χαρακτήρα, με τον αστικό/δομημένο χώρο να περιορίζεται στα χωριά και κωμοπόλεις και να μην διαταράσσει τη συνοχή του φυσικού τοπίου.

2.2.4 ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΔΙΚΤΥΑ

2.2.4.1 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Η χωρική και αναπτυξιακή δυναμική του Δήμου Παγγαίου εξαρτάται άμεσα από την ποιότητα, την πληρότητα και τη διαλειτουργικότητα των μεταφορικών του υποδομών. Ο Δήμος διαθέτει ένα πολυεπίπεδο και διαρκώς εξελισσόμενο δίκτυο μεταφορών που καλύπτει το σύνολο των αναγκών μετακίνησης ανθρώπων και αγαθών, ενισχύοντας τόσο την ενδοδημοτική συνοχή όσο και τη διασύνδεση με γειτονικούς και υπερτοπικούς πόλους. Το κύριο οδικό δίκτυο –με κορμό την Εγνατία Οδό– εξασφαλίζει υψηλής ταχύτητας και ασφαλή πρόσβαση από και προς τη Θεσσαλονίκη, την Καβάλα, τη Δράμα και την Αμφίπολη, ενώ τοπικοί και διαδημοτικοί άξονες διασφαλίζουν τη σύνδεση των ορεινών, πεδινών και παραθαλάσσιων περιοχών του Δήμου. Παράλληλα, το σύστημα συγκοινωνιών, οι λιμενικές υποδομές, η υπό κατασκευή σιδηροδρομική σύνδεση και η αεροπορική εξυπηρέτηση μέσω των αερολιμένων Καβάλας και Θεσσαλονίκης, δημιουργούν ένα ολοκληρωμένο πλέγμα μεταφορικής υποστήριξης, κρίσιμο για την τουριστική ανάπτυξη, την αγροτική παραγωγή, το εμπόριο και την κοινωνική κινητικότητα. Οι υφιστάμενες υποδομές, σε συνδυασμό με τα υπό εκτέλεση έργα και τις αναμενόμενες αναβαθμίσεις αξιοποιώντας εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους, συνιστούν στρατηγικό πλεονέκτημα για τον δήμο, ενισχύοντας τη θέση του στον ευρύτερο χωρικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

2.2.4.1.1 ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει εκτεταμένο οδικό δίκτυο που συνδέει τόσο τις παραλιακές περιοχές όσο και τους ορεινούς και πεδινούς οικισμούς. Ο βασικός οδικός κορμός εξασφαλίζει εύκολη πρόσβαση σε σημεία ενδιαφέροντος και διευκολύνει τη μετακίνηση κατοίκων και επισκεπτών. Στην περιοχή του Δήμου Παγγαίου, υπεύθυνοι για τα έργα είναι ο Δήμος

Παγγαίου, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το ΥΠΕΚΑ, με διακριτούς ρόλους.

Η Εγνατία Οδός, ένας από τους σημαντικότερους αυτοκινητόδρομους της Ελλάδας, διέρχεται από την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Παγγαίου και αποτελεί βασικό συγκοινωνιακό άξονα για τη σύνδεση της περιοχής με άλλες πόλεις και περιοχές της Βόρειας Ελλάδας.

Τμήμα που εξυπηρετεί τον Δήμο Παγγαίου: Το τμήμα της Εγνατίας Οδού που βρίσκεται κοντά στον Δήμο Παγγαίου είναι το τμήμα Καβάλα – Στρυμόνας, το οποίο ανήκει στον δυτικό τομέα της Εγνατίας. Επιπλέον, η Εγνατία Οδός περνά κυρίως από τον βόρειο τομέα του Δήμου, συνδέοντας την περιοχή με γειτονικές περιοχές όπως η Καβάλα (ανατολικά) και η Αμφίπολη (δυτικά).

Κύριες Διασταυρώσεις – Κόμβοι: α) Κόμβος Ελευθερούπολης: Εξυπηρετεί την πρόσβαση στην πρωτεύουσα του Δήμου και συνδέει με την επαρχιακή οδό προς τις παραλιακές περιοχές, β) Κόμβος Νέας Περάμου: Παρέχει άμεση πρόσβαση στις παραθαλάσσιες περιοχές, όπως η Νέα Πέραμος και οι Αμμόλοφοι, γ) Κόμβος Οφρυνίου (Τούζλα): Σημαντικός κόμβος που εξυπηρετεί την περιοχή του Οφρυνίου και προσφέρει σύνδεση με τις παραλίες της περιοχής και την αρχαία Αμφίπολη, δ) Κόμβος Μουσθένης: Εξυπηρετεί τη βόρεια ενδοχώρα του Δήμου Παγγαίου και συνδέει τον αυτοκινητόδρομο με την περιοχή του χωριού Μουσθένη.

Αποστάσεις από Σημαντικούς Προορισμούς: α) Από Καβάλα: ~ 25 χλμ. μέσω της Εγνατίας Οδού (για Ελευθερούπολη), β) Από Θεσσαλονίκη: ~ 110 χλμ., με άνετη και γρήγορη πρόσβαση μέσω της Εγνατίας και γ) Από Αμφίπολη: ~ 20 χλμ.

Διόδια: Υπάρχουν σταθμοί διοδίων στο τμήμα που εξυπηρετεί τον Δήμο Παγγαίου, όπως στον κόμβο της Μουσθένης. Τα τέλη διοδίων υπολογίζονται ανάλογα με τον τύπο του οχήματος.

Πλεονεκτήματα της Εγνατίας Οδού για τον Δήμο Παγγαίου: α) Άμεση σύνδεση: Διευκολύνει την πρόσβαση από και προς σημαντικές πόλεις όπως η Καβάλα, η Θεσσαλονίκη και η Δράμα, β) Ανάπτυξη τουρισμού: Οι παραλιακές περιοχές του Δήμου (Νέα Ηρακλείτσα, Νέα Πέραμος, Οφρύνιο) είναι εύκολα προσβάσιμες μέσω της Εγνατίας, γ) Υποστήριξη τοπικής οικονομίας: Βελτιώνει τη μεταφορά προϊόντων, ειδικά αγροτικών, προς αγορές σε όλη τη Βόρεια Ελλάδα.

Η ΠΑΜΘ μόνο οφέλη μπορεί να έχει από τον εν λόγω οδικό άξονα, καθώς η Εγνατία διασχίζει την πλειοψηφία των Νομών της και αποτελεί αναπτυξιακό κινητήριο μοχλό, αλλά και μέσο σύνδεσης τόσο των κοινωνιών όσο και των οικονομιών των περιοχών που διασχίζει. Ο Νομός

Καβάλας αποτελεί ένα από τα βασικότερα σημεία αναφοράς της Εγνατίας Οδού και η σύνδεση με το Δήμο Παγγαίου μειώνει σημαντικά τους απαιτούμενες χρόνους πρόσβασης προς τα Ανατολικά και Δυτικά.

Όλος ο Δήμος Παγγαίου διατρέχεται από την Εγνατία οδό μέσω του τμήματος Στρυμόνα – κόμβου Αγίου Ανδρέα και την μεσόγεια χάραξη (Πιερία κοιλάδα), αφήνοντας την παραλιακή παλαιά Εγνατία οδό ως άξονα εξυπηρέτησης των δυτικών ακτών του Νομού Καβάλας.

Μέρος του ευρέος δικτύου της Εγνατίας Οδού αποτελεί και ο κάθετος άξονας Καβάλας – Δράμας – Εξοχής – Βουλγαρίας. Πρόκειται για μία από τις πέντε (5) συνδέσεις Ελλάδας – Βουλγαρίας (οι άλλες είναι Θεσσαλονίκη – Προμαχώνας – Σόφια, Ξάνθη – Εχίνος – Φιλιππούπολη, Κομοτηνή – Χάσκοβο και Αλεξανδρούπολη – Σβίλενγκραντ).

Η υπάρχουσα Εθνική Οδός Καβάλας – Δράμας αναβαθμίζεται και ήδη έχει τεθεί σε λειτουργία το τελωνείο στην Εξοχή. Ο άξονας αυτός ήδη λαμβάνει μέρος του φόρτου του παράλληλου άξονα Θεσσαλονίκης – Σόφιας, τόσο σε επίπεδο μεταφορών (ειδικά με την παρουσία του νέου λιμένα και του αεροδρομίου) όσο και σε επίπεδο τουρισμού (θερινού για Θάσο και Καβάλα και χειμερινού για Νέστο, Παγγαίο και Δράμα). Ταυτόχρονα, με τον κάθετο άξονα αυτόν, ενδυναμώνεται ακόμα περισσότερο το αστικό «*τρίγωνο*» Καβάλας – Δράμας – Ξάνθης, καθιστώντας το ακόμα πιο ανταγωνιστικό ελληνικό και διευρωπαϊκό σύστημα αστικών κέντρων.

Επίσης, ο Δήμος Παγγαίου συνδέεται με την Παραλιακή Εγνατία (δευτερεύον εθνικό δίκτυο) με τα αστικά κέντρα Καβάλας και Θεσσαλονίκης, το οποίο έχει ανισόπεδο κόμβο με την Εγνατία οδό. Η Εγνατία Οδός αποτελεί ζωτικής σημασίας υποδομή για τον Δήμο Παγγαίου, ενισχύοντας τόσο την καθημερινή ζωή των κατοίκων όσο και την τουριστική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

<u>Επαρχιακά – Διαδημοτικά και Εσωτερικά Οδικά Δίκτυα</u>

Ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει ένα εκτεταμένο οδικό δίκτυο που περιλαμβάνει επαρχιακούς, διαδημοτικούς και εσωτερικούς δρόμους, εξυπηρετώντας τις ανάγκες μετακίνησης των κατοίκων και επισκεπτών.

Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο: Το επαρχιακό οδικό δίκτυο του Δήμου Παγγαίου συνδέει τις κύριες πόλεις και χωριά με γειτονικούς δήμους και περιοχές. Αυτό περιλαμβάνει δρόμους που

διευκολύνουν τη μετακίνηση μεταξύ των δημοτικών ενοτήτων και την πρόσβαση σε σημαντικά σημεία ενδιαφέροντος, όπως το Παγγαίο Όρος.

Διαδημοτικοί Δρόμοι: Οι διαδημοτικοί δρόμοι συνδέουν τον Δήμο Παγγαίου με γειτονικούς δήμους, επιτρέποντας την ομαλή ροή της κυκλοφορίας και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των περιοχών. Αυτοί οι δρόμοι είναι κρίσιμοι για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, διευκολύνοντας το εμπόριο και την επικοινωνία.

Εσωτερικό Οδικό Δίκτυο: Το εσωτερικό οδικό δίκτυο αποτελείται από τους δρόμους εντός των οικισμών του Δήμου, εξυπηρετώντας την καθημερινή μετακίνηση των κατοίκων. Αυτό περιλαμβάνει αστικούς και αγροτικούς δρόμους που συνδέουν κατοικίες, επιχειρήσεις, σχολεία και άλλες υποδομές.

Ο Δήμος Παγγαίου έχει αναλάβει πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας και την αναβάθμιση του οδικού δικτύου. Συγκεκριμένα, έχουν πραγματοποιηθεί παρεμβάσεις βελτίωσης οδικής ασφάλειας σε διάφορα τμήματα του οδικού δικτύου, με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας των χρηστών. Επιπλέον, έχουν υπογραφεί συμβάσεις για έργα που αφορούν το οδικό δίκτυο, με συνολικό προϋπολογισμό 9.251.600€, προερχόμενο τόσο από χρηματοδοτήσεις όσο και από ιδίους πόρους.

2.2.4.1.2 ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η περιοχή έχει τακτική συγκοινωνία ΚΤΕΛ, ανάλογα με τις ώρες αιχμής (πρωί – μεσημέρι) ή όχι (απόγευμα – βραδινές ώρες). Η συγκοινωνία στην περιοχή συνδέει την Ελευθερούπολη με την πόλη της Καβάλας, τις δημοτικές κοινότητες, καθώς και με άλλες περιοχές.

2.2.4.1.3 ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΑΛΙΕΥΤΙΚΑ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ

Το λιμάνι Ελευθερών, υπό τη διαχείριση του Οργανισμού Λιμένος Καβάλας (Ο.Λ.Κ. Α.Ε.), βρίσκεται στα δυτικά όρια της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας, σε απόσταση περίπου 17 χιλιομέτρων από την πόλη της Καβάλας. Αποτελεί σημαντικό λιμενικό κόμβο για την περιοχή, εξυπηρετώντας τη διακίνηση χύδην φορτίων, τον αλιευτικό στόλο ως αλιευτικό καταφύγιο, καθώς και τον τουρισμό, με ιδιωτικά σκάφη αναψυχής να προσεγγίζουν το λιμάνι.

Επιπλέον, στην περιοχή του Δήμου Παγγαίου υπάρχουν αρκετά αλιευτικά καταφύγια και καταφύγια σκαφών αναψυχής, όπως οι λιμένες της Νέας Ηρακλείτσας και του Ορφανού, που

εξυπηρετούν τόσο τον αλιευτικό στόλο όσο και τον τουρισμό. Τα λιμάνια αυτά παρέχουν υποδομές για τον ελλιμενισμό σκαφών, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και του ναυταθλητισμού.

Η παρουσία αυτών των λιμενικών εγκαταστάσεων ενισχύει την τουριστική και οικονομική δραστηριότητα της περιοχής, προσφέροντας δυνατότητες για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού, της αλιείας και των σχετικών επαγγελμάτων. Η στρατηγική αξιοποίηση και αναβάθμιση των λιμένων αυτών μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην περαιτέρω ανάπτυξη του Δήμου Παγγαίου.

2.2.4.1.4 ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Στρατηγικής σημασίας για την περιοχή και τον Δήμο Παγγαίου θεωρείται το υπό υλοποίηση έργο της σιδηροδρομικής γραμμής Νέα Καρβάλη – Τοξότες, συνολικού μήκους 32 χιλιομέτρων, με επιπλέον κλάδο 5, 3 χλμ. που θα διασυνδέει τον νέο εμπορευματικό λιμένα Καβάλας με το υφιστάμενο σιδηροδρομικό δίκτυο. Το έργο, προϋπολογισμού 192, 5 εκατομμυρίων ευρώ, έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση μέσω του CEF 2021–2027 και ήδη βρίσκεται σε διαγωνιστική διαδικασία από την ΕΡΓΟΣΕ (Ιούλιος–Σεπτέμβριος 2024).

Η υλοποίηση αυτής της σύνδεσης προβλέπεται να επιφέρει πολλαπλασιαστικά οφέλη για τον Δήμο Παγγαίου, ιδίως σε ό, τι αφορά τη βελτιστοποίηση των μεταφορών προϊόντων, την εξυπηρέτηση της αγροδιατροφικής παραγωγής, την ενίσχυση των συνδυασμένων μεταφορών (λιμένας–σιδηρόδρομος–οδικά δίκτυα), καθώς και τη βελτίωση της διαπεριφερειακής και διασυνοριακής διασύνδεσης της ευρύτερης περιοχής με τα σιδηροδρομικά δίκτυα της Βαλκανικής. Πρόκειται για επένδυση που ενισχύει ουσιαστικά τη θέση του Δήμου στον χάρτη των ευρωπαϊκών υποδομών logistics.

2.2.4.1.5 ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Η αεροπορική προσβασιμότητα του Δήμου Παγγαίου εξασφαλίζεται μέσω δύο βασικών πυλών εισόδου διεθνούς και εθνικής εμβέλειας, οι οποίες συνδέονται άμεσα με το οδικό δίκτυο υψηλών ταχυτήτων της Εγνατίας Οδού. Οι δύο αυτοί αερολιμένες παρέχουν συμπληρωματικές δυνατότητες μετακίνησης και ενισχύουν την εξωστρέφεια και τον τουριστικό χαρακτήρα της περιοχής.

Διεθνής Αερολιμένας Καβάλας «*Μέγας Αλέξανδρος*» (KVA)

Ο αερολιμένας της Καβάλας βρίσκεται κοντά στην περιοχή της Χρυσούπολης και απέχει περίπου 50 χιλιόμετρα από την Ελευθερούπολη, πρωτεύουσα του Δήμου Παγγαίου, ενώ η πρόσβαση από τις τουριστικές ζώνες του Οφρυνίου ή της Νέας Περάμου δεν υπερβαίνει τα 60–70 χλμ. Η πρόσβαση επιτυγχάνεται αποκλειστικά μέσω της Εγνατίας Οδού, καθιστώντας τη σύνδεση γρήγορη και ασφαλή, με μέσο χρόνο διαδρομής 45–60 λεπτών. Ο αερολιμένας εξυπηρετεί τακτικές εσωτερικές πτήσεις, κυρίως προς Αθήνα, καθώς και σημαντικό αριθμό εποχικών πτήσεων charter από χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης, υποστηρίζοντας άμεσα την τουριστική κίνηση του Παγγαίου και της Θάσου. Πρόκειται για αεροδρόμιο περιφερειακής σημασίας με διεθνείς προδιαγραφές, κατάλληλο για τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό της περιοχής και τους εισερχόμενους επισκέπτες.

Διεθνής Αερολιμένας Θεσσαλονίκης «*Μακεδονία*» (SKG)

Ο αερολιμένας «*Μακεδονία*», ο μεγαλύτερος στη Βόρεια Ελλάδα, βρίσκεται σε απόσταση περίπου 140 χλμ. από την Ελευθερούπολη, και 120–130 χλμ. από τις παραθαλάσσιες περιοχές του Δήμου. Η πρόσβαση πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου μέσω της Εγνατίας Οδού και της Περιφερειακής Θεσσαλονίκης, εξασφαλίζοντας υψηλή οδική ταχύτητα, λειτουργικότητα και ασφάλεια στη μετακίνηση, με συνολικό χρόνο προσέγγισης περίπου 90–100 λεπτών. Ο αερολιμένας SKG διαθέτει ευρύ δίκτυο τακτικών πτήσεων τόσο προς τον ελλαδικό χώρο όσο και προς πληθώρα διεθνών προορισμών (Ευρώπη, Μέση Ανατολή, Βαλκάνια), λειτουργώντας ως πύλη διεθνούς κινητικότητας για επαγγελματικούς, τουριστικούς και εμπορικούς σκοπούς. Λόγω της κλίμακας και της συνδεσιμότητάς του, αποτελεί σημαντικό συμπλήρωμα για τις μακρινές πτήσεις και τις ανάγκες επιχειρηματικότητας της ευρύτερης περιοχής, συμπεριλαμβανομένου του Δήμου Παγγαίου.

2.2.4.2 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΚΤΥΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

Η τεχνολογική υποδομή του Δήμου Παγγαίου αποτελεί θεμέλιο για τη μετάβαση σε ένα λειτουργικό, ανταγωνιστικό και έξυπνο τοπικό μοντέλο ανάπτυξης. Το τηλεπικοινωνιακό δίκτυο της περιοχής, με τη συμμετοχή όλων των μεγάλων παρόχων, διασφαλίζει ικανοποιητική κάλυψη σε υπηρεσίες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας καθώς και ευρυζωνικής σύνδεσης, εξυπηρετώντας τόσο τις ανάγκες των κατοίκων όσο και την τοπική επιχειρηματικότητα. Παρά

τις σημειακές αδυναμίες σε επιμέρους κοινότητες, ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες, η συνολική εικόνα παρουσιάζει βελτίωση με την επέκταση των οπτικών ινών και την ενίσχυση των ψηφιακών υποδομών. Παράλληλα, ο Δήμος Παγγαίου προχωρά σε ένα συντονισμένο και ολοκληρωμένο πρόγραμμα ψηφιακού μετασχηματισμού, που εστιάζει στην υιοθέτηση «*έξυπνων*» τεχνολογικών λύσεων, την ενίσχυση της διοικητικής λειτουργίας και την αναβάθμιση της καθημερινότητας των πολιτών. Η σύνδεση των τηλεπικοινωνιακών δυνατοτήτων με τον ψηφιακό εκσυγχρονισμό του Δήμου συνιστά κρίσιμο μοχλό μετάβασης προς μια σύγχρονη, βιώσιμη και καινοτόμα τοπική αυτοδιοίκηση.

2.2.4.2.1 ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει ένα εκτεταμένο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο που εξυπηρετεί τις ανάγκες των κατοίκων και των επιχειρήσεων της περιοχής. Οι κύριοι πάροχοι τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών προσφέρουν υπηρεσίες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, καθώς και ευρυζωνικές συνδέσεις στο διαδίκτυο.

Παράλληλα, η ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων στον Δήμο Παγγαίου έχει βελτιώσει σημαντικά την πρόσβαση στο διαδίκτυο, επιτρέποντας υψηλές ταχύτητες σύνδεσης και υποστηρίζοντας την ψηφιακή ανάπτυξη της περιοχής. Οι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου προσφέρουν διάφορα πακέτα ευρυζωνικών συνδέσεων, καλύπτοντας τις ανάγκες τόσο των οικιακών χρηστών όσο και των επιχειρήσεων.

Παρά την πρόοδο, έχουν αναφερθεί κατά καιρούς προβλήματα στη σταθερότητα και την ποιότητα των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σε ορισμένες περιοχές του Δήμου. Ειδικότερα, παρατηρούνται προβλήματα σε ορισμένες δημοτικές κοινότητες, καθώς και στο παραλιακό μέτωπο, κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, εξαιτίας υπερφόρτωσης του δικτύου.

2.2.4.2.2 ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ – ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ο Δήμος Παγγαίου, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για εκσυγχρονισμό της λειτουργίας του και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους πολίτες, υλοποιεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ψηφιακού μετασχηματισμού[2], αξιοποιώντας προηγμένες τεχνολογίες και

[2] Πρόγραμμα «*Ψηφιακός Μετασχηματισμός 2021-2027*».

σύγχρονες ψηφιακές εφαρμογές. Το έργο περιλαμβάνει ένα πλέγμα δράσεων που απευθύνονται τόσο στη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών όσο και στη λειτουργική ενίσχυση των δημοτικών υπηρεσιών.

Κεντρικός στόχος του ψηφιακού μετασχηματισμού είναι η οικοδόμηση μιας «*έξυπνης πόλης*» που αξιοποιεί τα δεδομένα και την τεχνολογία για να καταστεί πιο λειτουργική, ασφαλής, βιώσιμη και φιλική προς τον πολίτη. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν προγραμματιστεί παρεμβάσεις σε πέντε βασικούς άξονες:

Πρώτον, προβλέπεται η εγκατάσταση 18 «*έξυπνων*» διαβάσεων πεζών, εξοπλισμένων με συστήματα αυτόματης ανίχνευσης κίνησης και ενεργοποίησης φωτεινής σήμανσης. Οι διαβάσεις αυτές συμβάλλουν ουσιαστικά στην οδική ασφάλεια, ιδιαίτερα σε περιοχές με σχολεία ή αυξημένη κίνηση, και είναι σχεδιασμένες ώστε να είναι προσβάσιμες και φιλικές προς τα άτομα με αναπηρία (ΑΜΕΑ).

Δεύτερον, προχωρά η δημιουργία ενός σύγχρονου Γραφείου Κίνησης για τη διαχείριση του στόλου των δημοτικών οχημάτων. Μέσω ενός ψηφιακού συστήματος τηλεματικής και οθονών οχήματος, ο Δήμος θα μπορεί να παρακολουθεί σε πραγματικό χρόνο τις διαδρομές, να βελτιστοποιεί τη χρήση των οχημάτων και να εξοικονομεί καύσιμα και πόρους.

Τρίτον, αναπτύσσεται ένας ψηφιακός οδηγός πόλης και επιχειρηματικότητας, ο οποίος θα λειτουργεί ως σημείο διασύνδεσης ανάμεσα στις τοπικές επιχειρήσεις και τον δήμο. Μέσα από αυτήν την πλατφόρμα, κάθε επιχείρηση θα έχει τη δυνατότητα να προβάλει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της, ενώ ο Δήμος θα μπορεί να αναδείξει θεματικές ενότητες που αφορούν τον τουρισμό, την παραγωγή και την τοπική ταυτότητα. Η πλατφόρμα θα υποστηρίζει εφαρμογές προβολής, δυναμική επικαιροποίηση και γεωγραφική οπτικοποίηση των δεδομένων.

Τέταρτον, ενισχύεται η αποτελεσματική διαχείριση του νερού με την εγκατάσταση έξυπνου συστήματος άρδευσης σε δημοτικές γεωτρήσεις και αρδευτικά δίκτυα. Συνολικά 75 αισθητήρες θα καταγράφουν δεδομένα πεδίου σε πραγματικό χρόνο (υγρασία εδάφους, θερμοκρασία, ροές), τα οποία θα αποστέλλονται στον Κεντρικό Σταθμό Ελέγχου της ΔΕΥΑΠ, εξασφαλίζοντας απομακρυσμένη διαχείριση, εξοικονόμηση υδάτινων πόρων και ορθολογική άρδευση.

Τέλος, οι επιμέρους δράσεις θα συγκλίνουν σε μία κεντρική πλατφόρμα έξυπνης πόλης, η οποία θα συλλέγει, επεξεργάζεται και αναλύει τα δεδομένα από όλα τα υποσυστήματα (αισθητήρες, λογισμικά, εφαρμογές). Μέσω της πλατφόρμας, ο Δήμος θα μπορεί να λαμβάνει

αποφάσεις στη βάση πραγματικών δεδομένων, να βελτιστοποιεί τις υπηρεσίες του και να προχωρήσει σε σταδιακή μετάβαση προς ένα ολοκληρωμένο μοντέλο «*έξυπνης διακυβέρνησης*».

Παράλληλα ο Δήμος στοχεύει στην ανάπτυξη και διαρκή τροφοδότηση θεσμικού αποθετηρίου ανοικτών δεδομένων, ως μέρος της στρατηγικής του για διαφάνεια, καινοτομία και την συμμετοχικότητα. σε εφαρμογή της εθνικής και ευρωπαϊκής πολιτικής για την διακυβέρνηση των δεδομένων, ενώ θα ενσωματωθεί και ψηφιακός βοηθός με χρήση τεχνητής νοημοσύνης (AI) στον ιστότοπο του Δήμου για την εξυπηρέτηση πολιτών σε 24ωρη βάση.

Εν κατακλείδι, ο Ψηφιακός Μετασχηματισμός του Δήμου Παγγαίου αποτελεί μια δομική παρέμβαση εκσυγχρονισμού, με ουσιαστικές προεκτάσεις ανοιχτής διακυβέρνησης για την καθημερινότητα, την τοπική επιχειρηματικότητα, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την εσωτερική διοικητική ενδυνάμωση του Δήμου.

2.2.4.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ / ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Η διαχείριση αποβλήτων στον Δήμο Παγγαίου αποτελεί θεμελιώδη συνιστώσα της περιβαλλοντικής του πολιτικής, ενταγμένη σε ένα ευρύτερο πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης, προστασίας των φυσικών πόρων και ενίσχυσης της ποιότητας ζωής. Λόγω της γεωγραφικής ποικιλομορφίας, της παρουσίας έντονου τουριστικού ρεύματος κατά τους θερινούς μήνες και της ύπαρξης τόσο αστικών όσο και αγροτικών οικισμών, ο Δήμος έχει διαμορφώσει ένα πολυεπίπεδο και αποκεντρωμένο σύστημα διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων. Στο πεδίο των στερεών αποβλήτων, εφαρμόζεται ένα συνδυαστικό μοντέλο που περιλαμβάνει ίδιους πόρους και εξωτερικούς αναδόχους για την καθημερινή αποκομιδή, την ανακύκλωση και τη μεταφορά σε ΧΥΤΑ, με προσαρμογές στις εποχικές αυξομειώσεις των ροών. Αντίστοιχα, η διαχείριση υγρών αποβλήτων οργανώνεται μέσω ενός δικτύου Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ), οι οποίες καλύπτουν τόσο την ενδοχώρα όσο και τις τουριστικές παραλιακές περιοχές. Οι ΕΕΛ αυτές εφαρμόζουν σύγχρονες τεχνολογίες βιολογικής επεξεργασίας και απολύμανσης, τηρώντας υψηλά πρότυπα συμμόρφωσης με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία. Η στρατηγική του Δήμου εστιάζει στη σταδιακή μετάβαση προς ένα πιο κυκλικό, ενεργειακά αποδοτικό και τεχνολογικά υποστηριζόμενο μοντέλο διαχείρισης αποβλήτων, με μακροπρόθεσμο στόχο τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, την αύξηση της ανακύκλωσης και την επαναχρησιμοποίηση φυσικών πόρων.

2.2.4.3.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει ένα σύνθετο, επαρκώς δομημένο και σταδιακά εξελισσόμενο σύστημα διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων, το οποίο ανταποκρίνεται στις ανάγκες ενός εκτεταμένου και πληθυσμιακά ετερογενούς Δήμου. Η λειτουργία του βασίζεται σε ένα μικτό σχήμα διαχείρισης, το οποίο συνδυάζει ιδία μέσα και εξωτερικούς παρόχους, εξασφαλίζοντας την καθημερινή συλλογή και μεταφορά απορριμμάτων, τόσο σύμμεικτων όσο και ανακυκλώσιμων.

Η μέση ημερήσια παραγωγή απορριμμάτων ανέρχεται σε περίπου 50 τόνους κατά τη χειμερινή περίοδο, ενώ κατά τους θερινούς μήνες ο όγκος αυξάνεται σημαντικά, φθάνοντας έως και τους 80 τόνους ημερησίως. Η εποχική αυτή διαφοροποίηση αποδίδεται κυρίως στη θερινή πληθυσμιακή έξαρση, που προκαλείται από την έντονη τουριστική κίνηση σε παραθαλάσσιες περιοχές όπως η Νέα Πέραμος, η Νέα Ηρακλείτσα, το Οφρύνιο και οι Αμμόλοφοι.

Το δίκτυο αποκομιδής απορριμμάτων του Δήμου εκτείνεται σε περίπου 90 χιλιόμετρα, καλύπτοντας πλήρως τόσο τον αστικό ιστό όσο και τις απομακρυσμένες αγροτικές ή ορεινές κοινότητες. Στο σύνολο του Δήμου έχουν εγκατασταθεί 3.640 κάδοι σύμμεικτων αποβλήτων, καθώς και 440 κάδοι ανακύκλωσης, οι οποίοι εξυπηρετούν τις βασικές ροές υλικών (χαρτί, πλαστικό, αλουμίνιο). Η κατανομή των κάδων ακολουθεί χωροταξικά και λειτουργικά κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη την πυκνότητα πληθυσμού, τη χρήση γης και τη χρονική μεταβλητότητα της παραγωγής αποβλήτων.

Ο στόλος των απορριμματοφόρων περιλαμβάνει οχήματα που λειτουργούν υπό τον έλεγχο του Δήμου, καθώς και επιπλέον μέσα που παρέχονται από ιδιωτική εταιρεία. Στη Δημοτική Ενότητα Ελευθερούπολης επιχειρούν δύο απορριμματοφόρα και ένα μικρό πρεσάκι, ενώ στη Δημοτική Ενότητα Παγγαίου λειτουργεί ένα απορριμματοφόρο και ένα επίσης μικρού τύπου όχημα συμπίεσης. Στις υπόλοιπες δημοτικές ενότητες (Πιερέων, Ορφανού και Ελευθερών), η αποκομιδή διενεργείται από ιδιωτική εταιρεία με επτά απορριμματοφόρα συμβατικού τύπου, ενώ η ανακύκλωση εξυπηρετείται από δύο εξειδικευμένα απορριμματοφόρα. Για τις ανάγκες υγειονομικής συντήρησης των κάδων, ο Δήμος διαθέτει ένα πλήρως εξοπλισμένο όχημα πλύσης, το οποίο επιχειρεί με προγραμματισμένα δρομολόγια και επιμέρους παρεμβάσεις σε περιόδους αυξημένης ανάγκης.

Η τελική διάθεση των συλλεγόμενων αποβλήτων πραγματοποιείται σε Χώρο Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (ΧΥΤΑ), μέσω συνεργασίας με αρμόδιο διαχειριστή, ενώ η διαχείριση ακολουθεί τις προβλέψεις του υφιστάμενου Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων. Σημαντικός αριθμός υπηρεσιών συλλογής, κυρίως σε παραλιακές περιοχές με εποχιακή υπερφόρτωση, εκτελείται από αναδόχους του Δήμου, ώστε να διασφαλίζεται η επιχειρησιακή συνέχεια και η προστασία της δημόσιας υγείας.

Η λειτουργία του υφιστάμενου συστήματος, αν και αποδοτική στο βασικό της πυρήνα, εντοπίζει προκλήσεις και πεδία βελτίωσης. Η γεωγραφική διασπορά των οικισμών, η εποχική διακύμανση της παραγωγής απορριμμάτων και η ανάγκη για ενίσχυση της διαλογής στην πηγή, καθιστούν επιτακτική την προσαρμογή του συστήματος σε σύγχρονες και βιώσιμες μορφές διαχείρισης.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Παγγαίου προσανατολίζεται στην ενίσχυση της διαλογής οργανικών αποβλήτων (βιοαπόβλητα), στην ενσωμάτωση τεχνολογιών ψηφιακής παρακολούθησης κάδων και διαδρομών, καθώς και στην προοδευτική αντικατάσταση του στόλου με οχήματα μειωμένων ρύπων ή ηλεκτροκίνησης. Παράλληλα, προγραμματίζεται η ενεργοποίηση τοπικών σταθμών μεταφόρτωσης και η συνεργασία με διαδημοτικά σχήματα για την επίτευξη οικονομιών κλίμακας.

Η στρατηγική αυτή θα ενισχύσει τη συμμόρφωση με το νέο Εθνικό και Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ – ΠΕΣΔΑ), θα μειώσει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα και θα συμβάλει ουσιαστικά στη μετάβαση του Δήμου σε ένα σύστημα κυκλικής διαχείρισης απορριμμάτων, με κοινωνική ανταποδοτικότητα και λειτουργική ανθεκτικότητα.

2.2.4.3.2 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Στον Δήμο Παγγαίου λειτουργούν οι παρακάτω υποδομές διαχείρισης υγρών αποβλήτων : Ε.Ε.Λ. Ορφανού (Παραλία Οφρυνίου), Ε.Ε.Λ. Ελευθερών (Νέας Περάμου), Ε.Ε.Λ. Ελευθερούπολης, Ε.Ε.Λ. Παγγαίου (Παλαιοχώρι), Μ.Ε.Λ. Ορφανίου (Ορφάνι), Μ.Ε.Λ. Ποδοχωρίου, Μ.Ε.Λ. Ακροποτάμου, Μ.Ε.Λ. Μυρτοφύτου, Μ.Ε.Λ. Φωλέας και Μ.Ε.Λ. Κηπιών – Χρυσοκάστρου. Η Ε.Ε.Λ. Ελευθερών (Δυναμικότητας 20.000 Ισοδύναμου Πληθυσμού) είναι μια εξειδικευμένης τεχνολογίας αυτοματοποιημένη μονάδα βιολογικού καθαρισμού τύπου «Bio-Block». Οι Ε.Ε.Λ. Ορφανίου (Παραλία Οφρυνίου, 12600 Ι.Π.), Ε.Ε.Λ. Ελευθερούπολης (10000 Ι.Π.), Ε.Ε.Λ. Παγγαίου (Παλαιοχώρι, 8000 Ι.Π.), Μ.Ε.Λ.

Ορφανίου (Ορφάνι, 1300 Ι.Π.), Μ.Ε.Λ. Ποδοχωρίου (1000 Ι.Π.), Μ.Ε.Λ. Ακροποτάμου (1000 Ι.Π.), Μ.Ε.Λ. Μυρτοφύτου (2200 Ι.Π.), Μ.Ε.Λ. Φωλέας (1600 Ι.Π.) είναι ημιαυτοματοποιημένες βιολογικές μονάδες συστήματος ανοιχτού τύπου παρατεταμένου αερισμού και ενεργού ιλύος. Η Μ.Ε.Λ. Κηπιών – Χρυσοκάστρου (1500 Ι.Π.) είναι μια μονάδα Compact επεξεργασίας λυμάτων τύπου MBBR. Το διάστημα αυτό βρίσκονται σε κατασκευή μέσω χρηματοδότησης από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας η Μονάδα Επεξεργασίας Λυμάτων (ΜΕΛ) Μεσορόπης, δυναμικότητας 825 Ισοδύναμων Κατοίκων (ΙΚ) και η Μονάδα Επεξεργασίας Λυμάτων (ΜΕΛ) Μουσθένης, δυναμικότητας 1.138 Ισοδύναμων Κατοίκων (ΙΚ), με τη μέθοδο των τεχνητών υγροτόπων.

Τα στοιχεία για την Επεξεργασία Λυμάτων αντλήθηκαν από την Εθνική Πλατφόρμα Παρακολούθησης Επεξεργασίας Αστικών Λυμάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (https://astikalimata.ypeka.gr), η οποία λειτουργεί υπό τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων. Η βάση αυτή παρέχει αναλυτικά και επικαιροποιημένα δεδομένα τεχνικών χαρακτηριστικών, συμμόρφωσης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης για τις Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων σε εθνικό επίπεδο.

Παρουσιάζονται αμέσως μετά οι μεγαλύτερες σε δυναμικότητα εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων που λειτουργούν στον Δήμο Παγγαίου.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ –EL1150020114

Η Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) της Ελευθερούπολης αποτελεί μια από τις παλαιότερες και σημαντικότερες περιβαλλοντικές υποδομές του Δήμου Παγγαίου, εξυπηρετώντας τις ανάγκες της έδρας του Δήμου και των γύρω περιοχών. Λειτουργεί από το 1984 και εντάσσεται στο Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Μακεδονίας, με λεκάνη απορροής τον ποταμό Στρυμόνα. Η εγκατάσταση βρίσκεται σε πλήρη επιχειρησιακή λειτουργία και διαχειρίζεται από τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Παγγαίου (ΔΕΥΑΑΠ).

Η μονάδα σχεδιάστηκε αρχικά για την εξυπηρέτηση της Ελευθερούπολης μέσω μικτού δικτύου αποχέτευσης, το οποίο καλύπτει το 100% του πληθυσμού της πόλης, και διαθέτει δυναμικότητα 10.000 ισοδύναμων κατοίκων (ΜΙΠ). Με στόχο την πλήρη συμμόρφωση με τα περιβαλλοντικά πρότυπα και τις ευρωπαϊκές οδηγίες, το έργο αναβαθμίστηκε ριζικά το 2018. Η αναβάθμιση αυτή περιλάμβανε τεχνολογικές βελτιώσεις στην επεξεργασία των λυμάτων, στην απομάκρυνση του οργανικού φορτίου και των θρεπτικών στοιχείων, καθώς και στην ενεργειακή και λειτουργική αποδοτικότητα.

Η ΕΕΛ δέχεται ημερησίως μέση παροχή λυμάτων 1.144 κυβικών μέτρων, με δυνατότητα να ανταποκριθεί σε αιχμές έως 2.157 m^3/ημέρα. Το οργανικό φορτίο εισερχομένων (BOD_5) κυμαίνεται σε μέσο όρο ~343 kg/ημ. Η μονάδα εφαρμόζει δευτεροβάθμια βιολογική επεξεργασία, η οποία συνδυάζεται με απομάκρυνση αζώτου και απολύμανση, εξασφαλίζοντας την ασφαλή απόρριψη των εκροών στον φυσικό αποδέκτη — την Τάφρο Φιλίππων, έναν ποτάμιο σχηματισμό κανονικού περιβαλλοντικού χαρακτηρισμού.

Η διαχείριση της παραγόμενης ιλύος γίνεται μέσω βαρύτητας (πάχυνση) και μηχανικής αφυδάτωσης, με ετήσια παραγωγή περίπου 270 τόνων ξηρού στερεού υπολείμματος (DS). Η ιλύς αποθηκεύεται προσωρινά και μέχρι στιγμής δεν υφίσταται επαναχρησιμοποίηση ή αξιοποίησή της σε γεωργικές ή ενεργειακές χρήσεις. Παράλληλα, η εγκατάσταση δεν χρησιμοποιεί ακόμη τις δυνατότητες επαναχρησιμοποίησης εκροής για άρδευση, αστική ή περιβαλλοντική χρήση, παρότι η ποιότητα της εκροής το επιτρέπει — γεγονός που συνιστά περιθώριο περαιτέρω στρατηγικής αξιοποίησης.

Η συμμόρφωση της ΕΕΛ Ελευθερούπολης με την ευρωπαϊκή Οδηγία 91/271/ΕΟΚ είναι διαρκής και πλήρης τα τελευταία έτη. Από το 2016 και έπειτα, η εγκατάσταση καταγράφει 100% συμμόρφωση σε όλους τους κρίσιμους δείκτες (BOD_5, COD, TSS, TN, TP),

επιβεβαιώνοντας την καλή λειτουργία του συστήματος και την τεχνική αξιοπιστία του. Αντίθετα, κατά την πρώτη φάση της λειτουργίας της (1984–2015), υπήρχαν συστηματικές αποκλίσεις από τα όρια, οι οποίες εξαλείφθηκαν μετά την ολοκληρωμένη αναβάθμιση της μονάδας.

Σήμερα, η ΕΕΛ Ελευθερούπολης αποτελεί πρότυπο εφαρμογής σύγχρονων μεθόδων επεξεργασίας λυμάτων στην Ανατολική Μακεδονία και υποστηρίζει ενεργά τη βιώσιμη περιβαλλοντική διαχείριση του Δήμου Παγγαίου, λειτουργώντας υπό την εποπτεία της ΔΕΥΑΑΠ και της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του ΥΠΕΝ.

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΠΑΓΓΑΙΟΥ – ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ – EL1150080120

Η Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) Παγγαίου–Νικήσιανης αποτελεί μια σύγχρονη μονάδα επεξεργασίας αστικών λυμάτων του Δήμου Παγγαίου, ενταγμένη σε ευρύτερο σχεδιασμό αποχέτευσης και περιβαλλοντικής προστασίας της περιοχής. Κατασκευάστηκε με συγχρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον – Αειφόρος Ανάπτυξη (ΕΠΠΕΡΑΑ) και τέθηκε σε πλήρη λειτουργία το Νοέμβριο του 2019.

Η εγκατάσταση εξυπηρετεί τον οικισμό της Νικήσιανης (2.227 ΜΙΠ), μέσω μικτού δικτύου αποχέτευσης με πλήρη κάλυψη (100%), ενώ παράλληλα υποδέχεται βοθρολύματα, τα οποία μεταφέρονται με βυτιοφόρα από τρεις επιπλέον οικισμούς του Δήμου: Αντιφιλίππους (869 ΜΙΠ), Γεωργιανή (611 ΜΙΠ) και Παλαιοχώριον (1.404 ΜΙΠ), καλύπτοντας έτσι συνολικά πληθυσμό αιχμής άνω των 5.000 ισοδυνάμων κατοίκων.

Η ΕΕΛ έχει δυναμικότητα 8.000 ΜΙΠ και διαθέτει πλήρως αυτοματοποιημένες υποδομές επεξεργασίας, οι οποίες περιλαμβάνουν δευτεροβάθμια βιολογική επεξεργασία με απομάκρυνση αζώτου και φωσφόρου και τελική απολύμανση, διασφαλίζοντας ότι η εκροή πληροί αυστηρές ποιοτικές προδιαγραφές. Η μέση ημερήσια παροχή ανέρχεται σε 812 m^3/ημέρα, με δυνατότητα διαχείρισης έως 1.148 m^3/ημέρα, ενώ το οργανικό φορτίο κυμαίνεται από 244 έως 344 kg BOD_5/ημέρα.

Η επεξεργασμένη εκροή διατίθεται στην Αποστραγγιστική Τάφρο Τ5, ποτάμιου χαρακτήρα, με χαρακτηρισμό «*κανονικός αποδέκτης*», σύμφωνα με την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία. Ωστόσο, δεν εφαρμόζεται ακόμη επαναχρησιμοποίηση του ανακτημένου νερού, γεγονός που αφήνει ανοιχτό πεδίο για μελλοντικές παρεμβάσεις κυκλικής διαχείρισης.

Η γραμμή ιλύος περιλαμβάνει βαρυτική πάχυνση και μηχανική αφυδάτωση, με συνολική παραγωγή 117 τόνων ξηρών στερεών (DS) ετησίως, και προσωρινή αποθήκευση ως κύρια μέθοδο τελικής διάθεσης.

Από το πρώτο έτος πλήρους λειτουργίας της (2020) έως και σήμερα, η ΕΕΛ Νικήσιανης παρουσιάζει πλήρη συμμόρφωση με τα όρια εκροής που ορίζονται από την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ και την ΚΥΑ 5673/400/1997, ως προς όλους τους κρίσιμους δείκτες ποιότητας: BOD_5, COD, TSS, TN, TP. Το έτος 2019, που αποτελεί μεταβατική περίοδο, καταγράφηκαν αναμενόμενες προσωρινές αποκλίσεις.

Η μονάδα διαθέτει άδεια λειτουργίας με ισχύ έως τον Ιούλιο του 2027, ενώ η τεχνική της διαχείριση ανήκει στη ΔΕΥΑ Παγγαίου, υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΥΠΕΝ).

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ – EL1150030115

Η Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) Νέας Περάμου αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές και σύγχρονες μονάδες περιβαλλοντικών υποδομών του Δήμου Παγγαίου, η οποία εξυπηρετεί τις ταχέως αναπτυσσόμενες παραλιακές τουριστικές περιοχές της Νέας Περάμου και της Νέας Ηρακλείτσας. Η μονάδα κατασκευάστηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ (Γ ΚΠΣ) και τέθηκε σε λειτουργία τον Μάιο του 2010, υπό τη διαχείριση της ΔΕΥΑ Παγγαίου.

Η δυναμικότητα σχεδιασμού ανέρχεται σε 20.000 ισοδύναμους κατοίκους (ΜΙΠ), με τη μονάδα να εξυπηρετεί, μέσω χωριστικών δικτύων αποχέτευσης, τους πλήρως καλυπτόμενους οικισμούς της Νέας Περάμου (6.099 ΜΙΠ) και της Νέας Ηρακλείτσας (4.222 ΜΙΠ). Επίσης, η εγκατάσταση υποδέχεται βοθρολύματα από την κοινότητα Ελευθερών (1.303 ΜΙΠ), τα οποία μεταφέρονται με βυτιοφόρα.

Η μονάδα εφαρμόζει δευτεροβάθμια βιολογική επεξεργασία με απομάκρυνση αζώτου και φωσφόρου και τελική απολύμανση, εξασφαλίζοντας υψηλά επίπεδα ποιότητας εκροής. Οι μέσες ημερήσιες παροχές αγγίζουν τα 4.364 m^3/ημέρα, με μέγιστη δυνατότητα 7.514 m^3/ημέρα, ενώ το οργανικό φορτίο φτάνει τα 1.789 kg BOD_5/ημέρα (μέσος όρος), εκ των οποίων ~25% προέρχεται από βοθρολύματα.

Η επεξεργασμένη εκροή της ΕΕΛ απορρίπτεται σε υπόγεια ύδατα, μέσω του σημείου διάθεσης «Ε*ΛΑΦΟΣ*» (κωδ. EL11500301150), με χαρακτηρισμό «*κανονικός αποδέκτης*», ενώ

εφαρμόζεται επαναχρησιμοποίηση ανακτημένου νερού σε γεωργική άρδευση έκτασης 7.579 στρεμμάτων, με ετήσια παροχή που ξεπερνά τις 436.000 κυβικά μέτρα. Η χρήση αυτή ενισχύει σημαντικά το προφίλ βιώσιμης διαχείρισης και κυκλικής οικονομίας στον Δήμο Παγγαίου.

Η γραμμή επεξεργασίας ιλύος περιλαμβάνει βαρυτική πάχυνση και μηχανική αφυδάτωση, με ετήσια παραγωγή περίπου 602 τόνων ξηρών στερεών (DS), που αποθηκεύονται προσωρινά. Δεν εφαρμόζονται προς το παρόν πρακτικές αξιοποίησης (γεωργική ή ενεργειακή).

Η ΕΕΛ Νέας Περάμου καταγράφει συνεχή και πλήρη συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για όλους τους δείκτες απόδοσης από το 2011 και εξής (BOD_5, COD, TSS, TN, TP), ενώ ειδικά για την ποιότητα του ανακτημένου νερού (βάσει Κανονισμού (ΕΕ) 2020/741), η μονάδα κατατάσσεται στην κατηγορία Β, κατάλληλη για αρδευτική χρήση μη βρώσιμων καλλιεργειών και επιλεγμένων ειδών.

Η άδεια περιβαλλοντικών όρων ισχύει έως το 2036, διασφαλίζοντας τη βιώσιμη λειτουργία της εγκατάστασης για τα επόμενα έτη και ενισχύοντας τη στρατηγική του Δήμου Παγγαίου για βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβαλλοντική προστασία στο παραλιακό του μέτωπο.

<u>ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΟΦΡΥΝΙΟΥ – EL1150070525</u>

Η Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) Παραλίας Οφρυνίου αποτελεί τη νεότερη και πλέον εξελιγμένη υποδομή διαχείρισης αστικών λυμάτων του Δήμου Παγγαίου, εξυπηρετώντας τις ιδιαίτερα τουριστικές και δυναμικά αναπτυσσόμενες κοινότητες του νότιου παραλιακού μετώπου. Το έργο κατασκευάστηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «*Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014–2020*», με συνολικό προϋπολογισμό 4.410.165 ευρώ, και ολοκληρώθηκε στις 8 Μαρτίου 2023, με άμεση έναρξη λειτουργίας.

Η ΕΕΛ σχεδιάστηκε για δυναμικότητα 12.600 ισοδυνάμων κατοίκων (ΜΙΠ) και εξυπηρετεί μέσω μικτού δικτύου αποχέτευσης (98% κάλυψη) τον οικισμό της Παραλίας Οφρυνίου (8.610 ΜΙΠ). Επιπλέον, δέχεται βοθρολύματα με βυτιοφόρα από τις γειτονικές κοινότητες Οφρυνίου (758 ΜΙΠ), Κάριανης (591 ΜΙΠ) και Παραλίας Οφρυνίου (23 ΜΙΠ), αυξάνοντας έτσι την εμβέλεια εξυπηρέτησης της μονάδας.

Η γραμμή επεξεργασίας λυμάτων είναι υψηλής τεχνολογίας, περιλαμβάνοντας δευτεροβάθμια επεξεργασία με απομάκρυνση αζώτου και φωσφόρου, καθώς και απολύμανση, ενώ διαθέτει σύγχρονη γραμμή ιλύος με βαρυτική πάχυνση και μηχανική αφυδάτωση. Η μονάδα καταγράφει μέσο ημερήσιο οργανικό φορτίο 291 kg BOD_5, με μέγιστες τιμές που φτάνουν τα 640 kg BOD_5, και μέση παροχή 909 m^3/ημέρα. Το 13% περίπου του οργανικού φορτίου και της παροχής προέρχεται από τα βοθρολύματα.

Η επεξεργασμένη εκροή διοχετεύεται στον Χείμαρρο Ορφανίου, χαρακτηρισμένο ως κανονικός αποδέκτης θαλάσσιου τύπου, με βάση τις περιβαλλοντικές άδειες και τα πρότυπα ποιότητας του αποδέκτη. Σημειώνεται ότι δεν εφαρμόζεται προς το παρόν επαναχρησιμοποίηση του ανακτημένου νερού, κάτι που ενδεχομένως να αποτελέσει αντικείμενο στρατηγικής αξιοποίησης στο μέλλον.

Η μονάδα παράγει 200 τόνους ξηρών στερεών (DS) ιλύος ετησίως, με προσωρινή αποθήκευση ως κύρια μέθοδο διάθεσης. Η λειτουργία της εγκατάστασης παρακολουθείται και ελέγχεται σύμφωνα με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ και την ΚΥΑ 5673/400/1997, καταγράφοντας πλήρη συμμόρφωση με τα προβλεπόμενα όρια εκροής σε όλους τους κρίσιμους δείκτες (BOD_5, COD, TSS, TN, TP) ήδη από το πρώτο έτος πλήρους λειτουργίας (2023).

Η ισχύς των περιβαλλοντικών όρων της εγκατάστασης εκτείνεται έως τον Οκτώβριο του 2028, με δυνατότητα επέκτασης και αναβάθμισης βάσει των αναγκών της περιοχής και της τουριστικής πίεσης που δέχεται κατά τους θερινούς μήνες.

2.2.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Ο Δήμος Παγγαίου παρουσιάζει ένα ιδιαίτερα πλούσιο φυσικό και γεωμορφολογικό περιβάλλον, το οποίο αποτελεί θεμέλιο για μια πολυδιάστατη και βιώσιμη αναπτυξιακή πορεία. Ο ορεινός όγκος του Παγγαίου, οι πεδινές ζώνες, οι εύφορες εκτάσεις και η εκτεταμένη ακτογραμμή συνθέτουν ένα μοναδικό μωσαϊκό τοπίων, το οποίο ευνοεί την ανάπτυξη της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της μελισσοκομίας και του τουρισμού. Η παρουσία προστατευόμενων περιοχών και τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους αναδεικνύει τη σημασία της περιβαλλοντικής προστασίας και ενισχύει τις δυνατότητες για ήπιες μορφές αξιοποίησης, όπως ο οικοτουρισμός και ο αγροτουρισμός.

Οι χρήσεις γης στον δήμο είναι πολυσχιδείς και λειτουργικά διαφοροποιημένες, αντανακλώντας τη φυσική ποικιλία της περιοχής. Οι πεδινές ζώνες αξιοποιούνται εντατικά για καλλιέργειες, οι πρόποδες φιλοξενούν δενδρώδεις καλλιέργειες υψηλής ποιότητας, ενώ οι ορεινές περιοχές καλύπτονται κυρίως από δασικές εκτάσεις και βοσκοτόπια. Οι παραλιακές ζώνες είναι έντονα επηρεασμένες από την τουριστική και παραθεριστική δραστηριότητα, παρουσιάζοντας έντονη εποχικότητα αλλά και σημαντικές προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης.

Η υποδομή μεταφορών, με αιχμή την Εγνατία Οδό και τη σύνδεση με τα λιμάνια της περιοχής, ενισχύει τη συνδεσιμότητα και διευκολύνει την κινητικότητα ανθρώπων και αγαθών, γεγονός που καθιστά τον δήμο κομβικό σημείο στην περιφερειακή ανάπτυξη. Παράλληλα, η πρόοδος στον ψηφιακό μετασχηματισμό και οι επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές, όπως η αξιοποίηση του γεωθερμικού πεδίου, επιτρέπουν στον δήμο να κάνει σταθερά βήματα προς την κατεύθυνση της πράσινης μετάβασης και της τεχνολογικής αναβάθμισης.

Η διαχείριση των αποβλήτων είναι συγκροτημένη, με σύγχρονες μονάδες επεξεργασίας υγρών και στερεών αποβλήτων και ικανοποιητικά ποσοστά ανακύκλωσης, αν και υπάρχουν ακόμα περιθώρια βελτίωσης, ιδίως ως προς την ενεργειακή αξιοποίηση της ιλύος και την ενίσχυση των πρακτικών κυκλικής οικονομίας. Παράλληλα, καταγράφονται προκλήσεις που σχετίζονται με την εποχική πίεση σε τουριστικές περιοχές, την πίεση σε φυσικά οικοσυστήματα από την αστική εξάπλωση, αλλά και τον διάσπαρτο οικιστικό ιστό που αυξάνει το κόστος εξυπηρέτησης με βασικές υποδομές.

Παρά τις προκλήσεις, ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει σημαντικές ευκαιρίες για να αναπτύξει ένα σύγχρονο και ανθεκτικό πρότυπο τοπικής ανάπτυξης, βασισμένο στη βιώσιμη αξιοποίηση των φυσικών του πόρων, στη βελτίωση των κοινωνικών και τεχνικών του υποδομών, και στη διατήρηση της πολιτισμικής και φυσικής του ταυτότητας. Η υλοποίηση ενός τέτοιου οράματος απαιτεί στρατηγικό σχεδιασμό, διατομεακή συνεργασία και την ενεργό συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών.

2.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

2.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα ενότητα περιλαμβάνει την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής, της υγείας, της παιδείας, του πολιτισμού και του αθλητισμού στον Δήμο Παγγαίου.

Αρχικά, παρουσιάζονται οι δομές κοινωνικής μέριμνας που λειτουργούν στο πλαίσιο του Δήμου, με αναφορά σε υπηρεσίες υποστήριξης ηλικιωμένων, προσχολικής αγωγής και φροντίδας ευάλωτων ομάδων. Στη συνέχεια, περιγράφονται οι υγειονομικές υποδομές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας, οι σχολικές μονάδες όλων των βαθμίδων και τα ερευνητικά κέντρα που σχετίζονται με την περιοχή. Ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς, των αρχαιολογικών χώρων και των μουσειακών υποδομών, ενώ γίνεται και ειδική μνεία στις πολιτιστικές εκδηλώσεις και στη θρησκευτική αρχιτεκτονική. Τέλος, περιλαμβάνονται πληροφορίες για τις αθλητικές υποδομές και τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού που υλοποιούνται στον δήμο.

2.3.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

2.3.2.1 ΔΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Ο Δήμος Παγγαίου αναγνωρίζει τη σημασία της ολιστικής υποστήριξης των ηλικιωμένων πολιτών, ενισχύοντας δράσεις πρόληψης, φροντίδας και κοινωνικής ενσωμάτωσης μέσω εξειδικευμένων δομών. Στην Ελευθερούπολη λειτουργεί Γραφείο Κέντρου Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.), το οποίο αποτελεί πυρήνα κοινωνικής συνοχής και ενεργητικής γήρανσης. Η λειτουργία του Κ.Α.Π.Η. βασίζεται σε ένα διευρυμένο πλαίσιο υπηρεσιών, που περιλαμβάνει πρωτοβάθμια πρόληψη υγείας, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, επιμορφωτικές και ψυχαγωγικές δράσεις, καθώς και προγράμματα για την υποστήριξη ατόμων με Alzheimer και των οικογενειών τους. Παράλληλα, ενσωματώνει υπηρεσίες ενημέρωσης για υγειονομικά θέματα, προγράμματα διακοπής καπνίσματος, πρόληψης διαβήτη και καρδιοαγγειακών παθήσεων, καθώς και ευρύτερες πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης για τις σύγχρονες μορφές εξάρτησης. Ειδική έμφαση δίνεται στη στήριξη των ηλικιωμένων και των

ατόμων με αναπηρία στο οικείο οικογενειακό και κοινωνικό τους περιβάλλον, μέσω δράσεων όπως το πρόγραμμα «*Βοήθεια στο Σπίτι»,* το οποίο περιλαμβάνει και υπηρεσίες καθημερινής σίτισης για οικονομικά αδύναμα και μη αυτοεξυπηρετούμενα άτομα. Το Κ.Α.Π.Η. λειτουργεί επίσης ως δίαυλος συνεργασίας με επαγγελματίες υγείας και κοινωνικούς φορείς, συλλέγοντας δεδομένα για τις ανάγκες των ηλικιωμένων, προκειμένου να ενισχύσει τον τοπικό κοινωνικό σχεδιασμό.

2.3.2.2 ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Η προσχολική αγωγή στον Δήμο Παγγαίου (βλ. Πίνακα 9, Παράρτημα) συνιστά θεμελιώδη πυλώνα της κοινωνικής πολιτικής και της εκπαιδευτικής στρατηγικής του Δήμου, διαμορφώνοντας ένα υποστηρικτικό και πολύπλευρα ενισχυτικό περιβάλλον για τα παιδιά πρώιμης ηλικίας και τις οικογένειές τους. Η ανάπτυξη και λειτουργία των βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών στοχεύει όχι μόνο στην κάλυψη της ανάγκης ημερήσιας φροντίδας, αλλά και στη διασφάλιση ίσων ευκαιριών μάθησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης από τα πρώτα κρίσιμα στάδια της παιδικής ηλικίας.

Το δίκτυο προσχολικής αγωγής του Δήμου περιλαμβάνει οκτώ (8) σταθμούς, οι οποίοι λειτουργούν υπό την ευθύνη των δύο Τμημάτων Προσχολικής Αγωγής. Οι μονάδες αυτές είναι κατανεμημένες γεωγραφικά με τρόπο που εξασφαλίζει την προσβασιμότητα και την αναλογική κάλυψη του πληθυσμού σε όλες τις δημοτικές ενότητες, τόσο στον αστικό πυρήνα της Ελευθερούπολης όσο και σε αγροτικές και ημιορεινές περιοχές (π.χ. Άγιος Ανδρέας, Παλαιοχώρι, Νικήσιανη, Κοκκινόχωμα, Ελαιοχώρι, Κοκκινοχώρι, Δωμάτια). Η λειτουργία των σταθμών ακολουθεί τις κείμενες διατάξεις του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.), με πρόβλεψη για χωρητικότητα άνω των 500 θέσεων, εκ των οποίων σημαντικό ποσοστό αφορά βρέφη, ενώ ο συνολικός αριθμός εγγεγραμμένων παιδιών για το έτος 2024–2025 ανέρχεται σε 226.

Οι σταθμοί παρέχουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες φροντίδας και παιδαγωγικής υποστήριξης, βασισμένες στις αρχές της σύγχρονης αναπτυξιακής ψυχολογίας και της βιωματικής μάθησης. Το εκπαιδευτικό προσωπικό εφαρμόζει παιδοκεντρικές προσεγγίσεις, δίνοντας έμφαση στην κοινωνικοποίηση, την ενίσχυση της αυτονομίας, τη γλωσσική ανάπτυξη, τη δημιουργική έκφραση και τη σωματική δραστηριότητα των παιδιών. Παράλληλα, στους σταθμούς

παρέχονται ποιοτικά γεύματα, διαμορφωμένα με διατροφικές οδηγίες για τις ανάγκες κάθε ηλικιακής ομάδας.

Ένας από τους βασικούς στόχους των δομών προσχολικής αγωγής είναι η στήριξη της εργαζόμενης οικογένειας, προσφέροντας ασφαλές περιβάλλον φύλαξης για τα παιδιά κατά τις εργάσιμες ώρες, και συγχρόνως η πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού για οικογένειες που αντιμετωπίζουν κοινωνικές ή οικονομικές δυσκολίες. Σε αυτό το πλαίσιο, προβλέπονται μειωμένα ή μηδενικά τροφεία για ευάλωτες ομάδες, καθώς και προγράμματα ενίσχυσης γονεϊκών δεξιοτήτων μέσω δράσεων ενημέρωσης και συμβουλευτικής.

Οι δομές λειτουργούν υπό συνεχή εποπτεία και παρακολούθηση, εφαρμόζοντας πρότυπα ασφάλειας, υγιεινής και παιδαγωγικής ποιότητας. Η παρουσία εξειδικευμένου προσωπικού (νηπιαγωγοί, βοηθοί βρεφονηπιοκόμων, κοινωνικοί λειτουργοί) ενισχύει τη δυνατότητα παρέμβασης σε αναδυόμενα ζητήματα (αναπτυξιακές δυσκολίες, οικογενειακή δυσλειτουργία, προβλήματα συμπεριφοράς), με στόχο την πρώιμη πρόληψη και παραπομπή, όπου απαιτείται, σε κατάλληλους φορείς.

Η πολιτική του Δήμου Παγγαίου για την προσχολική αγωγή ενσωματώνει σταδιακά κατευθύνσεις βιώσιμης λειτουργίας και ένταξης καινοτομίας, όπως η ψηφιοποίηση της διαχείρισης των αιτήσεων, η εφαρμογή ηλεκτρονικών φακέλων παιδιών και η συνεργασία με επιστημονικά ιδρύματα για την επιμόρφωση του προσωπικού. Ταυτόχρονα, επιδιώκεται η επέκταση του θεσμού και η κάλυψη νέων περιοχών με πληθυσμιακή αύξηση ή παιδαγωγική ανάγκη.

Σε συνδυασμό με άλλες κοινωνικές υποδομές του Δήμου, το δίκτυο προσχολικής αγωγής συμβάλλει καθοριστικά στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στη στήριξη της οικογένειας.

2.3.2.3 ΔΟΜΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ

Ο Δήμος Παγγαίου αναπτύσσει και διατηρεί ένα ολοκληρωμένο δίκτυο κοινωνικής φροντίδας, το οποίο ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και υποστηρίζει τη διατήρηση της αξιοπρεπούς διαβίωσης και της κοινωνικής συνοχής. Δύο βασικές δομές αποτελούν τον κορμό αυτής της προσπάθειας: το πρόγραμμα «*Βοήθεια στο Σπίτι*» και το Κέντρο Κοινότητας του Δήμου.

2.3.2.3.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»

Το πρόγραμμα *«Βοήθεια στο Σπίτι»* υλοποιείται στον Δήμο Παγγαίου συστηματικά και υψηλό επίπεδο κοινωνικής αποδοχής, παρέχοντας εξατομικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης σε ηλικιωμένους άνω των 65 ετών, καθώς και σε άτομα με αναπηρία που δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν. Το πρόγραμμα λειτουργεί χωρίς οικονομική επιβάρυνση για τους ωφελούμενους και έχει ως πρωταρχικό του στόχο τη διατήρηση των ατόμων στο φυσικό τους περιβάλλον, ενισχύοντας την ανεξαρτησία και την ποιότητα ζωής τους, παράλληλα με την αποφόρτιση των οικογενειών που αναλαμβάνουν τη φροντίδα τους.

Κατά το έτος 2024, το πρόγραμμα εξυπηρέτησε 220 σταθερά περιστατικά, καλύπτοντας ένα ευρύ γεωγραφικό φάσμα του Δήμου. Παράλληλα, παρατηρείται αυξημένος αριθμός έκτακτων περιστατικών, τα οποία αντιμετωπίζονται άμεσα και ευέλικτα από το προσωπικό του προγράμματος, με το σύνολο των εξυπηρετούμενων να φτάνει τους 350 ωφελούμενους. Ο αριθμός αυτός δεν περιλαμβάνει τα επιπλέον περιστατικά που υποστηρίζονται από το Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Απασχόλησης, Δημόσιας Υγείας, Παιδείας και Πολιτισμού, που διαχειρίζεται επίσης κοινωνικά αιτήματα με κατεπείγοντα χαρακτήρα.

Οι υπηρεσίες παρέχονται με περιοδικές επισκέψεις κατ’ οίκον, οι οποίες προσαρμόζονται στις πραγματικές ανάγκες κάθε ωφελούμενου, και περιλαμβάνουν:

- Κοινωνική εργασία και συμβουλευτική υποστήριξη
- Νοσηλευτική φροντίδα, όπως μέτρηση ζωτικών σημείων, αλλαγή επιδέσμων και βασική παρακολούθηση υγείας
- Οικογενειακή βοήθεια, η οποία περιλαμβάνει υποστήριξη στην καθαριότητα, ψώνια και καθημερινές ανάγκες
- Φυσικοθεραπευτικές παρεμβάσεις, όπου απαιτείται.

Το πρόγραμμα στελεχώνεται από εξειδικευμένους επαγγελματίες (κοινωνικούς λειτουργούς, νοσηλευτές, οικογενειακούς βοηθούς), ενώ η συνεχής παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων διασφαλίζει την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της φροντίδας.

2.3.2.3.2 ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Το Κέντρο Κοινότητας αποτελεί μια νευραλγική δομή κοινωνικής υποστήριξης και διασύνδεσης πολιτών με τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου και άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς. Ο ρόλος του Κέντρου είναι να λειτουργεί ως τοπικό σημείο αναφοράς, στο οποίο οι πολίτες μπορούν να απευθυνθούν για καθοδήγηση, ενημέρωση και υποστήριξη σε κοινωνικά, οικονομικά και υγειονομικά ζητήματα.

Στις βασικές του λειτουργίες περιλαμβάνονται:

- Η υποδοχή και εξυπηρέτηση πολιτών με ανάγκες ένταξης σε προγράμματα πρόνοιας και κοινωνικής ένταξης
- Η διασύνδεση με υφιστάμενες δομές και υπηρεσίες (ΟΑΕΔ, ΕΦΚΑ, επιδόματα ΟΠΕΚΑ, ΚΕΑ, ΕΕΕ, ΤΕΒΑ κ.ά.)
- Η πρόληψη και αντιμετώπιση κοινωνικού αποκλεισμού και φτώχειας
- Η στήριξη ευάλωτων πληθυσμών, συμπεριλαμβανομένων μεταναστών, Ρομά, αστέγων κ.ά.

Το Κέντρο Κοινότητας ενισχύει τις δυνατότητες κοινωνικής πολιτικής του Δήμου, λειτουργώντας συμπληρωματικά προς τις υπηρεσίες του Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Απασχόλησης και Υγείας και συμβάλλοντας στην εδραίωση ενός ανθρωποκεντρικού μοντέλου κοινωνικής φροντίδας.

2.3.3 ΥΓΕΙΑ

2.3.3.1 ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΥΠΟΔΟΜΗ

Το Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας συνιστά τη σημαντικότερη νοσοκομειακή δομή της ευρύτερης περιοχής και καλύπτει τις υγειονομικές ανάγκες ενός πληθυσμού που υπερβαίνει τους 150.000 κατοίκους, μεταξύ των οποίων και ο πληθυσμός του Δήμου Παγγαίου. Ως δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια υγειονομική μονάδα, αποτελεί σημείο αναφοράς τόσο για την παροχή άμεσης νοσηλευτικής και διαγνωστικής φροντίδας, όσο και για πιο εξειδικευμένες ιατρικές υπηρεσίες που δεν είναι διαθέσιμες στο επίπεδο των Κέντρων Υγείας.

2.3.3.1.1 ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Το νοσοκομείο στεγάζεται σε σύγχρονες κτιριακές εγκαταστάσεις, πλήρως προσβάσιμες για ΑμεΑ και διασυνδεδεμένες με τις υποδομές της τοπικής αυτοδιοίκησης, της ΕΚΑΒ και των μονάδων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Είναι διαπιστευμένο κατά ISO 9001:2015, γεγονός που επιβεβαιώνει τη συμμόρφωσή του με διεθνή πρότυπα ποιότητας στη διαχείριση υγειονομικών υπηρεσιών.

Το φάσμα των υπηρεσιών του περιλαμβάνει:

- Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) με 24ωρη λειτουργία και δυνατότητα άμεσης παρέμβασης σε τραυματισμούς, εγκεφαλικά, καρδιολογικά και λοιπά επείγοντα.
- Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) και Μονάδα Αυξημένης Φροντίδας (ΜΑΦ), καλύπτοντας πλήρως τη νοσηλεία σε κρίσιμη κατάσταση.
- Ιατρικές Κλινικές όλων των βασικών ειδικοτήτων: Παθολογική, Καρδιολογική, Πνευμονολογική, Ορθοπεδική, Χειρουργική, Ουρολογική, Γυναικολογική, Νευρολογική, Ψυχιατρική.
- Ογκολογική Μονάδα με χημειοθεραπείες και στενή συνεργασία με μεγάλα νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης.
- Μονάδα Τεχνητού Νεφρού, εξυπηρετώντας τόσο χρόνιους όσο και περιστασιακούς αιμοκαθαιρόμενους.
- Αιμοδυναμικό εργαστήριο για επεμβατική καρδιολογία.
- Ακτινολογικό – απεικονιστικό τμήμα με μαγνητικό και αξονικό τομογράφο, ψηφιακές ακτινογραφίες, μαστογράφο, υπερηχοτομογράφο.
- Εργαστήρια μικροβιολογίας, αιματολογίας και βιοχημείας, που παρέχουν εξειδικευμένο διαγνωστικό έλεγχο υψηλής ακρίβειας.
- Εξωτερικά Ιατρεία πολλών ειδικοτήτων, με δυνατότητα τακτικών και απογευματινών ραντεβού.
- Μαιευτική και Νεογνολογική υποστήριξη, σημαντική για τη γυναικεία και παιδιατρική φροντίδα στην περιοχή.

2.3.3.1.2 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ

Το νοσοκομείο βρίσκεται στον οικισμό του Αγίου Σύλλα, 5 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της πόλης της Καβάλας. Η προσβασιμότητα από τον Δήμο Παγγαίου επιτυγχάνεται μέσω της Εγνατίας Οδού και του επαρχιακού οδικού δικτύου. Οι αποστάσεις και οι εκτιμώμενοι χρόνοι οδήγησης από όλους τους οικισμούς του Δήμου Παγγαίου παρουσιάζονται στον Πίνακα 10 (Παράρτημα).

Η προσβασιμότητα των δημοτών του Δήμου Παγγαίου στο Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας αποτελεί κρίσιμη παράμετρο του υγειονομικού σχεδιασμού και της επιχειρησιακής ετοιμότητας του τοπικού συστήματος υγείας. Με δεδομένη την απουσία δευτεροβάθμιου νοσοκομειακού ιδρύματος εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου, το Γ.Ν. Καβάλας λειτουργεί ως το βασικό σημείο αναφοράς για την εξυπηρέτηση δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων υγειονομικών αναγκών του πληθυσμού.

Με βάση την ανάλυση των αποστάσεων και των χρόνων πρόσβασης από τους 55 οικισμούς του Δήμου Παγγαίου, προκύπτουν τα εξής:

- Μέση απόσταση από Γ.Ν. Καβάλας: 29,2 χλμ
- Μέσος χρόνος οδήγησης: 24,6 λεπτά
- Ελάχιστη απόσταση: 7,2 χλμ (Αμισιανά)
- Μέγιστη απόσταση: 56,8 χλμ (Οφρύνιο)
- Οικισμοί με πρόσβαση < 20 λεπτά: 19 (35%)
- Οικισμοί με πρόσβαση > 30 λεπτά: 16 (29%)

Η ανάλυση των οικισμών του Δήμου Παγγαίου με βάση τον χρόνο και την απόσταση οδικής πρόσβασης στο Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας επιτρέπει τη διάκριση τριών κύριων χωρικών ζωνών προσβασιμότητας, οι οποίες συνδέονται άμεσα με το επίπεδο υγειονομικής κάλυψης και τις ανάγκες ενίσχυσης υποδομών και υπηρεσιών:

<u>Κεντρικοί και άμεσα προσβάσιμοι οικισμοί</u>

Η Ελευθερούπολη, έδρα του Δήμου Παγγαίου, απέχει μόλις 13,6 χλμ (περίπου 15 λεπτά) από το νοσοκομείο και αποτελεί τον πυρήνα της πιο ευνοημένης χωρικά ζώνης πρόσβασης. Μαζί με κοντινούς οικισμούς όπως τα Αμισιανά (7,2 χλμ), το Κοκκινόχωμα (8,5 χλμ), ο Άγιος Ανδρέας (15,2 χλμ) και η Νέα Ηρακλείτσα (15,7 χλμ), συνθέτουν μια ενότητα με υψηλή

υγειονομική διασύνδεση, γρήγορη ανταπόκριση σε επείγουσες ανάγκες και σχετική εγγύτητα στο Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας. Η πρόσβαση διευκολύνεται περαιτέρω μέσω της Εγνατίας Οδού και του επαρχιακού οδικού δικτύου, στοιχείο που καθιστά τις περιοχές αυτές υγειονομικά προνομιούχες.

Παραθαλάσσιες και νότιες κοινότητες με αυξημένες ανάγκες

Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει οικισμούς του νότιου παραλιακού μετώπου, όπως η Παραλία Οφρυνίου (52,4 χλμ / 37 λεπτά), το Οφρύνιο (56,8 χλμ / 41 λεπτά), η Κάριανη (51,4 χλμ / 38 λεπτά) και τα Λουτρά Ελευθερών (40,9 χλμ / 31 λεπτά). Οι περιοχές αυτές εμφανίζουν μεγάλους χρόνους οδήγησης, που καθίστανται ακόμη πιο κρίσιμοι κατά τους θερινούς μήνες, εξαιτίας της έντονης τουριστικής κίνησης.

Ορεινές και απομακρυσμένες ενδοχώριες κοινότητες

Οικισμοί που βρίσκονται στον ορεινό ή ημιορεινό όγκο του Δήμου, όπως ο Πύργος (35,2 χλμ / 26 λεπτά), η Μεσορόπη (36,1 χλμ / 29 λεπτά), η Φωλιά (32,1 χλμ / 29 λεπτά) και ο Πλατανότοπος (36,9 χλμ / 28 λεπτά), κατατάσσονται στις πλέον απομακρυσμένες περιοχές από πλευράς προσβασιμότητας. Η διαδρομή προς το νοσοκομείο χαρακτηρίζεται από τοπογραφικές δυσκολίες και αυξημένο χρόνο μετακίνησης (ιδίως τον χειμώνα με δυσμενείς καιρικές συνθήκες). Οι περιοχές αυτές εμφανίζουν υψηλό δείκτη ευαλωτότητας ως προς την άμεση πρόσβαση σε δευτεροβάθμια φροντίδα.

2.3.3.2 ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΥΠΟΔΟΜΗ – ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ

Το Κέντρο Υγείας Ελευθερούπολης[3] αποτελεί τον βασικό δημόσιο πυλώνα παροχής Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) στον Δήμο Παγγαίου και την ευρύτερη περιοχή. Υπάγεται διοικητικά στην 4η Υγειονομική Περιφέρεια Μακεδονίας & Θράκης και λειτουργεί ως ενδιάμεσος κρίκος μεταξύ της τοπικής κοινωνίας και του δευτεροβάθμιου συστήματος υγείας (Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας).

[3] Τα στοιχεία για το Κέντρο Υγείας Ελευθερούπολης αντλήθηκαν από επίσημες αναφορές της 4ης Υγειονομικής Περιφέρειας Μακεδονίας & Θράκης, από τη διαδικτυακή πλατφόρμα του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ) καθώς και από επί τόπου πληροφορίες που παρέχονται στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Παγγαίου και από εγγεγραμμένες δομές ΠΦΥ στο https://www.ygeiamap.gov.gr.

Η έδρα του βρίσκεται στην Ελευθερούπολη και καλύπτει υγειονομικά έναν ευρύ πληθυσμό που περιλαμβάνει τόσο τον πυρήνα του Δήμου όσο και απομακρυσμένους οικισμούς της ορεινής και παραθαλάσσιας ενδοχώρας.

Το Κέντρο Υγείας διαθέτει επαρκές ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό και είναι εξοπλισμένο με υποδομές για την παροχή ολιστικών υπηρεσιών υγείας, περιλαμβανομένων:

- Γενικής Ιατρικής και Παθολογίας
- Παιδιατρικής και Γυναικολογίας
- Νοσηλευτικής φροντίδας
- Ακτινολογικού και Μικροβιολογικού Εργαστηρίου
- Διαβητολογικής και προληπτικής ιατρικής υποστήριξης
- Διαχείρισης επειγόντων περιστατικών, με ασθενοφόρο σε 24ωρη ετοιμότητα.

Η υπηρεσία ραντεβού για τακτικά ιατρεία είναι διαθέσιμη καθημερινά, είτε τηλεφωνικά είτε μέσω των δημόσιων διαδικτυακών υπηρεσιών e–ραντεβού (eHealth).

Η επιχειρησιακή εμβέλεια του Κέντρου Υγείας ενισχύεται σημαντικά μέσω ενός δικτύου Περιφερειακών Ιατρείων (Π.Ι.), τα οποία καλύπτουν αγροτικές και ορεινές περιοχές και εξυπηρετούν τις καθημερινές ανάγκες των πολιτών σε πρωτοβάθμιες υπηρεσίες.

Στα Περιφερειακά Ιατρεία παρέχεται πρωτοβάθμια ιατροφαρμακευτική και νοσηλευτική φροντίδα από ιατρούς διαφόρων ειδικοτήτων, κυρίως σε δημότες, οι οποίο αντιμετωπίζουν έντονα οικονομικά προβλήματα. Η προληπτική ιατρική, η οποία λειτουργεί συμπληρωματικά, αποτελεί κύριο στόχο της λειτουργίας τους. Επιπλέον, συμβάλλει στην προαγωγή της υγείας και στη μείωση του κόστους θεραπείας, ενισχύοντας τη συνολική ευεξία των ατόμων και των κοινωνιών. Τέλος, με την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 – Πρόγραμμα Καλλικράτης πέρασε στην αρμοδιότητά τους ο έλεγχος και θεώρηση βιβλιαρίων εργασίας, καθώς και η συνταγογράφηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ασφαλισμένων, υπάγονται στην ασφάλιση του Π.Ε.Δ.Υ.

Υπάγονται στο Κέντρο Υγείας Ελευθερούπολης τα Π.Ι. σε: Αυλή, Μουσθένη, Ποδοχώρι Παραλία Οφρυνίου, Γαληψό, Νικήσιανη, Παλαιοχώρι, Νέα Πέραμο, Ποδοχώρι, Μυρτόφυτο, Κοκκινόχωμα, που εξυπηρετούν το σύνολο των κοινοτήτων του Δήμου Παγγαίου.

Το Κέντρο Υγείας Ελευθερούπολης διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο τόσο στην αντιμετώπιση επειγόντων περιστατικών (ιδιαίτερα για οικισμούς με μεγάλη απόσταση από το Νοσοκομείο Καβάλας), όσο και στη συνεχιζόμενη παρακολούθηση χρόνιων παθήσεων, στον προσυμπτωματικό έλεγχο, και στην προώθηση υγιεινής διαβίωσης.

Με δεδομένη τη γεωγραφική έκταση του Δήμου και τη μεγάλη χρονική απόσταση αρκετών οικισμών από το δευτεροβάθμιο σύστημα υγείας, το Κέντρο Υγείας θα μπορούσε να αναπτυχθεί περαιτέρω μέσω:

- Ενίσχυσης της κινητής μονάδας υγείας για ορεινές περιοχές
- Εγκατάστασης μονάδων τηλεϊατρικής σε Π.Ι.

Η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός του ΚΥ Ελευθερούπολης αποτελεί αναπτυξιακή και κοινωνική προτεραιότητα, ιδίως σε περιοχές όπως ο Δήμος Παγγαίου, με χωρική διασπορά πληθυσμού, γηράσκοντες πληθυσμούς, και τουριστική εποχική επιβάρυνση.

2.3.4 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2.3.4.1 ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στον Δήμο Παγγαίου εντάσσεται στο εθνικό σύστημα υποχρεωτικής εκπαίδευσης και περιλαμβάνει τόσο την προσχολική αγωγή (νήπιο και προνήπιο) όσο και τη δημοτική εκπαίδευση. Ο ρόλος της είναι θεμελιώδης για τη διαμόρφωση των βασικών γνωστικών, κοινωνικών και συμπεριφορικών δεξιοτήτων των μαθητών. Η γεωγραφική κατανομή των εκπαιδευτικών μονάδων στον Δήμο Παγγαίου ακολουθεί, σε μεγάλο βαθμό, τη δημογραφική και οικιστική μορφολογία της περιοχής, η οποία περιλαμβάνει ημιορεινούς και παραθαλάσσιους πληθυσμούς, με έντονη τοπική ετερογένεια.

Δημοτικά Σχολεία

Ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει σημαντικό αριθμό δημοτικών σχολείων, τα οποία ποικίλουν ως προς τη λειτουργική δυναμικότητα (αριθμός τμημάτων/θέσεων) και το γεωγραφικό εύρος κάλυψης. Η εκπαιδευτική τους δυναμική ορίζεται από την ταξινόμηση σε 1/θέσια έως και 12/θέσια σχολεία, γεγονός που σχετίζεται άμεσα με τον πληθυσμό της κάθε περιοχής, την εγγραφή των μαθητών, αλλά και τις τεχνικές υποδομές.

Ο Πίνακας 11 (Παράρτημα) παραθέτει τα κύρια λειτουργούντα δημοτικά σχολεία στον Δήμο Παγγαίου, μαζί με βασικά ποσοτικά δεδομένα.

Τα παραπάνω στοιχεία καταδεικνύουν ότι ο Δήμος παρουσιάζει σημαντική πολυμορφία ως προς τον τύπο σχολικής μονάδας, από αστικού τύπου πολυθέσια σχολεία (Ελευθερούπολη, Νέα Πέραμος) έως απομακρυσμένες και χαμηλής πυκνότητας μονάδες (Αντιφίλιπποι, Αμισιανά). Η διοικητική εποπτεία και ο παιδαγωγικός συντονισμός πραγματοποιούνται από τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Καβάλας.

Νηπιαγωγεία

Η προσχολική εκπαίδευση παρέχεται μέσω δημόσιων νηπιαγωγείων, τα οποία εξυπηρετούν τον θεσμό της δίχρονης υποχρεωτικής φοίτησης για παιδιά ηλικίας 4–6 ετών. Στον Δήμο Παγγαίου λειτουργεί σημαντικός αριθμός νηπιαγωγείων, οργανωμένα είτε ως αυτόνομα είτε ως συστεγαζόμενα με τα δημοτικά σχολεία.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Νηπιαγωγείο Νέας Περάμου (1ο και 2ο)
- Νηπιαγωγείο Ελευθερούπολης (1ο, 2ο, 3ο)
- Νηπιαγωγείο Νικήσιανης
- Νηπιαγωγείο Ορφανίου
- Νηπιαγωγείο Ποδοχωρίου
- Νηπιαγωγείο Ελαιοχωρίου
- Νηπιαγωγείο Κοκκινοχώματος
- Νηπιαγωγείο Αντιφιλίππων
- Νηπιαγωγείο Αμισιανών

Η διασπορά των προσχολικών δομών έχει σχεδιαστεί κατά τρόπο που διασφαλίζει επαρκή γεωγραφική κάλυψη, προσβασιμότητα των οικογενειών και συμμόρφωση με τις κείμενες νομοθετικές διατάξεις για την υποχρεωτικότητα φοίτησης στην προσχολική ηλικία.

Υποδομές και Αναπτυξιακές Παρεμβάσεις

Στο πλαίσιο ενίσχυσης των υφιστάμενων υποδομών, ο Δήμος Παγγαίου έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση ύψους 6,7 εκατ. ευρώ για:

- Την ανέγερση νέου 12/θέσιου Δημοτικού Σχολείου στην Παραλία Οφρυνίου.
- Την προσθήκη διδακτηρίων και υποστηρικτικών χώρων στο Δημοτικό Σχολείο Ποδοχωρίου.

2.3.4.2 ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στον Δήμο Παγγαίου αποτελεί κρίσιμο πυλώνα του τοπικού εκπαιδευτικού συστήματος, παρέχοντας γενική και επαγγελματική εκπαίδευση σε μαθητές ηλικίας 12 έως 18 ετών. Η δομή της περιλαμβάνει Γυμνάσια, Γενικά Λύκεια (ΓΕ.Λ.) και Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία λειτουργούν υπό την εποπτεία της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Καβάλας.

Δομή και Κατανομή Σχολικών Μονάδων

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, στον Δήμο Παγγαίου λειτουργούν οι εξής σχολικές μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης:

Γυμνάσια

- Γυμνάσιο Ελευθερούπολης
- Γυμνάσιο Νέας Περάμου
- Γυμνάσιο Νικήσιανης
- Γυμνάσιο Ποδοχωρίου

Γενικά Λύκεια (ΓΕ.Λ.)

- ΓΕ.Λ. Ελευθερούπολης
- ΓΕ.Λ. Νέας Περάμου
- ΓΕ.Λ. Νικήσιανης
- ΓΕ.Λ. Ποδοχωρίου

Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.)

- 1ο ΕΠΑ.Λ. Ελευθερούπολης

Οι σχολικές αυτές μονάδες κατανέμονται γεωγραφικά ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες των μαθητών σε όλη την έκταση του Δήμου Παγγαίου, λαμβάνοντας υπόψη τη δημογραφική κατανομή και τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

Υποδομές και Εξοπλισμός

Οι σχολικές μονάδες του Δήμου Παγγαίου διαθέτουν τις απαραίτητες υποδομές για την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων αιθουσών διδασκαλίας, εργαστηρίων πληροφορικής και φυσικών επιστημών, βιβλιοθηκών και αθλητικών εγκαταστάσεων. Η συντήρηση και αναβάθμιση των υποδομών αυτών αποτελεί προτεραιότητα για τις τοπικές αρχές, με στόχο τη διασφάλιση ενός ασφαλούς και λειτουργικού περιβάλλοντος μάθησης.

Εκπαιδευτικά Προγράμματα και Δραστηριότητες

Οι σχολικές μονάδες του Δήμου Παγγαίου συμμετέχουν σε διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες, όπως:

- Προγράμματα Erasmus+
- Διαγωνισμούς εκπαιδευτικού χαρακτήρα
- Πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Η συμμετοχή σε τέτοιες δραστηριότητες ενισχύει την εκπαιδευτική εμπειρία των μαθητών και προάγει την ανάπτυξη δεξιοτήτων πέραν του τυπικού αναλυτικού προγράμματος.

2.3.4.3 ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μέχρι και το 2024, εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Παγγαίου δεν λειτουργούσε καμία δομή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η εκπαιδευτική διασύνδεση του πληθυσμού της περιοχής με την ανώτατη βαθμίδα πραγματοποιούνταν κυρίως μέσω φοίτησης σε γειτονικά πανεπιστημιακά κέντρα, με κυριότερο πόλο την Πανεπιστημιούπολη Καβάλας του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε.).

Ωστόσο, σύμφωνα με τον Νόμο 5094/2024, το ΔΙ.ΠΑ.Ε. παύει να λειτουργεί ως αυτόνομο ίδρυμα και οι πανεπιστημιακές του δομές, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων της Καβάλας, ενσωματώνονται πλήρως στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.). Η μεταρρύθμιση αυτή στοχεύει στην ενίσχυση της διοικητικής και ακαδημαϊκής συνοχής της ανώτατης εκπαίδευσης στη βόρεια Ελλάδα.

Πλέον, η Καβάλα λειτουργεί ως πανεπιστημιακή έδρα του Δ.Π.Θ., φιλοξενώντας πέντε βασικά πανεπιστημιακά τμήματα: Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας, Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, Πληροφορικής, Μηχανικών Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου, καθώς και Χημικών Μηχανικών. Παράλληλα, προσφέρονται μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών σε τομείς υψηλής περιφερειακής συνάφειας, όπως η διοίκηση επιχειρήσεων, η ενέργεια και η βιώσιμη ανάπτυξη.

Η εγγύτητα της Καβάλας (σε απόσταση περίπου 30–40 χλμ.) από τις κεντρικές αστικές ενότητες του Δήμου Παγγαίου (Νέα Πέραμος, Ελευθερούπολη) καθιστά το πανεπιστημιακό συγκρότημα εύκολα προσβάσιμο για τους κατοίκους της περιοχής. Παρά την απουσία αυτόνομης πανεπιστημιακής παρουσίας εντός του Δήμου, η γειτνίαση με το Δ.Π.Θ. προσφέρει δυνατότητες φοιτητικής φοίτησης, συνεργασιών σε ερευνητικά και επιμορφωτικά προγράμματα, αλλά και πιθανά πεδία θεσμικής συνέργειας για την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης.

2.3.4.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Στη Νέα Πέραμο Καβάλας, εντός των ορίων του Δήμου Παγγαίου, εδρεύει ένα από τα σημαντικότερα ελληνικά ερευνητικά κέντρα στον τομέα της θαλάσσιας και εσωτερικής αλιείας: το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας (ΙΝΑΛΕ). Το ΙΝΑΛΕ λειτουργεί από το 1993 υπό τη σκέπη του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού – ΔΗΜΗΤΡΑ (ΕΛΓΟ–ΔΗΜΗΤΡΑ) και αποτελεί το μοναδικό δημόσιο ινστιτούτο στη χώρα με αποκλειστική επιστημονική ενασχόληση με την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες.

Το ερευνητικό έργο του Ινστιτούτου είναι πολυδιάστατο και εστιάζει σε θεμελιώδεις και εφαρμοσμένες μελέτες σχετικές με τη βιολογία, την οικολογία και τη διαχείριση ιχθυοπληθυσμών, τόσο σε θαλάσσια όσο και σε λιμναία και ποτάμια οικοσυστήματα. Παράλληλα, σημαντικό βάρος δίνεται στην ανάπτυξη τεχνολογιών και πρακτικών βιώσιμης

εκμετάλλευσης των υδάτινων πόρων, την προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και την ποιοτική βελτίωση των προϊόντων αλιείας.

Η μονάδα της Νέας Περάμου στεγάζει εξειδικευμένα εργαστήρια γενετικής, περιβαλλοντικής παρακολούθησης, ανάλυσης ιχθυοτροφών και αλιευτικών προϊόντων, ενώ διαθέτει και υπαίθριες εγκαταστάσεις για πειραματικές υδατοκαλλιέργειες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της καινοτομικής του δράσης αποτελεί η συμμετοχή στο πρόγραμμα «*Smart–BioreAl*», που στοχεύει στην καλλιέργεια μικροάλγης Chlorella vulgaris σε φωτοβιοαντιδραστήρες νέας γενιάς, με εφαρμογή στη διατροφή και τη φαρμακευτική.

Το ΙΝΑΛΕ διατηρεί σταθερές συνεργασίες με ελληνικά και ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, φορείς του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και παραγωγικές ενώσεις, ενώ παράλληλα συνιστά έναν ζωντανό ερευνητικό κόμβο στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μακεδονίας. Η παρουσία του στην επικράτεια του Δήμου Παγγαίου αναδεικνύει την τοπική δυναμική στον τομέα της επιστημονικής τεκμηρίωσης και υποστήριξης της αλιευτικής πολιτικής, ενισχύοντας τόσο την αγροδιατροφική ταυτότητα όσο και τις προοπτικές καινοτομίας στην περιοχή.

2.3.5 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

2.3.5.1 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΜΝΗΜΕΙΑ

Ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, με σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία που αντικατοπτρίζουν την ιστορική εξέλιξη της περιοχής από την αρχαιότητα έως τη βυζαντινή εποχή. Παρακάτω παρουσιάζονται ορισμένοι από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία του Δήμου:

Ανακτορούπολη

Η Ανακτορούπολη, γνωστή και ως κάστρο της Νέας Περάμου, αποτελεί έναν από τους πλέον σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους βυζαντινής περιόδου στην Ανατολική Μακεδονία και συγκεκριμένα εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Παγγαίου. Είναι χτισμένη σε στρατηγική τοποθεσία πάνω σε παραθαλάσσιο λόφο, με τις παρυφές της να εφάπτονται της θάλασσας, στοιχείο που της προσέδιδε στρατηγικά πλεονεκτήματα κατά την εποχή ακμής της. Η πόλη αυτή υπήρξε σημαντικό διοικητικό και στρατιωτικό κέντρο της ύστερης Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και φέρει πλούσιο ιστορικό και αρχαιολογικό αποτύπωμα.

Η ιστορική παρουσία της Ανακτορούπολης μαρτυρείται ήδη από τον 10ο αιώνα, με τις ονομασίες Αλεκτρυόπολις και Ανακτορόπολις, και η πολιτική και στρατιωτική της σημασία κορυφώνεται τον 14ο αιώνα. Σύμφωνα με χρυσόβουλο του αυτοκράτορα Ιωάννη Ε Παλαιολόγου, η πόλη παραχωρήθηκε το 1357 στους αδελφούς Αλέξιο και Ιωάννη, οι οποίοι διατηρούσαν ισχυρή θέση στην αυτοκρατορική αυλή. Η περιοχή φέρει μαρτυρίες κατοίκησης και αδιάλειπτης χρήσης έως την κατάκτηση από τους Οθωμανούς μεταξύ 1383 και 1387.

Αρχιτεκτονικά, η Ανακτορούπολη διαθέτει οχυρωματικό περίβολο με πύργους και πολυγωνικά τμήματα τείχους, ενώ ξεχωρίζει επιγραφή που έχει αποδοθεί στον Μεγάλο Δούκα Ανδρόνικο Κοντοστέφανο και τεκμηριώνει την κατασκευή του κάστρου στα τέλη του 12ου αιώνα, επί της βασιλείας του Μανουήλ Α Κομνηνού. Η επιγραφή, κατασκευασμένη από πλίνθους, ενισχύει την ταύτιση της τοποθεσίας με αυτοκρατορική βούληση και οργανωμένη στρατιωτική παρουσία.

Σήμερα, ο επισκέπτης μπορεί να διακρίνει τα ερείπια του τείχους, τους πύργους, καθώς και τμήματα από κτίσματα εντός του περιβόλου. Ο χώρος προσφέρεται για περιήγηση και μελέτη, αποκαλύπτοντας στοιχεία οχύρωσης και πολεοδομίας βυζαντινής περιόδου, με δυνατότητα σύνδεσης και με άλλες πολιτιστικές διαδρομές του Δήμου Παγγαίου. Η πρόσβαση στον χώρο γίνεται μέσω αγροτικού δρόμου που συνδέει την παραλιακή ζώνη της Νέας Περάμου με την ενδοχώρα ή εναλλακτικά πεζή από την παραλία.

Η πολιτιστική και ιστορική αξία της Ανακτορούπολης είναι αναμφισβήτητη. Αποτελεί τεκμήριο της διοικητικής και στρατιωτικής οργάνωσης της Βυζαντινής Μακεδονίας και είναι μνημείο με υψηλή συμβολική και ερευνητική αξία. Η ένταξη του χώρου στον πολιτιστικό χάρτη του Δήμου μπορεί να ενισχύσει την πολιτιστική του ταυτότητα και να δημιουργήσει νέες προοπτικές για την ανάπτυξη μορφών θεματικού και εκπαιδευτικού τουρισμού, με έμφαση στην ιστορική τεκμηρίωση και στην ερμηνεία του τοπίου.

Βρανόκαστρο

Το Βρανόκαστρο, γνωστό και ως κάστρο του Παλαιοχωρίου, αποτελεί ένα σημαντικό δείγμα οχυρωματικής αρχιτεκτονικής της μεσαιωνικής περιόδου και ένα από τα πλέον χαρακτηριστικά ιστορικά μνημεία της περιοχής του Δήμου Παγγαίου. Βρίσκεται σε στρατηγική τοποθεσία νοτιοδυτικά του οικισμού Παλαιοχώρι, σε υψόμετρο που προσφέρει εξαιρετική εποπτεία της

γύρω πεδιάδας και των διαβάσεων προς το Παγγαίο όρος, στοιχείο που αιτιολογεί τη συνεχή κατοίκηση και χρήση του από την αρχαιότητα έως και τους όψιμους βυζαντινούς χρόνους.

Αρχαιολογικά και ιστορικά δεδομένα υποδεικνύουν ότι η πρώτη φάση οχύρωσης του χώρου ανάγεται στην αρχαϊκή ή κλασική περίοδο, πιθανώς σε συνδυασμό με την προστασία των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων που αναπτύχθηκαν στις υπώρειες του Παγγαίου – κυρίως εξορύξεις χρυσού, οι οποίες ενίσχυσαν την οικονομική και στρατιωτική ισχύ του Μακεδονικού Βασιλείου κατά την εποχή του Φιλίππου Β και του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Κατά την ύστερη ρωμαϊκή εποχή φαίνεται να ακολουθεί περίοδος παρακμής, ωστόσο το κάστρο αποκτά εκ νέου σημασία στον 12ο αιώνα, κατά την αναδιοργάνωση της περιοχής από τον στρατηγό Αλέξιο Βρανά, στον οποίο και οφείλει τη σύγχρονη ονομασία του.

Το Βρανόκαστρο έφερε σημαντικές επεμβάσεις οχύρωσης κατά τη βυζαντινή περίοδο, με έντονα ίχνη τειχών, πύργων και εσωτερικών διαμορφώσεων. Οι επεμβάσεις αυτές μαρτυρούν την αμυντική του λειτουργία κατά την περίοδο των σερβικών και οθωμανικών πιέσεων στη Μακεδονία, έως και την τελική κατάληψή του από τους Οθωμανούς το 1383. Η οχύρωση του κάστρου ακολουθεί την τυπική ορθογώνια ή πολυγωνική μορφολογία βυζαντινών φρουρίων, με ορατά ίχνη εξωτερικού περιβόλου και δομών στρατιωτικού χαρακτήρα, ενώ η πρόσβαση γίνεται σήμερα μέσω λιθόστρωτης διαδρομής που εκκινεί από τον οικισμό Παλαιοχώρι.

Η πολιτιστική και αρχαιολογική σημασία του Βρανόκαστρου είναι πολλαπλή. Εκτός από την τεκμηρίωση της ιστορικής συνέχειας κατοίκησης στην περιοχή, το μνημείο αποτελεί κρίσιμο στοιχείο της ταυτότητας του τοπίου και δείγμα της αλληλεπίδρασης μεταξύ φυσικού αναγλύφου και αμυντικής αρχιτεκτονικής. Παρά την αναγνωρισμένη του αξία, το Βρανόκαστρο βρίσκεται σήμερα σε κατάσταση μερικής εγκατάλειψης, με φθορές στο τείχος και περιορισμένη επισκεψιμότητα. Η ένταξή του σε προγράμματα προστασίας και ανάδειξης, η δημιουργία ενημερωτικής σήμανσης, καθώς και η ενσωμάτωσή του σε δίκτυα πολιτιστικών διαδρομών αποτελούν αναγκαία μέτρα για τη διαφύλαξη και αξιοποίηση του.

Πύργος Απολλωνίας

Ο Πύργος της Απολλωνίας, ή αλλιώς Πύργος των Ελευθερών, αποτελεί ένα από τα πιο εμβληματικά και καλοδιατηρημένα υστεροβυζαντινά οχυρωματικά έργα της περιοχής του Δήμου Παγγαίου. Χτισμένος σε στρατηγική τοποθεσία επί παραθαλάσσιου λόφου, μεταξύ των ιστορικών πόλεων Χρυσόπολης (σημερινής Χρυσούπολης) και Ανακτορούπολης (στη

σημερινή Νέα Πέραμο), ο Πύργος δεσπόζει στην παραλιακή ζώνη και ελέγχει, από τα ανατολικά, τη διαδρομή μεταξύ του Αγίου Όρους και της Καβάλας. Η θέση του δεν επιλέχθηκε τυχαία, καθώς προσφέρει οπτική εποπτεία σε χερσαίες και θαλάσσιες μετακινήσεις, ενισχύοντας τη σημασία του ως στρατηγικό και οικονομικό κέντρο.

Η κατασκευή του ανάγεται στο β μισό του 14ου αιώνα (περί το 1333–1355), με πρωτοβουλία του Αρσένιου Τζαμπλάκωνα, αξιωματούχου με σημαντική περιουσία στην περιοχή. Ο Πύργος λειτούργησε αρχικά ως συγκεντρωτικό αγροτικό οχυρό – τόπος φύλαξης γεωργικών προϊόντων και προστασίας ανθρώπινου δυναμικού. Το 1355, ο Τζαμπλάκωνας παραχώρησε τον Πύργο και τις γύρω γαίες στη Μονή Βατοπεδίου του Αγίου Όρους, προσδίδοντας στο μνημείο και πνευματική–μοναστική διάσταση.

Αρχιτεκτονικά, ο Πύργος είναι τετράπλευρος, με διαστάσεις περίπου 11,20 × 10,00 μέτρα και συνολικό ύψος που προσεγγίζει τα 20 μέτρα. Διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση, καθιστώντας τον έναν από τους πληρέστερα σωζόμενους πύργους αυτού του τύπου στην Ελλάδα. Η κατασκευή του ακολουθεί χαρακτηριστικά της υστεροβυζαντινής τεχνικής: οι εξωτερικοί τοίχοι δομούνται με αργολιθοδομή και ασβεστοκονίαμα, ενώ στις γωνίες χρησιμοποιούνται λαξευμένοι δόμοι. Διακριτικά στοιχεία της κατασκευής αποτελούν οι πλινθοδομικές ζώνες και η τυπική υψομετρική διαβάθμιση, η οποία επιτρέπει πολλαπλές χρήσεις κατά όροφο.

Το εσωτερικό του Πύργου είναι πενταώροφο: το ισόγειο, χωρίς ανοίγματα, χρησίμευε ως αποθηκευτικός χώρος, ενώ οι ανώτεροι όροφοι στεγάζουν την κεντρική κατοικία και τα φυλάκια. Η πρόσβαση στους ορόφους γινόταν μέσω ενδοτοίχιας κλίμακας, κατασκευασμένης στο πάχος του εξωτερικού τοίχου – μια λύση που συνδυάζει ασφάλεια και λειτουργικότητα. Η κύρια είσοδος εντοπίζεται στη νότια πλευρά του Πύργου, σε ύψος περίπου 2,30 μέτρων από το έδαφος, γεγονός που υποδηλώνει την πρόβλεψη αμυντικού χαρακτήρα: η προσπέλαση γινόταν με κινητή ξύλινη σκάλα που απομακρυνόταν σε περίπτωση ανάγκης.

Ο Πύργος πλαισιώνεται από περίβολο, με απλά τείχη και εσωτερικά βοηθητικά κτίσματα, που εξυπηρετούσαν τις αγροτικές και αμυντικές ανάγκες του συγκροτήματος. Παρά τη φαινομενική του λιτότητα, ο Πύργος διαθέτει αρχιτεκτονικές λεπτομέρειες υψηλής τεχνικής, όπως ανοίγματα με τόξα, πολεμίστρες, φωτιστικές θυρίδες και εξώστες με ζεματίστρες, χαρακτηριστικά που προδίδουν την εξειδικευμένη γνώση της οχυρωματικής αρχιτεκτονικής της εποχής.

Η πολιτιστική του αξία είναι εξαιρετική, όχι μόνο για την καλή διατήρηση της κατασκευής, αλλά και γιατί ενσωματώνει στοιχεία της κοσμικής και μοναστικής αρχιτεκτονικής της ύστερης Βυζαντινής περιόδου. Αποτελεί δείγμα της σχέσης κοσμικής εξουσίας, γεωργικής οικονομίας και εκκλησιαστικής παρουσίας στη βυζαντινή ύπαιθρο, προσφέροντας μοναδικές πληροφορίες για τον οικιστικό και παραγωγικό ιστό του 14ου αιώνα.

Ο Πύργος της Απολλωνίας είναι σήμερα προσβάσιμος σε επισκέπτες και μελετητές, ενώ εντάσσεται σε προτεινόμενες διαδρομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος στο πλαίσιο ανάδειξης του ιστορικού και φυσικού πλούτου του Δήμου Παγγαίου. Η διατήρηση και η περαιτέρω αξιοποίησή του συνιστούν πρόκληση αλλά και ευκαιρία για ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας και της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής.

Παλαιοχριστιανική Βασιλική Κηπιών

Η Παλαιοχριστιανική Βασιλική των Κηπιών αποτελεί ένα σημαντικό μνημείο της πρώιμης χριστιανικής περιόδου στην περιοχή του Παγγαίου. Βρίσκεται στην αγροτική περιφέρεια του Δημοτικού Διαμερίσματος Κηπιών, στις νότιες υπώρειες του Παγγαίου όρους.

Το μνημείο διατηρείται κατά το βόρειο ήμισυ, ενώ το νότιο τμήμα του έχει καταστραφεί μέχρι το επίπεδο της θεμελίωσης λόγω λαθρανασκαφών. Πρόκειται για μια τρίκλιτη ξυλόστεγη βασιλική, χαρακτηριστική της παλαιοχριστιανικής αρχιτεκτονικής.

Η βασιλική αυτή δεν είναι ο μόνος χώρος με αρχαιολογικό ενδιαφέρον στην περιοχή, καθώς η ευρύτερη περιοχή των Κηπιών παρουσιάζει σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα.

Η Παλαιοχριστιανική Βασιλική των Κηπιών αποτελεί σημαντικό δείγμα της θρησκευτικής αρχιτεκτονικής της εποχής και προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες για την εξάπλωση του χριστιανισμού στην περιοχή του Παγγαίου. Η προστασία και ανάδειξή της είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Ιερό Ήρωα Αυλωνείτη

Το Ιερό του Ήρωα Αυλωνείτη αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής του Παγγαίου, αποκαλύπτοντας πτυχές της θρησκευτικής και πολιτισμικής ζωής της αρχαίας Μακεδονίας. Βρίσκεται νοτιοδυτικά του οικισμού Ακροβούνι, σε λόφο που συνδέει το όρος Παγγαίο με το παραθαλάσσιο Σύμβολο, περιοχή πλούσια σε αρχαιολογικά ευρήματα από τη Νεολιθική έως τη Βυζαντινή περίοδο.

Η ανασκαφή του ιερού πραγματοποιήθηκε το 1989 από τις αρχαιολόγους Χ. Κουκούλη και Δ. Μαλαμίδου, φέρνοντας στο φως ένα από τα αρχαιότερα γνωστά ιερά του Θράκα Ήρωα Ιππέα. Η λατρεία αυτή, βαθιά ριζωμένη στον τοπικό πληθυσμό, συνέχισε να ασκείται ακόμα και μετά την καταστροφή του ιερού στο τρίτο τέταρτο του 4ου αιώνα μ.Χ., με την ανέγερση παλαιοχριστιανικού ναού σε κοντινή απόσταση, υποδηλώνοντας τη μετάβαση από τις αρχαίες θρησκευτικές πρακτικές στον χριστιανισμό.

Η περιοχή έχει υποστεί σημαντικές καταστροφές από λαθρανασκαφές, με αποτέλεσμα την απώλεια πολύτιμων αρχαιολογικών πληροφοριών. Παρά τις προσπάθειες των αρχαιολογικών υπηρεσιών για την προστασία του χώρου, η ελλιπής φύλαξη και η δύσβατη τοποθεσία καθιστούν δύσκολη την αποτελεσματική διατήρηση του μνημείου.

Η σημασία του Ιερού του Ήρωα Αυλωνίτη έγκειται όχι μόνο στην αρχαιολογική του αξία αλλά και στη δυνατότητά του να προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες για τη θρησκευτική και κοινωνική ζωή της αρχαίας Μακεδονίας. Η προστασία και η ανάδειξή του είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Αρχαία Οισύμη

Η Αρχαία Οισύμη (ή Αισύμη) αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής του Παγγαίου, με πλούσια ιστορία και πολιτιστική κληρονομιά. Βρίσκεται κοντά στη σημερινή Νέα Πέραμο Καβάλας και ιδρύθηκε από Θασίους αποίκους τον 7ο αιώνα π.Χ. Η πόλη αναπτύχθηκε σε στρατηγική τοποθεσία, μεταξύ του όρους Συμβόλου και του κόλπου των Ελευθερών, γεγονός που συνέβαλε στην οικονομική και πολιτιστική της άνθηση.

Η Οισύμη ήταν γνωστή για την παραγωγή του φημισμένου «*βίβλινου οίνου*», ενός εξαιρετικής ποιότητας κρασιού που εξαγόταν σε διάφορες περιοχές του αρχαίου κόσμου. Η οικονομία της πόλης βασιζόταν κυρίως στην αμπελοκαλλιέργεια και στη γεωργία, ενώ διατηρούσε εμπορικές σχέσεις με τις Κυκλάδες και το ανατολικό Αιγαίο.

Αρχαιολογικά ευρήματα, όπως τμήματα τειχών και ναών, μαρτυρούν την ύπαρξη ακρόπολης και ιερών χώρων, πιθανώς αφιερωμένων στη θεά Αθηνά. Τα τείχη της πόλης ήταν κατασκευασμένα από τοπικό γρανίτη, ενώ ο αρχαϊκός ναός καταστράφηκε στις αρχές του 5ου αιώνα π.Χ. και αντικαταστάθηκε από νεότερο, ο οποίος διατηρήθηκε μέχρι τον 2ο αιώνα π.Χ.

Σήμερα, τα λείψανα της Αρχαίας Οισύμης αποτελούν σημαντικό αρχαιολογικό χώρο, προσφέροντας πολύτιμες πληροφορίες για την ιστορία και τον πολιτισμό της περιοχής. Η προστασία και ανάδειξή τους είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Μακεδονίας.

Βραχογραφίες του Παγγαίου Όρους

Οι βραχογραφίες του Παγγαίου Όρους συνιστούν ένα εξαιρετικά σημαντικό αρχαιολογικό και πολιτιστικό σύνολο, το οποίο παραμένει εν πολλοίς άγνωστο στο ευρύ κοινό και χρήζει περαιτέρω προστασίας και προβολής.

Οι πρώτες συστηματικές αναφορές σε αυτές έγιναν το 1966 από τον καθηγητή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Νικόλαο Μουτσόπουλο, ο οποίος κατέγραψε και μελέτησε πολυάριθμα σκαλίσματα σε βράχους της περιοχής. Οι βραχογραφίες αυτές, γνωστές και ως ακιδογραφήματα, είναι χαράξεις σε επιφάνειες γρανίτη ή ασβεστόλιθου και απεικονίζουν ποικίλα θέματα, όπως ανθρώπινες μορφές, ζώα (ελάφια, λύκοι, αλεπούδες), σκηνές κυνηγιού, γεωμετρικά σχήματα και σύμβολα που παραπέμπουν σε αστρονομικές ή θρησκευτικές αναφορές.

Η χρονολόγηση αυτών των χαράξεων εκτείνεται από την ύστερη Εποχή του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) έως και τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες, υποδεικνύοντας μια μακρά περίοδο καλλιτεχνικής και συμβολικής δραστηριότητας στην περιοχή. Ορισμένοι ερευνητές αποδίδουν την κατασκευή των παλαιότερων βραχογραφιών στους Θράκες Ηδωνούς, ένα αρχαίο φύλο που κατοικούσε στην περιοχή μεταξύ των ποταμών Στρυμόνα και Νέστου.

Παρά τη σημασία τους, οι βραχογραφίες του Παγγαίου δεν έχουν ενταχθεί σε επίσημο καθεστώς αρχαιολογικής προστασίας, γεγονός που τις καθιστά ευάλωτες σε φυσικές φθορές και ανθρώπινες παρεμβάσεις. Το 2020, αναφέρθηκαν περιστατικά βανδαλισμού, όπου άγνωστοι κατέστρεψαν ορισμένες από τις βραχογραφίες χρησιμοποιώντας συρματόβουρτσες. Πιστεύεται ότι οι δράστες ήταν χρυσοθήρες που θεωρούσαν τις χαράξεις ως ενδείξεις για την ύπαρξη κρυμμένων θησαυρών.

Η ανάγκη για την προστασία και ανάδειξη αυτού του μοναδικού πολιτιστικού θησαυρού είναι επιτακτική. Η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης, που θα περιλαμβάνει την καταγραφή, την τεκμηρίωση, την προστασία και την προβολή των βραχογραφιών, είναι απαραίτητη για τη διατήρηση και αξιοποίηση αυτού του σημαντικού πολιτιστικού αποθέματος.

Αρχαιολογικός Χώρος Φιλίππων

Αν και βρίσκεται εκτός των διοικητικών ορίων του Δήμου Παγγαίου, ο Αρχαιολογικός Χώρος των Φιλίππων είναι στενά συνδεδεμένος με την ιστορία της περιοχής. Αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τόπους πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας και συγκαταλέγεται από το 2016 στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Η αρχαία πόλη ιδρύθηκε το 356 π.Χ. από τον Φίλιππο Β της Μακεδονίας, με στρατηγικό στόχο τον έλεγχο του χρυσοφόρου Παγγαίου και της Εγνατίας Οδού. Οι Φίλιπποι ανέπτυξαν ιδιαίτερη ακμή κατά τη ρωμαϊκή περίοδο, ενώ η σημασία τους διατηρήθηκε και στη βυζαντινή εποχή.

Ο χώρος περιλαμβάνει πληθώρα αρχιτεκτονικών καταλοίπων, όπως το Αρχαίο Θέατρο των Φιλίππων, το Φόρουμ (Ρωμαϊκή Αγορά), το Βαπτιστήριο της Αγίας Λυδίας, τρίκλιτες βασιλικές, ρωμαϊκά λουτρά, καθώς και τμήματα του οχυρωματικού περιβόλου της πόλης. Ξεχωριστή θέση κατέχει το Θέατρο, το οποίο χρησιμοποιείται έως σήμερα για παραστάσεις του Φεστιβάλ Φιλίππων, αποδεικνύοντας την άρρηκτη σύνδεση του αρχαίου με το σύγχρονο πολιτιστικό γίγνεσθαι.

Εξαιρετικά σημαντική είναι και η θρησκευτική ιστορία του τόπου, καθώς στους Φιλίππους πραγματοποιήθηκε το 49/50 μ.Χ. το πρώτο κήρυγμα του αποστόλου Παύλου επί ευρωπαϊκού εδάφους, καθιστώντας την πόλη κοιτίδα του ευρωπαϊκού χριστιανισμού. Η ίδρυση της πρώτης χριστιανικής εκκλησίας σε ευρωπαϊκό έδαφος επιβεβαιώνει τον διττό –ιστορικό και πνευματικό– χαρακτήρα του χώρου.

Σήμερα, ο αρχαιολογικός χώρος αποτελεί αντικείμενο συστηματικής ανασκαφικής έρευνας από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Καβάλας και είναι επισκέψιμος με πλήρως διαμορφωμένες υποδομές για το κοινό (μουσείο, διαδρομές περιήγησης, πληροφοριακή σήμανση). Η ανάδειξή του έχει συμβάλει σημαντικά στην πολιτιστική ταυτότητα της ευρύτερης περιοχής και στη σύνδεση του πολιτισμού με τον τουρισμό και την τοπική ανάπτυξη.

2.3.5.2 ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

Λαογραφικό Μουσείο Ελευθερούπολης

Το Λαογραφικό Μουσείο Ελευθερούπολης αποτελεί έναν σημαντικό πολιτιστικό θεσμό του Δήμου Παγγαίου, αφιερωμένο στη διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής λαϊκής παράδοσης. Βρίσκεται στο κέντρο της Ελευθερούπολης και στεγάζει συλλογές που καταγράφουν την

καθημερινή ζωή και την πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής. Οι εκθέσεις του περιλαμβάνουν εργαλεία παραδοσιακών επαγγελμάτων, ενδυμασίες, οικιακά σκεύη και φωτογραφικό αρχείο, προσφέροντας στους επισκέπτες μια ολοκληρωμένη εικόνα της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Το μουσείο λειτουργεί ως χώρος εκπαίδευσης και πολιτιστικής ανταλλαγής, φιλοξενώντας εκπαιδευτικά προγράμματα και εκδηλώσεις που προάγουν τη γνώση και την εκτίμηση της τοπικής παράδοσης. Η συλλογή του εμπλουτίζεται συνεχώς με δωρεές και ευρήματα που αντικατοπτρίζουν την ποικιλομορφία και τον πλούτο της λαϊκής τέχνης και κουλτούρας της περιοχής.

Αρχαιολογική Συλλογή Νέας Περάμου

Η Αρχαιολογική Συλλογή Νέας Περάμου αποτελεί έναν σημαντικό πολιτιστικό χώρο στον Δήμο Παγγαίου, προσφέροντας στους επισκέπτες μια μοναδική ευκαιρία να γνωρίσουν την ιστορία και τον πολιτισμό της περιοχής. Η συλλογή περιλαμβάνει ευρήματα που χρονολογούνται από την αρχαϊκή έως και τη ρωμαϊκή περίοδο, με ιδιαίτερη έμφαση στην αποικία της Οισύμης. Τα εκθέματα περιλαμβάνουν κεραμικά αγγεία, νομίσματα, επιγραφές και άλλα αντικείμενα που αναδεικνύουν την καθημερινή ζωή, την οικονομία και τις θρησκευτικές πρακτικές των αρχαίων κατοίκων.

Η συλλογή αυτή συμβάλλει σημαντικά στην κατανόηση της ιστορικής συνέχειας της περιοχής και προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες για την αρχαιολογική έρευνα στη Θράκη και τη Μακεδονία. Επιπλέον, λειτουργεί ως εκπαιδευτικός πόρος για σχολεία και ερευνητές, προωθώντας την πολιτιστική κληρονομιά της Νέας Περάμου και του ευρύτερου Δήμου Παγγαίου.

Αρχαιολογικό Μουσείο Φιλίππων

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Φιλίππων αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους φορείς διατήρησης και προβολής της αρχαιολογικής και ιστορικής κληρονομιάς της Ανατολικής Μακεδονίας. Βρίσκεται δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας πόλης των Φιλίππων, η οποία έχει χαρακτηριστεί ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Παρότι το μουσείο δεν εμπίπτει διοικητικά στον Δήμο Παγγαίου, η ιστορική, γεωγραφική και πολιτισμική του διασύνδεση με την περιοχή του Παγγαίου Όρους και του σύγχρονου Δήμου είναι θεμελιώδης και πολυεπίπεδη.

Η ιστορική πορεία της αρχαίας πόλης των Φιλίππων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το Παγγαίο Όρος, τόσο ως πηγή μεταλλευτικού πλούτου όσο και ως γεωστρατηγικός και πνευματικός χώρος. Από τον 7ο αιώνα π.Χ., οι Θάσιοι εκμεταλλεύονταν τα μεταλλεία χρυσού και αργύρου του Παγγαίου, γεγονός που τους ώθησε στην ίδρυση της αποικίας των Κρηνίδων, με στόχο τον έλεγχο της ενδοχώρας. Η μετέπειτα κατάληψη της περιοχής από τον Φίλιππο Β΄ (356 π.Χ.) και η μετονομασία της πόλης σε Φιλίππους συνδέονται άμεσα με την επιθυμία του να αξιοποιήσει στρατηγικά και οικονομικά τον πλούτο του Παγγαίου, ο οποίος χρηματοδότησε τις εκστρατείες του και την ενίσχυση του μακεδονικού κράτους. Το Παγγαίο λειτούργησε επίσης ως φυσικό φραγμό και πέρασμα στην Εγνατία Οδό, παρέχοντας στρατηγικό πλεονέκτημα στους Φιλίππους, ενώ οι μυστηριακές λατρείες που συνδέονταν με το βουνό προσέδωσαν πολιτισμική και πνευματική βαρύτητα στην περιοχή. Στους παλαιοχριστιανικούς χρόνους, οι Φίλιπποι εξελίχθηκαν σε εκκλησιαστικό κέντρο, με την επίσκεψη του Αποστόλου Παύλου (49 μ.Χ.) να συνδέει ακόμη πιο στενά την περιοχή με την ευρωπαϊκή ιστορία του χριστιανισμού. Η ενδοχώρα των Φιλίππων περιελάμβανε σημερινές περιοχές του Δήμου Παγγαίου, γεγονός που καταδεικνύει τις οικονομικές, κοινωνικές και διοικητικές διασυνδέσεις του τότε αστικού κέντρου με την ορεινή και αγροτική του ενδοχώρα.

Η σημασία του Αρχαιολογικού Μουσείου Φιλίππων για τον Δήμο Παγγαίου δεν περιορίζεται στη γεωγραφική εγγύτητα. Αντιθέτως, θεμελιώνεται σε ιστορικά, πολιτισμικά και αναπτυξιακά δεδομένα. Η κοινή ιστορική διαδρομή των Φιλίππων και του Παγγαίου ενισχύει τη νοηματοδότηση του τόπου ως ενιαίου πολιτισμικού συνόλου. Οι επισκέπτες του μουσείου αποτελούν δυναμικό κοινό για τις φυσικές, πολιτιστικές και αγροτουριστικές διαδρομές του Δήμου Παγγαίου, όπως οι παραλίες της Νέας Περάμου, οι αμπελώνες της Ελευθερούπολης και οι μονές και πεζοπορικές διαδρομές του Παγγαίου Όρους. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα διαδημοτικών συνεργειών για εκπαιδευτικά προγράμματα, πολιτιστικές ανταλλαγές και τουριστική προβολή. Το μουσείο μπορεί να λειτουργήσει ως κόμβος ενός θεματικού πολιτιστικού δικτύου που θα ενώνει την αρχαία κληρονομιά των Φιλίππων με τη σύγχρονη πολιτιστική ταυτότητα του Δήμου Παγγαίου.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Φιλίππων δεν αποτελεί μόνο χώρο φύλαξης και έκθεσης αρχαιοτήτων, αλλά αναδεικνύεται σε εργαλείο στρατηγικής ανάπτυξης, ιστορικής αυτογνωσίας και διαδημοτικής πολιτιστικής συνέργειας. Η αξιοποίηση της δυναμικής του σε

εκπαιδευτικό, τουριστικό και ερευνητικό επίπεδο μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην περιφερειακή συνοχή και στην ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου Παγγαίου.

2.3.5.3 ΝΑΟΙ – ΜΟΝΕΣ

Ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει σημαντικό θρησκευτικό απόθεμα, με ναούς και μονές που διατρέχουν την ιστορική διαδρομή της ευρύτερης περιοχής από τα παλαιοχριστιανικά χρόνια έως και τη σύγχρονη εποχή. Η πυκνότητα των λατρευτικών κτισμάτων και η χρονική τους διαστρωμάτωση συνιστούν τεκμήριο της πολιτισμικής και πνευματικής συνέχειας στον συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο.

Η Ιερά Μονή Παναγίας Εικοσιφοίνισσας αποτελεί το σημαντικότερο μοναστηριακό συγκρότημα της περιοχής. Βρίσκεται σε υψόμετρο 753 μ. στο Παγγαίο όρος και θεωρείται το αρχαιότερο εν ενεργεία μοναστήρι στην Ελλάδα. Η ίδρυσή της αποδίδεται στον Όσιο Γερμανό περί τον 8ο αιώνα. Το μοναστήρι λειτούργησε ως πνευματικό και εκδοτικό κέντρο, με σημαντική βιβλιοθήκη και συλλογή χειρογράφων. Κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους και τη Βουλγαρική Κατοχή υπέστη σημαντικές ζημίες και λεηλασίες.

Η Ιερά Μονή Παναγίας Εικοσιφοίνισσας, κείμενη σε υψόμετρο 753 μ. στο όρος Παγγαίο, εντός των διοικητικών ορίων της Περιφερειακής Ενότητας Δράμας, συνιστά ένα από τα αρχαιότερα εν ενεργεία μοναστικά καθιδρύματα της Ορθόδοξης Ανατολής. Η παράδοση αποδίδει την ίδρυσή της στον Άγιο Γερμανό Φιλίππων περί τα μέσα του 5ου αιώνα μ.Χ., ενώ οι πρώτες σαφώς τεκμηριωμένες ιστορικές μαρτυρίες ανάγονται στον 8ο αιώνα.

Η Μονή διαδραμάτισε καίριο πνευματικό και πολιτισμικό ρόλο στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της Μακεδονίας καθ’ όλη τη βυζαντινή, οθωμανική και νεότερη περίοδο. Αποτέλεσε επίκεντρο της παλαιογραφικής παραγωγής, διαθέτοντας πλούσια βιβλιοθήκη χειρογράφων, μεγάλο μέρος της οποίας έχει απολεσθεί ή μεταφερθεί στο εξωτερικό, ιδίως κατά τη διάρκεια των βουλγαρικών κατοχών του 20ού αιώνα (ιδιαιτέρως το 1917).

Το αρχιτεκτονικό σύνολο της Μονής συγκροτείται από καθολικό ναό (εγκαίνια 1847), κελιά, ξενώνες, βοηθητικούς χώρους και περιμετρική οχύρωση. Η τυπολογία του καθολικού εντάσσεται στον αρχιτεκτονικό τύπο της μονόκλιτης βασιλικής με τρούλο, με έντονα στοιχεία μεταβυζαντινής τεχνοτροπίας. Σημαντικής σημασίας είναι και η περίφημη θαυματουργή

εικόνα της Παναγίας, έργο του 8ου αιώνα σύμφωνα με την παράδοση, η οποία συνιστά αντικείμενο λαϊκής λατρείας και πολιτισμικής ταυτότητας.

Η Μονή είναι σήμερα ενεργή γυναικεία κοινότητα και αποτελεί προστατευόμενο μνημείο με ιδιαίτερη ιστορική, θρησκευτική και αρχιτεκτονική αξία. Τελεί υπό την άμεση εποπτεία της Ιεράς Μητροπόλεως Δράμας και υπάγεται στο ειδικό νομικό καθεστώς των Ιερών Μονών.

Η διατήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη της Μονής Εικοσιφοίνισσας εντάσσεται σε ευρύτερα προγράμματα προστασίας και προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η τεκμηρίωση των αναγκαίων επεμβάσεων, τόσο σε επίπεδο υποδομών όσο και σε επίπεδο ψηφιακής τεκμηρίωσης και ανάδειξης, αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Σημαντική επίσης είναι η Ιερά Μονή Αγίου Παντελεήμονος Χρυσοκάστρου, που ιδρύθηκε μετά το 1922 από πρόσφυγες και λειτουργεί ως προσκυνηματικός χώρος με τοπική ακτινοβολία. Αντίστοιχα, η Ιερά Μονή Παναγίας Παγγαιώτισσας, κοντά στο Κάτω Χορτοκόπι, διατηρεί σταθερή λατρευτική λειτουργία και διαθέτει πανοραμική θέα, προσελκύοντας επισκέπτες και εκτός της ενοριακής της εμβέλειας.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η περίπτωση του οικισμού Νικήσιανη, όπου εντοπίζεται υψηλή συγκέντρωση θρησκευτικών κτισμάτων: περισσότερες από 20 εκκλησίες και 3 μικρές μονές (Αγίου Δημητρίου, Αγίου Ιωάννου, Άξιον Εστί). Η κατανομή τους αντανακλά ιστορικά την κοινωνική σύνθεση και τη λατρευτική ευλάβεια των τοπικών πληθυσμών.

Στην περιοχή της Μουσθένης βρίσκονται οι αποκαλούμενες «*Τρύπες της Παναγίας*», σπηλαιώδεις σχηματισμοί με λατρευτικό χαρακτήρα, οι οποίοι συνδέονται με θρησκευτική παράδοση και πιθανές υπόγειες συνδέσεις με το μοναστήρι της Εικοσιφοίνισσας, χωρίς όμως τεκμηριωμένες αρχαιολογικές ενδείξεις.

Η συνολική θρησκευτική τοπογραφία του Δήμου Παγγαίου αντανακλά στοιχεία ιστορικής διαστρωμάτωσης, τοπικής ταυτότητας και κοινωνικής συνοχής, ενώ προσφέρει δυνατότητες περαιτέρω αξιοποίησης στο πλαίσιο του πολιτισμικού και θρησκευτικού τουρισμού.

2.3.5.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Παραδοσιακά πανηγύρια και γιορτές τοπικών προϊόντων

Τα παραδοσιακά πανηγύρια και οι γιορτές τοπικών προϊόντων στον Δήμο Παγγαίου συνιστούν θεσμούς βαθιά ριζωμένους στο πολιτισμικό υπόστρωμα της περιοχής, αποτελώντας πολυεπίπεδες εκφάνσεις της τοπικής ταυτότητας, της κοινωνικής συνοχής και της διαγενεακής μεταβίβασης πολιτισμικής γνώσης.

Στο πλαίσιο αυτό, εκδηλώσεις όπως τα πανηγύρια των Αντιφιλίππων, της Μουσθένης, των Ελευθερών και άλλων οικισμών ενσωματώνουν στοιχεία θρησκευτικής λατρείας (ιεράς πανήγυρης), λαϊκής μουσικής και παραδοσιακής χορευτικής πρακτικής. Οι τοπικές κοινότητες αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην προετοιμασία και εκτέλεση των εκδηλώσεων, επαναβεβαιώνοντας τις κοινωνικές δομές και τη συλλογική μνήμη.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι γιορτές τοπικών προϊόντων, όπως:

- η Γιορτή Καλαμποκιού στους Αντιφιλίππους,
- η Γιορτή Κρασιού σε οινοπαραγωγικές περιοχές του Παγγαίου,
- και οι θεματικές εκδηλώσεις με μέλι, ελαιόλαδο και παραδοσιακά εδέσματα.

Οι γιορτές αυτές λειτουργούν ως πλατφόρμες πολιτισμικής ανταλλαγής, αγροτουριστικής προβολής και ενίσχυσης της τοπικής οικονομίας. Μέσα από δραστηριότητες όπως εκθέσεις προϊόντων, γευσιγνωσίες, μαγειρικές επιδείξεις και συναυλιακές εκδηλώσεις, προβάλλονται τόσο οι γαστρονομικές ιδιαιτερότητες όσο και οι κοινωνικές διαστάσεις της παραγωγικής διαδικασίας.

Η εθνογραφική προσέγγιση αυτών των εορταστικών μορφών αποκαλύπτει την ουσιαστική τους συμβολή στη συνδιαμόρφωση της πολιτισμικής ταυτότητας, τη διατήρηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και την αναπαραγωγή των κοινωνικών σχέσεων σε τοπικό επίπεδο.

Το Δρώμενο των «*Αράπηδων*» της Νικήσιανης

Το έθιμο των «*Αράπηδων*» της Νικήσιανης, το οποίο λαμβάνει χώρα ανήμερα των Θεοφανείων (6 Ιανουαρίου), εντάσσεται στον ευρύτερο κύκλο των εθίμων του Δωδεκαημέρου (25 Δεκεμβρίου – 6 Ιανουαρίου), τα οποία φέρουν πολυεπίπεδο συμβολισμό και παραπέμπουν σε αρχέγονες τελετουργικές πρακτικές με προχριστιανική καταγωγή.

Πρόκειται για ένα διονυσιακού χαρακτήρα δρώμενο, το οποίο, όπως και άλλα παρόμοια της βόρειας Ελλάδας (π.χ. «*Ραγκουτσάρια*», «*Καρκατσούλες*», «*Μωμόγεροι*»), ερμηνεύεται από την εθνολογική και ανθρωπολογική έρευνα ως επιβίωση αρχαίων αγροτικών τελετουργιών γονιμικού και αποτρεπτικού χαρακτήρα.

Κατά την τέλεσή του, άνδρες ηλικίας 14 έως 40 ετών ενδύονται με εντυπωσιακές, βαριές στολές: φορούν μαύρες προβιές, ζωσμένες με μεταλλικά κουδούνια και κρατούν ξύλινα σπαθιά. Το πρόσωπο καλύπτεται με μάσκα ή βάφεται μαύρο, στοιχείο που ερμηνεύεται ως αναφορά στην έννοια του «*άγνωστου*» ή του «*δεινού*», το οποίο εξευμενίζεται τελετουργικά. Η πομπή συνοδεύεται από τοπικά μουσικά όργανα (νταούλι, ζουρνά) και διασχίζει το χωριό, «καθαρίζοντας» συμβολικά τον χώρο από το κακό, με το έντονο ηχητικό και κινητικό της αποτύπωμα.

Η κορύφωση του δρώμενου συντελείται στην κεντρική πλατεία, όπου λαμβάνει χώρα μια σκηνικά δομημένη σύγκρουση μεταξύ του «*καλού*» και του «*κακού*», επαναφέροντας έτσι την κοσμική τάξη μέσα από μια τελετουργική ανανέωση. Η κοινότητα συμμετέχει ενεργά, είτε ως θεατές είτε ως βοηθοί, ενισχύοντας τη συλλογική ταυτότητα και την πολιτισμική συνέχεια.

Η τελετουργία των «*Αράπηδων*» στη Νικήσιανη, αν και προσαρμοσμένη στις σύγχρονες κοινωνικοπολιτισμικές συνθήκες, διατηρεί τον πυρήνα της ως διαβατήριο τελετουργικό, συνδεδεμένο με τις εποχιακές μεταβάσεις, τη γονιμότητα της γης και τη διαχείριση του υπαρξιακού φόβου μέσω της συλλογικής μίμησης και έκφρασης.

Συνέδριο Τοπικής Ιστορίας Παγγαίου

Το Συνέδριο Τοπικής Ιστορίας Παγγαίου, θεσμός που καθιερώθηκε το 2016 με έδρα την Ελευθερούπολη, αποτελεί μια επιστημονική και κοινωνικά ενταγμένη πρωτοβουλία ανάδειξης του ιστορικού και πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής του Παγγαίου. Στο πλαίσιο του συνεδρίου παρουσιάζονται πρωτότυπες επιστημονικές ανακοινώσεις που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεματικών, όπως η ιστοριογραφία, η τοπική λαογραφία, η παραδοσιακή αρχιτεκτονική, η αρχαιολογία και η κοινωνική ανθρωπολογία. Η ενεργή συμμετοχή ερευνητών, ακαδημαϊκών και πολιτών επιβεβαιώνει τον χαρακτήρα του ως χώρου διαλόγου μεταξύ επιστημονικής κοινότητας και τοπικής κοινωνίας.

Η διοργάνωση, που μέχρι σήμερα έχει λάβει χώρα τρεις φορές (με πιο πρόσφατη το 2023), λειτουργεί ως μηχανισμός ενίσχυσης της τοπικής αυτογνωσίας, προσφέροντας στους

κατοίκους της περιοχής την ευκαιρία να εμβαθύνουν στη συλλογική τους μνήμη και να επανανοηματοδοτήσουν τη σχέση τους με τον τόπο. Η επιστημονική καταγραφή και παρουσίαση της τοπικής ιστορίας ενισχύει τη δυναμική της ενδογενούς ανάπτυξης, καθώς προσφέρει εργαλεία κατανόησης των τοπικών πόρων, ταυτοτήτων και αναγκών, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν στρατηγικά στο πλαίσιο της βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης.

Επιπλέον, το συνέδριο συνιστά μια μορφή ήπιας πολιτιστικής και αναπτυξιακής παρέμβασης, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και ενθαρρύνοντας την παραγωγή πολιτιστικού κεφαλαίου από τα κάτω. Η διατήρηση και ανάδειξη της τοπικής κληρονομιάς, όταν εντάσσεται σε οργανωμένα πλαίσια επιστημονικής τεκμηρίωσης, αποτελεί βασικό υπόβαθρο για την πολιτιστική αυτάρκεια και την ανάδειξη μοντέλων ανάπτυξης που σέβονται την ιστορικότητα, τη χωρική ταυτότητα και τη διαγενεακή συνέχεια των τοπικών κοινωνιών.

2.3.5.5 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η αρχιτεκτονική κληρονομιά αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της πολιτιστικής ταυτότητας κάθε περιοχής, αντανακλώντας την ιστορική της διαδρομή, τις κοινωνικές της δομές και τις αισθητικές της αναζητήσεις στο πέρασμα των αιώνων. Ο Δήμος Παγγαίου, με την πλούσια πολιτισμική του παράδοση και τη μακρόχρονη ιστορία του, διαθέτει έναν σημαντικό αριθμό παραδοσιακών οικισμών που διατηρούν την αυθεντικότητα και τη γραφικότητά τους. Η προστασία και ανάδειξή τους αποτελεί καθοριστικής σημασίας προτεραιότητα για την ενίσχυση της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας αλλά και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω του ποιοτικού τουρισμού.

Ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει πλήθος παραδοσιακών οικισμών. Ειδικότερα:

- Ο Ιστορικός Οικισμός Ελευθερούπολης είναι ανακηρυγμένος ως ειδικός Ιστορικός Τόπος με βάση το ΦΕΚ 123/23/03/1983 τμήμα του πολεοδομικού συγκροτήματος της Ελευθερούπολης (Ιστορικός οικισμός) για το αρχιτεκτονικό και ιστορικό ενδιαφέρον του οικισμού.
- Το Τοπικό Διαμέρισμα Παλαιοχωρίου είναι χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακό (ΠΔ 1910/13.11.78 – ΦΕΚ 594 Δ/78). Για το διαμέρισμα αυτό, οι όποιες οικιστικές παρεμβάσεις απαιτούν επιπρόσθετη έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, για τους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής ευθύνης του.

- Το Τοπικό Διαμέρισμα Χρυσοκάστρου είναι χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακό (ΠΔ 1910/13.11.78 – ΦΕΚ 594 Δ/78). Για το διαμέρισμα αυτό, οι όποιες οικιστικές παρεμβάσεις απαιτούν επιπρόσθετη έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, για τους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής ευθύνης του.
- Το Τοπικό Διαμέρισμα Δωματίων είναι χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακό (ΠΔ 1910/13.11.78 – ΦΕΚ 594 Δ/78). Για το διαμέρισμα αυτό, οι όποιες οικιστικές παρεμβάσεις απαιτούν επιπρόσθετη έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, για τους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής ευθύνης του.
- Το Τοπικό Διαμέρισμα Κηπιών είναι χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακό (ΠΔ 1910/13.11.78 – ΦΕΚ 594 Δ/78). Για το διαμέρισμα αυτό, οι όποιες οικιστικές παρεμβάσεις απαιτούν επιπρόσθετη έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, για τους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής ευθύνης του.
- Το Τοπικό Διαμέρισμα Μελισσοκομείου είναι χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακό (ΠΔ 1910/13.11.78 – ΦΕΚ 594 Δ/78). Για το διαμέρισμα αυτό, οι όποιες οικιστικές παρεμβάσεις απαιτούν επιπρόσθετη έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, για τους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής ευθύνης του.
- Το Τοπικό Διαμέρισμα Μεσορόπης είναι χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακό (ΠΔ 1910/13.11.78 – ΦΕΚ 594 Δ/78). Για το διαμέρισμα αυτό, οι όποιες οικιστικές παρεμβάσεις απαιτούν επιπρόσθετη έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, για τους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής ευθύνης του.
- Το Τοπικό Διαμέρισμα Μουσθένης είναι χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακό (ΠΔ 1910/13.11.78 – ΦΕΚ 594 Δ/78). Για το διαμέρισμα αυτό, οι όποιες οικιστικές παρεμβάσεις απαιτούν επιπρόσθετη έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, για τους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής ευθύνης του.
- Το Τοπικό Διαμέρισμα Ποδοχωρίου είναι χαρακτηρισμένο ως παραδοσιακό (ΠΔ 1910/13.11.78 – ΦΕΚ 594 Δ/78). Για το διαμέρισμα αυτό, οι όποιες οικιστικές παρεμβάσεις απαιτούν επιπρόσθετη έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, για τους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής ευθύνης του.
- Ο οικισμός Πυργοχωρίου, της Τοπικής Κοινότητας Μελισσοκομείου, είναι χαρακτηρισμένος ως παραδοσιακός (ΠΔ 1910/13.11.78 – ΦΕΚ 594 Δ/78). Για το

διαμέρισμα αυτό, οι όποιες οικιστικές παρεμβάσεις απαιτούν επιπρόσθετη έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, για τους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής ευθύνης του.

Οι παραπάνω οικισμοί αποτελούν ζωντανά παραδείγματα της παραδοσιακής μακεδονίτικης αρχιτεκτονικής, με λιθόκτιστα σπίτια, κεραμοσκεπές, πέτρινες βρύσες, στενά καλντερίμια και γραφικά καφενεία. Η διατήρησή τους συμβάλλει στην ανάδειξη της τοπικής ιστορίας και αισθητικής, ενώ ενισχύει την ελκυστικότητα της περιοχής για πολιτιστικό και οικοτουρισμό. Η συνέργεια ανάμεσα στην τοπική αυτοδιοίκηση, τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και την τοπική κοινωνία είναι καθοριστική για την ορθή διαχείριση και ανάδειξη αυτής της πολύτιμης πολιτιστικής παρακαταθήκης.

2.3.6 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Ο Δήμος Παγγαίου, αναγνωρίζοντας τη σημασία του αθλητισμού ως μέσου κοινωνικής συνοχής και προαγωγής της υγείας, έχει επενδύσει σημαντικά σε αθλητικές υποδομές και προγράμματα. Η παρούσα ανάλυση παρουσιάζει τις κύριες αθλητικές υποδομές, τις εκδηλώσεις και τα προγράμματα μαζικού αθλητισμού που υλοποιούνται στον δήμο, βασιζόμενη σε διαθέσιμες πηγές.

Αθλητικές Υποδομές

Ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει και αναβαθμίζει συνεχώς τις αθλητικές του υποδομές, με στόχο την κάλυψη των αναγκών των πολιτών και την προώθηση του αθλητισμού. Σημαντικές εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν:

- Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Ελευθερούπολης (ΔΑΚΕ): Χρησιμοποιείται για διάφορες αθλητικές δραστηριότητες και φιλοξενεί προγράμματα μαζικού αθλητισμού.
- Κλειστό Γυμναστήριο Γεωργιανής: Εξυπηρετεί τις ανάγκες των κατοίκων για κλειστές αθλητικές δραστηριότητες.

Επιπλέον, ο Δήμος έχει προβεί σε παρεμβάσεις για τη βελτίωση των αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του.

Αθλητικές Εκδηλώσεις

Ο Δήμος Παγγαίου διοργανώνει ετήσιες αθλητικές εκδηλώσεις που προσελκύουν συμμετοχές από όλη την Ελλάδα. Ενδεικτικά:

- Παπαχρηστίδειος Δρόμος: Αγώνας δρόμου με ιστορική σημασία για την περιοχή.
- Τσαμκιράνεια: Πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις που τιμούν την τοπική παράδοση.
- Γιορτή Αθλητισμού: Εκδήλωση που προάγει τον αθλητισμό και την υγιεινή ζωή.
- Ποδηλατοδρομία: Μαζική ποδηλατική εκδήλωση για όλες τις ηλικίες.

Προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού

Ο Δήμος Παγγαίου υλοποιεί προγράμματα που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών στον αθλητισμό. Ενδεικτικά:

- «*Άθληση και Γυναίκα*»: Πρωινά τμήματα άθλησης για γυναίκες στο ΔΑΚ Ελευθερούπολης.
- «*Άθληση και Νέοι*»: Πρόγραμμα που περιλαμβάνει προετοιμασία υποψηφίων για στρατιωτικές σχολές, σχολές σωμάτων ασφαλείας και ΤΕΦΑΑ.
- «*Αγαπώ την άθληση – Αγαπώ την υγεία μου*»: Προγράμματα για παιδιά με δραστηριότητες όπως μπέιζμπολ, ποδόσφαιρο 5×5 και καλαθοσφαίριση 3×3.
- Τα προγράμματα αυτά είναι δωρεάν και απευθύνονται σε διάφορες ηλικιακές ομάδες, προάγοντας την υγεία και την ευεξία των πολιτών.

Ο Δήμος Παγγαίου επιδεικνύει συνεχή προσπάθεια στην ανάπτυξη και προώθηση του αθλητισμού μέσω της βελτίωσης των υποδομών, της διοργάνωσης εκδηλώσεων και της υλοποίησης προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού. Οι ενέργειες αυτές συμβάλλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

2.3.7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει ένα σύνολο υποδομών και υπηρεσιών που καλύπτουν τους τομείς της κοινωνικής πολιτικής, της υγείας, της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και του αθλητισμού. Οι κοινωνικές δομές περιλαμβάνουν δράσεις για την υποστήριξη ηλικιωμένων, οικογενειών με παιδιά και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, μέσω υπηρεσιών φροντίδας, πρόνοιας και

συμβουλευτικής υποστήριξης. Παράλληλα λειτουργούν προγράμματα όπως το «*Βοήθεια στο Σπίτι*» και το Κέντρο Κοινότητας.

Στον τομέα της υγείας, η εξυπηρέτηση του πληθυσμού βασίζεται σε ένα δίκτυο που περιλαμβάνει το Κέντρο Υγείας Ελευθερούπολης, τα Περιφερειακά Ιατρεία και την πρόσβαση στο Γενικό Νοσοκομείο Καβάλας. Το υγειονομικό σύστημα του Δήμου ενσωματώνει υπηρεσίες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας μέσω της λειτουργίας των ανωτέρω δομών.

Το δίκτυο εκπαίδευσης περιλαμβάνει δομές προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κατανέμεται γεωγραφικά και λειτουργεί υπό τις προβλέψεις της εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Η σύνδεση με την τριτοβάθμια εκπαίδευση επιτυγχάνεται μέσω της εγγύτητας με τα πανεπιστημιακά τμήματα της Καβάλας. Στον τομέα της έρευνας δραστηριοποιείται το Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας στη Νέα Πέραμο.

Ο πολιτιστικός τομέας περιλαμβάνει αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, παραδοσιακούς οικισμούς, μονές και ναούς, καθώς και πολιτιστικές εκδηλώσεις και έθιμα που καταγράφονται σε διάφορους οικισμούς του Δήμου. Η αρχιτεκτονική φυσιογνωμία διαμορφώνεται από παραδοσιακούς οικισμούς που φέρουν ιδιαίτερο πολεοδομικό και αισθητικό χαρακτήρα.

Ο αθλητισμός καλύπτεται μέσω δημοτικών υποδομών, ετήσιων διοργανώσεων και προγραμμάτων φυσικής δραστηριότητας. Περιλαμβάνονται τόσο αγωνιστικές όσο και μαζικές δράσεις, προσανατολισμένες σε διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες.

2.4 ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

2.4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα παρουσιάζει τη δομή και τα βασικά χαρακτηριστικά της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης στον Δήμο Παγγαίου, μέσα από τη διάρθρωση των τριών βασικών τομέων παραγωγής (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής), καθώς και μέσω ειδικών αναφορών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, την κατανομή της απασχόλησης και την ανεργία. Η προσέγγιση βασίζεται σε επίσημα στατιστικά δεδομένα (ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφές 2020–2021, κλαδικές πηγές και τοπικούς φορείς), επιτρέποντας την τεκμηριωμένη αποτύπωση των παραγωγικών δυνατοτήτων και των κοινωνικοοικονομικών τάσεων στον δήμο.

Η παρουσίαση οργανώνεται σε πέντε βασικές υποενότητες: (α) τον πρωτογενή τομέα, με ανάλυση της αγροτικής παραγωγής, των καλλιεργειών και της κτηνοτροφίας· (β) τον δευτερογενή τομέα, με έμφαση στη μεταποίηση, τη βιομηχανία και τα δομικά υλικά· (γ) τον τριτογενή τομέα, περιλαμβάνοντας το εμπόριο, τον τουρισμό και τις υπηρεσίες· (δ) τα δεδομένα για τον οικονομικά ενεργό και μη ενεργό πληθυσμό· και (ε) την ανεργία, με εξειδικευμένη ανάλυση της σύνθεσής της. Η ενότητα αποσκοπεί στην ανάδειξη του παραγωγικού προφίλ του Δήμου Παγγαίου και στη χωρική κατανόηση των προκλήσεων και προοπτικών της τοπικής απασχόλησης.

2.4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

2.4.2.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

2.4.2.1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

Η παρούσα ενότητα αποτελεί μια περιγραφική παρουσίαση των χαρακτηριστικών του πρωτογενούς τομέα στον Δήμο Παγγαίου, βασισμένη σε επίσημα δεδομένα της Απογραφής Γεωργίας – Κτηνοτροφίας 2020. Παρουσιάζεται αναλυτική αποτύπωση της αγροτικής απασχόλησης, της κατανομής των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, της σύνθεσης των καλλιεργειών και του ζωικού κεφαλαίου, καθώς και των δημογραφικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών των απασχολούμενων. Το υλικό οργανώνεται κατά θεματική και γεωγραφική ενότητα, επιτρέποντας τη συνολική εικόνα αλλά και την ενδοδημοτική σύγκριση, ενώ παράλληλα αναδεικνύει την ποικιλομορφία και τις τοπικές ιδιαιτερότητες του αγροτικού χώρου του Παγγαίου στο πλαίσιο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

2.4.2.1.2 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

<u>Δομή και Ένταση της Αγροτικής Απασχόλησης</u>

Για τον Δήμο Παγγαίου (βλ. Πίνακα 12, Παράρτημα), καταγράφονται 2.206 γεωργικές εκμεταλλεύσεις με 13.336 συνολικά απασχολούμενα άτομα και 912.818 ημέρες εργασίας. Η κατανομή της εργασίας κατά κατηγορία δείχνει ότι:

- Η πλειονότητα της εργασίας επιτελείται από τους κατόχους των εκμεταλλεύσεων και τα μέλη των οικογενειών τους (περίπου 29% του απασχολούμενου δυναμικού), που εργάζονται κατά μέσο όρο 164 ημέρες ετησίως.
- Οι εποχικοί εργάτες αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία εξωτερικών εργαζομένων (7.269 άτομα), με έντονη παρουσία στις ενότητες Ορφανού και Ελευθερών, γεγονός που αντανακλά εποχικά εντατικοποιημένες καλλιεργητικές δραστηριότητες.
- Οι τακτικοί (μόνιμοι) εργάτες, παρότι αριθμητικά λιγότεροι (539 άτομα), εμφανίζουν υψηλό μέσο αριθμό ημερών εργασίας κατά έτος (περίπου 136 ημέρες), ενδεικτικό σταθερών αναγκών σε εργατικό δυναμικό.

Η απασχόληση μέσω αλληλοβοήθειας μεταξύ αγροτών και η απασχόληση με κατ' αποκοπή αμοιβή παραμένουν σχετικά περιορισμένες, υποδεικνύοντας είτε περιορισμένο θεσμικό πλαίσιο αξιοποίησής τους είτε χαμηλή ένταση τέτοιων μορφών εργασίας στην περιοχή.

Σε τοπικό επίπεδο, παρατηρείται διαφοροποίηση της έντασης της αγροτικής απασχόλησης κατά Δημοτική Ενότητα, με την Ενότητα Ορφανού να εμφανίζει την υψηλότερη συγκέντρωση εποχικών και συνολικών απασχολούμενων, ενώ η Ενότητα Παγγαίου παρουσιάζει τη μικρότερη.

Συμπερασματικά, ο Δήμος Παγγαίου αντιπροσωπεύει περίπου το 7% των εκμεταλλεύσεων και το 9% των συνολικών απασχολούμενων της Περιφέρειας, ενώ συνεισφέρει ποσοστιαία μεγαλύτερο αριθμό ημερών εργασίας (περίπου 11%) – στοιχείο που φανερώνει μεγάλη ένταση και διάρκεια εργασίας κατά εκμετάλλευση.

Αγροτική Απασχόληση και Ηλικιακή Δομή

Ο Δήμος Παγγαίου (βλ. Πίνακα 13, Παράρτημα) εμφανίζει συνολικά 2.206 αγροτικές εκμεταλλεύσεις, με 13.336 απασχολούμενους και περίπου 913 χιλ. ημέρες εργασίας. Ο μεγάλος όγκος απασχόλησης οφείλεται κυρίως σε οικογενειακά μέλη που δραστηριοποιούνται εντός της εκμετάλλευσης, ενώ οι μόνιμοι και εποχικοί εργάτες καλύπτουν περιορισμένο ποσοστό.

Σύγκριση Δημοτικών Ενοτήτων

- Ελευθερών: Κατέχει το υψηλότερο φορτίο αγροτικής εργασίας με 794 εκμεταλλεύσεις, 4.074 απασχολούμενους και πάνω από 343.000 ημέρες εργασίας. Η μεγαλύτερη

συμμετοχή εντοπίζεται σε ηλικίες 55+ (118.853 ημέρες), δείγμα πληθυσμιακής γήρανσης και σταθερής απασχόλησης παλαιότερων αγροτών.

- Ορφανού: Ακολουθεί με 656 εκμεταλλεύσεις, 6.077 εργαζόμενους και περίπου 340.500 ημέρες εργασίας. Παρόμοια ηλικιακή κατανομή με κυριαρχία της ομάδας 55–64 και 65+, υποδεικνύει περιορισμένη ανανέωση του εργατικού δυναμικού.
- Πιερέων: Διαθέτει 310 εκμεταλλεύσεις και 1.358 απασχολούμενους, με 98.428 ημέρες εργασίας. Παρά το μικρότερο μέγεθος, εμφανίζει σχετική ισοκατανεμημένη συμμετοχή στις ηλικιακές ομάδες, γεγονός που υποδεικνύει τάσεις διαδοχής από νεότερες γενιές.
- Ελευθερούπολης: Με 277 εκμεταλλεύσεις και 1.114 απασχολούμενους, η μονάδα αυτή παρουσιάζει πιο περιορισμένη δραστηριότητα (74.029 ημέρες), ωστόσο είναι πιο «*νεανική*» σε σύγκριση με άλλες, κυρίως στις ηλικίες 45–54 και 55–64.
- Παγγαίου: Η μικρότερη μονάδα με 169 εκμεταλλεύσεις και 713 εργαζομένους, έχει την χαμηλότερη συμβολή (55.963 ημέρες). Η ηλικιακή κατανομή είναι αναλογικά πιο ισομερής, με σημαντική συμμετοχή της ομάδας 55–64.

Συμπερασματικά, συγκριτικά με τον μέσο όρο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης, ο Δήμος Παγγαίου υπεραντιπροσωπεύεται σε όρους απασχόλησης κατά εκμετάλλευση, υποδηλώνοντας εντονότερη αγροτική δραστηριότητα, ιδίως στις δημοτικές ενότητες Ελευθερών και Ορφανού. Ωστόσο, η σημαντική συγκέντρωση της εργασίας σε άτομα άνω των 55 ετών υπογραμμίζει την ανάγκη για στοχευμένες πολιτικές ανανέωσης του ανθρώπινου δυναμικού και μεταβίβασης γνώσης στις νεότερες γενιές.

Δομή και Φύλο στην Αγροτική Απασχόληση

Η ανάλυση αποκαλύπτει ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των κατόχων και των μελών των νοικοκυριών τους που εμπλέκονται στην εκμετάλλευση, επιτρέποντας την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για το παραγωγικό και κοινωνικό δυναμικό κάθε δημοτικής ενότητας (βλ. Πίνακα 14, Παράρτημα).

Στις 2.205 αγροτικές εκμεταλλεύσεις απασχολούνται συνολικά 1.707 κάτοχοι και 1.557 μέλη των νοικοκυριών τους. Η ανδρική κυριαρχία είναι εμφανής: οι άνδρες κατέχουν το 91% των θέσεων κατόχου, ενώ και στις λοιπές μορφές συμμετοχής (σύζυγοι, λοιπά μέλη) παρατηρείται

υπεροχή των ανδρών, χωρίς να λείπει η παρουσία των γυναικών – κυρίως ως υποστηρικτικό εργατικό δυναμικό εντός της οικογένειας (728 γυναίκες).

Κατά Δημοτική Ενότητα:

- Ελευθερών: Πρόκειται για τη μεγαλύτερη αγροτική ενότητα του Δήμου, με 793 εκμεταλλεύσεις και 863 συνολικά συμμετέχοντες στην εργασία, αριθμός που ξεπερνά ακόμη και τον αριθμό των κατόχων, δείχνοντας υψηλή οικογενειακή εμπλοκή. Ιδιαίτερη σημασία έχει η σημαντική συμμετοχή των γυναικών (221 κάτοχοι και 407 λοιπά μέλη), γεγονός που υποδηλώνει μεγαλύτερη γυναικεία παρουσία και ανάληψη ρόλων εντός της αγροτικής μονάδας.
- Ορφανού: Με 656 εκμεταλλεύσεις και 430 απασχολούμενους, η ενότητα αυτή εμφανίζει αναλογικά υψηλό αριθμό γυναικών ως κατόχων (191) σε σύγκριση με άλλες περιοχές. Παράλληλα, η συμμετοχή των λοιπών μελών των νοικοκυριών, ιδιαίτερα των γυναικών (189), είναι εξίσου σημαντική.
- Ελευθερούπολης: Με 277 εκμεταλλεύσεις και 175 απασχολούμενους, η Ελευθερούπολη διατηρεί μικρότερη αγροτική δραστηριότητα. Η συμμετοχή των γυναικών εδώ είναι πιο περιορισμένη, με μόλις 110 να συμμετέχουν ως λοιπά μέλη, και 54 ως κάτοχοι.
- Παγγαίου: Αποτελεί τη μικρότερη σε αριθμό εκμεταλλεύσεων ενότητα (169) και εμφανίζει συνολικά 75 άτομα σε καθεστώς κατοχής αγροτικών μονάδων. Οι γυναίκες κατέχουν μόλις 33 θέσεις, με τη συμμετοχή στα λοιπά μέλη να ανέρχεται σε 18. Τα στοιχεία αποκαλύπτουν χαμηλή ενδοοικογενειακή συμμετοχή, που πιθανώς υποδηλώνει μεγαλύτερο ποσοστό ατομικής διαχείρισης των εκμεταλλεύσεων ή γήρανση του πληθυσμού.
- Πιερέων: Παρότι με μόλις 310 εκμεταλλεύσεις, συγκεντρώνει 217 λοιπά μέλη νοικοκυριών, γεγονός που καταδεικνύει υψηλή οικογενειακή συμμετοχή. Οι γυναίκες συμμετέχουν σε 93 περιπτώσεις ως λοιπά μέλη και σε 60 περιπτώσεις ως κάτοχοι – εντυπωσιακός αριθμός σε σύγκριση με το συνολικό πληθυσμιακό μέγεθος της ενότητας.

Συμπερασματικά, η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης παρουσιάζει έντονη αγροτική δραστηριότητα, με 30.589 φυσικά πρόσωπα ως κατόχους εκμεταλλεύσεων. Ο Δήμος Παγγαίου συνεισφέρει ουσιαστικά στον πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας, με έντονα διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά κατά Δημοτική Ενότητα.

Αξιοσημείωτη είναι η σταδιακή αύξηση της γυναικείας συμμετοχής, κυρίως ως υποστηρικτικού δυναμικού εντός των αγροτικών μονάδων, καθώς και η διατήρηση της οικογενειακής μορφής εργασίας, στοιχείο που προσδίδει σταθερότητα αλλά και περιορισμένη επαγγελματική κινητικότητα στον τομέα. Παράλληλα, η άνιση κατανομή ανάμεσα στις ενότητες δείχνει την ανάγκη για στοχευμένες πολιτικές ενίσχυσης, ιδιαίτερα στις περιοχές με φθίνουσα δυναμική.

2.4.2.1.3 ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΕΙΣ

Αροτριαίες Καλλιέργειες

Η γεωργική ταυτότητα του Δήμου Παγγαίου αποτυπώνεται σε 848 αροτριαίες εκμεταλλεύσεις, οι οποίες καταλαμβάνουν συνολικά 75.446 στρέμματα (βλ. Πίνακα 15, Παράρτημα). Το προφίλ αυτό χαρακτηρίζεται από σχετική ομοιογένεια ως προς τους βασικούς άξονες παραγωγής, με δύο τύπους καλλιεργειών να κυριαρχούν: τα σιτηρά για παραγωγή καρπού και τα βιομηχανικά φυτά. Ειδικότερα, τα σιτηρά (κυρίως σκληρό σιτάρι και κριθάρι) καλύπτουν πάνω από 25.500 στρέμματα, ενώ οι καλλιέργειες που εντάσσονται στον βιομηχανικό τομέα – όπως ο καπνός, το βαμβάκι και το καλαμπόκι– καλύπτουν περίπου 32.936 στρέμματα, αποτελώντας τον παραγωγικό πυρήνα της γεωργικής δραστηριότητας.

Παρά την περιορισμένη κλίμακα καλλιέργειας λαχανικών, πατάτας ή κτηνοτροφικών φυτών με ριζώματα (π.χ. σακχαρότευτλα), ορισμένες υποκατηγορίες καλλιεργειών, όπως οι ζωοτροφές (π.χ. τριφύλλι και ψυχανθή), διατηρούν μια αξιόλογη παρουσία κυρίως ως συμπληρωματική στρατηγική για την υποστήριξη της τοπικής ζωικής παραγωγής. Περίπου 9.100 στρέμματα καταλαμβάνονται από αυτές τις καλλιέργειες, με επίκεντρο κυρίως τις δημοτικές ενότητες Ελευθερούπολης και Ορφανού.

Η αγρανάπαυση, παρότι δεν είναι εξαιρετικά εκτεταμένη, καλύπτει μια μη αμελητέα έκταση (6.878 στρ.), στοιχείο που μπορεί να ερμηνευθεί είτε ως μέτρο εφαρμογής αμειψισποράς, είτε ως ένδειξη διαρθρωτικών δυσκολιών αξιοποίησης της γης (γήρανση πληθυσμού, έλλειψη διαδοχής, ήπια αγροτική υποβάθμιση).

Σε σύγκριση με την υπόλοιπη ΠΕ Καβάλας, ο Δήμος Παγγαίου διαφοροποιείται ουσιωδώς. Αν και η ΠΕ Καβάλας στο σύνολό της εμφανίζει ισχυρή παρουσία σιτηρών (104.000+ στρ.) και βιομηχανικών φυτών, ταυτόχρονα αναπτύσσει πιο πολύμορφες παραγωγικές δραστηριότητες,

με αξιοσημείωτη ένταση στην καλλιέργεια νωπών λαχανικών (8.445 στρ.), κτηνοτροφικών φυτών (26.761 στρ.), ακόμη και ανθοκομίας. Η πιο διαφοροποιημένη διάρθρωση καλλιεργειών πιθανόν να αντανακλά αφενός μεγαλύτερη πρόσβαση σε νερά άρδευσης, αφετέρου μια μακροχρόνια παράδοση εξωστρεφούς παραγωγής μεσαίου κινδύνου.

Σε επίπεδο Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η συνολική εικόνα είναι σαφώς πιο εντατική. Με περισσότερα από 2,69 εκατ. στρέμματα και σχεδόν 25.500 εκμεταλλεύσεις, ο μέσος όρος στρεμμάτων κατά εκμετάλλευση ξεπερνά τα 106 στρέμματα, τιμή αισθητά υψηλότερη από τα 89 στρ. του Δήμου Παγγαίου. Η Περιφέρεια εμφανίζει επίσης αυξημένη συμμετοχή καλλιεργειών υψηλής έντασης εισροών (λαχανικά, ανθοκομία, κτηνοτροφικά φυτά), που συνδέονται τόσο με την ύπαρξη αρδευτικών έργων όσο και με τις πολιτικές διαφοροποίησης των παραγωγών που αναπτύχθηκαν κυρίως στην πεδιάδα του Έβρου.

Ο Δήμος Παγγαίου, ενταγμένος σε μια Περιφέρεια που εμφανίζει σημαντική ετερογένεια, παραμένει σταθερά προσανατολισμένος σε καλλιέργειες με σχετικά χαμηλή πολυπλοκότητα, μικρό κίνδυνο επένδυσης, αλλά και περιορισμένη προστιθέμενη αξία. Η έλλειψη υδροβόρων και εντατικά διαχειριζόμενων καλλιεργειών ενδέχεται να συνδέεται με υδατικό περιορισμό ή διαρθρωτικά ζητήματα (γήρανση, έλλειψη εξοπλισμού, ελλιπής γνώση νέων τεχνολογιών).

Συνοψίζοντας, η γεωργική διάρθρωση του Δήμου Παγγαίου χαρακτηρίζεται από μονοκαλλιεργητικό χαρακτήρα, με κυρίαρχη παρουσία των σιτηρών και των βιομηχανικών φυτών, αλλά και με ενδείξεις περιορισμένης παραγωγικής ανανέωσης. Αντίθετα, η υπόλοιπη ΠΕ Καβάλας επιδεικνύει μεγαλύτερη ποικιλία και προσαρμοστικότητα, γεγονός που καθιστά επιτακτική την ανάγκη αναδιάρθρωσης του παραγωγικού μοντέλου στον Δήμο Παγγαίου, ώστε να ενισχυθεί η αγροτική ανθεκτικότητα, η εισοδηματική ποικιλία και η συμμετοχή νεότερων παραγωγών σε υψηλής έντασης και εξειδίκευσης καλλιέργειες.

Σιτηρά

Η γεωργική παραγωγή στον Δήμο Παγγαίου καταγράφεται με σαφή συγκέντρωση δραστηριότητας στον τομέα των δημητριακών για καρπό, όπως καταδεικνύουν τα δεδομένα των εκμεταλλεύσεων και της καλλιεργούμενης έκτασης. Σε επίπεδο Δήμου Παγγαίου, εντοπίζονται συνολικά 444 εκμεταλλεύσεις δημητριακών, οι οποίες καλύπτουν 25.586,8 στρέμματα (βλ. Πίνακα 16, Παράρτημα).

Σε ενδοδημοτικό επίπεδο, η Δημοτική Ενότητα Πιερέων εμφανίζει σημαντική δραστηριότητα με 155 εκμεταλλεύσεις και έκταση 4.840,2 στρεμμάτων, καταλαμβάνοντας τη μεγαλύτερη συνεισφορά στον συνολικό όγκο του Δήμου. Ακολουθεί η Δημοτική Ενότητα Παγγαίου με 48 εκμεταλλεύσεις και 1.194,9 στρέμματα, και η Δημοτική Ενότητα Ορφανού με 26 εκμεταλλεύσεις και 749,2 στρέμματα. Η Δημοτική Ενότητα Ελευθερούπολης και η Δημοτική Ενότητα Ελευθέρων δεν παρουσιάζουν πλήρη διαθέσιμα δεδομένα, ή οι δραστηριότητές τους καταγράφονται ως αμελητέες (σύμβολο «*x*»), γεγονός που υποδηλώνει χαμηλή ή μηδενική γεωργική δραστηριότητα δημητριακών.

Σε σχέση με την Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας, η οποία καταγράφει 1.645 εκμεταλλεύσεις και συνολική έκταση 104.049,4 στρεμμάτων, ο Δήμος Παγγαίου αντιστοιχεί περίπου στο 27% των εκμεταλλεύσεων και στο 24,6% της καλλιεργούμενης έκτασης. Αυτό καθιστά τον Δήμο Παγγαίου σημαντικό παραγωγικό πυλώνα για την ενότητα της Καβάλας, με σαφή συμβολή ιδιαίτερα στον τομέα του αραβοσίτου.

Στο ευρύτερο πλαίσιο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΠΑΜΘ), η οποία παρουσιάζει 15.630 εκμεταλλεύσεις και συνολική καλλιεργούμενη έκταση 763.669 στρεμμάτων, η συμβολή του Δήμου Παγγαίου είναι περιορισμένη, αντιπροσωπεύοντας μόλις περίπου το 2,8% των εκμεταλλεύσεων και το 3,35% της συνολικής έκτασης. Το εύρος αυτό αντικατοπτρίζει τον περιφερειακό χαρακτήρα της παραγωγής, όπου άλλες περιοχές (πιθανώς της Ροδόπης ή του Έβρου) έχουν υψηλότερα μεγέθη καλλιέργειας.

Συνοψίζοντας, η καλλιέργεια δημητριακών για καρπό στον Δήμο Παγγαίου διαρθρώνεται γύρω από ορισμένες ενεργές δημοτικές ενότητες, με σημαντική εσωτερική διαφοροποίηση. Ο ρόλος του στην ΠΕ Καβάλας είναι αξιοσημείωτος, ενώ σε περιφερειακό επίπεδο διατηρείται ως δευτερεύων αλλά σταθερός γεωργικός πόλος.

Δενδρώδεις Καλλιέργειες

Η γεωργική δραστηριότητα στον Δήμο Παγγαίου εστιάζει σε σημαντικό βαθμό στις πολυετείς δενδρώδεις καλλιέργειες, γεγονός που τον καθιστά βασικό παραγωγικό πόλο της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας. Ο Δήμος καταγράφει 1.519 εκμεταλλεύσεις σε συνολική έκταση 33.717,2 στρεμμάτων, εκ των οποίων το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά ελαιώνες (βλ. Πίνακα 17, Παράρτημα). Ειδικότερα, οι ελαιώνες καταλαμβάνουν 25.652,9 στρέμματα και καλλιεργούνται από 1.420 εκμεταλλεύσεις, με το μεγαλύτερο ποσοστό της παραγωγής να

προορίζεται για ελαιοποίηση. Παράλληλα, καταγράφονται σημαντικές εκτάσεις σε καρποφόρα με κέλυφος (κυρίως αμυγδαλιές), με 429 εκμεταλλεύσεις και 7.023,2 στρέμματα. Η παρουσία οπωροφόρων ευκρατών ειδών είναι μικρότερης έκτασης, ενώ οι υποτροπικές και εσπεριδοειδείς καλλιέργειες απουσιάζουν πρακτικά από την περιοχή.

Η εσωτερική κατανομή εντός του Δήμου Παγγαίου δείχνει έντονες ανισότητες. Η Δημοτική Ενότητα Ορφανού συγκεντρώνει τη συντριπτική πλειονότητα της δραστηριότητας, με 627 εκμεταλλεύσεις και 26.509,1 στρέμματα, εκ των οποίων τα 19.935,3 στρέμματα είναι ελαιώνες και τα 6.159,5 στρέμματα καρποφόρα με κέλυφος. Η ΔΕ Ελευθερών και η ΔΕ Πιερέων καταγράφουν επίσης αξιόλογη παρουσία με 3.253,8 και 2.377,1 στρέμματα αντίστοιχα, ενώ οι υπόλοιπες δημοτικές ενότητες συμμετέχουν περιθωριακά στην παραγωγή.

Σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας, η συνολική καταγραφή φτάνει τις 2.792 εκμεταλλεύσεις και 55.773,5 στρέμματα, με τον Δήμο Παγγαίου να καλύπτει το 54,4% των εκμεταλλεύσεων και το 60,5% της καλλιεργούμενης έκτασης. Αυτό τον καθιστά όχι απλώς σημαντικό αλλά καθοριστικό για τη δενδροκομική παραγωγή της ΠΕ.

Η σύγκριση με την ΠΕ Θάσου αναδεικνύει μια διαφορετική παραγωγική φυσιογνωμία. Η Θάσος διαθέτει 1.673 εκμεταλλεύσεις και 32.657 στρέμματα, τα οποία αφορούν σχεδόν αποκλειστικά ελαιώνες, με 32.600,2 στρέμματα να δηλώνονται ως καλλιεργούμενη έκταση ελαιόδεντρων. Η παραγωγή εδώ παρουσιάζει έντονη μονοκαλλιεργειακή εξειδίκευση, αφού πάνω από το 99% των πολυετών καλλιεργειών προέρχεται από την ελαιοκαλλιέργεια, με ελάχιστες εκτάσεις σε άλλα είδη και πρακτική ανυπαρξία καρπών με κέλυφος ή οπωροφόρων.

Αναφορικά με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΠΑΜΘ), η συνολική εικόνα ανέρχεται σε 11.198 εκμεταλλεύσεις και 159.487,3 στρέμματα. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Παγγαίου συνεισφέρει το 13,6% των εκμεταλλεύσεων και το 21,1% της έκτασης, ενώ η ΠΕ Θάσου συμβάλλει με 14,9% των εκμεταλλεύσεων και 20,5% της έκτασης. Οι δύο αυτοί τοπικοί πόλοι, παρά τις διαφορές στη σύνθεση της παραγωγής, συγκεντρώνουν από κοινού περίπου το 42% της συνολικής δενδροκομικής έκτασης της Περιφέρειας, γεγονός που τους καθιστά στρατηγικής σημασίας για την αγροτική οικονομία της ΑΜΘ.

Συμπερασματικά, ο Δήμος Παγγαίου και η ΠΕ Θάσου εκπροσωπούν δύο διακριτά μοντέλα δενδροκομικής ανάπτυξης: ο πρώτος χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη διαφοροποίηση και εσωτερική γεωγραφική διαφοροποίηση, ενώ η δεύτερη από υψηλό βαθμό εξειδίκευσης στην

ελαιοπαραγωγή. Οι παραγωγικές τους ταυτότητες, αν και διαφορετικές, είναι συμπληρωματικές και καθοριστικές για τον συνολικό αγροτικό ισολογισμό της Περιφέρειας.

Αμπελώνες

Η αμπελουργία στον Δήμο Παγγαίου εμφανίζει ιδιαίτερη ένταση και έκταση, κατατάσσοντας τον δήμο ως τον βασικό πυλώνα αμπελοκαλλιέργειας της ΠΕ Καβάλας και έναν από τους σημαντικότερους της Περιφέρειας ΑΜΘ. Ο συνολικός αριθμός εκμεταλλεύσεων ανέρχεται σε 1.119, με καλλιεργούμενη έκταση 24.117,9 στρέμματα, αντιπροσωπεύοντας το 93,1% της έκτασης αμπελώνων στην ΠΕ Καβάλας (25.903,8 στρ.) και το 61% της συνολικής αμπελουργικής έκτασης της Περιφέρειας (39.477,3 στρ.) (βλ. Πίνακα 18, Παράρτημα).

Η κύρια κατηγορία καλλιέργειας στον Δήμο Παγγαίου αφορά τα επιτραπέζια σταφύλια, με 1.005 εκμεταλλεύσεις και 19.776,8 στρέμματα, ποσοστό που υπερβαίνει το 82% της τοπικής αμπελουργικής έκτασης. Οι οίνοι γεωγραφικής ένδειξης καλλιεργούνται σε 90 εκμεταλλεύσεις με 2.035,1 στρέμματα, ενώ οι καλλιέργειες οίνων ΠΟΠ και λοιπών οίνων δεν καταγράφονται αναλυτικά για τον Δήμο Παγγαίου (δηλώνονται ως «x»). Δεν υπάρχουν επίσης καταγεγραμμένες εκμεταλλεύσεις σταφίδας (ξηρής ή σουλτανίνας).

Σε ενδοδημοτικό επίπεδο, η Δημοτική Ενότητα Ελευθερών κυριαρχεί με 677 εκμεταλλεύσεις και 13.674,4 στρέμματα, ακολουθούμενη από τη ΔΕ Ορφανού (287 εκμεταλλεύσεις, 7.667,4 στρ.) και τη ΔΕ Πιερέων (117 εκμεταλλεύσεις, 2.543,7 στρ.). Οι υπόλοιπες ενότητες (Ελευθερούπολης, Παγγαίου) παρουσιάζουν μικρή συμμετοχή.

Συγκριτικά, η ΠΕ Δράμας καταγράφει 194 εκμεταλλεύσεις και συνολική αμπελουργική έκταση 5.712,9 στρεμμάτων. Παρότι αριθμητικά υπολείπεται σημαντικά του Παγγαίου, παρουσιάζει εντυπωσιακά υψηλό ποσοστό έκτασης σε οίνους ΠΟΠ (3.176,4 στρ.) και ΠΓΕ (1.288,7 στρ.) – δηλαδή σχεδόν 78% της συνολικής αμπελουργικής έκτασης της ΠΕ Δράμας αξιοποιείται για οργανωμένη οινοποιία με γεωγραφική ταυτότητα. Αντίθετα, η έκταση επιτραπέζιων σταφυλιών είναι χαμηλή (464,3 στρ.), γεγονός που καταδεικνύει διαφορετικό προσανατολισμό της αμπελουργίας στη Δράμα: πιο έντονα προσανατολισμένη στην ποιοτική οινοποιία και λιγότερο στη φρέσκια κατανάλωση ή εμπορική επιτραπέζια παραγωγή.

Συνοψίζοντας, ο Δήμος Παγγαίου αποτελεί ποσοτικά τον **ισχυρότερο αμπελουργικό πυρήνα** της Περιφέρειας ΑΜΘ, με κυρίαρχο χαρακτήρα την παραγωγή επιτραπέζιων σταφυλιών, και μικρότερη εστίαση σε οίνους γεωγραφικής ένδειξης. Αντιθέτως, η ΠΕ Δράμας, παρότι

μικρότερη σε αριθμούς, συγκεντρώνει ποιοτικά εξειδικευμένες καλλιέργειες οινοποιίας υψηλής προστιθέμενης αξίας, στηριζόμενη κυρίως σε ΠΟΠ και ΠΓΕ αμπελώνες.

2.4.2.1.4 ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

Η συνολική κτηνοτροφική δραστηριότητα στον Δήμο Παγγαίου (βλ. Πίνακα 19, Παράρτημα) καταγράφεται με 286 εκμεταλλεύσεις και συνολικό αριθμό 45.979 ζώων, όπως προκύπτει από το σύνολο των καταγραφών σε βοοειδή, χοίρους, αιγοπρόβατα, πουλερικά και άλλες εκτροφές. Η δραστηριότητα αυτή παρουσιάζει αξιοσημείωτη διαφοροποίηση κατά Δημοτική Ενότητα, ενώ απουσιάζει πλήρως η εκτροφή βουβαλιών.

Η προβατοτροφία εμφανίζεται ως ο σημαντικότερος κλάδος, με 95 εκμεταλλεύσεις και 19.053 ζώα, και ακολουθεί η αιγοτροφία με 92 εκμεταλλεύσεις και 18.148 αίγες. Αυτά τα δύο είδη αποτελούν μαζί σχεδόν το 81% του συνολικού ζωικού κεφαλαίου του Δήμου. Η εκτροφή πουλερικών αφορά 99 εκμεταλλεύσεις με 5.409 πτηνά, με τις περισσότερες μονάδες να είναι μικρής κλίμακας. Τα βοοειδή εμφανίζονται μόνο στη Δημοτική Ενότητα Ελευθερούπολης και Παγγαίου, με 7 εκμεταλλεύσεις και 153 και 7 εκμεταλλεύσεις και 232 ζώα αντίστοιχα.

Σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων:

- Η ΔΕ Πιερέων καταγράφει τη μεγαλύτερη δραστηριότητα με 115 εκμεταλλεύσεις και 18.055 ζώα, συγκεντρώνοντας το 39% του συνολικού ζωικού κεφαλαίου του Δήμου.
- Η ΔΕ Ελευθερούπολης ακολουθεί με 54 εκμεταλλεύσεις και 9.205 ζώα, με εντοπισμένη δραστηριότητα στα πρόβατα και τις αίγες.
- Η ΔΕ Ορφανού και η ΔΕ Ελευθέρων καταγράφουν 7.023 και 6.480 ζώα αντίστοιχα, με την τελευταία να διαθέτει σημαντική παρουσία στην αιγοτροφία (4.127 αίγες).
- Οι ΔΕ Παγγαίου και Πιερέων περιλαμβάνουν μικτές αλλά χαμηλότερης έντασης δραστηριότητες, χωρίς εξειδικευμένη εστίαση.

Η μελισσοκομία εκπροσωπείται με 26 εκμεταλλεύσεις και 2.015 κυψέλες, συγκεντρωμένες κυρίως στην Ελευθέρων και Πιερέων. Η εκτροφή ιπποειδών είναι υποτυπώδης (10 εκμεταλλεύσεις με 22 ζώα), ενώ δεν καταγράφονται στοιχεία για κουνέλια ή άλλα ζώα.

Συγκριτικά με την Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας, ο Δήμος Παγγαίου αποτελεί το 41% των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων (286 από 698) αλλά μόνο περίπου το 20% του ζωικού

κεφαλαίου (45.979 από 226.180 ζώα), γεγονός που υποδηλώνει μικρότερη μέση δυναμικότητα κατά εκμετάλλευση. Σε επίπεδο Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η συμβολή του Δήμου Παγγαίου είναι μικρότερη (2,8% των εκμεταλλεύσεων και 3,3% των ζώων), αλλά σταθερή, αντανακλώντας την τυπική δομή μικρής και μεσαίας κλίμακας κτηνοτροφίας.

2.4.2.1.5 ΣΥΝΟΨΗ

Ο Δήμος Παγγαίου αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους αγροτικούς φορείς της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, τόσο ως προς την έκταση και την ποικιλομορφία των καλλιεργειών όσο και ως προς τη δομή της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα. Η ενδοδημοτική ποικιλία στις μορφές καλλιεργειών, η ένταση της αγροτικής εργασίας και η ύπαρξη επιμέρους εξειδικεύσεων συνθέτουν ένα αγροτικό προφίλ με υψηλό παραγωγικό δυναμισμό, αλλά και προκλήσεις σε επίπεδο ανανέωσης του ανθρώπινου δυναμικού και προσαρμοστικότητας σε σύγχρονες απαιτήσεις.

Η αγροτική απασχόληση κατανέμεται σε σημαντικό βαθμό εντός των ορίων της οικογένειας, με τους κατόχους και τα μέλη των νοικοκυριών τους να καλύπτουν μεγάλο μέρος των αναγκών εργασίας, ενώ οι εποχικοί εργάτες συνιστούν καθοριστική παράμετρο, ειδικά στις δημοτικές ενότητες με υψηλή ένταση καλλιεργειών (όπως Ορφανού και Ελευθερών). Παράλληλα, παρατηρείται έντονη ηλικιακή συγκέντρωση σε ομάδες άνω των 55 ετών, στοιχείο που επιβεβαιώνει την ανάγκη για ανανέωση και μεταβίβαση γνώσης στον τομέα.

Σε επίπεδο εκμεταλλεύσεων και καλλιεργούμενων εκτάσεων, ο Δήμος Παγγαίου καταγράφει ισχυρή παρουσία στον τομέα των σιτηρών και των βιομηχανικών φυτών, με κύριες μονάδες ενταγμένες στις δημοτικές ενότητες Πιερών και Παγγαίου. Οι δενδρώδεις καλλιέργειες, με κυρίαρχη την ελιά και δευτερευόντως τα καρποφόρα με κέλυφος, συγκεντρώνονται πρωτίστως στην ενότητα Ορφανού, ενώ η αμπελουργία –και ιδίως η παραγωγή επιτραπέζιων σταφυλιών– αποκτά κυρίαρχη θέση στον αγροτικό χάρτη του Δήμου Παγγαίου, προσδίδοντας σημαντική εξαγωγική δυναμική.

Η κτηνοτροφική δραστηριότητα, παρότι μέτρια σε απόλυτους αριθμούς, παρουσιάζει αξιόλογη εσωτερική διαφοροποίηση, με αιγοπροβατοτροφία σε σταθερή βάση και συμπληρωματική παρουσία πτηνοτροφικών και μελισσοκομικών εκμεταλλεύσεων. Οι περισσότερες μονάδες είναι μικρής ή μεσαίας κλίμακας, χωρίς έντονα στοιχεία εντατικοποίησης, γεγονός που συμβαδίζει με τη γεωμορφολογική δομή και τη διαθεσιμότητα εισροών της περιοχής.

Συνολικά, η εικόνα του Δήμου Παγγαίου αναδεικνύει έναν αγροτικό οργανισμό με έντονο οικογενειακό χαρακτήρα, προσανατολισμένο σε συγκεκριμένες παραδοσιακές καλλιέργειες και δραστηριότητες, αλλά και με ενδογενές δυναμικό διαφοροποίησης. Η σύγκριση με την ΠΕ Καβάλας, την ΠΕ Δράμας και την Περιφέρεια ΑΜΘ καταδεικνύει τα πεδία υπεροχής, αλλά και τις ανάγκες στρατηγικής ενίσχυσης για τη βελτίωση της παραγωγικότητας, της ανανέωσης του πληθυσμού και της προσαρμογής σε σύγχρονες πρακτικές γεωργικής διαχείρισης.

2.4.2.2 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

2.4.2.2.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο Δήμος Παγγαίου, στην Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας, έχει οικονομία όπου κυριαρχούν ο πρωτογενής και ο τριτογενής τομέας, όμως διαθέτει και σημαντικές δραστηριότητες στον δευτερογενή τομέα (μεταποίηση και βιομηχανία). Παρακάτω παρουσιάζονται οι κύριοι κλάδοι της μεταποίησης και βιομηχανίας στην περιοχή, τα διαθέσιμα στατιστικά δεδομένα για τις επιχειρήσεις και την απασχόληση, οι υπάρχουσες βιομηχανικές υποδομές, καθώς και τα προβλήματα και οι προοπτικές του δευτερογενούς τομέα στον Δήμο Παγγαίου. Οι πληροφορίες βασίζονται σε επίσημες στατιστικές, τοπικούς φορείς και πρόσφατα δημοσιεύματα.

2.4.2.2.2 ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (ΤΡΟΦΙΜΑ – ΠΟΤΑ)

Ο Δήμος Παγγαίου έχει έντονη πρωτογενή παραγωγή, κάτι που ευνοεί τη λειτουργία μονάδων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων. Στην περιοχή δραστηριοποιούνται οινοποιεία, ελαιουργεία, τυροκομεία και άλλες βιοτεχνίες τροφίμων. Στο Κοκκινοχώρι λειτουργεί ένα σύγχρονο οινοποιείο έκτασης 6.000 τ.μ., το οποίο αξιοποιεί τον τοπικό αμπελώνα (550 στρέμματα στους πρόποδες του Παγγαίου) για την παραγωγή οίνων Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης. Επίσης, λειτουργούν συνεταιριστικές μονάδες για την επεξεργασία της ελιάς (επιτραπέζιες ελιές και ελαιόλαδο) και άλλων προϊόντων όπως τα τοπικά φρούτα (σταφύλια, ακτινίδια) και τα κτηνοτροφικά προϊόντα. Ένα καινοτόμο παράδειγμα μικρής μεταποίησης είναι η παραγωγή κατσικίσιου αριάνι από τοπική μονάδα της Ελευθερούπολης, προσδίδοντας προστιθέμενη αξία στο τοπικό γάλα.

2.4.2.2.3 ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η περιοχή διαθέτει σημαντικό λατομικό πλούτο, ιδιαίτερα σε μάρμαρο και σχιστόλιθο. Στις παρυφές του όρους Παγγαίου λειτουργούν λατομεία μαρμάρου και σχιστολίθου, γνωστά για την παραγωγή υλικών υψηλής ποιότητας όπως ο «*λίθος Καβάλας*» και ψαμμίτης. Στην περιοχή των Κηπιών έχει αναπτυχθεί έντονη δραστηριότητα στον τομέα της εξόρυξης και επεξεργασίας φυσικών διακοσμητικών πετρωμάτων, με καθετοποιημένες μονάδες που περιλαμβάνουν λατομεία και εγκαταστάσεις επεξεργασίας. Τα προϊόντα της φυσικής πέτρας της περιοχής (πλάκες, διακοσμητικά, δομικά υλικά) εξάγονται σε πολλές διεθνείς αγορές, χρησιμοποιούμενα σε κατοικίες, ξενοδοχεία και έργα υποδομής παγκοσμίως. Ο κλάδος των λατομείων και γενικά της εξόρυξης μη μεταλλικών ορυκτών έχει κομβική σημασία για τον δευτερογενή τομέα του Δήμου Παγγαίου, καθώς αξιοποιεί ένα συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής —την ποιοτική πρώτη ύλη— και παρουσιάζει έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό.

2.4.2.2.4 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Συναφής με τα παραπάνω, στην περιοχή λειτουργούν μονάδες παραγωγής οικοδομικών υλικών, όπως εγκαταστάσεις επεξεργασίας αδρανών υλικών, σκυροδέματος και δομικών στοιχείων, αξιοποιώντας τόσο τα τοπικά λατομικά προϊόντα όσο και την αυξημένη οικοδομική δραστηριότητα. Ο κλάδος των κατασκευών παρουσιάζει αξιοσημείωτη άνθηση τα τελευταία χρόνια στον Δήμο Παγγαίου, κυρίως λόγω της ανάπτυξης τουριστικών κατοικιών και παραθεριστικών συγκροτημάτων στα παράλια, ιδίως στη Νέα Πέραμο και την Παραλία Οφρυνίου. Σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το 2023 εκδόθηκαν 160 οικοδομικές άδειες στον δήμο, γεγονός που τον κατατάσσει ένατο πανελλαδικά σε οικοδομική δραστηριότητα. Αυτή η οικοδομική ανάπτυξη ενισχύει τη ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες του δευτερογενούς τομέα, από πρώτες ύλες και δομικά υλικά μέχρι ξυλουργικά και μεταλλικές κατασκευές, δημιουργώντας παράλληλα νέες θέσεις εργασίας στον κατασκευαστικό κλάδο.

2.4.2.2.5 ΛΟΙΠΟΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟΙ ΚΛΑΔΟΙ

Εκτός από τους παραπάνω βασικούς τομείς, στον Δήμο Παγγαίου λειτουργεί μια πληθώρα μικρών βιοτεχνιών και εργαστηρίων που καλύπτουν διάφορες τοπικές ανάγκες. Πρόκειται κυρίως για μικρές μονάδες ξυλουργίας, μεταλλικών κατασκευών, συνεργεία μηχανημάτων, επιπλοποιίες, αρτοζαχαροπλαστεία κ.ά. Ο χαρακτήρας του δευτερογενούς τομέα είναι κατά

βάση μικρής κλίμακας και οικογενειακός – όπως άλλωστε συμβαίνει γενικά στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας–Θράκης, όπου η πλειονότητα των βιομηχανικών επιχειρήσεων είναι μικρού μεγέθους και συγκεντρώνονται στη μεταποίηση της πρωτογενούς παραγωγής και των τοπικών πρώτων υλών. Στον δήμο δεν υπάρχει παρουσία μεγάλων βιομηχανιών βαριάς βιομηχανίας ή μεταποίησης εκτός των προαναφερθέντων κλάδων. Σημειώνεται ότι ορισμένες σημαντικές βιομηχανικές μονάδες της Π.Ε. Καβάλας (όπως το εργοστάσιο λιπασμάτων στη Νέα Καρβάλη και εγκαταστάσεις πετρελαίου/φυσικού αερίου) βρίσκονται εκτός των ορίων του Δήμου Παγγαίου. Έτσι, η βιομηχανική δραστηριότητα του Δήμου είναι μεν περιορισμένη σε εύρος, αλλά εξειδικεύεται σε συγκεκριμένα πεδία όπου η περιοχή έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (αγροδιατροφή, λατομικά υλικά, τουριστική οικοδομή).

2.4.2.2.6 ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η συμβολή του δευτερογενούς τομέα στην τοπική οικονομία του Παγγαίου, αν και σημαντική, είναι μικρότερη συγκριτικά με τους λοιπούς τομείς. Σύμφωνα με στοιχεία του Σχεδίου Δράσης Αειφόρου Ενέργειας του Δήμου, περίπου το 15,7% του εργατικού δυναμικού του Δήμου απασχολείται στον βιομηχανικό–βιοτεχνικό τομέα. Το ποσοστό αυτό υποδηλώνει ότι η μεταποίηση/βιομηχανία έχει μικρότερο βάρος στην απασχόληση σε σχέση με τον πρωτογενή και τριτογενή τομέα. (Για σύγκριση, σε επίπεδο Περιφέρειας ΑΜΘ ο δευτερογενής απασχολεί ~12% του εργατικού δυναμικού, άρα ο Δήμος Παγγαίου βρίσκεται λίγο πάνω από τον μέσο όρο της περιφέρειας ως προς την απασχόληση στη μεταποίηση.)

2.4.2.2.7 ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Το σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων στον δήμο εκτιμάται σε μερικές εκατοντάδες, όμως σχεδόν όλες είναι μικρές ή πολύ μικρές επιχειρήσεις. Η συντριπτική πλειονότητα απασχολεί λίγους εργαζόμενους (οικογενειακές βιοτεχνίες, ατομικές επιχειρήσεις). Υπάρχουν ελάχιστες μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις: η Ακρόλιθος ΑΒΕΕ, για παράδειγμα, απασχολεί δεκάδες εργαζομένους και καταγράφει ετήσιο τζίρο ~17 εκατ. €, ενώ και το οινοποιείο Βιβλία Χώρα αποτελεί αξιόλογη μονάδα με ευρύτερη αναγνώριση. Γενικά όμως, λείπουν οι μεγάλες βιομηχανικές μονάδες εκατοντάδων εργαζομένων. Αυτό αντανακλάται και στη μικρή συνεισφορά του δευτερογενούς τομέα στο ΑΕΠ της περιοχής – στην ΠΑΜΘ ολόκληρη, η

Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της μεταποίησης είναι μόλις ~19% (2017), και στον Δήμο Παγγαίου το σχετικό ποσοστό εκτιμάται ακόμη χαμηλότερο.

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα επίσημα στοιχεία κατά δήμο για το πλήθος μεταποιητικών επιχειρήσεων. Ωστόσο, από εγγραφές του Επιμελητηρίου Καβάλας προκύπτει ότι δεκάδες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται σε κάθε σημαντικό κλάδο: π.χ. τουλάχιστον ~20 οινοποιεία/ελαιουργεία και μονάδες τροφίμων, ~10 εταιρείες σε μάρμαρα–λατομικά, πολλά συνεργεία μετάλλου/ξύλου κ.ο.κ. Στον κλάδο των κατασκευών, εκτός από μεγάλες εργοληπτικές εταιρείες, υπάρχει πληθώρα μικρών εργολάβων και τεχνιτών. Η πρόσφατη οικοδομική άνθηση αποτυπώνεται στο γεγονός ότι, όπως αναφέρθηκε, το 2023 εκδόθηκαν 160 άδειες δόμησης στον δήμο, συνολικής επιφάνειας 64.475 τ.μ., φέρνοντας τον δήμο στην 10η θέση πανελλαδικά σε αριθμό οικοδομικών αδειών. Αυτό συνεπάγεται ισχυρή ζήτηση για υπηρεσίες δόμησης και υλικά, ενισχύοντας σχετικές επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα.

Παρακάτω παρουσιάζονται ορισμένα διαθέσιμα χαρακτηριστικά μεγέθη για τον δευτερογενή τομέα του Δήμου Παγγαίου. Σημειώνεται ότι ορισμένα στοιχεία είναι εκτιμήσεις βάσει περιφερειακών δεδομένων, καθώς επίσημες στατιστικές σε επίπεδο Δήμου δεν είναι όλες διαθέσιμες:

- Ποσοστό απασχόλησης στον δευτερογενή τομέα Δήμου Παγγαίου: ~15,7% του εργατικού δυναμικού (βιομηχανία–βιοτεχνία).
- Κατανομή επιχειρήσεων κατά μέγεθος: Συντριπτικά μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις (οικογενειακές βιοτεχνίες). Ελάχιστες μεσαίες και μεγάλες μονάδες.
- Σημαντικές βιομηχανικές επιχειρήσεις: Εξαγωγές σε 90 χώρες. Προϊόντα ΠΓΕ με διανομή στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Οικοδομική δραστηριότητα (ενδεικτικό μέγεθος): 160 οικοδομικές άδειες εκδόθηκαν το 2023 – ένδειξη πολύ υψηλού κατασκευαστικού έργου σε εξέλιξη.
- Κλάδοι με εξαγωγικό προσανατολισμό: Λατομικά προϊόντα (μάρμαρα, σχιστόλιθοι) – π.χ. 90%+ της παραγωγής πέτρας διοχετεύεται σε αγορές εκτός τοπικής. Οίνος – εμφιαλωμένα κρασιά Παγγαίου εξάγονται ή πωλούνται πανελλαδικά.

- Εκτιμώμενη συνεισφορά στο ΑΕΠ του Δήμου: Δευτερογενής τομέας < 20% του ΑΕΠ του Δήμου (πρωτογενής και τουρισμός κυριαρχούν). Σημαντική όμως η συμβολή του στις εξαγωγές και στις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου (μέσω οικοδομών).

2.4.2.2.8 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Ο Δήμος Παγγαίου δεν διαθέτει οργανωμένη Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙ.ΠΕ.) εντός των ορίων του. Η πλησιέστερη ΒΙ.ΠΕ. είναι αυτή της Καβάλας στη Νέα Καρβάλη (στα όρια του Δήμου Καβάλας), όπου φιλοξενούνται ορισμένες βαριές βιομηχανίες (λιπάσματα, αποθήκες πετρελαίου κ.α.) – όμως διοικητικά και γεωγραφικά αυτή δεν ανήκει στον Δήμο Παγγαίου. Εντός του Δήμου, οι βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις είναι διάσπαρτες σε διάφορες θέσεις, συνήθως κοντά στους οδικούς άξονες και τους οικισμούς:

- Στην Ελευθερούπολη και πέριξ αυτής συγκεντρώνονται βιοτεχνίες και αποθήκες, καθώς η πόλη λειτουργεί ως διοικητικό και οικονομικό κέντρο. Δεν υπάρχει όμως οργανωμένο βιοτεχνικό πάρκο στην Ελευθερούπολη – οι μονάδες είναι εγκατεστημένες σε ιδιόκτητα οικόπεδα σε βιοτεχνικές ζώνες που ορίζονται από το πολεοδομικό σχέδιο.
- Στην πεδινή ζώνη του Ορφανού (κοντά στην Εγνατία Οδό) έχουν αναπτυχθεί κάποιες βιομηχανικές εγκαταστάσεις που εκμεταλλεύονται την καλή προσβασιμότητα. Η περιοχή του Αγιάσματος–Ορφανίου προσφέρεται για logistics και αγροτική μεταποίηση, και εκεί σχεδιάζεται η αξιοποίηση του βεβαιωμένου γεωθερμικού πεδίου Ακροποτάμου (βλ. παρακάτω).
- Στην παραλιακή ζώνη δεν υπάρχουν μεγάλες βιομηχανίες (λόγω τουριστικής χρήσης γης). Ωστόσο, μικρές μονάδες όπως ελαιουργεία και εγκαταστάσεις επεξεργασίας θαλασσινών/αλιευμάτων λειτουργούν σε παράκτιους οικισμούς σε μικρή κλίμακα.
- Τα λατομεία μαρμάρου και σχιστολίθου βρίσκονται σε ορεινές/ημιορεινές εκτάσεις (π.χ. Κηπιά, κοντά στο Παγγαίο) εντός καθορισμένων λατομικών ζωνών. Διαθέτουν βασικές υποδομές πρόσβασης (αγροτικοί δρόμοι προς τα λατομεία) και συχνά ίδιες μονάδες επεξεργασίας πλησίον του σημείου εξόρυξης.

2.4.2.2.9 ΣΥΝΟΨΗ

Ο δευτερογενής τομέας στον Δήμο Παγγαίου έχει συμπληρωματικό αλλά ουσιαστικό ρόλο στην τοπική οικονομία, με βασικούς άξονες την αγροδιατροφική μεταποίηση, την εξορυκτική δραστηριότητα και την παραγωγή δομικών υλικών. Η έντονη πρωτογενής παραγωγή στηρίζει μονάδες οινοποιίας, τυροκομίας και επεξεργασίας ελαιοκομικών και φρουτοπαραγωγικών προϊόντων, ενώ η ποιότητα των φυσικών πετρωμάτων έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη εξαγωγικού προσανατολισμού στον κλάδο των λατομείων. Παράλληλα, η αυξημένη οικοδομική δραστηριότητα, κυρίως σε τουριστικές ζώνες, ενισχύει τη ζήτηση για σκυρόδεμα, κατασκευές και συναφή επαγγέλματα, επιδρώντας θετικά στην απασχόληση και στην κυκλοφορία κεφαλαίων.

Παρά την ύπαρξη ορισμένων μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων, η συντριπτική πλειοψηφία των μονάδων είναι μικρής κλίμακας και οικογενειακής μορφής, με το 15,7% του εργατικού δυναμικού να απασχολείται στον τομέα. Η συνολική συνεισφορά του στο τοπικό ΑΕΠ παραμένει περιορισμένη (<20%), ωστόσο η σημασία του έγκειται στην αξιοποίηση τοπικών πόρων, την εξαγωγική δραστηριότητα και τη διατήρηση μεταποιητικής ταυτότητας σε στρατηγικά πεδία.

2.4.2.3 ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

2.4.2.3.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

Ο τριτογενής τομέας στον Δήμο Παγγαίου αποτελεί βασικό πεδίο οικονομικής δραστηριότητας, με επίκεντρο τις εμπορικές υπηρεσίες, τον τουρισμό και τη γενικότερη παροχή υπηρεσιών προς τον πληθυσμό. Παρουσιάζει έντονη χωρική διαφοροποίηση, με συγκέντρωση δραστηριοτήτων στην Ελευθερούπολη και εποχικότητα στις παραλιακές ζώνες, ενώ η σύνδεση με την αγροτική παραγωγή και την τουριστική κίνηση προσδίδει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στον τομέα.

Η παρουσίαση περιλαμβάνει τις βασικές κατηγορίες δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα στον δήμο, ξεκινώντας από το λιανικό και χονδρικό εμπόριο και τις σχετικές δομές και υποδομές, καθώς και την κατανομή εμπορικής δραστηριότητας κατά οικιστικό τύπο. Ακολουθεί η παρουσίαση της απασχόλησης και της επιχειρηματικής βάσης, καθώς και των αναπτυξιακών παρεμβάσεων στήριξης της αγοράς. Συμπληρωματικά, παρουσιάζονται οι

υπηρεσίες logistics, ιδιωτικής υγείας και εκπαίδευσης, τραπεζικής και ασφαλιστικής κάλυψης, και τέλος, η τουριστική δραστηριότητα μέσω δεικτών αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας.

2.4.2.3.2 ΕΜΠΟΡΙΟ (ΛΙΑΝΙΚΟ & ΧΟΝΔΡΙΚΟ)

Το εμπόριο – τόσο το λιανικό όσο και το χονδρικό – αποτελεί έναν από τους πιο δυναμικούς υποκλάδους του τριτογενή τομέα στον Δήμο Παγγαίου. Η πλειονότητα των εμπορικών επιχειρήσεων είναι μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου που εξυπηρετούν τις ανάγκες των κατοίκων. Κύρια εμπορική περιοχή είναι η κωμόπολη της Ελευθερούπολης, έδρα του Δήμου Παγγαίου, όπου συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος των καταστημάτων. Στο κέντρο της Ελευθερούπολης υπάρχουν σούπερ μάρκετ, παντοπωλεία, καταστήματα ένδυσης/υπόδησης, καταστήματα ηλεκτρονικών και άλλα ειδών, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα αγαθών και υπηρεσιών. Επίσης, λειτουργεί δημοτική αγορά και λαϊκή αγορά σε τακτική εβδομαδιαία βάση, δίνοντας τη δυνατότητα στους παραγωγούς της περιοχής να διαθέτουν απευθείας τα προϊόντα τους στους καταναλωτές.

Πέρα από την Ελευθερούπολη, εμπορική δραστηριότητα αναπτύσσεται και στα άλλα σημαντικά κέντρα του Δήμου Παγγαίου. Στους παραθαλάσσιους οικισμούς Νέα Πέραμος και Νέα Ηρακλείτσα, καθώς και στον οικισμό Παραλία Οφρυνίου (Τούζλα), υπάρχουν πολλά καταστήματα, ειδικά τροφίμων, εστίασης και τουριστικών ειδών, τα οποία όμως εξυπηρετούν όχι μόνο τους μόνιμους κατοίκους αλλά και την εποχική κίνηση (παραθεριστές και επισκέπτες το καλοκαίρι). Αν και ο τουρισμός ως δραστηριότητα δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας ανάλυσης, αξίζει να σημειωθεί ότι η αυξημένη επισκεψιμότητα τους θερινούς μήνες ενισχύει τον κύκλο εργασιών πολλών εμπορικών καταστημάτων στις παραλιακές αυτές περιοχές.

2.4.2.3.3 ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΔΟΜΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Στον δήμο πραγματοποιούνται παραδοσιακές εμποροπανηγύρεις (εμπορικές πανηγύρεις / παζάρια) κάθε χρόνο σε διάφορες κοινότητες, οι οποίες αποτελούν σημαντικό θεσμό για το τοπικό εμπόριο. Ενδεικτικά, διοργανώνονται μεγάλες εμποροπανηγύρεις στην Παραλία Οφρυνίου στις αρχές Αυγούστου, στη Νέα Πέραμο στα μέσα Αυγούστου και στη Νέα Ηρακλείτσα προς το τέλος Αυγούστου. Σε αυτές συμμετέχουν έμποροι από την ευρύτερη περιοχή προσφέροντας ποικιλία αγαθών σε χιλιάδες επισκέπτες, ενισχύοντας τόσο την τοπική

αγορά όσο και τα έσοδα του Δήμου Παγγαίου. Επιπλέον, λειτουργούν λαϊκές αγορές σε εβδομαδιαία βάση (π.χ. κάθε εβδομάδα στην Ελευθερούπολη και ενδεχομένως σε άλλες δημοτικές ενότητες), όπου οι παραγωγοί διαθέτουν φρέσκα αγροτικά προϊόντα και οι μικροέμποροι είδη ένδυσης, οικιακά κ.λπ.

2.4.2.3.4 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΙΟΥ

Το λιανεμπόριο εντοπίζεται κυρίως στα μεγαλύτερα χωριά και κωμοπόλεις. Η Ελευθερούπολη συγκεντρώνει το ~50% ή και παραπάνω των εμπορικών καταστημάτων του Δήμου Παγγαίου, λειτουργώντας ως εμπορικός κόμβος για όλο τον Δήμο Παγγαίου. Οι κάτοικοι μικρότερων χωριών καλύπτουν βασικές ανάγκες από μίνι μάρκετ και παντοπωλεία εντός των οικισμών τους, αλλά για εξειδικευμένες αγορές συχνά μεταβαίνουν είτε στην Ελευθερούπολη είτε στην πόλη της Καβάλας (20–30 χλμ. ανατολικά). Στις παραλιακές κοινότητες (Ν. Πέραμος, Ν. Ηρακλείτσα, Οφρύνιο) η εμπορική κίνηση είναι έντονη κατά την καλοκαιρινή περίοδο, με πολλά εποχικά καταστήματα, ενώ τον χειμώνα περιορίζεται στις ανάγκες των μονίμων κατοίκων. Στις ημιορεινές και αγροτικές περιοχές του Δήμου Παγγαίου (π.χ. Νικήσιανη, Ποδοχώρι, κ.ά.), το εμπόριο είναι πιο περιορισμένο και επικεντρώνεται σε καταστήματα τροφίμων, καφενεία και είδη πρώτης ανάγκης.

2.4.2.3.5 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Το εμπόριο αποτελεί σημαντικό εργοδότη στον τριτογενή τομέα του Δήμου Παγγαίου. Αν και δεν υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία κατά κλάδο, εκτιμάται ότι εκατοντάδες μικρές επιχειρήσεις λιανικής και χονδρικής δραστηριοποιούνται στην περιοχή, καθιστώντας το εμπόριο έναν από τους μεγαλύτερους εργοδότες υπηρεσιών τοπικά. Συνολικά, ο κλάδος συμβάλλει αποφασιστικά στο εισόδημα των νοικοκυριών και στην τοπική οικονομική δραστηριότητα.

2.4.2.3.6 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Ο Δήμος Παγγαίου έχει αναλάβει διάφορες πρωτοβουλίες στήριξης του εμπορίου. Εκτός από τη διοργάνωση των ετήσιων εμποροπανηγύρεων, τα τελευταία χρόνια εφαρμόστηκαν μέτρα όπως η προσωρινή απαλλαγή τελών χρήσης κοινόχρηστου χώρου για καταστήματα εστίασης (π.χ. δωρεάν παραχώρηση χώρου για τραπεζοκαθίσματα) ως μέτρο ανακούφισης κατά την πανδημία COVID–19. Ο Δήμος Παγγαίου συνεργάζεται με τους τοπικούς εμπορικούς

συλλόγους για την προώθηση της αγοράς (π.χ. «*Λευκές νύχτες*», εκπτώσεις, εορταστικές εκδηλώσεις) και συμμετέχει σε προγράμματα που ενισχύουν την επιχειρηματικότητα. Επιπλέον, μέσω χρηματοδοτήσεων (ΕΣΠΑ, προγράμματα CLLD/LEADER κ.ά.), υποστηρίζονται δράσεις εκσυγχρονισμού καταστημάτων (π.χ. ανακαινίσεις, ενεργειακή αναβάθμιση βιτρινών, ψηφιακά εργαλεία). Στρατηγικός στόχος αποτελεί η σύνδεση του εμπορίου με τον πρωτογενή τομέα – π.χ. η δημιουργία αγορών τοπικών παραγωγών και η προβολή τοπικών προϊόντων – ώστε να διατηρείται μεγαλύτερο μέρος της προστιθέμενης αξίας στην τοπική οικονομία.

2.4.2.3.7 LOGISTICS

Σε ό,τι αφορά τις εμπορευματικές μεταφορές (logistics), στον δήμο δραστηριοποιούνται μερικές μικρές μεταφορικές επιχειρήσεις και στόλοι φορτηγών που εξυπηρετούν κυρίως τη διακίνηση αγροτικών προϊόντων. Οι τοπικοί αγρότες και επιχειρηματίες χρησιμοποιούν φορτηγά οχήματα για να μεταφέρουν προϊόντα (π.χ. σταφύλια, καπνά) προς μεταποιητικές μονάδες ή σε αγορές χονδρικής (λαχαναγορές, εξαγωγείς). Ωστόσο, δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή κάποιο μεγάλο κέντρο logistics ή οργανωμένος εμπορευματικός σταθμός εντός του Δήμου Παγγαίου. Η εγγύτητα με το αστικό κέντρο της Καβάλας σημαίνει ότι πολλές υπηρεσίες logistics (π.χ. πρακτορεία ταχυμεταφορών, μεγάλες αποθήκες) εδρεύουν στην Καβάλα και εξυπηρετούν την περιοχή εξ αποστάσεως.

2.4.2.3.8 ΙΔΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Στον ιδιωτικό τομέα υγείας, η παρουσία είναι περιορισμένη και επικεντρώνεται κυρίως σε ιδιωτικά ιατρεία μεμονωμένων γιατρών και σε φαρμακεία. Στην Ελευθερούπολη λειτουργούν αρκετά ιατρεία (π.χ. παθολόγων, καρδιολόγου, μικροβιολογικό εργαστήριο για διαγνωστικές εξετάσεις, φυσικοθεραπευτήριο κ.λπ.), τα οποία παρέχουν επιλογές στους ασθενείς που θέλουν να επισκεφθούν ειδικό χωρίς την αναμονή του δημόσιου συστήματος. Παράλληλα, υπάρχουν φαρμακεία σε όλες τις μεγαλύτερες κοινότητες, έτσι ώστε οι πολίτες να μπορούν να προμηθεύονται φάρμακα τοπικά. Δεν υπάρχει ιδιωτική κλινική ή νοσοκομείο εντός του Δήμου Παγγαίου – οι πλησιέστερες ιδιωτικές δομές δευτεροβάθμιας περίθαλψης βρίσκονται στην πόλη της Καβάλας.

2.4.2.3.9 ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στον ιδιωτικό τομέα της εκπαίδευσης, δεν υφίστανται ιδιωτικά σχολεία πρωτοβάθμιας / δευτεροβάθμιας. Ωστόσο, λειτουργεί πληθώρα από φροντιστήρια (κέντρα μελέτης για μαθητές Γυμνασίου/Λυκείου) και κέντρα ξένων γλωσσών στις μεγαλύτερες κωμοπόλεις, ιδιαίτερα στην Ελευθερούπολη. Αυτά εξυπηρετούν την συμπληρωματική εκπαίδευση των μαθητών (προετοιμασία για πανελλήνιες εξετάσεις, εκμάθηση αγγλικών/γερμανικών κ.λπ.).

2.4.2.3.10 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στον Δήμο Παγγαίου (τράπεζες, ασφάλειες κ.λπ.) είναι παρούσες σε μικρή κλίμακα, αντανακλώντας το μέγεθος και τα χαρακτηριστικά μιας κατά βάση αγροτικής και ημιαστικής περιοχής. Η πρόσβαση των κατοίκων σε τραπεζικές υπηρεσίες εξυπηρετείται τόσο από τα τοπικά τραπεζικά καταστήματα όσο και – εν μέρει – από την εγγύτητα του αστικού κέντρου της Καβάλας.

Επιπλέον τραπεζικές υπηρεσίες προσφέρονται μέσω ATM που έχουν τοποθετηθεί και σε άλλους οικισμούς – για παράδειγμα, στη Νέα Πέραμο και στη Νέα Ηρακλείτσα (λόγω τουριστικής κίνησης) υπάρχουν ATMs κατά τους θερινούς μήνες, ενώ μόνιμα λειτουργεί ATM στην περιοχή του Οφρυνίου. Ωστόσο, μεγάλο μέρος των συναλλαγών πλέον γίνεται ηλεκτρονικά: η διείσδυση του e–banking έχει αυξηθεί, κι έτσι ακόμα και οι δημότες απομακρυσμένων χωριών μπορούν να εξυπηρετηθούν χωρίς να μετακινηθούν. Ο Δήμος σε συνεργασία με τις τράπεζες έχει κατά καιρούς ζητήσει τη διατήρηση της τραπεζικής παρουσίας τοπικά, καθώς η τάση συγχωνεύσεων έχει οδηγήσει σε κλείσιμο πολλών υποκαταστημάτων στην ύπαιθρο τα τελευταία χρόνια.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Δεν υπάρχουν γραφεία μεγάλων ασφαλιστικών εταιρειών εντός του Δήμου Παγγαίου, αλλά οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από τοπικούς ασφαλιστικούς πράκτορες/διαμεσολαβητές. Στην Ελευθερούπολη εδρεύουν μερικά ασφαλιστικά γραφεία που προσφέρουν συμβόλαια αυτοκινήτου, κατοικίας, υγείας κ.λπ. για λογαριασμό μεγάλων εταιρειών. Παρομοίως, τραπεζοασφαλιστικά προϊόντα (ασφάλειες μέσω τραπεζών) διατίθενται στα τοπικά τραπεζικά υποκαταστήματα. Έτσι, ενώ δεν υπάρχει φυσική παρουσία ασφαλιστικών οργανισμών, η

αγορά καλύπτεται από τους αντιπροσώπους και τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες (πολλοί δημότες συνάπτουν ασφαλίσεις online ή μέσω τηλεφώνου πλέον).

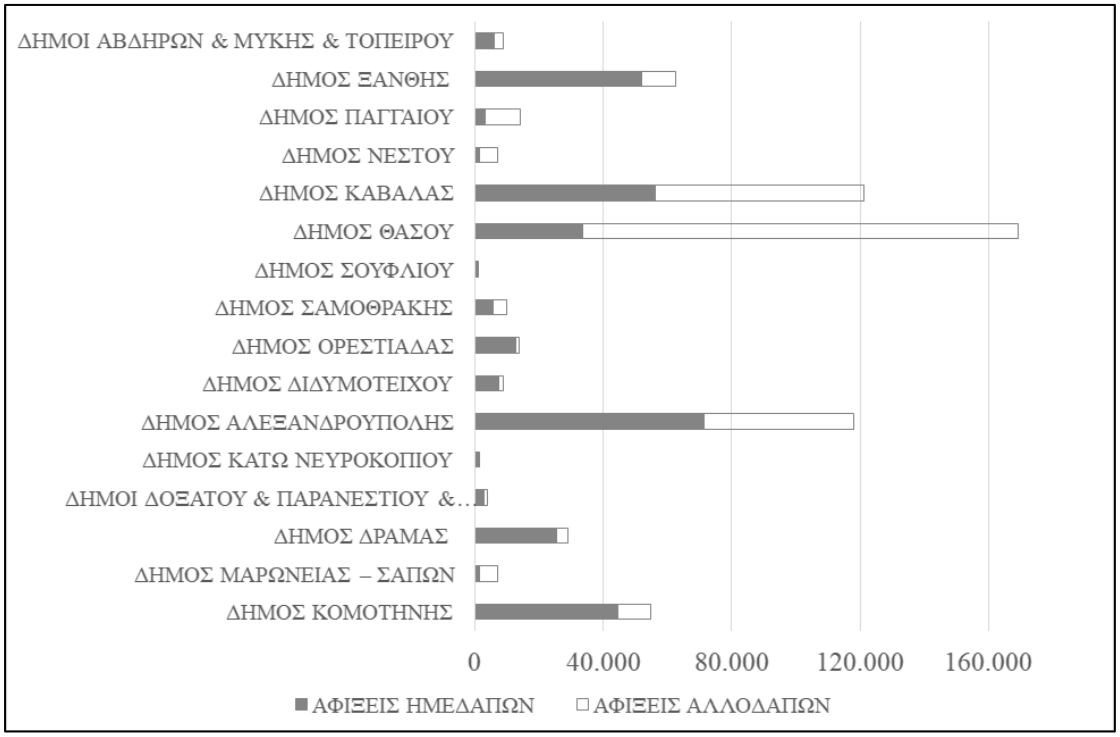
2.4.2.3.11 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Αφίξεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ και καταλυμάτων σύντομης διαμονής)

Ο Δήμος Παγγαίου, εντός της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας, καταγράφει συνολικά 13.989 αφίξεις, εκ των οποίων 3.230 προέρχονται από ημεδαπούς επισκέπτες και 10.759 από αλλοδαπούς (βλ. Πίνακα 20, Παράρτημα). Οι αφίξεις αυτές αντιστοιχούν στο 9,85% του συνόλου των αφίξεων της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας (141.980) και στο 2,22% του συνόλου των αφίξεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (630.606). Πιο αναλυτικά, οι αφίξεις ημεδαπών στον Δήμο Παγγαίου αποτελούν το 5,31% των αντίστοιχων αφίξεων στην ΠΕ Καβάλας (60.870) και το 0,99% του συνόλου στην Περιφέρεια (325.594), ενώ οι αφίξεις αλλοδαπών αντιστοιχούν στο 13,26% των αφίξεων αλλοδαπών στην ΠΕ Καβάλας (81.110) και στο 3,53% του συνόλου στην Περιφέρεια (305.012).

Η σύγκριση με τον Δήμο Καβάλας (121.040 αφίξεις) και τον Δήμο Θάσου (169.204 αφίξεις) αναδεικνύει σημαντικές διαφορές στην τουριστική δραστηριότητα, τόσο σε απόλυτους αριθμούς όσο και στη σύνθεση τουριστικού κοινού. Στους παραπάνω δήμους παρατηρείται υψηλότερος όγκος αφίξεων και πιο ανεπτυγμένες υποδομές. Ο Δήμος Παγγαίου, αν και ενσωματώνει μια υπαρκτή τουριστική ροή, εμφανίζει χαμηλότερες τιμές σε σχέση με τα διοικητικά κέντρα της Περιφέρειας (όπως οι δήμοι Αλεξανδρούπολης, Καβάλας, Κομοτηνής και Ξάνθης), αλλά προηγείται αρκετών μικρότερων ή περιφερειακών δήμων ως προς τον συνολικό αριθμό επισκεπτών, όπως ο Δήμος Νέστου (6.951), ο Δήμος Μαρώνειας–Σαππών (7.242), οι Δήμοι Δοξάτου, Παρανεστίου και Προσοτσάνης (3.989), ο Δήμος Σουφλίου (1.072), ο Δήμος Κάτω Νευροκοπίου (1.342), ο Δήμος Διδυμοτείχου (8.758), ο Δήμος Ορεστιάδας (13.623) και οι Δήμοι Αβδήρων, Μύκης και Τοπειρού (8.762) (βλ. Γράφημα 5).

Γράφημα 5: Αφίξεις Τουριστών στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου στους Δήμους της Περιφέρειας ΑΜΘ (2022)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2022), Ίδια Επεξεργασία

Η αναλογία των αλλοδαπών αφίξεων στον Δήμο Παγγαίου σε σχέση με τους ημεδαπούς υποδηλώνει διαφοροποιημένο προφίλ τουριστικής ζήτησης, με ιδιαίτερη εξάρτηση από επισκέπτες εκτός Ελλάδας. Το στοιχείο αυτό μπορεί να συνδέεται με τη γεωγραφική θέση του Δήμου, τις πολιτισμικές του αναφορές ή το είδος των παρεχόμενων τουριστικών εμπειριών. Παράλληλα, η σχετική υπεροχή σε αλλοδαπές αφίξεις εντός της ίδιας ΠΕ καταγράφεται ως ένδειξη στοχευμένου ενδιαφέροντος, χωρίς όμως να συνοδεύεται από ανάλογο συνολικό όγκο επισκεπτών. Η παρουσία του Δήμου Παγγαίου εντός της περιφερειακής τουριστικής κατανομής διαμορφώνεται ως σταθερή αλλά περιορισμένη σε μέγεθος, με εμφανείς αποκλίσεις από τους κύριους τουριστικούς πόλους της Περιφέρειας.

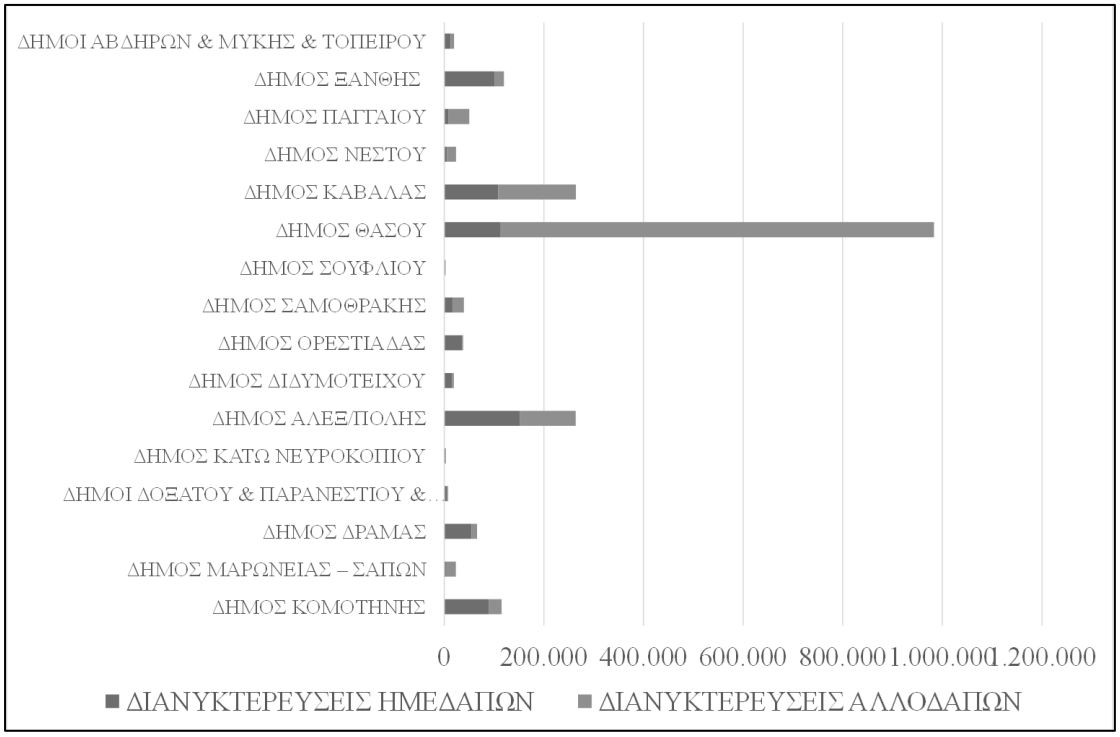
Διανυκτερεύσεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ και καταλυμάτων σύντομης διαμονής)

Ο Δήμος Παγγαίου, με βάση τα στοιχεία διανυκτερεύσεων, καταγράφει συνολικά 50.050 διανυκτερεύσεις, εκ των οποίων 8.740 προέρχονται από ημεδαπούς και 41.310 από αλλοδαπούς επισκέπτες (βλ. Πίνακα 21, Παράρτημα). Οι διανυκτερεύσεις αυτές αντιστοιχούν στο 14,82% του συνόλου των διανυκτερεύσεων της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας (337.745) και στο 2,46% του συνολικού αριθμού διανυκτερεύσεων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (2.036.923). Πιο αναλυτικά, οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών στον Δήμο Παγγαίου αποτελούν το 7,15% των διανυκτερεύσεων ημεδαπών στην ΠΕ Καβάλας (122.282) και το 1,21% του περιφερειακού συνόλου (725.078), ενώ οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών αντιστοιχούν στο 19,17% της ΠΕ Καβάλας (215.463) και στο 3,15% της Περιφέρειας (1.311.845).

Η σύγκριση των διανυκτερεύσεων με τις αφίξεις δείχνει ότι στον Δήμο Παγγαίου αναλογούν κατά μέσο όρο 3,58 διανυκτερεύσεις κατά επισκέπτη, αριθμός που υποδηλώνει μέση διάρκεια παραμονής συγκριτικά υψηλότερη από αυτήν αρκετών όμορων ή όμοιων πληθυσμιακά δήμων. Αντιπαραβολικά, ο Δήμος Καβάλας καταγράφει 264.170 διανυκτερεύσεις για 121.040 αφίξεις, με μέση διάρκεια παραμονής 2,18 διανυκτερεύσεις κατά επισκέπτη, ενώ ο Δήμος Θάσου καταγράφει 983.383 διανυκτερεύσεις για 169.204 αφίξεις, με λόγο 5,81 διανυκτερεύσεων κατά επισκέπτη, που συνιστά την υψηλότερη τιμή στην Περιφέρεια.

Σε σύγκριση με δήμους με παρόμοιο ή μικρότερο όγκο αφίξεων, ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει αυξημένη διάρκεια παραμονής. Για παράδειγμα, ο Δήμος Νέστου έχει 23.525 διανυκτερεύσεις για 6.951 αφίξεις (περίπου 3,38 διανυκτερεύσεις κατά επισκέπτη), ο Δήμος Μαρώνειας–Σαππών 23.283 διανυκτερεύσεις για 7.242 αφίξεις (3,21), ενώ οι Δήμοι Δοξάτου, Παρανεστίου και Προσοτσάνης καταγράφουν 7.630 διανυκτερεύσεις για 3.989 αφίξεις (1,91). Ο Δήμος Ξάνθης, με 62.687 αφίξεις και 119.519 διανυκτερεύσεις, εμφανίζει μέσο όρο 1,91, ενώ ο Δήμος Κομοτηνής, με 54.690 αφίξεις και 114.758 διανυκτερεύσεις, φτάνει στις 2,10 διανυκτερεύσεις κατά επισκέπτη.

Γράφημα 6: Διανυκτερεύσεις Ημεδαπών και Αλλοδαπών στους Δήμους της Περιφέρειας ΑΜΘ (2022)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2022), Ίδια Επεξεργασία

Ο Δήμος Παγγαίου επομένως κατατάσσεται σε ενδιάμεση θέση όχι μόνο ως προς τον συνολικό αριθμό διανυκτερεύσεων (βλ. Γράφημα 6) αλλά και ως προς τη μέση διάρκεια παραμονής, η οποία είναι υψηλότερη από το μέσο όρο αρκετών χερσαίων δήμων της Περιφέρειας και υποδεικνύει σταθερότερο χαρακτήρα επισκεψιμότητας. Η δε συντριπτική πλειοψηφία των διανυκτερεύσεων προέρχεται από αλλοδαπούς επισκέπτες, σε ποσοστό 82,53%, γεγονός που διαμορφώνει ειδικά χαρακτηριστικά τουριστικής συμπεριφοράς και απαιτεί προσαρμοσμένες παρεμβάσεις στη διαχείριση και προβολή του τουριστικού προϊόντος.

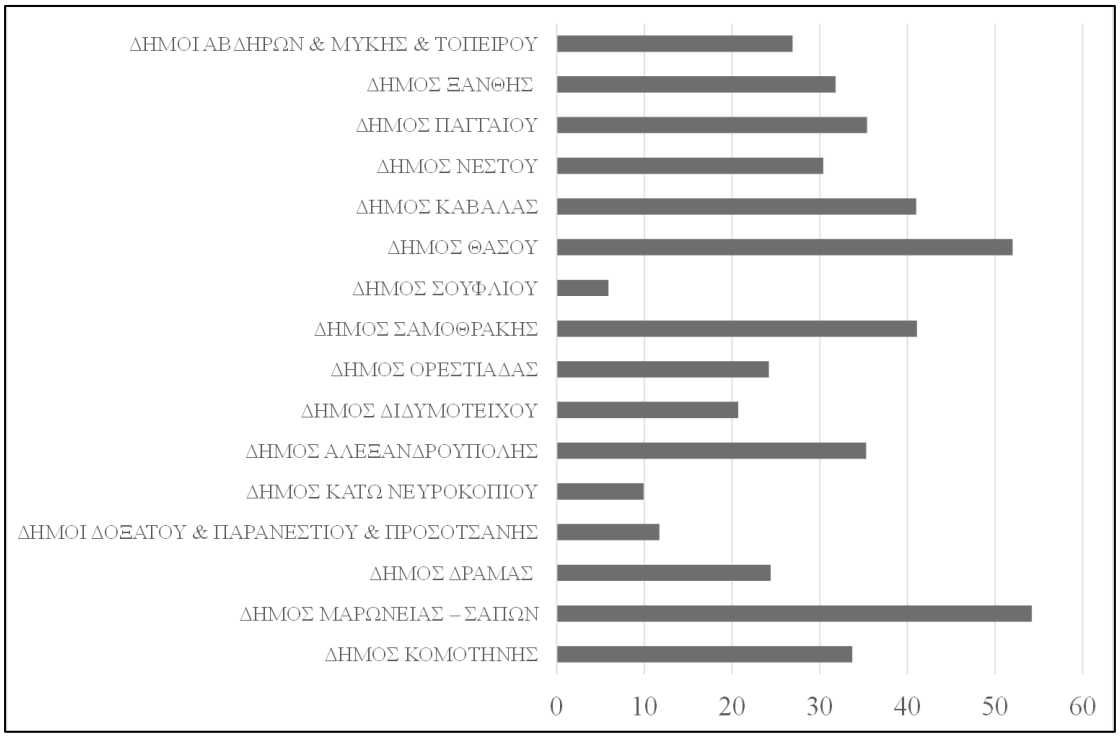
Πληρότητα κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ και καταλυμάτων σύντομης διαμονής)

Ο Δήμος Παγγαίου καταγράφει ποσοστό πληρότητας κλινών 35,4%, τιμή που τον τοποθετεί κοντά στον μέσο όρο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ο οποίος

ανέρχεται στο 40,1% (βλ. Πίνακα 22, Παράρτημα). Σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας (39,1%) και σε σύγκριση με τον Δήμο Καβάλας (41,0%), ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζεται ελαφρώς χαμηλότερα, χωρίς ωστόσο να υπολείπεται σημαντικά. Αντίστοιχα, είναι σημαντικά υψηλότερος από τον Δήμο Νέστου (30,4%), ο οποίος επίσης εντάσσεται στην ίδια ΠΕ.

Η τιμή πληρότητας στον Δήμο Παγγαίου είναι υψηλότερη από αυτήν αρκετών χερσαίων δήμων της Περιφέρειας, όπως του Δήμου Κομοτηνής (33,7%), του Δήμου Ξάνθης (31,8%), του Δήμου Αλεξανδρούπολης (35,3%) και του Δήμου Ορεστιάδας (24,2%). Παράλληλα, υπερτερεί και έναντι της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου συνολικά (32,0%) και της ΠΕ Ξάνθης (31,0%), καθώς και έναντι της ΠΕ Δράμας (20,9%), με επιμέρους δήμους να καταγράφουν πολύ χαμηλές πληρότητες (όπως οι Δήμοι Κάτω Νευροκοπίου με 9,9%, Σουφλίου με 5,9% και Δοξάτου, Παρανεστίου και Προσοτσάνης με 11,7%) (Βλ. Γράφημα 7).

Γράφημα 7: Ποσοστό Πληρότητας Καταλυμάτων στους Δήμους της Περιφέρειας ΑΜΘ (2022)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2022), Ίδια Επεξεργασία

Η πληρότητα κλινών στον Δήμο Παγγαίου βρίσκεται πλησιέστερα στην τιμή του Δήμου Αλεξανδρούπολης (35,3%) και εντός της ομάδας δήμων με μεσαίου επιπέδου απόδοση, χωρίς ακραίες τιμές. Ωστόσο, υστερεί αισθητά έναντι των υψηλότερων τιμών που καταγράφονται στον Δήμο Θάσου (52,0%) και στον Δήμο Μαρώνειας–Σαππών (54,2%), που αποτελούν τις κορυφαίες επιδόσεις στην Περιφέρεια.

Η θέση του Δήμου Παγγαίου στο σύνολο των δεικτών – αφίξεων, διανυκτερεύσεων, μέσης διάρκειας παραμονής και πληρότητας – σκιαγραφεί ένα προφίλ συγκρατημένης, σταθερής τουριστικής δραστηριότητας, με ικανοποιητική χρήση δυναμικού αλλά περιθώρια αξιοποίησης. Η τιμή πληρότητας κλινών, σε συνδυασμό με τη διάρκεια παραμονής (3,58 διανυκτερεύσεις κατά επισκέπτη), δηλώνει επαρκή απόδοση υφιστάμενων υποδομών, δίχως φαινόμενα υπερφόρτωσης ή υποαξιοποίησης.

2.4.2.3.12 ΣΥΝΟΨΗ

Ο τριτογενής τομέας στον Δήμο Παγγαίου διαμορφώνει το πιο πολυσχιδές και εκτεταμένο πεδίο υπηρεσιών στην τοπική οικονομία, με κυρίαρχες δραστηριότητες το εμπόριο, την τουριστική εξυπηρέτηση, καθώς και τις χρηματοπιστωτικές, μεταφορικές και κοινωνικές υπηρεσίες. Η εμπορική δραστηριότητα εστιάζει κυρίως σε μικρές επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου, συγκεντρωμένες στην Ελευθερούπολη και στους παραθαλάσσιους οικισμούς, με έντονη εποχικότητα και υποστήριξη από υποδομές όπως λαϊκές αγορές και εμποροπανηγύρεις. Το εμπόριο αποτελεί σταθερό εργοδότη, με εκατοντάδες ενεργές επιχειρήσεις και σημαντική συμβολή στην τοπική κατανάλωση και απασχόληση.

Ο τουριστικός τομέας παρουσιάζει σταθερή αλλά μεσαίας κλίμακας δραστηριότητα, με κυρίαρχη παρουσία αλλοδαπών επισκεπτών (82,5% των διανυκτερεύσεων), μέση διάρκεια παραμονής 3,58 διανυκτερεύσεις και πληρότητα κλινών 35,4%. Συμπληρωματικά, ο τριτογενής τομέας καλύπτει βασικές ανάγκες των πολιτών μέσω ιδιωτικών ιατρείων, φαρμακείων, φροντιστηρίων και τραπεζικών υποκαταστημάτων, με περιορισμένη παρουσία μεγάλων δομών. Οι μεταφορικές υπηρεσίες εξυπηρετούν κυρίως αγροτικά προϊόντα, ενώ η υποστήριξη μέσω τοπικών ασφαλιστικών διαμεσολαβητών και ψηφιακών εργαλείων ολοκληρώνει το προφίλ ενός τομέα που, παρότι κατακερματισμένος και μικρής κλίμακας, αποτελεί κρίσιμο παράγοντα σταθερότητας και ενδογενούς ανάπτυξης της περιοχής.

2.4.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

2.4.3.1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

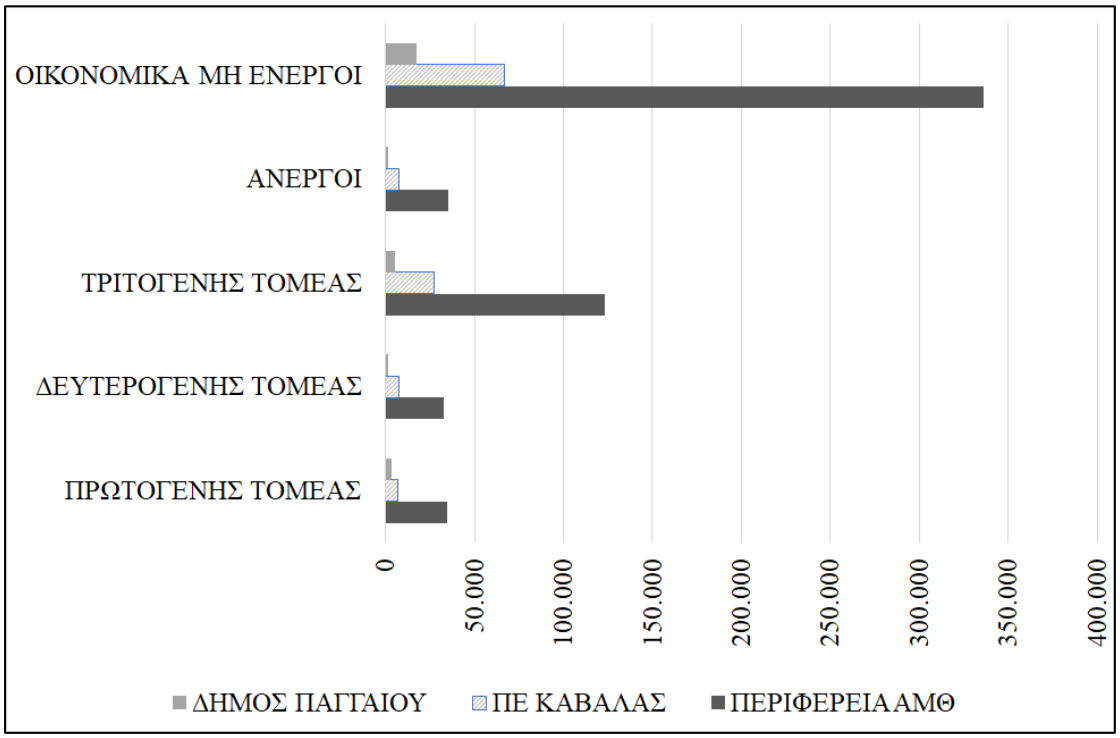
Η ενότητα εξετάζει τη σύνθεση του οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού στον Δήμο Παγγαίου, καθώς και την κατανομή της απασχόλησης κατά τομέα δραστηριότητας (πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή). Με βάση τα δεδομένα της Απογραφής του 2021, αναλύονται χωρικά οι διακυμάνσεις στην ένταση και τον τύπο της οικονομικής δραστηριότητας κατά Δημοτική Ενότητα, ενώ εντοπίζονται οι τομείς συγκέντρωσης του εργατικού δυναμικού και οι τοπικές διαφοροποιήσεις. Μέσω συγκρίσεων με την ΠΕ Καβάλας και την Περιφέρεια ΑΜΘ, η ενότητα αναδεικνύει τη σχετική θέση του Δήμου στον περιφερειακό παραγωγικό χάρτη, προσφέροντας ορισμένες ενδείξεις για τον ρόλο και τις προκλήσεις της τοπικής απασχόλησης.

2.4.3.1.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΑ

Η απασχόληση στον Δήμο Παγγαίου αποτυπώνεται ως μια σύνθετη και γεωγραφικά διαφοροποιημένη πραγματικότητα, όπου ο πρωτογενής τομέας αποτελεί βασικό πυλώνα της τοπικής οικονομίας. Με συνολικό πληθυσμό 29.508 κατοίκους, οι οικονομικά ενεργοί ανέρχονται σε 12.176 άτομα (41,3%), ενώ το σύνολο των απασχολουμένων φτάνει τα 10.400 άτομα, δηλαδή περίπου το 35% του πληθυσμού. Από αυτούς, οι 3.325 δραστηριοποιούνται στον πρωτογενή τομέα (βλ. Πίνακα 23, Παράρτημα και Γράφημα 8).

Η ενδοδημοτική ανάλυση αποκαλύπτει σημαντικές διαφοροποιήσεις. Οι δημοτικές ενότητες Ελευθερών και Ορφανού εμφανίζουν την υψηλότερη συγκέντρωση αγροτικής απασχόλησης, τόσο απόλυτα όσο και αναλογικά. Στην Ενότητα Ορφανού, το 56% των απασχολουμένων εργάζεται στον πρωτογενή τομέα, με επίκεντρο οικισμούς όπως το Οφρύνιο και η Κάριανη. Αντίστοιχα, στην Ενότητα Ελευθερών παρατηρείται αυξημένη παρουσία γεωργικής δραστηριότητας, κυρίως στην Ελαιοχώρι και την Ελευθερούπολη. Στον αντίποδα, η ΔΕ Ελευθερούπολης παρουσιάζει σαφώς αστικοποιημένο προφίλ, με κυριαρχία του τριτογενούς τομέα και χαμηλή συμμετοχή στον πρωτογενή. Αυτές οι διακυμάνσεις υποδεικνύουν διαφορετικές παραγωγικές δομές και κοινωνικά προφίλ εντός του Δήμου Παγγαίου.

Γράφημα 8: Απασχόληση Κατά Τομέα και Διοικητική Ενότητα (2021)

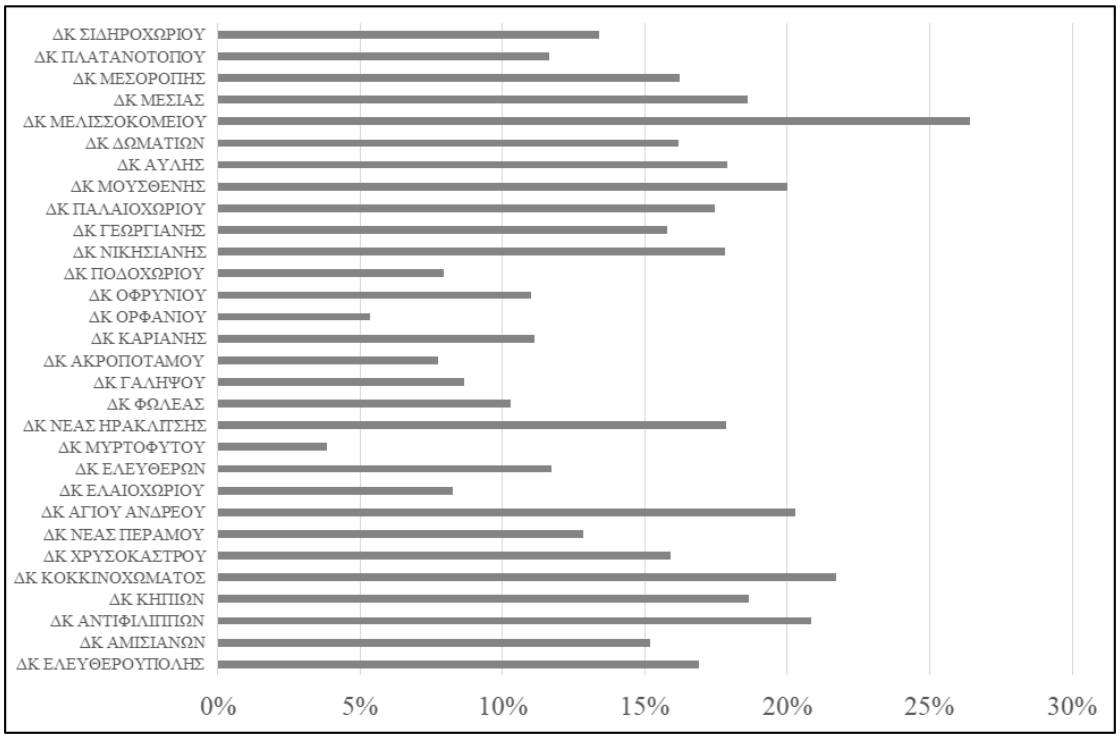

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Ιδιαίτερη σημασία έχει η σύνδεση της απασχόλησης με τη δημογραφική και κοινωνική δυναμική. Πολλές κοινότητες με έντονη αγροτική απασχόληση παρουσιάζουν παράλληλα σημάδια πληθυσμιακής γήρανσης και περιορισμένης οικονομικής διαφοροποίησης, ενισχύοντας τη δομική εξάρτηση από τη γεωργία ως μέσο επιβίωσης.

Η ανεργία, που αγγίζει τα 1.779 άτομα στον δήμο, κατανέμεται ανομοιογενώς και φαίνεται να συσχετίζεται με την έλλειψη εναλλακτικών επαγγελματικών διεξόδων σε μικρούς ημιαστικούς και αγροτικούς οικισμούς (Γράφημα 9).

Γράφημα 9: Κατανομή Ποσοστού Ανεργίας Κατά Δημοτική Ενότητα (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Ο Δήμος Παγγαίου, επομένως, διατηρεί ισχυρή εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα τόσο σε απόλυτους αριθμούς όσο και ως ποσοστό της τοπικής απασχόλησης, ιδίως σε δημοτικές ενότητες με ημιορεινά και παραδοσιακά χαρακτηριστικά. Ταυτόχρονα, εμφανίζει στοιχεία παραγωγικής μονομέρειας, που καθιστούν την τοπική οικονομία ευάλωτη σε εξωτερικές μεταβολές (όπως οι τιμές αγροτικών προϊόντων, οι καιρικές συνθήκες ή η πρόσβαση σε ενισχύσεις).

Σε συγκριτικό επίπεδο, ο Δήμος Παγγαίου συνεισφέρει το 25% περίπου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της ΠΕ Καβάλας (12.176 από 49.077 άτομα) και πάνω από το 28% των απασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα της Περιφερειακής Ενότητας (3.325 από 6.952 άτομα). Σε επίπεδο Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΠΑΜΘ), που συγκεντρώνει 34.478 άτομα στον πρωτογενή τομέα, η Δήμος Παγγαίου καλύπτει σχεδόν το 9,6% της αγροτικής απασχόλησης, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από το πληθυσμιακό του βάρος (5,2%). Αυτά τα συγκριτικά δεδομένα υπογραμμίζουν την έντονη γεωργική εξειδίκευση

του Δήμου, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι η ΠΕ Καβάλας στο σύνολό της εμφανίζει μεγαλύτερη εξάρτηση από τον τριτογενή τομέα, ενώ η ΠΑΜΘ χαρακτηρίζεται από πιο εξισορροπημένο παραγωγικό ιστό με ισχυρές γεωργικές βάσεις κυρίως στους πεδινούς νομούς.

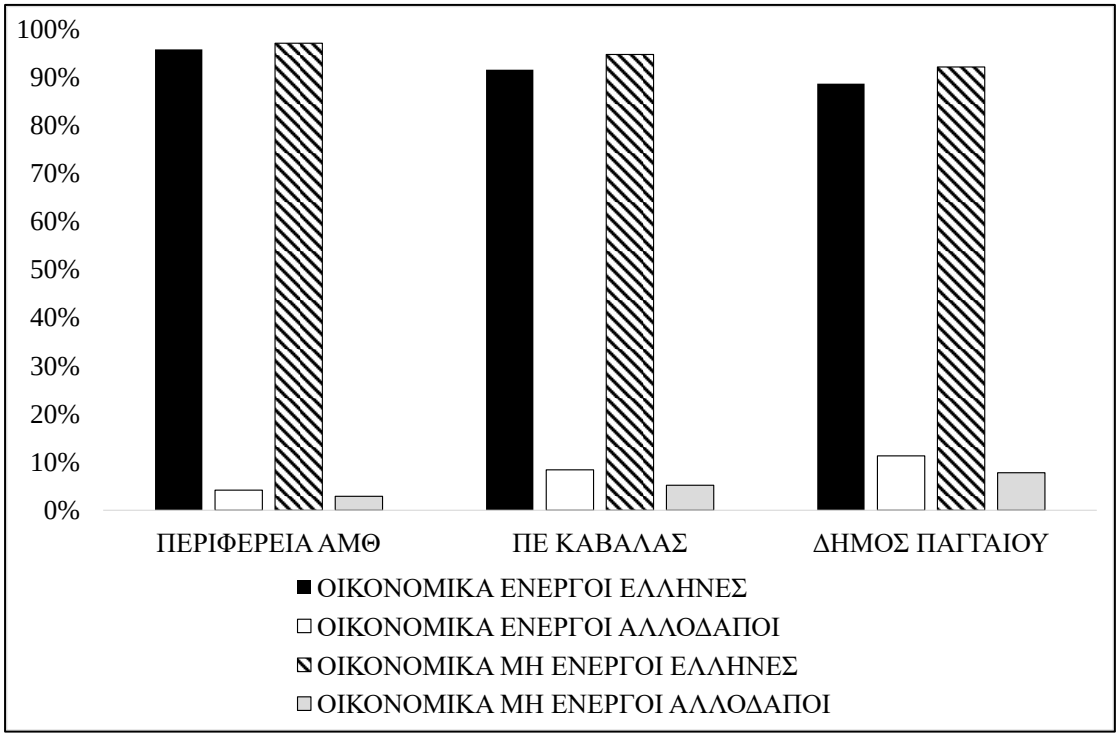
Συμπερασματικά, ο Δήμος Παγγαίου αναδεικνύεται ως κομβικό σημείο αγροτικής απασχόλησης, με χωρικά ενισχυμένη παρουσία γεωργικής δραστηριότητας, έντονη ενδοδημοτική διαφοροποίηση και δυναμική που υπερβαίνει τον μέσο περιφερειακό όρο.

2.4.3.1.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

Η κατανομή του πληθυσμού στον Δήμο Παγγαίου ως προς την ιθαγένεια ή καταγωγή καταδεικνύει τη σημαίνουσα παρουσία αλλοδαπών ή γεννημένων εκτός Ελλάδας ατόμων, οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά στην τοπική οικονομία. Περίπου το 9,3% του συνολικού πληθυσμού έχει γεννηθεί εκτός Ελλάδας (2.738 άτομα), ωστόσο στους οικονομικά ενεργούς το ποσοστό αυτό αυξάνεται στο 11,3%, υποδηλώνοντας ότι οι αλλοδαποί και οι μετανάστες αποτελούν κρίσιμο τμήμα του εργατικού δυναμικού του Δήμου. Αντίθετα, στους οικονομικά μη ενεργούς η αναλογία είναι μικρότερη (7,8%), γεγονός που μαρτυρά ότι οι μετανάστες που ζουν στον Δήμο Παγγαίου εντάσσονται πρωτίστως μέσω της εργασίας (βλ. Πίνακα 24, Παράρτημα, Γράφημα 10).

Η ενδοδημοτική κατανομή αποκαλύπτει έντονες διαφοροποιήσεις: οι παραλιακές και καλλιεργητικά εντατικές κοινότητες, όπως η Νέα Πέραμος, το Οφρύνιο, η Μυρτοφύτου και η Φωλεά, καταγράφουν τις υψηλότερες συγκεντρώσεις κατοίκων εξωτερικής καταγωγής, οι οποίοι συνθέτουν έως και το 25–30% των οικονομικά ενεργών. Αντίθετα, στις ημιορεινές και παραδοσιακά ελληνικές κοινότητες (Νικήσιανη, Γεωργιανή, Δωματίων, Μεσιάς), οι πληθυσμοί αλλοδαπής καταγωγής είναι αμελητέοι.

Γράφημα 10: Οικονομικά Ενεργοί και Μη Ενεργοί Κατά Ευρύτερη Διοικητική Ενότητα (2021)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Συγκριτικά με την ΠΕ Καβάλας, ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει μεγαλύτερη ένταση αλλοδαπής συμμετοχής στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό (11,3% έναντι 8,4%), ενώ υπερβαίνει και τον μέσο όρο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, ο οποίος είναι μόλις 4,2%. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει τον ρόλο του Δήμου Παγγαίου ως βασικού πεδίου εγκατάστασης και απασχόλησης εργατών γης και αγροτικής εργασίας μεταναστευτικής προέλευσης.

Η εικόνα που προκύπτει είναι αυτή μιας τοπικής οικονομίας όπου η αγροτική παραγωγή εξαρτάται σε κρίσιμο βαθμό από αλλοδαπό εργατικό δυναμικό, κυρίως στις ενότητες με υψηλή ένταση εποχικών καλλιεργειών. Η πραγματικότητα αυτή δημιουργεί τόσο αναπτυξιακές ευκαιρίες, όσο και κοινωνικές και διοικητικές προκλήσεις, ιδίως ως προς την κατοχύρωση εργασιακών δικαιωμάτων, την ενσωμάτωση και την τοπική συνοχή. Η ανάγκη για θεσμικά διασφαλισμένη ένταξη, προγράμματα κοινωνικής υποστήριξης και αναγνώρισης της

συνεισφοράς των αλλοδαπών είναι πλέον περισσότερο από εμφανής στο τοπικό επίπεδο του Δήμου Παγγαίου.

2.4.3.1.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η ανάλυση του εκπαιδευτικού επιπέδου στον Δήμο Παγγαίου καταδεικνύει μια σαφή σύνδεση μεταξύ του βαθμού εκπαίδευσης και της ένταξης του πληθυσμού στην οικονομική δραστηριότητα. Οι οικονομικά ενεργοί παρουσιάζουν αισθητά υψηλότερα ποσοστά ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης σε σχέση με τους μη ενεργούς: το 20,2% των ενεργών διαθέτει τίτλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, έναντι μόλις 5,9% στους μη ενεργούς. Αντίστροφα, στους οικονομικά μη ενεργούς κυριαρχούν τα χαμηλότερα μορφωτικά επίπεδα, με απολυτήριο δημοτικού ή κατώτερο (άνω του 56%), γεγονός που υποδηλώνει ότι το εκπαιδευτικό υπόβαθρο συνιστά βασικό παράγοντα συμμετοχής στην αγορά εργασίας (βλ. Πίνακες 25 και 26, Παράρτημα).

Ενδοδημοτικά, οι διαφοροποιήσεις είναι έντονες. Η ΔΕ Ελευθερούπολης, ως η πιο αστικοποιημένη ενότητα, καταγράφει τη μεγαλύτερη αναλογία οικονομικά ενεργών με ανώτερη εκπαίδευση (24%), ενώ σε αγροτικές Δημοτικές Ενότητες όπως Πιερέων, Παγγαίου και Ορφανού, οι ενεργοί πληθυσμοί έχουν σαφώς χαμηλότερη εκπαιδευτική στάθμη και υψηλότερη εξάρτηση από επαγγελματική ή τεχνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι μη ενεργοί αυτών των αγροτικών περιοχών παρουσιάζουν ιδιαίτερα αυξημένα ποσοστά χαμηλής εκπαίδευσης ή ακόμη και αναλφαβητισμού, ενισχύοντας την εικόνα ενός δομικά αποκλεισμένου αγροτικού πληθυσμού από τις σύγχρονες μορφές απασχόλησης.

Σε σύγκριση με την ΠΕ Καβάλας και την Περιφέρεια ΑΜΘ, ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει χαμηλότερα ποσοστά τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στους οικονομικά ενεργούς (20,2% έναντι 29,9% στην ΠΕ Καβάλας και 28,8% στην ΑΜΘ), αλλά υψηλότερα ποσοστά αποφοίτων δημοτικού ή χαμηλότερων βαθμίδων. Παράλληλα, το ποσοστό μη ενεργών με χαμηλό ή ανύπαρκτο μορφωτικό επίπεδο είναι μεγαλύτερο στον Δήμο Παγγαίου (56%) συγκριτικά με την ΠΕ Καβάλας (48,1%) και την Περιφέρεια (51,3%).

Η διαστρωμάτωση αυτή υποδεικνύει έναν δομικό εκπαιδευτικό φραγμό που επηρεάζει την ένταξη στην εργασία, ιδιαίτερα σε περιοχές αγροτικού χαρακτήρα. Τα χαμηλά επίπεδα εκπαίδευσης περιορίζουν όχι μόνο την απασχολησιμότητα, αλλά και την πρόσβαση σε

χρηματοδοτικά εργαλεία, την καινοτομία στην παραγωγή και τη δυνατότητα αναβάθμισης του πρωτογενούς τομέα.

2.4.3.1.5 ΣΥΝΟΨΗ

Ο Δήμος Παγγαίου αναδεικνύεται ως ένας δυναμικός αλλά δομικά άνισος αγροτικός χώρος, στον οποίο ο πρωτογενής τομέας διατηρεί κυρίαρχο ρόλο στην απασχόληση, ιδίως σε ενότητες όπως οι Ελευθερών και Ορφανού, όπου η εξάρτηση από τη γεωργική εργασία είναι καθοριστική. Η οικονομική δραστηριότητα παρουσιάζει έντονη εσωτερική διαφοροποίηση: η ΔΕ Ελευθερούπολης εμφανίζει πιο αστικό προφίλ, ενώ οι παραλιακές και ημιορεινές κοινότητες εξαρτώνται σχεδόν αποκλειστικά από την αγροτική παραγωγή. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης σε σύγκριση με την ΠΕ Καβάλας και την Περιφέρεια ΑΜΘ, με σημαντικό ποσοστό να διαθέτει μόνο απολυτήριο δημοτικού ή και λιγότερο, κάτι που επηρεάζει άμεσα τις δυνατότητες ένταξης σε σύγχρονες μορφές απασχόλησης και κατάρτισης. Ταυτόχρονα, η έντονη παρουσία αλλοδαπών ή γεννημένων εκτός Ελλάδας ατόμων, που συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας κυρίως στον πρωτογενή τομέα, καθιστά τον Δήμο Παγγαίου βασικό τόπο ένταξης μεταναστευτικού εργατικού δυναμικού. Σε περιφερειακό επίπεδο, ο Δήμος υπεραντιπροσωπεύεται στον αγροτικό τομέα ως προς το ποσοστό των απασχολουμένων σε σχέση με το πληθυσμιακό του μέγεθος, γεγονός που υπογραμμίζει τη σημασία του στην αγροτική οικονομία της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, αλλά και τις ανάγκες για στοχευμένες παρεμβάσεις αναβάθμισης ανθρώπινου κεφαλαίου, κοινωνικής ένταξης και παραγωγικής διαφοροποίησης.

2.4.4 ΑΝΕΡΓΙΑ

2.4.4.1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

Η ενότητα εξετάζει την ανεργία στον Δήμο Παγγαίου μέσα από τρεις βασικούς άξονες ανάλυσης: το επίπεδο εκπαίδευσης, τον προηγούμενο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και το επάγγελμα προέλευσης των ανέργων. Στόχος είναι η ανάδειξη της ποιοτικής και ποσοτικής σύνθεσης του άνεργου πληθυσμού του Δήμου Παγγαίου, με συγκριτικές αναφορές στους άλλους δήμους της ΠΕ Καβάλας και στο συνολικό πλαίσιο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Η ανάλυση βασίζεται σε στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού –

Κατοικιών 2021 της ΕΛΣΤΑΤ, με αναφορά σε επίσημους πίνακες για την οικονομική δραστηριότητα, την εκπαιδευτική στάθμη, τον κλάδο απασχόλησης και το επάγγελμα κατά διοικητική ενότητα.

2.4.4.1.2 ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΔΕΥΣΗΣ

Η εξέταση του επιπέδου εκπαίδευσης των ανέργων στις διοικητικές ενότητες της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, και ειδικότερα στους τρεις δήμους της ΠΕ Καβάλας, αναδεικνύει σαφείς διαφοροποιήσεις ως προς την ποιοτική σύνθεση του άνεργου πληθυσμού. Στον Δήμο Παγγαίου, οι άνεργοι ανέρχονται σε 1.779 άτομα, εκ των οποίων 19,7% (350 άτομα) κατέχουν τίτλο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, 11,4% (203 άτομα) διαθέτουν μεταδευτεροβάθμια προσόντα, και 31,5% (561 άτομα) είναι απόφοιτοι λυκείου. Οι υπόλοιποι κατανέμονται ως εξής: 18,6% (331 άτομα) είναι απόφοιτοι γυμνασίου ή επαγγελματικών σχολών, 17,8% (317 άτομα) φέρουν απολυτήριο δημοτικού, ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό (1,2% ή 21 άτομα) εντάσσεται στις κατηγορίες με στοιχειώδη ή καθόλου σχολική φοίτηση (βλ. Πίνακα 27, Παράρτημα).

Σε απόλυτους αριθμούς, ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει το χαμηλότερο πλήθος ανέργων με ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση μεταξύ των τριών δήμων της ΠΕ Καβάλας, γεγονός που ερμηνεύεται είτε από τη χαμηλότερη συνολική συγκέντρωση πτυχιούχων στον πληθυσμό είτε από τη διαφοροποίηση του κλάδου απασχόλησης. Ο Δήμος Καβάλας καταγράφει 1.163 ανέργους με τίτλους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (25% του συνόλου των ανέργων του), ενώ ο Δήμος Νέστου 218 άτομα (17,6%). Αυτό υποδεικνύει υψηλότερη εκπαιδευτική ένταση της ανεργίας στις πιο αστικοποιημένες ενότητες.

Αναλογικά, ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει τη μεγαλύτερη σχετική συγκέντρωση ανέργων με απολυτήριο λυκείου (31,5%), έναντι 29,7% στον Δήμο Καβάλας και 32% στον Δήμο Νέστου. Παράλληλα, τα ποσοστά ανέργων με απολυτήριο δημοτικού ή χαμηλότερη εκπαίδευση αγγίζουν αθροιστικά το 19% στον Δήμο Παγγαίου, τιμή παρόμοια με τον Δήμο Νέστου (24,4%) και χαμηλότερη του περιφερειακού μέσου όρου (21,1%).

Σε επίπεδο ΠΕ Καβάλας (σύνολο 7.675 άνεργοι), το 22,5% είναι πτυχιούχοι, ενώ το μεγαλύτερο τμήμα εντοπίζεται σε κατόχους απολυτηρίων λυκείου (35,3%) και αποφοίτους γυμνασίου/ΕΠΑΣ (15,9%). Ο Δήμος Παγγαίου, παρότι έχει μικρότερο πληθυσμιακό μέγεθος, παρουσιάζει αναλογικά παρόμοια δομή, με ελαφρώς υψηλότερη συγκέντρωση στη

μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση (11,4% έναντι 11,7% στην ΠΕ Καβάλας) και ελαφρώς χαμηλότερη στα τριτοβάθμια προσόντα.

Συγκριτικά με την Περιφέρεια ΑΜΘ (35.316 άνεργοι), ο Δήμος Παγγαίου παρουσιάζει χαμηλότερη αναλογία πτυχιούχων ανέργων (19,7% έναντι 22,4% στην ΠΑΜΘ), αλλά υψηλότερο ποσοστό μεσαίας εκπαιδευτικής στάθμης (π.χ. λύκειο και μεταδευτεροβάθμια). Η ΠΑΜΘ συνολικά καταγράφει πιο ισορροπημένο προφίλ, με μεγαλύτερη εκπροσώπηση στις ανώτερες και ανώτατες βαθμίδες, και λιγότερο φορτίο στις κατώτερες μορφές εκπαίδευσης.

Συμπερασματικά, ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει ένα μορφωτικά μεσαίας στάθμης προφίλ ανεργίας, συγκριτικά ομοιογενές με τον Νέστο, αλλά διαφοροποιημένο από τον αστικό Δήμο Καβάλας. Η απουσία μεγάλου αριθμού πτυχιούχων στον άνεργο πληθυσμό ενδέχεται να σχετίζεται με μεταναστευτικές ροές προς αστικά κέντρα ή εξωτερικό, καθώς και με τον περιορισμένο αριθμό τομέων υψηλής εξειδίκευσης στην τοπική αγορά εργασίας.

2.4.4.1.3 ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Ο συνολικός αριθμός ανέργων στον Δήμο Παγγαίου ανέρχεται σε 1.779 άτομα, ποσοστό που αντιστοιχεί περίπου στο 23,2% των ανέργων της ΠΕ Καβάλας (7.675 άτομα) και στο 5% της Περιφέρειας ΑΜΘ (35.316 άτομα). Σε όρους κλαδικής κατανομής, η μεγαλύτερη συγκέντρωση ανέργων καταγράφεται στον τομέα «*παροχή καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης*», με 279 άτομα (15,7% του συνόλου των ανέργων του Δήμου Παγγαίου), ακολουθούμενος από τον κλάδο εμπορίου και επισκευής οχημάτων (210 άτομα – 11,8%) και τη μεταποίηση (152 άτομα – 8,5%) (βλ. Πίνακα 28, Παράρτημα).

Σε σύγκριση με τον Δήμο Καβάλας, ο Δήμος Παγγαίου καταγράφει αισθητά μικρότερους απόλυτους αριθμούς, αλλά μεγαλύτερη σχετική εξάρτηση από τομείς εποχικής ή χαμηλής σταθερότητας απασχόλησης. Ειδικότερα, στον Δήμο Παγγαίου το 15,7% των ανέργων προέρχεται από τον τουριστικό τομέα, έναντι 17,8% στην Καβάλα και 10,7% στον Νέστο. Η μεταποίηση, ως πηγή ανεργίας, αντιστοιχεί στο 8,5% του συνόλου στον Δήμο Παγγαίου, σημαντικά χαμηλότερα από το 9,5% στην Καβάλα αλλά υψηλότερα από το 8,7% στον Νέστο.

Ο αγροτικός τομέας (γεωργία, δασοκομία και αλιεία) εμφανίζεται ως σχετικά σταθερός: στον Δήμο Παγγαίου καταγράφονται 136 άνεργοι στον συγκεκριμένο κλάδο (7,6%), ενώ η αντίστοιχη τιμή στον Δήμο Νέστου είναι υψηλότερη (145 άτομα – 11,7%), και στην Καβάλα

πολύ χαμηλότερη (132 άτομα – 2,8%), στοιχείο που αντανακλά τη διαφοροποιημένη αγροτική ένταση μεταξύ των δήμων.

Η ανεργία σε κλάδους ανώτερης εξειδίκευσης –όπως οι επιστημονικές, χρηματοπιστωτικές ή τεχνικές δραστηριότητες– παραμένει χαμηλή στον Δήμο Παγγαίου. Η συνδυασμένη ανεργία στους κλάδους «*επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες*», «*χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες*» και «*ενημέρωση–επικοινωνία*» αντιστοιχεί μόλις σε 1,5% του συνόλου, έναντι περίπου 3% στον Δήμο Καβάλας και 1,6% στον Νέστο. Το εύρημα υποδηλώνει περιορισμένη παρουσία και απασχόληση σε κλάδους έντασης γνώσης.

Επιπλέον, η εκπαίδευση και η δημόσια διοίκηση ως πηγές ανεργίας καλύπτουν το 8% των ανέργων του Δήμου Παγγαίου, συγκρίσιμο ποσοστό με την Καβάλα (8,5%) αλλά μεγαλύτερο από τον Νέστο (7,6%). Ενδιαφέρον παρουσιάζει η αναλογία «*νέων ανέργων*» στον Δήμο Παγγαίου, που ανέρχεται σε 466 άτομα (26,2% του συνόλου), δηλαδή υψηλότερη σε σύγκριση με την Καβάλα (19,6%) και τον Νέστο (24,7%).

Η αναγωγή των ποσοστών στον συνολικό πληθυσμό κάθε δήμου δείχνει ότι η ανεργία στον Δήμο Παγγαίου είναι προσανατολισμένη σε βασικούς λειτουργικούς τομείς της τοπικής οικονομίας (τουρισμός, εμπόριο, γεωργία), χωρίς να υπάρχουν σημαντικά υπολείμματα ανεργίας από κλάδους υψηλής εξειδίκευσης ή διοικητικής βάσης. Το γεγονός αυτό διαφοροποιεί τον Δήμο Παγγαίου ως δήμο περιορισμένης τομεακής διαφοροποίησης, με εξάρτηση από εργασίες υψηλής ευαλωτότητας και εντονότερη παρουσία εποχικής ή κυκλικής ανεργίας.

Συμπερασματικά, ο Δήμος Παγγαίου διατηρεί ένα κλαδικά συμπυκνωμένο προφίλ ανεργίας, προερχόμενο κυρίως από δραστηριότητες χαμηλής σταθερότητας και προστιθέμενης αξίας. Η συγκριτική του θέση ως προς την ΠΕ Καβάλας και την Περιφέρεια ΑΜΘ καταδεικνύει την ανάγκη για ενίσχυση της πολυκλαδικότητας της τοπικής οικονομίας, αναβάθμιση των όρων εργασίας στους τομείς αιχμής και στήριξη της ενσωμάτωσης των νέων ανέργων σε τομείς αυξημένης παραγωγικής αντοχής.

2.4.4.1.4 ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Η επαγγελματική προέλευση των ανέργων στον Δήμο Παγγαίου αποτυπώνει σαφώς τη δομή της τοπικής οικονομίας και το επίπεδο εξειδίκευσης του εργατικού δυναμικού. Από το σύνολο

των 1.779 ανέργων, οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις καταγράφονται στις κατηγορίες των ανειδίκευτων εργατών και χειρωνακτών (349 άτομα – 19,6%), των απασχολουμένων στον τομέα υπηρεσιών και πωλήσεων (394 άτομα – 22,1%) και των τεχνιτών (172 άτομα – 9,7%). Παράλληλα, σημαντικό μερίδιο (75 άτομα – 4,2%) αναφέρεται σε ανέργους που είχαν απασχόληση ως ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι και δασοκόμοι, στοιχείο συμβατό με τη διαρθρωτική σημασία του πρωτογενούς τομέα στην περιοχή (βλ. Πίνακα 29, Παράρτημα).

Η σύγκριση με τον Δήμο Καβάλας δείχνει ότι ο Δήμος Παγγαίου διαθέτει χαμηλότερα απόλυτα μεγέθη σε επαγγέλματα υψηλής ή μέσης εξειδίκευσης, όπως οι τεχνικοί (59 άτομα), οι επαγγελματίες (75) και τα διοικητικά στελέχη (25), σε αντίθεση με την Καβάλα, όπου τα αντίστοιχα μεγέθη είναι πολλαπλάσια (271 τεχνικοί, 359 επαγγελματίες, 54 στελέχη). Το εύρημα αυτό υποδηλώνει περιορισμένη παρουσία τομέων γνώσης ή διοικητικής οργάνωσης στον Δήμο Παγγαίου, κάτι που αντανακλά τη χαμηλή συμμετοχή τέτοιων επαγγελμάτων στην τοπική παραγωγική βάση.

Σε σύγκριση με τον Δήμο Νέστου, ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει συγκρίσιμα ποσοστά στους χειρωνακτικούς και τεχνικούς τομείς, ωστόσο καταγράφει υψηλότερη απορρόφηση και ταυτόχρονη εκτόπιση στον τομέα υπηρεσιών–πωλήσεων, γεγονός που μαρτυρά την εντονότερη παρουσία εμπορικών και τουριστικών λειτουργιών στον Δήμο Παγγαίου. Παράλληλα, οι άνεργοι γεωργοί στον Δήμο Παγγαίου (75 άτομα) είναι περισσότεροι από αυτούς του Νέστου (55 άτομα), ενισχύοντας την ένδειξη ότι στον Δήμο Παγγαίου η πρωτογενής παραγωγή αποτελεί κρίσιμη δεξαμενή παλαιάς απασχόλησης και, κατ’ επέκταση, δυνητικής διαρθρωτικής ανεργίας.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η ΠΑΜΘ εμφανίζει μεγαλύτερη επαγγελματική διαφοροποίηση, με 6.387 ανέργους να προέρχονται από χειρωνακτικά και ανειδίκευτα επαγγέλματα (18,1%) και 6.701 από τον τομέα των πωλήσεων και υπηρεσιών (19%). Το ποσοστό των τεχνικών ανέργων (1.394 – 3,9%) είναι επίσης υψηλότερο στην Περιφέρεια συγκριτικά με τον Δήμο Παγγαίου, υποδεικνύοντας ότι η εν λόγω ειδικότητα έχει περιορισμένη παρουσία στον τοπικό ιστό.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η παρατήρηση ότι ο αριθμός των νέων ανέργων στον Δήμο Παγγαίου ανέρχεται σε 466 άτομα, δηλαδή το 26,2% του συνόλου των ανέργων, αναλογία υψηλότερη από εκείνη της Καβάλας (19,6%) και της Περιφέρειας ΑΜΘ (27,7%), αλλά σε απόλυτους αριθμούς εντονότερη λόγω του πληθυσμιακού μεγέθους. Το στοιχείο αυτό καταδεικνύει αυξημένη δυσκολία εισόδου στην αγορά εργασίας για τους νεότερους, πιθανώς λόγω της

περιορισμένης ανάπτυξης τομέων που απαιτούν σύγχρονες δεξιότητες ή προσφέρουν σταθερότητα απασχόλησης.

Συμπερασματικά, ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει συγκέντρωση ανέργων σε επαγγέλματα χαμηλής ή μεσαίας εξειδίκευσης, με περιορισμένη παρουσία διοικητικού ή τεχνικού προσωπικού, έντονη παρουσία παλαιών εργαζομένων του εμπορικού και τουριστικού τομέα και υψηλό ποσοστό νεανικής ανεργίας. Η επαγγελματική κατανομή της ανεργίας συνάδει με τη γενικότερη παραγωγική φυσιογνωμία του Δήμου Παγγαίου και καθιστά αναγκαία την εφαρμογή στοχευμένων πολιτικών κατάρτισης, ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και σύνδεσης νέων με αναδυόμενους τομείς εξειδίκευσης.

2.4.4.1.5 ΣΥΝΟΨΗ

Η ανάλυση της ανεργίας στον Δήμο Παγγαίου αποκαλύπτει μια ποιοτικά και ποσοτικά διαφοροποιημένη εικόνα σε σχέση με τις άλλες διοικητικές ενότητες της ΠΕ Καβάλας και την Περιφέρεια ΑΜΘ. Το εκπαιδευτικό προφίλ των ανέργων χαρακτηρίζεται από πλειοψηφία μεσαίας στάθμης προσόντων (απόφοιτοι λυκείου και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης), ενώ το ποσοστό πτυχιούχων είναι χαμηλότερο σε σχέση με την Καβάλα και την Περιφέρεια, γεγονός που αντανακλά τη δομή του τοπικού παραγωγικού μοντέλου. Κλαδικά, η ανεργία συγκεντρώνεται σε τομείς με εποχικά ή ευάλωτα χαρακτηριστικά – όπως η εστίαση, το εμπόριο και η μεταποίηση – με την αγροτική δραστηριότητα να διατηρεί σταθερή συμβολή. Επαγγελματικά, το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων αφορά ανειδίκευτους, χειρωνακτικά εργαζόμενους και πωλητές, ενώ η παρουσία διοικητικών και τεχνικών επαγγελμάτων παραμένει περιορισμένη. Η υψηλή αναλογία νέων ανέργων υποδεικνύει δυσκολία εισόδου των νεότερων στην τοπική αγορά εργασίας και συνδέεται με την έλλειψη τομέων έντασης γνώσης ή σύγχρονων δεξιοτήτων. Συνολικά, ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει ένα συμπυκνωμένο, κλαδικά και επαγγελματικά προσανατολισμένο προφίλ ανεργίας, που απαιτεί πολυεπίπεδη αντιμετώπιση, με έμφαση στην εκπαιδευτική αναβάθμιση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη διεύρυνση του παραγωγικού φάσματος της περιοχής.

2.4.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ο Δήμος Παγγαίου εμφανίζει μια τοπική οικονομία με έντονη εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα, στον οποίο καταγράφεται σημαντική απασχόληση, ποικιλομορφία παραγωγικών

δραστηριοτήτων και αξιοσημείωτος εξαγωγικός προσανατολισμός (π.χ. σταφύλια, ελαιόλαδο, αμπελουργία). Η αγροτική εργασία βασίζεται κατά κύριο λόγο σε οικογενειακού τύπου εκμεταλλεύσεις και σε εποχική εργασία, με περιορισμένο βαθμό ανανέωσης του ανθρώπινου δυναμικού, γεγονός που καθιστά αναγκαία τη στρατηγική αναβάθμιση του τομέα. Παράλληλα, ο δευτερογενής τομέας λειτουργεί υποστηρικτικά και εστιάζει σε εξειδικευμένες δραστηριότητες όπως η αγροδιατροφική μεταποίηση, τα λατομεία και οι κατασκευές, ενώ διατηρεί μικρή αλλά σταθερή συμβολή στην απασχόληση και στην τοπική παραγωγή προστιθέμενης αξίας.

Ο τριτογενής τομέας συγκροτεί το πιο εκτεταμένο σύνολο υπηρεσιών, με πυρήνα το εμπόριο, τον τουρισμό και τις βασικές υπηρεσίες εξυπηρέτησης. Η εμπορική δραστηριότητα συγκεντρώνεται στην Ελευθερούπολη και ενισχύεται εποχικά στις παραλιακές κοινότητες. Ο τουρισμός είναι μέσης έντασης, αλλά με υψηλό ποσοστό αλλοδαπών επισκεπτών και ικανοποιητική διάρκεια παραμονής, γεγονός που δημιουργεί σταθερή βάση για ήπια ανάπτυξη. Οι υποστηρικτικές δομές (υγεία, εκπαίδευση, τραπεζικά και ασφαλιστικά) καλύπτουν βασικές ανάγκες αλλά είναι περιορισμένες σε κλίμακα. Σε επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού, ο Δήμος εμφανίζει υψηλή συγκέντρωση αγροτικής απασχόλησης, χαμηλή εκπαιδευτική στάθμη στον ενεργό πληθυσμό και ένα προφίλ ανεργίας που εστιάζει σε ανειδίκευτους και νέους, με έμφαση σε εποχικά ή επισφαλή επαγγέλματα. Η συνολική εικόνα αναδεικνύει έναν οικονομικά ενεργό αλλά κοινωνικά και παραγωγικά άνισο χώρο, με ανάγκη για ενίσχυση της διαφοροποίησης, της κατάρτισης και της τοπικής προστιθέμενης αξίας.

2.5 ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

2.5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται αναλυτικά η διοικητική οργάνωση, η λειτουργική δομή, οι υπηρεσιακές μονάδες, το ανθρώπινο δυναμικό, η υλικοτεχνική υποδομή καθώς και τα βασικά οικονομικά στοιχεία του Δήμου Παγγαίου. Μέσα από τη συστηματική καταγραφή των θεσμικών οργάνων, των αρμοδιοτήτων τους, της οργανωτικής διάρθρωσης και των διαθέσιμων πόρων, αποτυπώνεται η συνολική επιχειρησιακή ικανότητα του Δήμου, όπως αυτή διαμορφώνεται στο πλαίσιο του ισχύοντος νομικού και διοικητικού πλαισίου.

Η ενότητα αυτή αποσκοπεί στην τεκμηριωμένη αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και στη δημιουργία μιας συγκροτημένης βάσης αξιολόγησης, επί της οποίας μπορούν να στηριχθούν οι προτάσεις στρατηγικού σχεδιασμού και ενίσχυσης της διοικητικής αποτελεσματικότητας του φορέα.

2.5.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

2.5.2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

Ο Δήμος Παγγαίου, ως οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης Α βαθμού, λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3852/2010 (ΦΕΚ 87Α') – «*Πρόγραμμα Καλλικράτης*», όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, κυρίως με τους νόμους 4555/2018 («*Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι*»), 4804/2021 και 5056/2023.

Η διοίκηση του Δήμου ασκείται από τρία βασικά όργανα:

- Το Δημοτικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελεί το κεντρικό συλλογικό όργανο λήψης αποφάσεων.
- Τη Δημοτική Επιτροπή, η οποία υποστηρίζει το έργο του Δημάρχου και του Δημοτικού Συμβουλίου σε θέματα διοίκησης και οικονομικής διαχείρισης.
- Τον Δήμαρχο, ο οποίος είναι ο επικεφαλής της διοίκησης και εκπροσωπεί τον δήμο σε όλες του τις σχέσεις.

Σε επίπεδο δημοτικών κοινοτήτων, τα αρμόδια όργανα είναι:

- Ο Πρόεδρος της Κοινότητας, στις κοινότητες με πληθυσμό έως 200 κατοίκους.
- Το Συμβούλιο της Κοινότητας και ο Πρόεδρος αυτού, στις κοινότητες με πληθυσμό άνω των 200 κατοίκων.

Οι αιρετοί εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης – Δήμαρχος, Δημοτικοί Σύμβουλοι, Σύμβουλοι Δημοτικών Κοινοτήτων και Πρόεδροι Κοινοτήτων – εκλέγονται ανά πενταετία με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία, σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας εκλογικής νομοθεσίας.

Η τρέχουσα δημοτική αρχή, που εξελέγη στις αυτοδιοικητικές εκλογές της 8ης Οκτωβρίου 2023, ανέλαβε καθήκοντα την 1η Ιανουαρίου 2024 και η θητεία της ολοκληρώνεται στις 31 Δεκεμβρίου 2028.

2.5.2.1.1 ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 65 του Ν. 3852/2010, το Δημοτικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για τη λήψη αποφάσεων επί όλων των θεμάτων που αφορούν τον δήμο, με εξαίρεση όσα υπάγονται, σύμφωνα με τον νόμο, στην αρμοδιότητα του Δημάρχου ή άλλου οργάνου, καθώς και εκείνα για τα οποία έχει μεταβιβάσει την αρμοδιότητα σε επιτροπή του.

Αποτελεί το βασικό όργανο διαμόρφωσης των θέσεων του Δήμου επί ζητημάτων τοπικού ενδιαφέροντος, ενώ γνωμοδοτεί όποτε του ζητείται από δημόσιες αρχές ή άλλα αρμόδια όργανα.

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του περιλαμβάνεται ο καθορισμός των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών του Δήμου.

Το Δημοτικό Συμβούλιο καταρτίζει, με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, τον κανονισμό λειτουργίας του, βάσει του πρότυπου κανονισμού του άρθρου 67 του ίδιου νόμου. Σε περίπτωση μη ψήφισης κανονισμού, εφαρμόζεται ο πρότυπος κανονισμός λειτουργίας.

Κατά το χρονικό διάστημα του ενός (1) μήνα πριν από τη διεξαγωγή των δημοτικών εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων αρχών, το Δημοτικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει μόνο επί θεμάτων που αφορούν έκτακτες, εξαιρετικά επείγουσες και απρόβλεπτες ανάγκες, καθώς και επί ζητημάτων που σχετίζονται με την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Τέλος, το Συμβούλιο δύναται, με απόφασή του, να μεταβιβάζει στη Δημοτική Επιτροπή αρμοδιότητές του που σχετίζονται με το αντικείμενο αυτής.

2.5.2.1.2 ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ο Δήμαρχος αποτελεί το ανώτατο εκτελεστικό όργανο του Δήμου και ενεργεί προς όφελος των τοπικών συμφερόντων. Κατευθύνει τις δράσεις της δημοτικής αρχής για την υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδίου, προάγει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

Ειδικότερα, ο Δήμαρχος:

α. Αντιπροσωπεύει τον δήμο ενώπιον των δικαστηρίων και κάθε δημόσιας αρχής.

β. Εκτελεί τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημοτικής Επιτροπής. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση.

γ. Ορίζει τους Αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της Δημοτικής Επιτροπής και μεριμνά για την υλοποίηση των αποφάσεών της.

δ. Ασκεί καθήκοντα προϊσταμένου των δημοτικών υπηρεσιών και του συνόλου του προσωπικού του Δήμου, υπογράφοντας τις διοικητικές πράξεις που αφορούν διορισμούς, υπηρεσιακές μεταβολές και πειθαρχικό έλεγχο.

ε. Αποφασίζει για την έγκριση δαπανών και τη διάθεση πιστώσεων του προϋπολογισμού με την έκδοση σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Για τις περιπτώσεις που απαιτείται εξειδίκευση της πίστωσης, προηγείται σχετική απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής.

στ. Υπογράφει όλες τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.

ζ. Εκδίδει τις προβλεπόμενες άδειες, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες του Δήμου.

η. Χορηγεί πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης και βεβαιώσεις μόνιμης κατοικίας των δημοτών.

θ. Συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου, με τη συμμετοχή αιρετών, υπαλλήλων του Δήμου ή του δημόσιου τομέα και ιδιωτών, ορίζοντας τη δομή και τον τρόπο λειτουργίας τους.

ι. Μπορεί να αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και τον συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του Δήμου σε μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου.

Ο Δήμαρχος του Δήμου Παγγαίου είναι ο κος Φίλιππος Αναστασιάδης. Ανέλαβε τα καθήκοντά του την 1η Σεπτεμβρίου 2014 και συνεχίζει να υπηρετεί μέχρι σήμερα. Στις δημοτικές εκλογές της 8ης Οκτωβρίου 2023, επανεξελέγη για τρίτη συνεχόμενη θητεία, η οποία ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου 2024 και θα διαρκέσει έως τις 31 Δεκεμβρίου 2028.

2.5.2.1.3 ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΙ

Σύμφωνα με το άρθρο 59 του Ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 68 του Ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα «*Κλεισθένης Ι*») και το άρθρο 3 του Ν. 5056/2023, ο Δήμαρχος επικουρείται στο έργο του από Αντιδημάρχους, τους οποίους ο ίδιος ορίζει. Στους

Αντιδημάρχους μεταβιβάζεται η άσκηση αρμοδιοτήτων κατά τομέα (καθ' ύλην αρμοδιότητες), ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας που τους ανατίθεται.

Πέραν των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων, ο Δήμαρχος μπορεί να τους αναθέτει και κατά τόπο αρμοδιότητες, οι οποίες αφορούν τη διοικητική ευθύνη εντός ορίων συγκεκριμένης δημοτικής ενότητας. Οι αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνουν ενδεικτικά:

- Την ευθύνη για την ορθή λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη συγκεκριμένη Δημοτική Ενότητα.
- Την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης έργων και εργασιών που εκτελούνται στην περιοχή ευθύνης τους.
- Τη μέριμνα για τη συντήρηση και καλή λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται εντός της δημοτικής ενότητας.
- Την υπογραφή, κατόπιν εξουσιοδότησης του Δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, τα οποία εκδίδονται από υπηρεσίες του Δήμου που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω ενότητα.
- Τη συνεργασία με τους προέδρους των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων ή τους προέδρους κοινοτήτων, με σκοπό την επίλυση των τοπικών προβλημάτων.

2.5.2.1.4 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Παγγαίου είναι πλέον ο κεντρικός μηχανισμός λήψης αποφάσεων για θέματα οικονομικά, διοικητικά, νομικά και αναπτυξιακά του Δήμου. Στόχος της είναι να υπάρχει αποτελεσματικότητα, διαφάνεια και ταχύτητα στην υλοποίηση των αποφάσεων του Δήμου προς όφελος των δημοτών.

Η Δημοτική Επιτροπή του Δήμου Παγγαίου αποτελεί ένα νέο, ενιαίο συλλογικό όργανο, που αντικαθιστά πλήρως τις τρεις επιτροπές που υπήρχαν προηγουμένως:

- την Οικονομική Επιτροπή,
- την Εκτελεστική Επιτροπή
- Την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Σκοπός της δημιουργίας της είναι η απλούστευση και η αποτελεσματικότερη διαχείριση των κρίσιμων ζητημάτων που αφορούν τον δήμο, καθώς συγκεντρώνει όλες τις αρμοδιότητες των παραπάνω δύο επιτροπών σε ένα μόνο όργανο.

Η Δημοτική Επιτροπή αποτελείται συνολικά από πέντε (5) μέλη:

Έναν (1) Πρόεδρο:

- Πρόεδρος ορίζεται ο Δήμαρχος ή ένας από τους Αντιδημάρχους που ο ίδιος ο Δήμαρχος θα επιλέξει να τον εκπροσωπεί.

Τέσσερα (4) ακόμη μέλη:

Από αυτά τα 4 μέλη:

- Τα δύο (2) προέρχονται από την παράταξη της πλειοψηφίας του Δημοτικού Συμβουλίου.
- Τα άλλα δύο (2) μέλη προέρχονται από τις παρατάξεις της μειοψηφίας (αντιπολίτευση).

Η επιλογή των μελών (πλην του Προέδρου) γίνεται μέσα στο Δημοτικό Συμβούλιο με μυστική ψηφοφορία.

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου δεν επιτρέπεται να εκλεγεί ως μέλος της Δημοτικής Επιτροπής.

Η Δημοτική Επιτροπή συγκεντρώνει πλέον όλες τις κρίσιμες διοικητικές και οικονομικές αποφάσεις που προηγουμένως ήταν κατανεμημένες μεταξύ δύο ξεχωριστών επιτροπών. Συγκεκριμένα, αποφασίζει για θέματα όπως:

<u>1. Προσλήψεις προσωπικού</u>

- Αποφασίζει για κάθε αίτημα πρόσληψης προσωπικού, συμβούλων και δικηγόρων (με μισθό ή με σύμβαση έργου).
- Εξετάζει αν υπάρχει ανάγκη προσλήψεων και εγκρίνει σχετικά αιτήματα σύμφωνα με το νόμο.

<u>2. Συμβάσεις και διαγωνισμοί</u>

Εγκρίνει αλλαγές (τροποποιήσεις) στο αντικείμενο συμβάσεων έργων και προμηθειών.

- Εγκρίνει πρωτόκολλα παραλαβής έργων ή υπηρεσιών, με αιτιολογημένες αποφάσεις.

- Καθορίζει και εγκρίνει τους όρους και τις διακηρύξεις για τη διεξαγωγή διαγωνισμών και δημοπρασιών (έργα, προμήθειες, μελέτες, υπηρεσίες).
- Αποφασίζει για την επιλογή ειδικών επιτροπών αξιολόγησης για τους διαγωνισμούς.

3. Οικονομικά θέματα

- Εγκρίνει τη διαγραφή χρεών και την απαλλαγή από προσαυξήσεις μέχρι 150.000 ευρώ.
- Αποφασίζει για την επιστροφή χρημάτων που καταβλήθηκαν στον δήμο κατά λάθος (αχρεωστήτως καταβληθέντα).
- Εγκρίνει τη σύναψη leasing (χρηματοδοτική μίσθωση) για εξοπλισμό ή οχήματα.
- Εγκρίνει δωρεές εξοπλισμού προς άλλους Δήμους ή κοινωφελείς φορείς.
- Εγκρίνει τη διευκόλυνση οφειλετών με χρέη πάνω από 150.000 ευρώ προς τον δήμο.

4. Νομικά ζητήματα

- Αποφασίζει αν ο Δήμος θα ασκήσει προσφυγές ή ένδικα μέσα (δικαστικές διαδικασίες).
- Εγκρίνει συμβιβασμούς ή διακοπή δικών, αλλά μόνο για υποθέσεις έως 60.000 ευρώ.
- Για υποθέσεις μεγαλύτερες των 60.000 ευρώ, εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο.
- Προσλαμβάνει δικηγόρους για ειδικές υποθέσεις (πληρεξούσιους δικηγόρους).

5. Προϋπολογισμός και οικονομικός απολογισμός

- Καταρτίζει και εισηγείται τον ετήσιο προϋπολογισμό του Δήμου.
- Παρακολουθεί την πορεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού, και κάθε τρίμηνο δημοσιεύει έκθεση στην ιστοσελίδα του Δήμου, παρουσιάζοντας τα έσοδα και έξοδα.
- Εγκρίνει τον απολογισμό (ετήσια οικονομικά αποτελέσματα).

6. Ακίνητη περιουσία

- Εισηγείται και επιβλέπει ένα πολυετές σχέδιο αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Δήμου.
- Κάθε χρόνο τον Δεκέμβριο ενημερώνει ειδικά το Δημοτικό Συμβούλιο για την πρόοδο του σχεδίου.

7. Χρηματοδοτήσεις, επιχορηγήσεις και δωρεές

- Αποφασίζει αν θα υποβληθούν προτάσεις για να λάβει ο Δήμος χρήματα (χρηματοδοτήσεις) από εθνικά προγράμματα ή από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Εγκρίνει κάθε είδους χρηματοδότηση ή δωρεά που προσφέρεται στον δήμο.

8. Μετακινήσεις και έξοδα

- Εγκρίνει μετακινήσεις και αποζημιώσεις εκτός Δήμου για τον Δήμαρχο, τους Αντιδημάρχους και τους δημοτικούς συμβούλους, καθώς και για ιδιώτες που μετέχουν σε επιτροπές και ομάδες εργασίας.

9. Κανονιστικές αποφάσεις

- Εισηγείται και παρακολουθεί τις κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδει το Δημοτικό Συμβούλιο (όπως κανονισμοί λειτουργίας υπηρεσιών κ.ά.).
- Αξιολογεί κάθε δύο χρόνια αυτές τις αποφάσεις και προτείνει αλλαγές όπου χρειάζονται.

10. Ειδικές περιπτώσεις

- Διαχειρίζεται υποθέσεις μεταναστών και προσφύγων (αρμοδιότητες που έχει αναλάβει ο Δήμος με ειδικούς νόμους).

2.5.2.2 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του Δήμου Παγγαίου εγκρίθηκε αρχικά με την υπ' αριθμ. 49015/19.4.2021 απόφαση (ΦΕΚ Β΄ 1854/2021), η οποία θεσμοθέτησε το οργανωτικό πλαίσιο λειτουργίας των υπηρεσιών του δήμου, διαρθρώνοντας τις Διευθύνσεις, τα Τμήματα και τις επιμέρους οργανικές μονάδες σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ν. 3852/2010 και των συναφών διατάξεων για την τοπική αυτοδιοίκηση. Στη συνέχεια, ο Ο.Ε.Υ. τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 156512/24.11.2023 απόφαση (ΦΕΚ Β΄ 6872/2023), στο πλαίσιο προσαρμογής σε εξελίξεις της διοικητικής πρακτικής και της ανάγκης για ενίσχυση της λογοδοσίας και της εσωτερικής διακυβέρνησης, εισάγοντας επικαιροποιήσεις σε κρίσιμες οργανικές μονάδες και λειτουργίες, όπως το Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου και Διαφάνειας. Η πιο πρόσφατη τροποποίηση πραγματοποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 73189/2024 απόφαση (ΦΕΚ Β΄ 3944/05.07.2024), η οποία επιφέρει ουσιαστικές θεσμικές και οργανωτικές παρεμβάσεις με στόχο την ενίσχυση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας του δήμου, ιδίως

στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής και της προσχολικής φροντίδας. Ειδικότερα, εισάγεται η σύσταση νέας αυτοτελούς Διεύθυνσης Προσχολικής Αγωγής, ενταγμένης στις υπηρεσίες κοινωνικής πολιτικής και δημόσιας υγείας, με πλήρως καθορισμένη οργανωτική δομή, επιμέρους Τμήματα, Γραφεία, καθώς και ειδικό κανονιστικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων και καθηκόντων.

Οι κεντρικές υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες (ως επί το πλείστον) στην έδρα του Δήμου και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου:

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ

1. Γενικός Γραμματέας

2. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου

3. Γραφείο Επικοινωνίας, Δημοσίων Σχέσεων και Τουριστικής Προβολής

4. Νομική Υπηρεσία.

5. Γραφείο Ειδικών Συμβούλων και Συνεργατών

6. Γραφείο Συμπαραστάτη του Δημότη

7. Γραφείο Μειοψηφίας Δημοτικού Συμβουλίου

8. Λιμενικό Γραφείο

9. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού Ανάπτυξης Οργάνωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης – ΤΠΕ (Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας), με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Οργάνωσης,

(β) Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και ΤΠΕ,

10. Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας,

11. Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου, Διαφάνειας και Ποιότητας[4], με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Εσωτερικού Ελέγχου,

(β) Διαφάνειας και Ποιότητας,

12. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

(α) Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και

(β) Αστυνόμευσης

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ – ΕΠΙΤΕΛΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών

Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

1.α. Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Δημοτικής Κατάστασης, Εκλογών και Ληξιαρχείου

(β) Γραμματείας, Πρωτοκόλλου και Διεκπεραίωσης Αρχείων

1.β. Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων, με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Διοικητικής Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων

(β) Έκδοσης Αδειών Καταστημάτων, Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων

[4] Σημειώνεται ότι με την τροποποίηση του Ο.Ε.Υ. του Δήμου (ΦΕΚ Β 6872/08.12.2023), επικαιροποιήθηκαν οι αρμοδιότητες του Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου. Προβλέπονται, μεταξύ άλλων, ο έλεγχος διακυβέρνησης και λειτουργίας, η αξιολόγηση διαχείρισης κινδύνων, η ανάπτυξη προγραμμάτων ελέγχου, η υποβολή προτάσεων βελτίωσης, η ενημέρωση για πειθαρχικά ζητήματα και η κατάρτιση των εσωτερικών ελεγκτών.

1.γ. Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

(β) Μητρώου και διαδικασιών προσωπικού

(γ) Μισθοδοσίας

1.δ. Τμήμα ΚΕΠ με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Εξυπηρέτησης Πολιτών και

(β) Εσωτερικής Ανταπόκρισης

2. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών

Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

2.α. Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Προϋπολογισμού,

(β) Λογιστηρίου

2.β. Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Εσόδων

(β) Περιουσίας

2.γ. Τμήμα Προμηθειών και Αποθήκης με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Προμηθειών

(β) Αποθήκης

2.δ. Τμήμα Ταμείου με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Ταμείου

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ – ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.

3. Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής – Προαγωγής Δημόσιας Υγείας – Παιδείας και Πολιτισμού.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής, Προαγωγής Δημόσιας Υγείας, Παιδείας και Πολιτισμού που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

3.α. Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Απασχόλησης, Προαγωγής Δημόσιας Υγείας, Παιδείας και Πολιτισμού με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των φύλων

(β) Απασχόλησης

(γ) Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας

(δ) Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Πολιτισμού

3.β. Τμήμα «*Βοήθεια στο Σπίτι*» με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Διοικητικής Βοήθειας

(β) «*Βοήθεια στο Σπίτι*»

(γ) Γραφείο ΚΑΠΗ Ελευθερούπολης[5]

3Α. Διεύθυνση Προσχολικής Αγωγής

Διεύθυνση Προσχολικής Αγωγής[6] που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

3Α.1. 1ο Τμήμα Προσχολικής Αγωγής, αποτελούμενο από:

[5] Εισήχθη με την υπ' αριθμ. 73189 Τροποποίηση της υπ' αριθ. 49015/19.4.2021 (Β 1854) Απόφασης που αφορά στην έγκριση του Ο.Ε.Υ. του Δήμου Παγγαίου Ν. Καβάλας, η οποία τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 156512/24.11.2023 (Β 6872) Απόφαση.

[6] Βλ. Υποσημείωση 5.

- 1ο Γραφείο Προσχολικής Αγωγής (Α΄ ΒΝΣ Ελευθερούπολης) με δυναμικότητα 42 βρέφη και 113 προνήπια,
- 2ο Γραφείο Προσχολικής Αγωγής (Β΄ Παιδικός Σταθμός Ελευθερούπολης) με δυναμικότητα 32 προνήπια,
- 3ο Γραφείο Προσχολικής Αγωγής (Παιδικός Σταθμός Αντιφιλίππων) με δυναμικότητα 27 προνήπια,
- 4ο Γραφείο Προσχολικής Αγωγής (ΒΝΣ Κοκκινοχώματος) με δυναμικότητα 14 βρέφη και 93 προνήπια,
- 5ο Γραφείο Προσχολικής Αγωγής (ΒΝΣ Παλαιοχωρίου) με δυναμικότητα 14 βρέφη και 32 προνήπια,
- 6ο Γραφείο Προσχολικής Αγωγής (Παιδικός Σταθμός Νικήσιανης) με δυναμικότητα 32 προνήπια,

3Α.2. 2ο Τμήμα Προσχολικής Αγωγής, αποτελούμενο από:

- 1ο Γραφείο Προσχολικής Αγωγής (Παιδικός Σταθμός Δωματίων) με δυναμικότητα 39 προνήπια,
- 2ο Γραφείο Προσχολικής Αγωγής (ΒΝΣ Κοκκινοχωρίου) με δυναμικότητα 14 βρέφη και 49 προνήπια,
- 3ο Γραφείο Προσχολικής Αγωγής (ΒΝΣ Αγίου Ανδρέα) με δυναμικότητα 28 βρέφη και 27 προνήπια,
- 4ο Γραφείο Προσχολικής Αγωγής (ΒΝΣ Ελαιοχωρίου) με δυναμικότητα 28 βρέφη και 30 προνήπια.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

4. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης

4.α. Τμήμα Έργων και Επιστημονικού Χαρακτήρα Υπηρεσιών

4.β. Τμήμα Εφαρμογών και Σχεδιασμού

4.γ. Τμήμα Συγκοινωνιών και Σχεδίου Πόλεως

4.δ. Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Διαχείρισης Αδέσποτων

(β) Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας

5. Διεύθυνση Δόμησης Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Εφαρμογών

Διεύθυνση Δόμησης Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Εφαρμογών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης

5.α. Τμήμα ελέγχου και έκδοσης Οικοδομικών Αδειών

5.β. Τμήμα Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Εφαρμογών

5.γ. Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών

6. Διεύθυνση Καθαριότητας – Περιβάλλοντος και Ηλεκτροφωτισμού

Διεύθυνση Καθαριότητας Περιβάλλοντος και Ηλεκτροφωτισμού που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

6.α. Τμήμα Καθαριότητας, Ανακύκλωσης, Περιβάλλοντος και Πρασίνου με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Εποπτείας Καθαριότητας, Αποκομιδής Απορριμμάτων και Ανακύκλωσης.

(β) Περιβάλλοντος, Καθαρισμού Κοινοχρήστων Χώρων, Συντήρησης Πρασίνου και Κοιμητηρίων,

6.β. Τμήμα Ηλεκτροφωτισμού και Συντήρησης Υποδομών με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α)Ηλεκτροφωτισμού

(β) Συντήρησης Υποδομών

6.γ. Τμήμα Διαχείρισης Οχημάτων με τις παρακάτω αρμοδιότητες:

(α) Συντήρησης Οχημάτων

(β)Κίνησης Οχημάτων

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Δήμου Παγγαίου είναι εγκατεστημένες στην έδρα των Δημοτικών Ενοτήτων Ελευθερών, Πιερέων, Ορφανού και Παγγαίου και εξυπηρετούν τις δημοτικές και τοπικές κοινότητες της ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες Διευθύνσεις ή Τμήματα Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου.

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ:

1. Γραφείο Κ.Ε.Π.

2. Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη.

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΠΙΕΡΕΩΝ:

1. Γραφείο Κ.Ε.Π.

2. Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη.

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΟΡΦΑΝΟΥ:

1. Γραφείο Κ.Ε.Π.

2. Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη.

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ

1. Γραφείο Κ.Ε.Π.

2. Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη.

Παρακάτω παρουσιάζονται αδρά οι υπηρεσιακές μονάδες που ενδέχεται να έχουν άμεση εμπλοκή στην υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου του Δήμου Παγγαίου.

2.5.2.2.1 ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου αποτελεί τον άμεσο συνεργάτη και διοικητικό βραχίονα του Δημάρχου, αναλαμβάνοντας την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων που του ανατίθενται με απόφαση του Δημάρχου. Ο ρόλος του εστιάζει κυρίως στο συντονισμό των δημοτικών υπηρεσιών, με σκοπό τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας τους και την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων και δράσεων που καθορίζονται από τα πολιτικά όργανα του Δήμου.

Πιο συγκεκριμένα:

- Καθοδηγεί, συντονίζει και συνεργάζεται με τους προϊσταμένους των υπηρεσιών, διασφαλίζοντας την ομαλή και αποδοτική εκτέλεση των καθηκόντων τους.
- Φροντίζει ώστε τα θέματα που τίθενται προς συζήτηση σε συλλογικά όργανα όπως το Δημοτικό Συμβούλιο, και η Δημοτική Επιτροπή, να είναι πλήρως επεξεργασμένα και, όπου απαιτείται, να τα υποστηρίζει ενώπιόν τους.
- Παρακολουθεί τη διοικητική υλοποίηση των αποφάσεων των συλλογικών αυτών οργάνων από τις αρμόδιες υπηρεσίες, σε συνεργασία με τις διευθύνσεις.
- Συμμετέχει ενεργά στην κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου και των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης, ενώ παρακολουθεί και αξιολογεί την πρόοδο εφαρμογής τους.
- Εξασφαλίζει τη σύνταξη περιοδικών απολογισμών δράσης, τους οποίους παρουσιάζει στην Δημοτική Επιτροπή.
- Έχει την ευθύνη για την οργάνωση νέων υπηρεσιών που δημιουργούνται και φροντίζει για τον συνεχή εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση της λειτουργίας των υφιστάμενων, προσαρμόζοντάς τες στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.
- Μπορεί να συγκαλεί Συντονιστικά Συμβούλια, θεματικά ή γενικού χαρακτήρα, με συμμετοχή των υπηρεσιών του Δήμου.
- Παρακολουθεί τις δραστηριότητες των νομικών προσώπων του Δήμου, διατηρώντας συνεργασία με τις διοικήσεις τους ώστε να ευθυγραμμίζονται με τους στρατηγικούς στόχους του Δήμου.
- Έχει αρμοδιότητα υπογραφής αποφάσεων για άδειες και μετακινήσεις υπαλλήλων, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.
- Υπογράφει έγγραφα στο πλαίσιο των εξουσιοδοτήσεων που του παραχωρεί ο Δήμαρχος.

Με λίγα λόγια, ο Γενικός Γραμματέας λειτουργεί ως κομβικός συνδετικός κρίκος μεταξύ διοίκησης και υπηρεσιών, ενισχύοντας τον επιχειρησιακό βηματισμό του Δήμου.

2.5.2.2.2 ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ – ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Το Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού – Ανάπτυξης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Δήμου Παγγαίου αποτελεί την επιτελική μονάδα σχεδιασμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των αναπτυξιακών πολιτικών, καθώς και της ψηφιακής στρατηγικής του δήμου. Αποστολή του είναι η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, η διαμόρφωση καινοτόμων εργαλείων διοίκησης και η αποτελεσματική μετάβαση στην ψηφιακή εποχή.

Το τμήμα δραστηριοποιείται σε τρεις βασικούς τομείς: (α) στον στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό, (β) στη θεσμική οργάνωση και μεταρρύθμιση της διοίκησης και (γ) στην ανάπτυξη και υποστήριξη των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Ειδικότερα, υποστηρίζει την κατάρτιση του πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και των Ετήσιων Προγραμμάτων Δράσης, παρακολουθεί την πορεία υλοποίησής τους και εισηγείται την ενδεχόμενη αναθεώρηση στόχων και έργων. Παράλληλα, διερευνά πηγές χρηματοδότησης, προετοιμάζει φακέλους προτάσεων και υποστηρίζει τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων.

Σε επίπεδο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, διαμορφώνει και εφαρμόζει τη στρατηγική ΤΠΕ του δήμου, διαχειρίζεται τις ψηφιακές υποδομές, τα πληροφοριακά συστήματα και τις διαδικτυακές υπηρεσίες, διασφαλίζοντας την ασφάλεια δεδομένων και την ψηφιακή διαφάνεια. Επίσης, εκπαιδεύει το προσωπικό, υποστηρίζει τους χρήστες και διαχειρίζεται την τεχνολογική υποστήριξη όλων των υπηρεσιών.

Το τμήμα λειτουργεί ως καταλύτης εκσυγχρονισμού και μετασχηματισμού της δημοτικής διοίκησης, με προσανατολισμό στην αποδοτικότητα, τη διαφάνεια και τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών.

2.5.2.2.3 ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Το Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Παγγαίου αποτελεί τον επιχειρησιακό βραχίονα της δημοτικής αρχής για την πρόληψη, την ετοιμότητα, την άμεση απόκριση και τη βραχεία αποκατάσταση από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές, καθώς και λοιπές απειλές. Σκοπός του τμήματος είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας της τοπικής κοινωνίας και η προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών.

Ο ρόλος του τμήματος εστιάζει στον συντονισμό των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων σε τοπικό επίπεδο, υπό την ευθύνη του Δημάρχου και σε συνεργασία με τα θεσμοθετημένα όργανα πολιτικής προστασίας, ιδίως το Τοπικό Επιχειρησιακό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας (Τ.Ε.Σ.Ο.Π.Π.).

Μεταξύ των βασικών λειτουργιών του Τμήματος περιλαμβάνονται η εκπόνηση του Τοπικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών, η διαρκής αναγνώριση και ανάλυση επικινδυνότητας, η καταγραφή και επικαιροποίηση των διαθέσιμων ανθρώπινων και υλικών πόρων, καθώς και η οργάνωση δράσεων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των πολιτών.

Το Τμήμα συντονίζει επίσης τη συμμετοχή του δήμου σε ασκήσεις ετοιμότητας, συνεργάζεται με την Περιφέρεια ΑΜΘ και γειτονικούς δήμους, εισηγείται την αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για την ενίσχυση της πολιτικής προστασίας και τηρεί επιχειρησιακά μνημόνια συνεργασίας με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

Η λειτουργία του τμήματος θεμελιώνεται στις αρχές της πρόληψης, της διαλειτουργικότητας και της διαφάνειας, με επίκεντρο την οικοδόμηση ενός ασφαλούς και ανθεκτικού δήμου, ικανού να ανταποκρίνεται έγκαιρα και αποτελεσματικά σε κάθε είδους κρίση.

2.5.2.2.4 ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ, ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

Το Γραφείο Επικοινωνίας, Δημοσίων Σχέσεων και Τουριστικής Προβολής του Δήμου Παγγαίου αποτελεί τον βασικό μηχανισμό εξωστρέφειας και προβολής της ταυτότητας, του έργου και των στρατηγικών επιδιώξεων της δημοτικής αρχής. Η αποστολή του επικεντρώνεται στην ενίσχυση της δημόσιας εικόνας του Δήμου, την καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης με τους πολίτες και την ανάδειξη της περιοχής ως ποιοτικού τουριστικού προορισμού.

Σε επίπεδο επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων, το γραφείο σχεδιάζει και υλοποιεί δράσεις προβολής, οργανώνει εκδηλώσεις, συνεντεύξεις και ενημερωτικές καμπάνιες, διαχειρίζεται τα δελτία τύπου και τις σχέσεις με τα μέσα ενημέρωσης, και επιμελείται τις επίσημες δημόσιες εμφανίσεις του Δημάρχου και των αιρετών οργάνων. Επιπλέον, παρακολουθεί και καταγράφει τη δημόσια εικόνα του δήμου στα ΜΜΕ, με στόχο την άμεση και τεκμηριωμένη αντίδραση σε θέματα δημοσιότητας.

Σε επίπεδο τουριστικής προβολής, το γραφείο συγκεντρώνει στοιχεία και δεδομένα για την τουριστική δραστηριότητα, σχεδιάζει προγράμματα προβολής, επιμελείται έντυπο και ψηφιακό υλικό (οδηγοί, αφίσες, βίντεο), οργανώνει συμμετοχές σε τουριστικές εκθέσεις και συντονίζει δράσεις συνεργασίας με επαγγελματικούς, θεσμικούς και κοινωνικούς φορείς.

Παράλληλα, παρέχει γραμματειακή υποστήριξη στην Επιτροπή Τουριστικής Ανάπτυξης και Προβολής, καθώς και στον Αντιδήμαρχο Τουριστικής Προβολής, ενώ εργάζεται για την υλοποίηση κοινών προγραμμάτων ανάδειξης της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

2.5.2.2.5 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών του Δήμου Παγγαίου αποτελεί τον θεσμικό πυρήνα για τη διαχείριση των θεμάτων διοικητικής οργάνωσης, ανθρώπινου δυναμικού και υποστήριξης των συλλογικών και πολιτικών οργάνων του Δήμου. Η αποστολή της Διεύθυνσης συνίσταται στην ορθολογική διαχείριση του προσωπικού, την τήρηση των μητρώων και ληξιαρχικών δεδομένων, καθώς και την παροχή ολοκληρωμένων διοικητικών υπηρεσιών προς πολίτες και εσωτερικές δομές του Δήμου.

Η δομή της περιλαμβάνει τέσσερα βασικά Τμήματα: Διοικητικών Υπηρεσιών, Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων, Ανθρώπινου Δυναμικού και Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ). Κάθε Τμήμα φέρει πολυδιάστατες λειτουργίες, ενταγμένες σε συγκεκριμένα θεσμικά πεδία αρμοδιοτήτων.

Το Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών είναι υπεύθυνο για την αλληλογραφία, την τήρηση των δημοτολογίων, ληξιαρχείων, εκλογικών καταλόγων και μητρώων αρρένων, ενώ διαχειρίζεται τις εκλογικές διαδικασίες, εξασφαλίζοντας την τήρηση της νομοθεσίας και την έγκυρη ενημέρωση των δημοσίων αρχών. Το Τμήμα Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων καλύπτει τη λειτουργική και γραμματειακή υποστήριξη των αιρετών οργάνων, του Δημοτικού Συμβουλίου, των Επιτροπών και των δημοτικών παρατάξεων. Παράλληλα, ασκεί εποπτεία επί των εμπορικών δραστηριοτήτων και εκδίδει άδειες λειτουργίας καταστημάτων, εμποροπανηγύρεων και υπαίθριων αγορών, προτείνοντας ρυθμίσεις για την προστασία του καταναλωτή και την εύρυθμη επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή.

Το Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού είναι αρμόδιο για τον στρατηγικό σχεδιασμό πολιτικής προσωπικού, την τήρηση μητρώων, την αξιολόγηση, την κατάρτιση και την παρακολούθηση

της υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων, καθώς και για την εφαρμογή συστημάτων κινητικότητας, υγιεινής και ασφάλειας και μισθοδοσίας.

Τέλος, το Τμήμα ΚΕΠ επιτελεί κρίσιμο διαμεσολαβητικό ρόλο μεταξύ των πολιτών και της διοίκησης, παρέχοντας πληροφόρηση, διοικητική εξυπηρέτηση και ολοκληρωμένες υπηρεσίες διοικητικής υποστήριξης, τόσο δια ζώσης όσο και με ηλεκτρονικά μέσα.

Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών εποπτεύει, τέλος, και τα αποκεντρωμένα ΚΕΠ και γραφεία διοικητικών θεμάτων των δημοτικών ενοτήτων, διασφαλίζοντας την ενιαία εφαρμογή των πολιτικών του Δήμου και την ομοιογενή εξυπηρέτηση των δημοτών σε όλη την εδαφική του περιφέρεια.

2.5.2.2.6 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Παγγαίου συγκροτεί τον πυλώνα της δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής λειτουργίας του Δήμου, εξασφαλίζοντας τη διαφάνεια, τη νομιμότητα και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των δημοτικών πόρων. Η αποστολή της εστιάζει στην κατάρτιση και παρακολούθηση του προϋπολογισμού, στην εύρυθμη λογιστική και ταμειακή απεικόνιση των οικονομικών δεδομένων, στη διαχείριση της ακίνητης και κινητής περιουσίας, στην εποπτεία των εσόδων, καθώς και στην οργάνωση των δημοτικών προμηθειών και υπηρεσιών.

Η Διεύθυνση διαρθρώνεται σε τέσσερα κύρια Τμήματα: Οικονομικών Υπηρεσιών, Εσόδων και Περιουσίας, Προμηθειών, Υπηρεσιών και Αποθήκης, και Ταμείου.

Το Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών είναι αρμόδιο για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του ετήσιου προϋπολογισμού, την παρακολούθηση της εκτέλεσής του, την τήρηση της λογιστικής απεικόνισης όλων των οικονομικών πράξεων του Δήμου και τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Επιπλέον, διαχειρίζεται τις οικονομικές ροές και τις σχέσεις του Δήμου με χρηματοπιστωτικούς φορείς και ελεγκτικούς μηχανισμούς, υποστηρίζοντας παράλληλα και τη δημοσιονομική εποπτεία των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

Το Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας εποπτεύει την καταγραφή, βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων, τηρεί τους σχετικούς πίνακες και μητρώα υπόχρεων και επιμελείται την αποστολή βεβαιώσεων και ειδοποιήσεων. Παράλληλα, μεριμνά για τη συντήρηση, αξιοποίηση,

εκμετάλλευση και παρακολούθηση της δημοτικής περιουσίας, καθώς και για τη διαχείριση κληροδοτημάτων και μισθώσεων. Η λειτουργία του τμήματος διαμορφώνει τα έσοδα του Δήμου μέσα από νομοθετημένες διαδικασίες και ενεργητική φορολογική πολιτική.

Το Τμήμα Προμηθειών, Υπηρεσιών και Αποθήκης καλύπτει την πλήρη εφοδιαστική αλυσίδα του Δήμου, από την προγραμματισμένη σύνταξη πινάκων αναγκών και τεχνικών προδιαγραφών έως και την υπογραφή και εκτέλεση των συμβάσεων. Ελέγχει τις παραλαβές, διαχειρίζεται αποθέματα και παρακολουθεί τις απογραφές. Ασχολείται επίσης με τον χαρακτηρισμό υλικών και τον χειρισμό αχρήστων, διασφαλίζοντας έτσι την οικονομική και λειτουργική αποδοτικότητα των αποθεμάτων.

Το Τμήμα Ταμείου αποτελεί το επιχειρησιακό σημείο είσπραξης και πληρωμής. Είναι υπεύθυνο για τη διεκπεραίωση όλων των οικονομικών συναλλαγών, την ενημέρωση του ταμειακού συστήματος, την παρακολούθηση των οφειλών και πληρωμών και τη διαχείριση ρευστότητας, με στόχο την οικονομική ευστάθεια και την εκπλήρωση των χρηματοδοτικών υποχρεώσεων του Δήμου. Επιπλέον, εποπτεύει τα αποκεντρωμένα γραφεία οικονομικών θεμάτων.

Η Διεύθυνση εν γένει τελεί υπό την ευθύνη ενός Προϊσταμένου, ο οποίος συντονίζει την εύρυθμη λειτουργία των οργανικών μονάδων, διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τις ισχύουσες διατάξεις και εισηγείται μέτρα πολιτικής οικονομικής διαχείρισης και ενίσχυσης των εσόδων. Μέσω του θεσμικού της ρόλου, η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών εγγυάται τη χρηστή δημοσιονομική διακυβέρνηση, την οικονομική βιωσιμότητα και την υποστήριξη των λειτουργικών αναγκών του Δήμου.

2.5.2.2.7 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ – ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ – ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής – Προαγωγής Δημόσιας Υγείας – Παιδείας και Πολιτισμού του Δήμου Παγγαίου αποτελεί τον βασικό θεσμικό βραχίονα εφαρμογής της τοπικής κοινωνικής πολιτικής και προαγωγής του κοινωνικού κράτους σε επίπεδο δήμου. Ενσωματώνει, ενιαία και ολιστικά, το σύνολο των παρεμβάσεων για την κοινωνική προστασία, τη δημόσια υγεία, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και τη νεολαία, καθώς και την ισότητα των φύλων.

Η Διεύθυνση αναλαμβάνει το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την εποπτεία προγραμμάτων και δράσεων που απευθύνονται σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, με έμφαση στη στήριξη παιδιών, ηλικιωμένων, ΑΜΕΑ, μεταναστών, άστεγων, οικονομικά αδυνάμων, γυναικών και ανέργων. Δίνει προτεραιότητα στην πρόληψη, τη συμβουλευτική και την ενεργό κοινωνική ενσωμάτωση των πολιτών, ενώ υποστηρίζει θεσμικά τη Διά Βίου Μάθηση, τον σχολικό προγραμματισμό και την υγειονομική ασφάλεια του πληθυσμού.

Η Διεύθυνση αποτελείται από δύο βασικά οργανικά Τμήματα: το Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Απασχόλησης, Προαγωγής Δημόσιας Υγείας, Παιδείας και Πολιτισμού, και το Τμήμα «*Βοήθεια στο Σπίτι*».

Το Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας συντονίζει την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών και προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας, προαγωγής της δημόσιας υγείας και πολιτικών ισότητας. Ασκεί εποπτεία σε ιδιωτικές και δημόσιες δομές παιδικής και κοινωνικής μέριμνας, προωθεί δράσεις κατά της βίας, του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας, ενώ συμβάλλει ενεργά στην απασχόληση ευπαθών ομάδων με υπηρεσίες διαμεσολάβησης, πληροφόρησης και επαγγελματικής υποστήριξης. Επιπλέον, οργανώνει πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες, λειτουργεί τοπικά δίκτυα πολιτισμού και στήριξης της νεολαίας και διασυνδέεται με κρατικούς και ευρωπαϊκούς φορείς για την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων.

Στον τομέα της Δημόσιας Υγείας, το Τμήμα μεριμνά για ελέγχους σε υγειονομικού ενδιαφέροντος δραστηριότητες, την εφαρμογή εμβολιαστικών και προληπτικών προγραμμάτων, την ενημέρωση του πληθυσμού σε θέματα υγιεινής και την έκδοση υγειονομικών διατάξεων.

Η εκπαιδευτική και πολιτιστική αποστολή της Διεύθυνσης περιλαμβάνει την υποστήριξη των σχολικών υποδομών, τη συνεργασία με σχολικές επιτροπές, την εφαρμογή πολιτικών διά βίου μάθησης και τη λειτουργία βιβλιοθηκών, κέντρων δημιουργικής απασχόλησης και δομών περιβαλλοντικής και πολιτιστικής εκπαίδευσης. Παράλληλα, υλοποιεί προγράμματα που προάγουν την τοπική πολιτιστική ταυτότητα, τον αθλητισμό και τη συμμετοχή της νεολαίας στη δημόσια ζωή.

Το Τμήμα «*Βοήθεια στο Σπίτι*» επικεντρώνεται στην παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας κατ' οίκον, σε άτομα τρίτης ηλικίας και ΑμεΑ που δεν έχουν δυνατότητα

πρόσβασης στις δημοτικές δομές. Στοχεύει στην κοινωνική ενσωμάτωση, την προστασία από την ιδρυματοποίηση, την ενδυνάμωση της οικογένειας, και την υποστήριξη καθημερινών αναγκών των ωφελούμενων. Οι υπηρεσίες παρέχονται βάσει κοινωνικής έρευνας και εποπτεύονται κεντρικά για την εξασφάλιση ποιότητας και διαφάνειας.

Συνολικά, η Διεύθυνση επιτελεί έναν διατομεακό ρόλο κρίσιμο για τη συνοχή, τη δημόσια υγεία και την κοινωνική αλληλεγγύη σε τοπικό επίπεδο, αποτελώντας αναπόσπαστο μέρος της λειτουργικής φυσιογνωμίας του Δήμου Παγγαίου.

2.5.2.2.8 ΔΙΕΥΘΝΣΗ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η Διεύθυνση Προσχολικής Αγωγής[7] του Δήμου Παγγαίου αποτελεί την εξειδικευμένη υπηρεσία κοινωνικής φροντίδας και παιδαγωγικής παρέμβασης, αρμόδια για τη διασφάλιση της εύρυθμης, αποτελεσματικής και ποιοτικής λειτουργίας των Βρεφονηπιακών Σταθμών του Δήμου. Αποστολή της Διεύθυνσης είναι η διαμόρφωση και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου πλαισίου παροχής προσχολικής αγωγής, η διοικητική και λειτουργική υποστήριξη των μονάδων, καθώς και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής μέσω της φροντίδας των παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Η Διεύθυνση συντονίζει και εποπτεύει την εφαρμογή πολιτικών, συστημάτων και διαδικασιών που σχετίζονται με τη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού, την οικονομική διαχείριση των Σταθμών, τις διαδικασίες προμηθειών, τη συμμόρφωση με το κανονιστικό πλαίσιο και την εξυπηρέτηση των πολιτών. Παράλληλα, αξιοποιεί σύγχρονες επιστημονικές προσεγγίσεις στην αγωγή της πρώιμης παιδικής ηλικίας, διασφαλίζοντας την παιδαγωγική εγκυρότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η Διεύθυνση είναι οργανωμένη σε δύο Τμήματα Προσχολικής Αγωγής, τα οποία εποπτεύουν τα αντίστοιχα Γραφεία Προσχολικής Αγωγής. Κάθε επίπεδο διοίκησης φέρει διακριτές, αλλά αλληλοσυμπληρούμενες αρμοδιότητες για τη στελέχωση, την επιμόρφωση, την εποπτεία, την οικονομική διαχείριση, την προμήθεια υλικών, την υποστήριξη παιδιών και οικογενειών και την ανάπτυξη πολιτιστικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων.

[7] Βλ. Υποσημείωση 6.

Η Διεύθυνση εφαρμόζει τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας των Σταθμών και τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, παρίσταται στις συνεδριάσεις του όπου απαιτείται, συγκαλεί τακτικά τους προϊσταμένους των τμημάτων, ενημερώνει για τις αποφάσεις και τις ανάγκες των μονάδων και διασφαλίζει την ορθή κατανομή και λειτουργία του προσωπικού.

Επιπλέον, η Διεύθυνση συνεργάζεται με φορείς, συλλόγους και οργανώσεις για την ανάπτυξη κοινωνικών δράσεων, ενώ είναι υπεύθυνη για την επιμέλεια της αλληλογραφίας, των υπηρεσιακών εγγράφων, της σφραγίδας, της τήρησης βιβλίων, καθώς και της συνολικής επίλυσης θεμάτων που δεν ανατίθενται ρητά σε άλλο επίπεδο διοίκησης.

Οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων και των Γραφείων έχουν επιφορτιστεί με το παιδαγωγικό έργο, τη διαμόρφωση και λειτουργία των παιδικών τμημάτων, την επικοινωνία με τους γονείς, τη διαχείριση αιτήσεων, εγγραφών και διαγραφών, την οικονομική παρακολούθηση των τροφείων, την τήρηση παρουσιολογίων και την επίβλεψη της καθαριότητας, σίτισης και γενικής υγιεινής. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για τη συμμόρφωση με τις ιατρικές οδηγίες και την τήρηση των όρων ασφάλειας και φροντίδας.

2.5.2.2.9 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Παγγαίου είναι υπεύθυνη για τον σχεδιασμό, την εκτέλεση και τη συντήρηση όλων των τεχνικών έργων του Δήμου, διασφαλίζοντας την επιστημονικά άρτια, οικονομικά βιώσιμη και έγκαιρη υλοποίησή τους. Παράλληλα, είναι αρμόδια για τη βελτίωση της κυκλοφορίας και μετακίνησης εντός του Δήμου, την ασφάλεια των εγκαταστάσεων, την έκδοση σχετικών αδειών και την προστασία του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Η Διεύθυνση περιλαμβάνει τέσσερα βασικά Τμήματα με διακριτές αρμοδιότητες. Το Τμήμα Έργων και Επιστημονικού Χαρακτήρα Υπηρεσιών μελετά και επιβλέπει την κατασκευή και συντήρηση δημοτικών και σχολικών κτιρίων, έργων κοινής ωφέλειας, συντάσσει τεχνικές μελέτες, επιβλέπει τις εργολαβίες και μεριμνά για την τήρηση των τεχνικών φακέλων και των αρχείων. Το Τμήμα Εφαρμογών και Σχεδιασμού ασχολείται με την εκπόνηση αρχιτεκτονικών, στατικών και ηλεκτρομηχανολογικών μελετών, την παρακολούθηση της ποιότητας υλικών, τη διαχείριση των συνεργείων του Δήμου, την παρακολούθηση της πορείας των έργων και τη συλλογή στατιστικών δεδομένων από την υλοποίησή τους. Το Τμήμα Συγκοινωνιών και Σχεδίου Πόλεως έχει την ευθύνη για τον κυκλοφοριακό σχεδιασμό, τη διαχείριση των μέσων

μεταφοράς, τον καθορισμό στάσεων, κομίστρων και γραμμών, τη ρύθμιση της στάθμευσης και της οδοσήμανσης, την προστασία από επικίνδυνες κατασκευές και την εφαρμογή του πολεοδομικού σχεδίου και των σχετικών μελετών. Ασχολείται επίσης με την τήρηση και ενημέρωση των χαρτογραφικών αρχείων, τη διαχείριση πολεοδομικών τροποποιήσεων, την παρακολούθηση της εξέλιξης του σχεδίου πόλεως και τη διαχείριση τεχνικών αδειών για μεταφορικά και οικοδομικά επαγγέλματα.

Το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης ασκεί αρμοδιότητες σε δύο βασικούς τομείς: τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων και την υποστήριξη του αγροτικού και αλιευτικού τομέα. Σχεδιάζει και εφαρμόζει δράσεις για τη φροντίδα, σήμανση και υιοθεσία αδέσποτων, σε συνεργασία με κτηνιάτρους, φιλοζωικά σωματεία και εθελοντές, ενώ παράλληλα συντονίζει ενημερωτικές δράσεις για την προώθηση της φιλοζωίας. Στον αγροτικό τομέα, το Τμήμα εκπονεί και επιβλέπει έργα πρασίνου και εγγειοβελτιωτικά έργα, παρακολουθεί τη γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή, επιμορφώνει τους αγρότες και στηρίζει τις διαδικασίες αγροτουριστικής ανάπτυξης. Στον τομέα της αλιείας, διαχειρίζεται διοικητικά ζητήματα που αφορούν άδειες, περιορισμούς, εμπλουτισμούς, προστασία υδάτινων οικοσυστημάτων και ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών.

Συνολικά, η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών συνιστά έναν κρίσιμο μηχανισμό του Δήμου για την τεχνική, πολεοδομική, συγκοινωνιακή, αγροτική και περιβαλλοντική πολιτική, διασφαλίζοντας τον βιώσιμο και ολοκληρωμένο σχεδιασμό και την ανάπτυξη της περιοχής.

2.5.2.2.10 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΟΜΗΣΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

Η Διεύθυνση Δόμησης – Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Εφαρμογών είναι υπεύθυνη για τον πολεοδομικό σχεδιασμό και την εφαρμογή του, την έκδοση οικοδομικών αδειών και τον έλεγχο της εφαρμογής τους, τον έλεγχο αυθαιρέτων κατασκευών, τις διαδικασίες απαλλοτρίωσης και οριοθέτησης κοινόχρηστων χώρων, καθώς και τη διαχείριση των θεμάτων που σχετίζονται με τη δόμηση και την αρχιτεκτονική φυσιογνωμία της πόλης.

Η Διεύθυνση απαρτίζεται από τρία βασικά τμήματα. Το Τμήμα Ελέγχου και Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών εξετάζει τις μελέτες για την έκδοση νέων ή την αναθεώρηση υφιστάμενων οικοδομικών αδειών, ελέγχει την πληρότητα των σχεδίων και τεχνικών φακέλων, εκδίδει τις σχετικές εγκρίσεις και άδειες, βεβαιώνει την προσμέτρηση χώρων στον συντελεστή

δόμησης, εγκρίνει εγκαταστάσεις τεχνικού εξοπλισμού, και ελέγχει την εφαρμογή των εκδοθεισών αδειών. Το Τμήμα Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Εφαρμογών παρακολουθεί την εξέλιξη πολεοδομικών και ρυθμιστικών σχεδίων, συντάσσει και προτείνει τροποποιήσεις ρυμοτομικών διατάξεων, χορηγεί βεβαιώσεις αρτιότητας, εφαρμόζει πολεοδομικά σχέδια επί του εδάφους, τηρεί τα αρχεία των εφαρμογών και εισφορών, διαχειρίζεται τις πράξεις εφαρμογής, συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες για τον καθορισμό οικοδομικών γραμμών, τη διατήρηση κοινόχρηστων χώρων και τη λειτουργία του GIS. Το Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών είναι επιφορτισμένο με τον έλεγχο των αυθαιρέτων κατασκευών, τη διενέργεια αυτοψιών, τη σύνταξη πορισμάτων και επιβολή προστίμων, την εισήγηση προς τα αρμόδια όργανα, τον χαρακτηρισμό ετοιμόρροπων ή επικινδύνων κτισμάτων και την επίβλεψη της διαδικασίας κατεδάφισης ή αποκατάστασης. Διαχειρίζεται επίσης το αρχείο αυθαιρέτων, δέχεται προσφυγές, συνεργάζεται με το ΣΥΠΟΘΑ και παρέχει υπηρεσίες για δικαστικές υποθέσεις.

Επιπλέον, η Διεύθυνση στελεχώνεται από ένα γραφείο γραμματειακής υποστήριξης και αρχείου, το οποίο εξυπηρετεί διοικητικά όλες τις οργανικές μονάδες της. Το γραφείο αυτό διεκπεραιώνει την εισερχόμενη και εξερχόμενη αλληλογραφία, φροντίζει για την τήρηση των φακέλων οικοδομικών και αυθαίρετων κατασκευών, χορηγεί αντίγραφα, ενημερώνει σχετικά με την πορεία αιτημάτων και μεριμνά για τη δημοσιοποίηση αποφάσεων.

Η Διεύθυνση έχει στρατηγικό ρόλο στη διασφάλιση της νομιμότητας της δόμησης, της εύρυθμης αστικής ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος και της αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας της περιοχής, μεριμνώντας ταυτόχρονα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών μέσω της ορθολογικής πολεοδομικής οργάνωσης.

2.5.2.2.11 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ – ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ

Η Διεύθυνση Καθαριότητας – Περιβάλλοντος και Ηλεκτροφωτισμού είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση της καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων, την αποκομιδή απορριμμάτων και ανακυκλώσιμων υλικών, τη φροντίδα του πρασίνου, τη λειτουργία και διαχείριση των κοιμητηρίων, τον ηλεκτροφωτισμό και τη συντήρηση των ηλεκτρομηχανολογικών υποδομών του Δήμου. Παράλληλα, συμβάλλει στην πολιτική προστασία διαθέτοντας προσωπικό και εξοπλισμό σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών.

Η Διεύθυνση οργανώνεται σε τρία κύρια τμήματα. Το Τμήμα Καθαριότητας – Ανακύκλωσης Περιβάλλοντος και Πρασίνου είναι αρμόδιο για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων αποκομιδής απορριμμάτων και ανακύκλωσης, τον καθαρισμό των δρόμων και των κοινόχρηστων χώρων, την οργάνωση των συνεργείων, τη διαχείριση των κάδων, τη λειτουργία και φροντίδα των κοιμητηρίων, και τη συντήρηση του πρασίνου σε όλο το φάσμα του αστικού και περιαστικού χώρου. Επιπλέον, μεριμνά για την εφαρμογή περιβαλλοντικής πολιτικής, τη διαχείριση αποβλήτων, την ανακύκλωση, την αποκατάσταση ρυπασμένων περιοχών και την περιβαλλοντική αισθητική του Δήμου.

Το Τμήμα Ηλεκτροφωτισμού και Συντήρησης Υποδομών αναλαμβάνει τη συντήρηση και την επέκταση του δημοτικού ηλεκτροφωτισμού, τον φωτισμό μνημείων και δημόσιων κτιρίων, τη λειτουργία φωτεινής σηματοδότησης και ηχητικών σημάτων για άτομα με αναπηρία, καθώς και τη φροντίδα των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του Δήμου. Επίσης, παρακολουθεί την ενεργειακή κατανάλωση, προωθεί την εξοικονόμηση ενέργειας και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών, και διαχειρίζεται τη συντήρηση των κτιριακών υποδομών.

Το Τμήμα Διαχείρισης Οχημάτων είναι υπεύθυνο για τον προγραμματισμό και την οργάνωση της λειτουργίας του στόλου οχημάτων του Δήμου, περιλαμβάνοντας τη συντήρηση, την επισκευή, την τροφοδοσία με καύσιμα και την τεχνική τους παρακολούθηση. Διαχειρίζεται επίσης την κυκλοφορία των οχημάτων, τη χορήγηση αδειών, την τήρηση τεχνικών στοιχείων και προβαίνει στις σχετικές τεχνικές και διοικητικές ενέργειες για την ομαλή και αποδοτική λειτουργία του στόλου. Συμβάλλει τέλος στην υλοποίηση μελετών για τον εξοπλισμό και τις τεχνικές ανάγκες των υπηρεσιών του Δήμου.

Η Διεύθυνση συνολικά έχει ως στόχο την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, την αστική ευταξία, την αισθητική αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και τη διασφάλιση της καλής λειτουργίας του τεχνικού εξοπλισμού και των υποδομών του Δήμου, μεριμνώντας για την αδιάλειπτη παροχή υπηρεσιών καθημερινότητας προς τους πολίτες.

2.5.2.2.12 ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου με έδρα τις δημοτικές ενότητες Ελευθερών, Πιερέων, Ορφανού και Παγγαίου λειτουργούν ως προεκτάσεις της κεντρικής διοίκησης, με σκοπό την άμεση εξυπηρέτηση των πολιτών και την αποτελεσματικότερη διοικητική υποστήριξη σε τοπικό επίπεδο.

Κάθε Δημοτική Ενότητα διαθέτει δύο βασικές οργανικές μονάδες: το Γραφείο Κ.Ε.Π. και το Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη. Το Κ.Ε.Π. εξυπηρετεί τους δημότες για όλες τις υποθέσεις που σχετίζονται με τις δημόσιες υπηρεσίες και το κράτος, αναλαμβάνοντας την υποδοχή, διεκπεραίωση και διαβίβαση αιτημάτων, την παροχή πληροφοριών και εγγράφων, καθώς και την παροχή πιστοποιημένων υπηρεσιών, όπως η επικύρωση εγγράφων και η θεώρηση γνησίου υπογραφής. Εφαρμόζει παράλληλα το πρόγραμμα e–ΚΕΡ για την κάλυψη απομακρυσμένων περιοχών και λειτουργεί ως ενδιάμεσος κρίκος μεταξύ των πολιτών και της Δημόσιας Διοίκησης.

Το Γραφείο Διοικητικών Θεμάτων και Εξυπηρέτησης του Πολίτη φροντίζει για τη διοικητική υποστήριξη της δημοτικής ενότητας και των πολιτικών της οργάνων. Παρακολουθεί ζητήματα προσωπικού, διασφαλίζει τη γραμματειακή λειτουργία, υποδέχεται αιτήματα των πολιτών προς τις κεντρικές δημοτικές υπηρεσίες και μεριμνά για την τοπική εφαρμογή πολιτικών σχετικά με τη μετανάστευση, την ιθαγένεια και τη διοικητική πληροφόρηση. Επιπλέον, λειτουργεί ως δίαυλος επικοινωνίας με τις τεχνικές και οικονομικές υπηρεσίες του Δήμου για τη διαχείριση θεμάτων υποδομών, καθαριότητας, ασφάλειας, πράσινου, καθώς και για την υποστήριξη δραστηριοτήτων τοπικής ανάπτυξης στους τομείς της φυτικής και ζωικής παραγωγής, της αλιείας, του τουρισμού και των εμπορικών δραστηριοτήτων.

Οι αποκεντρωμένες αυτές υπηρεσίες συμβάλλουν ουσιαστικά στη λειτουργική αποκέντρωση, εξασφαλίζοντας την καθημερινή παρουσία της δημοτικής αρχής στον τόπο του δημότη και ενισχύοντας τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών στη διαμόρφωση και επίλυση των ζητημάτων που τις αφορούν.

2.5.3 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

2.5.3.1 ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΑΧ

Οι θέσεις του μόνιμου προσωπικού του Δήμου, σύμφωνα με τη Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών του Δήμου Παγγαίου, διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

Α. Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ)

Β. Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ)

Γ. Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ)

Δ. Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ)

Τα προσόντα διορισμού περιγράφονται στο ΠΔ 85/20222 ΦΕΚ 232 Α΄/14.12.2022.

Ο καταμερισμός κατά κατηγορία είναι ο παρακάτω:

Κατηγορία ΠΕ (Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης)

- Οργανικές: 61
- Κατειλημμένες: 39
- Κενές: 22
- Δεσμευμένες: 3
- ΙΔΑΧ: 2

Κατηγορία ΤΕ (Τεχνολογικής Εκπαίδευσης)

- Οργανικές: 49
- Κατειλημμένες: 33
- Κενές: 16
- Δεσμευμένες: 1
- ΙΔΑΧ: 3

Κατηγορία ΔΕ (Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης)

- Οργανικές: 100
- Κατειλημμένες: 63
- Κενές: 37
- Δεσμευμένες: 3
- ΙΔΑΧ: 12

Κατηγορία ΥΕ (Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης)

- Οργανικές: 107

- Κατειλημμένες: 87
- Κενές: 20
- Δεσμευμένες: 2
- ΙΔΑΧ: 9

Ο καταμερισμός των οργανικών θέσεων και του απασχολούμενου προσωπικού ανά κατηγορία εκπαίδευσης αποτυπώνει τη σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού και επιτρέπει την εξαγωγή ποσοτικών δεικτών σχετικών με την κάλυψη θέσεων και τη μορφή απασχόλησης. Η ανάλυση καλύπτει τις τέσσερις βασικές κατηγορίες εκπαίδευσης του προσωπικού: Πανεπιστημιακής (ΠΕ), Τεχνολογικής (ΤΕ), Δευτεροβάθμιας (ΔΕ) και Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης (ΥΕ).

Στην κατηγορία ΠΕ, επί συνόλου 61 οργανικών θέσεων, οι 39 είναι καλυμμένες, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 63,93%. Οι υπόλοιπες 22 θέσεις παραμένουν κενές (36,07%), με επιπλέον 3 δεσμευμένες θέσεις, δηλαδή θέσεις που έχουν προγραμματιστεί για πλήρωση ή βρίσκονται σε διαδικασία. Επίσης, καταγράφονται 2 απασχολούμενοι με σύμβαση ΙΔΑΧ, οι οποίοι εκπροσωπούν το 3,17% των συνολικών διαθέσιμων θέσεων της κατηγορίας (οργανικές + ΙΔΑΧ).

Στην κατηγορία ΤΕ, καταγράφονται 49 οργανικές θέσεις, εκ των οποίων 33 είναι καλυμμένες (67,35%) και 16 κενές (32,65%), με μία εξ αυτών δεσμευμένη (2,04%). Η παρουσία 3 εργαζομένων ΙΔΑΧ προσθέτει ένα επιπλέον ποσοστό κάλυψης της τάξεως του 5,77%. Η αναλογία καλυμμένων προς συνολικών (κατειλημμένων + ΙΔΑΧ) είναι 73,47%.

Η κατηγορία ΔΕ συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό οργανικών θέσεων (100). Από αυτές, 63 είναι κατειλημμένες (63%), ενώ 16 παραμένουν κενές (16%). Οι δεσμευμένες θέσεις είναι 3 (3%) και οι θέσεις που καλύπτονται από ΙΔΑΧ είναι 12, αυξάνοντας τον συνολικό αριθμό υπηρετούντων σε 75. Το συνολικό ποσοστό κάλυψης (κατειλημμένες + ΙΔΑΧ επί οργανικών) διαμορφώνεται στο 75%, το υψηλότερο μεταξύ των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ.

Στην κατηγορία ΥΕ, υπάρχουν 107 οργανικές θέσεις, εκ των οποίων οι 87 είναι κατειλημμένες (81,31%), ενώ 20 παραμένουν κενές (18,69%) και 2 έχουν χαρακτηριστεί ως δεσμευμένες (1,87%). Το προσωπικό ΙΔΑΧ αριθμεί 9 άτομα (7,76% των συνολικών θέσεων της κατηγορίας). Συνολικά, οι υπηρετούντες (κατειλημμένες + ΙΔΑΧ) ανέρχονται σε 96, με συνολικό ποσοστό κάλυψης 89,72%, το υψηλότερο μεταξύ όλων των κατηγοριών.

Σε επίπεδο συνόλου οργανικών θέσεων, η υπηρεσία διαθέτει 317 θέσεις, από τις οποίες 222 είναι κατειλημμένες (70,03%), 74 είναι κενές (23,34%) και 9 δεσμευμένες (2,84%). Οι θέσεις ΙΔΑΧ είναι 26, που συνιστούν το 7,58% επί των συνολικών θέσεων ανά κατηγορία (λαμβανομένων υπόψη και των μη οργανικών). Συνεπώς, η συνολική απασχόληση (κατειλημμένες + ΙΔΑΧ) ανέρχεται σε 248 άτομα, με ποσοστό πληρότητας 78,23% επί των οργανικών θέσεων.

Η παρούσα ανάλυση επιτρέπει τη χαρτογράφηση του ανθρώπινου δυναμικού τόσο ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης όσο και ως προς τη μορφή απασχόλησης (μόνιμοι – ΙΔΑΧ), και παρέχει αριθμητικά δεδομένα κατάλληλα για περαιτέρω αξιολόγηση επιχειρησιακών αναγκών, προγραμματισμό προσλήψεων ή ενίσχυση συγκεκριμένων κλάδων.

2.5.3.2 ΘΕΣΕΙΣ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Στο πλαίσιο του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Παγγαίου προβλέπεται η κάλυψη αναγκών και η υποστήριξη λειτουργιών του Δήμου με προσωπικό που δεν ανήκει στο μόνιμο στελεχιακό δυναμικό. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 32, συνιστώνται διακόσιες (200) θέσεις προσωπικού με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου, διαφόρων ειδικοτήτων. Οι θέσεις αυτές καλύπτουν εποχικές, περιοδικές ή πρόσκαιρες ανάγκες του Δήμου, καθώς και ανάγκες ανταποδοτικού χαρακτήρα, όπως αυτές σχετίζονται με υπηρεσίες καθαριότητας, ύδρευσης, ηλεκτροφωτισμού και άλλες αντίστοιχες. Η πλήρωση των θέσεων αυτών πραγματοποιείται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις και τις εκάστοτε εγκυκλίους.

Παράλληλα, στο άρθρο 33 προβλέπονται τέσσερις (4) θέσεις με σύμβαση μίσθωσης έργου, με στόχο την ενίσχυση της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών για την υλοποίηση έργων που βρίσκονται σε εξέλιξη. Οι θέσεις αφορούν ειδικότητες πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και συγκεκριμένα έναν αρχιτέκτονα μηχανικό, έναν τοπογράφο μηχανικό, έναν πολιτικό μηχανικό και έναν μηχανολόγο ή ηλεκτρολόγο μηχανικό.

Τέλος, με το άρθρο 34 ορίζεται η δυνατότητα υποδοχής σπουδαστών για πρακτική άσκηση. Προβλέπονται πέντε (5) θέσεις για φοιτητές ΤΕΙ, οι οποίοι μπορούν να πραγματοποιήσουν εξάμηνη πρακτική άσκηση σε υπηρεσίες του Δήμου, καθώς και δεκαπέντε (15) θέσεις για μαθητές και σπουδαστές διαφόρων εκπαιδευτικών δομών (όπως ΕΠΑΛ, ΙΕΚ, ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ, μεταλυκειακής μαθητείας κ.ά.) στο πλαίσιο του θεσμού της μαθητείας. Η διαδικασία υλοποιείται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

2.5.4 ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα αναφορικά με την υλικοτεχνική υποδομή του Δήμου, τόσο σε επίπεδο κτιριακών εγκαταστάσεων όσο και σε επίπεδο οχημάτων, προέκυψαν έπειτα από επίσημη επικοινωνία και συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου. Η καταγραφή και ανάλυση βασίζεται σε δεδομένα που παρείχε ο ίδιος ο Δήμος, μέσω του ενημερωμένου μητρώου ακινήτων και στόλου οχημάτων.

2.5.4.1 ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Συνολικά, το μητρώο περιλαμβάνει περισσότερα από 180 επιμέρους κτιριακά στοιχεία με καταγεγραμμένο εμβαδόν, τα οποία αντιστοιχούν σε περίπου 115 αυτόνομα κτίρια αν ληφθούν υπόψη και οι περιπτώσεις κτιριακών συγκροτημάτων με πολλαπλές εγγραφές (π.χ. σχολεία με επιμέρους πτέρυγες, βοηθητικούς χώρους ή επεκτάσεις). Ο αριθμός αυτός υπογραμμίζει την έντονη παρουσία και διασπορά των δημόσιων δομών στον δήμο, καλύπτοντας ένα φάσμα χρήσεων που εκτείνεται από την εκπαίδευση και την πρόνοια, μέχρι τις υπηρεσίες, τον πολιτισμό, την υγεία και τον αθλητισμό. Η κατανομή αυτή αντικατοπτρίζει έναν πλούσιο και πολυλειτουργικό δημοτικό κτιριακό απόθεμα, του οποίου η διαχείριση απαιτεί ολιστική και τεκμηριωμένη προσέγγιση για τη συντήρηση και αναβάθμιση.

Σύμφωνα με την ανάλυση των δεδομένων του μητρώου κτιρίων, προκύπτει ότι η κυρίαρχη χρήση των καταγεγραμμένων κτιριακών εγκαταστάσεων είναι η εκπαιδευτική, με 67 κτίρια και συνολική επιφάνεια που ανέρχεται στα 39.980 τ.μ., ενώ ο μέσος όρος εμβαδού κατά κτίριο είναι περίπου 597 τ.μ. Η δεύτερη σημαντικότερη κατηγορία είναι οι αθλητικές εγκαταστάσεις, με 22 κτίρια συνολικής επιφάνειας 4.758 τ.μ. και μέσο εμβαδόν 216 τ.μ. Ακολουθούν οι υπηρεσίες, με 20 κτίρια και συνολικό εμβαδόν περίπου 8.899 τ.μ., παρουσιάζοντας υψηλό μέσο εμβαδόν κατά εγκατάσταση (~445 τ.μ.), γεγονός που πιθανώς σχετίζεται με διοικητικές ή πολυλειτουργικές δομές. Οι κτιριακές υποδομές που εξυπηρετούν πολιτιστικούς σκοπούς ανέρχονται σε 14 μονάδες, καλύπτοντας επιφάνεια 3.640 τ.μ., με αντίστοιχο μέσο εμβαδόν 260 τ.μ. Τέλος, καταγράφονται και 10 περιπτώσεις στις οποίες δεν προσδιορίζεται σαφώς η χρήση («*δεν υπάρχουν στοιχεία*»), με συνολική καταγεγραμμένη επιφάνεια 1.228 τ.μ.

Η ανάλυση των κτιριακών υποδομών του Δήμου παρέχει μία πληθώρα κρίσιμων στοιχείων αναφορικά με την κατασκευή, τη χρήση, τη γεωγραφική τους κατανομή και την περίοδο ανέγερσης. Από πλευράς υλικού κατασκευής, η πλειονότητα των κτιρίων έχει κατασκευαστεί

με συμβατικό τρόπο, ακολουθούμενη από πέτρινα και λιγότερο συχνά προκατασκευασμένα ή μεταλλικά κτίρια. Τα συμβατικά κτίρια υπερτερούν τόσο σε πλήθος όσο και σε συνολική καλυπτόμενη επιφάνεια, υποδεικνύοντας σύγχρονα πρότυπα κατασκευής.

Σε σχέση με την περίοδο ανέγερσης, καταγράφεται έντονη παρουσία κτιρίων που χρονολογούνται πριν το 1955, γεγονός που μαρτυρά την ιστορικότητα και την παλαιότητα μέρους του δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής. Παράλληλα, σημαντικός αριθμός κατασκευών έχει πραγματοποιηθεί μετά το 2000, αντανακλώντας πρόσφατες επενδύσεις σε υποδομές, κυρίως για ανάγκες εκπαίδευσης, πολιτισμού και υπηρεσιών. Οι ενδιάμεσες περίοδοι, όπως η εικοσαετία 1980–1999, εμφανίζουν σταθερή αλλά ηπιότερη κατασκευαστική δραστηριότητα.

Όσον αφορά τη χωρική κατανομή, η Ελευθερούπολη κατέχει κυρίαρχη θέση, τόσο σε αριθμό κτιρίων όσο και σε συνολική επιφάνεια, γεγονός που συνάδει με τον ρόλο της ως διοικητικό και εκπαιδευτικό κέντρο. Ακολουθούν το Κοκκινόχωμα, η Νέα Πέραμος, η Μουσθένη και ο Ακροπόταμος, περιοχές με ποικιλία χρήσεων και σχετική συγκέντρωση δημόσιων δομών, μεταξύ αυτών και αθλητικών ή πολιτιστικών εγκαταστάσεων.

2.5.4.2 ΟΧΗΜΑΤΑ

Ο συνολικός αριθμός καταγεγραμμένων οχημάτων ανέρχεται σε 83, εκ των οποίων τα 80 χαρακτηρίζονται ως «*Ενεργά*», ενώ 3 τελούν σε κατάσταση «*Προσωρινά Μη Διαθέσιμα*». Η κατανομή κατά είδος οχήματος δείχνει ότι ο στόλος είναι κατά κύριο λόγο προσανατολισμένος στην υποστήριξη της καθαριότητας και των μεταφορών. Συγκεκριμένα, 14 οχήματα είναι απορριμματοφόρα, 19 χαρακτηρίζονται ως επιβατικά IX (πιθανότατα για διοικητική χρήση), ενώ υπάρχει σημαντικός αριθμός ημιφορτηγών, φορτηγών και μηχανημάτων έργου, όπως φορτωτές, JCB, ισοπεδωτές και σαρωθροκαθαριστικά. Σημαντική είναι επίσης η παρουσία εξειδικευμένων οχημάτων, όπως αποφρακτικά και πλυντήρια κάδων, τα οποία υποδεικνύουν ορθολογικό σχεδιασμό για την κάλυψη ειδικών λειτουργικών αναγκών.

Ως προς τα καύσιμα, ο στόλος βασίζεται κατά κύριο λόγο στο πετρέλαιο (67 οχήματα), στοιχείο που συνάδει με τη φύση των βαρέων και επαγγελματικών οχημάτων του Δήμου. Ωστόσο, καταγράφονται και 10 οχήματα με καύσιμο αμόλυβδη βενζίνη, 5 με απλή βενζίνη και 1 με αέριο, δείχνοντας μια μικρή διαφοροποίηση στις τεχνολογίες καύσης. Από τεχνικής άποψης, η μέση ιπποδύναμη ανέρχεται στους 27 ίππους, με τιμές που κυμαίνονται από 1 έως 72 ίππους,

γεγονός που αντανακλά την ετερογένεια του στόλου. Ο κυβισμός κυμαίνεται από 74 έως 11.946 κυβικά εκατοστά, με μέση τιμή περίπου 3.630 κ.εκ., υποδηλώνοντας την ύπαρξη ισχυρών κινητήρων, κατάλληλων για βαριές χρήσεις.

Η παρουσίαση αναδεικνύει έναν στόλο που, αν και ετερογενής, παρουσιάζει καλή λειτουργική διαθεσιμότητα και κάλυψη ενός ευρέος φάσματος δημοτικών λειτουργιών. Παρά ταύτα, η έμφαση στο πετρέλαιο, σε συνδυασμό με την απουσία σύγχρονων εναλλακτικών μορφών ενέργειας, φανερώνει την ανάγκη σταδιακής ανανέωσης και εκσυγχρονισμού με περιβαλλοντικά φιλικότερες τεχνολογίες. Επίσης, η ύπαρξη λίγων μη ενεργών οχημάτων δείχνει ότι η διαχείριση του στόλου είναι μέχρι στιγμής επαρκώς αποδοτική.

2.5.5 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

2.5.5.1 ΕΣΟΔΑ

Η κατηγορία των εσόδων στον ισολογισμό του Δήμου Παγγαίου περιλαμβάνει όλα τα λογιστικά καταγεγραμμένα εισοδήματα του φορέα κατά τη διάρκεια των χρήσεων 2017 έως 2021, βάσει των προβλέψεων του Δημόσιου Λογιστικού και της ισχύουσας νομοθεσίας περί ΟΤΑ. Η σύνθεση των εσόδων διακρίνεται πρωταρχικά σε δύο βασικούς άξονες: τα τακτικά και τα έκτακτα έσοδα. Παράλληλα, παρακολουθείται λογιστικά και η είσπραξη ποσών παρελθόντων ετών καθώς και κάθε μεταβίβαση χρηματικών πόρων από κρατικούς ή διαρθρωτικούς μηχανισμούς.

Τα τακτικά έσοδα αποτελούν την κύρια κατηγορία και περιλαμβάνουν πόρους που αποδίδονται περιοδικά στον δήμο. Αυτά αφορούν κυρίως τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), οι οποίοι μεταφέρονται από το Υπουργείο Εσωτερικών, και καταγράφονται ως επιχορηγήσεις λειτουργικού χαρακτήρα. Εντός των τακτικών εσόδων περιλαμβάνονται επίσης τα ανταποδοτικά τέλη, τα οποία συνδέονται με τις υπηρεσίες καθαριότητας, ύδρευσης, αποχέτευσης και ηλεκτροφωτισμού. Αυτή η υποκατηγορία προσδιορίζεται άμεσα από τον πληθυσμιακό όγκο, την έκταση παρεχόμενων υπηρεσιών, και τα ορισμένα από το Δημοτικό Συμβούλιο τέλη και συντελεστές.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις συνιστούν τη δεύτερη μεγαλύτερη συνιστώσα των τακτικών εσόδων. Αυτές περιλαμβάνουν τις θεσμοθετημένες επιδοτήσεις για κάλυψη λειτουργικών εξόδων των σχολικών επιτροπών, των παιδικών σταθμών, των ΚΑΠΗ και άλλων δομών, και

καταχωρούνται στον προϋπολογισμό με συγκεκριμένο κωδικό κατανομής. Οι επιχορηγήσεις αυτές εμφανίζονται λογιστικά ως έσοδα χρήσεως και κατανέμονται μηνιαίως ή κατά τρίμηνο.

Στην κατηγορία των εκτάκτων εσόδων καταγράφονται εισπράξεις που δεν έχουν περιοδικότητα και δεν εντάσσονται στη ροή των τακτικών εσόδων. Σε αυτές περιλαμβάνονται επιχορηγήσεις για έργα από τη ΣΑΤΑ (Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης), εισπράξεις για αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, χρηματοδοτήσεις από εθνικά ή συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και αποζημιώσεις ή δωρεές. Επιπλέον, λογίζονται και οι εγγραφές που αφορούν ποσά παρελθόντων ετών, εφόσον εισπράχθηκαν κατά την τρέχουσα χρήση.

Κατά τη χρήση του 2017, τα συνολικά έσοδα του Δήμου ανήλθαν σε περίπου 9.262.918 ευρώ. Η ανάλυση των στοιχείων καταδεικνύει ότι οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι, συμπεριλαμβανομένων και των χρηματοδοτήσεων για τις σχολικές επιτροπές και την κάλυψη τακτικών αναγκών, αποτέλεσαν το μεγαλύτερο ποσοστό της ροής, κυμαινόμενο περί τα 4,3 εκατ. ευρώ. Η δεύτερη σημαντικότερη κατηγορία ήταν τα έσοδα από ανταποδοτικές υπηρεσίες, όπως η παροχή νερού, η αποκομιδή απορριμμάτων και ο ηλεκτροφωτισμός, τα οποία έφτασαν περίπου τα 4,4 εκατ. ευρώ. Οι λοιπές κατηγορίες (έσοδα από πρόστιμα, τέλη διαφήμισης, φόρους, μισθώματα κ.λπ.) συγκέντρωσαν μικρότερα ποσά.

Στο οικονομικό έτος 2018, τα έσοδα κινήθηκαν σε παρόμοια επίπεδα με την προηγούμενη χρήση. Το τελικό καταγεγραμμένο ποσό ανερχόταν στα 9.256.346 ευρώ. Σημειώθηκε μικρή αύξηση στις κρατικές επιχορηγήσεις (4.378.715 ευρώ), ενώ τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών διαμορφώθηκαν στα 4.282.565 ευρώ. Η σχεδόν ισοδύναμη απόδοση μεταξύ των δύο ετών υποδεικνύει τη σταθερή ροή των κρατικών μεταβιβάσεων και την ομοιογενή κατανομή των εσόδων από ανταποδοτικές υπηρεσίες.

Το έτος 2019, τα συνολικά έσοδα παρέμειναν σε παρόμοια επίπεδα, ελαφρώς κάτω από τα 9,1 εκατ. ευρώ. Το ύψος των ΚΑΠ διατηρήθηκε, ενώ σημειώθηκε οριακή μεταβολή στα τέλη ύδρευσης και καθαριότητας. Το 2020, η συνολική εικόνα παρέμεινε συγκρίσιμη, με αυξομειώσεις επιμέρους κωδικών αλλά χωρίς μεταβολές στο σύνολο. Το οικονομικό έτος 2021 έκλεισε με άνοδο των συνολικών εσόδων, τα οποία υπερέβησαν το όριο των 10 εκατ. ευρώ. Η αύξηση αυτή συνδέθηκε με ενισχυμένες κρατικές επιχορηγήσεις, εγγραφές σχετικές με μέτρα στήριξης και αυξημένες καταγραφές απαιτήσεων προηγούμενων χρήσεων.

Η λογιστική καταγραφή των εσόδων στο σκέλος των απαιτήσεων χρήσεως συνοδεύεται και από εγγραφές προβλέψεων, οι οποίες αφορούν την πιθανότητα μη είσπραξης. Για την πενταετία 2017–2021, οι προβλέψεις αυτές κυμάνθηκαν σταθερά στα επίπεδα των 2,1–2,15 εκατομμυρίων ευρώ, γεγονός που υποδηλώνει στατιστικά διατηρούμενη στάθμιση αναμενόμενης εισπραξιμότητας. Οι λογαριασμοί αυτοί απεικονίζουν τη διαφορά μεταξύ λογιστικής και ταμειακής απόδοσης των εσόδων.

Επιπλέον, στο κυκλοφορούν ενεργητικό κάθε έτους εμφανίζονται τα υπόλοιπα των ανεξόφλητων απαιτήσεων, δηλαδή τα ποσά που έχουν βεβαιωθεί και δεν έχουν εισπραχθεί μέχρι το τέλος της χρήσης. Τα ποσά αυτά αθροιστικά ξεπερνούν το 1,9 εκατ. ευρώ για κάθε έτος και διακρίνονται από υποκατηγορίες όπως πωλήσεις αγαθών/υπηρεσιών, χρηματικά πρόστιμα, μισθώματα και επιστροφές.

Ο πίνακας εσόδων κάθε έτους συνοδεύεται από αναλυτική παρουσίαση στους πίνακες του ισολογισμού, όπου περιλαμβάνονται επίσης οι επιμέρους εισροές από προγράμματα δημοσίων επενδύσεων, αποζημιώσεις από φορείς, αλλά και εσόδων που καταχωρούνται στους μεταβατικούς λογαριασμούς (π.χ. εισπρακτέα του επομένου έτους).

Η λογιστική υποδομή των εγγραφών τηρείται βάσει του ενιαίου δημόσιου λογιστικού σχεδίου για τους ΟΤΑ, ενώ οι καταχωρήσεις εγκρίνονται από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου και ελέγχονται από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές. Όλα τα παραπάνω ποσά και κατηγορίες απεικονίζονται ετησίως στον Ισολογισμό και το Απολογιστικό Δελτίο του Δήμου, όπως εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

2.5.5.2 ΕΞΟΔΑ

Η κατηγορία των εξόδων στον ισολογισμό του Δήμου Παγγαίου περιλαμβάνει το σύνολο των λογιστικά καταγεγραμμένων δαπανών, όπως αυτές πραγματοποιούνται και καταχωρούνται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Δημόσιου Λογιστικού για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Οι δαπάνες αυτές εντάσσονται στο σκέλος του παθητικού των οικονομικών καταστάσεων και αποτυπώνονται τόσο σε επίπεδο ταμειακών ροών όσο και λογιστικών αποτελεσμάτων.

Η σύνθεση των εξόδων διακρίνεται σε λειτουργικές και επενδυτικές δαπάνες, καθώς και σε αποσβέσεις παγίων και χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις. Οι λειτουργικές δαπάνες αποτελούν

τον πυρήνα των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη διαρκή παροχή δημοτικών υπηρεσιών, ενώ οι επενδυτικές καταγράφονται ως προσθήκες στο πάγιο ενεργητικό. Παράλληλα, το ύψος των αποσβέσεων προσδιορίζει την ετήσια απομείωση της αξίας των παγίων, σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα.

Στο οικονομικό έτος 2017, το συνολικό ύψος των εξόδων που καταχωρήθηκε ήταν της τάξεως των 8.230.977 ευρώ. Η μεγαλύτερη κατηγορία περιλάμβανε δαπάνες για προμήθειες και υπηρεσίες τρίτων, μισθοδοσίες και κοινόχρηστα λειτουργικά κόστη. Οι αποσβέσεις του έτους ανήλθαν σε περίπου 1.416.000 ευρώ, ενώ πραγματοποιήθηκαν και επενδυτικές καταχωρήσεις παγίων σε έργα οδοποιίας, κοινόχρηστων χώρων και τεχνικών εγκαταστάσεων. Το συνολικό ύψος των υποχρεώσεων στο τέλος της χρήσης περιλάμβανε ποσά ύψους 3.688.670 ευρώ.

Κατά τη χρήση του 2018, οι συνολικές δαπάνες παρουσίασαν οριακή αύξηση. Το ποσό που καταγράφηκε στο σκέλος του εξόδου ανήλθε περίπου σε 8.375.000 ευρώ. Η αύξηση αποδόθηκε κυρίως στην ενίσχυση των δαπανών για συντήρηση υποδομών και εξοπλισμού, καθώς και στην ελαφρά διόγκωση των μεταβιβαστικών πληρωμών προς νομικά πρόσωπα του Δήμου. Οι αποσβέσεις του έτους διατηρήθηκαν σε παρόμοια επίπεδα, αποτυπώνοντας σταθερή χρήση του πάγιου εξοπλισμού. Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του Δήμου ανήλθαν στο ύψος των 3.385.293 ευρώ, κατανεμημένες σε πιστωτές, προμηθευτές και υποχρεώσεις προς ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Το 2019, η συνολική καταγραφή εξόδων παρουσίασε μικρή αύξηση, προσεγγίζοντας τα 8.480.000 ευρώ. Το σύνολο των λειτουργικών δαπανών παρέμεινε σταθερό, ενώ εμφανίστηκαν αυξημένες καταχωρήσεις σε επενδύσεις υπό εκτέλεση, οι οποίες αφορούσαν έργα σε στάδιο ημιτελούς ολοκλήρωσης. Ο λογαριασμός των αποσβέσεων διατηρήθηκε ενεργός με ετήσια καταχώρηση περίπου 1.380.000 ευρώ. Οι υποχρεώσεις του έτους καταγράφηκαν σε ύψος 2.526.792 ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση έναντι του προηγούμενου έτους.

Κατά τη χρήση του 2020, ο συνολικός όγκος των εξόδων διαμορφώθηκε στο επίπεδο των 8.582.000 ευρώ. Οι λειτουργικές δαπάνες περιλάμβαναν αυξημένες δαπάνες υγειονομικού χαρακτήρα, σε συνδυασμό με την ενίσχυση των πληρωμών για καθαριότητα και κοινωφελή προγράμματα. Οι ετήσιες αποσβέσεις κυμάνθηκαν στα 1.368.000 ευρώ. Ο δείκτης συμμετοχής των επενδυτικών δαπανών στο συνολικό ποσό των εξόδων αυξήθηκε, κυρίως λόγω ενεργοποίησης έργων πλατειών, παιδικών χαρών και αγροτικής οδοποιίας. Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις μειώθηκαν περαιτέρω στα 2.227.127 ευρώ.

Το 2021, το συνολικό ύψος των εξόδων ανήλθε στα 8.750.000 ευρώ περίπου. Καταγράφηκαν λογιστικά υψηλότερες αποσβέσεις λόγω της διεύρυνσης του μητρώου παγίων, με ποσό που υπερέβη τα 1.410.000 ευρώ. Επιπλέον, ενισχύθηκε η κατηγορία των επενδυτικών δαπανών σε σχέση με την προηγούμενη χρήση, με αύξηση των καταχωρήσεων σε τεχνικά έργα και μηχανολογικό εξοπλισμό. Οι υποχρεώσεις στο τέλος του έτους διαμορφώθηκαν στα 2.267.331 ευρώ. Οι λογαριασμοί προμηθευτών και ασφαλιστικών ταμείων παρέμειναν οι κυρίαρχες πηγές υποχρεώσεων, ενώ σταθερή παρουσία είχε η κατηγορία των δεδουλευμένων πληρωτέων σε επόμενη χρήση.

Στο επίπεδο της αναλυτικής λογιστικής, οι δαπάνες του Δήμου καταχωρούνται σε θεματικούς και λειτουργικούς κωδικούς, με βάση τη διοικητική τους προέλευση και τη σκοπούμενη χρήση. Οι κατανομές αυτές διακρίνονται μεταξύ Κεντρικών Υπηρεσιών και αποκεντρωμένων νομικών προσώπων. Οι επιμέρους δαπάνες προκύπτουν είτε από συμβάσεις έργων και υπηρεσιών είτε από άμεσες λειτουργικές ανάγκες.

Η τελική απεικόνιση των εξόδων στον Ισολογισμό συνοδεύεται από τις εγγραφές των προβλέψεων, οι οποίες λογίζονται στους μεταβατικούς λογαριασμούς παθητικού και σχετίζονται με εκκρεμείς υποχρεώσεις, προπληρωμένα τιμολόγια και λοιπές εν αναμονή εγγραφές. Οι μεταβατικοί λογαριασμοί των εξόδων αποτελούν σταθερό λογιστικό μέγεθος, εξασφαλίζοντας τη χρονική αντιστοίχιση δαπάνης–χρήσης.

Όλες οι ανωτέρω δαπάνες καταγράφονται, αναλύονται και ελέγχονται από τις υπηρεσίες Οικονομικής Διαχείρισης του Δήμου, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, και εγκρίνονται ετησίως με τις αποφάσεις της Οικονομικής Επιτροπής και του Δημοτικού Συμβουλίου.

2.5.5.3 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Το αποτέλεσμα χρήσεως του Δήμου Παγγαίου, όπως καταγράφεται στον Ισολογισμό κάθε οικονομικού έτους, προκύπτει από την αριθμητική διαφορά μεταξύ των συνολικών εσόδων και των συνολικών εξόδων που πραγματοποιήθηκαν εντός της χρήσης.

Κατά τη χρήση του έτους 2017, το τελικό λογιστικό αποτέλεσμα χρήσης προσδιορίστηκε στο ποσό των 414.304 ευρώ. Το ποσό αυτό εντάχθηκε στον λογαριασμό «*Αποτελέσματα εις νέον*» και προστέθηκε στο υπόλοιπο πλεονασμάτων προηγουμένων χρήσεων. Ο συνολικός λογαριασμός στο τέλος της χρήσης ανήλθε στα 2.347.819,13 ευρώ.

Το έτος 2018, το αποτέλεσμα χρήσης διαμορφώθηκε στο ποσό των 65.913 ευρώ, το οποίο ενίσχυσε περαιτέρω τον αντίστοιχο λογαριασμό. Το σύνολο των συσσωρευμένων πλεονασμάτων στο τέλος της χρήσης 2018 έφτασε στα 2.388.491,19 ευρώ. Η εγγραφή αυτή αποτέλεσε λογιστικό υπόλοιπο που μεταφέρθηκε ως βάση στην επόμενη χρήση.

Το οικονομικό έτος 2019, καταγράφηκε αύξηση του αποτελέσματος χρήσεως, το οποίο ανήλθε σε 1.679.460,62 ευρώ. Το ποσό αυτό ενσωματώθηκε στο υπόλοιπο προηγούμενων χρήσεων, ανεβάζοντας το συνολικό άθροισμα στον λογαριασμό «*Αποτελέσματα εις νέον*» σε 4.067.951,81 ευρώ. Ο υπολογισμός του πραγματοποιήθηκε βάσει του συνολικού ισοζυγίου εσόδων–εξόδων, χωρίς περαιτέρω τροποποιητικές εγγραφές.

Στη χρήση του 2020, το καταγεγραμμένο αποτέλεσμα χρήσεως ήταν 2.126.773,35 ευρώ. Το ποσό αυτό, αφού εγκρίθηκε από τα αρμόδια όργανα του Δήμου, προστέθηκε στα σωρευμένα πλεονάσματα των προηγούμενων ετών, σχηματίζοντας νέο άθροισμα στον ίδιο λογαριασμό. Το αποτέλεσμα προήλθε από την αριθμητική υπεροχή των εσόδων έναντι των εξόδων, όπως αυτά αποτυπώθηκαν στα σχετικά λογιστικά φύλλα.

Το οικονομικό έτος 2021, το καταγεγραμμένο αποτέλεσμα χρήσεως διαμορφώθηκε στα 3.628.164,24 ευρώ. Το ποσό αυτό ενσωματώθηκε ως νέα εγγραφή στο υπόλοιπο του λογαριασμού «*Αποτελέσματα εις νέον*», ανεβάζοντας το σύνολο των συσσωρευμένων πλεονασμάτων σε ανώτερο επίπεδο για την εξεταζόμενη πενταετία. Η καταγραφή έγινε βάσει των οριστικών κλεισιμάτων λογαριασμών και της ετήσιας απολογιστικής διαδικασίας.

Η μέθοδος υπολογισμού του αποτελέσματος περιλαμβάνει τις εξής φάσεις:

1. Συγκεντρωτική καταγραφή όλων των εσόδων και εξόδων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης, σε επίπεδο γενικής λογιστικής.

2. Αφαίρεση των λειτουργικών και επενδυτικών εξόδων από τα συνολικά έσοδα.

3. Συμπερίληψη αποσβέσεων και λοιπών προβλέψεων σύμφωνα με τις ισχύουσες λογιστικές αρχές.

4. Διασταύρωση του υπολοίπου με τα ταμειακά διαθέσιμα και μεταφορά του ποσού στον λογαριασμό «*Αποτελέσματα εις νέον*».

Η απεικόνιση του αποτελέσματος γίνεται στον παθητικό ισολογισμό του Δήμου, και συνοδεύεται από αναλυτική αιτιολόγηση στο προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων. Οι

εγγραφές επικυρώνονται από τα αρμόδια όργανα διοίκησης και ελέγχονται από ανεξάρτητο Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή. Το αποτέλεσμα χρήσεως δεν μεταβάλλει το ενεργητικό του Δήμου, αλλά αποτελεί προσθετικό μέγεθος στο σκέλος των ιδίων κεφαλαίων.

Ο λογαριασμός «*Αποτελέσματα εις νέον*» εξυπηρετεί τη στατιστική καταγραφή των δημοσιονομικών υπολοίπων και την παρακολούθηση της οικονομικής επίδοσης του φορέα σε διαχρονική βάση. Δεν υφίσταται ανακατανομή ή διανομή του πλεονάσματος, καθώς η λειτουργία του Δήμου διέπεται από αρχές μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και δημόσιου συμφέροντος.

2.5.5.4 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Η πενταετής οικονομική αποτύπωση του Δήμου Παγγαίου δεν περιορίζεται σε μια απλή καταγραφή αριθμητικών μεγεθών, αλλά συγκροτεί ένα συνεκτικό παράδειγμα θεσμικής συνέχειας, εσωτερικής κανονιστικότητας και τεχνικής ελέγξιμης λειτουργίας της δημοσιονομικής διοίκησης. Τα έσοδα, ως μηχανισμός προσδιορισμού της θεσμικής χρηματοδότησης και της ανταποδοτικής επιβολής, αντανακλούν ένα σταθερό και ρυθμιστικά καθορισμένο πλαίσιο λειτουργίας. Αντίστοιχα, τα έξοδα, οργανωμένα σε δομές ταμειακής εκταμίευσης, απορρόφησης προϋπολογισμένων ροών και ενεργοποίησης παγίων, λειτουργούν ως το λειτουργικό ανάλογο της δημόσιας παρουσίας του Δήμου στο πεδίο της παροχής υπηρεσιών.

Το λογιστικό αποτέλεσμα, απογυμνωμένο από κάθε αξιολογική διάσταση, δεν αποτελεί απλώς οικονομικό υπόλοιπο, αλλά επιτελεί ρόλο ενδεικτικής αποτύπωσης της εσωτερικής συσχέτισης μεταξύ της διοικητικής απόφασης και της οικονομικής της απεικόνισης. Ο λογαριασμός «*Αποτελέσματα εις νέον*», στον οποίο σωρεύονται τα πλεονάσματα, λειτουργεί ως τεχνικός δείκτης οικονομικής συνέχειας, αλλά ταυτόχρονα και ως στοιχείο της ιστορικότητας του Δήμου ως διαχειριστικής οντότητας.

Η συνοχή των μεγεθών, η κανονιστικότητα των λογιστικών πράξεων και η χρονική αντιστοιχία ανάμεσα σε έσοδα, έξοδα και τελικό αποτέλεσμα, συγκροτούν όχι μόνο το οικονομικό αλλά και το διοικητικό αποτύπωμα του φορέα. Ο Δήμος Παγγαίου, όπως αυτός προκύπτει μέσα από τους ισολογισμούς του, προβάλλει ως ένας λογιστικά συνεπής και οργανωτικά πειθαρχημένος θεσμός, στον οποίο η λογιστική καταγραφή λειτουργεί όχι ως τελική απεικόνιση, αλλά ως εργαλείο διαρκούς αυτοπαρατήρησης και τεχνικής αυτορρύθμισης.

2.5.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η αναλυτική παρουσίαση της διοικητικής οργάνωσης, των υπηρεσιακών δομών, των οικονομικών δεδομένων και της υλικοτεχνικής υποδομής του Δήμου Παγγαίου αναδεικνύει την πολυεπίπεδη και θεσμικά συγκροτημένη φυσιογνωμία του ως οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού. Η λειτουργία του Δήμου βασίζεται σε ένα σαφές νομικό και θεσμικό πλαίσιο (Καλλικράτης, Κλεισθένης Ι, ν. 5056/2023), το οποίο προσφέρει τη βάση για τον εκσυγχρονισμό, την οργανωτική ευελιξία και τη διαρκή προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των αιρετών οργάνων και των υπηρεσιακών μονάδων διασφαλίζει τον δημοκρατικό χαρακτήρα της λήψης αποφάσεων, την επιχειρησιακή συνέχεια και την αποτελεσματικότητα της διοικητικής λειτουργίας. Η ενίσχυση του ρόλου του Δημάρχου, η συστηματική λειτουργία του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημοτικής Επιτροπής, καθώς και η ενεργή συμμετοχή των Αντιδημάρχων κατά τομέα και περιοχή, συγκροτούν ένα πλέγμα συλλογικής διακυβέρνησης και διοικητικής αποκέντρωσης.

Οι υπηρεσίες του Δήμου έχουν αναπτυχθεί με τρόπο που εξασφαλίζει τη θεματική εξειδίκευση, την τοπική προσβασιμότητα (μέσω των αποκεντρωμένων μονάδων) και τη λειτουργική συνέργεια μεταξύ των διοικητικών, οικονομικών, τεχνικών και κοινωνικών δομών. Ο ρόλος του Γενικού Γραμματέα αναδεικνύεται ως κρίσιμος για τον συντονισμό και την επιχειρησιακή συνοχή, ενισχύοντας την αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων και την παρακολούθηση των στρατηγικών στόχων του Δήμου.

Σε επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού, η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης μαρτυρά αφενός την ύπαρξη ικανού αριθμού στελεχών, αφετέρου όμως την ανάγκη για στοχευμένες προσλήψεις σε κρίσιμους τομείς υψηλής εξειδίκευσης, κυρίως σε θέσεις ΠΕ και ΤΕ. Η συμπληρωματική αξιοποίηση έκτακτου προσωπικού και προγραμμάτων μαθητείας καταδεικνύει τη διοικητική προσαρμοστικότητα, αλλά και την ανάγκη για σταθερό και βιώσιμο μηχανισμό στελέχωσης.

Η υλικοτεχνική υποδομή του Δήμου εμφανίζεται επαρκής σε εύρος και λειτουργική κάλυψη, με εκτεταμένο κτιριακό απόθεμα και στόλο οχημάτων που εξυπηρετούν τους επιχειρησιακούς στόχους του Δήμου. Ωστόσο, η ηλικιακή παλαιότητα μέρους των εγκαταστάσεων και η

εξάρτηση από πετρελαιοκίνητα οχήματα αναδεικνύουν την ανάγκη σχεδιασμού ενός προγράμματος σταδιακής αναβάθμισης και ενεργειακού εκσυγχρονισμού.

Η οικονομική διαχείριση του Δήμου χαρακτηρίζεται από θετικό ισολογισμό χρήσεων, χρηστή δημοσιονομική παρακολούθηση και συμμόρφωση με τις αρχές της διαφάνειας και της οικονομικής αποδοτικότητας. Η καταγραφή συστηματικών πλεονασμάτων, η σταθερή εισροή εσόδων μέσω κρατικών επιχορηγήσεων και ανταποδοτικών τελών και η συγκράτηση των δαπανών συνθέτουν ένα πρότυπο ισοσκελισμένης και υπεύθυνης οικονομικής διοίκησης. Η δυνατότητα μεταφοράς των πλεονασμάτων σε μελλοντικές χρήσεις ενισχύει την οικονομική ευελιξία και δημιουργεί περιθώρια αναπτυξιακής πολιτικής.

Εν κατακλείδι, ο Δήμος Παγγαίου προβάλλει ως ένας οργανισμός με σταθερές διοικητικές βάσεις, λειτουργική επάρκεια και θεσμική ωριμότητα. Οι υφιστάμενες οργανωτικές δομές, σε συνδυασμό με τη δημοσιονομική ευστάθεια, προσφέρουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την περαιτέρω ενίσχυση της διοικητικής ικανότητάς του. Η υιοθέτηση σύγχρονων εργαλείων διακυβέρνησης, η επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, η ενίσχυση των υποδομών και η ενσωμάτωση τεχνολογιών ψηφιακής διοίκησης θα αποτελέσουν το επόμενο αναγκαίο βήμα προς μια ακόμα πιο αποδοτική, διαφανή και κοινωνικά ανταποδοτική λειτουργία του Δήμου, στο πλαίσιο της σύγχρονης τοπικής διακυβέρνησης.

2.6 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

2.6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα ενότητα επιχειρείται η ολοκληρωμένη αποτύπωση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Παγγαίου, μέσω της μεθοδολογίας της Ανάλυσης SWOT. Η προσέγγιση αυτή στοχεύει στην επιστημονικά τεκμηριωμένη διάγνωση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών του Δήμου, καθώς και στον εντοπισμό των εξωτερικών παραγόντων – ευκαιριών και απειλών – που επηρεάζουν τον αναπτυξιακό του σχεδιασμό. Η ανάλυση οργανώνεται σε θεματικούς τομείς, οι οποίοι αντανακλούν κρίσιμες διαστάσεις της τοπικής ανάπτυξης: περιβάλλον και ποιότητα ζωής, κοινωνική πολιτική και ανθρώπινο κεφάλαιο, τοπική οικονομία και απασχόληση, καθώς και η διοικητική ικανότητα του Δήμου. Μέσω της σύνθεσης των επιμέρους πορισμάτων, προσδιορίζονται τα κρίσιμα ζητήματα που θα πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητες για τον μελλοντικό επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου.

2.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

Η Ανάλυση SWOT είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού που βοηθά έναν δήμο να αξιολογήσει την τρέχουσα κατάσταση του και να προγραμματίσει μελλοντικές δράσεις. Τη σημερινή εποχή, τόσο ο ιδιωτικός, όσο και ο δημόσιος τομέας παγκοσμίως, διεξάγουν αναλύσεις για να αξιολογήσουν τις συνθήκες και το περιβάλλον για στρατηγικό σχεδιασμό. Κάθε φορέας δραστηριοποιείται σε συγκεκριμένο πλαίσιο (μικρού ή μεγάλους εύρους), το οποίο επιτρέπει την κατανόηση του περιβάλλοντος που επηρεάζει και επηρεάζεται. Σε αυτό το πλαίσιο πραγματοποιούνται έρευνες για την αξιολόγηση των αναγκών και των τάσεων της αγοράς, με σκοπό τον προγραμματισμό του μελλοντικού στρατηγικού σχεδιασμού. Η Ανάλυση SWOT περιλαμβάνει την εξέταση τεσσάρων (4) βασικών παραμέτρων.

- Δυνατά σημεία (Strengths): Ο Δήμος πρέπει να εστιάσει και να βελτιώσει τα δυνατά του σημεία προκειμένου να επιτύχει τους στόχους του, εστιάζοντας στο θεμελιώδες ανταγωνιστικό του πλεονέκτημα και στην βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Η παράμετρος αυτή λογίζεται ως ένας εσωτερικός παράγοντας. Ενδεικτικά δυνατά σημεία μπορεί να είναι οι φυσικοί πόροι, υποδομές, οικονομικές δυνατότητες και ανθρώπινο δυναμικό.
- Αδυναμίες (Weaknesses): Αυτή η παράμετρος υποδηλώνει και προσδιορίζει τα γνωρίσματα τα οποία λείπουν ή δεν είναι σε θέση να επιτύχει ο φορέας. Ενδεικτικές αδυναμίες μπορεί να η κακή κτιριακή κατάσταση του Δήμου, η έλλειψη προσωπικού/εξειδικευμένου προσωπικού ή άλλα εσωτερικά δομικά προβλήματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν. Αυτή η παράμετρος είναι, επίσης, ένας εσωτερικός παράγοντας.
- Ευκαιρίες (Opportunities): Αυτός είναι ένας εξωτερικός παράγοντας, καθώς σχετίζεται άμεσα με το εξωτερικό περιβάλλον του φορέα, μέσω του οποίου ο Δήμος δύναται να επιτύχει στόχους με την προϋπόθεση ότι ακολουθεί συνετές κινήσεις. Ενδεικτικές ευκαιρίες προκύπτουν στην περίπτωση όπου ο φορέας μπορεί να επωφεληθεί από ευνοϊκές κυβερνητικές αποφάσεις, χρηματοδοτικά προγράμματα, τεχνολογικές εξελίξεις, νέες νομοθετικές ρυθμίσεις, έργα συναρμόδιων φορέων κλπ.
- Απειλές (Threats): Αυτός είναι ένας εξωτερικός παράγοντας, δεδομένου ότι ο Δήμος δεν έχει τον έλεγχο των απειλών, οι οποίες μπορούν να δημιουργήσουν αβεβαιότητα. Αυτή η

αβεβαιότητα έχει αρνητικό αντίκτυπο. Ενδεικτικές απειλές είναι οι κοινωνικο–οικονομικές αναταραχές από κυβερνητικές πολιτικές, οικολογικές καταστροφές, δημογραφικές αλλαγές, ανταγωνισμός από άλλες περιοχές, ακραία καιρικά φαινόμενα κλπ.

Η Ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) συνιστά ένα θεμελιώδες εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού στη δημόσια διοίκηση και ειδικότερα στον σχεδιασμό Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Πρόκειται για μια συστηματική μεθοδολογική προσέγγιση που επιτρέπει την ολοκληρωμένη αποτύπωση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος ενός Δήμου, εντοπίζοντας κρίσιμους τομείς παρέμβασης και διαμορφώνοντας το στρατηγικό του ορίζοντα.

Η Ανάλυση SWOT λειτουργεί ως εργαλείο διαγνωστικού χαρακτήρα, επιτρέποντας την:

- Αντικειμενική αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης: Μέσω της καταγραφής ισχυρών και αδύναμων σημείων, προσφέρει μια ακριβή εικόνα των υποδομών, των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών και της διοικητικής ικανότητας του Δήμου.
- Στοχευμένη ανάδειξη αναπτυξιακών ευκαιριών: Αναγνωρίζονται εξωτερικοί παράγοντες που μπορούν να ενισχύσουν την τοπική ανάπτυξη, να στηρίξουν επενδυτικές πρωτοβουλίες ή να προωθήσουν κοινωνικές πολιτικές.
- Προετοιμασία για την αντιμετώπιση κινδύνων και απειλών: Η ανάλυση επιτρέπει την πρώιμη ανίχνευση παραγόντων που ενδέχεται να αναστείλουν την πρόοδο ή να υποβαθμίσουν την κοινωνική και οικονομική ζωή της περιοχής.

Επιπλέον, η εφαρμογή της Ανάλυσης SWOT:

- Ενισχύει τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων από τις δημοτικές αρχές, προσδίδοντας σαφή προσανατολισμό στη χάραξη πολιτικών.
- Διευκολύνει τη διαμόρφωση στοχευμένων αξόνων προτεραιότητας στο πλαίσιο εθνικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων (π.χ. ΕΣΠΑ).
- Καλλιεργεί συνθήκες συμμετοχικού σχεδιασμού και διαφάνειας, ενισχύοντας τη θεσμική λογοδοσία και τη συμπερίληψη κοινωνικών εταίρων και πολιτών στη διαμόρφωση της στρατηγικής του Δήμου.

Συνολικά, η Ανάλυση SWOT αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της στρατηγικής σχεδίασης, συμβάλλοντας στη βελτίωση της τοπικής διακυβέρνησης, στην αποδοτικότερη κατανομή

πόρων, στην ευθυγράμμιση με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τοπικών κοινοτήτων απέναντι σε διαρκώς εξελισσόμενες προκλήσεις.

2.6.2.1 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

2.6.2.1.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS)

- Ποικιλία και ποιότητα φυσικών πόρων, με παρουσία οικολογικά αξιόλογων στοιχείων, όπως παραλιακά μέτωπα, δασικοί σχηματισμοί και αγροτικές εκτάσεις υψηλής παραγωγικής και αισθητικής αξίας (π.χ. ακτές Ορφανού, Ν. Περάμου και ορεινός όγκος Παγγαίου).
- Προεξέχουσα περιβαλλοντική σημασία περιοχών Natura 2000, με ιδιαίτερα πλούσια βιοποικιλότητα και οικοσυστημικές υπηρεσίες, κατάλληλες για ανάπτυξη δράσεων ήπιου τουρισμού και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (π.χ. GR1150008 και GR1150010).
- Λειτουργικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων, που αποτελούν κρίσιμο τεχνικό υπόβαθρο για την προστασία των υδάτινων αποδεκτών και τη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής σε οικισμούς με αστική πυκνότητα (π.χ. ΕΕΛ Ελευθερούπολης και ΕΕΛ Ν. Περάμου).
- Ύπαρξη γεωθερμικού δυναμικού χαμηλής ενθαλπίας, το οποίο προσφέρει στρατηγικό πλεονέκτημα για ενεργειακή μετάβαση και ανάπτυξη τοπικών ενεργειακών κοινοτήτων, ιδιαίτερα στον τομέα της τηλεθέρμανσης ή θερμοκηπιακών εφαρμογών (π.χ. γεωθερμικά πεδία Ακροποτάμου).

2.6.2.1.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

- Ανάγκη για συστηματοποίηση και τεκμηρίωση της διαχείρισης των φυσικών πόρων, η οποία δεν επιτρέπει τη διαμόρφωση ενιαίας στρατηγικής και περιορίζει τη δυνατότητα αξιοποίησης εργαλείων όπως η φέρουσα ικανότητα ή η διαχείριση χωρικών συγκρούσεων.
- Αποσπασματική διασύνδεση περιβαλλοντικής πολιτικής με τον τοπικό αναπτυξιακό σχεδιασμό, με συνέπεια να παρατηρείται κατακερματισμός μεταξύ των επιμέρους παρεμβάσεων και έλλειψη συνέργειας μεταξύ προστασίας και αξιοποίησης.

- Πρώιμος βαθμός αξιοποίησης του υφιστάμενου γεωθερμικού δυναμικού, το οποίο, αν και τεκμηριωμένο, παραμένει αναξιοποίητο σε επίπεδο εφαρμοσμένης πολιτικής και επενδυτικής ενεργοποίησης.

2.6.2.1.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

- Πρόσβαση σε ευρωπαϊκά και εθνικά χρηματοδοτικά προγράμματα, όπως ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης, Πράσινο Ταμείο κ.ά., τα οποία χρηματοδοτούν δράσεις αναβάθμισης περιβαλλοντικών υποδομών, αποκατάστασης φυσικών οικοσυστημάτων και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας σε φυσικούς κινδύνους.
- Δυνατότητα αξιοποίησης καινοτόμων ενεργειακών εργαλείων, ιδίως μέσω αξιοποίησης γεωθερμίας σε τοπικό επίπεδο και ένταξης σε ενεργειακά σχήματα με συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας (π.χ. ενεργειακές κοινότητες, σύμπραξη με ΚΑΠΕ ή ΥΠΕΝ).
- Συνέργειες με θεσμικούς και διοικητικούς φορείς, για την από κοινού διαχείριση προστατευόμενων περιοχών και προγραμματισμό συνδυαστικών αναπτυξιακών έργων (π.χ. συνεργασία με ΟΦΥΠΕΚΑ, Δασικές Υπηρεσίες, Περιφέρεια).

2.6.2.1.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

- Αυξανόμενοι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι, από φυσικά φαινόμενα, όπως πλημμύρες και πυρκαγιές, τα οποία σχετίζονται με την κλιματική μεταβλητότητα και την τρωτότητα του φυσικού κεφαλαίου (ιδιαίτερα σε δασικές περιοχές και παραχειμάρρια συστήματα).
- Κοινωνικοδημογραφικές πιέσεις, όπως η πληθυσμιακή γήρανση και η ερημοποίηση της υπαίθρου, που περιορίζουν τη δυνατότητα διαγενεακής φροντίδας του περιβάλλοντος και δυσχεραίνουν τη συγκρότηση τοπικών δικτύων προστασίας.
- Πιθανή υποβάθμιση της περιβαλλοντικής εικόνας του Δήμου, εάν δεν εφαρμοστούν σύντομα σύγχρονα και οριζόντια εργαλεία περιβαλλοντικής διαχείρισης (π.χ. Σχέδια Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, ΣΒΑΚ, ΣΒΕΑ).

2.6.2.2 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

2.6.2.2.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS)

- Εκτεταμένο δίκτυο κοινωνικών δομών και παρεμβάσεων υπέρ ευπαθών ομάδων (π.χ. δράσεις για την υποστήριξη ηλικιωμένων, οικογενειών με παιδιά και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων).
- Παρουσία κοινωνικών δομών όπως Κέντρο Κοινότητας και υπηρεσίες «*Βοήθεια στο Σπίτι*» (π.χ. λειτουργία Κέντρου Κοινότητας, Βοήθεια στο Σπίτι, δημοτικές κοινωνικές δομές).
- Πολλαπλές δομές παιδείας που καλύπτουν το σύνολο σχεδόν των βαθμίδων (π.χ. σχολικές μονάδες όλων των βαθμίδων, τμήματα προσχολικής αγωγής).
- Ικανοποιητικό πολιτιστικό απόθεμα και έντονη δραστηριότητα σε τοπικό επίπεδο (π.χ. πολιτιστική κληρονομιά, πολιτιστικές εκδηλώσεις, τοπικές εορτές, μουσεία).

2.6.2.2.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

- Ελλιπής υγειονομική κάλυψη δευτεροβάθμιου επιπέδου (π.χ. απουσία νοσοκομειακών υποδομών, ύπαρξη μόνο δημοτικών ιατρείων και ΚΑΠΗ).
- Εξάρτηση της κοινωνικής και πολιτιστικής πολιτικής από συγχρηματοδοτούμενα ή περιοδικά προγράμματα (π.χ. υλοποίηση δράσεων μέσω συνεργασιών με κρατικούς και ευρωπαϊκούς φορείς).

2.6.2.2.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

- Δυνατότητα αξιοποίησης χρηματοδοτήσεων από ΕΣΠΑ, Υπουργεία, Ε.Ε. για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις (π.χ. συγχρηματοδοτούμενες δράσεις σε συνεργασία με κρατικούς και ευρωπαϊκούς φορείς).
- Ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας του Δήμου με όρους τοπικής ανάπτυξης (π.χ. αξιοποίηση αρχαιολογικών χώρων, θρησκευτικής κληρονομιάς, πολιτιστικών εκδηλώσεων).

- Προώθηση τοπικής απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης μέσω κοινωνικής οικονομίας (π.χ. υπηρεσίες διαμεσολάβησης, πληροφόρησης και επαγγελματικής υποστήριξης για ευάλωτες ομάδες).

2.6.2.2.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

- Κοινωνικο–οικονομικές πιέσεις λόγω δημογραφικής γήρανσης και μετανάστευσης (π.χ. ανάγκη στήριξης μεταναστών, Ρομά, αστέγων, ηλικιωμένων).
- Εξάρτηση της συνέχισης κοινωνικών δομών από εξωτερική χρηματοδότηση (π.χ. δράσεις βασισμένες σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα).
- Κίνδυνος μείωσης πολιτιστικής δραστηριότητας σε περίπτωση απουσίας χρηματοδοτικών εργαλείων (π.χ. απουσία σταθερού μηχανισμού χρηματοδότησης για πολιτιστικές υποδομές και δράσεις).

2.6.2.3 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

2.6.2.3.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS)

- Ισχυρός πρωτογενής τομέας με εξειδίκευση σε προϊόντα υψηλής ποιότητας και εξαγωγικό χαρακτήρα (π.χ. σταφύλια, ελαιόλαδο, προϊόντα αμπελουργίας).
- Ενεργή παρουσία του δευτερογενούς τομέα σε τοπικές ειδικότητες, όπως η αγροδιατροφική μεταποίηση, τα λατομεία και οι κατασκευές (15,7% των απασχολουμένων) (μεταποίηση και υποδομές συνδεδεμένες με τον αγροτικό τομέα).
- Εποχική τουριστική κίνηση με έντονη παρουσία αλλοδαπών επισκεπτών (82,5% των διανυκτερεύσεων) και δυνατότητα τόνωσης του τριτογενούς τομέα (παραλιακές κοινότητες: Ν. Πέραμος, Οφρύνιο, Ν. Ηρακλείτσα).
- Ικανοποιητική κάλυψη βασικών υπηρεσιών από ιδιωτικές επιχειρήσεις, όπως φαρμακεία, ιατρεία, φροντιστήρια και τραπεζικά υποκαταστήματα (παρουσία εμπορικών υποδομών και ψηφιακών υπηρεσιών στον τριτογενή τομέα).

2.6.2.3.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

- Εξάρτηση από οικογενειακές και εποχιακές μορφές αγροτικής εργασίας, με χαμηλό επίπεδο ανανέωσης του ανθρώπινου δυναμικού (γηρασμένος πληθυσμός παραγωγών).
- Μικρή συμβολή του δευτερογενούς τομέα στη συνολική οικονομική δραστηριότητα, παρά τη σχετική απασχόληση (μειωμένη βιομηχανική βάση και περιορισμένη καινοτομία).
- Εποχικότητα και κατακερματισμός των τουριστικών επιχειρήσεων (τουρισμός κυρίως καλοκαιρινού χαρακτήρα με χαμηλή μέση πληρότητα 35,4%).
- Περιορισμένη παρουσία μεγάλων οικονομικών μονάδων, με την επιχειρηματικότητα να χαρακτηρίζεται κυρίως από μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις (μικρή κλίμακα επιχειρήσεων στον τριτογενή τομέα).

2.6.2.3.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

- Πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία (π.χ. ΕΣΠΑ, ΠΑΑ, ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα) που μπορούν να ενισχύσουν τις παραγωγικές υποδομές και την καινοτομία.
- Αξιοποίηση τοπικών πόρων και συνεργειών μέσω των Κέντρων Καινοτομίας και των Δικτύων Επιχειρηματικότητας στον αγροδιατροφικό και τουριστικό τομέα.
- Ανάδειξη του αγροτουρισμού και της τοπικής γαστρονομίας ως παράγοντες διαφοροποίησης και αύξησης της τουριστικής περιόδου.
- Πιθανή συμμετοχή του Δήμου σε Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης και στρατηγικές RIS3 (έξυπνη εξειδίκευση) για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

2.6.2.3.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

- Δημογραφική γήρανση και μείωση του ενεργού πληθυσμού, που επηρεάζει τη διαθεσιμότητα ανθρώπινου δυναμικού στον παραγωγικό ιστό.
- Ανταγωνισμός από άλλες τουριστικές και αγροτικές περιοχές με πιο ανεπτυγμένα προφίλ ή/και υποδομές (π.χ. Θάσος, Χαλκιδική).
- Ευαλωτότητα της τοπικής οικονομίας σε εξωτερικές κρίσεις (π.χ. υγειονομικές, οικονομικές), λόγω περιορισμένης διαφοροποίησης και εσωστρέφειας των μικρών επιχειρήσεων.

- Κίνδυνος περιθωριοποίησης από ευρωπαϊκές στρατηγικές, εάν δεν αναβαθμιστεί ο τοπικός παραγωγικός προσανατολισμός.

2.6.2.4 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

2.6.2.4.1 ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (STRENGTHS)

- Πολυεπίπεδη θεσμική οργάνωση με σαφή διακριτότητα οργάνων και υπηρεσιών (π.χ. Δήμαρχος, Δημοτικό Συμβούλιο, Δημοτική Επιτροπή, Γενικός Γραμματέας, Διευθύνσεις και Αυτοτελή Τμήματα).
- Ενίσχυση διαφάνειας και λογοδοσίας μέσω εσωτερικών μηχανισμών ελέγχου (π.χ. Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου, Διαφάνειας και Ποιότητας).
- Διοικητική επάρκεια σε κρίσιμους τομείς (π.χ. Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών, Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού).
- Ανάπτυξη και αξιοποίηση εργαλείων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (π.χ. ΤΠΕ, e–ΚΕΠ, ψηφιακά αιτήματα).
- Σαφής κατανομή αρμοδιοτήτων και παρουσία αποκεντρωμένων υπηρεσιών (π.χ. Γραφεία Διοικητικών Θεμάτων και ΚΕΠ σε κάθε Δημοτική Ενότητα).

2.6.2.4.2 ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (WEAKNESSES)

- Περιορισμένος αριθμός κατειλημμένων θέσεων σε κρίσιμες κατηγορίες προσωπικού (π.χ. 33/58 ΠΕ, 14/34 ΤΕ) που επηρεάζει τη λειτουργικότητα.
- Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού σε τεχνικές και διοικητικές υπηρεσίες (π.χ. ανάγκη για ΠΕ Πολιτικούς Μηχανικούς, ΠΕ Πληροφορικής).
- Πλεονάζον προσωπικό σε ορισμένες ειδικότητες και ελλείψεις σε άλλες (π.χ. πλεόνασμα ΔΕ Τεχνιτών, έλλειμμα σε οδηγούς και χειριστές μηχανημάτων έργων).
- Εξάρτηση από προσωπικό ορισμένου χρόνου για την κάλυψη βασικών αναγκών (π.χ. 200 θέσεις ΙΔΟΧ για καθαριότητα, ύδρευση, ηλεκτροφωτισμό).

- Ανεπαρκής αξιοποίηση των διαθέσιμων εργαλείων στρατηγικού σχεδιασμού και αποτύπωσης διοικητικής απόδοσης (π.χ. ανάγκη συστηματικής αποτίμησης εσωτερικής λειτουργίας).

2.6.2.4.3 ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (OPPORTUNITIES)

- Πρόσβαση σε εθνικά και ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία για ενίσχυση προσωπικού και υποδομών (π.χ. ΕΣΠΑ, ΠΔΕ, Πρόγραμμα CLLD/LEADER, Ταμείο Ανάκαμψης).
- Δυνατότητα αξιοποίησης διαδικασιών και εφαρμογής συστημάτων CRM/eGov (π.χ. Ανάπτυξη του Τομέα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης).
- Θεσμικό περιβάλλον που ευνοεί την κινητικότητα και την ανανέωση του ανθρώπινου δυναμικού (π.χ. σύστημα μετατάξεων, πρακτική άσκηση ΤΕΙ και ΙΕΚ).
- Πλαίσιο συνεργασίας με ιδιώτες, ΜΚΟ και άλλους δήμους για κοινές δράσεις (π.χ. ομάδες εργασίας έργου με συμμετοχή εξωτερικών συνεργατών).
- Εφαρμογή σύγχρονων εργαλείων διαφάνειας και κοινωνικής λογοδοσίας (π.χ. τακτικοί απολογισμοί δράσης, τριμηνιαίες εκθέσεις εκτέλεσης προϋπολογισμού).

2.6.2.4.4 ΑΠΕΙΛΕΣ (THREATS)

- Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι που δυσχεραίνουν την εύρυθμη στελέχωση και λειτουργία των υπηρεσιών (π.χ. μειωμένος αριθμός νέων οργανικών θέσεων).
- Κίνδυνος απώλειας θεσμικής μνήμης λόγω μη ανανέωσης προσωπικού και αποχώρησης έμπειρων στελεχών (π.χ. μη πλήρωση καίριων θέσεων).
- Ασυμβατότητα υφιστάμενων υποδομών με τις απαιτήσεις της ψηφιακής εποχής (π.χ. ανάγκη αναβάθμισης ψηφιακών υποδομών).
- Θεσμικές αλλαγές και γραφειοκρατία που προκαλούν καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων και δυσκολίες προσαρμογής (π.χ. πολυνομοσχέδια, συχνές αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο).
- Δυσκολίες ενσωμάτωσης των αποκεντρωμένων υπηρεσιών στο ενιαίο επιχειρησιακό σύστημα του Δήμου (π.χ. ανάγκη για ενιαία λειτουργική και οργανωτική ενοποίηση).

2.6.3 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ SWOT

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1:

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (S) ▪ 1.S.1: Ποικιλία και ποιότητα φυσικών πόρων ▪ 1.S.2: Περιοχές Natura 2000 με δυνατότητες ήπιου τουρισμού ▪ 1.S.3: Επεξεργασία αστικών λυμάτων ▪ 1.S.4: Γεωθερμικό δυναμικό χαμηλής ενθαλπίας	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (O) ▪ 1.O.1: Χρηματοδοτικά προγράμματα για περιβαλλοντικές δράσεις ▪ 1.O.2: Αξιοποίηση καινοτόμων ενεργειακών εργαλείων ▪ 1.O.3: Συνέργειες με θεσμικούς φορείς για προστασία περιοχών
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (W) ▪ 1.W.1: Ανεπαρκής διαχείριση φυσικών πόρων ▪ 1.W.2: Απουσία διασύνδεσης περιβαλλοντικής και αναπτυξιακής πολιτικής ▪ 1.W.3: Υποαξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού	ΑΠΕΙΛΕΣ (T) ▪ 1.T.1: Πλημμύρες και πυρκαγιές λόγω κλιματικής αλλαγής ▪ 1.T.2: Δημογραφικές πιέσεις και ερήμωση υπαίθρου ▪ 1.T.3: Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικής εικόνας

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2:

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (S)	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (O)
▪ 2.S.1: Δίκτυο κοινωνικών δομών για ευπαθείς ομάδες ▪ 2.S.2: Κέντρο Κοινότητας και Βοήθεια στο Σπίτι ▪ 2.S.3: Δομές παιδείας όλων των βαθμίδων ▪ 2.S.4: Πολιτιστική δραστηριότητα και κληρονομιά	▪ 2.O.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις ▪ 2.O.2: Ανάδειξη πολιτιστικής ταυτότητας ▪ 2.O.3: Τοπική απασχόληση μέσω κοινωνικής οικονομίας
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (W)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (T)**
▪ 2.W.1: Έλλειψη δευτεροβάθμιας υγειονομικής κάλυψης ▪ 2.W.2: Εξάρτηση πολιτικών από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα	▪ 2.T.1: Δημογραφική γήρανση και μεταναστευτικές πιέσεις ▪ 2.T.2: Εξάρτηση κοινωνικών δομών από εξωτερική χρηματοδότηση ▪ 2.T.3: Κίνδυνος μείωσης πολιτιστικής δραστηριότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3:

ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (S)	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (O)
▪ 3.S.1: Ισχυρός πρωτογενής τομέας με εξαγωγικό χαρακτήρα ▪ 3.S.2: Παρουσία δευτερογενούς τομέα σε ειδικότητες ▪ 3.S.3: Τουριστική κίνηση με ξένους επισκέπτες ▪ 3.S.4: Βασικές υπηρεσίες στον τριτογενή τομέα	▪ 3.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για καινοτομία ▪ 3.O.2: Κέντρα Καινοτομίας και Δίκτυα Επιχειρηματικότητας ▪ 3.O.3: Ανάδειξη αγροτουρισμού και γαστρονομίας ▪ 3.O.4: Συμμετοχή σε στρατηγικές RIS3
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (W)	**ΑΠΕΙΛΕΣ (T)**
▪ 3.W.1: Εξάρτηση από οικογενειακή αγροτική εργασία ▪ 3.W.2: Μικρή συμβολή του δευτερογενούς τομέα ▪ 3.W.3: Εποχικότητα του τουρισμού ▪ 3.W.4: Μικρή κλίμακα επιχειρήσεων	▪ 3.T.1: Δημογραφική γήρανση και μείωση εργατικού δυναμικού ▪ 3.T.2: Ανταγωνισμός από άλλες περιοχές ▪ 3.T.3: Ευαλωτότητα της οικονομίας σε κρίσεις ▪ 3.T.4: Κίνδυνος περιθωριοποίησης από ευρωπαϊκές στρατηγικές

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4:

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (S) ▪ 4.S.1: Θεσμική οργάνωση και σαφής αρμοδιότητα ▪ 4.S.2: Μηχανισμοί διαφάνειας και ελέγχου ▪ 4.S.3: Διοικητική επάρκεια σε κρίσιμους τομείς	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (O) ▪ 4.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για προσωπικό και υποδομές ▪ 4.O.2: Ψηφιοποίηση και eGov ▪ 4.O.3: Ανανέωση ανθρώπινου δυναμικού μέσω κινητικότητας ▪ 4.O.4: Συνεργασίες με ιδιώτες και ΜΚΟ
ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (W) ▪ 4.W.1: Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού ▪ 4.W.2: Πλεονάζον και ελλιπές προσωπικό σε ειδικότητες ▪ 4.W.3: Εξάρτηση από προσωπικό ορισμένου χρόνου ▪ 4.W.4: Ανεπαρκής στρατηγικός σχεδιασμός	ΑΠΕΙΛΕΣ (T) ▪ 4.T.1: Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι ▪ 4.T.2: Απώλεια θεσμικής μνήμης ▪ 4.T.3: Ανεπάρκεια ψηφιακών υποδομών ▪ 4.T.4: Γραφειοκρατία και δυσκολίες ενσωμάτωσης

2.6.4 ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης του Δήμου, κατά θεματικό τομέα, όπως προέκυψαν από την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή.

2.6.4.1 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

- **Αναβάθμιση των υποδομών διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων** (π.χ. μέσω της αναβάθμισης μονάδων επεξεργασίας λυμάτων και της εφαρμογής του ΠΕΣΔΑ για τα απορρίμματα)
- **Διαχείριση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος**, με συντονισμό μεταξύ αρμόδιων αρχών (ΟΦΥΠΕΚΑ, δασική υπηρεσία), ειδικά για τις περιοχές του δικτύου Natura και τα ορεινά οικοσυστήματα
- **Ανάδειξη και αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας** ως στρατηγικό συγκριτικό πλεονέκτημα
- **Αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και της περιβαλλοντικής τρωτότητας**, με δράσεις πρόληψης και αποκατάστασης κινδύνων (πλημμύρες, κατολισθήσεις, ακραία καιρικά φαινόμενα)
- **Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των πολιτών**, μέσω συμμετοχικών δράσεων και τοπικών πρωτοβουλιών

2.6.4.2 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

- **Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της ένταξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων** (π.χ. μετανάστες, άτομα με αναπηρία), μέσω της δημιουργίας κατάλληλων υπηρεσιών και υποδομών για την κοινωνική φροντίδα και την καταπολέμηση της φτώχειας.
- **Βελτίωση της πρόσβασης των πολιτών σε υπηρεσίες υγείας**, με την ενίσχυση των τοπικών δομών και τη διασφάλιση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, κυρίως για απομακρυσμένους πληθυσμούς και ηλικιωμένους.

- **Αναβάθμιση της εκπαιδευτικής υποδομής και παροχής**, με έμφαση στην προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση, και στην υποστήριξη της δια βίου μάθησης για ενήλικες και νέους εκτός εκπαίδευσης και απασχόλησης.
- **Προώθηση της πολιτιστικής ταυτότητας και της συμμετοχής στον πολιτισμό**, μέσα από την προστασία και αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων (όπως αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία, πολιτιστικά δρώμενα, κ.ά.) και την ενίσχυση των τοπικών πολιτιστικών δομών και συλλόγων.
- **Ανάπτυξη και ενίσχυση των δημοτικών και σχολικών αθλητικών υποδομών**, καθώς και υλοποίηση προγραμμάτων μαζικού και δια βίου αθλητισμού (π.χ. «*Αγαπώ την άθληση – Αγαπώ την υγεία μου*», «*Άθληση και Νέοι*»).

2.6.4.3 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- **Ανάγκη για ενίσχυση και εξειδικευμένη στήριξη του πρωτογενούς τομέα**, προκειμένου να αξιοποιηθεί το υφιστάμενο αγροτικό και κτηνοτροφικό δυναμικό της περιοχής (π.χ. υψηλή απασχόληση στον πρωτογενή τομέα, εξαγώγιμα προϊόντα, ύπαρξη καλλιεργειών μεγάλης αξίας όπως αμπέλια και ελιές)
- **Δημιουργία υποδομών και υπηρεσιών υποστήριξης της αγροτικής οικονομίας**, ώστε να ενισχυθεί η εφοδιαστική αλυσίδα και η μεταποίηση (π.χ. έλλειψη μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης, περιορισμένη δικτύωση παραγωγών)
- **Ανάδειξη και αξιοποίηση των τουριστικών και πολιτισμικών πόρων**, για την προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού και τη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου (π.χ. ύπαρξη φυσικού πλούτου, ακτών, πολιτιστικής κληρονομιάς, δυνατοτήτων αγροτουρισμού)
- **Μείωση της εξάρτησης της απασχόλησης από τον πρωτογενή τομέα**, μέσω ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας (π.χ. περιορισμένος δευτερογενής τομέας, αναιμική βιομηχανική δραστηριότητα)
- **Ανάγκη για στήριξη των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων**, που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της τοπικής οικονομίας (π.χ. περιορισμένη εξωστρέφεια, δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία)

- **Βελτίωση της σύνδεσης της επαγγελματικής κατάρτισης με τις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας**, ώστε να ενισχυθούν οι δεξιότητες και η απασχολησιμότητα (π.χ. αναντιστοιχία προσόντων – αναγκών)
- **Αντιμετώπιση της εποχικότητας και της επισφάλειας στην εργασία**, ειδικά σε αγροτικές και τουριστικές δραστηριότητες (π.χ. εποχική απασχόληση σε τουρισμό και γεωργία)
- **Ανάγκη για ενίσχυση της εξωστρέφειας και της δικτύωσης της τοπικής οικονομίας**, με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της σύνδεσης με εθνικές και διεθνείς αγορές (π.χ. απουσία branding και οργανωμένων εξαγωγικών μηχανισμών)
- **Αξιοποίηση υφιστάμενων και μελλοντικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων**, ως μοχλός ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης (π.χ. ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης, Πρόγραμμα CLLD/LEADER)

2.6.4.4 ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

- **Ενίσχυση της τεχνολογικής και ψηφιακής υποδομής**, με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και τη βελτίωση της προσβασιμότητας των υπηρεσιών για πολίτες και επιχειρήσεις
- **Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού**, τόσο ποιοτικά (ειδίκευση) όσο και ποσοτικά (κενές και δεσμευμένες θέσεις), σε κρίσιμους τομείς όπως τεχνικές υπηρεσίες, πληροφορική, διοικητική υποστήριξη (π.χ. 306 οργανικές θέσεις, 189 κατειλημμένες – ανάγκη στρατηγικού ανασχεδιασμού).
- **Αναβάθμιση και συντήρηση του δημοτικού κτιριακού αποθέματος**, με έμφαση σε παλαιές και ιστορικές κατασκευές, ενεργειακή αποδοτικότητα και λειτουργική αναδιοργάνωση (π.χ. 180 κτιριακά στοιχεία, 67 εκπαιδευτικά, παρουσία κτιρίων προ του 1955).
- **Ορθολογική διαχείριση και εκσυγχρονισμός του στόλου οχημάτων**, τόσο σε επίπεδο συντήρησης όσο και περιβαλλοντικής συμμόρφωσης (π.χ. 83 οχήματα, 67 με πετρέλαιο – ανάγκη στροφής προς πράσινη τεχνολογία και ανανέωση εξοπλισμού).

- **Ανάπτυξη στρατηγικού πλαισίου αξιοποίησης της ακίνητης δημοτικής περιουσίας**, με ενιαίο πολυετές σχέδιο που να περιλαμβάνει αξιολόγηση, χρήσεις, συντήρηση και επενδυτική δυναμική (π.χ. ετήσια ενημέρωση Δ.Σ. για πρόοδο υλοποίησης σχεδίου ακινήτων).

2.6.5 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

ΚΖ1.1 – Αναβάθμιση υποδομών διαχείρισης αποβλήτων

ΚΖ1.2 – Διαχείριση και προστασία φυσικού περιβάλλοντος

ΚΖ1.3 – Αξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού και ΑΠΕ

ΚΖ1.4 – Αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής

ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ένταξης ευάλωτων ομάδων

ΚΖ2.2 – Βελτίωση πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας

ΚΖ2.3 – Αναβάθμιση εκπαιδευτικής υποδομής και παροχής

ΚΖ2.4 – Προώθηση πολιτιστικής ταυτότητας και συμμετοχής

ΚΖ2.5 – Ανάπτυξη αθλητικών υποδομών και προγραμμάτων

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΚΖ3.1 – Ενίσχυση και στήριξη πρωτογενούς τομέα

ΚΖ3.2 – Δημιουργία υποδομών αγροτικής οικονομίας

ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων

ΚΖ3.4 – Ενίσχυση επιχειρηματικότητας και οικονομικής διαφοροποίησης

ΚΖ3.5 – Στήριξη μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων

ΚΖ3.6 – Σύνδεση επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας

ΚΖ3.7 – Αντιμετώπιση εποχικότητας και επισφάλειας στην εργασία

ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης

ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

ΚΖ4.2 – Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού

ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων

ΚΖ4.4 – Εκσυγχρονισμός στόλου οχημάτων

ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας

2.6.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ανάλυση SWOT με τεκμηριωμένο και συστηματικό τρόπο τους βασικούς άξονες εσωτερικών δυνατοτήτων και αδυναμιών, καθώς και των εξωτερικών ευκαιριών και απειλών που επηρεάζουν τον αναπτυξιακό προσανατολισμό της περιοχής. Η ανάλυση κάλυψε όλους τους κρίσιμους τομείς τοπικής ανάπτυξης, δηλαδή το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής, την κοινωνική πολιτική, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό, την τοπική οικονομία και απασχόληση, καθώς και τη διοικητική ικανότητα του Δήμου.

Σε επίπεδο περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, διαπιστώνεται η ύπαρξη ενός ιδιαίτερα πλούσιου φυσικού αποθέματος, με περιβαλλοντικά σημαντικές περιοχές και αναξιοποίητο γεωθερμικό δυναμικό, το οποίο παρέχει συγκριτικά πλεονεκτήματα. Ωστόσο, καταγράφονται αδυναμίες στην ολιστική διαχείριση των φυσικών πόρων, στην περιβαλλοντική πολιτική και στη συστηματική αντιμετώπιση των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής.

Στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, υγείας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού, αναγνωρίζεται ένα ικανοποιητικό δίκτυο δομών και δράσεων, με αξιοσημείωτη τοπική πολιτιστική δραστηριότητα. Εντούτοις, υφίστανται ελλείψεις σε υποδομές υγείας και εξάρτηση από χρηματοδοτικά προγράμματα για τη διατήρηση των υφιστάμενων δομών, ενώ η ανάγκη ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής αναδεικνύεται ως ιδιαίτερα κρίσιμη.

Στην τοπική οικονομία και απασχόληση, καταγράφεται σημαντική δραστηριότητα στον πρωτογενή τομέα, η οποία όμως χαρακτηρίζεται από γήρανση του εργατικού δυναμικού και χαμηλό επίπεδο καινοτομίας. Παράλληλα, η τουριστική δραστηριότητα εμφανίζει εποχικό χαρακτήρα και ο τριτογενής τομέας στηρίζεται κυρίως σε μικρές επιχειρήσεις με περιορισμένη εξωστρέφεια. Οι ευκαιρίες για σύνδεση του αγροδιατροφικού τομέα με τον τουρισμό, αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων και προώθηση της επιχειρηματικότητας μπορούν να δράσουν καταλυτικά.

Αναφορικά με τη διοικητική ικανότητα του Δήμου, εντοπίζεται επάρκεια σε θεσμικό πλαίσιο και οργάνωση, καθώς και δυνατότητα αξιοποίησης ψηφιακών εργαλείων, αλλά και σημαντικές ελλείψεις σε προσωπικό, εξειδίκευση και υλικοτεχνική υποδομή. Η ανάγκη για στρατηγικό ανασχεδιασμό του ανθρώπινου δυναμικού και ο εκσυγχρονισμός της ακίνητης και κινητής δημοτικής περιουσίας αναδεικνύονται ως άξονες βελτίωσης.

Συνολικά, η Ανάλυση SWOT ανέδειξε τη σημασία του ολιστικού και στοχευμένου σχεδιασμού, ο οποίος θα πρέπει να αξιοποιήσει τα εντοπισμένα δυνατά σημεία και τις ευκαιρίες χρηματοδότησης και συνεργασιών, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις διαρθρωτικές αδυναμίες και να μετριάσει τις εξωτερικές απειλές. Η προσέγγιση αυτή πρέπει να συνδυάζεται με την καλλιέργεια θεσμικής ανθεκτικότητας, ενίσχυση της διατομεακής συνέργειας και ενδυνάμωση του ρόλου της τοπικής κοινωνίας στον σχεδιασμό και την εφαρμογή αναπτυξιακών πολιτικών.

3 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

3.1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

3.1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα χαρτογραφείται το ευρύτερο πολυεπίπεδο σύστημα πολιτικών, στρατηγικών και θεσμικών πλαισίων που καθορίζουν το περιβάλλον εντός του οποίου διαμορφώνεται η στρατηγική του Δήμου Παγγαίου. Μέσα από την ανάλυση έξι διακριτών επιπέδων σχεδιασμού —διεθνές, ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τομεακό— αναδεικνύονται οι βασικές αρχές, προτεραιότητες και μηχανισμοί που επηρεάζουν τη φυσιογνωμία, το περιεχόμενο και τη μεθοδολογική συγκρότηση της τοπικής στρατηγικής.

Η ενότητα εξετάζει πρώτα τις θεμελιώδεις κατευθύνσεις του υπερεθνικού και ευρωπαϊκού σχεδιασμού (όπως η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Ψηφιακή Στρατηγική και η Πολιτική Συνοχής), στη συνέχεια αναλύει τη σύνδεση με τα βασικά εργαλεία του εθνικού αναπτυξιακού προγραμματισμού (ΕΠΑ, ΕΣΠΑ), και τέλος εξειδικεύει τον τρόπο με τον οποίο το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΜΘ και η RIS3 επηρεάζουν σε θεσμικό, επιχειρησιακό και εδαφικό επίπεδο τη στρατηγική του Δήμου. Το κείμενο λειτουργεί, επομένως, ως προγραμματικός καμβάς εντός του οποίου εγγράφεται η τοπική αναπτυξιακή στόχευση, διασφαλίζοντας τη θεσμική ευθυγράμμιση, τη στρατηγική συνοχή και την αναπτυξιακή λειτουργικότητα του σχεδίου.

3.1.2 ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.1.2.1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία συνιστά τη θεσμική απάντηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην κλιματική κρίση και στο περιβαλλοντικό αποτύπωμα του ευρωπαϊκού παραγωγικού και καταναλωτικού προτύπου. Αποτελεί ένα ολιστικό και διατομεακό πλαίσιο πολιτικής, το οποίο δεν περιορίζεται στη μείωση των εκπομπών, αλλά διαπνέει τον ενεργειακό σχεδιασμό, τις αστικές μεταφορές, τη διαχείριση των φυσικών πόρων, την παραγωγή τροφίμων και την περιβαλλοντική διακυβέρνηση.

Η πράσινη μετάβαση, όπως αποτυπώνεται στις κατευθυντήριες αρχές της Συμφωνίας, προϋποθέτει την αναδιάρθρωση τόσο του φυσικού όσο και του δομημένου περιβάλλοντος. Η μετατόπιση προς ένα πρότυπο κλιματικής ουδετερότητας απαιτεί την ενσωμάτωση της αρχής της βιωσιμότητας σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων, από τον στρατηγικό προγραμματισμό έως την καθημερινή λειτουργία των δημοσίων οργανισμών και των κοινωνικών δομών.

Στο πλαίσιο αυτό, η τοπική αυτοδιοίκηση καθίσταται κομβικός δρών στη χωρική εξειδίκευση των στόχων που τίθενται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι δήμοι, ως θεσμικά κύτταρα εφαρμοσμένης πολιτικής, καλούνται να λειτουργήσουν ως ενδιάμεσοι μηχανισμοί μεταξύ των υπερεθνικών στρατηγικών και των τοπικών κοινωνιών, ενεργοποιώντας μηχανισμούς εδαφικής συνοχής, κοινωνικής συναίνεσης και πράσινης διακυβέρνησης.

Η κλιματική πολιτική, σε αυτήν τη συγκυρία, δεν αποτελεί απλώς έναν τομέα περιβαλλοντικής διαχείρισης αλλά συγκροτεί μια νέα παραδειγματική μορφή χωρικού σχεδιασμού. Μέσω της Πράσινης Συμφωνίας, η έννοια της «*ανθεκτικότητας*» αποκτά ευρύτερες διαστάσεις: δεν αφορά μόνο τις υποδομές έναντι φυσικών κινδύνων, αλλά και την ανθεκτικότητα των θεσμών, των κοινοτήτων και των οικονομιών απέναντι σε πολύπλευρες κρίσεις.

Η κλιματική ουδετερότητα έτσι προσεγγίζεται ως πολιτικό και πολιτισμικό ζητούμενο, που εντάσσεται σε μια συνολικότερη μετάβαση προς ένα διαφορετικό μοντέλο ανάπτυξης – λιγότερο εξαρτημένο από εξαντλήσιμους πόρους, περισσότερο συμβατό με τα όρια του οικοσυστήματος. Επομένως, η προσαρμογή στις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας συνεπάγεται βαθιές μετατοπίσεις στον τρόπο με τον οποίο ο Δήμος σχεδιάζει, λειτουργεί και νοηματοδοτεί τον ρόλο του ως δημόσιος φορέας.

3.1.2.2 ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον ψηφιακό μετασχηματισμό συνιστά έναν θεμελιώδη άξονα της ευρωπαϊκής πολιτικής ολοκλήρωσης και της προσπάθειας συγκρότησης μιας κυρίαρχης ψηφιακής ηπείρου. Η ψηφιακή μετάβαση δεν αποτελεί απλώς τεχνολογική καινοτομία ή εκσυγχρονισμό υφιστάμενων υποδομών, αλλά αναδιαμορφώνει ριζικά τις σχέσεις ανάμεσα στο κράτος, τον πολίτη και την αγορά.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του φιλόδοξου πολιτικού προγράμματος Ψηφιακή Δεκαετία 2030 (Digital Decade) προωθεί ένα πολυεπίπεδο μοντέλο ψηφιακής

ενδυνάμωσης που περιλαμβάνει την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων, την ενίσχυση της διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση, την ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης και την καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων στον πληθυσμό. Ο θεσμικός στόχος δεν περιορίζεται στη διευκόλυνση της πρόσβασης στις υπηρεσίες, αλλά επεκτείνεται στην ουσιαστική μεταμόρφωση της δημόσιας λειτουργίας με όρους τεχνολογικής κυριαρχίας και ψηφιακής αυτονομίας.

Η τοπική αυτοδιοίκηση, σε αυτό το μετασχηματιστικό πλαίσιο, δεν νοείται απλώς ως τελικός χρήστης τεχνολογικών εφαρμογών αλλά ως συνδιαμορφωτής ενός αποκεντρωμένου ψηφιακού οικοσυστήματος. Ο ρόλος των δήμων καθίσταται κρίσιμος, αφενός λόγω της εγγύτητας με τον πολίτη και αφετέρου λόγω της διοικητικής και επιχειρησιακής τους ικανότητας να εφαρμόσουν προγράμματα ψηφιοποίησης με άμεση κοινωνική επίδραση.

Επιπροσθέτως, η ενσωμάτωση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην τοπική διακυβέρνηση αναδεικνύει νέες μορφές χωρικής νοηματοδότησης και κοινωνικής συμμετοχής. Οι ψηφιακές υποδομές παύουν να είναι απλώς μέσο διεκπεραίωσης διαδικασιών και αναδεικνύονται σε κρίσιμες συνιστώσες της δημοκρατικής λειτουργίας και του κοινωνικού κεφαλαίου. Οι έννοιες της «*έξυπνης πόλης*», της «*ηλεκτρονικής διακυβέρνησης*» και της «*ψηφιακής ένταξης*» δεν συνιστούν λειτουργικές αναγκαιότητες σε ένα μεταβαλλόμενο κοινωνικό και τεχνολογικό τοπίο.

Η ψηφιακή ωριμότητα ενός οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης συνεπώς δεν εξαρτάται μόνο από την ύπαρξη τεχνολογικών εργαλείων, αλλά από τη συγκρότηση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής η οποία αναγνωρίζει την τεχνολογία ως πολιτικό, θεσμικό και πολιτισμικό παράγοντα. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι, εν τέλει, μετασχηματισμός της ίδιας της δημόσιας σφαίρας.

3.1.2.3 ΕΡΕΥΝΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Η ερευνητική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτή διαρθρώνεται μέσω του προγράμματος Horizon Europe και των συναφών στρατηγικών πλαισίων, καθορίζεται από μια θεμελιακή στόχευση: τη μετατροπή της γνώσης σε συστημικό καταλύτη κοινωνικού μετασχηματισμού, οικονομικής ανθεκτικότητας και τεχνολογικής αυτάρκειας. Η έρευνα και η καινοτομία νοούνται όχι ως περιφερειακές δραστηριότητες του πανεπιστημιακού ή του

ιδιωτικού τομέα, αλλά ως αναγκαίες και οργανικά ενσωματωμένες λειτουργίες του δημόσιου χώρου.

Στη σύγχρονη ευρωπαϊκή θεώρηση, η καινοτομία αποκτά έντονα χωρική διάσταση, με την ενίσχυση της «*έξυπνης εξειδίκευσης*» (smart specialisation), την προώθηση της διασύνδεσης ερευνητικών και παραγωγικών φορέων σε τοπικό επίπεδο, και τη μετατροπή της περιφέρειας από αποδέκτη σε συνδιαμορφωτή της γνώσης. Επομένως, ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης αποκτά ιδιαίτερη σημασία όχι ως απλός διαχειριστής πόρων, αλλά ως θεσμικός διαμεσολαβητής της καινοτομικής λειτουργίας στο πεδίο της καθημερινότητας.

Η έρευνα δεν περιορίζεται πλέον σε ακαδημαϊκά εργαστήρια ή εξειδικευμένες εταιρείες υψηλής τεχνολογίας· διευρύνεται σε δημόσιους οργανισμούς, κοινωνικά δίκτυα και δομές διακυβέρνησης. Μέσα από αυτή την προοπτική, οι δήμοι καλούνται να ενταχθούν στη λογική της «*ανοικτής καινοτομίας*», όχι ως παθητικοί φορείς εφαρμογής, αλλά ως ενεργοί κόμβοι πειραματισμού, μάθησης και διαμοιρασμού τεκμηριωμένων λύσεων σε πραγματικά προβλήματα.

Η τοπική καινοτομία διαμορφώνεται σε τρία διακριτά αλλά αλληλοεξαρτώμενα επίπεδα:

- Θεσμικό: επαναπροσδιορισμός διαδικασιών και κανόνων λειτουργίας μέσω καινοτόμων πρακτικών διακυβέρνησης (π.χ. συμμετοχικός σχεδιασμός, crowd law, bottom–up διαχείριση).
- Τεχνολογικό: ενσωμάτωση προηγμένων τεχνολογιών (τεχνητή νοημοσύνη, big data, αισθητήρες, blockchain) σε επιμέρους λειτουργίες του δήμου.
- Κοινωνικό: ενεργοποίηση των πολιτών και τοπικών φορέων ως συνδημιουργών λύσεων μέσω μηχανισμών «*κοινοτικής καινοτομίας*».

Η μετάβαση σε ένα καινοτομικό υπόδειγμα τοπικής ανάπτυξης δεν εξαντλείται στην τεχνολογική αναβάθμιση· προϋποθέτει τη θεσμική ωρίμανση, την καλλιέργεια κουλτούρας πειραματισμού και την εγκαθίδρυση δομών που επιτρέπουν την αλληλεπίδραση επιστημονικής γνώσης και κοινωνικής εμπειρίας. Η καινοτομία, σε αυτό το πλαίσιο, δεν είναι μόνο αποτέλεσμα τεχνικής αριστείας αλλά και απόρροια συμμετοχικής οραματικότητας.

3.1.2.4 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ

Η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί έναν από τους θεμελιώδεις πυλώνες της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής, υπηρετώντας τον στόχο της εδαφικής ισότητας, της κοινωνικής σύγκλισης και της μακροπρόθεσμης σταθεροποίησης του οικονομικού χώρου της ΕΕ. Η συνοχή, σε αυτό το πλαίσιο, νοείται ως μια δυναμική διαδικασία ανακατανομής πόρων, ικανοτήτων και ευκαιριών με σκοπό τη μείωση των ανισοτήτων που προκύπτουν από την άνιση γεωγραφική και παραγωγική κατανομή.

Η έννοια της περιφερειακής ανάπτυξης, όπως προσδιορίζεται από τη στρατηγική της ΕΕ, δεν περιορίζεται στη χρηματοδότηση υποδομών ή την προσέλκυση επενδύσεων, αλλά περιλαμβάνει τη συγκρότηση ενός πολυπαραγοντικού πλαισίου που ενσωματώνει στοιχεία οικονομικού πλουραλισμού, κοινωνικής ένταξης, περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και θεσμικής ενδυνάμωσης.

Στο πλαίσιο αυτό, η τοπική αυτοδιοίκηση καταλαμβάνει κρίσιμη θέση, καθώς αποτελεί το εγγύτερο επίπεδο διοίκησης που διαθέτει τη θεσμική ικανότητα να συλλάβει τις τοπικές ιδιαιτερότητες, να αναγνωρίσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και να εξειδικεύσει τις κατευθύνσεις εδαφικής πολιτικής. Ο Δήμος, ως φορέας διακυβέρνησης με διοικητική, δημοσιονομική και αναπτυξιακή υπόσταση, καλείται να κινηθεί στο μεταίχμιο μεταξύ εθνικής πολιτικής και ευρωπαϊκής στρατηγικής.

Η Οικονομική Συνοχή δεν είναι στατική επιδίωξη αλλά μηχανισμός διαρθρωτικού μετασχηματισμού. Το ζητούμενο δεν είναι η παθητική απορρόφηση πόρων, αλλά η ενεργή συγκρότηση ενός τοπικού συστήματος ικανότητας — όπου συνδέονται υποδομές, ανθρώπινο κεφάλαιο, επιχειρηματικότητα και κοινωνική οργάνωση, ώστε να παράγεται διατηρήσιμο αποτέλεσμα σε βάθος χρόνου.

Η σύγχρονη ερμηνεία της περιφερειακής πολιτικής περιλαμβάνει:

- Την υιοθέτηση χωρικών προσεγγίσεων ανάπτυξης (place–based development),
- Την ενίσχυση πολυεπίπεδης διακυβέρνησης με κάθετους και οριζόντιους μηχανισμούς συντονισμού,
- Την υποστήριξη της κοινωνικής οικονομίας, των μικρών παραγωγικών δικτύων και της τοπικής καινοτομίας.

Εν τέλει, η Πολιτική Συνοχής δεν συνιστά ένα τεχνικό εργαλείο αναδιανομής, αλλά έναν μεταπολιτικό σχεδιασμό του ευρωπαϊκού χώρου, όπου η τοπική αυτοδιοίκηση, ως φορέας σχεδιαστικής ευθύνης, αποκτά διακριτό στρατηγικό ρόλο: όχι απλώς στην υλοποίηση επιμέρους έργων, αλλά στη συγκρότηση εδαφικών υποκειμένων ικανών να λειτουργήσουν αυτόνομα και με προοπτική.

3.1.2.5 ΚΟΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστά μία από τις μακροβιότερες και πιο σύνθετες πολιτικές ολοκλήρωσης, με διττό χαρακτήρα: αφενός, διασφαλίζει την επισιτιστική επάρκεια και την αγροτική παραγωγικότητα· αφετέρου, αποσκοπεί στην ισόρροπη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και στη διατήρηση του κοινωνικού ιστού της υπαίθρου.

Η σύγχρονη ΚΓΠ, ιδιαίτερα μετά τη μεταρρύθμιση για την περίοδο 2023–2027, επανακαθορίζει τον προσανατολισμό της γύρω από τρεις στρατηγικούς άξονες: οικονομική βιωσιμότητα, περιβαλλοντική υπευθυνότητα, και κοινωνική συνοχή. Η αγροτική ανάπτυξη δεν αντιμετωπίζεται πλέον απομονωμένα ως γεωργική τεχνοκρατία, αλλά ως πεδίο εφαρμογής ολοκληρωμένων χωρικών πολιτικών που αγγίζουν την ενέργεια, τη βιοποικιλότητα, την τεχνολογία, τον πολιτισμό και τη διατροφική κυριαρχία.

Εντός αυτού του πλαισίου, οι αγροτικοί δήμοι —όπως ο Δήμος Παγγαίου— αναδεικνύονται σε κρίσιμους διαχειριστές της αγροτικής μετάβασης. Η αγροτική ανάπτυξη δεν προσλαμβάνεται ως απομονωμένη παραγωγική διαδικασία, αλλά ως πολυεπίπεδο και πολυλειτουργικό σύστημα, στο οποίο ενσωματώνονται:

- Η αγροδιατροφική αλυσίδα ως διαρθρωτικό στοιχείο της τοπικής οικονομίας,
- Το αγροτικό τοπίο ως οικολογικός και πολιτισμικός πόρος,
- Η ύπαιθρος ως κοινωνικός και πολιτικός χώρος με ιδιαίτερες ανάγκες και δυνητικές αντοχές.

Η ΚΓΠ εισάγει νέες έννοιες όπως η πράσινη αρχιτεκτονική, οι οικολογικές δεσμεύσεις (eco–schemes) και η ενισχυμένη αιρεσιμότητα, οι οποίες μετασχηματίζουν τις προδιαγραφές παραγωγής και τις αναπτυξιακές επιλογές σε τοπικό επίπεδο. Η αγροτική πολιτική, έτσι όπως

επαναπροσδιορίζεται, δεν προσεγγίζει απλώς τους αγρότες ως αποδέκτες ενισχύσεων αλλά ως θεσμικά και παραγωγικά υποκείμενα του νέου αναπτυξιακού μοντέλου.

Ταυτόχρονα, η αγροτική περιοχή αντιμετωπίζεται όχι μόνο ως γεωργικός πόρος, αλλά ως σύνθετο σύστημα κοινωνικής αναπαραγωγής, με ιδιαίτερες ανάγκες σε υποδομές, υπηρεσίες, ψηφιακή συνδεσιμότητα και πολιτισμική ανάδειξη. Η τοπική αυτοδιοίκηση, επομένως, καλείται να αναπτύξει ικανότητα ερμηνείας και ενσωμάτωσης των θεσμικών μετασχηματισμών της ΚΓΠ, και να συμβάλει ενεργά στη συγκρότηση ενός συνεκτικού αγροτικού χώρου που δεν θα υπόκειται στην παρακμή αλλά θα εδράζεται στην αναγεννητική του δυναμική.

Σε αυτό το πλαίσιο, η αγροτική ανάπτυξη μετατρέπεται σε πυρηνικό στοιχείο του τοπικού στρατηγικού σχεδιασμού, συνδυάζοντας τη βιοπαραγωγική λειτουργία με τον χωρικό σχεδιασμό, την πολιτιστική διαχείριση, την περιβαλλοντική ευθύνη και την κοινωνική συνοχή. Η ύπαιθρος δεν είναι πια απλώς χώρος παραγωγής· είναι και τόπος μέλλοντος.

3.1.2.6 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης εδράζεται στον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, ο οποίος συγκροτεί ένα κανονιστικό και αξιακό πλαίσιο με σκοπό τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, την αντιμετώπιση των ανισοτήτων και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην εργασία, την υγεία, την εκπαίδευση και την αξιοπρεπή διαβίωση. Η κοινωνική ένταξη δεν νοείται ως αποσπασματική παρέμβαση ευαλωτότητας, αλλά ως συστημική αναδιάρθρωση των όρων συμμετοχής όλων των ατόμων στον δημόσιο, οικονομικό και πολιτισμικό βίο.

Στο πλαίσιο της νέας κοινωνικής ατζέντας της ΕΕ, η έννοια της ισότητας δεν περιορίζεται σε νομικό δικαίωμα ή στατιστική αποτύπωση διαφορών, αλλά αναλύεται ως δομική αρχή διακυβέρνησης και προαπαιτούμενο δημοκρατικής ομαλότητας. Η καταπολέμηση των διακρίσεων (φύλου, φυλής, ηλικίας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, κοινωνικής προέλευσης) αντιμετωπίζεται ως αναπτυξιακή επιταγή, καθώς η κοινωνική αποκλειστικότητα λειτουργεί ανασταλτικά για την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και τη λειτουργία των θεσμών.

Ο χώρος της τοπικής αυτοδιοίκησης αναδεικνύεται εν προκειμένω σε προνομιακό πεδίο εφαρμογής της πολιτικής ισότητας, αφενός λόγω της αμεσότητας του θεσμικού πλαισίου, και αφετέρου λόγω της ικανότητας των τοπικών αρχών να λειτουργούν ως πυλώνες κοινωνικής πρόνοιας, φορείς πολιτικής εγγύτητας και μηχανισμοί ανίχνευσης κοινωνικών εντάσεων.

Η κοινωνική ένταξη, όπως συλλαμβάνεται σε επίπεδο ευρωπαϊκής στρατηγικής, εμπεριέχει τρεις διακριτές διαστάσεις:

- Θεσμική: πρόσβαση σε υπηρεσίες, δικαιώματα και μέσα κοινωνικής υποστήριξης μέσω καθολικών μηχανισμών προστασίας και μη στιγματιστικών προσεγγίσεων.
- Χωρική: καταπολέμηση των φαινομένων γκετοποίησης πληθυσμιακών ομάδων, μέσω ισόρροπης κατανομής πόρων, υποδομών και πολιτισμικών ευκαιριών.
- Συμβολική: αποκατάσταση της αξιοπρέπειας και της κοινωνικής αναγνώρισης των περιθωριοποιημένων υποκειμένων, μέσα από τη διεύρυνση του δημόσιου λόγου και της πολιτισμικής ορατότητας.

Η ένταξη, επομένως, δεν είναι μια τεχνική έννοια κοινωνικής πολιτικής· είναι ένα πολιτικό πρόταγμα συνοχής και ακεραιότητας. Η ισότητα δεν εξαντλείται στην αριθμητική συμμετοχή ή στην τυπική προσβασιμότητα, αλλά εγγράφεται σε ένα ευρύτερο πεδίο συλλογικής συνύπαρξης, διαλογικότητας και επαναπροσδιορισμού της ταυτότητας του κοινωνικού χώρου.

Για τον θεσμό του Δήμου, η πρόκληση είναι διττή: αφενός, η ανάπτυξη μηχανισμών προστασίας των ευάλωτων· αφετέρου, η συγκρότηση ενός ανοιχτού, ανεκτικού και πολυπολιτισμικού πλαισίου συνύπαρξης που θα ενσωματώνει τη διαφορά χωρίς να την αφομοιώνει βίαια.

Σε αυτήν τη βάση, η κοινωνική πολιτική παύει να είναι διαχειριστική δραστηριότητα· καθίσταται πυρήνας πολιτικής ηθικής και διακυβερνητικής ευθύνης, συνδεόμενη άρρηκτα με την υπόθεση της δημοκρατίας.

3.1.3 ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.1.3.1 ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2021–2025

Η διαδικασία στρατηγικού σχεδιασμού σε επίπεδο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) οφείλει να εναρμονίζεται με τις κατευθυντήριες αρχές του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), το οποίο συγκροτεί τη βασική αρχιτεκτονική του δημόσιου αναπτυξιακού σχεδιασμού στην Ελλάδα για την περίοδο 2021–2025. Το ΕΠΑ δεν είναι απλώς ένα πλαίσιο επιδοματικής πολιτικής, αλλά συνιστά ένα υπερτομεακό σύστημα δημοσιονομικού και στρατηγικού προγραμματισμού, στο οποίο οφείλουν να εγγράφονται τα τοπικά σχέδια ως υποσύνολα ενός ευρύτερου μηχανισμού συνοχής.

Η στρατηγική του Δήμου Παγγαίου, ως έκφραση εδαφικής πολιτικής, δεν δύναται να θεωρηθεί αποκομμένη από το ΕΠΑ, καθώς η κατανομή δημόσιων επενδύσεων, η προτεραιοποίηση δράσεων και η διακυβέρνηση των πόρων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπόκεινται στις κατευθύνσεις και προϋποθέσεις που τίθενται από το κεντρικό στρατηγικό πλαίσιο. Η συσχέτιση δεν είναι τυπική ή νομική· είναι διαρθρωτική και κανονιστική.

Το ΕΠΑ συγκροτείται γύρω από πέντε θεμελιακούς πυλώνες, οι οποίοι συγκροτούν και την εννοιολογική υποδομή της στρατηγικής των Δήμων:

- Έξυπνη Ανάπτυξη: ερμηνεύεται σε τοπικό επίπεδο ως επένδυση στην τεχνολογική αναβάθμιση, την καινοτομία και τις ψηφιακές ικανότητες της αυτοδιοίκησης.
- Πράσινη Ανάπτυξη: αποκτά εδαφική υπόσταση μέσω πολιτικών βιώσιμης κινητικότητας, ενεργειακής μετάβασης και περιβαλλοντικής διαχείρισης.
- Κοινωνική Ανάπτυξη: μεταφράζεται στη δημιουργία κοινωνικών δομών, υπηρεσιών φροντίδας και μηχανισμών ένταξης ευάλωτων ομάδων.
- Υποδομές: αποκτούν χωρική εξειδίκευση μέσω έργων τεχνικής φύσεως που εξυπηρετούν τις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών.
- Εξωστρέφεια: ενσωματώνεται στην προβολή της τοπικής ταυτότητας, την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας και την τουριστική ανάπτυξη.

Η μετάφραση αυτών των αξόνων στον Δήμο Παγγαίου απαιτεί ολοκληρωμένο μοντέλο ευθυγράμμισης, το οποίο δεν θα περιορίζεται στην τυπική αντιστοίχιση έργων αλλά θα διασφαλίζει ουσιαστική συνεκτικότητα στρατηγικών στόχων.

3.1.3.2 ΕΣΠΑ 2021–2027

Η στρατηγική κατεύθυνση ενός Δήμου στο σύγχρονο ευρωπαϊκό αναπτυξιακό περιβάλλον δεν μπορεί να νοηθεί αυτόνομα, αλλά συγκροτείται ως υποσύστημα του υπερκείμενου εθνικού και ευρωπαϊκού προγραμματικού πλαισίου. Στην Ελλάδα, το Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021–2027 αποτελεί το κύριο εργαλείο συγχρηματοδότησης της αναπτυξιακής πορείας της χώρας, ενσωματώνοντας πόρους των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων της ΕΕ (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+, ΤΣ, ΕΓΤΑΑ).

Το ΕΣΠΑ 2021–2027 δομείται πάνω σε πέντε στρατηγικούς στόχους πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι αποτυπώνουν τις βασικές γεωπολιτικές, περιβαλλοντικές, τεχνολογικές και κοινωνικές επιταγές της περιόδου:

- Έξυπνη Ευρώπη – καινοτομία, ψηφιακός μετασχηματισμός, επιχειρηματικότητα·
- Πράσινη Ευρώπη – κλιματική ουδετερότητα, περιβαλλοντική προστασία, βιώσιμη ενέργεια·
- Διασυνδεδεμένη Ευρώπη – μεταφορές και ψηφιακές υποδομές·
- Κοινωνική Ευρώπη – κοινωνική συνοχή, υγεία, παιδεία, ένταξη·
- Ευρώπη κοντά στον πολίτη – εδαφική ανάπτυξη, πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και συμμετοχικότητα.

Η στρατηγική του Δήμου Παγγαίου δεν μπορεί παρά να οργανωθεί με βάση αυτούς τους άξονες. Η έννοια της «*συνεκτικότητας*» μεταξύ της τοπικής και της εθνικής στρατηγικής δεν είναι ούτε γραφειοκρατική ούτε τυπική: πρόκειται για λειτουργική αναγκαιότητα. Μέσω της ενσωμάτωσης των αξόνων του ΕΣΠΑ, ο Δήμος αποκτά πρόσβαση σε χρηματοδοτήσεις, αλλά κυρίως ενσωματώνεται θεσμικά στο κοινό ευρωπαϊκό αναπτυξιακό όραμα.

Ειδικά για τον Δήμο Παγγαίου, ο οποίος ανήκει στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η εφαρμογή του ΕΣΠΑ εξειδικεύεται μέσω του Περιφερειακού Προγράμματος

Ανάπτυξης (ΠΠΑ) ΠΑΜΘ, το οποίο προσαρμόζει τους θεσμικούς στόχους στις πραγματικές ανάγκες της περιοχής. Μέσα από το ΠΠΑ, επιδιώκεται η ενίσχυση τομέων όπως:

- ο αγροδιατροφικός και πολιτιστικός τομέας,
- οι βασικές υποδομές βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας,
- η κοινωνική ένταξη και πρόσβαση σε υπηρεσίες,
- η ενίσχυση της περιβαλλοντικής προστασίας και των φυσικών πόρων.

Ο Δήμος, ως οργανισμός με διοικητική και χωρική ευθύνη, φέρει την υποχρέωση να διαμορφώνει στρατηγικές συμβατές με τα χρηματοδοτικά εργαλεία που διαθέτει η χώρα και η ΕΕ, εξασφαλίζοντας τη δυνατότητα ενίσχυσης της τοπικής ανάπτυξης με δομημένο, θεσμικά νομιμοποιημένο και στρατηγικά στοχευμένο τρόπο.

3.1.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

3.1.4.1 ΕΠ ΑΜΘ 2021–2027

Η στρατηγική του Δήμου Παγγαίου για την περίοδο 2021–2027 ευθυγραμμίζεται ρητά με τη δομή, τη λογική και τις θεματικές κατευθύνσεις του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΠΕΠ ΑΜΘ). Το ΠΕΠ προσδιορίζει επτά θεματικές προτεραιότητες, οι οποίες αντανακλούν την εφαρμογή της Πολιτικής Συνοχής σε περιφερειακό επίπεδο και επιβάλλουν συνθήκες στρατηγικής συνταύτισης για κάθε επίπεδο τοπικού σχεδιασμού.

Προτεραιότητα 1: Προώθηση Επιχειρηματικότητας & Καινοτομίας

Η στρατηγική του Δήμου Παγγαίου στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής, της αγροδιατροφής και της ενίσχυσης της τοπικής επιχειρηματικότητας ευθυγραμμίζεται με τον Ειδικό Στόχο RSO1.1, που αφορά την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, και με τον RSO1.3, που προκρίνει τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με όρους βιωσιμότητας και εξωστρέφειας. Η στρατηγική προσδιορίζεται, συνεπώς, από την ανάγκη αξιοποίησης της γνώσης και της τεχνολογίας στην ενίσχυση της τοπικής παραγωγής και των αγροτουριστικών συνεργειών.

Προτεραιότητα 2: Βιώσιμη διαχείριση πόρων & υποδομών

Η περιβαλλοντική και ενεργειακή στρατηγική του Δήμου ευθυγραμμίζεται τόσο με τον Ειδικό Στόχο RSO2.1, που εστιάζει στην ενεργειακή απόδοση και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όσο και με τον RSO2.4, που επικεντρώνεται στην πρόληψη και διαχείριση κινδύνων από φυσικές καταστροφές. Η στρατηγική του Δήμου οργανώνεται γύρω από τη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος των δημοτικών υποδομών, την περιβαλλοντική αποκατάσταση και την αντιμετώπιση φαινομένων όπως η πλημμυρική επικινδυνότητα και η διάβρωση της ακτογραμμής.

Προτεραιότητα 3: Βελτίωση της συνδεσιμότητας της ΠΑΜΘ

Η γεωμορφολογική θέση του Δήμου Παγγαίου και η εγγύτητα σε οδικούς άξονες με διαπεριφερειακό χαρακτήρα ενισχύουν τη σημασία της ευθυγράμμισης με τις προβλέψεις του ΠΕΠ για τη βελτίωση της συνδεσιμότητας. Η στρατηγική του Δήμου επηρεάζεται από τη θεματική αυτή μέσω της ανάδειξης της ανάγκης για προσβάσιμες, ασφαλείς και περιβαλλοντικά φιλικές μεταφορικές συνδέσεις που στηρίζουν τον τουρισμό, την αγροτική οικονομία και την καθημερινή κινητικότητα.

Προτεραιότητα 4Α: Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής (ΕΤΠΑ)

Η στρατηγική κοινωνικής προστασίας και ενίσχυσης του ανθρώπινου κεφαλαίου του Δήμου Παγγαίου ευθυγραμμίζεται με τον Ειδικό Στόχο RSO4.5, που προβλέπει αναβάθμιση και ενίσχυση κοινωνικών υποδομών (παιδεία, υγεία, πρόνοια). Η κατεύθυνση αυτή επιβάλλει στη στρατηγική την εστίαση σε κρίσιμες υποδομές του κοινωνικού κράτους, τόσο στις αστικές περιοχές όσο και στον αγροτικό χώρο.

Προτεραιότητα 4Β: Κοινωνική Ενσωμάτωση και Αντιμετώπιση της Φτώχειας (ΕΚΤ+)

Η στρατηγική του Δήμου στον τομέα της κοινωνικής ένταξης, της φροντίδας ευάλωτων ομάδων και της στήριξης της απασχολησιμότητας ευθυγραμμίζεται με τον RSO4.6, που αφορά την πρόσβαση σε ποιοτικές κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, και με τον ESO4.11, που επικεντρώνεται στην ενεργή ένταξη μέσω κατάρτισης και ενίσχυσης δεξιοτήτων. Αυτή η θεσμική ευθυγράμμιση επηρεάζει τη στόχευση της στρατηγικής σε παρεμβάσεις με κοινωνικό αντίκτυπο, που μειώνουν τον αποκλεισμό και ενισχύουν την ισότητα πρόσβασης σε ευκαιρίες.

Προτεραιότητα 5: Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη στην Περιφέρεια ΑΜΘ

Η στρατηγική του Δήμου Παγγαίου υιοθετεί τη λογική της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης όπως αυτή προβλέπεται από τον Ειδικό Στόχο RSO5.1. Η εν λόγω προτεραιότητα του ΠΕΠ προσδιορίζει τον χωρικό σχεδιασμό ως βασικό εργαλείο για τη διατομεακή ενοποίηση πολιτικών (τουρισμός, πολιτισμός, ενέργεια, κοινωνική πρόνοια). Η εδαφική προσέγγιση στη στρατηγική του Δήμου αποκτά βάθος και επιχειρησιακή εγκυρότητα, καθώς προσανατολίζεται στη σύνταξη ενοποιημένων σχεδίων που απαντούν σε διαπιστωμένες τοπικές ανάγκες, ιδίως σε παραλιακές, ορεινές και αγροτικές ζώνες.

3.1.4.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (RIS3)

Η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΑΜΘ) για την προγραμματική περίοδο 2021–2027 αποτελεί ένα στοχευμένο αναπτυξιακό πλαίσιο, το οποίο εστιάζει στην ενίσχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας μέσω της αξιοποίησης των τοπικών δυνατοτήτων και πλεονεκτημάτων. Η στρατηγική αυτή βασίζεται στην ενεργή συμμετοχή των τοπικών φορέων, επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων, προκειμένου να διαμορφωθούν πολιτικές που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες και προοπτικές της περιοχής.

Η RIS3 της Περιφέρειας ΑΜΘ επικεντρώνεται σε πέντε βασικούς τομείς προτεραιότητας:

- Αγροδιατροφή: Ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής μέσω της εφαρμογής καινοτόμων μεθόδων και τεχνολογιών, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων.
- Τουρισμός και Πολιτισμός: Ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου της περιοχής, προωθώντας βιώσιμες τουριστικές πρακτικές που ενισχύουν την τοπική οικονομία.
- Υλικά και Τεχνολογίες Κατασκευών: Ανάπτυξη νέων υλικών και τεχνολογιών στον κατασκευαστικό τομέα, ενισχύοντας την καινοτομία και τη βιωσιμότητα των κατασκευών.
- Πληροφορική και Επικοινωνίες (ΤΠΕ): Προώθηση της ψηφιακής μετάβασης και της καινοτομίας στον τομέα των ΤΠΕ, με στόχο τη βελτίωση των υπηρεσιών και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.

- Ενέργεια και Περιβάλλον: Ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και εφαρμογή βιώσιμων περιβαλλοντικών πρακτικών, συμβάλλοντας στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ενεργειακή αυτονομία της περιοχής.

Η εφαρμογή της στρατηγικής υποστηρίζεται από έναν μηχανισμό διακυβέρνησης που περιλαμβάνει το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης ΑΜΘ, το Περιφερειακό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ) και τη Διαδικασία Επιχειρηματικής Ανακάλυψης (ΔΕΑ), διασφαλίζοντας τη συνεχή παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων.

Ο Δήμος Παγγαίου, ως μέρος της Περιφέρειας ΑΜΘ, επηρεάζεται άμεσα από τη στρατηγική RIS3, καθώς αυτή καθορίζει τις προτεραιότητες και τις κατευθύνσεις για την τοπική ανάπτυξη. Συγκεκριμένα:

- Αγροδιατροφή: Ο Δήμος μπορεί να αξιοποιήσει τις κατευθύνσεις της RIS3 για την ενίσχυση της τοπικής αγροτικής παραγωγής, προωθώντας καινοτόμες καλλιέργειες και μεθόδους παραγωγής.
- Τουρισμός και Πολιτισμός: Η στρατηγική RIS3 ενισχύει την ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος του Δήμου, μέσω της ανάδειξης των πολιτιστικών και φυσικών πόρων.
- ΤΠΕ: Η προώθηση της ψηφιακής μετάβασης μπορεί να βελτιώσει τις υπηρεσίες του Δήμου και να ενισχύσει την τοπική επιχειρηματικότητα.
- Ενέργεια και Περιβάλλον: Η στρατηγική RIS3 υποστηρίζει δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, όπως αυτές που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας του Δήμου Παγγαίου.

Συνολικά, η στρατηγική RIS3 παρέχει το πλαίσιο και τα εργαλεία για τον Δήμο Παγγαίου να αναπτύξει και να υλοποιήσει πολιτικές και δράσεις που ενισχύουν την τοπική ανάπτυξη, την καινοτομία και τη βιωσιμότητα, σε ευθυγράμμιση με τις περιφερειακές και εθνικές προτεραιότητες.

3.1.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το πλαίσιο διαμόρφωσης της στρατηγικής του Δήμου Παγγαίου εντάσσεται σε ένα πυκνό, πολυεπίπεδο και θεσμικά συνεκτικό περιβάλλον σχεδιασμού, το οποίο εκτείνεται από το διεθνές επίπεδο μέχρι τον χωρικό μικρόκοσμο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η στρατηγική του

Δήμου δεν συγκροτείται αυτοτελώς, αλλά σε πλήρη ευθυγράμμιση με τις ευρωπαϊκές, εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές στρατηγικές, οι οποίες προσδιορίζουν τόσο το περιεχόμενο όσο και τη μεθοδολογική αρχιτεκτονική του τοπικού σχεδιασμού.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Ψηφιακή Ατζέντα, το πρόγραμμα Horizon Europe και ο Πυλώνας των Κοινωνικών Δικαιωμάτων αποτελούν υπερθεσμικά πλαίσια πολιτικής τα οποία επηρεάζουν τη φυσιογνωμία του Δήμου, μεταβάλλοντας τις προτεραιότητες, τις διαδικασίες και τους στόχους σε κρίσιμα πεδία: κλιματική ουδετερότητα, ψηφιακή ωριμότητα, συμμετοχική καινοτομία, κοινωνική ένταξη. Σε επίπεδο εθνικής στρατηγικής, το ΕΠΑ 2021–2025 και το ΕΣΠΑ 2021–2027 εισάγουν ένα λειτουργικό πρότυπο συνεκτικής, πολυθεματικής και οριζόντιας διακυβέρνησης, εντός του οποίου ο Δήμος καλείται να οργανώσει τις επιμέρους πολιτικές του, αξιοποιώντας διαρθρωτικά τα αναπτυξιακά εργαλεία.

Καθοριστικής σημασίας είναι η επιρροή του ΠΕΠ ΑΜΘ 2021–2027, το οποίο οριοθετεί τη στρατηγική του Δήμου ως προς τις προτεραιότητες, τους ειδικούς στόχους και τις δυνατότητες χωρικής εξειδίκευσης. Η στρατηγική ευθυγράμμιση με τις Προτεραιότητες 1 έως 5 του ΠΕΠ ενισχύει τη διοικητική συνοχή, αυξάνει τη δυνατότητα προσβασιμότητας στους διαθέσιμους πόρους και νομιμοποιεί τον δήμο ως φορέα συγκροτημένης αναπτυξιακής πρότασης. Επιπλέον, η RIS3 προσφέρει ένα θεσμικό πλαίσιο προσανατολισμού της καινοτομίας, της τεχνολογικής αναβάθμισης και της έξυπνης εξειδίκευσης, επηρεάζοντας άμεσα τον τρόπο με τον οποίο ο Δήμος σχεδιάζει δράσεις στους τομείς της αγροδιατροφής, του τουρισμού, της ενέργειας και των ΤΠΕ.

Εν κατακλείδι, η στρατηγική του Δήμου Παγγαίου δεν διαμορφώνεται απομονωμένα, αλλά εντός ενός διαλειτουργικού και πολυκεντρικού αναπτυξιακού πλαισίου, το οποίο καθορίζει τις αρχές, τα όρια, τις δυνατότητες και τις προτεραιότητές της. Ο Δήμος καθίσταται έτσι ένας ενεργός, τεκμηριωμένος και θεσμικά ενταγμένος δρών στο ευρύτερο σύστημα ευρωπαϊκού και περιφερειακού σχεδιασμού.

3.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

3.2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενότητα αυτή συνιστά τον πυρήνα του στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου Παγγαίου για την περίοδο εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Με αφετηρία τη σύνθετη ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές κατευθύνσεις, προσδιορίζεται το αναπτυξιακό όραμα του Δήμου και εξειδικεύονται οι βασικοί στρατηγικοί στόχοι που θα κατευθύνουν τις παρεμβάσεις σε όλους τους τομείς πολιτικής. Η προσέγγιση εδράζεται σε αρχές όπως η εδαφική συνοχή, η κοινωνική δικαιοσύνη, η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και η ενδυνάμωση της τοπικής ταυτότητας, με στόχο τη διαμόρφωση ενός λειτουργικού, ανθεκτικού και βιώσιμου τοπικού αναπτυξιακού μοντέλου. Οι στόχοι αυτοί συνιστούν το θεμέλιο για την επιχειρησιακή εξειδίκευση και τον προγραμματισμό δράσεων.

3.2.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης ανέδειξε έναν κοινωνικά και παραγωγικά άνισο χώρο, με ανάγκη για ενίσχυση της διαφοροποίησης, της κατάρτισης και της τοπικής προστιθέμενης αξίας,
- η γεωμορφολογική ιδιαιτερότητα και ο πλούτος φυσικών πόρων (παραλιακές ζώνες, γεωθερμικά πεδία, αγροτικές περιοχές) δημιουργούν συνθήκες αφενός ευκαιριών και αφετέρου αυξημένης περιβαλλοντικής τρωτότητας,
- το κοινωνικό κεφάλαιο ενισχύεται από υφιστάμενες δομές κοινωνικής φροντίδας και εκπαίδευσης, αλλά δοκιμάζεται από τη δημογραφική γήρανση, τις ανισότητες πρόσβασης και την ανάγκη ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής,
- η λειτουργική ικανότητα του Δήμου, αν και ενισχυμένη οργανωτικά, χρειάζεται θεσμική ενδυνάμωση και υιοθέτηση καινοτόμων εργαλείων διακυβέρνησης για αποτελεσματική χάραξη πολιτικής,
- οι πολιτικές της ΕΕ για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, σε συνδυασμό με τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) και τα νέα εργαλεία χρηματοδότησης του

ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης, δημιουργούν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την προώθηση τοπικών επενδύσεων και διατομεακής καινοτομίας,

- η ανάγκη ενίσχυσης της συλλογικής ταυτότητας, της συμμετοχής των πολιτών και της διαγενεακής ευημερίας αποτελεί διατομεακή προτεραιότητα για κάθε στρατηγική επιλογή, η πολυκεντρική και γεωγραφικά διαφοροποιημένη διάρθρωση του Δήμου απαιτεί ευέλικτες και προσαρμοσμένες πολιτικές σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων, με στόχο την εδαφική συνοχή και την εξισορρόπηση των αναπτυξιακών αποκλίσεων,
- η διαρροή ανθρώπινου δυναμικού, ιδίως των νέων, καθιστά αναγκαία την καλλιέργεια ενός τοπικού πλαισίου ευκαιριών για μάθηση, δημιουργία και απασχόληση, που θα συγκρατεί και θα αξιοποιεί τη νεανική δυναμική,
- ο πλούτος της πολιτιστικής κληρονομιάς και της άυλης ταυτότητας του Δήμου Παγγαίου αποτελεί κρίσιμο κεφάλαιο για την ενίσχυση της εξωστρέφειας, της πολιτιστικής οικονομίας και της τουριστικής διαφοροποίησης,
- οι σύγχρονες κρίσεις (κλιματική, υγειονομική, ενεργειακή) επαναπροσδιορίζουν τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης ως κρίσιμου παράγοντα κοινωνικής προστασίας, ανθεκτικότητας και βιώσιμου σχεδιασμού,

ως όραμα προτείνεται:

η ανάδειξή του Δήμου Παγγαίου σε έναν πολυκεντρικό, θεσμικά ανθεκτικό και κοινωνικά δίκαιο αναπτυξιακό χώρο, που αξιοποιεί στρατηγικά τα ενδογενή του πλεονεκτήματα για να προαγάγει ένα πρότυπο βιώσιμης, πράσινης και ψηφιακής τοπικής ανάπτυξης, ενσωματώνοντας τις αρχές της συμμετοχικής διακυβέρνησης, της κοινωνικής συνοχής και της εδαφικής αλληλεγγύης, σε σύμπνοια με τις εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές κατευθύνσεις.

3.2.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1

ΣΣ1. Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας

Η κοινωνική συνοχή αποτελεί θεμελιώδη παράμετρο για την ανθεκτικότητα και τη λειτουργικότητα ενός τοπικού συστήματος διακυβέρνησης. Στο πλαίσιο του Δήμου Παγγαίου, η επίτευξη της κοινωνικής συνοχής συνδέεται με την ικανότητα του Δήμου να ανταποκριθεί

αποτελεσματικά στις ποικίλες και διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες των κατοίκων του, σε συνθήκες χωρικής πολυμορφίας, δημογραφικής γήρανσης, οικονομικών ανισοτήτων και κοινωνικού αποκλεισμού.

Η συγκεκριμένη στρατηγική επιδίωξη ενσωματώνει τρεις διακριτές αλλά αλληλένδετες διαστάσεις:

α) Καθολική κοινωνική φροντίδα και κάλυψη βασικών αναγκών

Η ενίσχυση των υφιστάμενων δομών κοινωνικής προστασίας (Κέντρο Κοινότητας, Βοήθεια στο Σπίτι, Κοινωνικό Παντοπωλείο, ΚΗΦΗ κ.λπ.) αποτελεί θεμελιώδη όρο για τη διασφάλιση της καθολικότητας στην πρόσβαση σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες. Ο στόχος περιλαμβάνει τόσο την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών αυτών όσο και τη χωρική τους διεύρυνση σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές του Δήμου, με αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων, κινητών μονάδων και διατομεακής συνεργασίας.

β) Ενδυνάμωση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και ενίσχυση της ισότητας

Η πολιτική για την ισότητα, την κοινωνική ένταξη και τη μη διάκριση οφείλει να αποτελεί εγκάρσιο και λειτουργικά ενσωματωμένο στοιχείο του τοπικού σχεδιασμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται:

- στην καταπολέμηση της φτώχειας και της επισιτιστικής ανασφάλειας,
- στην προώθηση της κοινωνικής και επαγγελματικής ενσωμάτωσης μακροχρόνια ανέργων, νέων χωρίς πρόσβαση στην εκπαίδευση ή εργασία, ατόμων με αναπηρία ή μεταναστευτικής προέλευσης,
- καθώς και στην ενίσχυση της ισότητας των φύλων και την πρόληψη της έμφυλης βίας, μέσα από ολοκληρωμένα τοπικά προγράμματα και δράσεις ενδυνάμωσης.

γ) Προσβασιμότητα και καθολικός σχεδιασμός υπηρεσιών και υποδομών

Η προσβασιμότητα νοείται τόσο ως φυσική/χωρική (π.χ. μετακίνηση, προσπελασιμότητα κτιρίων και δημοσίων χώρων για ΑμεΑ και ηλικιωμένους) όσο και ως λειτουργική (π.χ. γλωσσική, γνωστική, ψηφιακή προσβασιμότητα). Ο στόχος αφορά την πλήρη ενσωμάτωση της αρχής του «*καθολικού σχεδιασμού*» σε όλες τις πτυχές του δημοτικού έργου – από τις τεχνικές υποδομές έως τα πληροφοριακά και εκπαιδευτικά συστήματα – ενισχύοντας τη βιώσιμη συμμετοχή όλων των πολιτών στην κοινωνική και δημόσια ζωή.

3.2.4 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2

ΣΣ2. Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης

Η πράσινη και κυκλική μετάβαση αποτελεί όχι μόνο υπαρξιακή απάντηση στην περιβαλλοντική και κλιματική κρίση, αλλά και ευκαιρία επαναθεμελίωσης του τοπικού παραγωγικού υποδείγματος σε πιο ανθεκτικές, βιώσιμες και προστιθέμενης αξίας βάσεις. Για τον Δήμο Παγγαίου, με τη χωρική του ποικιλομορφία, τον πλούτο φυσικών πόρων και την ενεργειακή και γεωργική του ταυτότητα, η πρόκληση μεταφράζεται σε ανάγκη για ολιστικό, διατομεακό και χωρικά ευαίσθητο σχεδιασμό.

Ο στόχος αυτός εδράζεται σε τέσσερις διασταυρούμενους αναπτυξιακούς άξονες:

α) Οικοδόμηση τοπικής ανθεκτικότητας έναντι περιβαλλοντικών και κλιματικών κινδύνων

Η κλιματική αλλαγή επιτείνει την ευαλωτότητα του Δήμου σε πλημμυρικά φαινόμενα, υφαλμυρώσεις, πυρκαγιές και διαταραχές της γεωργικής παραγωγής. Η ενίσχυση της θεσμικής και φυσικής ανθεκτικότητας μέσω:

- εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ),
- ανάπτυξης πράσινων και μπλε υποδομών,
- εκπόνησης τοπικών σχεδίων διαχείρισης κινδύνου και
- ενσωμάτωσης της έννοιας της κλιματικής προσαρμογής στον πολεοδομικό σχεδιασμό είναι κομβικής σημασίας.

β) Προώθηση της κυκλικής οικονομίας και της βιώσιμης διαχείρισης πόρων

Η μετάβαση από ένα γραμμικό σε ένα κυκλικό παραγωγικό μοντέλο απαιτεί την αναδιοργάνωση των ροών πρώτων υλών, ενέργειας, αποβλήτων και νερού:

- προγράμματα πρόληψης και ανακύκλωσης αποβλήτων,
- ενεργειακή αξιοποίηση οργανικών υπολειμμάτων (π.χ. από γεωργία ή εστίαση),
- διαχείριση υδατικών πόρων με βάση τη ζήτηση και την επαναχρησιμοποίηση,
- εφαρμογή πράσινων δημόσιων συμβάσεων,
- στήριξη κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα.

γ) Ενεργειακή μετάβαση και τοπική ενεργειακή δημοκρατία

Ο Δήμος διαθέτει σημαντικό αναξιοποίητο γεωθερμικό, ηλιακό και βιομαζικό δυναμικό. Η στρατηγική πρέπει να περιλαμβάνει:

- δημιουργία και στήριξη Ενεργειακών Κοινοτήτων,
- ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων και υποδομών,
- εφαρμογή «*έξυπνων*» δικτύων και ενεργειακής παρακολούθησης,
- αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων του ΕΣΠΑ, του Ταμείου Ανάκαμψης και του LIFE.

δ) Ανάπτυξη ενός πράσινου πολιτισμού και οικολογικής συνείδησης

Καμία πράσινη πολιτική δεν είναι βιώσιμη χωρίς κοινωνική αποδοχή. Χρειάζονται:

- συστηματικά προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε σχολεία και κοινότητες,
- ενίσχυση του εθελοντισμού και των κοινωνικών δικτύων προστασίας του περιβάλλοντος,
- συμμετοχικές διαδικασίες στον χωρικό σχεδιασμό και την περιβαλλοντική λογοδοσία.

3.2.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3

ΣΣ3. Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας

Η τοπική οικονομία του Δήμου Παγγαίου χαρακτηρίζεται από σημαντικά διαρθρωτικά πλεονεκτήματα —γεωργική παραγωγή υψηλής ποιότητας, οινική παράδοση, φυσικό και πολιτισμικό απόθεμα, τουριστική δυναμική, καθώς και ισχυρό τοπικό ταυτόσημο προϊόντων και περιοχών— τα οποία ωστόσο παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αποσπασματικά αξιοποιημένα και χαμηλής διασύνδεσης. Η ανασυγκρότηση της τοπικής οικονομικής βάσης με όρους ανθεκτικότητας, πολυλειτουργικότητας και προστιθέμενης αξίας απαιτεί στρατηγική ενεργοποίηση της αρχής της έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3) και της οικοδόμησης διατομεακών συμπλεγμάτων καινοτομίας (innovation clusters).

Η στρατηγική αυτή οργανώνεται σε τέσσερις θεμελιώδεις άξονες:

α) Στοχευμένη ενίσχυση παραγωγικών τομέων με υψηλό τοπικό αποτύπωμα

Ο πρωτογενής τομέας (γεωργία, κτηνοτροφία) και η αγροδιατροφή συνολικά αποτελούν δομικά στοιχεία της τοπικής οικονομίας. Η αναβάθμισή τους περιλαμβάνει:

- στήριξη συνεργατικών σχημάτων παραγωγών και μεταποιητών,
- υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών γεωργίας ακριβείας και βιώσιμων πρακτικών καλλιέργειας,
- ανάπτυξη τοπικών αλυσίδων αξίας και branding τοπικών προϊόντων (π.χ. οίνος, ελαιόλαδο, αρωματικά φυτά),
- διασύνδεση του πρωτογενούς με τον τουριστικό και πολιτιστικό τομέα (π.χ. γαστρονομικός τουρισμός, αγροτουρισμός).

β) Οργάνωση διατομεακών οικοσυστημάτων καινοτομίας

Η προσέγγιση της «*έξυπνης εξειδίκευσης*» δεν αφορά απλώς την ενίσχυση επιμέρους κλάδων, αλλά τη συγκρότηση καινοτομικών δικτύων μεταξύ διαφορετικών τομέων και φορέων: παραγωγοί, ερευνητικά ιδρύματα, δημόσιες αρχές, τεχνικές υπηρεσίες, τουριστικοί φορείς, πολιτιστικοί οργανισμοί. Η στήριξη τέτοιων διατομεακών μορφών συνεργασίας συμβάλλει:

- στη μεταφορά τεχνογνωσίας και τεχνολογίας (π.χ. μέσω συνεργασιών με πανεπιστήμια ή Ινστιτούτα),
- στη δημιουργία τοπικών Κέντρων Ικανοτήτων ή κόμβων καινοτομίας,
- στην ανάδειξη του Δήμου Παγγαίου ως «*περιοχής πιλοτικής εφαρμογής*» για πράσινες, κυκλικές και καινοτόμες μορφές παραγωγής.

γ) Στήριξη μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και τοπικής επιχειρηματικότητας

Η μικροεπιχειρηματικότητα, μολονότι ευάλωτη σε κρίσεις, αποτελεί βασικό πυλώνα τοπικής απασχόλησης και δυναμικής. Η στρατηγική του Δήμου οφείλει να προωθήσει:

- τη δημιουργία δομών υποστήριξης νέων επιχειρηματικών εγχειρημάτων (π.χ. τοπικά hubs, θερμοκοιτίδες),
- την παροχή στοχευμένης κατάρτισης, mentoring και πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία,
- την ενίσχυση της εξωστρέφειας και της ψηφιακής παρουσίας των ΜΜΕ,
- την υιοθέτηση επιχειρηματικών μοντέλων με κοινωνικό, πράσινο ή ψηφιακό προσανατολισμό.

δ) Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και ενίσχυση τοπικής απασχόλησης

Η διασύνδεση των αναπτυξιακών στρατηγικών με τις πολιτικές για την εργασία είναι κρίσιμη. Ο Δήμος μπορεί να λειτουργήσει ως συντονιστής τοπικών σχεδίων απασχόλησης και δεξιοτήτων, εστιάζοντας:

- στην καταγραφή των τοπικών ελλείψεων σε δεξιότητες (skill gaps),
- στην ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης σε στρατηγικούς τομείς (πράσινη οικονομία, ΤΠΕ, τουρισμός),
- στη συνεργασία με ΕΕΚ δομές και περιφερειακούς φορείς απασχόλησης,
- στη δημιουργία τοπικών συμφώνων απασχόλησης με τη συμμετοχή επιχειρήσεων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και κοινωνικών εταίρων.

3.2.6 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4

ΣΣ4. Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής

Η έννοια της εδαφικής συνοχής δεν αποτελεί απλώς γεωγραφική κατανομή υποδομών ή πόρων, αλλά συγκροτεί μια πολυεπίπεδη αρχή ισόρροπης ανάπτυξης, η οποία αποσκοπεί στη χωρική δικαιοσύνη, τη λειτουργική συνδεσιμότητα και τη δίκαιη πρόσβαση σε ευκαιρίες για όλους τους οικισμούς, ανεξαρτήτως πληθυσμιακού ή διοικητικού μεγέθους. Ο Δήμος Παγγαίου, ως χωρικά εκτεταμένος και ποικιλόμορφος Δήμος με παραθαλάσσιες, ημιορεινές και ορεινές ενότητες, καλείται να διαχειριστεί δομικές χωρικές ανισότητες που αποτυπώνονται σε επίπεδο κοινωνικοοικονομικών δεδομένων, υποδομών, υπηρεσιών και δικτύων.

Ο στρατηγικός στόχος της πολυκεντρικής ανάπτυξης στοχεύει στην ανάδειξη ενός πολυεστιακού μοντέλου εδαφικής οργάνωσης, εντός του οποίου κάθε οικιστικό και διοικητικό κέντρο λειτουργεί ως τοπικός κόμβος βιώσιμης ανάπτυξης και παροχής υπηρεσιών, συμβάλλοντας στην αναχαίτιση της περιθωριοποίησης και στην ενίσχυση της συνοχής του Δήμου στο σύνολό του.

α) Χωρική ανασυγκρότηση και ενίσχυση των τοπικών κέντρων

Η ενίσχυση του ρόλου συγκεκριμένων οικιστικών πυρήνων ως υποδοχέων βασικών λειτουργιών (διοίκηση, εκπαίδευση, υγεία, πολιτισμός, αγορά εργασίας) αποτελεί προϋπόθεση

για την υποστήριξη της αποκεντρωμένης ανάπτυξης. Η ενίσχυση της χωρικής ταυτότητας κάθε ενότητας μέσω στοχευμένων επενδύσεων συμβάλλει:

- στην ισόρροπη διάχυση πόρων,
- στη διατήρηση του πληθυσμού σε ημιορεινές/ορεινές περιοχές,
- στη διασφάλιση κρίσιμων λειτουργιών κοντά στον τόπο κατοικίας.

β) Ενίσχυση της προσβασιμότητας και των ενδοδημοτικών συνδέσεων

Η φυσική και ψηφιακή διασύνδεση μεταξύ των δημοτικών ενοτήτων είναι κρίσιμη για τη λειτουργική ενοποίηση του Δήμου. Προτεραιότητα δίνεται:

- στη βελτίωση του αγροτικού και δευτερεύοντος οδικού δικτύου,
- στην αναβάθμιση των δημόσιων μεταφορών ή την ανάπτυξη εναλλακτικών σχημάτων κινητικότητας,
- στην καθολική ψηφιακή κάλυψη (γρήγορο ίντερνετ, τηλε–υπηρεσίες),
- στην ενίσχυση του ρόλου μικρών κέντρων ως «*ψηφιακών πυλώνων*» πρόσβασης σε υπηρεσίες.

γ) Επικουρικός σχεδιασμός υποδομών και υπηρεσιών σε δίκτυο

Οι βασικές υποδομές (π.χ. υγεία, εκπαίδευση, πολιτισμός, κοινωνική φροντίδα) πρέπει να σχεδιάζονται ως δίκτυο εδαφικά αλληλοσυμπληρούμενων κόμβων —όχι ως απομονωμένες μονάδες. Αυτό επιτυγχάνεται με:

- την υιοθέτηση χωρικών ιεραρχήσεων,
- τη λειτουργική ενοποίηση υπηρεσιών κατά Δημοτική Ενότητα,
- την κινητικότητα ανθρώπινου δυναμικού εντός Δήμου με βάση τις τοπικές ανάγκες.

δ) Ανάδειξη και ενίσχυση της χωρικής πολυμορφίας ως πλεονέκτημα

Η χωρική ποικιλομορφία του Δήμου Παγγαίου δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως πρόβλημα, αλλά ως βάση για ανάπτυξη διακριτών ταυτοτήτων και συμπληρωματικών οικονομιών:

- η παραλιακή ενότητα προωθεί ήπιο τουρισμό, μπλε οικονομία και καινοτομία,
- οι ημιορεινές ζώνες στηρίζουν την αγροδιατροφή και την κοινωνική οικονομία,

- οι ορεινοί οικισμοί ενδυναμώνονται ως κόμβοι πολιτιστικής κληρονομιάς και περιβαλλοντικών υπηρεσιών.

3.2.7 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 5

ΣΣ5. Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν συνιστά απλώς τεχνολογική αναβάθμιση, αλλά μια δομική αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο ο Δήμος σχεδιάζει, οργανώνει, παρέχει και αξιολογεί τις υπηρεσίες του, ενισχύοντας παράλληλα τη θεσμική διαφάνεια, τη λογοδοσία και τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων. Για τον Δήμο Παγγαίου, ο οποίος λειτουργεί εντός ενός πολυκεντρικού και γεωγραφικά εκτεταμένου πλαισίου, η ενσωμάτωση των ψηφιακών τεχνολογιών σε κάθε επίπεδο διοίκησης είναι θεμελιώδης για την αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας και τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης των πολιτών σε δημόσια αγαθά και υπηρεσίες.

Ο στόχος αυτός διαρθρώνεται σε τέσσερις αλληλένδετες στρατηγικές κατευθύνσεις:

α) Ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου ψηφιακού οικοσυστήματος υπηρεσιών

Η παροχή ψηφιακών υπηρεσιών πρώτης και δεύτερης γενιάς (e–services, e–Gov) σε πολίτες και επιχειρήσεις αποτελεί τη βάση για τη μετάβαση σε ένα λειτουργικά διασυνδεδεμένο περιβάλλον διακυβέρνησης. Ο εκσυγχρονισμός των δημοτικών πληροφοριακών συστημάτων πρέπει να περιλαμβάνει:

- διαλειτουργικότητα με εθνικά μητρώα και πλατφόρμες,
- ψηφιακή υπογραφή και αυτοματοποιημένη διεκπεραίωση αιτημάτων,
- πολυκαναλική επικοινωνία με τους πολίτες (ιστοσελίδα, εφαρμογές, chatbots, ΚΕΠ+),
- ψηφιοποίηση αρχείων και διοικητικών διαδικασιών με ορίζοντα την «*ψηφιακή ραχοκοκαλιά*» του Δήμου.

β) Δημιουργία υποδομών «*έξυπνης πόλης*» (smart city)

Ο μετασχηματισμός των δημοτικών υποδομών σε έξυπνα συστήματα συλλογής, ανάλυσης και αξιοποίησης δεδομένων (IoT, GIS, big data) αποτελεί κρίσιμο βήμα για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό και την αποδοτικότητα των πόρων. Ενδεικτικά πεδία εφαρμογής περιλαμβάνουν:

- έξυπνο φωτισμό και παρακολούθηση κατανάλωσης ενέργειας,
- διαχείριση κυκλοφορίας και θέσεων στάθμευσης,
- ανίχνευση διαρροών σε δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης,
- αισθητήρες ποιότητας αέρα/νερού,
- εφαρμογές δημόσιας ασφάλειας και πολιτικής προστασίας.

γ) Ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της συμμετοχικότητας

Η τεχνολογία λειτουργεί ως μοχλός εκδημοκρατισμού της τοπικής διακυβέρνησης. Ο Δήμος προσβλέπει να αναπτύξει εργαλεία:

- ανοικτών δεδομένων (open data),
- πλατφορμών ηλεκτρονικής διαβούλευσης και συμμετοχής (e–consultation),
- ψηφιακού συμμετοχικού προϋπολογισμού,
- εσωτερικών δεικτών αξιολόγησης απόδοσης υπηρεσιών και υπαλλήλων (KPIs με διαφάνεια στους πολίτες).

δ) Ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού και καλλιέργεια ψηφιακής κουλτούρας

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός δεν είναι ουσιαστικός χωρίς την αντίστοιχη οργανωτική μάθηση. Ο Δήμος πρέπει να επενδύσει:

- σε προγράμματα δια βίου μάθησης και επανακατάρτισης για το προσωπικό,
- στην υιοθέτηση ευέλικτης μεθοδολογίας στη διαχείριση έργων που να προωθεί τη συνεχή επανάληψη της ανάπτυξης και των δοκιμών καθ 'όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός έργου
- στη δημιουργία εσωτερικών μονάδων καινοτομίας και τεκμηρίωσης,
- στη διαμόρφωση μιας «*ψηφιακής ηγεσίας*» εντός της διοικητικής ιεραρχίας.

3.2.8 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το αναπτυξιακό όραμα και οι συναρτώμενοι στρατηγικοί στόχοι του Δήμου Παγγαίου συγκροτούν ένα συνεκτικό και τεκμηριωμένο πλαίσιο στρατηγικού μετασχηματισμού, προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες, τις προκλήσεις και τις αναδυόμενες ευκαιρίες της

περιοχής. Η προσέγγιση που υιοθετείται δεν περιορίζεται σε αποσπασματικές ή τομεακές παρεμβάσεις, αλλά συγκροτεί μια ολοκληρωμένη χωρική και κοινωνικοοικονομική στρατηγική με σαφή προσανατολισμό στη βιωσιμότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την καινοτομία.

Το όραμα για έναν πολυκεντρικό, θεσμικά ανθεκτικό και κοινωνικά δίκαιο δήμο διαχέεται οριζόντια σε όλους τους στρατηγικούς στόχους και αποτυπώνει μια ριζική επανεξέταση του τρόπου με τον οποίο σχεδιάζεται και υλοποιείται η τοπική ανάπτυξη: από τη φροντίδα για τις ευάλωτες ομάδες και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, έως την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την ενίσχυση της χωρικής συνοχής και τον ψηφιακό μετασχηματισμό της διοίκησης.

Ο Δήμος Παγγαίου, μέσω της στρατηγικής αυτής, φιλοδοξεί να μετασχηματιστεί σε φορέα προοδευτικής αλλαγής και κοινωνικής αλληλεγγύης, αναλαμβάνοντας ενεργό ρόλο στην υλοποίηση των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, στην ενίσχυση της δημοκρατίας σε τοπικό επίπεδο και στην αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών και τεχνολογικών δυνατοτήτων της νέας προγραμματικής περιόδου.

Η επιτυχία του εγχειρήματος εξαρτάται από την πολιτική βούληση, τη διοικητική επάρκεια και την ενεργή συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, καθιστώντας σαφές ότι ο στρατηγικός σχεδιασμός δεν αποτελεί ένα στατικό εργαλείο, αλλά μια διαρκώς εξελισσόμενη διαδικασία συλλογικής μάθησης και δημιουργίας κοινού μέλλοντος.

3.3 ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

3.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενότητα «*Διαμόρφωση Στρατηγικής*» συνιστά τον πυρήνα του στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου Παγγαίου για την περίοδο 2024–2028. Βασίζεται στην ανάλυση των χαρακτηριστικών της περιοχής, στη διαβούλευση με την τοπική κοινωνία και στη σύνθεση των αποτελεσμάτων της Ανάλυσης SWOT, αποτυπώνοντας τις κατευθύνσεις για τη βιώσιμη, ανθεκτική και ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη.

Η στρατηγική διαμορφώνεται με βάση:

- τα Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης που εντοπίστηκαν μέσα από την αποτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης και της Ανάλυσης SWOT,
- τη γενική αναπτυξιακή φυσιογνωμία και το όραμα του Δήμου,
- και την ανάγκη ιεράρχησης πολιτικών προτεραιοτήτων σε μια δομή αξόνων, μέτρων και ειδικών στόχων.

Η στρατηγική συγκροτείται μέσα από τέσσερις βασικούς Άξονες Προτεραιότητας, που αντιστοιχούν στις θεματικές περιοχές πολιτικής του Δήμου:

- Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
- Κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός
- Τοπική οικονομία και απασχόληση
- Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και οικονομικής κατάστασης του Δήμου

Κάθε άξονας περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα και ειδικούς στόχους, οι οποίοι συνδέονται τεκμηριωμένα με:

- επιλεγμένα σημεία της Ανάλυσης SWOT (δυνατά σημεία, αδυναμίες, ευκαιρίες, απειλές),
- τα κρίσιμα ζητήματα πολιτικής που έχουν αναγνωριστεί,
- και τους στρατηγικούς στόχους που απορρέουν από το όραμα και την αποστολή του Δήμου.

Η διαμόρφωση της στρατηγικής αυτής εξασφαλίζει:

- τη συνέργεια των θεματικών πολιτικών του Δήμου,
- την εσωτερική συνοχή του Επιχειρησιακού Προγράμματος,
- και την αποτελεσματική μετάβαση στη Β Ενότητα / Φάση.

3.3.2 ΑΞΟΝΑΣ 1ΟΣ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ»

Ο πρώτος άξονας προτεραιότητας αφορά τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου πολιτικής για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, την περιβαλλοντική προστασία και τη βιώσιμη αξιοποίηση των φυσικών και τεχνικών πόρων του Δήμου. Η προσέγγιση αυτή

συνδυάζει τη χωρική και περιβαλλοντική δικαιοσύνη με τις αρχές της βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας και της κοινωνικής συμμετοχής.

Ο άξονας οργανώνεται σε τέσσερα διακριτά αλλά αλληλένδετα πεδία πολιτικής:

1.1 Φυσικό περιβάλλον

Η προστασία και βιώσιμη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί θεμελιώδη στόχο, με παρεμβάσεις που επικεντρώνονται:

- στη διαφύλαξη, αποκατάσταση και ανάδειξη οικολογικά σημαντικών περιοχών (δάση, παράκτιες ζώνες, ρέματα, γεωπεριβάλλον),
- στη βιώσιμη αξιοποίησή τους για περιβαλλοντική εκπαίδευση, ήπιο οικοτουρισμό και οικολογική ευαισθητοποίηση,
- στην ενεργό συμμετοχή των πολιτών μέσα από δράσεις τοπικής ευθύνης, εθελοντισμού και εκστρατειών ενημέρωσης για την αναβάθμιση της περιβαλλοντικής συνείδησης.

1.2 Οικιστικό περιβάλλον

Η αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος εντάσσεται στον στόχο της βελτίωσης της καθημερινότητας και της αισθητικής των δημόσιων χώρων. Περιλαμβάνει:

- την ολοκλήρωση του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού με περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια,
- την υιοθέτηση βιοκλιματικών αρχών στον σχεδιασμό και την ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων, οικισμών και δημοτικών κτιρίων,
- την ενίσχυση της συμπερίληψης, της λειτουργικότητας και της αισθητικής αρμονίας στον δημόσιο χώρο.

1.3 Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων

Η τεχνική αναβάθμιση των κρίσιμων υποδομών διασφαλίζει την υγειονομική προστασία, την ενεργειακή αποδοτικότητα και τη μετάβαση σε κυκλικές μορφές διαχείρισης πόρων:

- Εκσυγχρονισμός του οδικού δικτύου για ασφάλεια και προσβασιμότητα.
- Αναβάθμιση υποδομών ύδρευσης, άρδευσης, τηλεπικοινωνιών και βιώσιμης κινητικότητας.

- Συστημική βελτίωση των υποδομών και του εξοπλισμού για τα στερεά και υγρά απόβλητα με έμφαση στην πρόληψη, ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση, καθώς και στην εκπαίδευση και συμμετοχή των δημοτών σε πρακτικές κυκλικής οικονομίας.

1.4 Πολιτική προστασία

Η ενίσχυση της ικανότητας του Δήμου να προλαμβάνει και να διαχειρίζεται κινδύνους φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα ανθεκτικότητας:

- Εκσυγχρονισμός υποδομών, εξοπλισμού και μηχανισμών πολιτικής προστασίας.
- Συστηματική ενημέρωση, εκπαίδευση και κινητοποίηση της τοπικής κοινωνίας σε θέματα φυσικών καταστροφών και οδικής ασφάλειας.
- Διαμόρφωση συνεργειών μεταξύ υπηρεσιών και κοινοτήτων για συλλογική ετοιμότητα και ταχεία αντίδραση.

3.3.3 ΑΞΟΝΑΣ 2ΟΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ»

Ο δεύτερος άξονας προτεραιότητας συγκροτεί το κοινωνικό και πολιτιστικό αποτύπωμα του Δήμου, επιχειρώντας να ενδυναμώσει τη συνοχή του τοπικού πληθυσμού, να διασφαλίσει την καθολική πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας, υγείας και εκπαίδευσης και να αναδείξει τη συλλογική πολιτιστική και αθλητική ταυτότητα της περιοχής. Πρόκειται για έναν άξονα οριζόντιας σημασίας, καθώς ενσωματώνει πολιτικές πρόληψης, κοινωνικής ένταξης και ενδυνάμωσης, αναγκαίες για τη διαμόρφωση ενός ανθεκτικού και συμπεριληπτικού τοπικού συστήματος.

2.1 Κοινωνική μέριμνα

Η ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας αποτελεί βασικό πυλώνα ενδυνάμωσης της τοπικής δημοκρατίας και προϋπόθεση για τη μείωση των ανισοτήτων. Ο Δήμος επιδιώκει:

- την αναβάθμιση και ενίσχυση των υφιστάμενων δομών κοινωνικής πρόνοιας και αλληλεγγύης (Κέντρα Κοινότητας, ΚΗΦΗ, κοινωνικές δομές),
- τη δημιουργία νέων υπηρεσιών όπου διαπιστώνεται ανάγκη (σε χωρικά υποεξυπηρετούμενες ενότητες ή για ειδικές πληθυσμιακές ομάδες),

- την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των πολιτών σε ζητήματα ισότητας, διαπολιτισμικότητας, ανθρώπινων δικαιωμάτων και έμφυλης βίας, με σκοπό την κοινωνική συνύπαρξη και τη συλλογική εγρήγορση.

2.2 Υγεία και πρόνοια

Ο άξονας της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας στοχεύει στη θωράκιση της δημόσιας υγείας με όρους προσβασιμότητας, επάρκειας και πρόληψης. Ειδικότερα:

- ενισχύονται και εκσυγχρονίζονται οι υποδομές πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και πρόνοιας,
- προβλέπεται ανάπτυξη νέων δομών όπου απαιτείται (π.χ. δημοτικά ιατρεία, ψυχοκοινωνική υποστήριξη),
- δρομολογούνται εκστρατείες ενημέρωσης και προληπτικής ιατρικής, με στόχο τη δημιουργία κουλτούρας υγείας και τη μείωση των ανισοτήτων πρόσβασης σε υπηρεσίες.

2.3 Παιδεία

Η εκπαιδευτική στρατηγική του Δήμου επιδιώκει να συνδέσει τη σχολική μονάδα με την τοπική κοινωνία και να διασφαλίσει ίσες ευκαιρίες μάθησης για όλους:

- επενδύει στη βελτίωση των υποδομών, του εξοπλισμού και της λειτουργικότητας των δομών εκπαίδευσης (νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια),
- σχεδιάζει δράσεις πρόληψης της σχολικής διαρροής μέσω ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης οικογενειών και μαθητών,
- υποστηρίζει τη διά βίου μάθηση και τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την κοινωνική ένταξη και την επαγγελματική σταδιοδρομία.

2.4 Πολιτισμός και Αθλητισμός

Ο πολιτισμός και ο αθλητισμός αποτελούν ζωτικούς πυλώνες της ταυτότητας και της κοινωνικής συνοχής. Ο Δήμος επιδιώκει:

- την προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη μνημείων και πολιτιστικών χώρων με ιστορική και αρχαιολογική αξία,
- τη δημιουργία και τον εκσυγχρονισμό πολιτιστικών και αθλητικών υποδομών για όλες τις ηλικίες και ομάδες,

- την προβολή της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, της λαϊκής παράδοσης και του σύγχρονου πολιτισμού,
- την ενίσχυση των μαζικών και θεσμικών αθλητικών δράσεων, με στόχο τη συμμετοχή, την ευεξία και τη νεανική δραστηριοποίηση.

3.3.4 ΑΞΟΝΑΣ 3ΟΣ «ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

Ο τρίτος άξονας προτεραιότητας στοχεύει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας, της πολυλειτουργικότητας και της καινοτομίας της τοπικής οικονομίας, με έμφαση στην αξιοποίηση του πρωτογενούς τομέα, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την ανάδειξη των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών, και την καλλιέργεια δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Η προσέγγιση αυτή ευθυγραμμίζεται με τις αρχές της έξυπνης εξειδίκευσης, της διατομεακής διασύνδεσης και της τοπικά προσαρμοσμένης καινοτομίας, με στόχο τη δημιουργία ποιοτικής και βιώσιμης απασχόλησης.

3.1 Τοπική επιχειρηματικότητα

Η στήριξη της επιχειρηματικότητας εστιάζει στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Δήμου:

- Ενισχύεται ο πρωτογενής τομέας μέσα από σύγχρονες καλλιεργητικές πρακτικές, υποδομές υποστήριξης, συνεταιριστικά σχήματα και τεχνολογική καινοτομία.
- Δρομολογείται η αύξηση της μεταποίησης στον τομέα της αγροδιατροφής, με στόχο τη δημιουργία αλυσίδων αξίας, τη σύνδεση παραγωγής–κατανάλωσης και την ενίσχυση της τοπικής προστιθέμενης αξίας.
- Ενισχύεται η ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμός, πολιτιστικός, φυσιολατρικός, θρησκευτικός), μέσα από βιώσιμες επενδύσεις και αξιοποίηση τοπικών ταυτοτήτων.
- Προωθείται η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, ως εναλλακτικός πόλος δημιουργίας εισοδήματος και κοινωνικής συνοχής, με εργαλεία υποστήριξης ΚΟΙΝΣΕΠ και κοινωνικών εγχειρημάτων.

3.2 Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό

Η ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου αποτελεί κρίσιμο συντελεστή της ανταγωνιστικότητας:

- Δράσεις βελτίωσης δεξιοτήτων των απασχολουμένων και των νεοεισερχόμενων στον πρωτογενή τομέα, μέσα από κατάρτιση σε γεωργία ακριβείας, αγροτική επιχειρηματικότητα και βιώσιμες καλλιέργειες.
- Εξειδικευμένα προγράμματα ενίσχυσης δεξιοτήτων στον τουριστικό τομέα, με έμφαση στην εξυπηρέτηση, τη βιώσιμη φιλοξενία και την ψηφιακή προώθηση.
- Πρωτοβουλίες αντιμετώπισης του ψηφιακού αναλφαβητισμού με έμφαση στις ομάδες με περιορισμένη πρόσβαση στην τεχνολογία (ηλικιωμένοι, γυναίκες, άνεργοι), μέσα από δημοτικές υποδομές κατάρτισης και ενδυνάμωσης.

3.3 Ανάπτυξη διατομεακών συνεργασιών

Η δημιουργία οικοσυστημάτων τοπικής ανάπτυξης απαιτεί συνέργειες μεταξύ τομέων και φορέων:

- Ανάπτυξη συνεργασιών τουρισμού–αγροδιατροφής για τη δημιουργία ενιαίων εμπειριών επισκεψιμότητας (π.χ. γαστρονομικός τουρισμός, επισκέψιμα αγροκτήματα).
- Διασύνδεση του πολιτισμού με τον τουρισμό, μέσα από τη δημιουργία πολιτιστικών διαδρομών, πολιτιστικών προϊόντων και τη σύνδεση εκδηλώσεων με την τοπική οικονομία.

3.3.5 ΑΞΟΝΑΣ 4ΟΣ «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ»

Ο τέταρτος άξονας αποτελεί τον λειτουργικό πυλώνα του επιχειρησιακού σχεδιασμού, καθώς επικεντρώνεται στη διοικητική αποτελεσματικότητα, την οργανωτική επάρκεια, τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα του Δήμου. Χωρίς ισχυρή, καλά στελεχωμένη και τεχνολογικά εξοπλισμένη αυτοδιοίκηση, οι στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης παραμένουν ανεφάρμοστοι. Ο άξονας 4 λειτουργεί οριζόντια, ενδυναμώνοντας θεσμικά τη δυνατότητα του Δήμου να σχεδιάζει, να υλοποιεί και να αξιολογεί δημόσιες πολιτικές, να προσελκύει πόρους και να αναβαθμίζει την εξυπηρέτηση του πολίτη.

4.1 Εσωτερική οργάνωση, διοίκηση και ποιότητα υπηρεσιών

Ο στόχος αφορά την ενίσχυση της λειτουργικής ικανότητας του Δήμου με παρεμβάσεις όπως:

- απλοποίηση και ψηφιοποίηση των εσωτερικών διοικητικών διαδικασιών,
- ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών με θεματικές και τεχνολογικές διασυνδέσεις,
- αναβάθμιση των μηχανισμών προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης έργων και παρεμβάσεων.

4.2 Ανθρώπινοι πόροι και υλικοτεχνική υποδομή

Η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο του Δήμου αποτελεί θεμέλιο για τη λειτουργική του επάρκεια:

- προγράμματα επιμόρφωσης και επανακατάρτισης του προσωπικού για την ενίσχυση των τεχνικών, διοικητικών και διαχειριστικών του ικανοτήτων,
- ενίσχυση των οριζόντιων δεξιοτήτων (επικοινωνία, συνεργασία, επίλυση προβλημάτων),
- εκσυγχρονισμός της υλικοτεχνικής υποδομής των υπηρεσιών με σύγχρονα εργαλεία διαχείρισης.

4.3 Ψηφιακές υπηρεσίες και μετασχηματισμός

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός αποτελεί μοχλό καινοτομίας και βελτίωσης της σχέσης Δήμου–πολίτη:

- παροχή πλήρως ψηφιοποιημένων υπηρεσιών για την ταχύτερη και αποδοτικότερη εξυπηρέτηση των δημοτών,
- αναβάθμιση των ψηφιακών υποδομών και των πληροφοριακών συστημάτων του Δήμου,
- υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών (π.χ. smart applications, αισθητήρες, πλατφόρμες παρακολούθησης) που βελτιώνουν τη διακυβέρνηση και ενισχύουν τη διαφάνεια.

4.4 Οικονομική διαχείριση

Η δημοσιονομική βιωσιμότητα αποτελεί προϋπόθεση για τον αναπτυξιακό ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης:

- ενίσχυση των εσόδων μέσα από καλύτερη αξιοποίηση των ίδιων πόρων και της δημοτικής περιουσίας,
- βελτιστοποίηση της λειτουργίας της οικονομικής υπηρεσίας και του μηχανισμού προϋπολογισμού,
- ανάπτυξη στρατηγικής για την προσέλκυση εξωτερικών πόρων από εθνικά και ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία.

4.5 Εξωστρέφεια και συνεργασίες

Η ενδυνάμωση της συμμετοχικότητας και της διαδημοτικής ή υπερτοπικής συνεργασίας αποτελεί δείκτη ώριμου και δικτυωμένου Δήμου:

- ανάπτυξη συμμετοχικών διαδικασιών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων,
- ενίσχυση της δημόσιας λογοδοσίας και της προβολής του δημοτικού έργου,
- ενεργός συμμετοχή σε διαδημοτικά, περιφερειακά, εθνικά και διεθνή δίκτυα συνεργασίας και καινοτομίας.

3.3.6 ΔΟΜΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Ο πίνακας που ακολουθεί αποτελεί βασικό εποπτικό στοιχείο του στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου Παγγαίου, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού του Προγράμματος 2024–2028. Αποτυπώνει με συστηματικό και ιεραρχημένο τρόπο την οργανωτική δομή των παρεμβάσεων και ενεργειών που θα υλοποιηθούν κατά την παρούσα δημοτική περίοδο.

Τα δομικά στοιχεία του πίνακα έχουν ως εξής:

- Άξονας: Αντιστοιχεί σε θεματική προτεραιότητα του Επιχειρησιακού Προγράμματος (π.χ. «*Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής*», «*Τοπική Οικονομία*», «*Κοινωνική Πολιτική*»), όπως ορίζονται στην ενότητα «*Καθορισμός της Στρατηγικής του Δήμου*». Κάθε Άξονας προκύπτει από τη σύνθεση των αναπτυξιακών αναγκών και οργανώνει τα μέτρα σε λειτουργικές θεματικές ενότητες.
- Μέτρο: Αποτελεί εξειδίκευση του Άξονα και συγκεντρώνει σχετικές επιδιώξεις παρέμβασης. Το Μέτρο συνδέεται άμεσα με τα Κρίσιμα Ζητήματα, που έχουν αναδειχθεί στην ενότητα «*Συνοπτική Περιγραφή και Αξιολόγηση της Υφιστάμενης Κατάστασης*».

- Ειδικός Στόχος: Ορίζει με σαφήνεια τη συγκεκριμένη επιδίωξη πολιτικής ή παρέμβασης του Δήμου. Οι Ειδικοί Στόχοι είναι λειτουργικά και θεματικά εστιασμένοι, αποτελώντας τη βάση για την κατάρτιση των σχεδίων δράσης της Β΄ Φάσης / Ενότητας του Προγράμματος.
- Σύνδεση με Ανάλυση SWOT: Για κάθε στόχο καταγράφεται η αντιστοίχισή του με επιλεγμένα στοιχεία της (δυνατά σημεία, αδυναμίες, ευκαιρίες, απειλές), που έχει εκπονηθεί στην ενότητα «*Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης – SWOT*». Η σύνδεση αυτή προσδίδει τεκμηρίωση και αιτιολόγηση στην επιλογή κάθε στόχου.
- Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης: Οι Ειδικοί Στόχοι συνδέονται άμεσα με τα Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης όπως καταγράφονται στο τέλος της Ανάλυσης SWOT και ενσωματώνονται στο τρίτο βήμα του σχεδιασμού, στην ενότητα «*Καθορισμός της Στρατηγικής του Δήμου*». Εκεί παρουσιάζεται η μετατροπή τους σε πολιτικές προτεραιότητες.
- Στρατηγικοί Στόχοι: Τέλος, κάθε στόχος εντάσσεται σε έναν ή περισσότερους Στρατηγικούς Στόχους, όπως ορίζονται στην ενότητα «*Καθορισμός της Στρατηγικής του Δήμου*» και συναρτώνται με το όραμα, την αποστολή και τις κατευθύνσεις ανάπτυξης του Δήμου. Οι Στρατηγικοί Στόχοι αποτυπώνουν την υψηλού επιπέδου βούληση της Δημοτικής Αρχής και λειτουργούν ως οριζόντιοι πυλώνες στρατηγικής.

ΔΟΜΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.1 Φυσικό περιβάλλον	1.1.1 Διαφύλαξη, αναβάθμιση και βιώσιμη αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος	1.S.1: Ποικιλία και ποιότητα φυσικών πόρων 1.S.2: Περιοχές Natura 2000 με δυνατότητες ήπιου τουρισμού 1.S.4: Γεωθερμικό δυναμικό χαμηλής ενθαλπίας 1.W.1: Ανεπαρκής διαχείριση φυσικών πόρων 1.W.3: Υποαξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού 1.O.1: Χρηματοδοτικά προγράμματα για περιβαλλοντικές δράσεις 1.O.2: Αξιοποίηση καινοτόμων ενεργειακών εργαλείων 1.O.3: Συνέργειες με θεσμικούς φορείς για προστασία περιοχών 1.T.1: Πλημμύρες και πυρκαγιές λόγω κλιματικής αλλαγής 1.T.3: Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικής εικόνας	ΚΖ1.1 – Αναβάθμιση υποδομών διαχείρισης αποβλήτων ΚΖ1.2 – Διαχείριση και προστασία φυσικού περιβάλλοντος ΚΖ1.3 – Αξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού και ΑΠΕ ΚΖ1.4 – Αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων (σε περιπτώσεις φυσιολατρικού/αγροτουριστικού χαρακτήρα) ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (όταν αφορά branding και αξιοποίηση φυσικού περιβάλλοντος)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ διότι αφορά την προστασία και αειφόρο διαχείριση των φυσικών οικοσυστημάτων και την περιβαλλοντική ανθεκτικότητα. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η προστασία του περιβάλλοντος σε όλη την επικράτεια του Δήμου συμβάλλει στην ισορροπημένη εδαφική ανάπτυξη.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.1 Φυσικό περιβάλλον	1.1.2 Καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης και ενεργοποίηση των δημοτών σε θέματα περιβάλλοντος	1.S.2: Περιοχές Natura 2000 με δυνατότητες ήπιου τουρισμού 1.O.2: Αξιοποίηση καινοτόμων ενεργειακών εργαλείων 1.O.3: Συνέργειες με θεσμικούς φορείς για προστασία περιοχών 1.T.2: Δημογραφικές πιέσεις και ερήμωση υπαίθρου	ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης ΚΖ1.4 – Αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής (στο βαθμό που περιλαμβάνει ενημέρωση/συμμετοχή των πολιτών) ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων (μέσω περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και δράσεων αγροτουρισμού / οικοτουρισμού)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ διότι η οικολογική ευαισθητοποίηση των πολιτών είναι προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα κάθε περιβαλλοντικής στρατηγικής. ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ καθώς η ενεργός συμμετοχή όλων των κοινωνικών ομάδων σε περιβαλλοντικές δράσεις ενισχύει την κοινωνική ένταξη, την ισότητα στη γνώση και την πολιτική ενεργοποίηση.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.2 Οικιστικό περιβάλλον	1.2.1 Ολοκλήρωση χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού	1.W.1: Ανεπαρκής διαχείριση φυσικών πόρων 1.W.2: Απουσία διασύνδεσης περιβαλλοντικής και αναπτυξιακής πολιτικής 1.O.3: Συνέργειες με θεσμικούς φορείς για προστασία περιοχών 1.T.3: Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικής εικόνας	ΚΖ1.1 – Αναβάθμιση υποδομών διαχείρισης αποβλήτων (απαιτεί χωρικό σχεδιασμό για την ορθολογική χωροθέτηση μονάδων) ΚΖ1.2 – Διαχείριση και προστασία φυσικού περιβάλλοντος (περιλαμβάνει ζώνες προστασίας, ειδικά σε Natura/ορεινά οικοσυστήματα) ΚΖ1.4 – Αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής (με ενσωμάτωση κινδύνων στον πολεοδομικό σχεδιασμό) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (συνδέεται με πολεοδομικές ρυθμίσεις για χρήσεις γης και επενδυτική αξιοποίηση)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ ο πολεοδομικός σχεδιασμός αποτελεί βασικό εργαλείο βιώσιμης ανάπτυξης, περιβαλλοντικής προστασίας και κλιματικής ανθεκτικότητας. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ ο χωροταξικός σχεδιασμός εξασφαλίζει ισορροπημένη κατανομή των χρήσεων γης, ενίσχυση τοπικών κέντρων και μείωση των εδαφικών ανισοτήτων.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.2 Οικιστικό περιβάλλον	1.2.2 Βιοκλιματική αναβάθμιση, βελτίωση και διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων και οικισμών	1.S.1: Ποικιλία και ποιότητα φυσικών πόρων 1.S.2: Περιοχές Natura 2000 με δυνατότητες ήπιου τουρισμού 1.O.1: Χρηματοδοτικά προγράμματα για περιβαλλοντικές δράσεις 1.T.1: Πλημμύρες και πυρκαγιές λόγω κλιματικής αλλαγής 1.T.3: Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικής εικόνας	ΚΖ1.4 – Αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής (με παρεμβάσεις που ενισχύουν την ανθεκτικότητα του αστικού περιβάλλοντος) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (όταν περιλαμβάνει ενεργειακή και λειτουργική βελτίωση σε συνδυασμό με δημόσιο χώρο) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (μέσω αναπλάσεων και βιώσιμης διαχείρισης του δημόσιου χώρου) ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (μέσω σχεδιασμού προσβάσιμων, πράσινων και εκπαιδευτικών χώρων)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ γιατί η βιοκλιματική προσέγγιση ενισχύει την ενεργειακή αποδοτικότητα, μειώνει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και προάγει την περιβαλλοντική ποιότητα των δημόσιων χώρων. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η βελτίωση κοινόχρηστων χώρων σε οικισμούς κάθε ενότητας συμβάλλει στη συνολική αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και της λειτουργικότητας σε όλη την εδαφική επικράτεια του Δήμου.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.3 Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων	1.3.1 Εκσυγχρονισμός αγροτικού, δημοτικού και επαρχιακού οδικού δικτύου	3.S.1: Ισχυρός πρωτογενής τομέας με εξαγωγικό χαρακτήρα 3.S.2: Παρουσία δευτερογενούς τομέα σε ειδικότητες 3.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για καινοτομία 3.O.4: Συμμετοχή σε στρατηγικές RIS3 3.T.1: Δημογραφική γήρανση και μείωση εργατικού δυναμικού 3.T.3: Ευαλωτότητα της οικονομίας σε κρίσεις	ΚΖ3.1 – Ενίσχυση και στήριξη πρωτογενούς τομέα (βελτίωση πρόσβασης σε γεωργικές και κτηνοτροφικές περιοχές) ΚΖ3.2 – Δημιουργία υποδομών αγροτικής οικονομίας (διευκόλυνση της εφοδιαστικής αλυσίδας και διακίνησης προϊόντων) ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων (βελτίωση προσβασιμότητας σε τουριστικούς και φυσιολατρικούς προορισμούς) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για έργα οδικής υποδομής και προσβασιμότητας)	ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ διότι η προσβασιμότητα μεταξύ δημοτικών ενοτήτων, οικισμών και παραγωγικών ζωνών αποτελεί προϋπόθεση για τη χωρική συνδεσιμότητα και την ισόρροπη ανάπτυξη. ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ καθώς οι αγροτικοί δρόμοι και οι επαρκείς μεταφορικές υποδομές ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα και των τουριστικών ροών.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.3 Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων	1.3.2 Ενίσχυση της βιώσιμης κινητικότητας και βελτίωση των συνθηκών κίνησης (πεζών και οχημάτων) και των συνθηκών στάθμευσης	1.Ο.1: Χρηματοδοτικά προγράμματα για περιβαλλοντικές δράσεις 1.Τ.1: Πλημμύρες και πυρκαγιές λόγω κλιματικής αλλαγής 1.Τ.3: Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικής εικόνας 3.Ο.4: Συμμετοχή σε στρατηγικές RIS3 4.Ο.3: Ανανέωση ανθρώπινου δυναμικού μέσω κινητικότητας	ΚΖ1.4 – Αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής (π.χ. μείωση ρύπων, προώθηση ήπιων μορφών μετακίνησης) ΚΖ4.4 – Εκσυγχρονισμός στόλου οχημάτων (πράσινη τεχνολογία, αστική κινητικότητα φιλική στο περιβάλλον) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (όταν αφορά συνοδευτικές παρεμβάσεις στον αστικό ιστό και περιβάλλοντα χώρο) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (για δημιουργία χώρων στάθμευσης ή διαμορφώσεων υπέρ πεζών/ποδηλατών)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ επειδή η βιώσιμη κινητικότητα συμβάλλει στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην προώθηση εναλλακτικών τρόπων μετακίνησης (π.χ. ποδηλασία, πεζή κυκλοφορία). ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η βελτίωση της κυκλοφορίας και της προσβασιμότητας ενισχύει τη λειτουργική σύνδεση των τοπικών κέντρων και οικισμών, μειώνοντας τις εδαφικές ανισότητες.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.3 Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων	1.3.3 Εκσυγχρονισμός και βελτίωση υποδομών ύδρευσης και άρδευσης	1.S.3: Επεξεργασία αστικών λυμάτων 1.S.4: Γεωθερμικό δυναμικό χαμηλής ενθαλπίας 1.W.1: Ανεπαρκής διαχείριση φυσικών πόρων 1.W.3: Υποαξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού 1.O.1: Χρηματοδοτικά προγράμματα για περιβαλλοντικές δράσεις 3.S.1: Ισχυρός πρωτογενής τομέας με εξαγωγικό χαρακτήρα 3.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για καινοτομία	ΚΖ1.1 – Αναβάθμιση υποδομών διαχείρισης αποβλήτων (συναφές με υποδομές νερού, ειδικά σε επίπεδο δικτύων και μονάδων διαχείρισης) ΚΖ1.4 – Αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής (π.χ. εξοικονόμηση υδάτινων πόρων, ανθεκτικότητα δικτύων σε ξηρασία ή πλημμύρες) ΚΖ3.1 – Ενίσχυση και στήριξη πρωτογενούς τομέα (άμεση ανάγκη για αρδευτικές υποδομές) ΚΖ3.2 – Δημιουργία υποδομών αγροτικής οικονομίας (υποστήριξη παραγωγής με βιώσιμο τρόπο μέσω άρδευσης) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για αναβάθμιση και ανάπτυξη υποδομών νερού)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ διότι η ορθολογική και αποδοτική διαχείριση υδάτινων πόρων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, ενεργειακής εξοικονόμησης και ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή. ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ καθώς η αναβάθμιση των αρδευτικών υποδομών ενισχύει την αποδοτικότητα στον πρωτογενή τομέα και επιτρέπει την εισαγωγή τεχνολογιών γεωργίας ακριβείας.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.3 Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων	1.3.4 Εκσυγχρονισμός και βελτίωση υποδομών δικτύων και υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών	3.S.4: Βασικές υπηρεσίες στον τριτογενή τομέα 3.W.4: Μικρή κλίμακα επιχειρήσεων 3.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για καινοτομία 3.O.4: Συμμετοχή σε στρατηγικές RIS3 3.T.3: Ευαλωτότητα της τοπικής οικονομίας σε κρίσεις 4.T.3: Ανεπάρκεια ψηφιακών υποδομών	ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (άμεση συσχέτιση με αναβάθμιση ΤΠΕ και ψηφιοποίηση διαδικασιών) ΚΖ4.2 – Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού (καλύπτει και ανάγκες εξειδίκευσης προσωπικού σε τεχνολογικούς τομείς) ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (με έμφαση στην ψηφιακή συνδεσιμότητα και δικτύωση επιχειρήσεων/οικονομικών δραστηριοτήτων) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (π.χ. για έξυπνες υποδομές και τηλεπικοινωνιακά δίκτυα)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ γιατί η ενίσχυση των τηλεπικοινωνιακών υποδομών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ψηφιοποίηση των υπηρεσιών, τη διασύνδεση απομακρυσμένων περιοχών και την εφαρμογή «*έξυπνων*» λύσεων (smart technologies). ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η καθολική πρόσβαση σε ψηφιακές υπηρεσίες ενισχύει τη λειτουργική ενσωμάτωση των οικισμών και μειώνει το ψηφιακό χάσμα μεταξύ πυρήνων και περιφέρειας.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.3 Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων	1.3.5 Βελτίωση υποδομών, εξοπλισμού και υπηρεσιών που σχετίζονται με τη διαχείριση στερεών αποβλήτων	1.S.3: Επεξεργασία αστικών λυμάτων 1.W.1: Ανεπαρκής διαχείριση φυσικών πόρων 1.O.1: Χρηματοδοτικά προγράμματα για περιβαλλοντικές δράσεις 1.O.2: Αξιοποίηση καινοτόμων ενεργειακών εργαλείων 1.T.3: Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικής εικόνας 4.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για προσωπικό και υποδομές	ΚΖ1.1 – Αναβάθμιση υποδομών διαχείρισης αποβλήτων (άμεση και κεντρική σύνδεση με τον στόχο) ΚΖ4.4 – Εκσυγχρονισμός στόλου οχημάτων (σε ό,τι αφορά απορριμματοφόρα και εξοπλισμό συλλογής/μεταφοράς αποβλήτων) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (σε περιπτώσεις που απαιτείται χωροθέτηση μονάδων ή σταθμών μεταφόρτωσης) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για έργα υποδομών διαχείρισης αποβλήτων και κυκλικής οικονομίας)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ επειδή η αποτελεσματική και κυκλική διαχείριση στερεών αποβλήτων (π.χ. ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση, διαλογή στην πηγή) αποτελεί θεμέλιο για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την εξοικονόμηση πόρων και την προστασία του οικοσυστήματος. ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ καθώς η χρήση τεχνολογιών (π.χ. αισθητήρες απορριμμάτων, βέλτιστη δρομολόγηση αποκομιδής) και η παρακολούθηση αποδόσεων μέσω συστημάτων IoT αποτελεί εργαλείο αποτελεσματικής διαχείρισης και διαφάνειας.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.3 Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων	1.3.6 Βελτίωση υποδομών, εξοπλισμού και υπηρεσιών που σχετίζονται με τη διαχείριση υγρών αποβλήτων	1.S.3: Επεξεργασία αστικών λυμάτων 1.W.1: Ανεπαρκής διαχείριση φυσικών πόρων 1.O.1: Χρηματοδοτικά προγράμματα για περιβαλλοντικές δράσεις 1.T.1: Πλημμύρες και πυρκαγιές λόγω κλιματικής αλλαγής 1.T.3: Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικής εικόνας	ΚΖ1.1 – Αναβάθμιση υποδομών διαχείρισης αποβλήτων (συμπεριλαμβάνει και υγρά απόβλητα – π.χ. λύματα, μονάδες επεξεργασίας) ΚΖ1.4 – Αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής (π.χ. προστασία από ρύπανση υδάτινων αποδεκτών, ανθεκτικότητα υποδομών σε πλημμυρικά φαινόμενα) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για υποδομές διαχείρισης λυμάτων και βιώσιμης διαχείρισης νερού) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (για εγκατάσταση ή επέκταση σχετικών υποδομών)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ γιατί η ορθολογική και περιβαλλοντικά συμβατή διαχείριση των υγρών αποβλήτων (π.χ. επεξεργασία λυμάτων, αποφυγή ρύπανσης υδάτινων σωμάτων, επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων εκροών) αποτελεί βασικό στοιχείο για τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και την προστασία των οικοσυστημάτων. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ διότι η παροχή ποιοτικών υποδομών και υπηρεσιών αποχέτευσης σε όλες τις δημοτικές ενότητες διασφαλίζει συνθήκες υγιεινής, ισόρροπη ποιότητα ζωής και αποφυγή εδαφικών ανισοτήτων.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.3 Υποδομές, δίκτυα και διαχείριση αποβλήτων	1.3.7 Εκπαίδευση, ενημέρωση και παρακίνηση των δημοτών για ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων και εφαρμογή κυκλικών λύσεων (επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση) στη διαχείριση	1.S.2: Περιοχές Natura 2000 με δυνατότητες ήπιου τουρισμού 1.W.1: Ανεπαρκής διαχείριση φυσικών πόρων 1.O.2: Αξιοποίηση καινοτόμων ενεργειακών εργαλείων 1.O.3: Συνέργειες με θεσμικούς φορείς για προστασία περιοχών 1.T.2: Δημογραφικές πιέσεις και ερήμωση υπαίθρου 1.T.3: Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικής εικόνας	ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (στοχευμένες δράσεις συμμετοχής και εκπαίδευσης των πολιτών) ΚΖ1.1 – Αναβάθμιση υποδομών διαχείρισης αποβλήτων (εφόσον συνοδεύεται από κοινωνική συμμετοχή και αλλαγή συμπεριφοράς στη διαχείριση απορριμμάτων) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για ενημερωτικές και εκπαιδευτικές δράσεις κυκλικής οικονομίας)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ επειδή η ενεργός συμμετοχή των πολιτών στην κυκλική οικονομία και η αλλαγή συμπεριφοράς προς περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές είναι κρίσιμη προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα κάθε σχετικής υποδομής ή πολιτικής. ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ διότι η συμμετοχή όλων των πολιτών — ανεξαρτήτως κοινωνικής ή μορφωτικής κατάστασης— σε δράσεις εκπαίδευσης και ενημέρωσης για το περιβάλλον ενισχύει την κοινωνική ενδυνάμωση και εντάσσει το περιβάλλον ως κοινό αγαθό στο κέντρο της κοινωνικής πολιτικής.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.4 Πολιτική προστασία	1.4.1 Βελτίωση μηχανισμού πολιτικής προστασίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και έκτακτων αναγκών (υποδομές,	1.S.3: Επεξεργασία αστικών λυμάτων 1.W.1: Ανεπαρκής διαχείριση φυσικών πόρων 1.O.1: Χρηματοδοτικά προγράμματα για περιβαλλοντικές δράσεις 1.O.3: Συνέργειες με θεσμικούς φορείς για προστασία περιοχών 1.T.1: Πλημμύρες και πυρκαγιές λόγω κλιματικής αλλαγής 1.T.3: Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικής εικόνας	ΚΖ1.4 – Αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής (περιλαμβάνει πρόληψη και αποκατάσταση κινδύνων όπως πλημμύρες, κατολισθήσεις, ακραία καιρικά φαινόμενα) ΚΖ1.2 – Διαχείριση και προστασία φυσικού περιβάλλοντος (όταν αφορά πρόληψη φυσικών καταστροφών σε προστατευόμενες περιοχές) ΚΖ4.4 – Εκσυγχρονισμός στόλου οχημάτων (για ανάγκες επέμβασης και πολιτικής προστασίας) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για έργα και εξοπλισμό πολιτικής προστασίας)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ γιατί η κλιματική αλλαγή και η αύξηση των φυσικών κινδύνων απαιτούν θεσμικά και τεχνικά ανθεκτικές δομές για την πρόληψη, ετοιμότητα και προσαρμογή. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η εδαφική κάλυψη των υποδομών πολιτικής προστασίας διασφαλίζει την ισότιμη προστασία όλων των κοινοτήτων του Δήμου, ανεξαρτήτως γεωμορφολογίας ή πληθυσμιακού μεγέθους.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.4 Πολιτική προστασία	1.4.2 Εκπαίδευση, ενημέρωση και ενεργοποίηση των δημοτών σε θέματα πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών και έκτακτων αναγκών	1.S.2: Περιοχές Natura 2000 με δυνατότητες ήπιου τουρισμού 1.O.3: Συνέργειες με θεσμικούς φορείς για προστασία περιοχών 1.T.1: Πλημμύρες και πυρκαγιές λόγω κλιματικής αλλαγής 1.T.2: Δημογραφικές πιέσεις και ερήμωση υπαίθρου	ΚΖ1.4 – Αντιμετώπιση επιπτώσεων κλιματικής αλλαγής (καλύπτει δράσεις πρόληψης και ευαισθητοποίησης για φυσικούς κινδύνους) ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (όταν αφορά ενημέρωση για περιβαλλοντικούς και κλιματικούς κινδύνους) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για εκπαιδευτικές/συμμετοχικές δράσεις πολιτικής προστασίας)	ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ επειδή η ενημέρωση και ενεργοποίηση του πληθυσμού αποτελεί κρίσιμη παράμετρο ενίσχυσης της τοπικής ανθεκτικότητας απέναντι σε φυσικούς και κλιματικούς κινδύνους. ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ διότι η ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών —ιδίως των ευάλωτων ομάδων— στη γνώση και στην προετοιμασία για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ενισχύει την κοινωνική προστασία και συλλογική αλληλεγγύη.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	1.4 Πολιτική προστασία	1.4.3 Εκπαίδευση, ενημέρωση και ενεργοποίηση των δημοτών σε θέματα οδικής ασφάλειας και συμπεριφοράς	1.Ο.1: Χρηματοδοτικά προγράμματα για περιβαλλοντικές δράσεις 1.Ο.3: Συνέργειες με θεσμικούς φορείς για προστασία περιοχών 1.Τ.2: Δημογραφικές πιέσεις και ερήμωση υπαίθρου 1.Τ.3: Κίνδυνος υποβάθμισης περιβαλλοντικής εικόνας	ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένης της ορθής και ασφαλούς συμπεριφοράς στον δημόσιο χώρο) ΚΖ4.4 – Εκσυγχρονισμός στόλου οχημάτων (σε σχέση με πρότυπα ασφάλειας και περιβαλλοντικής συμμόρφωσης) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για δράσεις ενημέρωσης και πρόληψης τροχαίων ατυχημάτων)	ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ επειδή η ενημέρωση για οδική ασφάλεια ενισχύει τη δημόσια υγεία και την ασφάλεια για όλους, ιδιαίτερα για τα παιδιά, τους ηλικιωμένους και τα ΑμεΑ — ενισχύοντας την καθολικότητα στην κινητικότητα. ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ καθώς η οδική ασφάλεια εντάσσεται στην ευρύτερη στρατηγική για βιώσιμη κινητικότητα και περιβαλλοντικά υπεύθυνη συμπεριφορά στον δημόσιο χώρο.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.1 Κοινωνική μέριμνα	2.1.1 Βελτίωση υποδομών, εξοπλισμού και υπηρεσιών των δομών κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης και δημιουργία νέων		ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ένταξης ευάλωτων ομάδων (με έμφαση στη δημιουργία και αναβάθμιση δομών κοινωνικής φροντίδας) ΚΖ2.2 – Βελτίωση πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας (όταν αφορά κοινωνικές δομές υγειονομικής ή φροντίδας υγείας) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για έργα υποδομών κοινωνικής πρόνοιας και ενίσχυσης ευάλωτων ομάδων) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (σε περιπτώσεις κοινωνικών δομών ή μετατροπής ακινήτων σε χώρους πρόνοιας)	ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ καθώς η αναβάθμιση των δομών κοινωνικής φροντίδας (Κέντρα Κοινότητας, ΚΗΦΗ, Κοινωνικά Ιατρεία κ.ά.) είναι θεμελιώδης για την καθολική κάλυψη βασικών αναγκών, την ενδυνάμωση των ευάλωτων ομάδων και τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων. ΣΣ4 (δευτερευόντως): Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ όταν οι νέες δομές κατανέμονται χωρικά με κριτήρια ισότητας πρόσβασης, ενισχύεται η ισορροπημένη παροχή υπηρεσιών σε όλη την επικράτεια του Δήμου.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.1 Κοινωνική μέριμνα	2.1.2 Εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των δημοτών για κοινωνικά ζητήματα (ισότητα φύλων, διαπολιτισμικότητα, έμφυλη βία, ανθρώπινα δικαιώματα,	2.S.1: Δίκτυο κοινωνικών δομών για ευπαθείς ομάδες 2.S.2: Κέντρο Κοινότητας και Βοήθεια στο Σπίτι 2.O.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις 2.O.3: Τοπική απασχόληση μέσω κοινωνικής οικονομίας 2.T.1: Δημογραφική γήρανση και μεταναστευτικές πιέσεις 2.T.2: Εξάρτηση κοινωνικών δομών από εξωτερική χρηματοδότηση	ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ένταξης ευάλωτων ομάδων (συμπεριλαμβανομένων δράσεων κατά των διακρίσεων και υπέρ της κοινωνικής ενσωμάτωσης) ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (ως παράδειγμα καλών πρακτικών ευαισθητοποίησης και συμμετοχής – κοινή μεθοδολογία εμπλοκής πολιτών) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για δράσεις κοινωνικής εκπαίδευσης και συμμετοχής)	ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ διότι η καλλιέργεια κοινωνικής ευαισθησίας και η ενεργή αντιμετώπιση διακρίσεων, έμφυλης και κοινωνικής βίας συμβάλλουν καθοριστικά στην ενδυνάμωση της ισότητας, της συμπερίληψης και της κοινωνικής δικαιοσύνης. ΣΣ5 (συμπληρωματικά): Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ εφόσον οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης μπορούν να υποστηρίζονται από ηλεκτρονικές πλατφόρμες συμμετοχής, μάθησης ή κοινωνικής καμπάνιας (π.χ. e–awareness portals).

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.2 Υγεία και πρόνοια	2.2.1 Βελτίωση υποδομών, εξοπλισμού και υπηρεσιών των υφιστάμενων δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και δημιουργία νέων	2.S.1: Δίκτυο κοινωνικών δομών για ευπαθείς ομάδες 2.W.1: Έλλειψη δευτεροβάθμιας υγειονομικής κάλυψης 2.O.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις 2.T.1: Δημογραφική γήρανση και μεταναστευτικές πιέσεις 2.T.2: Εξάρτηση κοινωνικών δομών από εξωτερική χρηματοδότηση	ΚΖ2.2 – Βελτίωση πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας (καλύπτει άμεσα την ανάγκη ενίσχυσης τοπικών και πρωτοβάθμιων δομών) ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ένταξης ευάλωτων ομάδων (όταν η υγειονομική φροντίδα είναι κρίσιμος παράγοντας κοινωνικής ένταξης) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (για τη στέγαση ή επέκταση υγειονομικών δομών) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για επενδύσεις σε δομές και εξοπλισμό υγείας)	ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ διότι η ενίσχυση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας εξασφαλίζει την καθολική και ισότιμη πρόσβαση των κατοίκων —ειδικά σε απομακρυσμένες περιοχές— σε βασικές υπηρεσίες υγείας, μειώνοντας ανισότητες και ενδυναμώνοντας την κοινωνική προστασία. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η χωρικά ισόρροπη κατανομή των δομών υγείας ενισχύει τη λειτουργική ενσωμάτωση του Δήμου και την εδαφική ισότητα στην παροχή υπηρεσιών.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.2 Υγεία και πρόνοια	2.2.2 Βελτίωση υποδομών, εξοπλισμού και υπηρεσιών των υφιστάμενων δομών πρόνοιας και δημιουργία νέων		ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ένταξης ευάλωτων ομάδων (μέσω ανάπτυξης ή ενίσχυσης κοινωνικών υπηρεσιών και φροντίδας) ΚΖ2.2 – Βελτίωση πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας (όπου διασυνδέεται με δομές πρόνοιας όπως ΚΗΦΗ, Βοήθεια στο Σπίτι κ.λπ.) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (για φιλοξενία ή εκσυγχρονισμό δομών πρόνοιας) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες φροντίδας)	ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ διότι οι δομές πρόνοιας (όπως ΚΗΦΗ, δομές φροντίδας ηλικιωμένων, ατόμων με αναπηρία, παιδιών κ.ά.) είναι καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, την υποστήριξη των ευάλωτων και την παροχή καθολικής κοινωνικής φροντίδας. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η δημιουργία νέων πρόνοιας σε γεωγραφικά διαφοροποιημένες περιοχές του Δήμου μειώνει τις ενδοδημοτικές ανισότητες και εξασφαλίζει ισότιμη πρόσβαση.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.2 Υγεία και πρόνοια	2.2.3 Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των δημοτών σε θέματα πρόληψης και προαγωγής της υγείας	2.S.1: Δίκτυο κοινωνικών δομών για ευπαθείς ομάδες 2.S.2: Κέντρο Κοινότητας και Βοήθεια στο Σπίτι 2.O.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις 2.T.1: Δημογραφική γήρανση και μεταναστευτικές πιέσεις 2.T.2: Εξάρτηση κοινωνικών δομών από εξωτερική χρηματοδότηση	ΚΖ2.2 – Βελτίωση πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας (όπου η πρόληψη και η ενημέρωση αποτελούν κρίσιμο πυλώνα της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας) ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (ως μοντέλο ευαισθητοποίησης και συμμετοχής που μπορεί να εφαρμοστεί και σε θέματα υγείας) ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ένταξης ευάλωτων ομάδων (με την υγεία ως συνιστώσα κοινωνικής ένταξης και ισότητας) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για δράσεις πρόληψης, αγωγής υγείας και ενημέρωσης των πολιτών)	ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ επειδή η πρόληψη και η υγειονομική ευαισθητοποίηση ενισχύουν τη δημόσια υγεία, προλαμβάνουν ανισότητες πρόσβασης στην ενημέρωση και ενδυναμώνουν τις κοινότητες μέσω της γνώσης και της ενεργής συμμετοχής. ΣΣ5 (συμπληρωματικά): Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ εφόσον τέτοιες δράσεις μπορούν να υλοποιούνται και μέσω ψηφιακών καναλιών (π.χ. πλατφόρμες ενημέρωσης, τηλεϊατρική, εφαρμογές υγείας).

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.3 Παιδεία	2.3.1 Βελτίωση υποδομών, εξοπλισμού και υπηρεσιών των υφιστάμενων δομών εκπαίδευσης και δημιουργία νέων	2.S.3: Δομές παιδείας όλων των βαθμίδων 2.O.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις 2.T.1: Δημογραφική γήρανση και μεταναστευτικές πιέσεις 2.T.2: Εξάρτηση κοινωνικών δομών από εξωτερική χρηματοδότηση	ΚΖ2.3 – Αναβάθμιση εκπαιδευτικής υποδομής και παροχής (πλήρης και άμεση σύνδεση με τον στόχο) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (ειδικά για τα 67 εκπαιδευτικά κτίρια και τις παλιές υποδομές προ του 1955) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για εκπαιδευτικές υποδομές, εξοπλισμό και λειτουργικές βελτιώσεις) ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ένταξης ευάλωτων ομάδων (μέσω ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση)	ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ επειδή η καθολική και ισότιμη πρόσβαση σε σύγχρονες εκπαιδευτικές υποδομές αποτελεί πυλώνα κοινωνικής δικαιοσύνης και μέσο καταπολέμησης των ανισοτήτων. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η δημιουργία νέων δομών εκπαίδευσης σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές ενισχύει την εκπαιδευτική κάλυψη σε όλο το εύρος του Δήμου, αποτρέποντας την ερημοποίηση και την περιθωριοποίηση μικρών κοινοτήτων.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.3 Παιδεία	2.3.2 Ανάσχεση της σχολικής διαρροής μέσα από ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των δημοτών	2.S.3: Δομές παιδείας όλων των βαθμίδων 2.Ο.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις 2.Ο.3: Τοπική απασχόληση μέσω κοινωνικής οικονομίας 2.Τ.1: Δημογραφική γήρανση και μεταναστευτικές πιέσεις 2.Τ.2: Εξάρτηση κοινωνικών δομών από εξωτερική χρηματοδότηση	ΚΖ2.3 – Αναβάθμιση εκπαιδευτικής υποδομής και παροχής (συνδέεται με την ενίσχυση προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και την υποστήριξη νέων εκτός εκπαίδευσης) ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ένταξης ευάλωτων ομάδων (σχολική διαρροή συνδέεται έντονα με κοινωνικές ανισότητες) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για εκπαιδευτικές και κοινωνικές παρεμβάσεις κατά της σχολικής διαρροής)	ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ επειδή η πρόληψη της σχολικής διαρροής προάγει την ισότητα ευκαιριών στην εκπαίδευση, περιορίζει τους φαύλους κύκλους κοινωνικού αποκλεισμού και ενισχύει την κοινωνική ένταξη παιδιών και οικογενειών από ευάλωτες ομάδες. ΣΣ5 (δευτερευόντως): Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ εφόσον τέτοιες δράσεις μπορούν να υποστηριχθούν από ψηφιακά εργαλεία ενημέρωσης, τηλεμάθησης ή διασύνδεσης σχολείων με οικογένειες.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.4 Πολιτισμός – Αθλητισμός	2.4.1 Προστασία, ανάδειξη και βιώσιμη εκμετάλλευση χώρων και μνημείων αρχαιολογικού ενδιαφέροντος	2.S.4: Πολιτιστική δραστηριότητα και κληρονομιά 2.O.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις 2.O.2: Ανάδειξη πολιτιστικής ταυτότητας 2.T.3: Κίνδυνος μείωσης πολιτιστικής δραστηριότητας	ΚΖ2.4 – Προώθηση πολιτιστικής ταυτότητας και συμμετοχής (άμεση σύνδεση με προστασία και αξιοποίηση πολιτιστικών πόρων όπως αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία κ.ά.) ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων (με έμφαση σε πολιτιστικό και θεματικό τουρισμό) ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (μέσω ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς σε ευρύτερο κοινό) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για έργα προστασίας, ανάδειξης και πολιτιστικής υποδομής) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (όταν αφορά μνημεία, ιστορικά ακίνητα ή σχετιζόμενους χώρους)	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ γιατί η πολιτιστική κληρονομιά αποτελεί στρατηγικό πόρο για την ενίσχυση της πολιτιστικής και θεματικής οικονομίας, ιδίως μέσω της σύνδεσης με τον τουρισμό, την εκπαίδευση και τις δημιουργικές βιομηχανίες. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η ανάδειξη μνημείων σε διαφορετικές περιοχές του Δήμου (ορεινές, παραλιακές, αγροτικές) συμβάλλει στην εδαφική ισορροπία και την τουριστική αποκέντρωση.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.4 Πολιτισμός – Αθλητισμός	2.4.2 Βελτίωση υποδομών, εξοπλισμού και υπηρεσιών των υφιστάμενων δομών πολιτισμού και δημιουργία νέων	2.S.4: Πολιτιστική δραστηριότητα και κληρονομιά 2.O.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις 2.O.2: Ανάδειξη πολιτιστικής ταυτότητας 2.T.2: Εξάρτηση κοινωνικών δομών από εξωτερική χρηματοδότηση 2.T.3: Κίνδυνος μείωσης πολιτιστικής δραστηριότητας	ΚΖ2.4 – Προώθηση πολιτιστικής ταυτότητας και συμμετοχής (ενίσχυση πολιτιστικών δομών και συλλόγων, πολιτιστικά δρώμενα, μουσεία κ.ά.) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (ειδικά όταν πρόκειται για παλαιά ή ιστορικά πολιτιστικά κτίρια) ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων (προώθηση πολιτιστικού τουρισμού και επέκταση τουριστικής περιόδου) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για πολιτιστικές υποδομές και δραστηριότητες) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (για πολιτιστικές χρήσεις, αναπλάσεις ή δημιουργία πολιτιστικών χώρων)	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ļ διότι οι πολιτιστικές δομές αποτελούν μοχλό οικονομικής δραστηριότητας (π.χ. πολιτιστικός τουρισμός, τοπικά φεστιβάλ, δημιουργική οικονομία) και ενισχύουν την ταυτότητα και εξωστρέφεια του τόπου. ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ļ καθώς η πρόσβαση όλων των πολιτών στον πολιτισμό — ανεξαρτήτως ηλικίας, εισοδήματος ή τοποθεσίας— ενδυναμώνει τη συμμετοχική κουλτούρα, τη διαγενεακή αλληλεγγύη και τη συλλογική ταυτότητα.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.4 Πολιτισμός – Αθλητισμός	2.4.3 Προβολή της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και στοιχείων σύγχρονου πολιτισμού		ΚΖ2.4 – Προώθηση πολιτιστικής ταυτότητας και συμμετοχής (άμεση σύνδεση με δράσεις διατήρησης και ανάδειξης τοπικών παραδόσεων, εθίμων, και σύγχρονων πολιτιστικών εκφράσεων) ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων (σύνδεση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς με ειδικές μορφές τουρισμού, όπως πολιτιστικός και θεματικός τουρισμός) ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (προώθηση της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για πολιτιστικά δρώμενα, φεστιβάλ, δημιουργικές δράσεις, κ.ά.)	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ διότι η άυλη πολιτιστική κληρονομιά (παραδόσεις, γλωσσικά ιδιώματα, τελετουργίες, μουσική, γαστρονομία κ.λπ.) μπορεί να συνδεθεί με πολιτιστικό και γαστρονομικό τουρισμό, ενισχύοντας την τοπική οικονομία και ταυτότητα. ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ καθώς η προβολή της τοπικής άυλης κουλτούρας λειτουργεί ως όχημα κοινωνικής ένταξης, πολιτιστικής συμμετοχής και διαπολιτισμικού διαλόγου, ειδικά σε κοινωνικά ετερογενείς ή αγροτικές περιοχές.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.4 Πολιτισμός – Αθλητισμός	2.4.4 Βελτίωση υποδομών, εξοπλισμού και υπηρεσιών των υφιστάμενων δομών άθλησης και δημιουργία νέων	2.S.4: Πολιτιστική δραστηριότητα και κληρονομιά 2.O.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις 2.T.1: Δημογραφική γήρανση και μεταναστευτικές πιέσεις 2.T.3: Κίνδυνος μείωσης πολιτιστικής δραστηριότητας	ΚΖ2.5 – Ανάπτυξη αθλητικών υποδομών και προγραμμάτων (πλήρης και άμεση συσχέτιση με δημιουργία και αναβάθμιση δημοτικών και σχολικών αθλητικών εγκαταστάσεων) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (όταν αφορά κλειστά γυμναστήρια, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων ή αθλητικά κτίρια) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για έργα αθλητικών υποδομών και εξοπλισμού) ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής (μέσω προγραμμάτων άθλησης για όλους και προσβάσιμων χώρων άσκησης για ευάλωτες ομάδες)	ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ διότι η ισότιμη πρόσβαση στον αθλητισμό και σε ποιοτικές αθλητικές υποδομές ενισχύει την υγεία, την κοινωνική ενσωμάτωση, την πρόληψη της παραβατικότητας και τη διαγενεακή συνοχή. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η δημιουργία ή αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων σε ποικίλες δημοτικές ενότητες ενισχύει τη λειτουργικότητα των τοπικών κέντρων και μειώνει τις ανισότητες στην πρόσβαση σε κοινωφελείς υποδομές.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία,	2.4 Πολιτισμός – Αθλητισμός	2.4.5 Ενίσχυση δράσεων αθλητικού χαρακτήρα	2.S.4: Πολιτιστική δραστηριότητα και κληρονομιά 2.O.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις 2.T.1: Δημογραφική γήρανση και μεταναστευτικές πιέσεις 2.T.3: Κίνδυνος μείωσης πολιτιστικής δραστηριότητας	ΚΖ2.5 – Ανάπτυξη αθλητικών υποδομών και προγραμμάτων (συμπεριλαμβάνει προγράμματα μαζικού και δια βίου αθλητισμού όπως «*Αγαπώ την άθληση – Αγαπώ την υγεία μου*») ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής (μέσω ένταξης όλων των κοινωνικών ομάδων σε αθλητικές δράσεις) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για υλοποίηση αθλητικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων) ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (όταν αθλητικές δράσεις συνδυάζονται με δραστηριότητες σε φυσικό περιβάλλον)	ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ επειδή οι αθλητικές δράσεις λειτουργούν ως πεδίο ένταξης, ενδυνάμωσης της νεολαίας, προώθησης της ισότητας φύλων, πρόληψης κοινωνικών κινδύνων και ενίσχυσης της διαγενεακής συνεργασίας και αλληλεγγύης. ΣΣ3 (δευτερευόντως): Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ σε περιπτώσεις όπου οι αθλητικές δράσεις εντάσσονται σε θεματικό τουρισμό (π.χ. αγώνες, φεστιβάλ, αθλητικός πολιτισμός), ενισχύεται και η τοπική οικονομική δραστηριότητα.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
3. Τοπική οικονομία και απασχόληση	3.1 Τοπική επιχειρηματικότητα	3.1.1 Περαιτέρω ανάπτυξη και ενίσχυση του πρωτογενή τομέα		ΚΖ3.1 – Ενίσχυση και στήριξη πρωτογενούς τομέα (πλήρης και άμεση συσχέτιση με αξιοποίηση αγροτικού και κτηνοτροφικού δυναμικού) ΚΖ3.2 – Δημιουργία υποδομών αγροτικής οικονομίας (υποστήριξη παραγωγής και μεταποίησης) ΚΖ3.6 – Σύνδεση επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας (κατάρτιση αγροτών και νέων στον αγροδιατροφικό τομέα) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (π.χ. ΕΣΠΑ, Πρόγραμμα CLLD/LEADER, Ταμείο Ανάκαμψης) ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (προώθηση τοπικών προϊόντων, οργανωμένοι εξαγωγικοί μηχανισμοί)	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ επειδή ο πρωτογενής τομέας (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία) αποτελεί βασικό πυλώνα της τοπικής οικονομίας του Δήμου Παγγαίου, με προοπτικές διαφοροποίησης, τεχνολογικής αναβάθμισης και διασύνδεσης με την αγροδιατροφή, τον τουρισμό και την καινοτομία. ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ εφόσον η βιώσιμη ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα προϋποθέτει περιβαλλοντική ευαισθησία, διαχείριση φυσικών πόρων και ενσωμάτωση κυκλικών πρακτικών.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
3. Τοπική οικονομία και απασχόληση	3.1 Τοπική επιχειρηματικότητα	3.1.2 Αύξηση της μεταποίησης προϊόντων αγροδιατροφής	3.S.1: Ισχυρός πρωτογενής τομέας με εξαγωγικό χαρακτήρα 3.S.2: Παρουσία δευτερογενούς τομέα σε ειδικότητες 3.W.2: Μικρή συμβολή του δευτερογενούς τομέα 3.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για καινοτομία 3.O.2: Κέντρα Καινοτομίας και Δίκτυα Επιχειρηματικότητας 3.T.3: Ευαλωτότητα της τοπικής οικονομίας σε κρίσεις	ΚΖ3.2 – Δημιουργία υποδομών αγροτικής οικονομίας (άμεση ανάγκη για μονάδες επεξεργασίας, τυποποίησης και ενίσχυση μεταποίησης) ΚΖ3.1 – Ενίσχυση και στήριξη πρωτογενούς τομέα (με στόχο την προστιθέμενη αξία μέσω μεταποίησης των παραγόμενων προϊόντων) ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (προώθηση μεταποιημένων προϊόντων σε εθνικές και διεθνείς αγορές) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για εγκαταστάσεις, τεχνολογικό εξοπλισμό και πιστοποίηση προϊόντων) ΚΖ3.6 – Σύνδεση επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας (ανάπτυξη δεξιοτήτων στη μεταποίηση, ποιοτικό έλεγχο, marketing κ.ά.)	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ διότι η ενίσχυση της μεταποίησης στον αγροδιατροφικό τομέα αυξάνει την τοπική προστιθέμενη αξία, ενισχύει την απασχόληση και ενθαρρύνει τη δημιουργία δικτύων τοπικών αλυσίδων αξίας και clusters καινοτομίας. ΣΣ2 (συμπληρωματικά): Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ ειδικά όταν η μεταποίηση εφαρμόζει περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές, όπως ενεργειακή αποδοτικότητα, διαχείριση αποβλήτων και αξιοποίηση υποπροϊόντων.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
3. Τοπική οικονομία και απασχόληση	3.1 Τοπική επιχειρηματικότητα	3.1.3 Αναβάθμιση και βιώσιμη ανάπτυξη τουριστικών προϊόντων με έμφαση στον θεματικό τουρισμό	3.S.3: Τουριστική κίνηση με ξένους επισκέπτες 3.W.3: Εποχικότητα του τουρισμού 3.O.2: Κέντρα Καινοτομίας και Δίκτυα Επιχειρηματικότητας 3.O.3: Ανάδειξη αγροτουρισμού και γαστρονομίας 3.O.4: Συμμετοχή σε στρατηγικές RIS3 3.T.2: Ανταγωνισμός από άλλες τουριστικές περιοχές 3.T.3: Ευαλωτότητα της τοπικής οικονομίας σε κρίσεις	ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων (φυσικός πλούτος, ακτές, πολιτιστική κληρονομιά, αγροτουρισμός κ.ά.) ΚΖ2.4 – Προώθηση πολιτιστικής ταυτότητας και συμμετοχής (όταν εντάσσεται σε θεματικές μορφές τουρισμού, όπως πολιτιστικός τουρισμός) ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (προβολή θεματικών τουριστικών προϊόντων σε αγορές στόχους) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για επενδύσεις σε τουριστικές υποδομές, branding, δράσεις marketing) ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (σε περιπτώσεις οικοτουρισμού και τουρισμού φυσικής εμπειρίας)	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ι, καθώς ο θεματικός τουρισμός (πολιτιστικός, αγροτουρισμός, γαστρονομία, φύση, θρησκευτικός τουρισμός κ.ά.) αξιοποιεί τα ιδιαίτερα τοπικά πλεονεκτήματα του Δήμου Παγγαίου και δημιουργεί προστιθέμενη αξία σε τοπικό επίπεδο. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ι, διότι ο τουρισμός μικρής κλίμακας και θεματικού χαρακτήρα μπορεί να κατανεμηθεί χωρικά (ορεινοί, ημιορεινοί και παραθαλάσσιοι οικισμοί), ενισχύοντας την ισόρροπη ανάπτυξη του Δήμου.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
3. Τοπική οικονομία και απασχόληση	3.1 Τοπική επιχειρηματικότητα	3.1.4 Προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας	2.Ο.3: Τοπική απασχόληση μέσω κοινωνικής οικονομίας 3.Ο.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για καινοτομία 3.Ο.2: Κέντρα Καινοτομίας και Δίκτυα Επιχειρηματικότητας 3.Τ.3: Ευαλωτότητα της τοπικής οικονομίας σε κρίσεις 3.Τ.4: Κίνδυνος περιθωριοποίησης από ευρωπαϊκές στρατηγικές	ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ένταξης ευάλωτων ομάδων (η κοινωνική οικονομία λειτουργεί ως εργαλείο ενδυνάμωσης και απασχόλησης ευάλωτων πληθυσμών) ΚΖ3.5 – Στήριξη μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων (η κοινωνική οικονομία συχνά οργανώνεται σε μικρές, συνεργατικές μονάδες) ΚΖ3.6 – Σύνδεση επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας (ανάπτυξη δεξιοτήτων για ένταξη στην κοινωνική επιχειρηματικότητα) ΚΖ3.4 – Ενίσχυση επιχειρηματικότητας και διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας (μέσω εναλλακτικών και βιώσιμων μοντέλων παραγωγής) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (π.χ. Πρόγραμμα CLLD/LEADER, ΕΣΠΑ για κοινωνικές επιχειρήσεις και συνεταιριστικά σχήματα)	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ γιατί η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία (ΚΑΛΟ) προσφέρει εναλλακτικά και βιώσιμα επιχειρηματικά σχήματα, ενισχύει τη συλλογική επιχειρηματικότητα και προάγει την τοπική κυκλική παραγωγή και κατανάλωση. ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ καθώς η ΚΑΛΟ δημιουργεί ευκαιρίες απασχόλησης για ευάλωτες ομάδες, προωθεί την ισότητα και την ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών, και ενισχύει τη συμμετοχική οικονομική δραστηριότητα.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
3. Τοπική οικονομία και απασχόληση	3.2 Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό	3.2.1 Βελτίωση των δεξιοτήτων των απασχολουμένων και των νεοεισερχόμενων στον αγροτικό τομέα	3.S.1: Ισχυρός πρωτογενής τομέας με εξαγωγικό χαρακτήρα 3.W.1: Εξάρτηση από οικογενειακή αγροτική εργασία 3.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για καινοτομία 3.O.2: Κέντρα Καινοτομίας και Δίκτυα Επιχειρηματικότητας 3.T.1: Δημογραφική γήρανση και μείωση εργατικού δυναμικού	ΚΖ3.6 – Σύνδεση επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας (άμεση συσχέτιση με ανάγκες δεξιοτήτων στον αγροδιατροφικό τομέα) ΚΖ3.1 – Ενίσχυση και στήριξη πρωτογενούς τομέα (η βελτίωση των δεξιοτήτων αποτελεί βασικό μοχλό ενίσχυσης της παραγωγικότητας) ΚΖ3.2 – Δημιουργία υποδομών αγροτικής οικονομίας (καθώς η κατάρτιση υποστηρίζει την αξιοποίηση αυτών των υποδομών) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για προγράμματα κατάρτισης, mentoring, τεχνική υποστήριξη νέων αγροτών) ΚΖ3.4 – Ενίσχυση επιχειρηματικότητας και διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας (μέσω καινοτόμων αγροτικών δραστηριοτήτων και εκπαιδευμένων παραγωγών)	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ επειδή η ενίσχυση των δεξιοτήτων στον πρωτογενή τομέα —όπως η γεωργία ακριβείας, η βιολογική καλλιέργεια και η αγροδιατροφική καινοτομία— αποτελεί θεμέλιο για έναν παραγωγικό και βιώσιμο αναπροσανατολισμό της τοπικής οικονομίας. ΣΣ2: Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ καθώς οι δεξιότητες αυτές προωθούν την υπεύθυνη χρήση των πόρων, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την εφαρμογή πράσινων τεχνικών παραγωγής.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
3. Τοπική οικονομία και απασχόληση	3.2 Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό	3.2.2 Βελτίωση των δεξιοτήτων των απασχολουμένων και των νεοεισερχόμενων στον τουρισμό	3.S.3: Τουριστική κίνηση με ξένους επισκέπτες 3.W.3: Εποχικότητα του τουρισμού 3.O.2: Κέντρα Καινοτομίας και Δίκτυα Επιχειρηματικότητας 3.O.3: Ανάδειξη αγροτουρισμού και γαστρονομίας 3.T.1: Δημογραφική γήρανση και μείωση εργατικού δυναμικού 3.T.2: Ανταγωνισμός από άλλες τουριστικές περιοχές	ΚΖ3.6 – Σύνδεση επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας (πλήρης συσχέτιση με την ανάγκη ενίσχυσης δεξιοτήτων στον τουριστικό τομέα) ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων (η ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών σχετίζεται άμεσα με τις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού) ΚΖ3.7 – Αντιμετώπιση της εποχικότητας και της επισφάλειας στην εργασία (μέσω εξειδίκευσης που ενισχύει τη σταθερή απασχόληση και τη διαφοροποίηση υπηρεσιών) ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (εξειδικευμένες δεξιότητες υποστηρίζουν την ανταγωνιστικότητα της τουριστικής προσφοράς) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για δράσεις κατάρτισης, πιστοποίησης και δια βίου μάθησης στον τουρισμό)	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ γιατί η ενίσχυση επαγγελματικών και ψηφιακών δεξιοτήτων στον τουριστικό τομέα είναι καίριας σημασίας για την αναβάθμιση της τουριστικής εμπειρίας, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και τη διαφοροποίηση μέσω θεματικού τουρισμού. ΣΣ4 (δευτερευόντως): Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η εκπαίδευση τοπικών πληθυσμών σε τουριστικές δεξιότητες μπορεί να υποστηρίξει αποκεντρωμένες τουριστικές δράσεις σε ορεινές, αγροτικές ή παραλιακές περιοχές, ενισχύοντας την εδαφική εξισορρόπηση.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
3. Τοπική οικονομία και απασχόληση	3.2 Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό	3.2.3 Μείωση του ψηφιακού αναλφαβητισμού και βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων του πληθυσμού	3.S.4: Βασικές υπηρεσίες στον τριτογενή τομέα 3.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για καινοτομία 3.O.4: Συμμετοχή σε στρατηγικές RIS3 3.T.3: Ευαλωτότητα της τοπικής οικονομίας σε κρίσεις 4.T.3: Ανεπάρκεια ψηφιακών υποδομών		ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ καθώς η καθολική ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων αποτελεί προϋπόθεση για την ισότιμη πρόσβαση σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες, τον ψηφιακό συμμετοχικό σχεδιασμό και την ενίσχυση της λειτουργικής διακυβέρνησης. ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ διότι η καταπολέμηση του ψηφιακού αποκλεισμού ενδυναμώνει ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες (ηλικιωμένοι, άτομα με χαμηλά εισοδήματα, άνεργοι, κάτοικοι απομακρυσμένων περιοχών), προάγοντας την κοινωνική ισότητα και τη συμμετοχή.

3. Τοπική οικονομία και απασχόληση	3.3 Ανάπτυξη διατομεακών συνεργασιών	3.3.1 Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ τουρισμού και αγροδιατροφικού τομέα	3.S.1: Ισχυρός πρωτογενής τομέας με εξαγωγικό χαρακτήρα 3.S.3: Τουριστική κίνηση με ξένους επισκέπτες 3.O.2: Κέντρα Καινοτομίας και Δίκτυα Επιχειρηματικότητας 3.O.3: Ανάδειξη αγροτουρισμού και γαστρονομίας 3.O.4: Συμμετοχή σε στρατηγικές RIS3 3.T.2: Ανταγωνισμός από άλλες τουριστικές περιοχές	ΚΖ3.1 – Ενίσχυση και στήριξη πρωτογενούς τομέα (μέσω διασύνδεσης με τουριστική κατανάλωση τοπικών προϊόντων) ΚΖ3.2 – Δημιουργία υποδομών αγροτικής οικονομίας (για υποστήριξη εφοδιαστικής αλυσίδας και τοπικής παραγωγής προς τουριστικές μονάδες) ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων (με έμφαση στον αγροτουρισμό, γαστρονομικό τουρισμό, τοπική ταυτότητα) ΚΖ3.4 – Ενίσχυση επιχειρηματικότητας και διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας (μέσω υβριδικών επιχειρηματικών μοντέλων μεταξύ αγροδιατροφής και τουρισμού) ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (π.χ. τοπικά brands, συνέργειες, κοινή προβολή τουρισμού και τοπικών προϊόντων) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για οριζόντιες συνεργασίες, branding, clusters, τουριστικά–αγροτικά σχήματα)	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ γιατί η σύζευξη τουρισμού και αγροδιατροφής (π.χ. γαστρονομικός τουρισμός, αγροτουρισμός) προωθεί τη δημιουργία τοπικών αλυσίδων αξίας, αναδεικνύει τα τοπικά προϊόντα και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα μέσω διατομεακής διαφοροποίησης. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η σύνδεση τουριστικών ροών με την τοπική παραγωγή επιτρέπει τη διασπορά του οικονομικού οφέλους σε διαφορετικές περιοχές του Δήμου, ενισχύοντας και μικρότερες ή αγροτικές κοινότητες.
3. Τοπική οικονομία	3.3 Ανάπτυξη	3.3.2 Ανάπτυξη	2.S.4: Πολιτιστική δραστηριότητα και κληρονομιά	ΚΖ3.3 – Αξιοποίηση τουριστικών και πολιτισμικών πόρων (πλήρης σύνδεση με την	ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
			3.S.3: Τουριστική κίνηση με ξένους επισκέπτες 2.Ο.2: Ανάδειξη πολιτιστικής ταυτότητας 3.Ο.3: Ανάδειξη αγροτουρισμού και γαστρονομίας 3.Ο.4: Συμμετοχή σε στρατηγικές RIS3 2.Τ.3: Κίνδυνος μείωσης πολιτιστικής δραστηριότητας 3.Τ.2: Ανταγωνισμός από άλλες τουριστικές περιοχές	ανάγκη ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω θεματικού τουρισμού) ΚΖ2.4 – Προώθηση πολιτιστικής ταυτότητας και συμμετοχής (ενίσχυση της σχέσης του πολιτισμού με την τοπική τουριστική εμπειρία) ΚΖ2.5 – Ανάπτυξη αθλητικών και πολιτιστικών προγραμμάτων (σε περιπτώσεις που συνδέονται με τουριστικές δράσεις – π.χ. πολιτιστικά φεστιβάλ) ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (μέσω κοινής τουριστικής–πολιτιστικής προβολής σε εθνικές και διεθνείς αγορές) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για έργα, δράσεις και clusters στον τομέα του πολιτιστικού τουρισμού)	Ļ διότι η πολιτιστική κληρονομιά και οι δημιουργικές βιομηχανίες αποτελούν συγκριτικό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη του θεματικού, βιωματικού και εκπαιδευτικού τουρισμού – κλάδων με υψηλή προστιθέμενη αξία και δυνατότητες διασύνδεσης. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής Ļ καθώς η πολιτιστική δραστηριότητα ενισχύει την ελκυστικότητα και των μικρότερων οικισμών, συμβάλλοντας στην αποκέντρωση του τουριστικού ρεύματος και στη βιώσιμη αξιοποίηση του πολιτισμικού πλούτου σε όλη την εδαφική επικράτεια.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.1 Εσωτερική οργάνωση, διοίκηση και ποιότητα υπηρεσιών	4.1.1 Απλοποίηση και αναβάθμιση εσωτερικών διαδικασιών και λειτουργιών	4.S.1: Θεσμική οργάνωση και σαφής αρμοδιότητα 4.W.4: Ανεπαρκής στρατηγικός σχεδιασμός 4.O.2: Ψηφιοποίηση και eGov 4.T.4: Γραφειοκρατία και δυσκολίες ενσωμάτωσης	ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (βασική προϋπόθεση για την απλοποίηση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό των διαδικασιών) ΚΖ4.2 – Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού (συνδέεται με ανάγκες νέων ρόλων, ειδικεύσεων και εσωτερικής λειτουργίας υπηρεσιών) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για ανάπτυξη συστημάτων, αναδιοργάνωση διοικητικών λειτουργιών, προμήθειες λογισμικού κ.ά.) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (όταν αφορά λειτουργική αναδιοργάνωση, μεταστέγαση ή συνένωση υπηρεσιών)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ γιατί η απλοποίηση των εσωτερικών διαδικασιών αποτελεί προϋπόθεση για τη λειτουργική ψηφιοποίηση, τη μείωση της γραφειοκρατίας και την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της διαφάνειας του Δήμου. ΣΣ4 (δευτερευόντως): Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ αφού η αναβάθμιση των διοικητικών λειτουργιών ενισχύει τη δυνατότητα παροχής ισότιμων και ποιοτικών υπηρεσιών σε όλες τις γεωγραφικές ενότητες του Δήμου, ανεξαρτήτως τοποθεσίας.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.1 Εσωτερική οργάνωση, διοίκηση και ποιότητα υπηρεσιών	4.1.2 Βελτιστοποίηση της διοικητικής ικανότητας και της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών του Δήμου	4.S.1: Θεσμική οργάνωση και σαφής αρμοδιότητα 4.S.2: Μηχανισμοί διαφάνειας και ελέγχου 4.S.3: Διοικητική επάρκεια σε κρίσιμους τομείς 4.W.1: Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού 4.W.4: Ανεπαρκής στρατηγικός σχεδιασμός 4.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για προσωπικό και υποδομές 4.O.4: Συνεργασίες με ιδιώτες και ΜΚΟ 4.T.4: Γραφειοκρατία και δυσκολίες ενσωμάτωσης	ΚΖ4.2 – Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού (σύνδεση με ανάγκη εξειδίκευσης, στελέχωσης και λειτουργικής αναδιάρθρωσης των υπηρεσιών) ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (βελτίωση συνεργασίας και διαλειτουργικότητας μεταξύ υπηρεσιών) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (απαιτεί διατομεακή συνεργασία για τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για οργανωτική αναβάθμιση, εργαλεία εσωτερικής διαχείρισης, MIS, CRM κ.ά.)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ επειδή η ενίσχυση της διαλειτουργικότητας και της συνεργασίας μεταξύ των διοικητικών μονάδων του Δήμου αποτελεί θεμέλιο για αποτελεσματική, αποδοτική και διαφανή διακυβέρνηση, ιδίως σε ένα πολυκεντρικό διοικητικό περιβάλλον. ΣΣ1 (δευτερευόντως): Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ καθώς μια ισχυρή και λειτουργική διοικητική δομή διασφαλίζει καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και ισότιμη παροχή δημόσιων υπηρεσιών, ιδιαίτερα σε ευάλωτες ομάδες ή απομακρυσμένες περιοχές.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.1 Εσωτερική οργάνωση, διοίκηση και ποιότητα υπηρεσιών	4.1.3 Βελτιστοποίηση του προγραμματισμού και της παρακολούθησης έργων	4.S.3: Διοικητική επάρκεια σε κρίσιμους τομείς 4.W.4: Ανεπαρκής στρατηγικός σχεδιασμός 4.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για προσωπικό και υποδομές 4.O.4: Συνεργασίες με ιδιώτες και ΜΚΟ 4.T.4: Γραφειοκρατία και δυσκολίες ενσωμάτωσης	ΚΖ4.2 – Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού (ενίσχυση τεχνικών και διοικητικών υπηρεσιών που εμπλέκονται στην υλοποίηση έργων) ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (εργαλεία παρακολούθησης, διαχείρισης έργων και προγραμματισμού) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (προϋποθέτει σύστημα παρακολούθησης προόδου και σχεδιασμού παρεμβάσεων) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (σχεδιασμός και απορρόφηση πόρων απαιτεί αποτελεσματικό προγραμματισμό έργων)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ επειδή η αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων και μεθοδολογιών για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση έργων είναι βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική, τεκμηριωμένη και διαφανή διοίκηση. ΣΣ4 (δευτερευόντως): Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ καθώς η βελτιστοποιημένη παρακολούθηση έργων βοηθά στον έγκαιρο εντοπισμό γεωγραφικών ή θεματικών αποκλίσεων, εξασφαλίζοντας ισόρροπη κατανομή πόρων και παρεμβάσεων.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.2 Ανθρώπινοι πόροι και υλικοτεχνική υποδομή	4.2.1 Εκπαίδευση των στελεχών του Δήμου για την αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του για την άσκηση των καθηκόντων του	4.S.3: Διοικητική επάρκεια σε κρίσιμους τομείς 4.W.1: Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού 4.W.2: Πλεονάζον και ελλιπές προσωπικό σε ειδικότητες 4.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για προσωπικό και υποδομές 4.O.3: Ανανέωση ανθρώπινου δυναμικού μέσω κινητικότητας 4.T.2: Απώλεια θεσμικής μνήμης	ΚΖ4.2 – Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού (άμεση συσχέτιση με την ανάγκη για εξειδίκευση και ποιοτική αναβάθμιση των στελεχών του Δήμου) ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (η εκπαίδευση είναι κρίσιμη για την αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για δράσεις επιμόρφωσης, κατάρτισης και ενδυνάμωσης στελεχών) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (εφόσον περιλαμβάνουν χώρους επιμόρφωσης ή κατάρτισης προσωπικού)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ι, καθώς η επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου είναι κρίσιμη για την επιτυχή εφαρμογή της ψηφιακής στρατηγικής, την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πολιτών και την ενίσχυση της διοικητικής ευελιξίας και τεκμηρίωσης. ΣΣ1 (συμπληρωματικά): Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ι, διότι καταρτισμένα στελέχη μπορούν να ανταποκριθούν καλύτερα στις κοινωνικές ανάγκες, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά ευάλωτες ομάδες και εξειδικευμένες παρεμβάσεις σε θέματα ισότητας, πρόνοιας ή συμμετοχικής πολιτικής.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.2 Ανθρώπινοι πόροι και υλικοτεχνική υποδομή	4.2.2 Βελτίωση των οριζόντιων δεξιοτήτων των στελεχών του Δήμου	4.S.3: Διοικητική επάρκεια σε κρίσιμους τομείς 4.W.1: Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού 4.W.2: Πλεονάζον και ελλιπές προσωπικό σε ειδικότητες 4.O.3: Ανανέωση ανθρώπινου δυναμικού μέσω κινητικότητας 4.T.2: Απώλεια θεσμικής μνήμης	ΚΖ4.2 – Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού (οριζόντιες δεξιότητες είναι κρίσιμο στοιχείο για την αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών) ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (οι οριζόντιες δεξιότητες ενισχύουν την αξιοποίηση τεχνολογικών εργαλείων και την εξυπηρέτηση πολιτών) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για δράσεις επιμόρφωσης, ανάπτυξης δεξιοτήτων και ενδυνάμωσης ανθρώπινου δυναμικού)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ διότι οι οριζόντιες δεξιότητες (επικοινωνία, ομαδικότητα, διαχείριση αλλαγής, εξυπηρέτηση πολίτη, προσαρμοστικότητα) ενισχύουν τη συνολική αποδοτικότητα της διοίκησης και αποτελούν κρίσιμο υπόβαθρο για την επιτυχή υλοποίηση του ψηφιακού μετασχηματισμού. ΣΣ1 (δευτερευόντως): Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ καθώς ένα ικανό και ευαισθητοποιημένο προσωπικό μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα στις ανάγκες όλων των πολιτών, προάγοντας την προσβασιμότητα, την ποιότητα εξυπηρέτησης και την κοινωνική δικαιοσύνη.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.3 Ψηφιακές υπηρεσίες και μετασχηματισμός	4.3.1 Αξιοποίηση ψηφιακών μέσων για τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό του τρόπου εξυπηρέτησης των δημοτών	4.W.3: Εξάρτηση από προσωπικό ορισμένου χρόνου 4.O.2: Ψηφιοποίηση και eGov 4.T.3: Ανεπάρκεια ψηφιακών υποδομών 4.T.4: Γραφειοκρατία και δυσκολίες ενσωμάτωσης	ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (άμεση και πλήρης συσχέτιση με την υλοποίηση e–υπηρεσιών, e–ΚΕΠ, ψηφιοποίηση διαδικασιών) ΚΖ4.2 – Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού (εκπαίδευση προσωπικού για χρήση και διαχείριση ψηφιακών υπηρεσιών) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για ψηφιακές πλατφόρμες, υποδομές εξυπηρέτησης και πληροφοριακά συστήματα) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (όταν αφορά διαμόρφωση φυσικών σημείων εξυπηρέτησης με σύγχρονες υποδομές)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ καθώς η αξιοποίηση ψηφιακών μέσων (π.χ. e–αιτήσεις, ψηφιακή υπογραφή, πλατφόρμες εξυπηρέτησης) ενισχύει τη διαφάνεια, μειώνει τη γραφειοκρατία, αυξάνει την ταχύτητα εξυπηρέτησης και διευρύνει την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών σε δημόσιες υπηρεσίες — ιδιαίτερα για άτομα με κινητικά ή γεωγραφικά εμπόδια. ΣΣ4 (συμπληρωματικά): Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ αφού οι εκσυγχρονισμένες ψηφιακές υπηρεσίες μπορούν να παρέχονται εξ αποστάσεως, ενισχύοντας την ισότιμη εξυπηρέτηση και στις απομακρυσμένες ενότητες του Δήμου.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.3 Ψηφιακές υπηρεσίες και μετασχηματισμός	4.3.2 Αξιοποίηση ψηφιακών μέσων για τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου	4.W.4: Ανεπαρκής στρατηγικός σχεδιασμός 4.O.2: Ψηφιοποίηση και eGov 4.T.3: Ανεπάρκεια ψηφιακών υποδομών 4.T.4: Γραφειοκρατία και δυσκολίες ενσωμάτωσης	ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (άμεση συσχέτιση με ψηφιοποίηση διοικητικών διαδικασιών, χρήση πληροφοριακών συστημάτων, e–διαχείριση) ΚΖ4.2 – Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού (για την εφαρμογή και διαχείριση ψηφιακών μέσων και υπηρεσιών) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (συνδέεται με τον εξορθολογισμό χρήσεων και την ανάγκη υποστήριξης με τεχνολογικές λύσεις) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για προμήθεια εξοπλισμού, συστημάτων ERP, CRM, e–archives, MIS, κ.ά.)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ γιατί αφορά την «*ψηφιακή ραχοκοκαλιά*» της διοίκησης — δηλαδή την ενίσχυση της λειτουργικότητας, της αποδοτικότητας και της διαλειτουργικότητας των δημοτικών υπηρεσιών μέσω ΤΠΕ, cloud λύσεων, αυτοματισμών και ηλεκτρονικής τεκμηρίωσης. ΣΣ4 (συμπληρωματικά): Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ αφού οι εκσυγχρονισμένες ψηφιακές υπηρεσίες μπορούν να παρέχονται εξ αποστάσεως, ενισχύοντας την ισότιμη εξυπηρέτηση και στις απομακρυσμένες ενότητες του Δήμου.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.3 Ψηφιακές υπηρεσίες και μετασχηματισμός	4.3.3 Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός υποδομών και εξοπλισμού αξιοποιώντας έξυπνες και καινοτόμες τεχνολογίες	4.W.1: Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού 4.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για προσωπικό και υποδομές 4.O.2: Ψηφιοποίηση και eGov 4.T.3: Ανεπάρκεια ψηφιακών υποδομών	ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (άμεση σύνδεση με «*έξυπνες*» τεχνολογίες, π.χ. smart city εφαρμογές) ΚΖ4.4 – Εκσυγχρονισμός στόλου οχημάτων (όταν περιλαμβάνει πράσινες τεχνολογίες, συστήματα παρακολούθησης, αισθητήρες κ.λπ.) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (μέσω τεχνολογιών ενεργειακής αποδοτικότητας, αυτοματισμών, διαχείρισης εγκαταστάσεων) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για καινοτομία, ψηφιοποίηση και έξυπνες εφαρμογές στις υποδομές) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (με σύγχρονες τεχνολογίες διαχείρισης, παρακολούθησης και απόδοσης χρήσεων)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ επειδή η χρήση «*έξυπνων*» τεχνολογιών (π.χ. αισθητήρες IoT, GIS, big data analytics, ενεργειακή παρακολούθηση, έξυπνος φωτισμός, κλπ.) αναβαθμίζει την επιχειρησιακή ικανότητα του Δήμου και ενισχύει την αποτελεσματικότητα, τη βιωσιμότητα και τη λογοδοσία των δημοσίων υπηρεσιών. ΣΣ2 (συμπληρωματικά): Μετάβαση σε ένα ανθεκτικό, κυκλικό και πράσινο μοντέλο τοπικής ανάπτυξης ↳ εφόσον οι καινοτόμες τεχνολογίες συμβάλλουν επίσης στη διαχείριση πόρων, την περιβαλλοντική παρακολούθηση και την ενεργειακή αποδοτικότητα των δημοτικών λειτουργιών.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.4 Οικονομική διαχείριση	4.4.1 Βελτίωση της οικονομικής θέσης του Δήμου	4.W.3: Εξάρτηση από προσωπικό ορισμένου χρόνου 4.W.4: Ανεπαρκής στρατηγικός σχεδιασμός 4.O.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για προσωπικό και υποδομές 4.T.1: Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι 4.T.2: Απώλεια θεσμικής μνήμης	ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (ως βασικό εργαλείο αύξησης εσόδων, επενδυτικής δυναμικής και βιώσιμης διαχείρισης πόρων) ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (για ενίσχυση της εισπραξιμότητας, παρακολούθηση οικονομικών στοιχείων, διαφάνεια) ΚΖ4.2 – Αναδιοργάνωση και αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού (διοικητική ικανότητα που στηρίζει οικονομική διαχείριση και απορρόφηση πόρων) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (αύξηση εξωτερικών πόρων και βελτίωση ταμειακής ρευστότητας)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ καθώς η οικονομική βιωσιμότητα αποτελεί θεμέλιο για τη σταθερή παροχή υπηρεσιών, την προσέλκυση επενδύσεων και την ικανότητα υλοποίησης καινοτόμων έργων, ενώ συνδέεται με την ανάγκη για ψηφιακή διαχείριση εσόδων/εξόδων και παρακολούθησης KPIs. ΣΣ4: Προώθηση της πολυκεντρικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής ↳ γιατί ένας δημοσιονομικά ισχυρός Δήμος μπορεί να υλοποιήσει χωρικά ισόρροπες παρεμβάσεις, υποστηρίζοντας τις ανάγκες όλων των ενοτήτων του – ιδιαίτερα εκείνων με μικρότερη φορολογική ή δημογραφική βαρύτητα.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.4 Οικονομική διαχείριση	4.4.2 Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας	4.W.4: Ανεπαρκής στρατηγικός σχεδιασμός 4.Ο.1: Χρηματοδοτικά εργαλεία για προσωπικό και υποδομές 4.Ο.4: Συνεργασίες με ιδιώτες και ΜΚΟ 4.Τ.1: Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι	ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (πλήρης και άμεση σύνδεση με τον σχεδιασμό, αξιολόγηση, χρήση και επένδυση δημοτικών ακινήτων) ΚΖ4.3 – Αναβάθμιση και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (σε περιπτώσεις αξιοποίησης μέσω επεμβάσεων αναβάθμισης ή αλλαγής χρήσης) ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (για παρακολούθηση, τεκμηρίωση και διαφάνεια στη διαχείριση περιουσίας) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για δράσεις τεχνικής και νομικής ωρίμανσης, παρεμβάσεις και επενδύσεις σε περιουσιακά στοιχεία)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ διότι η ορθολογική αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας προϋποθέτει ψηφιακή απογραφή, παρακολούθηση και διαφανή διαχείριση των ακινήτων, με στόχο την αύξηση των ιδίων εσόδων και τη βιώσιμη ανάπτυξη. ΣΣ3 (συμπληρωματικά): Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ καθώς η αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων, ανενεργών ή υποχρησιμοποιούμενων δημοτικών ακινήτων μπορεί να δημιουργήσει ευκαιρίες για τοπική επιχειρηματικότητα, πολιτιστικές και τουριστικές επενδύσεις.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.5 Εξωστρέφεια – Συνεργασίες	4.5.1 Ενίσχυση συμμετοχικών διαδικασιών	4.S.2: Μηχανισμοί διαφάνειας και ελέγχου 4.Ο.4: Συνεργασίες με ιδιώτες και ΜΚΟ 4.Ο.5: Εφαρμογή σύγχρονων εργαλείων διαφάνειας και κοινωνικής λογοδοσίας 4.Τ.4: Γραφειοκρατία και δυσκολίες ενσωμάτωσης	ΚΖ1.5 – Ενίσχυση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (μέσω συμμετοχικών δράσεων και τοπικών πρωτοβουλιών πολιτών) ΚΖ2.1 – Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής και ένταξης ευάλωτων ομάδων (με ενεργή συμμετοχή στην τοπική κοινωνία και τις πολιτικές ένταξης) ΚΖ2.2 – Βελτίωση πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας (όπου οι πολίτες εμπλέκονται σε διαδικασίες βελτίωσης/διαβούλευσης) ΚΖ2.4 – Προώθηση πολιτιστικής ταυτότητας και συμμετοχής (με ενεργοποίηση συλλόγων, φορέων και κατοίκων) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για δράσεις διαβούλευσης, συμμετοχής, συνεργατισμού και τοπικής διακυβέρνησης)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ γιατί η ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών (μέσω εργαλείων όπως πλατφόρμες διαβούλευσης, συμμετοχικός προϋπολογισμός, e–consultation, open data) είναι βασικό στοιχείο του ψηφιακού και θεσμικού εκσυγχρονισμού της αυτοδιοίκησης. ΣΣ1: Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ καθώς οι συμμετοχικές διαδικασίες ενδυναμώνουν τους πολίτες, ενισχύουν τη διαφάνεια και εξασφαλίζουν ότι οι πολιτικές ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων των κοινωνικών ομάδων — ιδίως των ευάλωτων ή απομακρυσμένων.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.5 Εξωστρέφεια – Συνεργασίες	4.5.2 Προβολή και δημοσιότητα δημοτικού έργου	4.S.2: Μηχανισμοί διαφάνειας και ελέγχου 4.Ο.5: Εφαρμογή σύγχρονων εργαλείων διαφάνειας και κοινωνικής λογοδοσίας 4.Τ.4: Γραφειοκρατία και δυσκολίες ενσωμάτωσης	ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (η προβολή των δράσεων του Δήμου ενισχύει την εξωτερική εικόνα, τη συνεργασία και την προσέλκυση πόρων ή επενδύσεων) ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (μέσα από διαδικτυακά εργαλεία, πλατφόρμες και κοινωνικά δίκτυα για προβολή του έργου) ΚΖ4.5 – Αξιοποίηση ακίνητης δημοτικής περιουσίας (περιλαμβάνει και διαφάνεια/δημοσιότητα της αξιοποίησης δημοτικών ακινήτων) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (για δράσεις προβολής, επικοινωνίας και υποχρεωτικής δημοσιότητας συγχρηματοδοτούμενων έργων)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ διότι η προβολή του έργου του Δήμου μέσω ψηφιακών μέσων (ιστοσελίδες, εφαρμογές, κοινωνικά δίκτυα, διαδραστικές πλατφόρμες) προάγει τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την ενεργό σχέση του πολίτη με τη διοίκηση. ΣΣ1 (συμπληρωματικά): Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της προσβασιμότητας ↳ καθώς η έγκαιρη και ισότιμη ενημέρωση όλων των πολιτών — συμπεριλαμβανομένων ευάλωτων ομάδων— ενισχύει την κοινωνική συμμετοχή και μειώνει τα εμπόδια πρόσβασης στην πληροφόρηση και στις ευκαιρίες.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΥ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΑΙ
4. Βελτίωση διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου	4.5 Εξωστρέφεια – Συνεργασίες	4.5.3 Συμμετοχή σε δίκτυα και ανάπτυξη συνεργασιών σε τοπικό, υπερτοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο	1.Ο.3: Συνέργειες με θεσμικούς φορείς για προστασία περιοχών 2.Ο.1: Χρηματοδοτήσεις για κοινωνικές και πολιτιστικές δράσεις 3.Ο.2: Κέντρα Καινοτομίας και Δίκτυα Επιχειρηματικότητας 4.Ο.4: Συνεργασίες με ιδιώτες και ΜΚΟ 4.Ο.5: Εφαρμογή σύγχρονων εργαλείων διαφάνειας και κοινωνικής λογοδοσίας	ΚΖ3.8 – Ενίσχυση εξωστρέφειας και δικτύωσης (πλήρης σύνδεση με τη δημιουργία συνεργειών, ανταλλαγή καλών πρακτικών και σύνδεση με αγορές και φορείς) ΚΖ3.9 – Αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων (συνεργασίες και δικτυώσεις αποτελούν προϋπόθεση/πλεονέκτημα σε πολλές προσκλήσεις) ΚΖ2.4 – Προώθηση πολιτιστικής ταυτότητας και συμμετοχής (μέσω συνεργασιών και διατοπικών δράσεων πολιτισμού) ΚΖ4.1 – Ενίσχυση ψηφιακής υποδομής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (για την τεχνική υποστήριξη συμμετοχής σε δίκτυα, ανταλλαγή δεδομένων και πληροφόρησης)	ΣΣ5: Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκσυγχρονισμός της τοπικής διακυβέρνησης ↳ γιατί η συμμετοχή σε θεματικά και διακρατικά δίκτυα μεταφέρει τεχνογνωσία, ενισχύει την εξωστρέφεια και επιτρέπει την πρόσβαση σε καινοτόμες πρακτικές, ευρωπαϊκά έργα και εργαλεία χρηματοδότησης, ενισχύοντας τον ψηφιακό και οργανωτικό εκσυγχρονισμό. ΣΣ3: Ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας μέσω έξυπνης εξειδίκευσης και διατομεακής καινοτομίας ↳ καθώς οι συνεργασίες αυτές ενισχύουν την καινοτομική δυναμική του Δήμου, τις συνέργειες με ερευνητικά και αναπτυξιακά ιδρύματα, και τη διατομεακή προσέγγιση σε τουρισμό, αγροδιατροφή, πολιτισμό και πράσινη οικονομία.

ΠΗΓΕΣ

ActionAid – Youth Center (2022). *JuniorXpress: Οι παρεμβάσεις στα σχολεία ολοκληρώθηκαν* (Δήμος Παγγαίου: Δημοτικό Οφρυνίου, Γυμνάσιο Νέας Περάμου). Ανακτήθηκε από https://youthcentre.actionaid.gr/juniorxpress–oi–parembaseis–sta–sholeia–oloklirothikan

Bailey, E (1971). *Ritual and Drama: The Legacy of the Folk Performance*. Oxford University Press.

Danforth, L (1989). *The Death Rituals of Rural Greece*. Princeton University Press.

Eproodos.gr (2024). *Ο Δήμος Παγγαίου στην πρώτη 10άδα πανελλήνιως στην έκδοση οικοδομικών αδειών*. Ανακτήθηκε από https://www.eproodos.gr/post/o–dimos–paggaioy–stin–proti–10ada–panellinios–stin–ekdosi–oikodomikon–adeion

European Commission (2025). *Βασικές πολιτικές της ΕΕ για την Ελλάδα*. Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα. Ανακτήθηκε από https://greece.representation.ec.europa.eu/stratigiki–kai–proteraiotites/basikes–politikes–tis–ee–gia–tin–ellada_el

European Environment Agency (2025). Natura 2000 Standard Data Form for Sites. Ανακτήθηκε από https://biodiversity.europa.eu/

Hatzopoulos, M. B (1996). *Macedonian Institutions under the Kings: A Historical and Epigraphic Study*. Athens: Research Centre for Greek and Roman Antiquity.

Kathimerini (2020). *Άγνωστοι κατέστρεψαν τις πανάρχαιες βραχογραφίες στο Παγγαίο*. Ανακτήθηκε από https://www.kathimerini.gr/society/1059051/agnostoi–katestrepsan–tis–panarchaies–vrachografies–sto–paggaio–fotografies/

Kavala News (2023). *ΑΚΡΟΛΙΘΟΣ: Το καμάρι του Παγγαίου εξάγει σε 90 χώρες*. Ανακτήθηκε από https://www.kavalanews.gr/29960–akrolithos–kamari–paggaioy–exagei–se–90–hores.html

Kavala Post (2021). *«Βοήθεια στο Σπίτι» Δήμου Παγγαίου: Στήριξη των δημοτών που το έχουν ανάγκη*. Ανακτήθηκε από https://www.kavalapost.gr/dimos–pangeou/257346/voitheia–sto–spiti–dimoy–paggaioy–stirixi–ton–dimoton–poy–to–echoyn–anagki/

Kavala Post (2023). *Πρόταση–παρέμβαση του Δημάρχου Παγγαίου για τη σιδηροδρομική χάραξη: Πρέπει να φτάνει μέχρι το λιμάνι της ΔΕ Ελευθερών*. Ανακτήθηκε από https://www.kavalapost.gr/oikonomia/294126/protasi–paremvasi–toy–dimarchoy–paggaioy–gia–ti–sidirodromiki–charaxi–prepei–na–ftanei–mechri–to–limani–tis–de–eleytheron/

Kavala Post (2025). *Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων: Στον Δήμο Παγγαίου η μερίδα του λέοντος. Ποιο κτίριο «παίρνει» τα περισσότερα χρήματα στην Καβάλα*. Ανακτήθηκε από https://www.kavalapost.gr/dimos–pangeou/330043/energeiaki–anavathmisi–ktirion–ston–dimo–paggaioy–i–merida–toy–leontos–poio–ktirio–pairnei–ta–perissotera–chrimata–stin–kavala/

KavalaNews (2024). *1.400 μαθητές και 130 εκπαιδευτικοί στο 2ο Μαθητικό Συνέδριο της Π.Ε. Καβάλας*. Ανακτήθηκε από https://www.kavalanews.gr/42193–1400–mathites–130–ekpaideytikoi–2o–mathitiko–synedrio–pe–kavalas.html

KavalaNews (2024). *Νικήσιανη: Το χωριό με τις 20 εκκλησίες και τα 3 μοναστήρια*. Ανακτήθηκε από https://www.kavalanews.gr/43576–nikisiani–horio–20–ekklisies–3–monastiria–psila–kamera–simon–kranz.html

KavalaPost (2017). *Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Καβάλας: Όλοι οι νέοι διευθυντές των σχολικών μονάδων*. Ανακτήθηκε από https://www.kavalapost.gr/kinonia/183110/defterovathmia–ekpedefsi–kavalas–oli–nei–diefthyntes–ton–scholikon–monadon/

Kavalapost (2020). *Δήμος Παγγαίου: Ξεκινούν τα προγράμματα Μαζικού Αθλητισμού «Άθληση και Γυναίκα» και «Άθληση και Νέοι»*. Ανακτήθηκε από https://www.kavalapost.gr/dimos–pangeou/246336/dimos–paggaioy–xekinoyn–ta–programmata–mazikoy–athlitismoy–athlisi–kai–gynaika–kai–athlisi–kai–neoi/

KavalaPost (2023. *ΙΝΑΛΕ–ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ: Μια διαφορετική πρόταση για τα προϊόντα υδατοκαλλιέργειας*. Ανακτήθηκε από https://www.kavalapost.gr/energia–perivallon/293893/inale–elgo–dimitra–mia–diaforetiki–protasi–gia–ta–proionta–ydatokalliergeias/

KavalaPost (2024). *Δήμος Παγγαίου: 6,7 εκ. ευρώ για την ενίσχυση των σχολικών υποδομών – Ανέγερση Δημοτικού Σχολείου στην παραλία Οφρυνίου*. Ανακτήθηκε από https://www.kavalapost.gr/kinonia/325084/

News.gr (2021). *Το άγνωστο μνημείο της ορθοδοξίας που βρίσκεται στο Όρος Παγγαίο*. Ανακτήθηκε από https://www.news.gr/travel/article/2776708/to–agnosto–mnimio–tis–orthodoxias–pou–vriskete–sto–oros–pangeo.html

Paggaiorama.gr (2023). *Υποβαθμίζονται τα σχολεία του ορεινού Παγγαίου;* Ανακτήθηκε από https://paggaiorama.gr/υποβαθμίζονται–τα–σχολεία–του–ορεινου/

Proininews.gr (2022). *Κτήμα Βιβλία Χώρα: Ένας αμπελώνας με ιστορία χιλιάδων χρόνων*. Ανακτήθηκε από https://www.proininews.gr/ktima–vivlia–chora–enas–ampelonas–me–istoria–chiliadon–chronon/

UNESCO (2016). *Archaeological Site of Philippi*. Ανακτήθηκε από https://whc.unesco.org/en/list/1517

Ypaithros.gr (2019). Μάρτος, Ν. *Αριάνι με γεύσεις φρούτων από το Παγγαίο στις αγορές του κόσμου*. Ανακτήθηκε από https://www.ypaithros.gr/nikos–martos–ariani–geyseis–frouton–apo–paggaio–agores–kosmou/

Ypaithros.gr (2023). *Μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον για το γεωθερμικό πεδίο Ακροποτάμου Καβάλας*. Ανακτήθηκε από https://www.ypaithros.gr/megalo–ependytiko–endiaferon–geothermiko–pedio–akropotamou–kabalas/

Αθανασούλης, Δ (2009). *Το Αρχαιολογικό Μουσείο Φιλίππων*. Υπουργείο Πολιτισμού – Εφορεία Αρχαιοτήτων Καβάλας.

ΔΕΥΑΑ Παγγαίου (2024). *Ενημερωτικό Σημείωμα για την Αξιοποίηση του Γεωθερμικού Πεδίου Ακροποτάμου*.

ΔΕΥΑΑ Παγγαίου (2024). *Σύντομη Τεχνική Περιγραφή Έργου: Αξιοποίηση Γεωθερμικού Πεδίου Ακροποτάμου*.

Δήμος Παγγαίου (2013). *Σχέδιο Δράσης Αειφόρου Ενέργειας και Κλίματος (ΣΔΑΕΚ)*. Ανακτήθηκε από https://mycovenant.eumayors.eu/docs/seap/5878_1396011490.pdf

Δήμος Παγγαίου (2025). *Άθληση και Γυναίκα / Άθληση και Νέοι*. Ανακτήθηκε από https://dimospaggaiou.gr/athlisi–kai–gynaika–athlisi–kai–neoi/

Δήμος Παγγαίου (2023). *3ο Συνέδριο Τοπικής Ιστορίας Παγγαίου* [Ανακοίνωση]. Ανακτήθηκε από https://dimospaggaiou.gr

Δήμος Παγγαίου (2025). *Αθλητικές δράσεις «Αγαπώ την άθληση – Αγαπώ την υγεία μου» στον Δήμο Παγγαίου*. Ανακτήθηκε από https://dimospaggaiou.gr/athlitikes–draseis–agapo–tin–athlisi–agapo–tin–ygeia–mou–ston–dimo–paggaiou/

Δήμος Παγγαίου (2025). *Εκδηλώσεις*. Ανακτήθηκε από https://dimospaggaiou.gr/ekdiloseis/

Δήμος Παγγαίου (2025). *Εκπαιδευτικές Υποδομές*. Ανακτήθηκε από https://www.dimospaggaiou.gr

Δήμος Παγγαίου (2025). *Θρησκευτικός Τουρισμός*. Ανακτήθηκε από https://visitpageo.gr/religious–tourism

Δήμος Παγγαίου (2025). *Παρεμβάσεις στις αθλητικές εγκαταστάσεις του Δήμου Παγγαίου*. Ανακτήθηκε από https://dimospaggaiou.gr/paremvaseis–stis–athlitikes–egkatastaseis–tou–dimou–paggaiou/

Δήμος Παγγαίου (2025). *Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας και Τοπικά Σχέδια Ανάπτυξης*. Ανακτήθηκε από https://www.dimospaggaiou.gr

Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Καβάλας (2025). *Σχολικές Μονάδες – Πίνακες*. Ανακτήθηκε από https://dide–new.kav.sch.gr

Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Καβάλας (2025). *Σχολικές Μονάδες – Πίνακες*. Ανακτήθηκε από https://dipe.kav.sch.gr

Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του ΕΣΠΑ (2025). *ΕΣΠΑ 2021–2027: Νέα Προγραμματική Περίοδος*. Ελληνική Δημοκρατία. https://www.espa.gr/el/Pages/espa2021–2027.aspx

ΕΛΓΟ–ΔΗΜΗΤΡΑ (2025). *Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας*. Ανακτήθηκε από https://agres.elgo.gr/el/institute–fisheries–research

Ελληνική Δημοκρατία – Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (2021). *Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) 2021–2027*. Ανακτήθηκε από https://www.gsrt.gr/el/ris3–2021–2027

ΕΛΣΤΑΤ (2021). *Μόνιμος Πληθυσμός – Απογραφή 2021*. Ανακτήθηκε από https://www.statistics.gr

ΕΛΣΤΑΤ (2023). *Απογραφή Γεωργίας Κτηνοτροφίας 2020*. Ανακτήθηκε από https://www.statistics.gr

ΕΛΣΤΑΤ (2025). *Στοιχεία τουρισμού (αφίξεις, διανυκτερεύσεις, πληρότητα) 2022*. Ανακτήθηκε από https://www.statistics.gr

ΕΜΠ – Φιλότης (2025). *Στοιχεία για τα προστατευόμενα οικοσυστήματα του Δήμου Παγγαίου*. Ανακτήθηκε από https://filotis.itia.ntua.gr/

ΕΦΑ Καβάλας (2025). *Πληροφορίες για τους Αρχαιολογικούς Χώρους του Δήμου Παγγαίου*. Ανακτήθηκε από https://www.efakav.gr/%ce%bb%ce%bf%ce%b9%cf%80%ce%bf%ce%af–%cf%87%cf%8e%cf%81%ce%bf%ce%b9–%ce%bc%ce%bd%ce%b7%ce%bc%ce%b5%ce%af%ce%b1/

ΙΓΜΕ (2025). *Γεωλογικοί Χάρτες Ελλάδας*. Ανακτήθηκε από https://www.igme.gr

Καραμπερόπουλος, Α (2014). *Η λεηλασία της Μονής Εικοσιφοίνισσας από τους Βουλγάρους (1917)*. Εκδ. Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών.

Κυριακίδης, Ι (2003). *Τα Διονυσιακά Δρώμενα του Δωδεκαημέρου στη Βόρεια Ελλάδα*. Θεσσαλονίκη: Επιστημονική Εταιρεία Λαογραφικών Μελετών.

Κωνσταντινίδης, Α (1993). *Η Παναγία Εικοσιφοίνισσα και η ιστορία της*. Δράμα: Μητρόπολις Δράμας.

Λαζαρίδης, Δ (1975). *Φίλιπποι: Ιστορία και Μνημεία*. Αθήνα: Αρχαιολογικόν Δελτίον.

Μαντζαρίδου, Ε (2009). *Βυζαντινές εικόνες της Παναγίας στον ελλαδικό χώρο*. Αθήνα: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.

Μουτσόπουλος, Ν (1966). *Αναφορές στις βραχογραφίες του Παγγαίου*. Θεσσαλονίκη: ΑΠΘ.

Παπαχατζής, Ν (1972). *Ιστορική Τοπογραφία των Φιλίππων*. Αθήνα: Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (2021). *Εγκεκριμένο Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης ΠΑΜΘ 2021–2025*. Ανακτήθηκε από: https://www.pamth.gov.gr/images/perifereiako_programma_anaptixis/egkekrimeno_programma_anaptixis_perifereias_amth.pdf

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (2022). *Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) 2021–2027*. Ανακτήθηκε από https://www.pamth.gov.gr/index.php/ris3–2021–2027

Σταυρίδης, Ν (2005). *Μοναστηριακή γραμματεία και παλαιογραφία στη Μακεδονία (10ος–18ος αιώνας)*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2025). *Τεχνικός Φάκελος Οίνων Π.Γ.Ε. Παγγαίου*. Ανακτήθηκε από http://www.minagric.gr

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (2021). *Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021–2025*. Ελληνική Δημοκρατία. https://epa.gov.gr/epa–2021–2025/

Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων (2021). *Σχολικός Χάρτης Π.Ε. Καβάλας* – Στοιχεία σχολικών μονάδων Δήμου Παγγαίου (Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, ΕΠΑΛ). Αθήνα: ΥΠΑΙΘ (Ανεπίσημα στοιχεία μέσω ιστοσελίδων σχολείων).

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (2020). *Έγκριση Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού (ΦΕΚ Β 3286/28.07.2020)*. Ανακτήθηκε από Εθνικό Τυπογραφείο https://www.et.gr

Υπουργείο Πολιτισμού (2020). *Εθνική Στρατηγική για την Πολιτιστική Κληρονομιά 2021–2027*. Αθήνα: ΥΠΠΟΑ.

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (2025). *Ψηφιακό Αποθετήριο ΟΔΥΣΣΕΥΣ*. Ανακτήθηκε από http://odysseus.culture.gr

Υπουργείο Υγείας (2024). *Κέντρο Υγείας Ελευθερούπολης – Δομές ΠΦΥ*. Ανακτήθηκε από https://www.ygeiamap.gov.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1: Δημοτικές Ενότητες, Κοινότητες και Οικισμοί (2021) 301

Πίνακας 2: Πληθυσμός Κατά Δημοτική Ενότητα, Κοινότητα και Οικισμό (2021)..... 304

Πίνακας 3: Κατανομή Πληθυσμού Κατά Δημοτική Ενότητα (2021) 307

Πίνακας 4: Εξέλιξη Μόνιμου Πληθυσμού (2001 – 2021) 307

Πίνακας 5: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού (2021) 307

Πίνακας 6: Δημογραφικοί Δείκτες (2021) 307

Πίνακας 7: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού (Σύγκριση 2001 – 2021)..... 308

Πίνακας 8: Επίπεδο Εκπαίδευσης και των δυο Φύλων Κατά Δημοτική Ενότητα, Κοινότητα και Οικισμό (2021) 309

Πίνακας 9: Βρεφονηπιακοί – Παιδικοί Σταθμοί (Σχολικό Έτος 2024 – 2025)..... 327

Πίνακας 10: Απόσταση και Εκτιμώμενος Χρόνος Οδήγησης προς το ΓΝΚ 328

Πίνακας 11: Κύρια Λειτουργούντα Δημοτικά Σχολεία 330

Πίνακας 12: Αριθμός Απασχολουμένων στις Γεωργικές – Κτηνοτροφικές Εκμεταλλεύσεις Κατά Κατηγορία και Ημέρες Εργασίας (2020) 331

Πίνακας 13: Εκμεταλλεύσεις Φυσικών Προσώπων και Ημέρες Εργασίας, Κατά Τάξεις Ηλικιών των Κατόχων (2020) 332

Πίνακας 14: Κατανομή των Κατόχων των Εκμεταλλεύσεων και των Απασχολουμένων Μελών του Νοικοκυριού τους, Κατά Φύλο (2020)..... 333

Πίνακας 15: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Ετήσιες Καλλιέργειες, Κατά Βασικά Είδη (2020) 334

Πίνακας 16: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Σιτηρά για την Παραγωγή Καρπού (2020)..... 335

Πίνακας 17: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Δενδρώδεις Καλλιέργειες, Κατά Κατηγορία Δένδρων (2020) 336

Πίνακας 18: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Αμπέλια, Κατά Είδος Αμπέλων (2020) 338

Πίνακας 19: Εκμεταλλεύσεις και Αριθμός Ζώων Κατά Είδος (2020) 339

Πίνακας 20: Αφίξεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ και Καταλυμάτων Σύντομης Διαμονής), Κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (2022) 340

Πίνακας 21: Διανυκτερεύσεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ και Καταλυμάτων Σύντομης Διαμονής), Κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (2022) 341

Πίνακας 22: Πληρότητα Κλινών στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ και Καταλυμάτων Σύντομης Διαμονής), Κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (2022) 343

Πίνακας 23: Οικονομικά Ενεργός και Μη Ενεργός Πληθυσμός, Απασχολούμενοι Κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας, Άνεργοι (2021) 344

Πίνακας 24: Οικονομικά Ενεργός και Μη Ενεργός Πληθυσμός Κατά Ιθαγένεια (2021) 347

Πίνακας 25: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός Κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021) 350

Πίνακας 26: Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός Κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021) 357

Πίνακας 27: Άνεργοι Κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021) 364

Πίνακας 28: Άνεργοι Κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας (2021) 365

Πίνακας 29: Άνεργοι Κατά Επάγγελμα – Θέση στην Εργασία (2021) 367

Πίνακας 1: Δημοτικές Ενότητες, Κοινότητες και Οικισμοί (2021)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ/ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/ΟΙΚΙΣΜΟΣ
1110503	ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ
111050301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ
11105030101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ
1110503010101	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΙΣ, Η
1110503010102	ΔΑΣΙΚΟ ΧΩΡΙΟ, ΤΟ
1110503010103	ΕΞΟΧΗ, Η
1110503010104	ΠΑΝΑΓΙΑ, Η
1110503010105	ΧΟΡΤΟΚΟΠΙΟΝ, ΤΟ
11105030102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΜΙΣΙΑΝΩΝ
1110503010201	ΑΜΙΣΙΑΝΑ, ΤΑ
11105030103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΩΝ
1110503010301	ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΟΙ, ΟΙ
11105030104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΗΠΙΩΝ
1110503010401	ΚΗΠΙΑ, ΤΑ
1110503010402	ΆΝΩ ΧΟΡΤΟΚΟΠΙΟΝ, ΤΟ
11105030105	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑΤΟΣ
1110503010501	ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑ, ΤΟ
11105030106	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΥ
1110503010601	ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΝ, ΤΟ
1110503010602	ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ, Η
111050302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
11105030201	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ
1110503020101	ΝΕΑ ΠΕΡΑΜΟΣ, Η
1110503020102	ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ, Η
1110503020103	ΆΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Ο
11105030202	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ
1110503020201	ΆΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Ο
11105030203	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ
1110503020301	ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ
1110503020302	ΠΑΡΑΛΙΑ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ, Η

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ/ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/ΟΙΚΙΣΜΟΣ
11105030204	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
1110503020401	ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ, ΑΙ
11105030205	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ
1110503020501	ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΝ, ΤΟ
1110503020502	ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ, Η
11105030206	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΗΡΑΚΛΙΤΣΗΣ
1110503020601	ΝΕΑ ΗΡΑΚΛΙΤΣΑ, Η
1110503020602	ΑΠΟΒΑΘΡΑ, Η
11105030207	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΦΩΛΕΑΣ
1110503020701	ΦΩΛΕΑ, Η
1110503020702	ΠΥΡΓΟΣ, Ο
111050303	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΑΝΟΥ
11105030301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΑΛΗΨΟΥ
1110503030101	ΓΑΛΗΨΟΣ, Η
11105030302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ
1110503030201	ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΣ, Ο
1110503030202	ΛΟΥΤΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ, ΤΑ
11105030303	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΙΑΝΗΣ
1110503030301	ΚΑΡΙΑΝΗ, Η
1110503030302	ΒΡΥΣΗ, Η
11105030304	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΑΝΙΟΥ
1110503030401	ΟΡΦΑΝΙΟΝ, ΤΟ
1110503030402	ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, Ο
11105030305	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΟΦΡΥΝΙΟΥ
1110503030501	ΟΦΡΥΝΙΟΝ, ΤΟ
1110503030502	ΠΑΡΑΛΙΑ ΟΦΡΥΝΙΟΥ, Η
11105030306	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΥ
1110503030601	ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ
1110503030602	ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ
111050304	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΓΓΑΙΟΥ
11105030401	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ/ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/ΟΙΚΙΣΜΟΣ
1110503040101	ΝΙΚΗΣΙΑΝΗ, Η
11105030402	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗΣ
1110503040201	ΓΕΩΡΓΙΑΝΗ, Η
11105030403	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ
1110503040301	ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ
111050305	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΕΡΕΩΝ
11105030501	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΟΥΣΘΕΝΗΣ
1110503050101	ΜΟΥΣΘΕΝΗ, Η
11105030502	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΥΛΗΣ
1110503050201	ΑΥΛΗ, Η
1110503050202	ΠΑΛΙΑ ΑΥΛΗ, Η
11105030503	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ
1110503050301	ΔΩΜΑΤΙΑ, ΤΑ
11105030504	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΥ
1110503050401	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΝ, ΤΟ
1110503050402	ΠΥΡΓΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ
11105030505	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΙΑΣ
1110503050501	ΜΕΣΙΑ, Η
1110503050502	ΜΕΛΙΣΣΑ, Η
11105030506	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΟΡΟΠΗΣ
1110503050601	ΜΕΣΟΡΟΠΗ, Η
11105030507	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΥ
1110503050701	ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΣ, Ο
11105030508	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΥ
1110503050801	ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗΣ, Ο
1110503050802	ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 2: Πληθυσμός Κατά Δημοτική Ενότητα, Κοινότητα και Οικισμό (2021)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ/ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1110503	ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	29.508
111050301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	8.863
11105030101	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	5.291
1110503010101	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΙΣ, Η	4.304
1110503010102	ΔΑΣΙΚΟ ΧΩΡΙΟ, ΤΟ	0
1110503010103	ΕΞΟΧΗ, Η	124
1110503010104	ΠΑΝΑΓΙΑ, Η	529
1110503010105	ΧΟΡΤΟΚΟΠΙΟΝ, ΤΟ	337
11105030102	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΜΙΣΙΑΝΩΝ	955
1110503010201	ΑΜΙΣΙΑΝΑ, ΤΑ	955
11105030103	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΩΝ	780
1110503010301	ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΟΙ, ΟΙ	780
11105030104	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΗΠΙΩΝ	285
1110503010401	ΚΗΠΙΑ, ΤΑ	261
1110503010402	ΑΝΩ ΧΟΡΤΟΚΟΠΙΟΝ, ΤΟ	21
11105030105	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑΤΟΣ	1.286
1110503010501	ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑ, ΤΟ	1.286
11105030106	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΥ	268
1110503010601	ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΝ, ΤΟ	251
1110503010602	ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ, Η	14
111050302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	8.646
11105030201	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ	3.515
1110503020101	ΝΕΑ ΠΕΡΑΜΟΣ, Η	3.504
1110503020102	ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ, Η	8
1110503020103	ΆΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Ο	7
11105030202	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ	372
1110503020201	ΆΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Ο	372
11105030203	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	998
1110503020301	ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	978
1110503020302	ΠΑΡΑΛΙΑ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ, Η	17

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ/ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
11105030204	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	1.282
1110503020401	ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ, ΑΙ	1.282
11105030205	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ	395
1110503020501	ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΝ, ΤΟ	384
1110503020502	ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ, Η	8
11105030206	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΗΡΑΚΛΙΤΣΗΣ	1.641
1110503020601	ΝΕΑ ΗΡΑΚΛΙΤΣΑ, Η	1.596
1110503020602	ΑΠΟΒΑΘΡΑ, Η	47
11105030207	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΦΩΛΕΑΣ	444
1110503020701	ΦΩΛΕΑ, Η	421
1110503020702	ΠΥΡΓΟΣ, Ο	21
111050303	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΑΝΟΥ	5.075
11105030301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΑΛΗΨΟΥ	345
1110503030101	ΓΑΛΗΨΟΣ, Η	345
11105030302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	609
1110503030201	ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΣ, Ο	607
1110503030202	ΛΟΥΤΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ, ΤΑ	0
11105030303	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΙΑΝΗΣ	633
1110503030301	ΚΑΡΙΑΝΗ, Η	533
1110503030302	ΒΡΥΣΗ, Η	96
11105030304	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΑΝΙΟΥ	742
1110503030401	ΟΡΦΑΝΙΟΝ, ΤΟ	717
1110503030402	ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, Ο	22
11105030305	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΟΦΡΥΝΙΟΥ	1.959
1110503030501	ΟΦΡΥΝΙΟΝ, ΤΟ	740
1110503030502	ΠΑΡΑΛΙΑ ΟΦΡΥΝΙΟΥ, Η	1.222
11105030306	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΥ	789
1110503030601	ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	571
1110503030602	ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	221
111050304	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	3.450
11105030401	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ	1.700

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΣ/ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ/ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
1110503040101	ΝΙΚΗΣΙΑΝΗ, Η	1.700
11105030402	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗΣ	638
1110503040201	ΓΕΩΡΓΙΑΝΗ, Η	638
11105030403	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	1.113
1110503040301	ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	1.113
111050305	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΕΡΕΩΝ	3.469
11105030501	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΟΥΣΘΕΝΗΣ	568
1110503050101	ΜΟΥΣΘΕΝΗ, Η	568
11105030502	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΥΛΗΣ	452
1110503050201	ΑΥΛΗ, Η	449
1110503050202	ΠΑΛΙΑ ΑΥΛΗ, Η	3
11105030503	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	371
1110503050301	ΔΩΜΑΤΙΑ, ΤΑ	371
11105030504	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΥ	327
1110503050401	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΝ, ΤΟ	216
1110503050402	ΠΥΡΓΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	114
11105030505	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΙΑΣ	311
1110503050501	ΜΕΣΙΑ, Η	134
1110503050502	ΜΕΛΙΣΣΑ, Η	173
11105030506	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΟΡΟΠΗΣ	467
1110503050601	ΜΕΣΟΡΟΠΗ, Η	467
11105030507	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΥ	524
1110503050701	ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΣ, Ο	524
11105030508	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΥ	455
1110503050801	ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗΣ, Ο	287
1110503050802	ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	171

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 3: Κατανομή Πληθυσμού Κατά Δημοτική Ενότητα (2021)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
111050301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	8.863
111050302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	8.646
111050303	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΑΝΟΥ	5.075
111050304	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	3.450
111050305	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΕΡΕΩΝ	3.469

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 4: Εξέλιξη Μόνιμου Πληθυσμού (2001 – 2021)

2001	2011	2021
31.644	32.085	29.508

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2001, 2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 5: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού (2021)

Σύνολο	0–19	20–29	30–49	50–69	70 – 80+
29.508	5.541	2.550	7.491	8.096	5.829
Άρρενες					
14.482	2.836	1.388	3.747	4.038	2.478
Θήλεις					
15.022	2.710	1.164	3.738	4.060	3.352

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2025), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 6: Δημογραφικοί Δείκτες (2021)

ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	2,3
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ	0,62
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ	0,68

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 7: Ηλικιακή Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού (Σύγκριση 2001 – 2021)

Έτος αναφοράς	0–19	20–29	30–49	50–69	70 – 80+
2001	6.567	4.360	8.081	7.993	3.991
2021	5.541	2.550	7.491	8.096	5.829

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2001, 2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 8: Επίπεδο Εκπαίδευσης και των δυο Φύλων Κατά Δημοτική Ενότητα, Κοινότητα και Οικισμό (2021)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	29.508	3.474	1.365	6.508	4.782	8.972	3.052	1.356
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	8.863	1.235	528	2.063	1.394	2.359	881	408
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	5.291	836	336	1.280	775	1.273	532	265
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΙΣ, Η	4.304	711	279	1.074	630	950	428	230

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΑΣΙΚΟ ΧΩΡΙΟ, ΤΟ	0	0	0	0	0	0	0	0
ΕΞΟΧΗ, Η	124	8	6	16	11	59	27	3
ΠΑΝΑΓΙΑ, Η	529	54	35	114	86	165	53	17
ΧΟΡΤΟΚΟΠΙΟΝ, ΤΟ	337	66	12	78	45	96	25	9
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΜΙΣΙΑΝΩΝ	955	115	49	201	191	257	91	46
ΑΜΙΣΙΑΝΑ, ΤΑ	955	115	49	201	191	257	91	46

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΩΝ	780	61	43	164	156	234	103	31
ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΟΙ, ΟΙ	780	61	43	164	156	234	103	31
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΗΠΙΩΝ	285	16	12	50	53	130	26	9
ΚΗΠΙΑ, ΤΑ	261	16	12	44	47	112	26	9
ΆΝΩ ΧΟΡΤΟΚΟΠΙΟΝ, ΤΟ	21	0	0	4	3	15	0	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑΤΟΣ	1.286	173	82	307	187	369	113	51
ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑ, ΤΟ	1.286	173	82	307	187	369	113	51
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΥ	268	32	16	58	31	94	20	8
ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΝ, ΤΟ	251	29	16	55	31	92	20	8
ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ, Η	14	5	0	5	0	4	0	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	8.646	1.257	372	2.023	1.433	2.332	846	389
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ	3.515	582	168	908	592	747	347	176
ΝΕΑ ΠΕΡΑΜΟΣ, Η	3.504	579	163	901	589	748	344	176
ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ, Η	8	0	0	3	3	3	0	0
ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Ο	7	3	0	0	0	0	0	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ	372	52	14	105	60	88	34	18
ΆΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Ο	372	52	14	105	60	88	34	18
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	998	83	32	203	165	376	102	41
ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	978	75	32	199	161	373	102	41
ΠΑΡΑΛΙΑ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ, Η	17	6	3	7	3	5	0	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	1.282	87	30	248	262	470	123	50
ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ, ΑΙ	1.282	87	30	248	262	470	123	50
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ	395	36	12	67	65	140	42	27
ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΝ, ΤΟ	384	36	12	67	60	141	42	27
ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ, Η	8	3	0	0	3	3	0	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΗΡΑΚΛΙΤΣΗΣ	1.641	373	101	421	230	305	152	65
ΝΕΑ ΗΡΑΚΛΙΤΣΑ, Η	1.596	364	99	407	226	293	150	62
ΑΠΟΒΑΘΡΑ, Η	47	11	4	17	6	9	0	0
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΦΩΛΕΑΣ	444	39	12	76	63	204	40	12
ΦΩΛΕΑ, Η	421	35	12	76	61	195	35	10

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΠΥΡΓΟΣ, Ο	21	0	0	0	5	7	3	0
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΑΝΟΥ	5.075	442	204	1.102	969	1.477	585	301
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΑΛΗΨΟΥ	345	28	12	103	67	86	36	19
ΓΑΛΗΨΟΣ, Η	345	28	12	103	67	86	36	19
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	609	44	24	114	105	205	75	34

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΣ, Ο	607	44	24	114	103	205	75	34
ΛΟΥΤΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ, ΤΑ	0	0	0	0	0	0	0	0
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΙΑΝΗΣ	633	87	28	136	112	146	91	31
ΚΑΡΙΑΝΗ, Η	533	66	26	107	98	129	81	21
ΒΡΥΣΗ, Η	96	18	4	26	17	15	8	8

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΟΡΦΑΝΙΟΥ	742	58	24	144	172	207	83	53
ΟΡΦΑΝΙΟΝ, ΤΟ	717	57	18	135	166	203	80	53
ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, Ο	22	4	4	6	4	6	0	0
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΟΦΡΥΝΙΟΥ	1.959	160	93	464	355	572	191	124
ΟΦΡΥΝΙΟΝ, ΤΟ	740	44	13	146	105	327	68	32

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΠΑΡΑΛΙΑ ΟΦΡΥΝΙΟΥ, Η	1.222	113	77	315	248	249	125	94
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΥ	789	63	26	144	159	255	106	37
ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	571	42	15	105	114	190	79	26
ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	221	23	9	42	48	69	29	8
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	3.450	305	132	659	510	1.370	366	115

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ	1.700	158	62	315	258	685	159	63
ΝΙΚΗΣΙΑΝΗ, Η	1.700	158	62	315	258	685	159	63
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗΣ	638	40	17	116	105	262	77	19
ΓΕΩΡΓΙΑΝΗ, Η	638	40	17	116	105	262	77	19
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	1.113	106	53	228	146	428	124	32

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	1.113	106	53	228	146	428	124	32
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΕΡΕΩΝ	3.469	240	128	667	471	1.430	381	148
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΟΥΣΘΕΝΗΣ	568	43	17	99	93	231	62	22
ΜΟΥΣΘΕΝΗ, Η	568	43	17	99	93	231	62	22
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΥΛΗΣ	452	23	15	103	54	192	41	25

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΑΥΛΗ, Η	449	23	15	98	54	192	41	25
ΠΑΛΙΑ ΑΥΛΗ, Η	3	0	0	0	0	3	0	0
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	371	25	19	61	34	186	39	8
ΔΩΜΑΤΙΑ, ΤΑ	371	25	19	61	34	186	39	8
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΥ	327	15	12	79	42	139	27	14

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΝ, ΤΟ	216	10	13	45	28	93	21	6
ΠΥΡΓΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	114	3	0	29	17	48	3	4
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΙΑΣ	311	11	7	58	48	144	30	13
ΜΕΣΙΑ, Η	134	0	0	32	25	51	9	5
ΜΕΛΙΣΣΑ, Η	173	8	4	29	26	91	17	5

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΟΡΟΠΗΣ	467	73	19	81	54	129	68	36
ΜΕΣΟΡΟΠΗ, Η	467	73	19	81	54	129	68	36
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΥ	524	28	26	106	76	189	71	22
ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΣ, Ο	524	28	26	106	76	189	71	22
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΥ	455	18	9	83	71	216	36	11

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ–ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΚΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗΣ, Ο	287	11	9	45	54	132	24	6
ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	171	5	0	35	20	87	14	7

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 9: Βρεφονηπιακοί – Παιδικοί Σταθμοί (Σχολικό Έτος 2024 – 2025)

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΔΟΜΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ (05/01/2025)	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΒΑΣΕΙ ΟΕΥ
1Ο ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ		
Α ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	52	111 (36 ΒΡΕΦΗ, 75 ΠΡΟΝΗΠΙΑ)
ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑΤΟΣ	13	50 (ΠΡΟΝΗΠΙΑ)
ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	21	49 (24 ΒΡΕΦΗ, 25 ΠΡΟΝΗΠΙΑ)
ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ	18	50 (ΠΡΟΝΗΠΙΑ)
2Ο ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ		
ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	14	50
ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΟΥ	36	64 (10 ΒΡΕΦΗ, 40 ΠΡΟΝΗΠΙΑ)
ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ	37	61 (36 ΒΡΕΦΗ, 25 ΠΡΟΝΗΠΙΑ)
ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	35	49 (24 ΒΡΕΦΗ, 25 ΠΡΟΝΗΠΙΑ)

Πηγή: Δήμος Παγγαίου (2025)

Πίνακας 10: Απόσταση και Εκτιμώμενος Χρόνος Οδήγησης προς το ΓΝΚ

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΟΔΗΓΗΣΗΣ (ΛΕΠΤΑ)	ΑΠΟΣΤΑΣΗ (ΧΛΜ)
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΙΣ, Η	15	13,6
ΔΑΣΙΚΟ ΧΩΡΙΟ, ΤΟ	29	28,1
ΕΞΟΧΗ, Η	16	19,1
ΠΑΝΑΓΙΑ, Η	17	15,5
ΧΟΡΤΟΚΟΠΙΟΝ, ΤΟ	24	25,2
ΑΜΙΣΙΑΝΑ, ΤΑ	9	7,2
ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΟΙ, ΟΙ	20	18,6
ΚΗΠΙΑ, ΤΑ	19	23,0
ΆΝΩ ΧΟΡΤΟΚΟΠΙΟΝ, ΤΟ	24	25,2
ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑ, ΤΟ	11	8,5
ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΝ, ΤΟ	20	24,1
ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ, Η	23	25,6
ΝΕΑ ΠΕΡΑΜΟΣ, Η	18	17,8
ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ, Η	19	21,5
ΆΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Ο	20	21,8
ΆΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Ο	15	15,2
ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	20	23,2
ΠΑΡΑΛΙΑ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ, Η	19	24,3
ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ, ΑΙ	20	20,1
ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΝ, ΤΟ	26	28,9
ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ, Η	24	31,6
ΝΕΑ ΗΡΑΚΛΙΤΣΑ, Η	15	15,7
ΑΠΟΒΑΘΡΑ, Η	16	16,4
ΦΩΛΕΑ, Η	29	32,1
ΠΥΡΓΟΣ, Ο	26	35,2
ΓΑΛΗΨΟΣ, Η	33	47,8
ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΣ, Ο	33	42,7
ΛΟΥΤΡΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ, ΤΑ	31	40,9
ΚΑΡΙΑΝΗ, Η	38	51,4

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΟΔΗΓΗΣΗΣ (ΛΕΠΤΑ)	ΑΠΟΣΤΑΣΗ (ΧΛΜ)
ΒΡΥΣΗ, Η	37	49,9
ΟΡΦΑΝΙΟΝ, ΤΟ	31	46,4
ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, Ο	35	49,6
ΟΦΡΥΝΙΟΝ, ΤΟ	41	56,8
ΠΑΡΑΛΙΑ ΟΦΡΥΝΙΟΥ, Η	37	52,4
ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	31	40,5
ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	34	42,3
ΝΙΚΗΣΙΑΝΗ, Η	29	27,3
ΓΕΩΡΓΙΑΝΗ, Η	27	26,2
ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	24	22,1
ΜΟΥΣΘΕΝΗ, Η	25	33,2
ΑΥΛΗ, Η	20	24,6
ΠΑΛΙΑ ΑΥΛΗ, Η	20	24,6
ΔΩΜΑΤΙΑ, ΤΑ	24	28,3
ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΝ, ΤΟ	21	25,7
ΠΥΡΓΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	23	27,1
ΜΕΣΙΑ, Η	20	24,5
ΜΕΛΙΣΣΑ, Η	22	25,8
ΜΕΣΟΡΟΠΗ, Η	29	36,1
ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΣ, Ο	28	36,9
ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗΣ, Ο	23	28,0
ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΝ, ΤΟ	26	33,5

Πηγή: Google Maps, Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 11: Κύρια Λειτουργούντα Δημοτικά Σχολεία

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΠΕΡΙΟΧΗ / ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ (ΘΕΣΕΙΣ)
1Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ	ΝΕΑ ΠΕΡΑΜΟΣ	10/ΘΕΣΙΟ
2Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ	ΝΕΑ ΠΕΡΑΜΟΣ	8/ΘΕΣΙΟ
1Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗ	8/ΘΕΣΙΟ
2Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗ	6/ΘΕΣΙΟ
3Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗ	6/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΟΦΡΥΝΙΟΥ (ΥΠΟ ΑΝΕΓΕΡΣΗ)	ΠΑΡΑΛΙΑ ΟΦΡΥΝΙΟΥ	12/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΥ	ΠΟΔΟΧΩΡΙ	8/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΥ	ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟ	7/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	ΕΛΑΙΟΧΩΡΙ	6/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ	ΝΙΚΗΣΙΑΝΗ	6/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑΤΟΣ	ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑ	4/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ	4/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ	4/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΟΙ	3/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΜΙΣΙΑΝΩΝ	ΑΜΙΣΙΑΝΑ	3/ΘΕΣΙΟ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΑΝΗ	3/ΘΕΣΙΟ

Πηγή: Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Καβάλας (2025)

Πίνακας 12: Αριθμός Απασχολουμένων στις Γεωργικές – Κτηνοτροφικές Εκμεταλλεύσεις Κατά Κατηγορία και Ημέρες Εργασίας (2020)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ			ΚΑΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥΣ ΠΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ			ΤΑΚΤΙΚΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ			ΕΠΟΧΙΚΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΕΙΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΛΟΙΠΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ (ΚΑΤ ΑΠΟΚΟΠΗ)		
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	30.658	147.453	8.333.873	30.589	50.561	6.897.356	1.087	2.369	481.587	8.573	46.493	732.890	5.334	9.308	166.186	21.757	38.722	55.854
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2.206	13.336	912.818	2.205	3.912	640.539	211	539	73.077	1.215	7.269	181.451	259	422	16.033	677	1.194	1.718
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	277	1.114	74.029	277	452	62.029	6	6	1.205	48	150	3.447	65	80	6.831	211	426	517
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	794	4.074	343.862	793	1.656	267.979	86	190	27.435	498	1.941	45.912	72	148	2.294	64	139	242
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	656	6.077	340.536	656	1.086	190.879	61	142	23.319	532	4.675	122.219	43	82	3.983	46	92	136
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	169	713	55.963	169	244	44.373	11	22	4.443	61	156	4.391	45	53	2.186	141	238	570
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	310	1.358	98.428	310	474	75.279	47	179	16.675	76	347	5.482	34	59	739	215	299	253

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 13: Εκμεταλλεύσεις Φυσικών Προσώπων και Ημέρες Εργασίας, Κατά Τάξεις Ηλικιών των Κατόχων (2020)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ														
	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ: ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ		15 – 24 ΕΤΩΝ		25 – 34 ΕΤΩΝ		35 – 44 ΕΤΩΝ		45 – 54 ΕΤΩΝ		55 – 64 ΕΤΩΝ		65 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ	
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	30.658	30.589	4.427.165	196	33.469	1.321	247.252	3.796	711.475	7.580	1.282.142	9.034	1.360.280	8.662	792.547
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2.206	2.205	416.145	31	7.290	161	34.604	341	75.262	656	135.134	605	110.043	411	53.812
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	277	277	46.572	x	x	x	x	36	7.560	96	17.682	69	12.070	57	5.899
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	794	793	155.757	18	4.430	58	13.420	149	32.489	224	48.226	201	39.148	143	18.044
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	656	656	129.846	7	2.000	50	10.763	82	18.483	182	39.055	196	38.902	139	20.643
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	169	169	31.406	x	x	x	x	20	4.370	63	14.135	43	6.343	29	3.548
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	310	310	52.564	x	x	x	x	54	12.360	91	16.036	96	13.580	43	5.678

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 14: Κατανομή των Κατόχων των Εκμεταλλεύσεων και των Απασχολουμένων Μελών του Νοικοκυριού τους, Κατά Φύλο (2020)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ (ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ)	ΚΑΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥΣ					
		ΣΥΝΟΛΟ		ΑΝΔΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
		ΚΑΤΟΧΟΙ	ΣΥΖΥΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΛΗ	ΚΑΤΟΧΟΙ	ΣΥΖΥΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΛΗ	ΚΑΤΟΧΟΙ	ΣΥΖΥΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΛΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	30.589	30.589	19.972	18.115	12.519	12.474	7.453
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2.205	2.205	1.707	1.557	979	648	728
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	277	277	175	167	121	110	54
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	793	793	863	572	456	221	407
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	656	656	430	465	241	191	189
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	169	169	75	136	57	33	18
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	310	310	164	217	104	93	60

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 15: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Ετήσιες Καλλιέργειες, Κατά Βασικά Είδη (2020)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ		ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ																					
			ΣΙΤΗΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΡΠΟΥ		ΟΣΠΡΙΑ ΓΙΑ ΞΗΡΟ ΚΑΡΠΟ		ΠΑΤΑΤΕΣ		ΖΑΧΑΡΟΤΕΥΤΛΑ		ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ ΜΕ ΡΙΖΩΜΑΤΑ,		ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΥΤΑ		ΝΩΠΑ ΛΑΧΑΝΙΚΑ, ΠΕΠΟΝΟΕΙΔΗ, ΦΡΑΟΥΛΕΣ		ΑΝΘΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΦΥΤΑ		ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ FORAGE PLANTS		ΦΥΤΕΙΕΣ ΣΠΟΡΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΠΟΡΟΦΥΤΑ		ΛΟΙΠΕΣ ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ		ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΙΣ	
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	25.424	2.691.188,6	15.630	763.669,0	1.012	18.742,7	1.066	21.822,6	16	817,5	8	181,5	16.355	1.111.592,8	3.049	28.486,4	17	119,1	9.443	452.813,5	553	725,5	314	3.537,3	13.199	288.680,7
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	2.587	234.142,8	1.645	104.049,4	129	2.288,6	x	x	x	x	x	x	1.179	75.117,8	428	8.444,7	x	x	676	26.760,7	x	x	x	x	970	16.302,7
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	848	75.445,8	444	25.586,8	x	x	x	x	0	0,0	x	x	444	32.935,9	72	654,6	x	x	290	9.082,2	x	x	x	x	448	6.877,5
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	240	25.908,5	x	x	4	35,2	x	x	0	0,0	x	x	191	16.868,5	x	x	x	x	109	3.468,6	x	x	0	0,0	121	1.387,2
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	46	601,4	x	x	0	0,0	0	0,0	0	0,0	x	x	5	164,0	x	x	0	0,0	3	21,2	0	0,0	0	0,0	23	250,9
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	159	4.118,6	26	749,2	0	0,0	x	x	0	0,0	0	0,0	13	356,9	6	43,5	0	0,0	11	313,3	0	0,0	x	x	134	2.631,0
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	160	28.491,0	x	x	3	23,8	x	x	0	0,0	x	x	104	9.126,7	11	335,0	0	0,0	51	1.757,6	0	0,0	3	14,0	63	1.188,6
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	243	16.326,3	155	4.840,2	x	x	x	x	0	0,0	0	0,0	131	6.419,8	17	96,8	x	x	116	3.521,5	0	0,0	x	x	107	1.419,8

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 16: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Σιτηρά για την Παραγωγή Καρπού (2020)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΙΤΗΡΑ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟ																	
	ΣΥΝΟΛΟ		ΣΙΤΑΡΙ ΜΑΛΑΚΟ ΚΑΙ ΗΜΙΣΚΛΗΡΟ		ΣΙΤΑΡΙ ΣΚΛΗΡΟ		ΣΙΚΑΛΗ		ΚΡΙΘΑΡΙ		ΒΡΩΜΗ		ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟ (ΑΜΙΓΗΣ)		ΑΛΛΑ ΣΙΤΗΡΑ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟ (ΣΟΡΓΟ, ΚΕΧΡΙ Κ.Λ.Π.)		ΡΥΖΙ	
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	15.630	763.669,0	6.005	157.155,2	5.838	289.530,1	116	1.747,4	3.392	74.611,3	239	4.489,0	4.426	209.706,2	517	9.306,3	189	17.123,5
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	1.645	104.049,4	390	7.632,6	101	4.155,1	x	x	182	3.744,9	x	x	1.340	76.436,7	43	775,3	79	10.765,8
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	444	25.586,8	196	3.492,7	29	1.811,3	x	x	53	782,9	x	x	321	19.147,7	x	x	0	0,0
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	x	x	48	489,1	3	31,5	x	x	11	84,4	x	x	x	x	x	x	0	0,0
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	x	x	0	0,0	0	0,0	0	0,0	x	x	0	0,0	x	x	0	0,0	0	0,0
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	26	749,2	14	385,3	4	155,4	0	0,0	x	x	0	0,0	5	100,1	x	x	0	0,0
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	x	x	48	1.194,9	16	1.460,2	0	0,0	x	x	0	0,0	126	12.979,2	x	x	0	0,0
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	155	4.840,2	86	1.423,4	6	164,2	0	0,0	19	224,5	0	0,0	107	2.854,3	14	173,8	0	0,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 17: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Δενδρώδεις Καλλιέργειες, Κατά Κατηγορία Δένδρων (2020)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΛΥΕΤΕΙΣ (ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ) ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ																	
	ΣΥΝΟΛΟ		ΕΛΑΙΩΝΕΣ						ΟΠΩΡΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ ΕΥΚΡΑΤΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ (ΠΥΡΗΝΟΚΑΡΠΑ ΚΑΙ ΜΗΛΟΕΙΔΗ)		ΟΠΩΡΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ ΥΠΟΤΡΟΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ Κ.Λ.Π.)		ΔΕΝΔΡΑ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟΥΣ ΜΕ ΚΕΛΥΦΟΣ (ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ Κ.Λ.Π.)		ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ (ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΕΣ Κ.Λ.Π.)		ΛΟΙΠΕΣ ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ	
			ΣΥΝΟΛΟ		ΕΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ		ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ											
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	11.198	159.487,3	8.694	104.129,8	7.902	79.198,3	1.660	24.931,5	1.515	11.538,2	1.075	21.515,3	1.851	19.452,2	18	82,1	231	2.769,7
ΠΕ ΘΑΣΟΥ	1.673	32.657,0	1.673	32.600,2	1.630	29.594,7	167	3.005,5	x	x	x	x	10	42,0	x	x	0	0,0
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	2.792	55.773,5	2.168	32.060,9	1.735	12.893,4	870	19.167,5	247	2.304,7	608	12.980,6	550	8.260,3	5	8,9	26	158,1
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	1.519	33.717,2	1.420	25.652,9	1.049	7.857,2	705	17.795,7	x	x	x	x	429	7.023,2	x	x	11	92,4
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	115	1.103,0	101	891,1	89	448,4	24	442,7	15	61,6	x	x	23	110,8	0	0,0	x	x

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΛΥΕΤΕΙΣ (ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ) ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ																	
	ΣΥΝΟΛΟ		ΕΛΑΙΩΝΕΣ						ΟΠΩΡΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ ΕΥΚΡΑΤΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ (ΠΥΡΗΝΟΚΑΡΠΑ ΚΑΙ ΜΗΛΟΕΙΔΗ)		ΟΠΩΡΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ ΥΠΟΤΡΟΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ (ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ Κ.Λ.Π.)		ΔΕΝΔΡΑ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟΥΣ ΜΕ ΚΕΛΥΦΟΣ (ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ Κ.Λ.Π.)		ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ (ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΕΣ Κ.Λ.Π.)		ΛΟΙΠΕΣ ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ	
			ΣΥΝΟΛΟ		ΕΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ		ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ											
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	517	3.253,8	471	2.794,9	439	2.175,2	84	619,7	34	113,9	x	x	13	70,0	x	x	0	0,0
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	627	26.509,1	610	19.935,3	322	3.840,6	532	16.094,7	33	268,0	x	x	311	6.159,5	0	0,0	x	x
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	62	474,2	56	350,3	53	337,8	4	12,5	x	x	x	x	21	104,1	0	0,0	x	x
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	198	2.377,1	182	1.681,3	146	1.055,2	61	626,1	18	79,6	x	x	61	578,8	x	x	0	0,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 18: Εκμεταλλεύσεις και Εκτάσεις με Αμπέλια, Κατά Είδος Αμπέλων (2020)

ΔΙΟΙΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΗ ΑΜΠΕΛΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΩΝ											
	ΣΥΝΟΛΟ		ΟΙΝΟΙ ΟΝΟΜΑΣΙΑΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ		ΟΙΝΟΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ		ΛΟΙΠΟΙ ΟΙΝΟΙ		ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ		ΣΤΑΦΙΔΑ ΞΕΡΗ (ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑ Η ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ)	
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	3.470	39.477,3	65	3.563,9	134	4.480,6	1.786	8.424,5	1.813	22.985,7	8	22,6
ΠΕ ΔΡΑΜΑΣ	194	5.712,9	21	3.176,4	9	1.288,7	121	777,7	63	464,3	4	5,8
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	1.245	25.903,8	x	x	94	2.453,1	x	x	1.084	20.724,4	x	x
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	1.119	24.117,9	x	x	90	2.035,1	x	x	1.005	19.776,8	x	x
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	24	185,0	x	x	x	x	x	x	13	90,8	0	0,0
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	677	13.674,4	x	x	x	x	x	x	643	12.520,3	x	x
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	287	7.667,4	14	266,3	69	1.634,0	33	556,1	252	5.211,0	0	0,0
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	14	47,4	0	0,0	x	x	x	x	4	29,5	0	0,0
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	117	2.543,7	11	52,1	11	205,2	33	361,2	93	1.925,2	0	0,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 19: Εκμεταλλεύσεις και Αριθμός Ζώων Κατά Είδος (2020)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ		ΒΟΟΕΙΔΗ				ΒΟΥΒΑΛΙΑ		ΧΟΙΡΟΙ		ΠΡΟΒΑΤΟΕΙΔΗ		ΑΙΓΕΣ		ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ		ΚΟΥΝΕΛΙΑ		ΙΠΠΟΕΙΔΗ ΚΑΙ ΟΝΟΙ		ΚΥΨΕΛΕΣ ΜΕΛΙΣΣΩΝ		ΑΛΛΑ ΖΩΑ	
			ΣΥΝΟΛΟ		ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ: ΘΗΛΥΚΑ																			
	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	10.055	1.401.153	1.857	87.261	1.698	54.482	6	378	278	66.456	2.405	396.397	1.680	283.821	5.855	501.875	138	2.765	291	1.470	553	60.418	8	312
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	698	226.180	x	x	x	x	x	x	23	8.472	242	55.469	204	48.764	267	102.119	x	x	16	45	44	4.940	x	x
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	286	45.979	x	x	x	x	0	0	7	81	95	19.053	92	18.148	99	5.409	x	x	10	22	26	2.015	0	0
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	54	9.205	7	153	7	109	0	0	x	x	23	3.944	20	3.205	12	1.387	0	0	3	7	x	x	0	0
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	51	6.480	0	0	0	0	0	0	0	0	3	796	13	4.127	30	672	3	43	0	0	7	842	0	0
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	37	7.023	x	x	x	x	0	0	x	x	13	2.343	14	2.156	9	1.908	0	0	0	0	x	x	0	0
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	31	5.216	7	232	4	79	0	0	x	x	12	3.078	10	1.547	3	260	x	x	3	9	x	x	0	0
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	115	18.055	x	x	x	x	0	0	x	x	44	8.892	35	7.113	45	1.182	0	0	4	6	x	x	0	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 20: Αφίξεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ και Καταλυμάτων Σύντομης Διαμονής), Κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (2022)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	ΑΦΙΞΕΙΣ ΗΜΕΔΑΠΩΝ	ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΥΝΟΛΟ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	325.594	305.012	630.606
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΠΗΣ	45.958	15.974	61.932
ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	44.601	10.089	54.690
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ – ΣΑΠΩΝ	1.357	5.885	7.242
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ	29.215	5.230	34.445
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	25.312	3.802	29.114
ΔΗΜΟΙ ΔΟΞΑΤΟΥ & ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ & ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	2.877	1.112	3.989
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	1.026	316	1.342
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	97.956	53.640	151.596
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	71.337	46.731	118.068
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	7.429	1.329	8.758
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	12.751	872	13.623
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	5.762	4.313	10.075
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	677	395	1.072
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ	33.428	135.776	169.204
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	33.428	135.776	169.204
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	60.870	81.110	141.980
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	56.043	64.997	121.040
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	1.597	5.354	6.951
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	3.230	10.759	13.989
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ	58.167	13.282	71.449
ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	52.045	10.642	62.687
ΔΗΜΟΙ ΑΒΔΗΡΩΝ & ΜΥΚΗΣ & ΤΟΠΕΙΡΟΥ	6.122	2.640	8.762

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2022), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 21: Διανυκτερεύσεις στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ και Καταλυμάτων Σύντομης Διαμονής), Κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (2022)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΗΜΕΔΑΠΩΝ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΟ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	725.078	1.311.845	2.036.923
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΠΗΣ	92.728	45.313	138.041
ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	89.650	25.108	114.758
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ – ΣΑΠΩΝ	3.078	20.205	23.283
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ	62.526	13.828	76.354
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	54.552	11.147	65.699
ΔΗΜΟΙ ΔΟΞΑΤΟΥ & ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ & ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	5.406	2.224	7.630
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	2.568	457	3.025
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	222.374	140.128	362.502
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗΣ	152.025	111.633	263.658
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	15.471	3.797	19.268
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	35.899	2.032	37.931
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	17.293	21.884	39.177
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	1.686	782	2.468
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ	111.933	871.450	983.383
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	111.933	871.450	983.383
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	122.282	215.463	337.745
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	108.097	156.073	264.170
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	5.445	18.080	23.525
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	8.740	41.310	50.050

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ / ΔΗΜΟΣ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΗΜΕΔΑΠΩΝ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ	113.235	25.663	138.898
ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	100.695	18.824	119.519
ΔΗΜΟΙ ΑΒΔΗΡΩΝ & ΜΥΚΗΣ & ΤΟΠΕΙΡΟΥ	12.540	6.839	19.379

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2022), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 22: Πληρότητα Κλινών στα Καταλύματα Ξενοδοχειακού Τύπου (πλην Κάμπινγκ και Καταλυμάτων Σύντομης Διαμονής), Κατά Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο (2022)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΚΛΙΝΩΝ
ΠΑΜΘ	40,1
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΠΗΣ	36,0
ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	33,7
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ – ΣΑΠΩΝ	54,2
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ	20,9
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ	24,4
ΔΗΜΟΙ ΔΟΞΑΤΟΥ & ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ & ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ	11,7
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	9,9
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	32,0
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	35,3
ΔΗΜΟΣ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ	20,7
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ	24,2
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ	41,1
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ	5,9
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ	52,0
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ	52,0
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	39,1
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	41,0
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	30,4
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	35,4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ	31,0
ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ	31,8
ΔΗΜΟΙ ΑΒΔΗΡΩΝ & ΜΥΚΗΣ & ΤΟΠΕΙΡΟΥ	26,9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2022), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 23: Οικονομικά Ενεργός και Μη Ενεργός Πληθυσμός, Απασχολούμενοι Κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας, Άνεργοι (2021)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ						
		ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ						ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ
		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ				ΑΝΕΡΓΟΙ	
			ΣΥΝΟΛΟ	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ		
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	562.201	225.845	190.532	34.478	32.861	123.189	35.316	336.359
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	116.196	49.077	41.405	6.952	7.268	27.185	7.675	67.122
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	29.508	12.176	10.400	3.325	1.804	5.271	1.779	17.334
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	8.863	3.714	3.054	425	684	1.940	664	5.150
ΔΚ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	5.291	2.206	1.830	244	390	1.197	373	3.088
ΔΚ ΑΜΙΣΙΑΝΩΝ	955	402	344	36	103	205	61	550
ΔΚ ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΩΝ	780	302	241	31	64	146	63	480
ΔΚ ΚΗΠΙΩΝ	285	118	99	20	18	56	22	164
ΔΚ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑΤΟΣ	1.286	576	448	71	90	288	125	708
ΔΚ ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΥ	268	107	93	26	22	46	17	158
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	8.646	3.783	3.299	1.208	395	1.696	481	4.866
ΔΚ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ	3.515	1.582	1.377	348	199	831	203	1.935
ΔΚ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ	372	138	113	12	20	75	28	237
ΔΚ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	998	461	421	292	22	107	38	535

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ						
		ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ						ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ
		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ				ΑΝΕΡΓΟΙ	
			ΣΥΝΟΛΟ	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ		
ΔΚ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	1.282	529	465	262	52	157	62	750
ΔΚ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ	395	183	174	124	4	46	7	213
ΔΚ ΝΕΑΣ ΗΡΑΚΛΙΤΣΗΣ	1.641	689	564	39	82	443	123	954
ΔΚ ΦΩΛΕΑΣ	444	204	181	136	8	37	21	238
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	5.075	2.113	1.914	1.069	245	599	196	2.965
ΔΚ ΓΑΛΗΨΟΥ	345	150	139	102	9	28	13	193
ΔΚ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	609	220	205	144	20	40	17	386
ΔΚ ΚΑΡΙΑΝΗΣ	633	261	229	144	13	74	29	374
ΔΚ ΟΡΦΑΝΙΟΥ	742	336	320	211	41	73	18	403
ΔΚ ΟΦΡΥΝΙΟΥ	1.959	817	724	303	115	305	90	1.140
ΔΚ ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΥ	789	327	299	162	55	82	26	459
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	3.450	1.244	1.025	243	243	539	216	2.209
ΔΚ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ	1.700	646	528	92	144	292	115	1.057
ΔΚ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗΣ	638	190	163	52	38	68	30	445

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ						
		ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ						ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ
		ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ				ΑΝΕΡΓΟΙ	
			ΣΥΝΟΛΟ	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ		
ΔΚ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	1.113	407	334	98	62	178	71	708
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	3.469	1.327	1.109	380	236	492	222	2.144
ΔΚ ΜΟΥΣΘΕΝΗΣ	568	185	145	47	29	69	37	386
ΔΚ ΑΥΛΗΣ	452	179	150	47	32	72	32	271
ΔΚ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	371	136	117	25	26	59	22	232
ΔΚ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΥ	327	140	106	40	31	34	37	185
ΔΚ ΜΕΣΙΑΣ	311	129	103	22	27	49	24	179
ΔΚ ΜΕΣΟΡΟΠΗΣ	467	154	133	39	22	72	25	311
ΔΚ ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΥ	524	223	195	120	16	62	26	299
ΔΚ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΥ	455	179	152	38	45	69	24	274

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 24: Οικονομικά Ενεργός και Μη Ενεργός Πληθυσμός Κατά Ιθαγένεια (2021)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ			ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ			ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ		
	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	562.201	542.957	19.242	225.845	216.392	9.451	336.359	326.562	9.794
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	116.196	108.548	7.646	49.077	44.942	4.138	67.122	63.609	3.510
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	29.508	26.772	2.738	12.176	10.796	1.378	17.334	15.974	1.358
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	8.863	8.351	508	3.714	3.434	278	5.150	4.920	233
ΔΚ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	5.291	4.945	348	2.206	2.030	173	3.088	2.918	173
ΔΚ ΑΜΙΣΙΑΝΩΝ	955	897	55	402	367	38	550	526	20
ΔΚ ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΩΝ	780	753	29	302	286	19	480	470	8
ΔΚ ΚΗΠΙΩΝ	285	271	17	118	112	9	164	162	5
ΔΚ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑΤΟΣ	1.286	1.235	49	576	548	30	708	690	21
ΔΚ ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΥ	268	252	13	107	93	11	158	156	4
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	8.646	7.701	947	3.783	3.295	491	4.866	4.409	459
ΔΚ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ	3.515	3.078	440	1.582	1.342	238	1.935	1.733	204
ΔΚ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ	372	361	8	138	132	4	237	233	6
ΔΚ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	998	879	117	461	402	62	535	479	58
ΔΚ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	1.282	1.157	122	529	472	54	750	682	71
ΔΚ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ	395	317	80	183	145	36	213	175	42

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ			ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ			ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ		
	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΔΚ ΝΕΑΣ ΗΡΑΚΛΙΤΣΗΣ	1.641	1.560	83	689	648	45	954	914	42
ΔΚ ΦΩΛΕΑΣ	444	350	92	204	154	53	238	199	41
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	5.075	4.064	1.013	2.113	1.617	493	2.965	2.449	518
ΔΚ ΓΑΛΗΨΟΥ	345	300	43	150	135	17	193	162	28
ΔΚ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	609	520	87	220	177	39	386	339	50
ΔΚ ΚΑΡΙΑΝΗΣ	633	501	136	261	212	46	374	291	86
ΔΚ ΟΡΦΑΝΙΟΥ	742	543	196	336	234	104	403	311	94
ΔΚ ΟΦΡΥΝΙΟΥ	1.959	1.497	459	817	576	244	1.140	925	218
ΔΚ ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΥ	789	700	91	327	285	44	459	413	50
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	3.450	3.338	115	1.244	1.197	50	2.209	2.139	68
ΔΚ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ	1.700	1.644	58	646	615	28	1.057	1.026	32
ΔΚ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗΣ	638	630	11	190	189	4	445	438	4
ΔΚ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	1.113	1.064	46	407	392	17	708	674	32
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	3.469	3.317	154	1.327	1.253	72	2.144	2.062	80
ΔΚ ΜΟΥΣΘΕΝΗΣ	568	521	51	185	163	20	386	355	34
ΔΚ ΑΥΛΗΣ	452	440	10	179	174	3	271	262	6
ΔΚ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	371	365	4	136	137	3	232	231	3

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ			ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ			ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ		
	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΔΚ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΥ	327	317	8	140	133	9	185	186	0
ΔΚ ΜΕΣΙΑΣ	311	304	4	129	127	0	179	179	3
ΔΚ ΜΕΣΟΡΟΠΗΣ	467	455	16	154	149	3	311	304	10
ΔΚ ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΥ	524	471	50	223	200	25	299	273	27
ΔΚ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΥ	455	443	14	179	173	8	274	273	4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 25: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός Κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ– ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	225.845	65.155	18.233	72.691	31.179	34.985	3.595	0
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	49.077	14.666	4.563	16.533	7.501	5.104	711	0
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	12.176	2.455	972	4.064	2.390	2.163	130	0
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	3.714	891	378	1.280	661	481	19	0
ΔΚ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	2.206	597	221	753	351	266	16	0
ΔΚ ΑΜΙΣΙΑΝΩΝ	402	83	41	139	103	35	3	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ– ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΚ ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΩΝ	302	47	30	102	79	44	0	0
ΔΚ ΚΗΠΙΩΝ	118	15	7	33	29	40	4	0
ΔΚ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑΤΟΣ	576	125	65	219	80	83	0	0
ΔΚ ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΥ	107	26	12	36	20	16	0	0
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	3.783	887	264	1.247	715	614	53	0
ΔΚ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ	1.582	426	121	554	293	156	28	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ– ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΚ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ	138	41	9	61	16	7	0	0
ΔΚ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	461	48	24	131	97	148	11	0
ΔΚ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	529	51	26	164	152	136	3	0
ΔΚ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ	183	35	11	48	35	58	0	0
ΔΚ ΝΕΑΣ ΗΡΑΚΛΙΤΣΗΣ	689	268	68	242	80	32	3	0
ΔΚ ΦΩΛΕΑΣ	204	20	6	51	37	78	6	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ– ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	2.113	301	140	707	527	417	18	0
ΔΚ ΓΑΛΗΨΟΥ	150	16	10	76	28	21	0	0
ΔΚ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	220	26	17	63	54	54	4	0
ΔΚ ΚΑΡΙΑΝΗΣ	261	62	13	79	58	43	3	0
ΔΚ ΟΡΦΑΝΙΟΥ	336	41	18	95	107	73	5	0
ΔΚ ΟΦΡΥΝΙΟΥ	817	105	65	291	200	148	10	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ– ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΚ ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΥ	327	49	18	101	84	75	3	0
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	1.244	214	97	409	243	263	17	0
ΔΚ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ	646	111	49	194	147	142	5	0
ΔΚ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗΣ	190	25	13	70	34	43	3	0
ΔΚ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	407	78	34	144	61	78	9	0
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	1.327	167	98	421	244	383	16	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ– ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΚ ΜΟΥΣΘΕΝΗΣ	185	22	9	56	38	45	7	0
ΔΚ ΑΥΛΗΣ	179	24	11	64	31	54	3	0
ΔΚ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	136	17	18	38	18	46	0	0
ΔΚ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΥ	140	10	6	53	27	37	0	0
ΔΚ ΜΕΣΙΑΣ	129	5	0	41	27	50	0	0
ΔΚ ΜΕΣΟΡΟΠΗΣ	154	54	13	45	20	24	0	0

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ– ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΚ ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΥ	223	23	19	73	40	65	4	0
ΔΚ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΥ	179	14	11	49	40	63	0	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 26: Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός Κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021)

ΔΙΟΙΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ – ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	336.359	25.807	7.348	62.578	39.817	114.937	60.128	25.745
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	67.122	6.011	1.745	12.748	9.241	21.778	10.558	5.036
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	17.334	1.022	396	2.441	2.388	6.807	2.925	1.356
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	5.150	348	152	780	731	1.876	858	408
ΔΚ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	3.088	237	111	530	421	1.005	518	265

ΔΙΟΙΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ – ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΚ ΑΜΙΣΙΑΝΩΝ	550	34	5	60	90	225	93	46
ΔΚ ΑΝΤΙΦΙΛΙΠΠΩΝ	480	11	11	64	73	192	97	31
ΔΚ ΚΗΠΙΩΝ	164	3	3	19	27	88	19	9
ΔΚ ΚΟΚΚΙΝΟΧΩΜΑΤΟΣ	708	50	13	90	103	289	111	51
ΔΚ ΧΡΥΣΟΚΑΣΤΡΟΥ	158	8	7	25	14	80	23	8
ΔΕ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	4.866	368	106	774	720	1.714	789	389

ΔΙΟΙΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ – ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΚ ΝΕΑΣ ΠΕΡΑΜΟΥ	1.935	153	44	351	301	589	315	176
ΔΚ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ	237	15	7	42	42	78	34	18
ΔΚ ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	535	33	10	70	66	226	88	41
ΔΚ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	750	33	7	88	113	337	122	50
ΔΚ ΜΥΡΤΟΦΥΤΟΥ	213	5	4	20	27	86	39	27
ΔΚ ΝΕΑΣ ΗΡΑΚΛΙΤΣΗΣ	954	107	31	176	152	270	152	65

ΔΙΟΙΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ – ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΚ ΦΩΛΕΑΣ	238	16	4	27	23	124	32	12
ΔΕ ΟΡΦΑΝΟΥ	2.965	144	61	393	438	1.058	564	301
ΔΚ ΓΑΛΗΨΟΥ	193	14	3	31	36	62	37	19
ΔΚ ΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	386	16	4	49	54	155	74	34
ΔΚ ΚΑΡΙΑΝΗΣ	374	28	12	54	57	101	91	31
ΔΚ ΟΡΦΑΝΙΟΥ	403	20	9	47	67	132	80	53

ΔΙΟΙΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ – ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΚ ΟΦΡΥΝΙΟΥ	1.140	52	30	169	158	428	183	124
ΔΚ ΠΟΔΟΧΩΡΙΟΥ	459	17	5	40	73	183	105	37
ΔΕ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	2.209	88	38	247	271	1.109	346	115
ΔΚ ΝΙΚΗΣΙΑΝΗΣ	1.057	44	15	123	113	540	157	63
ΔΚ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗΣ	445	13	8	42	69	216	76	19
ΔΚ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ	708	31	15	82	88	353	113	32

ΔΙΟΙΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ – ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΕ ΠΙΕΡΕΩΝ	2.144	75	33	248	229	1.049	368	148
ΔΚ ΜΟΥΣΘΕΝΗΣ	386	19	6	41	52	189	57	22
ΔΚ ΑΥΛΗΣ	271	3	3	35	25	140	40	25
ΔΚ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	232	10	3	21	13	138	39	8
ΔΚ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΕΙΟΥ	185	3	3	22	13	99	27	14
ΔΚ ΜΕΣΙΑΣ	179	3	3	15	19	96	30	13

ΔΙΟΙΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ							
	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ – ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΛΕΓΙΑ ΚΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΜΗ ΚΑΤΑΤΑΣΣΟΜΕΝΟΙ (ΑΤΟΜΑ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1/1/2016)
ΔΚ ΜΕΣΟΡΟΠΗΣ	311	22	4	40	37	107	66	36
ΔΚ ΠΛΑΤΑΝΟΤΟΠΟΥ	299	8	9	31	32	122	69	22
ΔΚ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙΟΥ	274	6	0	36	34	156	36	11

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 27: Άνεργοι Κατά Επίπεδο Εκπαίδευσης (2021)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ / ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ / ΠΤΥΧΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ – ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΣΧΟΛΩΝ	ΠΤΥΧΙΟ ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΕΚ, ΚΟΔΕΓΙΑ Κ.ΛΠ.)	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΓΕΝΙΚΟΥ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Κ.ΛΠ. Η ΕΞΑΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)	ΠΤΥΧΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ / ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΕ Η ΔΕ ΦΟΙΤΗΣΕ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ, ΑΛΛΑ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ / ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	35.316	7.909	3.292	11.227	5.332	6.237	1.316
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	7.675	1.725	897	2.713	1.222	963	155
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	4.657	1.163	553	1.753	715	422	49
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	1.240	218	146	398	176	218	85
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	1.779	350	203	561	331	317	21

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 28: Άνεργοι Κατά Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας (2021)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ	35.316	7.675	4.657	1.240	1.779
Α.ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	2.343	413	132	145	136
Β.ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	103	23	9	7	7
Γ.ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	3.149	701	442	108	152
Δ.ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	88	15	14	0	3
Ε.ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	655	170	99	25	45
ΣΤ.ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.508	404	226	66	112
Ζ.ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ. ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	3.698	920	567	143	210
Η.ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	852	219	133	38	44
Θ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	4.535	1.248	831	133	279
Ι.ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	248	75	56	6	13
Κ.ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	204	81	64	8	10
Λ.ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	54	19	12	5	3
Μ.ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	767	194	140	26	34
Ν.ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	902	230	123	61	47

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ
Ξ.ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	1.880	424	270	52	101
Ο.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1.253	262	191	43	32
Π.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	1.045	249	191	24	33
Ρ.ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	389	111	77	16	18
Σ.ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	538	136	88	16	26
Τ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ. ΜΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ, ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΑΘΩΝ –ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ– ΓΙΑ ΙΔΙΑ ΧΡΗΣΗ	305	90	69	17	4
Υ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΤΕΡΟΔΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ	6	0	0	0	0
ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ	9.810	1.686	915	306	466

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 29: Άνεργοι Κατά Επάγγελμα – Θέση στην Εργασία (2021)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ									
		ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ	ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ	ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	ΝΕΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΜΘ	35.316	385	2.239	1.394	2.026	6.701	1.377	3.230	1.765	6.387	9.810
ΠΕ ΚΑΒΑΛΑΣ	7.675	95	494	379	551	1.772	210	634	445	1.406	1.686
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ	4.657	54	359	271	394	1.170	81	380	292	741	915
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ	1.240	11	54	49	71	209	55	89	82	317	306
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ	1.779	25	75	59	92	394	75	172	71	349	466

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2021), Ίδια επεξεργασία